LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ		
	3 ամս. 6 ամս. Տար.	
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ. 70ֆ. 140ֆ.	
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	» »	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ. 10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ. 200ֆ.	

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN — Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration — Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e) MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 1 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

1er JANVIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1150 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

1915Ի ՄՆԱՑՈՐԴՆԵՐԸ ԿԸ ԹԱՓԻՆ ՍՈՒՐԻԱ, ՁՐԿՈՒԱԾ ԱՄԷՆ ԲԱՆԷ. ԿԱՏԱՐԵՑԻ՞Ր ՊԱՐՏՔԴ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐ ՀԵՏՔԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

Ցաճախ կը գրենք այս էջերուն մէջ— փոխուա՛ծ է աշխարհը:

Աւելի՛ ճիշդ պիտի ըլլար ըսել— անդադար, գրեթէ ամէն օր կը փոխուի, 1919էն ի վեր:

Արդարեւ, աչքի առջեւ բերէք նախապատերազմեան Եւրոպան,— վեց Մեծ պետութիւններ, մինչեւ ակռաները զինուած, գոռոզ եւ դաւադիր իրարու հանդէպ, եւ քանի մը յայտնի կամ գաղտնի խմբակցութեանց բաժնուած: Եւ հետամուտ Նոր աւարներու Միեւնոյն ատեն կազմ եւ պատրաստ՝ արեան մէջ խեղդելու ներքին խլրտումները: Իբրեւ աշխարհասասան ուժեր դիրք բռնած ըլլալով միջազգային կրկէսի գլխաւոր երակներուն վրայ, անոնք միշտ ալ միջոց կը գտնէին կեր մը նետելու ամբոխի բերանը, ամէն անգամ որ ներքին վտանգի մը ձայնը լսէին Ազգեցութեան պայքար՝ Մօտաւոր եւ Հեռաւոր Արեւելքի մէջ, Միջերկրականի բոլորտիքը, Կեդր. Եւրոպայի եւ Պալքաններու մէջ: Դուրսէն՝ խրախոյս ազգայնական ձգտումներու. ներսէն՝ սանձահարում եւ կեղեքում փոքրամասնութեանց: Տիրապետող տարրին լուծը՝ ոչ-ազգային բազմութիւններու վրայ: Ու վերջապէս դերասանական մարզանքներ՝ խաղաղութիւնը ապահովելու համար, ճիշդ այն պահուն երբ արքաներն ու տալատականները պատիւ կը սեպէին փչել վիթխարի զինագործարաններու փքոցը:

Պայթեցաւ դիզուած վառօդը, փոխադարձ ատելութեան կիրքը վերածուեցաւ յորդահոսան արիւնի. ամբողջ ժողովուրդներ թնդուեցան եւ ուրիշներ ծաղկեցան ճապաղիքներու եւ մոխիրներու մէջէն: Եւ անկէ ի վեր աշխարհը անընդհատ հոլովոյթի, շրջափոխութեան մէջ է:

Այսօրուան Եւրոպան կը պահէ իր հիմնական գիծերը՝ բաղդատելով նախորդին հետ, բայց չէ այն ինչ որ սովոր էինք տեսնել:

Պատերազմը աննախընթաց հետքեր ձգեց ոչ միայն քարտէսին վրայ, այլ եւ հոգիներու մէջ: Եւ նոյն սուր հոտառութեամբ նոր աւար փնտռելով հանդերձ, օրուան հզօրները աւելի շատ կը ձգտին, կը ճգնին եղածը պահելու: Առաջ, եթէ դեսպան մը միջամտելու ընդունելութիւն չգտնէր կամ ուրիշ դեսպանէ մը պակաս գտնէր, կամ օտարահպատակ մը թեւթեւօրէն անարգուէր, կոյն կը յորդէր ծանուցագիրներէն: Այսօր՝ կը ջանան անուշ կապել եւ մոռացութեան տալ, եթէ նոյնիսկ դեսպանին աղջիկը փախցնեն կամ օտար դպրոց մը փակեն, «փաթերա»ները քարկոծելով կամ վարժուհիները բանտարկելով (Թուրքիա)

Եւ հասկնալի է: Եւրոպան, աւելի ճիշդ՝ միջազգային աշխարհակալութիւնը յաղթեց զինուորական ճակատի վրայ, բայց պարտուեցաւ բարոյապէս: Պատերազմի հաշուեյարդարը հազիւ կազմուած, իրարու ետեւէ աչք բացին եւ գլուխ վերցնել սկսան տիրապետութեան ենթակայ երկիրները: Ու Եւրոպան, որ անհոգասաստ կը մնչէր 1914էն առաջ, նման պարագաներու մէջ, այսօր կը ձգտի կանխել վտանգը, ելքեր փնտռել ըմբոստացողին հետ գլուխ գլխի:

Այս ճամբուն վրայ, գլխաւորաբար աչքի կը զարնէ Մեծն Բրիտանիան: Ինչ խոր փոփոխութիւններ գաղութներու եւ Մայր-ոստանին յարաբերութեանց միջեւ՝ պատերազմէն ի վեր: Հազիւ Իրլանտան գոհացում ստացած, ահա Եգիպտոսն ու Հնդկաստանը, մանաւանդ վերջինը, բրիտանական կայսրութեան թագն ու պսակը:

Առանց պատճառի չէ որ, Անգլիոյ հաստավիզ պահպանողականները, այնքան ուժ ունենալով հանդերձ, գիտակցօրէն կը համակերպին աշխատաւորականներու իշխանութեան: Այլապէս, դժուար թէ կարենան աժան ազատել կայսրութիւնը: Որովհետեւ, հսկայ փոթորիկ մըն է որ կը գոռայ, եւ հին սաստուածները անզօր են կասեցնելու ստորերկրեայ պոռթկումները:

Եգիպտոսի անկախութեան վերջին բանաձեւը պատրաստ է արդէն, նոյն ինքն աշխատաւորականներու նախաձեռնութեամբ, եւ Գահիրէի ազգայնականները բաւական տհաս պէտք է եղած ըլլան, առիթէն չօգտուելու համար: Աշխատաւորականներէն շատ առաջ, պահպանողականները ձեռնարկած էին լուծելու այս կնճռոտ հարցը, բայց կէս ճամբան մնացին: կամ, հոգեբանօրէն չէին կրնար աւելի առաջ երթալ:

Նոյնը՝ Հնդկաստանի համար: Լոնտոնէն յատուկ յանձնախումբ մը ղրկուեցաւ Պոլտուինի օրով, տեղացիներու հետ խորհրդակցելու եւ ինքնօրինութեան ծրագիր մը պատրաստելու համար: Հնդիկները կէս-թշնամական, կամ անտարբեր ընթացք բռնեցին: Եւ ահա տարուան վերջին օրերուն, իրենց ազգային համագումարը հանդիսաւորապէս անբաւական կը համարէ ինքնավարութիւնը, ու կը պահանջէ կատարեալ անկախութիւն: Պայքարի միջոցներն անգամ հրապարակային վիճաբանութեան առարկայ դարձած են, առանց վերապահութեան:

Եւ նոյն ձգտումը ոչ միայն լուծի տակ եղած ժողովուրդներու, այլեւ պաշտօնապէս անկախ պետութիւններու կողմէ:

Այսպէս, Չինաստանի ազգայնական կառավարութիւնը 1930 յունուար 1էն կը ջնջէ օտարներու առանձնաշնորհները: Չինաստան բնակող օտարականները ենթակայ պիտի ըլլան տեղական օրէնքներուն, եւ առանձին օրինագիրք մը պիտի պատրաստուի, դատական գործերու համար:

Չենք մոռնար Սուրիան, Միջագետքը եւ Պաղեստինը, որոնք աւելի կամ պակաս ուժգնութեամբ նոյն ճամբուն վրայ կը քալեն եւ նոյն գիջումները կը թելադրեն տիրապետողներուն: Արդէն փաստ է Միջագետքի եղած գիջումը:

1929ի քաղաքական պատմութիւնը խորապէս հրահանգիչ էր, այս տեսակէտէն:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՆՈՐ ԴԱՒԵՐ

Պէյրութի «Ազդակ»ը կը շեշտէ խմբագրականի մը մէջ (21 Դեկտ.).

— «Մեր թշնամիները գործի լծուած են եւ տենդագին կ'աշխատին հակահայ տրամադրութիւններ ստեղծել տեղական ժողովուրդին մէջ: Կաշառուած եւ գրպարտիչ լրատուներ բազմաթիւ հայավնաս տեղեկութիւններ սկսած են հաղորդել տեղական թերթերուն եւ յաճախ շահագործած մեր պաշտօնակիցներուն բարեմտութիւնը, եթէ ժամանակին չենք տեղեկացած անոնց դաւադրութեանց: Շնորհիւ մեր պաշտօնակիցներուն առողջ եւ մարդասէր դատողութեան, կրցած ենք փարատել կասկածները եւ պարզել անոնց մեր ժողովուրդի բարի տրամադրութիւններն ու ապրումները: Եթէ չեն հրատարակուած այն բազմաթիւ թունաւոր թղթակցութիւններն ու սուտ լուրերը, որոնք, մեր թշնամիներու ապսպրանքով եւ թելադրութեամբ ամէն օր կը տրուին տեղական թերթերու, պարզապէս մեր պաշտօնակիցներու բարի տրամադրութեանց հետեւանքն է:

Բայց կարեւորը սկսած հակահայ շարժումին պատճառն է: Մենք զօրաւոր եւ վստահելի փաստեր ունինք մեր տրամադրութեան տակ, հաստատելու համար որ՝ մեր դարաւոր թշնամին ամէն միջոց ի գործ կը դնէ վրդովելու համար մեր հանգիստը: Շատ ստոյգ աղբիւրներէ գիտենք որ մեր թշնամիէն կաշառուող եւ վարձկան լրատուներ կան, որոնք անդադար կը ջանան օգտագործել առիթները, հայավնաս հրատարակութիւններ երեւցնելու համար տեղական թերթերուն մէջ:

Չենք ուզեր յիշել անունները այդ դաւադրութեանց կազմակերպիչներուն, չգրգռելու համար հանրային կարծիքը, բայց անվարան կերպով պատկան իշխանութեանց ուշադրութեան կը յանձնենք այս պարագան, որովհետեւ մեր փաստերը շատ ուժեղ են եւ ցոյց կուտան մեր թշնամիներուն յետին նպատակներն ու դաւադրութիւնները:»

ՓՐՈՖ. ՆԻՔ. ԵՈՐԿԱ ՍՈՐՊՈՆԻ ՄԷՋ

Ռումէն ծանօթ ուսուցչապետ Նիքոլա Եորկա Սորպոնի իր այս տարուան դասախօսութիւնները կը սկսի յունուար 4ին: Այս տարուան նիւթն է Բակուզայի թագաւորութիւնը:

Ռումէն գիտնականը յետոյ Ամերիկա կը մեկնի, ուր հրաւիրուած է 9 համալսարաններու մէջ դասախօսութիւններ ընելու պատմական նիւթերու շուրջ, մասնաւորաբար բիւզանդական պատմութեան մասին:

ՄԻՋԱԳԵՏՔԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՏԵՂԱՒՈՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Թուքումանէն (Արժանթին) խումբ մը հայրենակիցներ, Պ. Գրիգոր Շահրիկեանի նախաձեռնութեամբ հանգանակութիւն կատարելով Միջագետքի գաղթականներուն Մուսուլի մէջ տեղաւորման համար, մեզի ղրկած են 11 սթերլին եւ չորս փէսօ:

Նոյնութեամբ փոխադրեցինք Միջագետքի Գաղթ. կոմիտէի նախագահ Պ. Լեւոն Շաղոյեանի: Ցանկը յաջորդով:

ՆՈՐ ՏԱՐԻԻ առթիւ տպարանը փակ ըլլալով, *Յառաջ*ի յաջորդ թիւը լոյս կը տեսնէ ուրբաթ օր:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Մոսկուա դրա՞մ փոխ պիտի տայ Թուրքիոյ

Պոլսոյ Թուրքերէն «Փոլիթիքա» թերթը կը գրէ.—

Ռուս արտաքին փոխ գործավար Գարախանի Պոլսէն մեկնելէն վերջ, Սակարանի եւ Բերայի շրջանակներուն մէջ նոր զրոյց մը ելած է: Իբր թէ Ռուսերը 15 միլիոն անգլ. ոսկի փոխ պիտի տան մեզի: Եւ թէ նոյնիսկ, Գարախանի հետ բարեկամական դաշնագրի բանակցութեանց միջոցին, գաղտնի նիստ մը գումարուած է այս մասին:

Պէտք չկայ ըսելու, թէ զրոյցը բոլորովին անհիմն է:

Իզմիրի Հայոց տուները պիտի ծախուին

«Միլլիյէթ» կը տեղեկանայ թէ Ելմտական գործավարութիւնը Իզմիրի լքեալ գոյքերու տնօրէնութեան հրաման ղրկած է որ անտեղի Հայոց լքեալ գոյքերը աճուրդով ծախուին: Այս շէնքերէն մաս մը մինչեւ հիմա պաշտօնեաներու վարձու տրուած եւ մաս մըն ալ գաղթականներու կողմէ գրաւուած են:

Հրամանին համաձայն, ծախուելիք այս բոլոր շէնքերը պիտի պարպուին եւ պաշտօնեաներուն վարձու պիտի տրուին ուրիշ լքեալ կալուածներ:

Թուրքեւնեղէն համաձայնութիւնը մօտալուտ

Էնկիւրիի մէջ բանակցութիւններ կը կատարուին դեսպան Փոլիխրոնիատիսի եւ արտաքին գործավար Թէվֆիք Րիւշտի պէյի միջեւ. իսկ Աթէնքի մէջ ալ Թուրք դեսպան Էնիս պէյ տեւական շփումներ կ'ունենայ վարչապետ Վէնիզէլոսի հետ Թրքական տեսակէտներու մասին լուսաբանութիւններ տալով: Իրազեկ շրջանակներէ կը յայտարարուի թէ այս անգամուան բանակցութիւնները նախորդէն բոլորովին տարբեր ձեւով տեղի կ'ունենան, ու համաձայնութեան գետին մը գտնուիլը օրերու խնդիր է այլեւս:

Այս իրողութեան ապացոյց կը նկատուին Փոխանակութեան Յանձնաժողովի ելմտացոյցին մէջ կատարուած 80,000 ոսկիի խնայողութիւնն ու պաշտօնէութեան կազմին կրճատումը: Յանձնաժողովէն բացը հանուած են կարեւոր պաշտօնեաներ եւ նոր կազմը սահմանափակ գործունէութիւն մը պիտի ունենայ: Գնահատող յանձնաժողովներն ալ Պոլիս կը մնան փոխանակ Յունաստան մեկնելու, եւ կէս ամսականներով կը պաշտօնավարեն առժամաբար:

Իզմիրի ամերիկեան գոլէճը պիտի փակուի՞

Իզմիրէն կը հաղորդեն թէ Ազգերու Դաշնակցութեան օժանդակող միութեան անդամուհիներէն մէկը տեղւոյն ամերիկեան գոլէճին մէջ բանախօսութիւն մը ըրած եւ Թուրք ուսանողութիւնը գրգռել ուզած է:

Կ'ըսուի թէ դպրոցը պիտի փակուի կրթական վարչութեան կողմէ:

Ալմազեանի դատավարութիւնը կը պահանջէ

ԱՄԻԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ ԱՆԲԱՒԱՐԱՐ.— ԵՐԵՔ ՆՈՐ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐ ՆՇԱՆԱԿՈՒԱԾ

Ալմազեանի փաստաբան Ժան - Շառլ Լըկրան դեկտ. 30 թուակիր երկար նամակ մը ուղղեց հարցաքննիչ դատաւոր Մաթիֆասի, յանուն հայ դերձակին ներկայացնելով կարգ մը դիտողութիւններ: Հարցաքննութիւնը որ վերջացած է, կ'ըսէ, ոչ միայն չէ կրցած Ալմազեանի յանցաւորութեան մասին որ եւ է փաստ ձեռք բերել, այլ չէ յաջողած հաւաքել ծանր, որոշ եւ կապակից վկայութիւններ, որոնք միայն կրնային արդարացնել ամբաստանեալին առաքումը ամբաստանիչ ատեանին առջեւ: Ամբաստանող կողմը ո՛չ մէկ բան փաստած կամ ապացուցած է. երեք ամսուան քննութիւններէ վերջ՝ տակաւին չի գիտեր թէ ինչո՞ւ գործուած է ոճիրը: Նախապէս պատճառը սիրային կը կարծուէր, հիմա ալ գողութիւնը կ'ենթադրուի, ու հարցաքննիչ դատաւորը եկած հասած է հոն թէ ամբաստանեալը ո՞ր քան դրամ ունէր սեպտ. 9ին: Ոչ մէկ բան ճշդուած է դեռ. Րիկօտէն Սէն-Ժիլ փողոցը գնա՞ց սեպտ. 9ին. ոզորենիէ սրնտուկը ե՞րբ մտաւ խանութին մէջ. Րիկօտէն ո՞ր ժամուն սպաննուեցա՞ւ. ու՞ր դրուեցաւ դիակը. ինչո՞վ սպաննուեցաւ. Ալմազեանը կար տեւ նոա տեսնուա՞ծ է մնտուկով. արտակարգ ծախքեր ըրա՞ծ է: Կարելի՞ է այսպիսի անծանօթ խնդիրներով բանտի մէջ պահել մարդ մը եւ եղեռնադատ ատեանին առջեւ ղրկել զայն:

Փաստաբանը յետոյ դիտել կուտայ թէ ինքնաշարժի վարիչ Ֆլօթ կասկածելի վկայ մըն է, ոստիկանութեան կողմէ ճարուած: Կը քննադատէ նաեւ Ամիի տեղեկագիրը: Միւս կողմէ կ'ըսէ թէ հաստատուած են հետեւեալ դէպքերը՝ ի նպաստ Ալմազեանի.— Սնտուկին վրայի հասցէն հայ դերձակը չէ գրած. խանութէն գտնուած առարկաները ապօրէն միջոցներով վերցուած են եւ կնիքի տակ չեն առնուած. Լիլի մէջ ապօրէն քննութիւններ կատարուած են. դատական ոստիկանութիւնը գաղտնի թղթածրար կազմած է, ոստիկանութեան լսած զանազան վկաներու վկայութիւնները դատաւորին չեն հաղորդուած. ոստի-

(Լո՛ւրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ Զ.

Պ. Արամ Ջատիկեանի զաւկին Լեւոնի կնունքին առթիւ հաւաքուած (130 ֆրանք):

Արամ Ջատիկեան	20
Տիկ. Թագուհի Ջատիկեան	10
Գրիգոր Սարոյեան	20
Գեղամ Մելիքեան	20
Միսաք Մանուշեան	10
Սմբատ Եայլեան	10
Մինաս Մելքոնեան	10
Տիկ. Արաքսի Կիւրեղեան	10
Արմենակ Կիւրեղեան	20
Պ. Պ. Յ. Փափազեանի եւ Յ. Մարտիրոսեանի ձեռքով՝ (ցանկը յաջորդով)	761
Գումար	891
Ե. ցանկի գումարը	2840
Գումար	3731

ԽՄԲ.— Այս գումարէն 3000 ֆրանք երէկ յանձնեցինք Փարիզի կեդր. Յանձնախումբին:

* * *

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ԿՈՉԸ

Պէյրութի առաջնորդ Եղիշէ եպիսկ. Կարոյեան հետեւեալ կոչը ուղղած է Լիբանանի ժողովուրդին, եղբայրական աջակցութեան համար.

— «Թուրքիոյ դժոխքէն նորէն հարիւրաւոր ազգակիցներուն անօթի, ծարաւ դէպի Սուրիական ազատ հողը դիմելը անշուշտ կսկիծով լսեցիք լրագիրներէն եւ շատերդ գուցէ ձեր առանձին թղթակցութիւններէն: Յաճախ տուն ու տեղ քանդել եւ ծերով ու երախայով տեղէ տեղ գաղթել մահուէ է, ինչպէս ամէնքդ տեսաք փորձով: Իսկ բռնութեան տակ, մանաւանդ ձմրան խստաշունչ եղանակին ընտանի տաքուկ բոյնը լքել ստիպուելով, հոս ու հոն ապաստանի անկիւն մը փնտռել, ուղղակի դէպի գերեզման դիմել է: Եւ արդէն ստոյգ է որ մեր նորեկ գաղթական եղբայրներէն պակաս չեն մահը գտնողներ, ապաստանը չգտած:

Անշուշտ անփոխարինելի եւ անմոռանալի բարիք մըն է, որ Սուրիական կառավարութիւնը, ինչպէս նաեւ հոգատար պետութիւնը երկրին դռները լայն բացած՝ մարդասիրաբար ներս կ'ընդունին մեր բնազուրկ եղբայրները, սակայն մեր եղբայրներուն թշուառութիւնը այդքանով չամոքուիր: Անոնք ամէն բանի կարօտ են այս վայրկեանիս, հացի, հագուստի, անկողնի, ուտելիքի, վառելիքի, եւն.: Ո՞վ պիտի հոգայ անոնց այդ կենսական պէտքերը, անշուշտ իրենց ազգակիցները, այսինքն մենք ամէնքս: Արդարեւ մեր կացութիւնն ալ դիւրատար չէ, սակայն ամէն տեղ Հայը իր ծայրայեղ կարօտութեան մէջ անգամ փշուր մը հաց եւ կտոր մը լաթ մշտապատրաստ ունեցած է ձեռքին մէջ իրմէ աւելի կարօտ եղբօր տրամադրելու համար:

Ահա այդ փշուր հացը եւ կտոր լաթն է որ կուգանք խնդրել ձեզմէ, հայ եղբայրներ ու քոյրեր: Վարչական ժողովոյ որոշմամբ եւ իւրաքանչիւր թաղի թաղական խորհուրդներու խնամակալութեամբ կազմուած են երկսեռ յանձնախումբեր, որոնք մի առ մի պիտի այցելեն ձեր տուները, ձեր խանութները, ձեր գործատեղիները եւ պիտի վերցնեն ի՛նչ որ սիրայօժար մատուցանէք իրենց, — փոխնորդ հագուստներ, ծածկոցներ, հին կօշիկներ, վերջապէս ամէն ինչ, որոնց մասին ձեր խիղճը կը վկայէ թէ օգտակար կրնան ըլլալ կարօտ եղբօր մը:»

ՀՈԿԵՐԱՆ 1929 Թ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ, Ի ԳԻՏԵՆԱԼԻՍ ՄԱՍԱՆ ՀԱՅՈՑ ՄԵԾ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ

(3)

ՎԱՂՁԱՆԱՎՈՐ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒԹԻՒՆ

Մեր վերջին մատնութիւնը հայոց կաթողիկոսութեան պատմութեան մէջ, որ կը վերաբերի Գրիգոր Ա. Վիրապեցի կաթողիկոսի ընտրութեան, ներկայացուցինք մեր ընթերցողներուն անցեալ տարուան Յունիս 15-ի թիւով։ Ինչպէս տեսանք, Գրիգոր Ա. Վիրապեցի կաթողիկոսի ընտրութեան ատեն, Հայոց Եկեղեցին ներքին ու արտաքին մեծ վտանգներու մէջ էր։ Ներքին վտանգը կը ներկայանար Գրիգորի ընտրութեան դէմ ընդվզած Գրիգորեան ընտանիքին ներկայացուցիչներուն կողմէ, որոնք կը պահանջէին, որ Գրիգորի տեղ իրենց ընտանիքէն մէկը ընտրուի կաթողիկոս։ Արտաքին վտանգը կը ներկայանար Պարսից Շահին կողմէ, որ կը սպառնար Հայոց Եկեղեցին ոչնչացնել, եթէ Գրիգոր Ա. Վիրապեցի կաթողիկոսը չհեռացուի Հայոց Աթոռէն։ Այս վտանգներուն առջեւ, Գրիգոր Ա. Վիրապեցի կաթողիկոսը, որ ինքն ալ Գրիգորեան ընտանիքէն էր, կամովին հրաժարեցաւ Հայոց Աթոռէն, եւ Հայոց Եկեղեցին ազատեցաւ երկու վտանգներէն ալ։

Գրիգոր Ա. Վիրապեցի կաթողիկոսի հրաժարականէն ետք, Հայոց Եկեղեցին ունեցաւ երեք կաթողիկոսներ, որոնք էին՝ Գրիգոր Բ. Վկայասէր, Յովհաննէս Ա. Օձնեցի եւ Եղիա Ա. Արտազեցի։ Այս երեք կաթողիկոսներուն ալ ընտրութեան ատեն, Հայոց Եկեղեցին ներքին վտանգ մը չունեցաւ, բայց արտաքին վտանգը միշտ կը սպառնար Հայոց Եկեղեցիին։ Ինչպէս տեսանք, Գրիգոր Ա. Վիրապեցի կաթողիկոսի հրաժարականէն ետք, Պարսից Շահը կը պահանջէր, որ Հայոց Աթոռը Վաղարշապատէն փոխադրուի Դուին։ Այս պահանջին դէմ, Հայոց Եկեղեցին ոչ միայն ընդվզեցաւ, այլ նաեւ ամէն միջոցներու դիմեց, որպէսզի Հայոց Աթոռը Վաղարշապատէն չփոխադրուի Դուին։ Ասոնք կը պատմեն մեզի, որ Հայոց Եկեղեցին ամէն ատեն ունեցած է ներքին եւ արտաքին վտանգներ, եւ ինքզինքը պահած է այդ վտանգներէն։

Ներքին վտանգներուն մասին, Հայոց Եկեղեցին ունեցած է ներքին վտանգներ, որոնք ծագած են Հայոց Եկեղեցիին մէջ եղած պառակտումներէն։ Հայոց Եկեղեցին ունեցած է պառակտում

ՀԱՐԻՒՐ ՏԱՐԻ ՓԱՍՆՈՂ ՄԱՐԴԸ

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

ՊԱՐԱՆՈՑԱԿԱՆ ԿԻՆ ՊԱՏՆԱՆԻՆ

— Իրաւաբանները ամէն տեսակ խորամանկութիւններ գիտեն... Ան կրնայ ինծի ըսել թէ ես ինքս զիս մատնած եմ... Ինչո՞ւ ոչ... Ես ալ կրնամ ըսել թէ ինքը ինծի ըսաւ... Ես ալ կրնամ ըսել թէ ինքը ինծի ըսաւ... Ես ալ կրնամ ըսել թէ ինքը ինծի ըսաւ...

Ես ալ կրնամ ըսել թէ ինքը ինծի ըսաւ... Ես ալ կրնամ ըսել թէ ինքը ինծի ըսաւ... Ես ալ կրնամ ըսել թէ ինքը ինծի ըսաւ...

—

կանայնեւ Նիքոլ եւ գաղտնի ոստիկան Քոթ իրարու հետ համաձայն չեն Ալմազեանի խանութէն վերցուած բամպակի մեծութեան մասին։

Եզրակացնելով, փաստաբանը կը կրկնէ այս այդ գործին մէջ ամէն բան կասկածելի էու կըպահանջէ որ Ալմազեան ժամանակաւորապէս ազատ արձակուի' երաշխաւորութեամբ եւ չեղեալ նկատուիլ անոր դէմ բացուած քննութիւնը։

Մաթիֆաս 24 ժամէն պատասխան պիտի տայ այս մասին։

Միւս կողմէ Րիկոտէնի քոյրերէն մէկուն' Տիկ. Քլէր Տիբանի փաստաբան տը Մորօ-Ճաֆէրի դեկտ. 30 թուակիր նամակով մը Մաթիֆասին կ'առաջարկէ որ Ալմազեանի խանութէն գտնուած արիւնն ու բամպակը ուրիշ մասնագէտներու կողմէ քննութեան ենթարկուին, քանի որ Ամիի տեղեկագրին շուրջ տեսաբանականվէճմըծագածէհանրայինկարծիքին մէջ եւ յետոյ Ամի ինք ալ որոշ վերապահումներ կ'ընէ։ Փաստաբան Լըկրան նոյն օրն իսկ նամակով մը բողոքեց այս առաջարկին դէմ, ըսելով որ ատոր հետեւանքը պիտի ըլլայ դեռ երկար ատեն բանտին մէջ պահել Ալմազեանը։

Սակայն Մաթիֆաս որոշեց երեք ծանօթ մասնագէտներ նշանակել' այս քննութիւնը կատարելու համար։

Հարցաքննիչ դատաւորը լսեց քանի մը վկաներ' հասկնալու համար թէ սեպտ. 9ին ի՞նչպէս եւ ո՞ւր անցուց Ալմազեան իր ժամանակը։

Չեկայի իրաւունքները պիտի կրճատուին

Մոսկուայէն կը հաղորդեն թէ' վէճ մը ծագած է արտաքին փոխ-գործավար Լիտվինոֆի եւ Գէպէուի (Չեկա) վարիչ Մէնժինսկիի միջեւ, այս վերջինին մէկ ծրագրին առթիւ, որով տարեգլխէն սկսեալ խուզարկութիւններ պիտի կատարուէին Մոսկուայի, Լենինգրադի եւ ուրիշ կարեւոր կեդրոններու օտարահպատակներու տուներուն եւ գրասենակներուն մէջ։

Լիտվինոֆ հաղորդած է Ստալինի թէ այսպիսի ձեռնարկ մը ուլորովին անպատեհ է ներկայիս, երբ խորհրդային կառավարութիւնը կ'աշխատի բարւոքել իր յարաբերութիւնները օտար պետութեանց հետ։

Հեռագիրը կ'աւելցնէ թէ Մէնժինսկի հաւանաբար պիտի հրաժարի, քանի որ Ստալին ալ Լիտվինոֆի համամիտ է խուզարկութեանց խնդրին մասին, ու նոյնիսկ կը մտածէ կրճատել Գէպէուի իրաւասութիւնները, ինչ որ անկարելի պիտի ըլլայ, եթէ Մէնժինսկի մնայ անոր գլուխը։

Լահէյի երկրորդ խորհրդաժողովը

Օրուան միջազգային կարեւոր խնդիրն է Լահէյի երկրորդ խորհրդաժողովը, որուն բացումը պիտի կատարուի այս ուրբաթ օր։ Այս առթիւ մեծ ու փոքր դաշնակից եւ նախկին թշնամի պետութեանց միջեւ երկար ատենէ ի վեր բանակցութիւններ կը կատարուին։ Այս խորհրդաժողովին մէջ վերջնապէս պիտի որոշուին Պուլկարիոյ և Հունգարիոյ պարտքերը, Յունաստանի, Ռումանիոյ եւ այլ փոքր պետութեանց պահանջները։ Մասնաւորաբար Պուլկարիոյ ներկայացուցիչները դիմումներ կատարեցին մեծ դաշնակիցներուն մօտ' պալքանեան այդ փոքր ու աղքատ երկրին բաժինը գեղչել տալու համար։ Այս մասին կարելի եղած է համաձայնութեան եզր մը գտնել։ Սակայն Հունգարիա անդրդուելի կը մնայ։

Ֆրանսա մեծ կարեւորութիւն կուտայ այս խորհրդաժողովին։ Երէկ առաւօտ նախարարական խորհուրդը' Պ Տումէրկի նախագահութեամբ որոշեց ֆրանս. պատուիրակութեան տրուելիք հրահանգները։ Իսկ կէսօրէ վերջ արտաքին նախարարութեան մէջ մեծ ժողով մը գումարուեցաւ, մասնակցութեամբ լիազօր պատուիրակներուն — վարչապետ Անտրէ Թարտիէօ, նախարարներ Պրիան, Լուշէօռ եւ Շէրոն — եւ բազմաթիւ բարձրաստիճան մասնագէտ պաշտօնատարներու։ Ֆրանս. պատուիրակութիւնը Փարիզէն Լահէյ պիտի մեկնի հինգշաբթի առաւօտ ժամը 11ին։

Մեթրօ եւ Նոր-Սիւդ կը միանան

Այսօրուընէ սկսեալ Մէթրօն եւ Նոր-Սիւտը պիտի միանան։ Նախապէս գնուած Նոր-Սիւտի տոմսակները իրենց արժէքը պիտի կորսնցնեն։ Այսուհետեւ Մէթրոյի եւ Նոր-Սիւտի տոմսակները նոյնը պիտի ըլլան։

Լեհ անգործներու ցոյցը

Լեհաստանի տնտեսական վիճակը կը ծանրանայ հետզհետէ։Անգործութիւնը ծանր համեմատութիւններ կ'առնէ։ Կառավարութիւնը չի կրնար օգնել եւ գործազուրկներու թշուառութիւնը կ'աւելնայ։

Բազմաթիւ գործազուրկներ ցոյցեր ըրին աշխատանքի եւ ներքին նախարարութեան պաշտօնատանց առջեւ, աշխատանք եւ հաց պահանջելով։ Ոստիկանութիւնը ցրուեց ցուցարարները եւ ձերբակալեց վարիչները։

Նահաս փաշա վարչապետ

Եգիպտոսի վերջին ընտրութեանց մէջ Վաֆտ կուսակցութիւնը ջախջախիչ յաղթանակ տարած ըլլալով, Ատլի փաշայի ժամանակաւոր կառավարութիւնը ներկայացուց իր հրաժարականը։ Ֆուատ թագաւոր յիշեալ կուսակցութեան նախագահ Մուսթաֆա Նահաս փաշայի յանձնեց նոր դահլիճը կազմելու հոգը։Չի գիտցուիր թէ Վաֆտը ի՛նչ դիրք պիտի բռնէ անգլեւեգիպտական նոր դաշնագրին հանդէպ։ Կուսակցութեան մէջ երկու հոսանք կայ այս մասին. ոմանք բաւարար, ուրիշներ անբաւական կը նկատեն աշխատաւորական կառավարութեան զիջումները։

Լեոն Տօտէ եւ 12 համայնավարներ ներուած

Հանրապետութեան նախագահը Նոր Տարիի առթիւ ներում շնորհեց արքայական «Աքսիոն Ֆրանսէզ»ի տնօրէն Լէոն Տոտէի եւ 12 համայնավար բանտարկեալներու, որոնց մէջ են Մարսէլ Քաշէն, Անտրէ Մարթի, Գաբրիէլ Պերի, Բերնար, Բրունաշ եւ Թարո' պատասխանատու-տնօրէններ «Լ'Իւմանիթէ»ի, Կօլէ, Ֆիորինզօ, Ֆրուազա եւ Քաբօ' պատասխանատու-տնօրէններ «Մարգէռ» թերթին եւ ուրիշներ, որոնք զինուորները ապստամբեցնելու հրաւիրող համայնավար թռուցիկներ բաժնելու ամբաստանութեամբ դատապարտուած էին։

Լէոն Տօտէ Պելճիքայէն Փարիզ պիտի դառնայ վաղը`հինգշաբթի' ինքնաշարժով։

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԿՈՂՄԷ

4 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 8.45ԻՆ

Յրդ Թաղապետարանի սրահը Rue Duguesclin

կը խօսի' Ընկ. Բ. ԱՂԱԲԷԿԵԱՆ

Երգ, մեներգ, արտասանութիւն եւայլն

կը ներկայացուի' ՎԱՐՊԵՏ ԲԺԻՇԿԸ (զաւեշտ)

ղեկավարութեամբ դեր. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի — Մուտքը ազատ է

ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Այսօր Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ Petit Journalի մէջ 21 Rue Cadet (Métro: Cadet)

Ի ՆՊԱՍՏ ՏԱՐՕՆՑԻ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԿՐԹԱԿԱՆ ՖՕՆՏԻՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին' Տիկիններ Ա. ԳԵՒՈՆԵԱՆ, ՇԱՀՊԱՐՈՆԵԱՆ, Օրիորդք ՅՈՎՆԱԹԱՆԵԱՆ եւ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆ, Պ. Պ. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ, ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ, Ս. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ, ՓԷԼԻՆՍՔԻ, Ա. ԿՈԹԻԿԵԱՆ, ՌԱՖԻԿ, ջութակահար ՌԸՔՍ և «ԱԼԱԳԵԱԶ» երգչախումբը։

կը ներկայացուի' "ՏԱՐՕՆԻ ՀԱՐՍՆԻՔԸ,, ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏՕՆԱԾԱՌ

Եւրոպական պարեր, ճազ-պանտ եւ Թանկօ երաժշտախումբերը ղեկավարութեամբ ԹԱՌԻՍ ԺՈՐԺԻ

Ճոխ և հանրամատչելի պիւֆէ — Մուտք' 15, 10 և 7.50 ֆրանք

Պզտիկներու համար տօնածառի մասնակցութիւնը 5 ֆրանք

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Շապին Գարահիսարի եւ շրջանի «Ռազմիկ» Հայր. Միութեան կողմէ

4 Յունուար Շբ. իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ Chalet Edouardի մէջ, 31 Rue Manin, 93 Ave. Secrétan

կը ներկայացուի' ԼԱԼԿԱՆ ԾԱՌԱՆ, ԽԱԲՈՒԱԾ ՀՕՐԵՂԲԱՅՐԸ (զաւեշտ) ԵՒ ԾՈՎՈՒ ՋՕՀԵՐԸ

կը մասնակցին' գերասանուհի Տիկ. Գ. Փափազեան և Պ. Ե.Գրիգորեան Արեւելեան եւ եւրոպ. պարեր եւ նուագախումբ։ Ճոխ պիւֆէ։

Մէթրօ' Պոլիվար, Թրամ. 26 — Մուտք 6 ֆրանք

ԾԱՆՕԹ.— Տոմսերը կը ծախուին Պ. Լ. Եարտըմեանի, 1bis Passage Kuszner Paris (19e) եւ Պէլվիլի նպարավաճառներուն մօտ։

ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Զ. Ե. Ռ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ

ժամը 9—11 եւրոպական եւ հայկական պարեր առանձին սրահներու մէջ, 11—12 երեկոյթ, 1—3 կաղանդ պապա եւ նուէրներու բաշխում, 2—5 պար։ երկու նուագախումբ։ Պարի մրցումի մէջ շահողը կը ստանայ 12 լուսանկար (carte-postale) Veno լուսանկարչատան կողմէ։

Հաղորդակցութիւն.— Առնել թիւ 1, 4, 5, 11, 41, 48, 53, 71 եւ 72 հանրակառքերը եւ իջնել կամուրջէն վերջ առաջին կայարանը։

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Սէն Միշէլի «Բրիստափոր» խումբի բացառիկ ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Rue Monsieur le Prince, Floria ճաշարանի վերնայարկը։ Ներկայ կ'ըլլան կեդր. կոմիտէի եւ Փարիզի կոմիտէի ներկայացուցիչները։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայանալ անպատճառ։

ԳԱՒԱՌ

Մարսէյլի Ռոստոմ ենթակոմիտէին ընդհ. ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է։

Մարսէյլի Իշխան ենթակոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Արամ, Աղբիւր Սերոբ, Եփրեմ խան, Համազասպ եւ Վարդգէս խումբերու բոլոր ընկերները այս Կիրակի իրիկուն ժամը 8ին սովորական հաւաքատեղին։ Ներկայանալ անպատճառ։

Լիոնի Վրէժ խումբի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին այսօրՉորեքշաբթիիրիկունժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Ժողովրդային Գրադարանը։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անպատճառ։

Սէն Լուի (Մարսէյլ) Ակնունի ենթակոմիտէի ժողովը' այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին իսկ վճաբանական ժողովը այս Կիրակի ժամը 4ին։ Ներկայանալ անպատճառ։

Սէն ՇԱՄՈՆԻ Հ. Յ. Դաշնակցութեան Վարուժան խումբը, իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկ. Ք. Կարապետեանի իր փոքրիկին մահուան առթիւ։

Կ'ուզուի աշկերտուհի մը կարուհիի քով աշխատելու համար։ Ներկայանալ իր ծնողքին հետ։ Դիմել' Mm. K. Vartanian, 12 Rue St. Sulpice։ Մէթրօ Օտէօն։

Ծախու հողեր Goussainvilleի (S. et O.) մէջ, կայարանէն 100 մեդր հեռաւորութիւն, գեղեցիկ տեսարան, բնակութեան եւ խանութի յարմար, Gare du Nordէն 16 քիլոմէթր, օրական բազմաթիւ թրէններ, ջուր, կազ, ելեքտրականութիւն եւ ճամբաները շինութեան մէջ։ Վճարման դիւրութիւններ. ամիսը 150—250 ֆրանք վճարում։ Հողերը այցելելու համար դիմել շաբաթ օրերը կէսօրէ վերջ, իսկ կիրակի եւ տօն օրեր ամբողջ օրը Goussainville, «Լը Կրան Փրէ»ի գրասենեակը ուր Կիրակի օրերը մինչեւ կէսօր հայ թարգման մը պիտի գտնէք։

Վարձու սենեակներ

Պարտէզով գեղեցիկ վիլլայի մը մէջ 3.4 սենեակ վարձու են։ Gare St. Lazareէն 25 վայրկեան։ Դիմել տեղւոյն վրայ' 25 Rue de Paris, Cormeille-en-Parisis.

Ծախու է Արեւելեան նպարեղէնի խանութ մը։ Խիստ դիւրամատչելի պայմաններ։ Դիմել' Անտոն Ներսէսեանի, Ave. J. Jaurès, Décines (Isère).

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արեան եւ վեներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ճերմակ.) եւ վարիսի։ Մասն. լաբօ. ռաթուառ։ Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

Cirque	Էրթլ	ամենալաւն	2-1
de Paris	Միլթէր	ու ամանը	ֆրան

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

O. M. OHANESSIAN

Marque déposée MELKON

Եթէ կ'ուզէք ճաշակել արեւելեան համեղ անուշեղէններ, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վաճառանիշով' Լօքում, փաքլավա, քատայիֆ, հէլվա, եւայլն։

25 Rue Vilin, Paris (20e)

Հեռաձայն Menil. 69—15

EMPIRE Միգիք-Հօլ' 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: H. STEPHAN

1000+930

VELEDIAN & ZINN
ESCHENHEIMER ANLAGE 22
FRANKFURT A. M.

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Ծխախոտ, չոր պտուղներ, ընտանի եւ վայրի մորթեր, եւայլն։
ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Նոր եւ գործածուած մեքենաներ, երկաթեղէն, կաշեղէն, եւայլն։

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ
8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)
Հեռաձայն, PROVENCE: 20—37
կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւններ
կը կատարէ ծննդաբերութիւններ
կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրութեամբ։ կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12։

ԿԱՂԱՆԴԻ ԵՒ ԾՆՈՒՆԴԻ ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
MAISON VARTERESSIAN
1bis Rue Hautefeuille, Մէթրօ St. Michel
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ
Չոր պտուղներ, լաքերտա, բրինձ, ապուխտ, եւայլն.
ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱՔՈՒՐ ԱԺԱՆ
Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու համար
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

AUX CISEAUX D'OR
TAILLEUR
ԺՈՐԺ ՃԷՊԷԵԱՆ
Հինգ տարիէ իվեր, Պ.Թէրզեանի (35 րիւ Մէրի) ընկերը' Ժորժ Ճէպէեան պատիւ ունի ծանուցանելու իր յարգելի յաճախորդներուն թէ Դեկտ. 15էն ի վեր փոխադրուած է իր սեփական խանութը, 20 Ավընիւ Քամիյլ Փէլթանի։Ինչպէս առաջ,նոյնպէս ներկայիս ալ աւելի պիտի աշխատիմ գոհ ձգել յաճախորդներս թէ ճաշակի եւ թէ ժամանակի տեսակէտով։ Մէկ անգամ այցելելը կը բաւէ։

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅԵՐ
բացուած է
DORK
կօշիկի վաճառատունը
46 Grand 'Rue de la Guillotière, LYON
Այրերու եւ կանանց ամէն տեսակ կօշիկներ

ԱՐԱՐԱՏ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
30 Rue St. Basile, MARSEILLE — Téléphone: 14-29 Man.
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՆԵՐԱԾՈՒՄ ԵՒ ԱՐՏԱԾՈՒՄ
ճոխ եւ ընտիր ամէն տեսակ նպարեղէններ, գիները անմրցելի. ապրանքներու անմիջական եւ խնամեալ յանձնում
ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ԿԸ ՄՆԱՔ
Ապսպրանքներ կ'ընդունինք գաւառէն եւ արտասահմանէն

ODEON — COLUMBIA
Տիեզերահռչակ Քոլոմպիա և Օտէօն վաճառանիշով հայերէն, յունարէն, Թուրքերէն փաքներու ճոխ տեսակներ եւ փորթաթիֆ կրամաֆոններ։ Եւրոպական եւ արեւելեան նպարեղէններու ճոխ մթերք աժանգիներով կը գտնուին
ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԵՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ
ԳԱՅԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
150 Rue Moncey, LYON
Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

ԺԱՄԱԳՈՐԾ ԵՒ ՈՍԿԵՐԻՉ
ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
29 Rue Mathis, փակ., Մէթրօ' Crimée,
ԾՆՈՒՆԴԻ ԵՒ ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒԷՐՆԵՐ
Չափաւոր գին

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLICLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ տնօրէն' ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՎԱՅԵԼՈՒՉ ՀԱԳՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
ԿԱՐ. ՄՌՒՐԱՏԵԱՆԻ
Նոր եւ շքեղ խանութը, զարդարուած ընտիր կերպասներով
Մաքուր եւ խնամուած կար
119 Rue Pelleport, Paris (20e) (Rue Bellevilleի կից)
Մէթրօ: Pelleport. — Tél. Ménilmontant 63—56

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՒԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

Թմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Թմբագ. եւ վարչուԹիւն

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխուԹեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 3 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

3 JANVIER 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹիՒ 1151 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՄԵԶԻ ԱՊԱՒԻՆԱԾ ԵՆ ՀԱԼԱԾԱԿԱՆ ԲԵԿՈՐՆԵՐԸ, ՓՆՏՌԵԼ ՉՏԱՆՔ ԹՈՒՐՔ ԵՒ ՔԻՒՐՏ ԱՂԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՅՐԵՆԻՔՆ ՈՒ ՄԵՆՔ 1929ԻՆ

Ինչո՞ւ ծածկել որ, 1929ի ընթացքին, աւելի սաստկացաւ սրտաբեկութիւնը եւ աւելի թուլցան կապերը՝ հայրենիքին եւ գաղութներու միջեւ: Անշուշտ իրրեւ հետեւանք՝ երեւանի մէջ բազմած մարդոց բթամտութեան եւ ապիկարութեան:

Քանի մը տարի առաջ, տակաւին հաւատացողներ կային թէ երեւան գործադրութ մօր մը պէս կը հսկէ իր տարագիր զաւակներուն վրայ, եւ յարմար առիթի մը կը սպասէ, զանոնք մաս-մաս ներս առնելու համար:

Հայաստանի Տնտես. Դերագոյն խորհուրդին նախագահը, Տրապոնցի Արսէն Եսայեան, փարիզի մէջ իսկ փարատեց այդ պատրանքը, յայտարարելով թէ իրենք «Ամենայն Հայոց» կառավարութիւն չեն եւ հայահաւաքման քաղաքականութեամբ չեն զբաղիր:

Արդարեւ, մեր «ազատ եւ անկախ» հայրենիքը զրկուած է նոյնիսկ ներգաղթի քաղաքականութիւնը վարելու իրաւունքէն: Իր ցիրուցան զաւակները համախմբելու, անոնց ափ մը հող տալու տարրական պարտքն անգամ չի կրնար կատարել Երեւանը: Եւ այս, ոչ թէ անոր համար որ հող կամ փող չկայ, այլ որովհետեւ Մոսկուան Հայաստանի վերաբերեալ հարցերու մէջ ամէնէն առաջ նկատի կ'առնէ դինակից Թուրքիոյ կամքը: Երեւացիներուն իրաւունք տրուած է ճառել եւ պարել միայն և միայն համաշխարհային յեղափոխութեան «ճազպանտ»ինվրայ, իսկ այլ, ականջ եւ բերան փակել, սեփական ժողովուրդի տառապանքներուն հանդէպ:

Եւ այսպէս է որ, մինչ հազարաւոր բազուկներ այստեղ երկաթ կը ծեծեն կամ հնոց կը վառեն օտարին համար— օտար դրամատէրին համար— անդին, հայրենի յետամնաց գիւղին մէջ, ճարպիկ ճառ կը խօսին բրիտանական աշխարհակալութեան եւ ական յեղափոխութեան մասին:

Իրրեւ «ներգաղթ», 1929ի ընթացքին Ֆրանսայէն Հայաստան փոխադրուեցան 250 հոգի [illegible] կէս արհեստագէտ: Այս խումբերէն գոյացածներ փախան Պարսկաստան:

Ուրեմն, ամբողջ մէկ տարուան ընթացքին, ոչ իսկ հինգ հարիւր հոգի մտած է հայրենիք: Չխօսինք հեռացողներու մասին — դէպի Ռուսաստան եւ Պարսկաստան: Վերջին վեց ամիսներու ընթացքին, անցագիր մը ճարողը կամ լողալ գիտցողը շունչը առաւ Թաւրիզ: Զարմանալի է որ տակաւին մէկը չհաշուեց անոնց թիւը:

Ներգաղթի համեմատութիւնը աւելի նախանձելի եղած չէր նախընթաց տարիներուն, երբ ոգեւորութիւնը բարձր էր տակաւին: Նոյն ինքն Հայաստանի կառավարութեան վիճակագրութեան համաձայն, 1922 - 28 արտասահմանէն Հայաստան անցած են 17,121 հոգի, իսկ խորհրդային երկիրներէ՝ 2200 հոգի:

Կա՞ն աւելի փայլուն հեռանկարներ՝ յառաջիկային համար: Դժբախտաբար ոչ: Երեւանցիները — ինչպէս առ հասարակ համայնավարները — ղղրդագին կոչերով կը ծանուցանեն 5-10 տարի յետոյ իրագործելի ծրագիրներ, հոչակաւոր «պիտի»-ները, սակայն, ձայն-ծպտուն չեն հաներ այս մասին: Եւ կը թուի թէ՝ փախստականներն ալ պաղ չուր պիտի լեցնեն տրամադրութեանց վրայ:

Հակառակ անխելք եւ անխիղճ մամուլի մը գովասանական տաղերուն և ժխտումներուն, իրականութիւն է որ Երեւան չուզեր հետաքրքրուիլ ոչ տարագիր բազմութիւններով, ոչ ալ առ հասարակ Թրքահայ մնացորդներով: Ահա՛, օրինակ, իր բնած դիրքը՝ Անատոլուի բեկորներուն Թշուառութեան հանդէպ: Եթէ չէր կրնար միջամտել, իրրեւ բարեկամ եւ զինակից, գոնէ պարտք սեպէր հինգ-տասը հազար րուբլի փութացնել, իրրեւ նոր հացագին յեղափոխակա՛ն Թուրքիոյ նոր զոհերուն: Չէ՞ որ, մինչեւ Գերմանիա, Չինաստան կամ Արժանթին ղրաժ ղրկել կուտան Հայաստանի գիւղացիներուն, երբ քանի մը հոգի բանտարկուին, իրրեւ զոհերը քաղքենի-դրամատիրական պետութեանց...

Այս անտարբերութիւնը կամ ապիկարութիւնը — մեկնեցէք ինչպէս որ կ'ուզէք — աւելի քան երբեք սուր կը պահէ գաղութներու կազմակերպութեան խնդիրը, որ պէտք է լուծուի ուշ-կանուխ:

Կա՛մ այն է որ արտասահմանի բազմութիւնները խաչ քաշած են իրենց գոյութեան վրայ, եւ օտար երկնքին տակ պիտի քաշքշուին իրրեւ հասարակ բոշաներ: Եւ այն ատեն, աւելորդ են բոլոր երգերն ու ճառերը՝ այս ժողովուրդի կենսունակութեան եւ յարատեւութեան մասին: Եւ կամ, ճիգ մը պիտի փորձեն, վերջապէս, ապացուցանելու համար թէ կը հաւատան իրենց ճակատագրին, և պատրաստ են ու կարող՝ զայն վարելու:

Ալլապէս, երբեք չզարմանանք, եթէ, գաղութները իրենք իրենց մէջ կազմալուծուելով, հայրենիքն ալ մնայ ինքն իր ղխուն, միշտ խեղճուկ՝ եւ կղզիացեալ, հակառակ բոլոր «ոչքլամ»ներուն:

Աւաղ՝ Թուրքն ու Քիւրտն էին որ՝ խոչընդոտներ կը յարուցանէին մեր ճամբուն վրայ: Իսկ հիմա՞,—այն ալ ազատ պողոտաներու վրայ: Եւ մանաւանդ այսքան փորձառութիւններէ յետոյ:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՉԷԶՈՔ ՁԱՅՆ ՄԸ

Քալիֆորնիոյ «Մշակ»ը դիտել կուտայ արդար դառնութեամբ (6 դեկտ.).

— «Հայ ժամուլի մէկ հատուածը Թուրքիոյ մէջ տեղի ունեցած նոր տեղահանութիւնները կը վերագրէ քրտական հարցի հանդէպ ցոյց տրուած հաւակրութեան: Իբր Թէ անտէր ու անտիրական ծեր երէց եւ անչափահասներէ, կամ կէս Թրքացած անհատներէ կազմուած խղճալի հայ բեկորները գերմարդկային կարողութիւն մը ունենային քիւրտ գանգուածներուն մտքերը «Թունաւորելու» :

Եթէ Թուրքը իր հակահայ եւ Թուրանական խելագարութենէն Թելադրուած՝ այդպիսի գրպարտութիւն մը կը հիւսէ շուրջ քառասուն հազարնոց այդ անօգնական եւ ամէն կողմէ լքուած հայ բեկորներու ճակտին, չէինք կրնար երեւակայել որ արտասահմանի մէջ պիտի գտնուէին գիտակից Հայեր, այն ալ ժամուլի ներկայացուցիչներ, որոնք պիտի գային իւրացնելու Թշնամիին գրպարտութիւնները:

«Մաքուր ազգասիրութեան, ազգային արժէքներու պահպանման», մեր պապերէն ժառանգած անանդներու պաշտպան, եւայլն հանգամանքներով հրապարակ նետուող դեկավարներէն կ'ակնկալուէր որ քիչ մը բան սորված ըլլային գոնէ Թուրքին նկարագրէն, զգացումներէն եւ հոգեբանութենէն:

Հայ յեղափոխութիւնը եւ կամ հայկական որեւէ տեսակի շարժում ու բողոք Թուրքին անհանդուրժելի բռնակալութեան դէմ՝ առաւելն յիսուն տարիներու պատմութիւն մը ունի: Հայ կազմակերպուած շարժման պատմութիւնը շատ հին չէ եւ կարելի է նկատել սոսկ ժամանակակից հարց մը: Ուրեմն Թուրքին ինքնակոչ հայ պաշտպանները պէտք է որ մեզի ըսեն Թէ հայ ազգային շարժումէն առաջ, անցնող հինգ դարերու ընթացքին հայութեան նոյն այդ Թուրքերէն քաշած անվերջ հալածանքը ի՞նչ բանի պէտք է վերագրել: Մի՞թէ հայ քրտական հարց եւ կամ հաւերաշխութիւն գոյութիւն ունէր ասկէ 5—600 տարի առաջ:

Պէտք չկայ ըսելու Թէ վերը պարզուած մեղադրանքը մեր խեղճ բեկորներու վգին փաթթել աշխատող մամուլի ներկայացուցիչներն ալ շատ որոշ գիտեն Թէ՝ Թուրքը աշխատած է բնաջնջել մեզ, որովհետեւ հայութիւնը, ո՛չ միայն անոր քաղաքական եւ Թուրանական ծրագիրներուն արգելք հանդիսացած է, այլ նաեւ անոր համար որ՝ մենք տնտեսական, կրթական, արդիւնաբերական եւ ուրիշ ամէն բաներով զգալիօրէն բարձր մնացած ենք յետամնաց ու կիսաքաղաքակիրթ Թրքութենէն:

Պարապ տեղր մի՛ արիւնէք Թրքական գեհենին մէջ ամէն վայրկեան մաս առ մաս մեռնող մեր ցաւատանջ բեկորներու սիրտը: Շատուածական եւ կուսակցական մոլուցքէ տարուած արտասահմանէն հայրենիքի անպաշտպան բեկորներու հաշուոյն դիւանագիտութիւն խաղալը ապիկարութեան հետ միասին առնուազն ոճիր է.»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Սպանիոյ դիկտատորը հրաժարած

ՄԱՏՐԻՏ, յունուար 1.— Զօր. Փրիմօ տէ Րիվէրա, վեց տարիէ ի վեր Սպանիոյ դիկտատորը, իր հրաժարականը ներկայացուց Ալֆոնսօ ԺԳ. Թագաւորին: Վարչապետի հրաժարականին հետեւանքով սպանիական դահլիճը ամբողջութեամբ հրաժարած կը նկատուի: Թագաւորը երեք օրէն պիտի տայ իր պատասխանը: Կրնայ ըլլալ որ Թագաւորը մերժէ այս հրաժարականը եւ կամ վերջ տայ դիկտատորական վարչաձեւին եւ կրկին խորհրդարանային կարգեր հաստատէ:

Ատենէ մը ի վեր սպանիական դրամը՝ փէզէթըն անկումներ կ'ունենար: Անցած շաբաթ այնքան մեծ անկում ունեցաւ, որ ելմտական նախարարը ստիպուեցաւ հրաժարիլ: Օտար փոխառութիւնները վճարելու սահմանուած ներքին փոխառութեան պարտաթուղթերէն մեծագոյն մասը գնուեցաւ դրամատէրներու կողմէ, որոնք կը պահանջեն ո՛չ միայն բարւոքել տնտեսական կացութիւնը, այլեւ իշխանութեան գլուխ բերել աւելի գործօն եւ կատարեալ կառավարութիւն մը:

Դիկտատորին հրաժարումը կատարեալ անակնկալ մը եղաւ ամբողջ Սպանիոյ մէջ, սակայն ժողովուրդը խաղաղ կերպով եւ առանց որեւէ ցոյցի ընդունեց այս լուրը: Փրիմօ տէ Րիվէրա քանի մը անգամ հրաժարելու փափաք յայտնած էր, սակայն ներքին դաւադրութիւններու եւ խլրտումներու պատճառաւ իշխանութեան գլուխ մնացած էր:

Իր կազմած զօրաւոր կուսակցութիւնը՝ «Հայրենասիրական միութիւն»՝ կը պահանջէ որ զօրավարը պահէ իշխանութիւնը: Այս կուսակցութիւնը կը համապատասխանէ Իտալիոյ Ֆաշիստ կուսակցութեան:

Հնդիկներու անկախութեան խնդիրը

Թրքական Թղթադրամին արժէքը կայունացնելու համար էնկիւրիի կառավարութիւնը որոշած է արտադրութիւնը շատցնել եւ ներածումները կրճատել: Հինգ տարուան մէջ գործադրելի ծրագիր մը կը պատրաստուի որ Ազգ. Ժողովին պիտի ներկայացուի շուտով:

Տնտեսական գործավարութիւնը զբաղած է կառավարութեան հետապնդելիք տնտեսական նոր ծրագրին պատրաստութեամբ: Միլիոններ ձեռք պիտի առնուին որ կերպասեղէնի արտադրութիւնը մեծ չափով աւելնայ: Ասոր համար գործարաններուն օժանդակութիւն պիտի ըլլայ, որպէսզի ընդարձակուին եւ նոր գործարաններ պիտի բացուին:

Արհեստից դրամատունը, մէկ միլիոն ոսկի ծախքով, բամպակէ կերպասի գործարանի մը կազմածները ապսպրած է: Այս գործարանը վեց ամիս յետոյ գործի պիտի սկսի:

Ոգելից ըմպելիներու վարչութիւնը ժտադիր է շիշի գործարան մը հիմնել: Որոշուած է նաեւ պարկի գործարան մը բանալ Ատանայի մէջ, որովհետեւ ամէն տարի 400 հազար ոսկիի պարկ կը գնուի դուրսէն:

Ելմտական գործավարութիւնը որոշած է ջնջել կարգ մը տուրքեր, որոնք անցեալէն մնացած կամ ներկայիս իզօրու են, բայց անուանական բաներ են միայն, ինչպէս պատերազմի շահու, գինուորական պիտոյքի եւ այլ տուրքերը: Փոփոխեան պիտի ենթարկուին նաեւ կալուածատուրքն ու շահատուրքը:

Հնդիկներու անկախութեան խնդիրը

Մինչ Լահորի մէջ համագումարի նստած են պրահմանական Հնդիկները, Պէնկալի մէջ ալ կը գումարուի հնդիկ իսլամներու համաժողովը: Երկու համաժողովներն ալ իրենց օրակարգին վրայ ունին Հնդկաստանի ներկայ վարչաձեւին փոփոխութեան խնդիրը:

Պէնկալի համիսլամական համաժողովին մէջ, Տօքթ. սըր Սուհրավարտի ճառ մը խօսելով, ըսաւ Թէ իսլամները երբեք չպիտի հանդուրժեն որ Հնդկաստանի մէջ անգլ. տիրապետութեան յաջորդէ պրահմաններու տիրապետութիւնը: Որեւէ անկախութիւն, որ հիմնուած չպիտի ըլլայ իսլամներու արդար պահանջներուն վրայ, անխուսափելիօրէն պիտի յանգի միապետութեան եւ քաոսի:

Համաժողովը ընդունեց կարգ մը բանաձեւեր, որոնց մէկը կ'ընդունի մասնակցիլ 1930ի Լոնտոնի անգլեհնդիկ խորհրդաժողովին, պայմանաւ սակայն որ իսլամները հաւասար համեմատութեամբ ներկայացուցիչներ տան այդ խորհրդաժողովին:

Լահորի համահնդկական համաժողովը փակուեցաւ յունուար 1ին կէսօրէ յետոյ: Նախագահը Թուելով ժողովին աշխատանքները, յայտարարեց Թէ Հնդկաստանի անկախութեան ինպատատ արձակուած աղաղակը արձագանգ տուաւ ամբողջ աշխարհի մէջ եւ արթնցուց արտասահմանի Հնդիկները: Ճառէն վերջ, 15000 ունկնդիրները ոտքի ելլելով «կեցցէ՛ հայրենիք» գոչեցին:

Փակուելէ առաջ, ժողովը ընդունեց բանաձեւ մը, որով չպիտի ճանչցուին այն արտաքին պարտքերն ու յանձնառութիւնները, որոնք գինուորապաշտական եւ աշխարհակալական հանգամանք ունին եւ ո՛չ մէկ ազգային շահ կը ներկայացնեն:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՅԱՆԿ Է.

Տիկին Ադաւնի ՑարուԹիւնեան (Թոքատցի)	50
ՑարուԹիւն ՑարուԹիւնեան (Թոքատցի)	50
Ա. Ս.	45
Շմբիկ Ե. Կէտիկեան, (Պրինեոլ)	13
Ֆ. Վարդան, Տրակիոնեան	20
Ա. Ջաքրեան, (Քազապլանքա)	100
Գումար	278
Ջ. ցանկի գումարը	3731
Գումար	4009

* * *

150 ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ ՄԵՌԱԾ

Հալէպի Տարագրելոց Դեղեցանձնաժողովը կը հաղորդէ որ ցարդ Հալէպ հասած են 1200 գաղթականներ Տիգրանակերտի շրջանէն, 500 ընտանիք ալ՝ Հասիճէ, Գամըշլը, Ամուտա եւ Գարամանիա: Շատեր բացօԹեայ կը գիշերեն: Հիւանդութիւնները ծայր տուած են եւ քանի մը օրուան մէջ 150 հոգի մեռած:

Հալէպէն բժիշկ եւ Հպատասխանատուներ ղրկուած են այդ շրջանները՝ օգնելու համար այդ Թշուառներուն:

ԱՅՍ ՕՐԵՐՈՒՆ ԿԱԼԱՏԵՍԻՆ ԵՂԱԾ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺՈՒԹԻՒՆ

Յունուար 1էն սկսեալ մէԹրօ, հանրակառք, օմնիպիւս եւ Թաքսի սղած են, ինչպէս գրած էինք: Թաքսիներու յաւելումն է առ այժմ 1 ֆրանք՝ արձանագրուած գինին վրայ, մինչեւ որ սակարկութիւնը փոփոխութեան ենԹարկուին: Այն ատեն, կառքը ճամբայ ելած ատեն պիտի արձանագրէ 2 ֆրանք, իսկ 400 մէդրի համար՝ 50 սանթիմ:

Նոր տարիէն սկսեալ սղած է նաեւ կազը, որուն խորանարդ մեդրը պիտի հաշուուի 1 ֆրանք, փոխանակ 90 սանթիմի:

ՇԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ ԷՍԱՅԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷՆ

Բերայի ֆարկաֆաւաք մասնաճիւղէն պաշտօնեայ մը ներկայանալով Էսայեան, 1500 ոսկի շահատուրք ուզած է վարժարանէն: Ցնօրէնը նախ մերժած է ընդունիլ տրուած ազդարարագիրը, բայց յետոյ ստիպուեր է առնել:

Ինչպէս յայտնի է, ասկէ առաջ քանի մը ֆարիւր ոսկի շահատուրք ուզուեցաւ, եւ երկար դիմումներ ընելէ յետոյ, դպրոցը պարտաւորուեցաւ վճարել, պահելով սակայն բողոքի իր իրաւունքը: Այս անգամուան գումարը բոլորովին անակնկալ մըն է, մասնաւորաբար քանակի տեսակէտով:

Իրականին մէջ Էսայեանը ոչ միայն շահ չունի, այլ եւ ծանրաբեռնուած է շատ մը հոգեբով: Այսպէս, 200ի մօտ աղքատիկ տղոց ճաշն անգամ կը հոգացուի դուրսէն տրուած անհատական նպաստներով:

Թաղ. Խորհուրդը պիտի դիմէ պատկանեալ իշխանութեան, ֆարկ եղած բացատրութիւնները տալու համար:

ՆԿԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

«Ալի» արուեստագէտներու խմբակցութեան դ. մեծ նկարահանդէսի բացումը տեղի կ'ունենայ մասնաւոր ֆրաէրով այսօր Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 9ին Galeries Georges Petith մէջ: Իսկ ժողովրդական բացումը շաբաթ օր ժամը 2ին:

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԷՆ

ԹՌՉՈՂ ԿԱՐԱՒԱՆԻՆ ՀԵՏ

Մամուլ, դպրոց, թատրոն եւ մարզանք։ Ահա ազգերը առաջ մղելու կոչուած միջոցներ, որոնք մօտիկ անցեալին ուշադրութեան մատնուած են եղեր, այլ արհամարհուած թէ պետական շրջանակներուեւթէ ժողովրդական խաւերումէջ։ Չեմ խօսիր երաժշտութեան, երգի եւ պարի մասին, որոնք ամէնէն ինկած ճիւղերու շարքն էին դասուած։ Նուագողը, երգողը կամ պարողը այս երկրին մէջ ընդհանրապէս կը կոչուէին «ժօթըէպ», որ թէեւ բառացի երաժիշտ, երգիչ կը նշանակէ, բայց դարերու ընթացքին իմաստը փոխած է։ Մօթըէպը բացասական առումով արդէն համազօր է արբեցողի,— այր ըլլայ թէ կին— ցոփակեացի։ Գեղարուեստի մասին նման ըմբռնում ունեցող երկրի մը մէջ, բնական է, գեղարուեստները փնտռելը անժառանգութիւն կը համարուի և ժօթըէպները իրենց փողոցի վաճառականներուն հաւաքով, երգերով ու պարերով միանգամայն կ'արդարացնէին իրենց հաւքաւը եւ աւելի քան վարկաբեկուած, ընդհանուր արհամարհանքի առարկայ կը դարձնէին գեղարուեստը։

Այսօր տարբեր պատկեր կը ներկայանայ։ Գաւառական թերթերն անգամ իրենց գոյութիւնը կը զգացնեն ժամանակակից պարսիկը, բնական է որ կարդալ գրել գիտնայ, օրը օրին կը հետեւի պարբերականներուն։ Մաժուլը նուաճումներ. կ'ընէ եւ շատերու կարծիքով մաժուլի համագումար մը օրուան անհրաժեշտութիւն է։ Կասկած չկայ եղած առաջարկները որոշ պարբերականներու կողմէ անգործնական, աւելորդ ժամավաճառութիւն, «լիւքս» համարուելով մէկտող, զաղափարը պիտի հասուննայ եւ 10-20 տարի առաջ հաշուի չառնուող ռուզնամէյիները գեղեցիկ օր մը, թերեւս ոչ շատ ուշ, երկրի ամէն կողմէն պիտի կողք կողքի դան պարսիկ մաժուլի անդրանիկ համագումարը ողջունելու։

Հին Մէթթէպխանէները մէկ կողմ, պարսիկ նորագոյն դպրոցը իր թերութիւններով, հակամանկավարժական իր կառուցուածքով, տակաւին երէկ, մրցակից չէր կարող դառնալ երկրագունդի վրայ. բայց այսօր, մէկ կողմ դպրոցներու թուական փոքրութիւնը, նորագոյն մանկավարժութեամբ զինուած ուսուցչութեան բացակայութիւնը, շրջապատի անտարբերութիւնը, պարսիկ դպրոցը կ'ապրի փոխանցման շրջան մը։ Հինը տեղի կուտայ նորինւլաւագոյն դպրոցներու պահանջը օր օրի աւելի ուժեղ հարուածներ կուտայ զառաժած «մէկթէպխանէ»ներուն։

Հակառակ մայրաքաղաքի եւ կարեւոր մէկ քանի կեդրոններու թատերասէր երիտասարդութեան թափած ջանքերուն, պարսիկ թատրոնը խոշոր նուաճումներ արձանագրելու բախտը չունեցաւ։ Ժողովուրդի ճիշտ կէսին — պարսիկ կնոջ ստրուկ վիճակը մաժուլի եւ դպրոցի զարգացման ճամբուն վրայ այնքան տեղ չի բռներ, իբրեւ խոչընդոտ, որքան թատերական մարզին մէջ։ Այստեղ արդէն հիմնաքարերէն էն գլխաւորը կինն է, որ պէտք է բեմ բարձրանայ։ Կանանց դերը շատ անգամ այրը յանձն կ'առնէ եւ իր կոպիտ ձայնով ու շարժուձեւերով կեղծամի տակ կը ժառնուի տրուած դերին անհամապատասխան սեռին պատկանելու պարագան։ Լաւագոյն պարագային, հայ կինն է, որ պարսիկ դերասանի հետ կը համաձայնի բեմ բարձրանալ. բայց մասներու վրայ կարելի է համբել հայուհիներու թիւը, որոնք հարեմական այս երկրին մէջ, արհամարհել կարողացան շրջապատի կարծիքը։ Մեր ցեղը պարսիկ բեմին՝ աստղեր տուաւ, որոնց մէջ մինչեւ այսօր կը փայլի առանց երկրորդ մրցակցի Տիկ· Փէրի Աղաբաբեան։ Այդպէս ըլլալով հանդերձ ինքը՝ պարսիկ կինն է, որ պէտք է մէկ կողմ նետէ քօղը եւ ամէն տեղ բեմ բարձրանայ, այլապէս թատրոնի զարգացումը, հասեւժատական առումով, դժուար թէ թէհրանէն դուրս իրականութեան փոխուի,

Բարքերու բարեշրջման փաստերէն մէկն ալ այն է որ, բեմի վրայ. այրերու կողքին կ'երեւին ոչ միայն երգող ու պարող դերասանուհիներ, այլ նաեւ, այն որ հանդիսականները միասեռ չեն անցեալի նման. պարսիկ կինը իր ամուսնին կամ եղբօր կողքին կը դիտէ, կը լսէ, կը մասնակցի ընդհանուր պարին, ի թիւս այլոց, նաեւ ֆօքստրօթին։ Ըսել է, թատրոնը քայլեր կ'առնէ բեմի վրայ եւ սրահի մէջ միաժամանակ, մէկը միւսը լրացնելով, պարսիկ թատրոնի ապագայ ապատ զարգացման միտումով։

Մարզանքը, մօտիկ անցեալի մէջ անուն չունէր. ներկայիս համեմատաբար հսկայ քայլերով կը յառաջդիմէ եւ օր օրի նոր նուաճումներ կ'ընէ շրջապատի մէջ. գաւառական աննշան քաղաքներն անգամ այսօր իրենց մարզիկներն ունին։ Թէհրանէն յետոյ Թաւրիզ, Մէշէդ, Գիլան, Իսպահան, Արաղ եւ ուրիշ շատ վայրերու մէջ, պարսիկ մարզական խումբերուժրցումները հայեւ եւրոպացի խումբերու հետ սովորական երեւոյթի կարգն են անցած։ Մէկ թէ երկու տարի առաջ, նոյնիսկ թէհրանի մարզիկները բաւական դժուարութեան կ'ենթարկուէին մրցելու համար հայկական խումբերու դէմ։ Իսկ այս տողերը գրած վայրկեանիս, Բագուէն թէհրան եկած սովետական մարզական խումբի մրցումները տեղի կ'ունենան պարսիկ մարզիկներու դէմ։

Աւելորդ է շեշտել, որ գործակալ Հայն է որ անդրանիկ թատերական գործիչներ է տուած պարսիկ բեմին՝ միաժամանակ, պարսկահայ թատերական գործը կեդրոններու եւ գաւառներու մէջ շատ աւելի նախանձելի թափով առաջ մղեր է գովելի զոհողութիւններով, մինչդեռ այսօր, մեր թատրոնը կծկուած է դպրոցական հանգէսներու միօրինակութեան մէջ, աւելի, մեր խեղճ դպրոցներու նախահաշիւը գոցելու միակ ձգտումով։ Բացառութիւնները այնքան նիհար են, որ չարժեր գրչի առնել եւ այս վիճակը՝ մեր թատերական յիսուն տարուան անցեալէն յետոյ, երբ մեր մարդիկները հարագատէն ու օտարէն բաւբասուելով, բեմերու վրայ «օլիմպիադութիւն» յանձն կ'առնէին։

Ծոր է մարզանքը, բայց հայ մեմատութեան մէջ իր ընթացքը միեւնոյն կէտին կը յանգի։

Որքան ուրախանանք պարսիկ ժողովրդի առաջդիմութեամբ, որքան անկեղծօրէն ծափահարենք իր ջանքերը, չենք կարող չնախանձիլ, երբ նոյն պայմաններու տակ, զանգ առնելով մեր անգեալի նուաճումները, մենք կանգենք առած եւ կը թուի, ծայրայեղ յոգնութիւններէ յետոյ, քնանալ կ'ուզենք։

Վ. ԻՐԱՆԵԱՆ

ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՄԱՇԻ ՀԱՅՈՑ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ

ՀԱՅՈՒ ԿԻՍԱԴԷՄՔԵՐ "ՔԱՌԹԻԷ ԼԱԹԷՆ,,Ի ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՄԷՋ

. . . կը կենար սալայատակին վրայ, կը բանար կաշիէ պայուսակը ու ահա՛ աչքերուդ կը զարնէր գոյներու ամբողջ խուրձ մը։ Արուեստական մետաքսէ փողկապներ էին, պոռոտ, գէշ գոյներով, փողկապներ՝ որ մարդ կը տեսնէ առհասարակ Փլաս Փիկալլի եւ Մոնմարթրի վրայ, կասկածելի տղոց վիզը։ Կուզար երեկոները, ժուլթը իյնալէն քիչ առաջ, իր պայուսակին հետ։ Աբրյրէ դէմք մը ունէր, կամակոր, խիստ, լաւ տաշուած դէմք մը։ Ճակատը նեղ էր ու փայլուն։ Մազերուն վրայ կը մնար միշտ օծանելիքի (pommade) կեղծ ու թաց փայլը։ Գիծը լաւ բացուած էր, խնամուած։ Հագուստին արդուկը միշտ կատարեալ էր ու օրուան ամէն ժամուն, երբ տեսնէի զայն, սիրտս կը բողոքէր ու չէի ուզեր որ Հայ ըլլար այդ տղան։ Ո՛չ։

Ցետոյ ամբողջ ձեռը՝ զայն կարելի էր դնել սրճարանին ստորնայարկը, ուրիշ Հայերու հետ, օրուան որեւէ ժամուն, բացի այն ժամերէն՝ երբ ծառուղիին վրայ իր փողկապները կ'առաջարկէր անցորդներուն, զբաղած թուղթ խաղալով։ Այդ առեն ես վէպ մը կը գրէի— Օրերը գեղեցիկ չեն։ Կը յիշէ՞ք, ձեռը ցուրտ էր, դաժան։ Գրադարանը կարելի չէր աշխատիլ։ Կը նստէի հոդ ժամերով՝ հակած թղթերուս վրայ, արտաքնապէս անուշադիր։ Երբեք չիմացան որ Հայ էի, կը խօսէին ազատութեամբ, շնականութեամբ մը՝ զոր գլել անցնիլը մինչեւ հիմա անկարելի կը թուի ինձ։ Ու ամէն օր իմ լաւագոյն զգացումներուս մէջ կը վիրաւորուէի, լսելով զանոնք, Հայու այդ տարօրինակ ոտնակոծումը...

Ի՞նչ կ'ընէին, ինչո՞ւ կը զրպարտէին, ո՞վ էին...

Օր մը, առաւօտեան մէկին, ան նստած էր խորքը՝ երբ աղջիկ մը ներս մտաւ, ու եկաւ իր քով։ Բարձրահասակ ու ցալատին դէմքով աղջիկ մըն էր, աչքերուն տակ ցանի թեթեւ հատիկներ կային։ Ցօնքերը ներկուած էին, սեւով քաշուած։ Բերանը յուսահատ բան մը ունէր։ Ու այդ բերանովը ան ուզեց համբուրել տղան։ Տղան սակայն՝ բրտութեամբ հրեց զայն անդին։ Իր արուրէ դէմքը՝ կարծրացած էր կարծես, աչքերուն մէջ կար անգթութիւն ու ոխ։ Սեւ լոյս մը կը վառէր բիբերուն մէջ։ Սկսան փսփսալ ու այդ փսփսուքը թշնամութեամբ, զղջումով, սիրով ու դառնութեամբ լեցուն բան մըն էր։ Ի վերջոյ աղջիկը համբուրեց զայն բերնին վրայ՝ երկար ու կրքոտ համբոյրով մը, կաշիէ պայուսակը բացաւ ու դրամներու խուրձ մը տուաւ տղուն։ Այս բոլորը կը կատարուէին լռութեամբ, յանցաւոր գործի մը պէս։

Ամբողջ գիշերը, գիշերուան ամբողջ մնացեալ ժամերուն ընթացքին ես տխուր էի։ Ինչպէս դուք՝ իմ գրածիս, ես ալ՝ իմ տեսածիս չէի ուզեր հաւատալ։ Հիմա վարժուած եմ սակայն։ Շատ մը բաներու պէս՝ վարժուեցայ նաեւ ասոր, հայ երիտասարդ կաւատներուն։ Երբեմն ճամբուս վրայ կը հանդիպիմ իրեն, արուրէ կորաքաժակ, քիչ մը խիստ բայց լաւ տաշուած դէմքով տղուն, որ հիմա գիտէ այլեւս թէ Հայ եմ ու կը նայի աչքերուս՝ ծանր, ոխակալ հայեացքով մը...

×

. . . Չեմ գիտեր առաջին անգամ ո՛ւր հանդիպեցայ իրեն։ Առոյգ ու կարշնեղ տղամարդ մըն էր, սպիտակին տուող առատ մազերով՝ որ լուրջ ստուեր մը կը ձգէին դէմքին վրայ։ Իր աչքերուն մէջ, առաջին վայրկեանին իսկ տեսայ յուսահատ, վրիպած, դասալիք հայ մտաւորականը։ Իր շնորհալի ակնոցներուն տակէն՝ աչքերը հեգնոտ անդիմութեամբ մը կը թափառէին մեր բոլորիս վրայ։ կարծես թէ այդ աչքերը կ'ըսէին.

— Ո՞վ են ասոնք, սա աղքատ ու յամառ, երիտասարդ կամ ծեր մարդիկը որ կը յամառին ճառ խօսիլ, յօդուած գրել ու ցնորքներով կերակրել տա- . . . Հայաստանեան այս բազմութիւնը։ Այս բոլոր հայ մարդիկը տգեղ են, կին ու մարդ, անշնորհ ու թշուառ։ Ու ցաւալին այն է որ իրենց թշուառութեան դիտակցութիւնը չունին...

Յատնի էր որ մարդ մըն էր եղած անցեալին մէջ, հեռաւոր կամ մօտ՝ չե՛մ գիտեր։ Ու պարզ էր որ դեր մը կատարած էր։ Յատնի էր նաեւ՝ որ դրամ ունէր հիմա, քի՛չ, շա՛տ, կարեւորը ատիկա չէր, այլ այն՝ որ իր ամբողջ անձէն կ'արտաբերէր բարեկեցիկ մարդու խաղաղ ինքնավստահութիւն։ Բովս ընկեր մը կար, հակած վրան ու գրեթէ անձկութեամբ հարցուցի թէ ո՞վ է։

— Չե՞ս ճանչնար, ըսաւ զարմացած, բայց այնինչն է...

— Հա՛, ըսի շփոթ ու տխուր, ուրեմն ա՛ս է, բնաւ չեմեւար, ի՞նչ կ'ընէ...

— Ինքզինքը հանգստեան կոչած է, ըսաւ յատնի բարեհաճութեամբ, երէց ընկերս։ Տարին անգամ մը հազիւ կ'երեւի հայ շրջանակի մէջ, այլեւս ո՛չ մէկ բանով կը հետաքրքրուի, ո՛չ մէկ բանով կը խանգավառուի։

— Գուցէ դառնացած է, ըսի երկչոտ, մարդ մը՝ որ տարիներ գրականութիւն ըրած է, սիրած հայոց լեզուն, կարելի բան չէ՞ որ այդպէս դասալիք դառնայ։

— Կարեւորը՝ պատճառը չէ, տղա՛ս, ըսաւ երէց ընկերս լըրջութեամբ։ Մեզմէ ո՞վ դառնութեան եւ յուսահատութեան պատճառներ չունի որ, քաղաքականութիւնը պատնէշին վրայ մնալուն մէջն է, հակառակ ամէն բանի.

— Գուցէ անարդար եղած են իրեն հանդէպ, ըսի՝ աշխատելով համոզել ես զիս, գուցէ մարդը զզուած է ծառայելէ ու անընդհատ ապերախտութեան հանդիպելէ...

— Ո՞վ է որ երախտիք տեսած է, ըսաւ ընկերս, կարեւորը ծառայելն է առանց երախտիք սպասելու։ Պարտականութիւնդ կատարէ՛, մինչեւ վերջը...

—Ոչինչ, ըսի կեղծ անփութու-

Պոնարի, որ գրեթէ մէկ ու կէս ժամ խօսեցաւ կուռ ու յուզուն նալից ճառ մը, ֆրանսերէնին ներկանները որոնք երբեք օտարմը բերնէն այսքան անկեղծ հայաշունչ բառեր չէին լսած խորապէս ապաւորուեցան երբանախօսը շարունակ չայվիշտի, ցաւի ու երազի յուսալից թելերը կը հնչեցնէր։

Ահա ամփոփումը իր ճառի։

— Իբրեւ մէկը որ հայ պատմութեան ու Հայերու քաղ ծանօթ է՝ անոնց հետ շարունակ 33 տարիներ շփման մէջ գտնուելով, պիտի խօսիմ նիւթին մասին որ ոչ միայն Հայերը, այլ նաեւ օտարներն ալ պիտի հետաքրքրէ։ Կը փափաքիմ մանրամասնութեամբ մը սկսիլ.— Պատիւ եւ մեծարանք հայ բազմաչարչար ազգին ու իր արդար Դատին։

Հայ ժողովուրդը պարզ հասարակ ցեղերու խառնուրդը չէ։ Ան բարոյական ու մտաւոր աներեւակայելի հարստութեամբ ու ստեղծագործական անկապտելի աւիւնով լեցուն ազգ մըն է։ Ազգ մը որ նախքրիստոնէական դարերէն սկսեալ ցոյց տուած է անդադար ընդունակութիւններն ու անյիշելի կարողութիւններով տուած հանճարը։ Կ'ողջունենք արուեստը, իր բարքերը, իր կրօնքով, իր քաղցրահնչիւն բարբառը։ Քանի որ հետեւ չարչարանքին մէջ կը պահպանէ ու ճարտարապետական հրաշալիքները, իր կրօնը, վերջապէս

ՋԱՓԱՀԱՍ ՈՐԲԵՐՈՒ ԵՐԵԿՈՅԹԸ
Բ. ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌԹԻՒ

Շաբաթ գիշեր Գլորիայի սրահներուն մէջ տեղի ունեցաւ Զ. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի մասնաճիւղին կազմակերպած թէյասեղան-երեկոյթը, Միութեան Բ. Պատգամաւորական Ժողովին առթիւ: Ներկայ էին Պ. Պ. Ա. Ահարոնեան, Ս. Վրացեան, Ա. Շահխաթունի, Վ. Մելոյեան, «Յառաջ»ի խմբագրութեան կողմէ Հրանտ Սամուէլ, Պատգամաւորական ժողովի ամբողջ կազմը եւ բազմաթիւ ընկերներ ու համախոհներ, որոնցմէ շատեր մինչեւ վերջ ոտքի վրայ մնացին:

Երեկոյթը բացուեցաւ «Մեր Հայրենիք»ով: Միութեան Նախագահը, ողջունելէ յետոյ օրուան հիւրերը, ըսաւ. «Մեր այս Բ. Պատգամաւորական ժողովը, որ անհամեմատ կ'ընդլայնէ մեր գործունէութեան ասպարէզը, ունի իր կարեւոր նշանակութիւնը որ անծանօթ չէ ինչպէս մեր բարեկամներուն՝ նոյնպէս մեր հակառակորդներուն: Քիչ առաջ քանի մը Թուրքեր կը ճաշէին այստեղ եւ անոնց շունչով պղծուեր էր այս սրահին մթնոլորտը: Բայց այն զօրեղ շունչը, որ դուրս եկաւ ձեր թոքերէն «Մեր Հայրենիք»ով, վայրկենապէս մաքրագործեց զայն: Այնպէս ալ վաղը, երբ Հայաստանի լեռներուն ու դաշտերուն մէջ հնչէ յաղթական քայլերգը, բարբարոս Թուրքին պիղծ շունչը խսպառ պիտի կորսուի մեր երկրէն: Այս հաւատքով եւ յուսալով՝ ամուր քալենք ու գիտակցինք մեր կատարած շարժումին»:

Պ. Ա. Շահխաթունի սեղանապետ ընտրուեցաւ եւ իր ճարտար զուարճախօսութիւններով կ'իրցէն մինչեւ վերջ բարեխառնեց ճառերը եւ ըսաւ. «Միշտ եւ ամէն առթիւ ներկայ եմ եղեր Ջափահաս Որբերու հաւաքոյթներուն, եւ ամէն անգամ Հայաստանի Հանրապետութեան զինուորական նշանը՝ կուրծքիս վրայ: Երբ դէպի որբերը, իմ սրտիս մէջ տեղ գտաւ կենդանի պատկերով մը: Պատերազմի ժամանակ, Մուշի շրջանին մէջ Լիզ գիւղին մօտ տեսայ մանկիկ մը, որ անգիտակից իր սեւ բախտին, կպիտը երեսին, ձեռքի շարժումով կը փնտռէր իր դիակնացած մօր ստինքները, որոնք սակայն ամքեր էին: Անօրինակ յուզում մը համակեց զիս, առի երախան, այն կոչեցի գիւղին անունով՝ Լիզա եւ հետս տարի Երեւան: Այս կենդանի պատկերն ինձ համար միշտ աղբիւր է եղած յուզումի, ամէն անգամ որ բեմի վրայ դերասանական արուեստը պահանջած է: Սէրն ու համակրանքը որբերու հանդէպ, խորապէս դրոշմուած են հոգւոյս մէջ եւ այդ իսկ պատճառով ունիմ վառ հետաքրքրութիւն այն ամէն բանի համար, որ կը վերաբերի որբերու շարժումին ու ճակատագրին»:

Ծափերու մէջ կարդացուեցան շնորհաւորական նամակներ Պ. Ա. Խատիսեանէն (յանուն Հ. Հ. Պատուիրակութեան) եւ Պ. Վ. Թէքէեանէն:

Առաջին անգամ հրաւիրուեցաւ խօսելու Ա. Ահարոնեան, որ տկարութեան պատճառաւ կ'ուզէր կանուխ մեկնիլ: Մեծ ճիգ մը ընելով ուզած էր ներկայ գտնուիլ քանի մը վայրկեան, բայց մնաց մինչեւ վերջը եւ խօսեցաւ այսպէս.

— Հայոց աշխարհին մէջ անդադար կը հնչային ճախարակները: Մամիկները ճախարակ կը դարձնէին, մեծցնելու համար որբ մնացած երախաները: Իրական գործ դարձած էր որբ մեծցնելը: Որբ շատ ունեցանք, եւ ճախարակները շատ էին:

Դո՛ւք, սիրելի զաւակներս, ոչ մամիկ ունիք, ոչ ալ մայր, որ ճախարակ դարձնէին՝ մեծցնելու համար ձեզ: Ցեղին շարժիչ մեքենա՛ն է, որ կը դարձնէ ձեզ եւ կը բարձրացնէ ձեր բռունցքը:

Ոչ ոք տեսած է այնքան չարիք, որքան հայ որբը տեսաւ: Զրկանք, տառապանք եւ անիրաւութիւն,— ահա թէ ի՛նչ տեսաք այն օրէն ի վեր, երբ բացիք ձեր աչքերը: Աշխարհը ձեզի կը ներկայանայ ամէնէն գարշելի կերպարանքով: Որբը կը նմանի այն կանանչ պտուղին, որուն սիրտը կրծած է որդը: Մանուկ օրերէն, դուք թոյն ծծեցիք, կենդանութիւն չտեսաք: Այսպէսով ձեր իրաւունքն ու պահանջը անսահման են: Որբը այս պայմաններուն մէջ մարդկութեան ամենադաժան դատախազը պէտք է ըլլայ: Եւ դուք ուժն ունիք, կրնաք ամէն բան ընել բացարձակ իրաւունքով: Բայց ես չեմ ուզեր որ դուք աշխարհի դատախազներն ըլլաք: Մեր ցեղը բարութեան եւ ստեղծագործութեան աղբիւր մըն է: Դուք հայ ժողովուրդին, բարի ժողովուրդին բարի զաւակներն էք: Մի՛ ընէք այնպէս, որպէսզի ճախարակները դարձնել չհնչեն: Ձեր միակ սփոփանքն ըլլայ այն, որ ուրիշներ չապրին այնպէս՝ ինչպէս դուք ապրեցաք: Մեծագոյն աշխատանքը, զոր պիտի տանիք, աշխատանքն է ստեղծագործութեան եւ բարութեան: Դուք զաւակներն էք ցեղի մը, որ խօսք ունի ըսելիք եւ գործ՝ կատարելիք: Շարունակեցէք պահել ձեր ցեղին դարաւոր աւանդութիւնները եւ ապրեցէք միայն ստեղծագործութեան համար»:

Ցետոյ խօսեցաւ Պ. Ս. Վրացեան.

— «Ամէնէն աւելի աչքի զարնողը, որբ սերունդին մէջ, գործնականութեան ոգին է: Որբ սերունդը աշխարհն այնքան լաւ կը ճանչնայ, որ գիտէ անկէ առնել այն՝ ինչ որ պէտք է: Տարբերութիւն չեմ դներ ծնողազուրկ եւ ծնողաւոր երիտասարդութեան մէջ, երկուքն ալ տառապանքի միեւնոյն բովէն են անցած: Ջափահաս Որբը անուն մըն է, որուն տակ հրապարակ կուգայ սերունդ մը նոյն յատկութիւններով, ձգտումներով եւ հոգեբանութեամբ: Ձեր «անելիք»ը այն է՝ որ ձեր հաւաքական նպատակն ըլլայ վերանուաճել հայրենիքը, հոն հանդէս բերելու համար ձեր առաքինութիւններն ու գործնական կարողութիւնները: Հեռու չէ ժամանակը, երբ դուք երեւան պիտի գաք հայ կեանքին մէջ պատասխանատու դերով, խօսքով ու գործով, պատրաստ եւ ամուր»:

Խօսք տրուեցաւ նաեւ Պ. Վ. Մելոյեանի.

—«Համիտի օրերուն, Այգեստանի մէջ մենք եւս ձեզի նման «Երկունք» կը հրատարակէինք: Սակայն պայմանները տարբեր էին: Ձեր «Երկունք»ը համարէ աւելի կը տպուի, իսկ մեր «Երկունք»ը տպագիր չէր, այլ խմորատիպ եւ քանի մը օրինակ միայն: Հորերու մէջ կ'իջնէինք՝ տպելու համար զայն: Ես կը յիշեմ մէկ խմբագրականիս խորագիրը, — «Եւ սակայն կանգուն է կայմը»: Այո՛, այդպիսի դժնդակ պայմաններու մէջ կանգուն պահեցինք կայմը: Կը մաղթեմ որ կանգուն մնայ նաեւ Որբերու Միութեան կայմը»:

Ցետոյ խօսք տրուեցաւ «Յառաջ»ի խմբագիրներէն Պ. Հրանտ Սամուէլի: Ան խօսեցաւ իբրեւ ընկեր մը, բախտակից մը, որ ճաշակած է զառնութեան բաժակը, որբ մնալով փոքր տարիքին (95ի ջարդերէն): Բաղդատութիւնն ըրաւ 1895-96ի եւ 1915ի եղեռններուն ծնունդ սերունդներուն, եւ այս վերջինը աւելի տարաբախտ գտաւ:

— «95-96ի սերունդը հայ մեծցաւ երկրի մէջ, հայրենի հողին վրայ ու կլիմային տակ, մինչ 15ինը իր աչքերը բացաւ անապատին մէջ, յետոյ ինկաւ օտար հորիզոններու տակ: Բայց ձեր մէջ կը խօսի ցեղին հոգին, այն ցեղին՝ որ ունեցած է իր դիւցազնական շրջանները, իր պատմութեան մէջ փառահեղ էջեր է արձանագրեր: Այդ հոգին է որ կը շղկապէ ձեր բոլորին սրտերը, մինչեւ ովկիանոսներէն անդին: Քանի կը խօսի այդ ցեղային ձայնը ձեր մէջ, Հայը պիտի ապրի: Ձեր գոյութեան իմաստը պիտի ըլլայ դարմանել անիրաւութիւն մը, լուծել վրէժ մը, ունենալ սեփական հայրենիք, կերտել մշակոյթ, աշխարհին ըսելու համար որ այսքան տառապանքներէ յետոյ Հայը կ'ուզէ ապրիլ, եւ ապրիլ իր ազատ ու անկախ հայրենիքին մէջ: Այս պէտք է ըլլայ ձեր նշանախօսքը:»

Միութեան Նախագահը ներկաներուն հետաքրքրութեան գոհացում տալու համար, տուաւ կարգ մը տեղեկութիւններ Միութեան ընդհ. գործունէութեան մասին: (ԽՄԲ.— Կը հրատարակենք յաջորդով)։

Յ. Անասեան

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Պետութիւններու միջեւ մաքսային սահմաններն ու արգելքները վերցնելու եւ արտածման ու ներածման փոխադարձ դիւրութիւններ ստեղծելու համար, դեկտեմբեր 5ին, Փարիզի մէջ բացուեցաւ համաժողով մը, որուն կը մասնակցէին 19 պետութեանց ներկայացուցիչներ: Համաժողովը վերջացաւ դեկտեմբեր 25ին, որոշելէ յետոյ կիրարկումը պահանջել 1927 Նոյ. 8ի միջազգային պայմանագրութեան, որ կը ձգտի ջնջել մաքսային արգելքներու վարչաձեւը:

Ստորագրող ներկայացուցիչները յանձն կ'առնեն այդ պայմանագրութիւնը իրենց երկրին մէջ կիրարկութեան դնել 1930 յունուարէն սկսեալ, ինչ որ կը նշանակէ, թէ 6 ամսուան ընթացքին արտածումներու եւ ներածումներու մասին արգելքներն ու սահմանափակումները վերցնել կը խոստանան:

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԶԻՆԱԴԱԴԱՐ

Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ կամ ոչ-անդամ պետութիւններ հրաւէր ստացած են պատասխանելու Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարութեան, թէ կ'ընդունի՞ն մասնակցիլ խորհրդակցական ժողովի մը, որ տեղի պէտք է ունենայ փետրուարի սկիզբները. Նպատակ ունենալով մաքսային զինադադար մը կնքել պետութիւններու միջեւ:

Ցարդ ծրնեւ հասած են 12 պատասխաններ, որոնց ութը հաստատական են:

Ա. Ե. ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՑԵՐԵԿՈՅԹԸ

Կիրակի, Ժան-Կուժոնի սրահներուն մէջ տեղի ունեցաւ Ա. Ե. Կարմիր Խաչի ցերեկոյթը՝ Կաղանդի առթիւ:

Հանդէսին ներկայ էին բազմաթիւ ծնողքներ՝ իրենց փոքրիկներով: Այս վերջիններուն համար պատրաստուած էր գեղեցիկ կաղանդի ծառ մը, մոմերով եւ գոյնզգոյն խաղալիքներով զարդարուած:

Ճազ-պանտով սկսաւ ցերեկոյթը ժամը 3ին, եւ զոյգերը սկսան պարել:

«Սիփան» երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ Պ. Սաքօ Ցակոբեանի՝ երգեց քանի մը գեղեցիկ խմբերգներ: Պ. Մէհտէրեան մեներգեց «Մանիր, մանիր իմ ճախարակ»ն ու «Կարօտի երգը». Օր. Ցովսէփեան նոյնպէս երգեց հայերէն երգեր:

Երկսեռ մանուկները տողանցք կատարեցին «Զէյթունցի ենք»ի եւ «Հօյ Նա՛ր»ի եղանակներով: Քօմիտի սրահի մը մէջ, ուր տօնածառը տեղաւորուած էր, փոքրիկները ոտանաւորներ արտասանեցին եւ երգեր երգեցին (մեծ մասը Ֆրանսերէն), ղեկավարութեամբ Կարմիր Խաչի անդամուհիներուն:

Իրիկուան դէմ, «Կաղանդ պապա»ն իր աւանդական հագուստներով սրահէն ներս մուտք գործեց եւ նուէրներ բաշխեց մանուկներուն:

Հաւաքոյթը խանդավառ մթնոլորտի մը մէջ տեւեց մինչեւ իրիկուան ժամը 8: Մանաւանդ մանուկները չէին ուզեր բաժնուիլ սրահէն: Այս առթիւ նուէրներ եղան Կարմիր Խաչին:

ԸՆԿ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ՕՐԷՆՔԻՆ ՇՈՒՐՋ

Ֆրանսական Ծերակոյտի առողջապահական յանձնախումբը վերջացուց ընկ. ապահովագրութեանց օրէնքին քննութիւնը: Նոյն օրէնքին մասին, երկրագործական, ելմտական եւ առեւտրական յանձնախումբերն եւս մօտ ատենէն կը վերջացնեն իրենց քննութիւնները եւ կը բանաձեւեն իրենց վերջնական առաջարկները, իբրեւ օրէնքին մէջ մտնելիք փոփոխութիւն: Առողջապահական յանձնախումբին քննութիւնը յանգած է հետեւեալ գլխաւոր եզրակացութիւններուն:

Առեւտուրի եւ ճարտարուեստի մէջ

Տարեկան 4500 ֆրանք շահող վարձուորները պիտի վճարեն օրական 0,50 ֆր. շաբաթը 3 ֆր. եւ 12 ֆր. ամիսը:

4500էն վեր եւ 9800էն վար այսինքն օրական 15-32 ֆր. շահողները պիտի վճարեն 1 ֆր. օրական, 6 շաբաթը, 24 ամիսը, 288 տարին: Տարեկան 9800էն այսինքն օրական 32էն վեր շահողները պիտի վճարեն օրական 1,50, շաբաթը 9, ամիսը 36, տարին 432 ֆր:

Վարձուորներու դասակարգումը

Ի՞նչ դասերու պիտի վերածուին վարձուորները համաձայն իրենց ստացած վարձքին: Այս հոգը կ'իյնայ ո՛չ թէ գործատէրներու այլ, ապահովագրական սպասարկութեան վրայ:

Այս վերջինը գործատէրէն պիտի ստանայ իր գործաւորներուն ցանկը, որոնց անունին դէմ նշանակուած պիտի ըլլայ իրենց ստացած վարձքին քանակը, որուն համաձայն, պիտի որոշուի գործաւորներու ապահովագրական բաժնեվճարի չափը:

Անկարութիւն եւ բժշկական դարման

Սկիզբի չորս տարիներուն, անկարութեան թոշակ չպիտի սահմանուի որեւէ կերպով, ապահովագրութեան սնտուկին կողմէ, այլ միայն անկարներուն պիտի յատկացուի մասնաւոր նպաստներ: 1935էն սկսեալ միայն պիտի բանի անկարութեան թոշակը:

Գալով հիւանդութեանց պարագային, ապահովագրութեանց օրէնքին յատուկ տրամադրութիւններուն մէջ փոխուած բան չկայ:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՖՈՒԹՊՈԼ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի «Ռոնի»ի մասնաճիւղը մրցում մը ունեցաւ այս կիրակի, Վիլժռւպլի գեղեցիկ մարզադաշտին մէջ, տեղական խումբին հետ: Հակառակ իր տկար կազմին, Ռոնիի մարզիկները մեծ առաւելութիւն ցոյց տուին, եւ ապացուցին հայ մարզական ոգին: Խաղը վերջացաւ 0—0:

*** Կէսօրէ վերջ 10 հազար երկսեռ բազմութեան մը ներկայութեան, «Սթատ Պիւֆալօ»ի մէջ տեղի ունեցան Paris—Romeի միջազգային մրցումները: Փարիզ, որ խառն կազմով կը խաղար A. S. Romeի իտալական խումբին դէմ, այս տարի գոնէ մտադրած էր յաղթել անոր, անցեալ տարուան 5—0 պարտութեան վրէժը առնելու համար: Հանդիսականները՝ մեծ մասով Իտալացիներ, մարզիկներ, եւ ֆրանսական սովորական խաղասէրներ, այսօր տեսան թէ՝ ի՞նչ է ֆութպոլը, եւ թէ ի՞նչպէս պէտք է խաղալ զայն: Սկիզբէն իսկ երկու կողմերուն ուժերն ալ հաւասար էին, և կիսախաղը սուլեց 2—2: Փակումը չսուլած՝ Փարիզ 5ով կը յաղթէր: Հակառակ Իտալացիներուն բուռն ճիգին, խաղը վերջացաւ, Փարիզ 5, Հռոմ 4:

Հ. Պազիրկեանեան

ՅԱՌԱՋ..Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 43 —

ՀԱՐԻՒՐ ՏԱՐԻ ՔՆԱՑՈՂ ՄԱՐԴԸ

ԳԼՈՒԽ ԺԷ.

ՍԷԼԷՍՏԷՆԻ ՃԱԳԱՐԻՆ ԳԻՆԸ

— Ձերբակալե՞լ մեզ… ի՞նչ պատճառաւ:

— Գողութեան…

— Կատա՞կ կ'ընէք, բացականչեց Սէլէստէն. ոչ պարոնը եւ ոչ ալ ես գող ենք:

Ոստիկանը բնաւ չյուզուեցաւ այս ուժգին բողոքէն:

— Ամբաստանութիւնը բացորոշ է, ըսաւ. ինծի չի պատկանիր այդ մասին վճռաքանիլ: Պէտք եղած ստացագրութիւնը կուտաք պարոն դատաւորին. հաճեցէք հետեւիլ ինձ:

— Բայց պարոն, ոստիկանապետ:

Ոստիկանները համբերելու տրամադրութիւն ցոյց չէր տար եւ թերեւս վախնալով Սէլէստէնի բուռն շարժումներէն, գրպանէն ելեկտրական ատրճանակ մը հանեց եւ կրակեց: Սէլէստէն պառաց զաւէն եւ բազկաթոռին վրայ իյնալով,

— Ա՜հ պարոն… հեծեց:

Ռընէ ուզեց փութալ Սէլէստէնի օգնութեան, բայց ոստիկանը հրամայեց չշարժիլ:

— Մի՛ վախնաք, ըսաւ, եղածը բան մը չէ. պարզապէս վնասելու անկարող վիճակի մէջ դրի զինքը:

— Բայց ցաւցուցիք, գոչեց Սէլէստէն:

— Պատրաստ եմ վերսկսելու, զօրացնելով չափը, եթէ անսաստէք: Կը կրկնեմ թէ վիճաբանելու եկած չեմ. վերջին անգամ կը հրամայեմ հետեւիլ ինձ:

Այդչափ բազմազբաղ եւ խիստ մարդու մը հետ խաղալ չէր ըլլար: Ռընէ եւ Սէլէստէն մտան անմիջապէս դրան առջեւ սպասող ոստիկանական օդակառքին մէջ եւ քանի մը վայրկեան վերջը, առանց բառ մը փոխանակելու ներկայացան այդ թաղամասի դատաւորին:

Դատաւորը խոժոռ կերպարանքով մէկն էր, թառած բարձր սեղանի մը ետեւ, խիստ ակնարկ մը նետեց ամբաստանեալներուն վրայ:

— Ուրեմն մեռած չե՞ն, հարցուց ոստիկանին:

— Ոչ, Ձերդ արժանապատուութիւն, պատասխանեց միւսը:

Այս խօսքը, որ երկրորդ անգամ ըլլալով կ'արտասանուէր, կը ջղայնացնէր Սէլէստէնը, բայց ինք եկած էր պատասխանելու եւ ոչ թէ հարցումներ տալու:

Դատաւորը սկսաւ հարցաքննութիւնը. քրքրեց պարութայ մը եւ հարցուց:

— Ո՞վ է Ռընէ լա Ցայեադ:

— Ես եմ, պարոն, ըսաւ Ռընէ:

— Իսկ դո՞ւք Սէլէստէն Մարկիզօ.

— Այո՛, ձեր ծառան, պատասխանեց սպասաւորը:

— Օրէնքի անունով կը ձերբակալեմ ձեզ:

— Կարելի՞ է արդեօք վերջապէս գիտնալ թէ ի՞նչ պատճառաւ, հարցուց Ռընէ:

— Որեւէ պատճառ չկայ որ պահեմ ձեզմէ, ըսաւ դատաւորը, սառն հեգնութեամբ մը: Դուք կ'ամբաստանուիք թէ երէկ ձեր դրացի օրիորդ Սպանդրուրրիներէն գողցած էք փորձի յատկացուած ճագար մը:

— Ի՞նչ կը նշանակէ փորձի յատկացուած ճագար:

— Ճագար մը որուն ներարկուած էր դեղին ջերմ, նոր չիճուկ մը փորձելու համար:

Ռընէ լա Ցայեադ գեղնեցաւ, իսկ Սէլէստէն խուլ բացագանչութիւն մը արձակեց:

— Դեղին ջե՜րմ..:

— Բախտաւոր էք որ Մեծ Մաքրանոցի պատուաստները ամենախիստ տեսակէ են, այլապէս այդ կենդանիին դպչելով իսկ անպայման պիտի հիւանդանայիք:

— Ի՞նչ պիտի ըսէր, խորհեցաւ Ռընէ, եթէ գիտնար թէ կերած ենք ճագարը… բայց Օրիորդ Անի՞ ինչ վիճակի մէջ է արդեօք...:

Սէլէստէն գունատած, խղճալի երեւոյթ մը առած էր:

— Ո՜հ, պարոն… փսփսաց արագաբար, գէշ բան է այս, կարծեմ թէ ստամոքսս կը ցաւի:

Դատաւորը սեղանին զարկաւ փղոսկրեայ պզտիկ մուրճով մը:

— Լռութիւն… կ'արգիլեմ ձեզ ցած ձայնով իրարու հետ խորհրդակցիլ: Ո՞ւր է ճագարը:

Ռընէ վարանեցաւ, բայց Սէլէստէն պատասխանեց թէ.

— Ճագարը փախաւ:

Դատաւորը յօնքերը պռստեց.

— Ի՞նչպէս թէ փախաւ:

— Այո՛, փախաւ:

— Ո՞ւր, ե՞րբ:

— Մեր պարտէզին մէջ:

— Խնդիրը աւելի եւս կը բարդանայ: Այդ ճագարը կը սպառնայ այժմ ամենուրեք ջերմի մանրէներ ցանել եւ ամբողջ թաղը վարակել: Անհրաժեշտ է առողջապահական շղթայ մը հաստատել, ինչ որ աւելի կը ծանրացնէ ձեր պարագան: Պէտք է ոստիկանապետին տեղեկագրեմ:

Ռընէ անհանգստանալ սկսաւ դէպքերու առած դարձուածքէն:

— Պարոն, սկսաւ:

Սէլէստէն թեւէն քաշեց լռեցնելու համար զայն, դատաւորը արդէն սկսած էր հեռաձայնել:

— Լռեցէ՛ք պարոն, յանձնարարեց ծառան: Եթէ խօսողանինք սոսկալի պիտի ըլլայ:

— Ինչո՞ւ ծածկենք ճշմարտութիւնը:

Կարդացէք և Տարածեցէք ՅԱՌԱՋը

Երեք մանուկներու նոր ճակատագիրը

Հարցաքննիչ դատաւոր Մաթիֆաս նշանակեց այն երեք մասնագէտները, որոնք իրենց կարգին պիտի քննեն Ալմազեանի խանութէն գտնուած նիւթերը։ Այդ մասնագէտներն են՝ Գաբրիել Պէրթրան՝ փասթէօրեան հիմնարկութենէն, ուսուցչապետ գիտական համալսարանի եւ անդամ Ինսթիթիւի, որ իբրեւ քիմիագէտ պիտի քննէ Ալմազեանի լուացարանին վրայ գտնուած բաժպակի կապոյտ եւ կարմիր հատիկները, Ժիւսթէն Ժոլի՝ անդամ բժշկական Ակադեմիայէն եւ հիւսուածաբանութեան ուսուցիչ Քոլէժ տը Ֆրանսի մէջ, որ պիտի քննէ արեան բիծերը. Հանրի Լըքոնթ՝ անդամ Ինսթիթիւի եւ գաղթականին բարձրագոյն ժողովի ու փրոֆէսէօր Միւզէոմի։ Այս վերջինը փարիզէն բացակայ ըլլալով, դեռ չէ կրցած տալ իր հաւանութիւնը։

Մաթիֆաս կրկին լսեց Յայիմ Րոզանէսը, որ կը պնդէր թէ 102,000 ֆրանքի ապրանք տուած է Ալմազեանի, մինչ այս վերջինը կը հաստատէր թէ բնաւ առեւտուր չէ ըրած հրեայ վաճառականին հետ։ Մնաց որ Յայիմի դէմ կեղծ սնանկութեան դատ բացած էր Լիոնէն Տրէյֆիւս տունը եւ այդ դատին քննութիւնը կը կատարէ հարցաքննիչ դատաւոր Տորօ։ Մաթիֆաս լսեց նաեւ այս վերջինին կողմէ նշանակուած փորձագէտ-հաշուակալը՝ Միշէլ, որ տեղեկագիր մը պատրաստած է խնդրին մասին։ Դէմ դէմի բերուեցան Միշէլ, Յայիմ Րոզանէս եւ Ալմազեան։ Միշէլ հաստատեց թէ Յայիմ 102,000 ֆր.ի ապրանքը բերել տուած էր Լիոնի Տրէյֆիւս տունէն. սակայն այդ ապրանքին մէկ մասը գտնուած է իր տղուն մօտ։ Ալմազեանի փաստաբանը անմիջապէս դիտել տուաւ թէ Րոզանէս բնաւ ապրանք չէ տուած Ալմազեանի, քանի որ խնդրոյ առարկայ ապրանքին մէկ մասը իր տղուն խանութէն կ'ելլէ։

Հարցաքննիչ դատաւորը քանի մը օրէն պիտի տայ իր պատասխանը՝ Ալմազեանի ազատ արձակման խնդրագրին մասին։

Երեք հակափաշիստներ ձերբակալուած

Վերջերս Պրիւքսէլի մէջ իտալացի ուսանող մը՝ Տի Րոզա մահափորձ կատարած էր Իտալիոյ գահաժառանգին վրայ, որ այդ քաղաքը գացած էր պաշտօնապէս նշանաւելու հաւար Պելճիքայի թագաւորին աղջկան հետ։ Տի Րոզա Պրիւքսէլ գացած էր Փարիզէն։ Ոստիկանները տի Րոզայի Անկիւնի տունէն գտած էին կարգ մը թուղթեր, որոնք ուշադրութիւնը գրաւեցին Փարիզի Ապահովութեան ընդհ. տնօրէնութեան։ Երկար պրրպտումներէ յետոյ, ոստիկանութիւնը առիթ ձերբակալեց երեք Իտալացիներ, երեքն ալ կարեւոր դէմքեր, ու պայթուցիկ նիւթեր գրաւեց անոնց բնակարանէն։ Ձերբակալուածներն են՝ Ալպէրթօ Թարքիանի, նախկին խմբագիր «Քորրիէրէ տէլլա Սէրա»ի, Ճոզէփփէ Սարտէլլի, նախկին երեսփոխան եւ Ալպէրթօ Զիանքա, նախկին խմբագիր «Մէսաճէրօ»ի։ Զիանքա և Սարտէլլի կը բնակէին Սքուար Փոր-Րուայեալ՝ յարկաբաժինի մը մէջ եւ հոն է որ գտնուեցան պայթուցիկ նիւթերը։

Երեք դաւադիրներուն հետ յարաբերութեան մէջ էր Պրիւքսէլէն Փրոֆ. Պէռնէրի։ Այս կազմակերպութեան նպատակն էր յունուար 15ին մահափորձ կատարել Ժընեւի մէջ՝ Ազգերու Դաշնակցութեան Յորհուրդի իտալական պատուիրակութեան վրայ։

Լոնտոնի ևաւային խորհրդաժողովը

Օրուան քաղաքական կարեւոր հարցերէն է Լոնտոնի նաւային խորհրդաժողովը, որուն բացումը պիտի կատարուի ամսոյս 13ին։ Ամիսներէ ի վեր ծովային մեծ պետութեանց միջեւ նախապատրաստական բանակցութիւններ տեղի կ'ունենան՝ օրակարգի գլխաւոր հարցերուն շուրջ սկզբունքային համաձայնութիւն գոյացնելու համար։ Անգլիոյ, Ամերիկայի եւ Ճափոնի միջեւ որոշ համաձայնութիւններ գոյացած են։ Ֆրանսա եւ Իտալիա ունին փոքրիկ վէճ մը։

Ամէնէն կարեւոր հարցն է «Միջերկրականեան Լոքառնո»յի կազմութիւնը, որուն մասին շատ կը խօսուի վերջերս։ Իտալիա կը պահանջէ որ Միջերկրականի իր նաւատորմը ֆրանսականին հաւասար ուժ ունենայ։ Ֆրանսա կ'առարկէ որ իր հեռաւոր գաղթավայրերուն հետ կապ հաստատելու համար զօրաւոր նաւատորմի պէտք ունի, սակայն սկզբունքով հակառակ չէ որ Իտալիա նաւային հաւասարութիւն ունենայ իրեն հետ։

Սպանիա թէեւ չէ հրաւիրուած Լոնտոնի խորհրդաժողովին, սակայն իրբեւ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ եւ իրբեւ միջերկրականեան կարեւոր պետութիւն մը, իր կարծիքը պիտի յայտնէ ի վերջոյ «Միջերկրականեան Լոքառնո»ին մասին։

Սուզանաւերու, օժանդակ նաւերու եւ այլ հարցերու մասին որոշ վէճեր կան զանազան պետութեանց միջեւ։ Լոնտոնի խորհրդաժողովը բաւական ճիգ պիտի վատնէ դժուարութիւնները հարթելու համար։

Մակեդոնացի կիներու դաւը

Սերպ պահակներ պուլկար սահմանազուրկին վրայ պէրովոյի մօտ ձերբակալեցին երկու պուլկար կիներ, որոնք խոստովանեցան թէ ծրագրած էին սպաննել Ճրդ շրջանի հրամանատար գնդապետ Միլոսէվիչը։ Այս կիները կը գործէին մակեդոնացի յեղափոխականներու հաշուոյն։

72 մանուկներ այրած

Կաղանդի առթիւ կլասկոյի (Անգլիոյ) մօտ փէյսլի քաղաքը մէկ սինէմային մէջ ներկայացում կը տրուէր աղքատ մանուկներուն, երեքշաբթի կէսօրէ վերջ։ 3-400 երկսեռ մանուկներ ուրախ զուարթ կը հետեւէին ներկայացման զանազան դրուագներուն, երբ յանկարծ մեքենավարի խցիկէն բոցեր ժայթքեցան, միաժամանակ կծու մուխ մը լեցուց սրահը։ Ընդհ. խուճապ առաջ եկաւ։ Դուռները խորտակուեցան եւ մանուկները դուրս խուժեցին, սակայն շատեր այրող երիզներու արտադրած կազէն թունաւորուած գետին ինկան՝ այսպէս արգիլելով միւս մանուկներու փախուստը։

Անմիջապէս հասան հրշէջներ, ոստիկաններ եւ բժիշկ կիներ։ Սակայն արդէն 72 դիակներ եւ 150 ծանր վիրաւորներ կը պառկէին սրահին մէջ եւ դուռներուն առջեւ։

ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԵՒ ՎԻՃԱԲ. ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ԼԻՈՆԻ ՇՐՋԱՆԻՆ ՄԷՋ — 5 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ

Լիոն.— Առտուան ժամը 9ին Գրաղարանի սրահը կը խօսին ընկերներ Ա. Չիւս. Նիւթ՝ «Միջազգայնութիւնը», եւ Բ. Աղաբէկեան՝ նիւթ՝ «Ազգ. ընկերվարութիւնը։»

Փոն Տը Շէրիհի.— ժամը 2ին ծանօթ հաւաքատեղին. կը խօսի Գ. Յովհաննէսեան։ Նիւթ՝ «Ինչո՞ւ անկախութեան կը ձգտինք։»

Ուրնաժ.— ժամը 2ին ծանօթ հաւաքատեղին։ կը խօսի՝ ընկ. Ա. Մելքոնեան։ Նիւթ՝ «Դաշնակցութիւնը եւ ազգային վերածնութիւնը։»

Սէն Թ'Էթիէն.— Առտուան ժամը 9.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ կը խօսի՝ Ընկ. Արամ Գառօնէ։ Նիւթ՝ «Դաշնակցութիւնը եւ ազգ. վերածնութիւնը»։

Սէն Շամոն.— ժամը 2.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ կը խօսի՝ Ընկ. Արամ Գառօնէ։ Նիւթ՝ «Դաշնակցութիւնը եւ ազգ. վերածնութիւնը»։

Կը հրաւիրուին ընկերները ու համակիրները։

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԳՐԱՍԱՐԱՆԻ ԿՈՂՄԷ

ՎԱՂԸ ՇԱԲԱԹ ԴԻՇԵՐ ԺԱՄԸ ՀԻՇԴ 8.45ԻՆ

Յրդ Թաղապետարանի սրահը, Rue Duguesclin

Կը խօսի՝ ԸՆԿ. Բ. ԱՂԱԲԷԿԵԱՆ

Երգ, մեներգ, արտասանութիւն եւայլն

Կը ներկայացուի՝ **ՎԱՐՊԵՏ ԲԺԻՇԿԸ** (գաւիշտ)

ղեկավարութեամբ դեր. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի — *Մուտքը ազատ է*

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Շապին Գարահիսարի եւ շրջանի «Ռազմիկ» Հայր. միութեան կողմէ

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Chalet Edouard*ի սէջ, 31* Rue Manin, 93 Ave. Secrétan

Կը ներկայացուի՝ **ԼԱԼԿԱՆ ՅԱՒԱՆ, ԽԱԲՈՒԱԾ ՀՕՐԵՂԲԱՅՐԸ** (գաւիշտ)

ԵՒ ՅՈՎՈՒ ՋՈՀԵՐԸ

Կը մասնակցին՝ դերասանուհի Տիկ. Գ. Փափազեան և Պ. Ե.Գրիգորեան Արեւելեան եւ ուրոպ. պարեր եւ նուագախումբ։ Ճոխ պիւֆէ։

Մէթր.՝ Պոլիվար, թրաս. 26 — *Մուտք 6 ֆրանք*

ՅԱՆՕԹ.— Տոմսերը կը ծախուին Պ. Լ. Եարտըմեանի, 1bis Passage Kuszner Paris (19e) *եւ Պէլվիլի նպարավաճառներուն մօտ։*

ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ

Au Brebant Marseillais, 146 Ave. des Chartreux

Ժամը 9—11 եւրոպական եւ հայկական պարեր առանձին սրահներու մէջ, 11—12 երեկոյթ, 1—3 կաղանդ Պապա եւ նուէրներու բաշխում, 2—5 պար։ Երկու նուագախումբ։ Պարի մըցումի մէջ շահողը կը ստանայ 12 լուսանկար (carte-postale) Yeno լուսանկարչատան կողմէ։ Grand Orchestre Mathieu Domy:

Հաղորդակցութիւն.— Առնել թիւ 1, 4, 5, 11, 41, 48, 53, 71 եւ 72 հանրակառքերը եւ իջնել կամուրջէն վերջ առաջին կայարանը։

ՕՐ. ԱՐՇԱԼՈՅՍ ՄԻՍԻՍԵԱՆ ԵՒ ՍԱՐԳԻՍ ՖԷՆԷՐՃԵԱՆ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

Պոլիս 1 ցունուար 1930 — Փարիզ

ՕՐ. ԱՍՏՂԻԿ ՇԱՀՊԱԶԼԵԱՆ ԵՒ ՆՈՒՊԱՐ ԳԱԶԱԶԵԱՆ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

Կ. Պոլիս — Ցէսին (Ֆրանսա)

1 ցունուար 1930

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ բեկորներուն ի նպաստ Պ. Պ. Յ. Փափազեանի եւ Յ. Մարտիրոսեանի ձեռքով կատարուած հանգանակութեան ցանկը.—

Յ. Փափազեան՝ 100 ֆր., Յ. Մարտիրոսեան, Տ. Եղնոյեան, Պ. Ղուկասեան, Ս. Սահակեան, Ս. Սահակեան եղբարք՝ 50ական, Ս. Պաղտոյեան, Տէր եւ Տիկ. Ոսկերիչեան՝ 25ական, Ժանօթ Ֆրանսացիները՝ 23, Տ. Առաքելեան 20, Ա. Սիրունեան, Տիկ. Ս. Պողոսեան՝ 10ական, Յ. Աբրահամեան՝ 5, Րէիզեան, Ա. Սիսլեան, Հ. Էքսէրճեան, Կ. Ալճէվեան, Հ. Էսաճեանեան՝ 10ական, Յ. Խաչատուրեան, Ոմն, Տէր եւ Տիկին Փէթրի Հօլասեան, Ք. Նատիրեան՝ 20ական, Ոմն՝ 15, Պ. Դըլըճեան, Յ. Գէորգեան, Գուլումճեան 5ական, Ս. Ցարութիւնեան՝ 3, Հ. Փամպուքեան, Ե. Նարինեան՝ 20ական, Մարտիկ, Պ. Գալֆաեան, Տիկ. Նշանեան, Հ. Աղլաղեան, Ի. Տէօվլէթեան, Յ. Ալվաճեան՝ 10ական, Պ. Էքսէրճեան, Խաչիկ Աւաքելեան, Փոքրիկն Յ. Էսաճեանեան, Յ. Թորոսեան, Ոսկերիչեան, Հ. Ոսկերիչեան՝ 5ական։ Գումար 761 ֆր.։

Հ. Յ. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

Սէն Միշէլի «Քրիստափոր» խումբի բացառիկ ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Rue Monsieur le Prince, Floria *ճաշարանի վերնայարկը։ Ներկայ կ'ըլլան կեդր. կոմիտէի եւ Փարիզի կոմիտէի ներկայացուցիչները։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայանալ անդամատետրով։*

Պնիէռի մէջ կազմուելիք նոր խումբին արձանագրուած ընկերները եւ արձանագրուիլ փափաքողները խորհրդակցան ժողովի կը հրաւիրուին վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 164 Rue des Bourguignons, *Անիէռ։*

Գ Ա Խ Ա Ռ

Մարսէյլի Ռոստոմ ենթակոմիտէին ընդհ. ժողովը այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է։

Մարսէյլի Իշխան ենթակոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Արամ, Ադբիւր Սերոբ, Եփրեմ Խան, Շամազասպ եւ վարդգէս խումբերու բոլոր ընկերները այս կիրակի իրիկուն ժամը 8ին սովորական հաւաքատեղին։ Ներկայանալ անդամատետրով։

Սէն Լուի (Մարսէյլ) Ակնունի ենթակոմիտէի ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, իսկ վիճաբանական ժողովը այս կիրակի ժամը 4ին։ Ներկայանալ անդամատետրով։

Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընդհ. անդամական ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2ին 63 Բիւ տը լա Բէփիւպլիք, միութեան գրադարանը։ Ներքնասրահին մէջ։ Օրակարգ՝ ընտրութիւն նոր վարչութեան։ Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Տէսինի կոմիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի իրիկուն ժամը 5.30ին քաֆէ Ժարտէնի մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Շրջաններէն եկող ընկերները կը հրաւիրուին արձանագրուելու։

Վիլէօրպանի (Լիոն) Արամ խումբի դասախօսական ժողովը՝ այս իրիկուն ժամը 7.30ին 24 Rue d'Alsace: *Կը դասախօսէ՝ Ընկ. Յովհաննէսեան։ Կը հրաւիրուին բոլոր խումբերու ընկերները։*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀՐԱՒԻՐ

Շաւիլի երկսեռ երիտասարդաց միութեան անդամները ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, 20 Ave. de Ville d'Avray. *Կարեւոր օրակարգ. կը հրաւիրուին նաեւ Միութեան անդամագրուիլ փափաքողները։*

Հ. Մ. Ը. Մ. Իթալիի մասնաճիւղի ժայր դիւանը կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամները եւ անդամակից փափաքող երիտասարդները, ընդհ. ժողովին վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին։ Օրակարգ՝ զեկոյց պատգամաւորի եւ նոր վարչութեան վերընտրութիւն 111 Ave. d'Italie Paris (13).

Լիոնի փէրյէնճ (խարբերդ) գիւղի ուսումնասիրաց միութեան վիճակահանութենէն շահած են հետեւեալ թիւերը.— 467, 420, 252, 43, 480, 90։ Դիմել՝ շահող թիւերով ցարութիւն Քաֆէեանի, 138 Rue Garibaldi, Lyon (Rhône).

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՏԱՔՈՒԻԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Շացագործ LA GARDE

1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)

Téléphone-Trudaine 95.21

Ծախու ևն Արեւելեան գործերու «Տէկկեահներ» ամէն չափի վրայ։ Դիւրավաճառելի գին։ Յանձնելի ժուայեէօզի մէջ։ Դիմել՝ Directeur de la Société des Filatures à Joyeuse. Ardèche.

ՄԱՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթ.* Շաթլէ։ *Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմախիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապոռատուռ։ Ընդհարիտ եւ արագ խորհրդակցութիւ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12.*

EMPIRE Միզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - **MASSIS** - EDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. ST. PHAN

ՏՕՔԹ. Ա. ՍԱԼԱՆ

38 Rue Rochechouart *մէթրօ* Cadet *և* Anvers Autobus J.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններ։ ցաւուկ յարկաբաժին վէներական եւ Մորթի հիւանդութիւններ։ ULTRA - VIOLET *ճառագայթներով կը դարմանէ ոսկրի, ջղային, արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէս։*

ՁԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵԼԷ ԱՌԱՋ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ՁԱԿՕՐԻՏԵՍ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ *կօշիկի գործարան*

18 Rue MONCEY, 18 Ly

Փլաս տը Փոնի մօտ

Հայերու համար հարիւրին 20 զեղչ։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցեր եւ ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գ., Ե. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՅՄՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱՄՍԱԿԱՆ 75 ՖՐԱՆՔՈՎ ՄԻԱՅՆ

Ձեր տոմարները կը պահեմ ֆրանս. օրէնքին պահանջած ձեւերով։ Ձեր Chiffre d'affaires, Bénéfices Commerciaux և Impôts sur le revenue*ի յայտարարութիւնները ու կարգադրութիւնները ձրիօրէն կը կատարեմ։*

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ որեւէ առթիւ ձեզի ուղղուած ցուցմունքը ձրիօրէն կը կարգադրեմ։

ԱՄԻՍՆԵՐԷ ԵԻ ՆՈՅՆ ԻՍԿ տարիներէ ի վեր դիզուած ձեր հաշիւները կարճ ժամանակէն եւ նպաստաւոր պայմաններով կը դասաւորեմ։

ԵՐԲ ՆՈՐ ԳՈՐԾԻ պիտի սկսիք եւ կամ սկսած էք, բայց Patente *եւ* Registre de Commerce *չունիք՝ կառավարական բոլոր ձեւակերպութիւնները նպաստաւոր պայմաններով կը կարգադրեմ։*

Առեւտր. ընկերութիւններ կը կազմեմ եւ կը լուծեմ։

Կրնամ ձեզ ղերծ պահել Chiffred'Affaires*ի եւ* BénéficesCommerciaux *տուքերէն երբ էք արհեստաւոր էք, ղոր օրինակ* Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, *շապկագործ, ժամագործ, դերձակ, կօշկակար, առաղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր տանիքի անդամներէն զատ միայն երկու գործաւոր ունենաք։*

Դիմել միայն գրաւոր հետեւեալ հասցէին՝ Գ. ՇԷՔԻՐԵԱՆ, *Օրէնսգէտ-հաշուակալ, անդամ Société des Comptables (E. C.) փարիզի Ապեւտ. Դատարանի կողմէ վաւերացեալ։*

CHÉKERIAN, 150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris.

Téléphone Trudaine 76-42

ՏՕՔԹ. Յ. ՔԻՒԹԻՒՔԵԱՆ

30 Ave. de Bellevue, CHAVILLE (S. et O.)

Թրամուէյ Թիւ 1, շոգեկառք՝ կառ. Մոնփարնասէն կը դարմանէ ներքին, վէներական և մորթի հիւանդութիւններ։ կ'ընդունի՝ ամէն օր ժամ. 10—13 և 15—20 և ժամադրութեամբ։

ՖՐԱՆՔ ԵՒ ՌՈՒԲԼԻ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

A. REDSKY, Place Contres (76 r. Cardinal Lemoine*ի կիսը*)։ *Օթոպուս՝* S., *թրամուէյ* 47, 82, 83, 85։

Արեւելեան ամէն կարգի ղէնիներ, թրքական սուրճ, քաշկավալ, սեւ եւ կարմիր խաշկուղուր, տուլմա, հէվլա, փաքլավա, օղի, վոտկա, բոմպոն, շամփանիա եւ ամէն գինիներ։ Գիները մատչելի։ Տունը կը յանձնէ եւ մաքրէ։ Տունը կը յանձնէ։ Շեռ. Gobelins 51-52։

Ծախու հողեր Gouvieux et O.*) մէջ, կայարանէն մեղր հեռաւորութիւն, գեղեցիկ տեսարան, բնակութեան համար նպատակայարմար, Gare du Nord 16 քիլոմէթր, օրական բազմաթիւ թրէններ, Լուր, կազ, ջուր, տրակտուարներ եւ ճամբաներ շինութեան մէջ։ Վճարման դիւրութիւններ. ամիսը 150-200 ֆրանք վճարում։ Հողերը տեսնելու համար դիմել շաբաթ օրերը կէսօրէ վերջ, իսկ կիրակի եւ տօն օրեր ամբողջ օր։ Goussainville, «Լը Կրան Փրոմընատ» ուր կիրակի օրերը մինչեւ կէսօր հայ թարգման պիտի գտնէք։*

Ծախու է Արեւելեան նպարավաճառանոց *խանութ մը։ Խիստ դիւրին ձեւի պայմաններ։ Դիմել՝ Ներսէսեանի,* Ave. J. Jaurès cines (Isère).

Կ'ուզուի *աշկերտուհի կարուհիի աշխատելու համար։ Ներկայ նալ իր ծնողքին հետ։* Mme. K. Vartanian, 12 Rue Sulpice, *մէթրօ Օտէոն։*

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN — Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC OU JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 4 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

4 JANVIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1152 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

…ԻՐԻԱ ՀԱՍԱԾ ՀԱՐԱԶԱՏՆԵՐԷԴ 150 ՀՈԳԻ ՄԵՌԱԾ ԵՆ ԱՐԴԷՆ. Ո՞Ր ՕՐՈՒԱՆ ԿԸ ՍՊԱՍԵՍ…

…ՈՒ ԽՕՍՔ

…Ի՛Ն, ՋԵՐ ԱՌՈՒ՛Ն, ՋՈՒՐ ԳԱՅ…

…կը թուի թէ տակաւին չենք ըմբռներ ինչ որ տեղի կ'ու…յ Սուրիոյ սահմանին վրայ եւ Հալէպ քաղաքին մէջ:

Հազարաւոր աքսորականներ խռնուած իրարու վրայ, մերկ …նօթի, ենթակայ՝ համաճարակներու: Տասներհինգ տարի …սարսափի տակ անբռնացած թշուառներ, որ յանկարծ կը …ւին ազատ երկիր մը, թշնամին այս անգամ «եաթաղան»ի …րէն խարազանը շարժման մէջ դրած ըլլալով:

Ուրիշ ատեն, կը յուզուինք ոեւէ «տնանկ եւ աղքատ»ի …բեւոյթէն, արցունքէն կամ աղաչանքներէն: Կը թուի թէ …, շատ հեռու ըլլալով, ջուրի ձայն կուգան Անատոլուէն …ած 2—3000 բեկորներու չարչարանքները, կիներուն ողբ …րծը եւ մանուկներուն լեղապատառ կանչերը: Նոյնիսկ հա…արակներն ու մահուան դէպքերը: (Չէ՞ որ 150 հոգի մեռած …րդէն, քանի մը օրուան մէջ…):

…եր ամէնէնազնուապետական և դանդաղաշարժ հաստատու…ը, Բարեգործականը, սթափեցաւ, վերջապէս, եւ հանգա…ութեան ձեռնարկած է կեղր. Յանձնախումբի մը միջոցաւ, …բոլոր հոսանքներն ալ ներկայացուցիչ ունին, բացի Երե…ցիներէն: (Հազարաւոր անօթիներ եւ հիւանդներ փրկելու …՞ր ալ սկզբունքի խնդիր, հէ՛յ կարմրուկ աքլորներ…):

…Ջոջերը զանազան գումարներ տրամադրած են արդէն, հա…այն իրենց տարեկան հաշիւներուն: Եւ առաջին ցանկը … ցոյց կուտայ 42,000 ֆրանքի գումար մը, որուն տաս…ատիկը մէկ հոգի կրնար ստորագրել, տարբեր պարագա…ւ մէջ: Իսկ հռչակաւոր կրեսոսը, Գալուստ Կիւլպէնկեան, …իայ դեռ անտարբեր, անշուշտ սպասելով որ քարիւղի հո…բացուին Անատոլուէն փախած թշուառներու ոտքերուն …: Եւ կամ, քարիւղի վերածուին հալածական որբեւայրի…ու եւ որբերու արցունքները…,

…Իսկ ի՞նչ կ'ընէ բուն ժողովուրդը,— ան որ միշտ առաջին …անչանը կուտար այսպիսի պարագաներու մէջ: Այն որ … երէկ անցաւ միեւնոյն ճամբաներէն — Հասիճէ, Րաս-իւլ-…, Գամըշլը. Նսիպին: Ի՞նչ պէտք անկարելոր է, թէ հայերէն …երը կորսնցուցեր են իրենց արժէքը: կամ արդեօք այս …ովուրդը հարուստ էր Շիրակի եւ Փիլիպէի աղէտներուն …ն, եւ աղքատացա՞ւ անկէ ի վեր:

Ընդհակառակն: Գործազրկութեան տագնապ կար Շիրակի …րուն, իսկ հիմա, թէ գործերը առատ են, եւ թէ մարդիկը …ւի չեն:

Մէկ պատճառը տիրող դանդաղաշարժութեան, ապահո…ար այն է որ, Նորագոյն ողբերգութիւնը հանդիպեցաւ տօ…ան օրերուն, եւ ամէն մարդ քիչ մը մանր կը հաշուէ իր …յաւելի ծախքերը:

Ուրիշ պատճառ մը՝ անշուշտ լուրերու պակասն է: Շատ…ները տակաւին լրիւ գաղափար չունին ամբողջ անցուդար…ձին: Կը կարծեն թէ Անատոլուէն 50-100 խեղճեր ինկեր Հալէպի առաջնորդարանը, եւ նպաստ կ'ուզեն:

Այս տեսակէտէն ծանր մեղքի տակ են Հալէպի թղթակից…ը, որոնք պարտք չեն սեպեր օրը օրին գրի առնել իրենց …ին առջեւ պարզուած ահռելի ողբերգութիւնը: Չեն պատ… թէ ինչպէս կը հալի հրաշքով ազատած բազմութիւն մը: …շուշտ կը սպասեն որ եւրոպական կամ արաբական թեր…րը գրեն, եւ մենք թարգմանենք: Այս անհոգութեան ուրիշ …կ պատկերը կը ներկայացնեն Հալէպի եւ Պէյրութի թեր…րը, որոնք փոխանակ լայնօրէն հետեւելու ամբողջ անցու…րձին, պատահական լուրեր կուտան: Տեսակ մը «ի միջի …ոց»: Իբրեւ թէ ուրիշ աշխարհի մը հետ կապ ունենային …ածները եւ իրենք ալ պարզ արձագանգներ:

Սրտաբաց մէջտեղ կը դնենք այս բոլոր վրիպումները, իբրեւ …եւոյթ:

Բայց ատոնք չեն արդարացներ Սուրիայէն դուրս տիրող …հոգութիւնն ու դանդաղկոտութիւնը: Ամէն մէկ «եավաշ-…վաշ» տասը գերեզման կը բանայ, առանց հացի եւ ապուրի …նալով չափահասներ, առանց կաթի՝ հիւծւաւոր մանուկներ և …առանց հագուստի ու վերմակի՝ բոլորը մէկ: Երբ ուշ կանուխ …տի տանք, ինչո՞ւ չտանք առաջին ժամուն: Ցիշեցնե՞նք …քան պերճիմաստ առածը— մինչեւ առուն ջուր գայ, գոր…ն աչքը դուրս կուգայ:

Եթէ միւս բոլոր գաղութները թմրած ըլլան, ֆրանսականը …եւ է պատրուակ չի կրնար ունենալ տնտնալու, իբրեւ թարմ …բաղդատաբար չէն: Պալքաններուն կարելի է աչք գոցել, …յց ոչ Ամերիկային կամ Եգիպտոսին:

Մենք յոռետես չենք, բայց այս բոլոր դիտողութիւնները …նենք յատկապէս ուշադրութիւն հրաւիրելու համար դէպքի … վրայ որ բացառիկ հանգամանք ունի: Անատոլուի բեկոր…ուն տեղահանութեան խնդիրը շատ մը տեսակէտներով աւելի …հրակիզիչ է քան Շիրակի կամ Փիլիպէի աղէտը, և հետեւաբար … պահանջէ արագ եւ գործօն աշխատանք: Այս դէպքը …ւ եւ ծանր փորձ մըն է մեր ազգային գիտակցութեան հա…ր: Իսկ իրարու դէմ նիզակ ճօճելով, կամ քէն կապելով չէ … պիտի ապացուցանենք մեր պարտաճանաչութիւնը:

Թշնամին հովին յանձնեց մեզ դիւային քրքիջով մը, պատ…աստ՝ կոխկրտելով անցնելու: Իսկ մենք ոտքի ենք նորէն:

Ահա նոյն ճամբուն վրայ կը նետէ Անատոլուի վերջին …ացորդներն ալ: Ձեռք ձեռքի տանք, որպէս զի անոնք ալ …քի կանգնին, փոխանակ տրորուելու և անիծելու մեզ:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՔԱՐ ԱՆՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

«Յուսաբեր» կրկին պարզելով Անատոլուէն քշուած բեկորներուն թշուառութիւնը, կը զարմանայ որ Եգիպտոսը անգործ կը մնայ տակաւին (23 դեկտ.).

— «Եգիպտահայ գաղութը, որ ամէն պարտականութիւն — ու նաեւ ամէն հնարաւորութիւն — ունի իր առաւելագոյն աջակցութիւնը բերելու աղէտուած ազգակիցներուն, կը շարունակէ քար անտարբերութեամբ դիտել համայնքի ծոցին մէջ ծաւալած ազգային ծանրագոյն չարիքը: եւ այսպէս ճիշդ այն պահուն, երբ Դաշնակցութիւնը դարձեալ իր ձեռքերը դէպի վեր ցցած, անձնատուր եղած է հակառակորդին, յօժարակամ պատրաստակամութիւն յայտնելով անոր՝ իր կարելի աջակցութիւնը բերել պատուհասուած բազմութեանց տառապանքները գէթ չափով մը մեղմելու համար:

Ճանչնալով մեր ժողովուրդը եւ ծանօթ ըլլալով անոր զգացումներուն, անվերապահօրէն կը յայտարարենք, թէ մեր գաղութը ցարդ լուռ մնաց ոչ անոր համար՝ որ չուզեց արձագանգել Հալէպէն եկած եղբայրական կոչին, այլ լուռ մնաց անոր համար՝ որ իր վարիչները չուզեցին իրենց պարտականութիւնը կատարել այդ կոչին հանդէպ:

Լեռ չէ, պարոններ, որ պիտի շարժենք իր տեղէն: Ու բնաւ հեքեաթ չէ, ինչ որ կը գրենք: Իրապէս վերապրող բեկորներէն շուրջ 1000 հոգի բռնութեան տակ ձգած են Թրքական գեհենը եւ մերկ ու անպատսպար վիճակի մէջ խռնուած Հալէպ եւ սահմանամերձ վայրերը: կը գրեն, որ հազարը պիտի բարձրանայ 4000ի եւ այս գալիք 3000ը, բնաւանտաբակոյս, արդէն Հալէպ եկած հազարի անմխիթար վիճակը պիտի ունենայ: Թուրքիան որոշած է թէ՛ Թուրքը Թրքացնել եւ թէ անոր երկիրը: Գոհ մնանք, որ ողջ վիճակի մէջ այդ գեհենէն գոնէ 4000 ազգակիցներ կ'ունենանք: Ասոնք բոլորը հայ ժողովուրդի զաւակներ են, պատուախնդիր, շնորհունակ եւ սիրահար աշխատանքի: փոքրիկ աջակցութիւն մը իրենց, սկզբնական շրջանին զոյգ մը զգեստ, կտոր մը հաց եւ պատսպարանքի համեստ անկիւն մը, — եւ արդէն իրենք իրենց, յաճախ առանց մինչեւ իսկ մեր լուրջ ու հիմնական օգնութեան, պիտի տեղաւորուին, աշխատանք պիտի ստեղծեն եւ իրենց ապրուստը ապահովեն:

Մեզմէ խնդրուածը — թել մըն է իւրաքանչիւրէն,

Ժողովուրդը կ'ուզէ՛ տալ, թող «ընտրեալները» բարի ըլլան գալ եւ առնել»

ԱՆԴՐԷԱՍ ՏԷՐ-ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

«Յուսաբեր»էն ցաւով կ'իմանանք մահը երէց ընկերոջ մը, Անդրէաս Տէր Անդրէասեանի, որ բոլորին ծանօթ էր մտերմական բառով մը, «Պապա»:

Կանուխէն արձանագրուած դաշնակցութեան շարքերուն մէջ, «Պապա»ն Եգիպտոսի մէջ եռանդով կը մասնակցէր կուսակցական եւ հանրային կեանքին, կը վազէր, կը յոգնէր հակառակ իր տարիքին: Քանի մը տարի առաջ Փարիզ եկաւ, իր զաւակները տեսնելու, եւ անցեալ տարի վերադարձաւ Եգիպտոս, միշտ հաւատալից:

Մահը տեղի ունեցած է Գահիրէի մէջ, դեկտ. 24ին գիշերը, յանկարծակի: 65ը անց էր:

Մեր վշտակցութիւնը իր զաւակներուն եւ պարագաներուն:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրքիոյ Հայերուն երթեւեկի ազատութիւնը

«Ազգամ» դեկտ. 28ի թիւին մէջ կը հրատարակէ Էնկիւրիի իր թղթակիցին հետեւեալ հեռագիրը՝ «Բոլոր հայրենակիցները ազատօրէն պիտի ճամբորդեն» խորագրին տակ.—

Ներքին գործավարութիւնը մտադիր է, նոր պահանջներու եւ փորձառութեանց հիման վրայ, փոփոխութիւններ կատարել հայրենակիցներուն եւ օտարահպատակներուն համար երկիր մտնել ելլելու յատուկ երթեւեկի կանոնագիրին մէջ:

Երթեւեկի այս նոր կանոնագիրը պատրաստուելէն վերջ, ճամբորդութեան եւ անցագրի խնդիրներն ու ոչ-թուրք տարրերուն երթալ գալու խնդիրները հիմնական կերպով լուծուած պիտի ըլլան:

Առած ստոյգ տեղեկութիւններուս համաձայն, որոշուած է որ Յոյներն ու Հայերն ալ ճամբորդութեան եւ երկրին մէջ երթեւեկելու խնդրին մէջ Հանրապետութեան հայրենակիցներու իրաւունքէն եւ ազատութենէն կատարելապէս օգտուին եւ այլեւս ենթակայ չըլլան մասնաւոր արտօնութեան ու արձանագրութիւններու:

Դեռ վճռապէս յայտնի չէ թէ այս նոր որոշումը ե՞րբ պիտի սկսի գործադրուիլ:

⁂ Պոլսոյ կուսակալութիւնն ու ոստիկանութիւնը լուր չունին այս կարգադրութենէն,

Պէյրութի վրանաքաղաքը կը պարպուի

«Ազդակ» կը գրէ թէ տեղական կառավարութիւնը հրահանգած էր պարպել Պէյրութի վրանաքաղաքին մէկ մասը, մինչեւ վեց ամիս: Եղած դիմումներուն վրայ քաղաքապետութիւնը քանի մը ամիս եւս երկարաձգած էր ժամանակամիջոցը: Սակայն հակառակ տրուած ժամանակամիջոցին շատոնց լրացած ըլլալուն, շատեր չեն փոխադրուած եւ կառավարութիւնը ստիպուած բռնի միջոցի դիմած է: Անցած երկու շաբթուան ընթացքին 100է աւելի տուներ փլցուած են: Սկսած են փըլցնել Մարաշցիներու կայանը:

Իսկենտէրունի տեղ Անտիոքը կեդրոն

Անտիոք, Ալեքսանտրէթ, Պէյլան, Գըրըգխան եւայլն թրքախօս քաղաքներուն համար ցարդ Ալէքսանտրէթը կառավարական կեդրոն ճանչցուած էր: Սակայն կառավարութիւնը նկատի առնելով Անտիոքի այլ եւ այլ տեսակէտներով Ալեքսանտրէթի վրայ ունեցած առաւելութիւնները, հրահանգ տուած է՝ կառավարական կեդրոնը Անտիոք փոխադրել եւ յետ այսու թղթակցութիւնները կատարել Անտիոքի հետ: Այս մասին առարկութիւններ կ'ըլլան Ալեքսանտրէթի կառավարական շրջանակներուն կողմէ:

Սուրիոյ վարչաձեւին շուրջ

Սուրիոյ թերթերը կը գրեն թէ այս օրերս Պէյրութի մէջ, ֆրանսական մանդատ Հանրի Փոնսոյի նախագահութեան տակ պիտի գումարուի խորհրդակցական ժողով մը՝ վերջնապէս որոշելու համար Սուրիոյ եւ Լիբանանի վարչաձեւը եւ նոր սահմանադրութիւնը:

Խորհրդաժողովին մասնակցելու համար դէպի Պէյրութ ճամբայ ելած են արդէն մարզպանութեան զանազան գլխաւոր քաղաքներու ներկայացուցիչները: Միւս կողմէ արաբական կուսակցութիւններն ալ կը խորհրդակցին՝ իրենց կողմէ պատուիրակներ ղրկելու համար սոյն ժողովին:

Թերթերու համաձայն, Սուրիա թագաւորութեան պիտի վերածուի եւ գահ պիտի բարձրանայ Սուրիոյ նախկին վարչապետ Տամատ Ահմէտ Նամի պէյ: Այս վերջինը Փարիզի մէջ պետական մարդոց հետ շփման մէջ գտնուելէ յետոյ, Պէյրութ վերադարձած է և երկարօրէն տեսակցած մարզպան Փոնսոյի հետ:

Անկախութեան շարժումը Հնդկաստանի մէջ

Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ համահնդկական գործադիր կոմիտէն հրամայած է հնդիկ օրէնսդիր ժողովներու բոլոր անդամներուն՝ անմիջապէս տալ իրենց հրաժարականը:

Գործադիր կոմիտէն որոշեց նաեւ հսկայական ցոյց մը կազմակերպել յունուար 26ի կիրակի օրը՝ անկախութիւն պահանջելու համար, ըստ համաժողովի ընդունած բանաձեւին:

Շատ յոյս չկայ որ օրէնսդիր մարմիններու անդամները բոլորն ալ հրաժարին, որովհետեւ դեռ վէճ կայ իրենց միջեւ: Ծայրայեղեաններն իրենք ալ միացեալ ճակատ չեն ներկայացներ: Համագումարը փակուելէ առաջ 40 պատգամաւորներ իբրեւ բողոքի նշան ձգեցին սրահը եւ դուրս ելան, որովհետեւ համաձայն չէին կարգ մը վարիչներու իբրեւ «դահլիճ»ի անդամ ընտրուելուն:

Աշխատաւորական կուսակցութեան պաշտօնաթերթ «Տէյլի Հէրըլտ» կը գրէ թէ Մաքտընըլտի կառավարութիւնը շատ խիստ դիրք պիտի բռնէ Հնդկաստանի անկախութեան շարժումին դէմ եւ թոյլ չպիտի տայ որ ծայրայեղ տարրերը խան-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ Է.

Նուազի յԷ ՍԷքէն	155
Մ. Խաչատուրեան (Նիս)	30
Յակոբ Ջաւուշեան, ՍԷն Թ'Օպան	20
Յովհ. Պէյլէմճեան	10
Գումար	215
Զ. ցանկի գումարը	4009
Գումար	4224

… Խմբագիր,

ՆՈՒԱԶԻ ԼԸ ՍԷՔ,— «Յառաջ»ի մէջ օրը օրին կարդալով Անատոլուէն Սուրիա քշուած հայրենակիցներու թշուառութեան լուրերը, պարտք սեպեցինք կաղանդի աւանդական սեղանէն համեստ բաժին մը հանել անոնց: Ձեզի կ'ուղարկենք 155 ֆրանք, իբրեւ մեր կաղանդչէքը.— Ասօրեան եղբայրներ՝ 40, Յովասափեան ընտանիք՝ 30, Թէրզեան ընտանիք՝ 30, Վահէ Փամպուքճեան՝ 20, Տիրան Փամպուքճեան՝ 20, Կարպիս Միքայէլեան 10, Տիկ. Հայկանուշ Միքայէլեան 5: (Տես վերը):

ԳԱՂԹԱԿԱՆԱՑ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

Հալէպի Գաղթականաց կեդր. յանձնախումբը դիւանը կազմեց հետեւեալ կերպով.— Ա. Ատենապետ՝ Տոքթ. Ա. Ալթունեան, Բ. ատենապետ՝ Գաբրիէլ Վրդ. Գասպարեան, ատենադպիր՝ Տոքթ. Յար. Տէր-Ղազարեան, հաշուեքննիչ՝ Գր. Ագիրեան:

Հասիճէ եւ Գամըշլը ապաստանած տարագրեալները խիստ թշուառութեան մատնուած են եւ փոքրիկներու մէջ ծաղկախտի հետեւանքով 100ի մօտ մահեր պատահած ըլլալով, անմիջապէս այդ վայրերը ղրկուեցան Տոքթ. Ա. Պասմաճեան եւ Բարեգործականի պաշտօնեայ Մ. Թէրճանեան ժողովուրդը պատուաստելու եւ նպաստ բաշխելու համար:

Նպաստ կը բաշխուի նաեւ Հալէպի Էսատ փաշայի գաղթակայանին մէջ գտնուող կարօտեալներուն:

Սուրիոյ սահմանը ապաստանող գաղթականներուն մէջ աղետալի, հարսանիթի եւ ծաղկախտի համաճարակ մը սկսած է, որոնց զոհ կ'երթան մեծ թիւով փոքրիկներ:

«Եփրատ» (25 դեկտ.) կը գրէ թէ վերջին շաբթուան ընթացքին 200է աւելի նոր գաղթականներ հասան, մեծ մասը կարօտ վիճակի մէջ:

Կատարուած դիմումներու նպաստաւոր հետեւանք տալով, ֆրանսական մարզպանութիւնը հրահանգ տուած է սահմանի իշխանութեանց, որպէսզի գաղթականներէն չպահանջուի «վիզա»յի գործողութիւն եւ գաղթականները Սուրիա ընդունուին անարգել:

ՀԱՅ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

ԿԻՆՆ ՈՒ ԱՂՋԻԿԸ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ Է…

Փոն Սէն Թ'էսփրիէն կը գրեն թէ քանի մը օր առաջ իրենց բնակարանին մէջ մեռած գտնուած են Հայու մը՝ Ծերոն Խաչերեանի կինը Կիւլիզար եւ աղջիկը,

Ոստիկանութիւնը լուր առնելով, քննութեան ձեռնարկեց: Բժշկական քննութիւնը հաստատեց թէ Կիւլիզար եւ աղջիկը մեռած են 3-4 օր առաջ, հաւանաբար թունաւորման հետեւանքով:

Ծերոն Խաչերեան, 39 տարեկան աշխատաւոր մը, յիմարի ձեւեր առած էր: Չկրցաւ որեւէ բացատրութիւն տալ ոստիկանութեան: Ըսաւ միայն թէ կինն ու աղջիկը մեռած գտած է:

Ոստիկանութիւնը կասկածելով որ Ծերոն ինք սպաննած է զանոնք, ձերբակալեց զայն: Քննութիւնները կը շարունակուին:

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՊԵՐԼԻՆԷՆ

ՄԻՆՉ ԳԱՐԱԽԱՆ ԿԸ ՋԱՌԷՐ...

Մ. ՔԷՄալի պարծենկոտութիւնը՝ գերմանական ակնոցով.— Գերման Թերթի մը սուր ճեգնութիւնը Գարախանի եւ խորհրդային իշխանութեան հանդէպ, Անատոլուի նոր տեղաիանութեան առթիւ.

Երբ 1927 Հոկտեմբերին Մ. ՔԷմալ քաղաքական նշանաւոր ճառ մը խօսեցաւ, այնքան ալ մանրամասն եւ առարկայօրէն անդրադարձողներ չեղան մեր մէջ: Նոյնիսկ այսօր մեզի համար երկրորդական ըլլալ կը թուին այդ տեսակ վերլուծումները, գիտական անաչառ բացատրութիւնները մեր ազգային ներքին թէ արտաքին քաղաքականութեան եւ դրացի ժողովուրդներու քաղաքական քայլերուն մասին: Մեզի համար յաճախ բաւական է մեր զգացումը, մեր ներքին ձայնը եւ անով կը գործենք,կարծելով թէ ճիշդ է: Այս ուղղութիւնը սխալ է անշուշտ, բայց շատ ապագոյցներ կան որ ենթակայական այդ մեր դատումներուն մէջ չենք տարբերիր առարկայօրէն դատողներէն, մանաւանդ երբ խնդիրը մեր իրականութեան եւ մեր դրացիներուն շուրջ է, որովհետեւ տեսակ մը բնազդ կայ, որ մեզ կ'առաջնորդէ:

Ահա Մ. ՔԷմալի ճառը, որ հինգ օր տեւեց երկու շունդալից մասերով՝ ազատութեան ճամբան մինչեւ 1920 եւ ապգ. յեղափոխութիւնը՝ 1920—27: Ո՛վ չի գիտեր մեր մէջ թէ անիկա գովասանքէ եւ պանծացումէ զատ ուրիշ բան չէ, բայց լսենք օտարները:

Գերմանական Geopolitik անուն քաղաքական ամսագրի Նոյեմբերի թիւին մէջ գրագատականը մը գրուած է այս ճառին մասին, որ այժմ գրքի ձեւով հրատարակուած եւ գերմաներէնի ալ թարգմանուած է, բռնելով 397 էջ:

Գրքին պարունակութիւնը հետեւեալն է. Թուրք ազատագրական շարժումին կազմակերպութիւնը, ազատութեան կռիւը եւ ազատագրուելէն յետոյ Թուրքիոյ հիմնապէս եւրոպականացումը: Անշուշտ եօթը տարուան գործ մը, որ արեւելքցի գիկտատորի մը անգթութիւնն ու գործելու կամք կը պահանջէր, մեծ Հարցականի մը առջեւ կը դնէ մեզ թէ՝ արդեօ՞ք ժողովուրդի բարօրութեան ի նպաստ եղաւ ատիկա թէ ոչ՝ պատմութիւնն է որ գոյգ պիտի տայ այդ: Սակայն ինչ որ ալ ըլլայ, պէտք է նկատել որ եւրոպական սահմաններու վերագրաւումը անգլիական բարեկամութեան միջոցին կը կատարուէր... ուրեմն այս յաջողութիւնը Թրքական զէնքի գործ մը չէ: Իսկ հաւատացեալ իսլամութիւն մըն ալ կայ անշուշտ, որ կը սպասէ եւրոպականացած եւ ուրացող Թուրքիայէն իր վրէժը լուծելու: Թէ ի՛նչ ձիրք պիտի քննեն ապագային, Պուլկարիա եւ Ցունաստան Թուրքիոյ հանդէպ՝ առնուազն կասկածելի է. մինչ կ. Պոլիսը Ռուսիոյ համար շահագրգիռ ըլլալէ չէ դադրած ապահովաբար:

Մ. ՔԷմալ այս հարցերուն վրայէն ոչ միայն գիտակցաբար լուռ կ'անցնի, այլեւ իր խօսքերը դիտումնաւոր կը դարձնէ, իր գործքը մանրամասն բացատրելով եւ հիմնաւորելով, մինչ հակառակորդներու տեսակէտները խիստ քննադատութեան կ'ենթարկէ. ասոր համար ալ գրքին արժէքը պայմանագրական է: Ան կրնայ տեղեկութիւն տալ Թրքական դիկտատուրային եւ իր մեթոտներուն մասին, բայց անոր մէջ կը պակսի պատմական առարկայականութիւնը:

* * *

Անատոլուէն Սուրիա բռնի տարագրուած Հայերու մասին 21 Դեկտ. Թուակիր «Գորվէրց» (գերման ընկերվարականներու կեդրոնական օրկանը, որ կը նշանակէ «Ցառաջ»), կը գրէ.

— Ռուսիոյ արտաքին գործավարի փոխանորդ Հայազգի Կարախան, երբ այս օրերս, Էնկիւրիի մէջ, իր ցեղակիցներու ոճրագործ փաշաներուն հետ կը փառաբանէ Ռուսիոյ սէրը՝ դէպի քէմալական դիկտատորութիւնը, անդին Հազարաւոր Հայեր բռնի կը քշուին Սուրիա: Էնվէրի եւ Թալէաթի յաջորդները երեւի դժգոհ են որ 1915—16ի մէկ միլիոն Հայերու բնաջնջումէն դեռ այսքան մարդ ճողած է, եւ որովհետեւ «քաղաքակրթուած են, իրենց իսկ սպատակները դուրս կը քշեն, անոնց վերջին ունեցածն ալ առնելով անշուշտ»:

Յետոյ, խորհրդածելէ վերջ «մաքրագործում»ի քաղաքականութեան եւ Ազգերու Դաշնակցութեան, Նանսէնի ծրագրին ձախողման, Հայաստանի խորհրդային կառավարութեան կատարած եւ չկատարածներու մասին, կը հետեւցնէ.— Գարախան եւ Բիւշտի, որոնք իրենց ճառերով երկու դրացի պետութիւններու բարեկամութիւնը կը գովեն, կրնային խնայել հայ ժողովուրդին այս նոր դժբախտութիւնը, բայց քէմալ եւ խորհրդային պետական քաղաքականութիւնը ամէնէն քիչ կը հետաքրքրուի Հայոց ճակատագրով. ընդհակառակն Հայերու ընկճումը, գոր միասին կը կատարեն, երկու պետութիւններու միջեւ իբր մերձեցման միջոց կը ներկայացնէ:

Պ. Ֆ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՕՆԵՐ
ՏԱՐԵԴԱՐՁՆԵՐ ԵՒ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆՆԵՐ 1930Ի ԸՆԹԱՑՔԻՆ

Եւրոպական ազգերը առիթ չեն փախցներ,պանծացնելու գործն ու յիշատակը այն դէմքերուն, որոնք երախտագիտութեան արժանի գործեր կատարած են:

Այս նպատակներով է, որ ութ տարիէ ի վեր «Մասիս» օրացոյցին մէջ կը յիշատակեմ պատմական դէմքերու եւ դէպքերու տարեդարձի թուականները, վառ պահելու համար անոնց յիշատակը: Այսօր «Ցառաջ»ի միջոցաւ կը ներկայացնեմ ցանկը 1930ի ընթացքին տօնելի տարեդարձներու, յոբելեաններու, ազգային տօներու եւ այլն: Արտասահմանի մեր գաղութներու ազգային ժարմինները՝ հայրենակցական, ուսանողական, երիտասարդական, մշակութային միութիւնները, թերթեր եւ առհասարակ հայ օգիին եւ զգացումներուն նախանձախնդիր խմբակներն ու անհատները նախաձեռնարկ պիտի ըլլան տօնելու այս ու այն տարեդարձն ու տօնը, որոնք վառ կը պահեն անցեալի յիշատակները եւ հայրենիքի եւ ազգի սէրն ու գաղափարը:

Այդ խաղաղ տօնակատարութիւնները — մանաւանդ արտասահմանի մէջ — իրար քով կը հաւաքեն ցիրուցան հայրենակիցները, որոնք պահ մը հոգեկան թռիչքներով կը վերյիշեն այս ու այն դէպքն ու դէմքը, մարմինն ու հիմնարկութիւնը:

Արդէն ամէն տարի կը տօնուին՝ Վարդանանց, Ապրիլեան Սգատօնը, Մայիս 28ը եւ «Հայ Մշակոյթի Օր»ուան տօնները: Իմ գանկին մէջ կան նաեւ կուսակցական տօներ եւ տարեդարձներ:

Ահա այդ գանկը,—

1. Սայեաթ Նովայի ծննդեան 215ամեակը՝ 1715-1930 եւ նահատակութեան 135ամեակը՝ 1795-1930:

2. «Պաշտպան Հայրենեաց «ներսէս Ե. Աշտարակեցիի ծննդեան 160ամեակը՝ 1770-1930 (վախճանեալ 13 փետր. 1857):

3. Խաչատուր Աբովեանի ծննդեան 125 ամեակը՝ 1805-1930 (անհետացած 2 ապրիլ 1848):

4. Վաղեմի խմբագիր, դաստիարակ եւ գրագէտ Մատթէոս Մամուրեանի ծննդեան 100ամեակը՝ 1830-1930:

5. Արեւելահայ հրապարակագրութեան նահապետ Ստեփաննոս Նազարեանի ծննդեան 120ամեակը 1810-1930 (վախճ. 1879ին):

6. «Նուագող վշտից Հայրենեաց Հայոց «Խրիմեան Հայրիկ եւ «Բլբուլն Աւարայրի» Հայր Ղեւոնդ Ալիշանի ծննդեան 110. ամեակը՝ 1820 — 1930:

7. Մեծանուն Հայ վիպասան եւ Հայկական ազատագրութեանդպաստիարբիւռհվիրաներէն անմահնրաքֆիի ծննդեան95ամեակը 1835-1930 (մեռած 1888 ապրիլ 25):

8. Ազգային երգիչ Գաւառքաթիպայի ծննդեան 100ամեակը 1830-1930, Նոյեմբեր 8 - 21 (մեռած 1892 օգոստ.):

9.Արփիար Արփիարեանի ծննդեան 80ամեակը՝ 1850-1930:

10. Գրիգոր Զօհրապի ծննդեան 70ամեակը՝1860-1930 եւնահատակութեան 15ամեակը՝ 1915-1930:

11. Թրքահայոց Ազգային Սահմանադրութեան հռչակման 70 ամեակը՝ 1860 մայիս 24-1930:

12. Հայաստանի ճամբորդ, հայբենաքոս բանաստեղծ եւ հայ ազգագրական գրականութեան հիմնադիր Գարեգին Եպիս. Սրուանձտանցի ծննդեան 90ամեակը՝ 1840 1930 (վախճ. 1892 Նոյեմբերին):

13. Բանաստեղծ Սմբատ Շահազիզի ծննդեան 90ամեակը՝ 1840 1930: (Մեռած 1907ին):

14. Հայ ցեղափոխական Դաշնակցութեան հիմնարկութեան 40ամեակը՝ 1890-1930:

15. Վենետիկի Մ. Ռափայէլեան վարժարանի հիմնարկութ. 100ամեակը՝ 1830-1930:

16. Թաւրիզի Հայոց «Ազրամեան» ազգային դպրոցի հիմնարկութեան 100ամեակը՝ 1830-1930:

17. Թաւրիզի Հայոց «Հայկազեան-Թամարեան» ազգային դպրոցի հիմնարկութեան 60ամեակը 1870-1930:

18. Հ. Ց. Դաշնակցութեան հիմնադիրներէն Քրիստափոր Միքայէլեանի եղերական մահուան 25ամեակը՝ 1905 մարտ -1930:

19. Կովկասի Հայ-Թրքական ընդհարումներու 25 ամեակը՝ 1905 փետր.1930:

20. Կարնոյ յեղափոխական մեծ գոյժին 40ամեակը՝ 1890 յուլիս 1930:

21. Գումգափուի (Պոլիս) մեծ գոյժին 40ամեակը՝1890 յուլիս-1930:

22. Եղիշէ Արքեպ. Դուրեանի ծննդեան 70ամեակը՝1860-1930:

23. Վենետիկի Մխիթարեան Մխրանութեան անդամ բանաստէր եւ հայկաբան Ղ. Ալտէն Ղազրկեանի ծննդեան 60ամեակը՝ 1870-1930:

24. Աւետիք Իսահակեանի ծննդեան 55ամեակը՝ 1875 եւ գրական գործունէութեան 40ամեակը՝ 1890-1930:

25. Ազգային բարերար Մկրտիչ Սանասարեանի մահուան 40ամեակը՝ 1890 մայիս 19-1930:

26. Յայտնի պատմագիր եւ բանաստեղծ Նոր Ջուղայեցի Պրոֆ. Մկրտիչ Էմինի մահուան 40ամեակը՝ 1890 դեկտ. 1930:

27. Աշխարհահռչակ նկարիչ Յովհաննէս Այվազովսկիի մահուան 30ամեակը՝ 1900.1930:

28. Հրապարակագիր եւ որբախնամ Գրիգոր Ջանշեանի մահուան 30ամեակը՝ 1900. 1930:

29. Գիտնական եւ պատմաբան Պրոֆ. կարապետ եզեանցի մահուան 25ամեակը՝ 1905 մայիս 31-1930:

30. Գրագէտ Վրթանէս Փափազեանի մահուան 10ամեակը՝ 1920 ապրիլ 1930:

31. Հայաջինջ սարսափներուեւ հայ մտաւորականութեան, ազգային, քաղաքական, կուսակցական, հոգեւորական դէմքերու նահատակութեան 15ամեակը՝ 1915-1930:

32. Վան-Վասպուրականի, Մուշ-Սասունի, Շապին-Գարահիսարի, Ուրֆայի եւ Մուսա լեռ-

Շար. 3 ի վրայ

Մկրտիչ Էմինի մահուան 40ամեակը՝ 1890 դեկտ. 1930:

27. Աշխարհահռչակ նկարիչ Յովհաննէս Այվազովսկիի մահուան 30ամեակը՝ 1900.1930:

28. Հրապարակագիր եւ որբախնամ Գրիգոր Ջանշեանի մահուան 30ամեակը՝ 1900. 1930:

29. Գիտնական եւ պատմաբան Պրոֆ. կարապետ եզեանցի մահուան 25ամեակը՝ 1905 մայիս 31-1930:

30. Գրագէտ Վրթանէս Փափազեանի մահուան 10ամեակը՝ 1920 ապրիլ 1930:

31. Հայաջինջ սարսափներուեւ հայ մտաւորականութեան, ազգային, քաղաքական, կուսակցական, հոգեւորական դէմքերու նահատակութեան 15ամեակը՝ 1915-1930:

32. Վան-Վասպուրականի, Մուշ-Սասունի, Շապին-Գարահիսարի, Ուրֆայի եւ Մուսա լեռան, Ֆընտըճաքի հերոսամարտերու եւ ինքնապաշտպանութեան կռիւներու 15ամեակը՝ 1915-1930:

33. Հայկական Լեգէոնի՝ Անարայի մէջ մղած ճակատամարտի 12րդ տարեդարձը՝1918. սեպտ. 19-1930:

34. Հայաստանի Փետրուարեան ապստամբութեան 9րդ տարեդարձը՝ 1921 փետր. 1930:

35. Հաճընի և Մարաշի Հայոց հերոսամարտի 10ամեակը՝1920 հոկտ. 16—1930:

36. Հայաստանի Հանրապետութեան խորհրդարանի անդամներ Վահան Խորէնի եւ Արշակ Շիրինեանի նահատակութեան 10ամեակը1920 1930:

Ահա այն ցուցակը,որով կրնան առաջնորդուիլ բոլոր ազգային ժարմիններն ու հիմնարկութիւնները, այս կամ այն տարեդարձը տօնելու համար:

ՄԱՍԻՍ

Հ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔՆ ՈՒ ԳՈՐԾԸ
ԵՒԱՆԴՈՒԻՆ ՁԻԳԵՐ ԵՒ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հ. Ե. Ո. Մ. Բ. Պատգ. ժողովին առթիւ, վարչութենէն հեռաւոր տեղեկութիւնները կը քաղեմ «Ցառաջ»ի համար.

Մեր Բ. Պատգ. ժողովին կը մասնակցէին 19 լիազօր պատգամաւորներ եւ հինգ պարզ անդամներ: Բացումը տեղի ունեցաւ դեկտ. 25ի առտուն: Ներկայ էին Պ. Ս. Վրացեան եւ Պ. Ն. Օհանեան, որոնք գնահատութեան խօսքեր ըսին Միութեանս կատարած գործին «անելիք»ներուն մասին: Մեզի համար հաճելի էր լսել, որ հայնախկին պետական անձնաւորութիւն մը և հայ ժողովուրդին մէկ ներկայացուցիչը, երկուքն ալ, անհրաժեշտութիւն մը կը նկատէին այս Միութեանս գոյութիւնը:

Միութեանս անդամներուն թիւը հասած է 500ի: Մեր մանուկներուն մեծ մասը կը գտնուին գլխաւոր կեդրոններու մէջ, այնպէս որ դիւրին պիտի ըլլայ հաստատել նաեւ միւս բոլոր որբերը: Պատգ. ժողովը հարկ տեսած է, որ մեր մանուկներուն կարգը մը գործերը այլեւս գաղտնի պահուին, չհանգարտելու համար: Ցրանցաւոր որբերուն վիճակին մասին ունինք ուրախ, նոյն ատեն տխուր լուրեր:

Որբեր ունինք, որոնք գործակալին աշխատանքներու ժամադրած դարձած են: Մեր մէկ ընկերը մեզի կը յայտարարէր թէ կրնայ մինակը մէկ պարապ վարել: Շատեր նահանգային երկրագործական աշխատութիւններու մրցումներու ընթացքին առաջնութիւն շահած են: Այսպէս, այստեղ կը գտնուի ընկերը, որ մէկ վայրկեանի մէջ մէկ քիլօ կաթ կը կթէ եւ այդ մասին վկայագիր ունի: Ուրիշ մը 500 մեղր տարածութիւն, ուղիղ գիծի վրայ, հոդ կը վարէ մեքենական արօրով (տրակտոր), եւ առաջնութիւն շահած է 35 ֆրանսացի երիտասարդներու մէջ: Ուրիշ ընկերներ ունինք, որոնք մասնագէտ են հաւաբուծութեան, խողաբուծութեան, ճադարաբուծութեան, խոտաժշակութեան, հնձելու եւ կամնելու աշխատանքներուն մէջ: Ոմանք դրամ ալ խնայած են: Նկատելով որ ֆրանսական գաւառներու մէջ արդասաբեր հողեր կան, որոնք աժան են, Միութիւնս ծրագրած է վաճցնել դրամ ունեցող որբերը, հող գնել եւ կազմել հայ որբերու ագարակ մը, ինչպէս ըրած են Պուլկարները, Հրեաները եւ Սպանիացիները: Այս ձեւով կ'անհետանան կարգ մը վախեր:

Որբերու ժամանութեան խնդիրը չափազանց կարեւոր է: Աղջիկ քիչ ունինք: Մեր փոն տ'Օպնալի մասնաճիւղը կը բաղկանայ առաւելապէս որբուհիներէ: Պիտի աշխատինք, որ հայորբն ու որբուհին միայն իրարու կապուին ցանկալի օջախը: Այս մասին դժուար է աւելի տեղեկութիւն տալ ձեզի:

Աղջիկ կը պակսի, որովհետեւ արտասահմանէն Ֆրանսա կը բերուին առաւելապէս մանչեր:

Նոյնիսկ 14—15 տարեկան որբեր: Մեր աղմուկին վրայ, Յունաստանէն այլեւս քիչ որբեր կուգան: Սուրիոյ որբերը բացարձակապէս կը մերժեն գալ: Սակայն վերջերս իմացանք, որ Եգիպտոսէն գաղտնի բերուած են խումբ մը որբեր:

Մեր արդար պահանջն է ձայն ունենալ այն մարմիններուն մէջ, որոնք որբերու ճակատագրով կը զբաղին:

Պատգ. ժողովը յարմար տեսաւ կազմակերպել Սուրիոյ որբերը: Այսուհետեւ մեր աշխատանքներուն ծանրութիւնը հոն պիտի ըլլայ: Այնտեղ եւս ծրագրած ենք հաւախսրել որբերը գիւղերու մէջ:

Այսպիսի աշխատանքներ դրամ կը պահանջեն: Մենք այդ դրամը ձիգերով միայն պիտի հայթայթենք: Բարեգործականը, որ տարեկան 2000 ֆրանք կուտար մեր մանկապարտէզին, դժուժեց իր խոստումը: Եգիպտոսի Հայ Գիւղատնտեսական Ուսանողներու Օգնութեան մարմինը, որ տարեկան 500 ֆրանք խոստացած էր մեզի, դադրեցուց իր օգնութիւնը: Շնորհակալութիւն իրենց: Մենք իրենց դրամներով չէր, որ պիտի յաջողցնէինք մեր գործը: Վալանսի մեր մանուածիւղին մանկապարտէզը փակուեցաւ վերջերս, որովհետեւ չգտնուեցաւ մէկը, որ տար սրահին վարձքը: Եւ սակայն գտնուեցաւ տխմարմը, որիրքիթին տակ գտնուած մանկապարտէզն ալ ուրացաւ, երբ կոչ եղաւ Բարեգործականին յանձն առնել այդ մանկապարտէզին գոյութեան պահպանումը:

Ծանր եւ դժուարին աշխատանքներ ունինք: Պատգ. ժողովէն յետոյ մեր յայտարարութիւնը ձեզի կրնայ գաղափար մը տալ մեր գործունէութեան դաշտին մասին: Այդ աշխատանքները յաջողցնելու համար ունինք մեր բեմը, երկունք: Մեծ յաջողութիւն մըն է մեր օրկանին գոյութիւնը: Դեկտեմբերի թիւը տպած ենք 1245 օրինակ եւ այսպէս պիտի բարձրացնենք 1500ի եւ աւելիի: Մեր ծախքերը թեթեւցնելու համար, որոշեցինքգումարաշարատուը: Այսուհետեւ երկունքը պիտի տպուի սեւիսկան գիրով: Ընկեր Փարաւոն Անտոնեան (Լը Փիւիի պատգամաւորը) 5000 ֆր., եւ ընկ Վարդավառ Կէօվէչեանն (Պուա-Քոլոնպի պատգամաւոր) 2000 ֆր. փոխ տուած են կեդրոնին, գնելու համար անհրաժեշտ տառերը: Ընկեր Յակոբ Միքայէլեանեան (Փարիզ), երբ կեդրոնը փոխառութիւնը վճարելու անկարելիութեան մէջ գտնուի, յանձն առած է վճարելու բոլորը: Այսպէսով պիտի ունենանք մեր գրաշարատունը, ուր պիտի տպուին մասնաճիւղերու գործերը, գրաշար որբերու կողմէ:

Պէտք է յիշատակել Այրէսի մեր մասնաճիւղին ծանրութիւնը առանձին հետեւ այդ մասնաճիւղը հակակլութեան գիր սա Պատգ. ժողովէն:

Այսպէս է որ կը յա մեր Միութիւնը: Երէկ մը խմորով շաղուեցին բռունցքի մը չափ մեծ կը շաղուենք մեր տա թէ ինչո՛ւ կը հաւատ խմորումը աւելի շուտ տարուի:

*** Շաբաթ իրիկուն կոլիզին մէջ խօսեցանն դէոսեան (Վալանս), (Մարսէյլ), Տէր Յովհ (Փարիզ) և Սէլէփիկեան Ջաքար Տարագճեան Հանտալեան (Պիւհանք պանտեան (Պէյրութ), նեց Պիլալեան (Ռոման*

Կէս գիշերը հասած չներկայացուեցաւ նո սինէմային ֆիլմը, զոր հաւ, որը ընկեր մը, Բա շիշեան, պիտի դարձնէր

Եւ Շահխաթունի փա բեկութեամբ ուժգ որոնք գործնական երիտ ներ են դարձած, իւրաքան արհեստ մը ունի եւ հ ապագային վրայ:

*** Երկուշաբթի գիշեր 11ին աւարտեցաւ Պատ ղովը: Պատգամաւորները 11ին ճաշարան իջան եւ ընդ գինիի շիշերով եւ պտուկ բեռնաւոր սեղանի մը կը հրաժեշտ առնելու համար բարձր ճառեցին, երգեց զուարճացան:*

Նախագահը ի վերջոյ ժեշտ տուաւ ամէնուն.

— Ընկերնե՛ր, հայ վուրդը մեզի տուած է վ անունը: Դուք արիւնի եւ հի կարծրէն դուրս եկած հազուեան բանակն էք: Լա՛ւ լիշեր, թերեւս Նափոլէոն, որ, անգամ մը, իր բանակ տէն անցուցած ժամանակ Ան չէր կրնար անցնիլ Նափոլէոն կը հարցնէ գին անունը եւ երբ կ'իմանա կա՛մ անցնիլ գեւէն, կա՛ խել անունը:

Մեր Բ. Պատգ. ժողով Գ. Պատգ. ժողովին մէջեւ գործերու գետն է, որ կը վահանգնեան բանակի քանչիւր անդամ պարտ կա՛մ անցնելու այդ գետը ետ տալու՝ իրեն տրուած նը: Ընկերնե՛ր, անցէք և քալեցէք դէպի ճակ պայքարի եւ աշխատա «Մնաք բարով» եւ «եր բարով»ը կակուղ մարդի որ կ'ըսէին: Մեր հրաժ խօսքն է՝

— Դէպի ճակա՛տ: Մեկնե հիմա:»

Յ. ԱՆԱՄԵԱՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ՇԻՆԵԼՈՒ ԱՌԱՋ

Պրուսա-Մուտանիա շոգեկ քի ընկերութիւնը մօտեն սկսա շահագրգռուիլ Պոզիւք-Պրո երկաթուղիի շինութեամբ: Ընկ րութեան տնօրէններէն մէկը բոպալէն այս գործին համար կիւրի գացած է, գծին տնօրէնն րէն մէկուն հետ: Ասոնք կառ վարութեան պիտի առաջարկեն նոր գիծը իրենց ընկերութիւ շինել:

Կ'ըսուի թէ գիծը կառավար թիւնը պիտի շինէ, եթէ այս գ մուտը չընդունուի:

ՄԱՆԿԱՆԷՋԻ ՀԱՆԳԻՐԸ

Պալըքէսիրի «Մանկանէզի» հանքերը շահագործելու համ գիմումը կատարուած էր գերմ ընկերութեան մը կողմէ: Ընկե րութիւնը սկսած է հանքերու ջրկաչքը շինութիւններ ընել եւ շուտով պիտի սկսուին շահագործ ման աշխատութիւնները:

Կարդացէք և Տարածեցէք ՅԱՌԱՋ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԴԱՆԱԳԷՏԻ ՄԸ ՅՈՒՇԵՐԸ

ՉԻՉԷՐԻՆ

եսեդովսկի, փարիզի խորհրդ ին դեսպանատան նախկին հրդականը կը շարունակէ տմել իր յուշերը, եւ ճետեւ տողերով կը ներկայացնէ րինը՝ իբր մարդ եւ իբր դի ագէտ:

925 Թուականի ընթացքին, ու շաբաթ Մոսկուա կը մնա արտաքին գործավարութեան աժադրութեան տակ. ան չէր եր որ առեւտրական գործա ութեան մէջ մտնէր: Այս մանակաշրջանին, կրցայ ա մտերմօրէն ճանչնալ ար քին գործավարութեան գլ որ ղեկավարները:

Չիչէրին որ գլուխը կը գտ էր այս կազմին, մասնաւոր ք մը կը գրաւէր: Ազնուա ծագումով, ազգականական կերով կապուած Կուզդէն եկի կոմսերուն, ցարական անագէտ, 1917ի յեղափո թենէն շատ առաջ թողած էր անագիտական ծառայութիւ մտնելու համար ռուս սոց ալիստներուն մէջ: Չկրցաւ ոց մէջ այնքան նշանակելի նալ, որովհետեւ իր խառ ածքը իրեն թոյլ չէր տար տարել քաղաքական աշխա նք, այլ աւելի գրասենեակի ւմնասիրութիւններ: Շուքի կը մնար, եւ իր գործունէու նը կը սահմանափակէր իր աստներով հասնելու կուսակ թեան սնտուկին: Դէպքերու նանքն ուզած էր որ Ռուսիոյ րոնի իր հողերուն մէջ աշ տող գիւղացիներու քրտին վճարուի արտասահմանի ափոխականներուն քարոզ ական ծախքերը:

Իսկ ինքը Չիչէրին, կ'ապ շատ համեստ, օգնելով բո անոնց որ իրեն կը դիմէին: գրունքով մարդասէր է. եւ տաքին գործավարութեան պաշտօնակութիւն ընող կար բանակայինները շատ բան տեն այդ մասին, որովհետեւ, ոնց մէջ չկայ մէկը որ ար քին գործավարէն դրամ ա ծ չըլլայ:

Գործավարութեան մէջ Չիչէ որեւէ դեր չէ կատարած, սակցութեան անդամատոմ օժտուած պաշտօնատար մըն Իր ազնուապետական ծագ արատը միշտ կը ճնշէր իր ս եւ զայն դողի կը մատնէր րոնական կոմիտէին առջեւ, միշտ զայն նկատած է իբրեւ ձագէտ, քան թէ կուսակցու ան անդամ մը:

Բոլշեւիկեան շարքերու մէջ իր մասնակցութիւնը հաշուի ուեցաւ 1918էն սկսեալ, մինչ հարիւրաւոր ստահակներ նք մասնակցած էին 1905ի երուն, նկատուեցան բոլշե եր, որոնք արդէն 20 տարուան կուսակցական կեանք ունին:

Չիչէրին զարհուրելի կերպով կը վախնար ո՛չ միայն Լէնինէն, Տրոցկիէն եւ ուրիշ մեծ պետերէն, այլ նոյնիսկ ոչնչութիւններէ, ինչպէս Վորոշիլոֆ՝ պատերազմական գործավար, որ հազիւ կարդալ գիտէ, նաեւ Միկոյեանը՝ առեւտրական գործավար, Ստալինի «մարդ»ը:

1922էն սկսեալ, Չիչէրին անցաւ համաշխարհային քաղաքականութեան առաջաբեմին վրայ եւ համբաւ շահեցաւ: Զորս լեզու կը խօսէր. նշանակելի դարձաւ իբր մեծ ապագայ ունեցող պետական մարդ, բայց ատկէ սկսաւ իր կործումը: Կեդրոնական կոմիտէն երբեք լայն վստահութիւն ցոյց չէր տուած անոր հանդէպ: Իր առաջին յաջողութիւններէն սկսեալ, Չիչէրին դրուեցաւ Լիտվինոֆի խնամատարութեան տակ. այս վերջինը բուռն պայքար մղեց անոր դէմ եւ զայն ստիպեց որ հեռանայ 1928ին:

Չիչէրին պետական գործերու իսկական ըմբռնողութիւնն ունի եւ մեծ դիւանագէտի մը խմորը: Ան կը նկատէ թէ իր պատմական դերը կը կայանայ խորհրդային եւ դրամատիրական աշխարհին միջեւ միջնորդ ըլլալուն մէջ: Չի կարծեր թէ պէտք է հակամարտ այս դրութիւնները մղել վերջին հանդիպումի մը: Կը մտածէ թէ վերջ ի վերջոյ, ամէն ինչ կարգի պիտի մտնէ եւ թէ վերջին հանդիպումը թերեւս անօգուտ պիտի ըլլայ:

Ան չէր անգիտանար զարհուրելի վէրքերը, որոնք կը կրծէին խորհրդային վարչաձեւը, անոր գոյութեան առաջին տարիներուն: Բայց կը կարծէր թէ զանոնք ծածկել օտարականներէն կարելի է: Ռուսիա մեծ է, հեռու է եւ անկարելի չէ օտարականներուն ցոյց տալ, միայն ինչ որ նպաստաւոր է խորհուրդներուն:

Նեպի (անտեսական նոր քաղաքականութիւն) առաջին տարիներուն, մեծ խանդավառութիւն ծնաւ իր մէջ: Այդ շրջանին, Լիտվինոֆի սադրանքները դեռ չէին թունաւորեր զինքը. շնորհիւ Ստալինի քաղաքականութեան՝ երկրին տնտեսական անկումը դարձեալ խանգարեց անոր հաւասարակշռութիւնը՝ հիւանդ եւ վհատ, գրեթէ կորսնցուց աշխատանքի ամէն կարողութիւն:

Իր անձնական յարաբերութիւններուն մէջ, Չիչէրին անտանելի է: Նախ, կիներուն չի հանդուրժեր: Գէշ աղէկ կը յարմարէր երկու մեքենագիր կիներու ներկայութեան. վարժուած էր անոնց: Երբ զանոնք փոխէին, կը սկսէր դժգոհիլ, ու կ'ըսէր իր բարեկամին, Կանտորովիչի, գործավարութեան քարտուղար.

— Ինչո՞ւ ինծի ղրկեցիք այս յիմարը:

Չիչէրին շատ կը սիրէ ինչ որ կարելի է կուլ տալ՝ թանձր թէ հեղուկ: Հակառակ իր հիւանդութեան, չափազանց շատ կ'ուտէ: 1925ին Վարշաւիոյ մէջ արտաքին նախարարին տունը, հինգ ժամ անընդհատ կերաւ: Ծոխ ճաշէ մը յետոյ դուրս ելաւ ճաշասենեակէն, մտաւ սրահները եւ սկսաւ ուտել ինչ որ գտաւ սեղաններուն վրայ:

Ատենէ մը ի վեր, ինքզինքը գինիի տուած է: Իր գրասեղանին քով դրուած է կովկասեան գինիի տակառ մը, որ կանոնաւոր կերպով իրեն նուէր կը ղրկուի Թիֆլիսի իր բարեկամներուն կողմէ: Յաճախ, առանց զադրեցնելու իր աշխատանքը, գաւաթ մը կը պարպէ: Մեծ քանակութեամբ կը սպառէ նաեւ ֆրանսական քոնեաք: Միայն գիշերը կ'աշխատի, ինչ որ դժգոհութիւն կը պատճառէ իր պաշտօնեաներուն, զորս երբեք հանգիստ չի թողուր:

ԹՈՒՐՔԻԱ

(Քաղուած Թուրք Թերթերէն)

ՄԱՆՏԱՐԻՆԻ ՄՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Րիզէի մէջ, ցնտեսական գործավարութեան վարչութեան տակ գտնուած պարտէզէն, այս տարի 30 հազար մանտարին հասած է, իբր առաջին բերք: Այս պտուղները աճուրդով ծախուած են, հազարը 17 ոսկիի: Բերքը տարուէ տարի պիտի աւելնայ եւ երկու տարի վերջ կարելի պիտի ըլլայ 200 հազար մանտարին ստանալ պարտէզէն:

Պարտէզը, որ 76 արտավար տարածութիւն ունի, միեւնոյն ատեն մանտարինի տունկեր կը հասցնէ ժողովուրդին բաժնուելու համար:

ԳԻՆԵՏՈՒՆՆԵՐՈՒ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄԸ

Ինչպէս յայտնի է, Ներքին գործավարութիւնը հրահանգ տուած էր որ Պոլսոյ գինետուններու մասին քննութիւն կատարուի եւ սահմանափակում ըլլայ, անյարմարները փակուելով: Ոստիկանական տնօրէնութիւնը գինետուններու ճիշդ ցանկը պատրաստած եւ կուսակալութեան յանձնած է: Ցուցակին համաձայն, 400 գինետուններ կան Պոլսոյ մէջ:

Ոստիկանական եւ թաղապետական պաշտօնեաներու պետերը անձամբ քննութիւն պիտի կատարեն իրենց շրջանակի գինետուններու մասին եւ անոնց տեղեկագրին վրայ, յանձնաժողովը պիտի որոշէ փակուելիք գինետունները:

ԽՈՐՀԴ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

(Քաղուած խորհրդ. Թերթերէն)

ՃԱՐՏԱՐԱԳԷՏ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏ Կ'ՈՒԶԵՆ

Լենինգրադի խորհրդային «Պրաւդա» թերթը կը գրէ «Ամբաստանագիր ռուս մեքենայի գործարաններուն դէմ» խորագրին տակ.— Ռուս գործարաններու արտադրած վակոնները բացարձակապէս անօգտագործելի են: Հարաւային Կովկասի յատուկ 200 վակոններ մերժուած են յատուկ յանձնախումբին կողմէ: Շոգեշարժները թերի գլաններ ունին եւ կաթսայի մասերը գէշ կցուած են իրարու: Երկաթը եւ արոյրը վար տեսակէ են եւ կարելի է ըսել թէ, ինչ որ կը հայթայթուի Լէնինգրադի ճարտարարուեստին կողմէ, վատ եւ շատ սուղ է: Այսօր, ռուս ճարտարագէտները բաւարար ուսում չեն ստանար»:

Ուրիշ թերթ մը Լենինգրադի «Գազէտա»ն կը յայտնէ.— Վկայեալ ճարտարագէտներու թիւը կը նուազի տարուէ տարի: Միջին, 100 պարապ պաշտօնի դէմ 6 ճարտարագէտ կայ եւ այս համեմատութիւնը, յաճախ կ'իջնայ 3ի: Գալով երկրագործական մեքենաներու գործարաններուն, պէտք է հաստատել թէ մասնագէտներ հասցնելու գործն ստանձնող բազմարուեստից վարժարանը, 1925-26 տարեշրջանին տուաւ 6 ճարտարագէտներ եւ միայն 4՝ 1927ին եւ 1929ին: Ելեկտրագէտներ չունինք: Արհեստագիտական վարժարաններու կազմակերպման զուգընթաց, կ'աճի անգրագէտներու թիւը: Ռուս գիւղացին ծոյլ է եւ կը մերժէ որեւէ ճիգ թափել:

Ասկից զատ, մասնագէտ բանուորը աւելի լաւ չի ստանար քան հասարակ բանուորը: Ինչո՞ւ ուրեմն պիտի հետեւի երեք գիշերային դասընթացքներուն եւ ինչո՞ւ յոգնի, կարդալ-գրել սորվելու համար: Ուսուցման բոլոր եղանակները խոչընդոտներու կը հանդիպին: Ուսուցիչ ըլլալու սահմանուած 800 բանուորներէն, միայն 15 հոգի կը ներկայանան»:

Այս իրողութիւնները յայտնող թերթը կը կարծէ թէ անկարելի է պայքարը շարունակել անգրագիտութեան դէմ:

Ուրիշ յօդուածի մը մէջ, նոյն թերթը կը քննադատէ բանուորներու կրթութիւնն ստանձնող պաշտօնեաները եւ գիտել կու տայ թէ Աշխատանքի ստկարանը ի զուր կը պահանջէ 10 հազար շինութեան մասնագէտ բանուորներ:

Իսկ տաղանդաւոր ռուս գրող մը Պորիս Փիլնիաք, իր կարգին կը գանգատի գրողներու ազատութեան եւ իրաւունքներուն մասին,— Որեւէ մէկու մը արուեստագէտի տաղանդը խստոր կը համեմատի անոր քաղաքագէտի յաւակնութիւններուն հետ»: Անոր այս խօսքը բաւեց որ արգիլուի անոր «Կարմիր Ծառ»ը գործին հրատարակութիւնը, որուն մէջ Փիլնիաք կը քննադատէր կարմիր դրամատին կարգ մը հաստատութիւնները: Հեղինակը ստիպուեցաւ իր այս գիրքը հրատարակութեան տալ Գերմանիոյ մէջ:

Ուրիշ գրող մը՝ Հէրէնպուրկ, խնդիր չունենալու համար խորհրդային իշխանութեանց հետ, ստիպուեցաւ միեւնոյն ատեն երկու տարբեր փոփոխութիւններով հրատարակել իր մէկ վէպը՝ «Անյագ մարդը»: Առաջինը՝ խորհրդային Ռուսերուն համար, երկրորդը հակաբոլշեւիկ Ռուսերուն յատուկ: Հէրէնպուրկի այս խորամանկութիւնը պատճառ դարձաւ որ բոլշեւիկ մամուլը փոթորիկ յարուցանէ եւ հեղինակը ամբաստանէ իբր գրականութեան եւ արուեստի դաւաճան:

ՊԱՅՔԱՐ ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Մոսկուայի մէջ, համագումարի մը ընթացքին, Ստալին երկար ճառով մը կը հաստատէ թէ՝ Խորհրդային Ռուսիոյ համար, անհրաժեշտութիւն է արագօրէն փշրել դրամատիրութեան բոլոր հետքերը:

Անցնելով հողային հարցին, որ ներկայիս կը կազմէ անոր ներքին քաղաքականութեան մեկնակէտը, համայնավար միապետը հաստատեց թէ երկրագործական բոլոր անհատական տնտեսութիւնները, պէտք է համայնացնել ամէն գինով:

Ռուս տնտեսագէտներ, որոնք ներկայ էին Ստալինի ճառին, երկչոտ կերպով, փորձեցին աւելի խոհեմ ու չափաւոր քաղաքականութիւն մը թելադրել. բայց քիչ յետոյ, բոլշեւիկ ճառախօսներ զիրենք կ'ամբաստանէին իբրեւ պատեհապաշտներ եւ կուլակներու պաշտպաններ:

Համայնավար տեսաբան մը Լարին իր կարգին առաջարկեց բանաձեւ մը, որով կ'ընդունէր թէ նիւթապէս անկարելի է մէջտեղէն վերցնել 5 միլիոն կուլակներ: Կը թելադրէր որ անոնք իրաւունք ստանան իրենց հողերը յանձնելու պետութեան, եւ իրենք ալ ընդունուին երկրագործական համայնական տնտեսութիւններուն մէջ: Այս բանաձեւը նկատուեցաւ շատ չափաւոր եւ մերժուեցաւ համագումարին կողմէ:

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

ՍԷՆ ԺԷՐՈՄՑԻՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՍԸ

ՄԱՐՍԷՅԼ, (սեփ. թղթ.)— Նոր Ցարլոյ առթիւ Մարսիլահայ գաղութը շարժման մէջ է դարձեալ:

Սէն-Ժէրոմի Թաղ. խորհուրդն ալ կազմակերպեց հանդէս մը, «Փրկենք մանուկները» նշանախօսքով. Այս առթիւ մեծ պատրաստութիւններ տեսնուած էին: Մէկ ամիս առաջ հայ աշխատաւոր երիտասարդներու երկսեռ խումբ մը, քառաձայն երգերու եւ հայկական պարերու փորձեր կը կատարէին մինչեւ կէս գիշեր, զոհելով իրենց քունն ու հաճոյքները: Այդ ճիգերուն արդիւնքը վայելեցին մօտ 400 հանդիսականներ, դեկտ. 29ին, Սպանեոլի սրահին մէջ:

Բացումը տեղի ունեցաւ ճիշդ ժամանակին: Ատենապետը բացատրեց հանդէսին նպատակը— Մանուկներուն փրկութիւնը:

Սէն-Ժէրոմի հայրենակիցներէն Պ. Կարպիս Պօղոսեանի ղեկավարութեամբ երկսեռ երգիչ խումբը քառաձայն երգեց «Ո՛վ մեծասքանչ»ը, որուն յաջորդեց Օր. Ատրինէ Սիմիթեանի արտասանութիւնը, «Գեղօն ի պատիւ հայ լեզուին»: Յաջող անցաւ նաեւ Պ. Պ. Ե. Շէհրիեանի եւ Յ. Սիմօնեանի «Պանդուխտ եղբայրներ» տրամախօսութիւնը: Սիրանուշ եւ Արտեմիս Ստանպուլեան ծափերու արժանացան «Ցիրուհին եւ Սպասուհին», «Գիւղացին եւ քաղաքացին» կրկնակ դերերուն մէջ Պ. Միհրան Գաբրիէլեան իր սիրայօժար մասնակցութիւնը բերած էր, արտասանութիւններով եւ զանազան անակնկալներով: Հայկ Ֆրէնկեան յաջողութեամբ արտասանեց Սիամանթօի «Ափ մը մոխիր»ը. երգիչ խումբի ղեկավար Պ. Կ. Պօղոսեանի «կռունկ» մեներգը յուզեց բոլոր ներկաները, մանաւանդ երբ կը կրկնէր մեղմ այլ ազդու, «Թողել եմ եկել միլքերս ու այգիս, կռունկ մեր աշխարհէն խապրիկ մի չունի՞ս»: Այս բոլորին հետ «քնար» նուագախումբը մերթ ընդ մերթ իր հայրենաշունչ երգերով կ'ոգեւորէր ներկաները:

Յայտագրի երկրորդ մասին մէջ ուշագրաւ էին հայկական պարերը իրենց բնական տարազներով:

Հանդէսին կիսուն սիրուն անակնկալ մը տեղի ունեցաւ թակականութեան կողմէ: Վարագոյրը բացուելուն, չորս կողմէ չորս հոգիներ բեմ ելան, մէկը ձեռքը բռնած ունէր մի քանի ողջ հաւեր, ուրիշ մը երկու զոյգ աղաւնի, երրորդ մը նապաստակ, իսկ չորրորդ մը կողով մը լեցուն միրգ: Ասոնք վիճակահանութեան դրուելով, քառորդ ժամուան մէջ 400 ֆրանքի մօտ տոմսակներ սպառեցան:

Հանդէսը վերջացաւ «պաշտօնս խռմբալ է» քըքջալից զաւեշտով, որուն դերակատարները յաջողութեամբ կատարեցին իրենց դերերը, մասնաւորապէս Օր. Աղաւնի Բիւզանդեան, Քլէրի եւ Պ. Շէհրիեան Լինդորի դերին մէջ:

Հանդէսի ընդհանուր հասոյթը կ'ենթադրուի մօտ 3000 ֆրանք:

Ս. Միլտոնեան

ՀԱՐԻՒՐ ՏԱՐԻ ՔՆԱՑՈՂ ՄԱՐԴԸ

ԳԼՈՒԽ ԺԷ.

ՍԷԼԷՍՏԷՆԻ ՃԱԳԱՐԻՆ ԳԻՆԸ

— Արժանապատուութեան իր է, պարոն... Մի վախնաք կրնանք բռնուիլ, որովհետեւ անիծեալ կենդանիի ոսկոր այրած եմ: Գէշ գործ մը սակայն...:

— Ատոր համար է որ մեզ ի բանտարկեն:

— Հարկաւ օր մըն ալ պիտի ք անկէ:

— Բայց ֆրանսա մեկնում-

— Քիչ մը պիտի ուշանայ, ըսեմ:

Դատաւորը նորէն դարձաւ ատանեակներուն եւ՝

— Հրաման ունիմ ձեզ ղր- կեդրոնական բանտը, ուր տին պիտի հարցաքննուիք..

Դուրս ելլելէ առաջ, Ռընէ խնդրանք մը ըրաւ դատաւորին:

— Կ'արտօնէ՞ք, ձեր արժանապատուութիւն, որպէս զի լուր տամ մէկու մը մեր բանտարկութեան մասին:

— Որո՞ւ.

— Օրիորդ Աննի Թոմսընի:

— Ռոքֆէլլէր թանգարանի տեսչուհի՞ն:

— Նոյն ինքը:

— Շատ լաւ, ըսաւ դատաւորը, աւելի բարեհամբոյր շեշտով մը՝

Եթէ Ռընէ կը փափաքէր հաղորդակցիլ օրիորդին հետ, կ'ուզէր մանաւանդ գիտնալ թէ արդեօք հիւանդացա՞ծ է եւ հաճոյքով իմացաւ թէ բան մը չունէր: Հաւանաբար մանրէները չափէն աւելի շատ էին՝ վնասել կարողանալու համար, ինչպէս որ մեծ չափով թոյնը երբեմն որեւէ ազդեցութեան չըներ: Կրնար ըլլալ նաեւ որ Սէլէստէնի գողցած ճագարը ըմբոստ էր վարակման Ռընէ օրիորդին պատմեց իրենց գլխուն եկածը: Օրիորդը կ'երեւի մեծ կարեւորութիւն չտուաւ դէպքին, որովհետեւ քահ քահ խնդալ սկսաւ: Այս անտարբերութիւնը քիչ մը սրտապնդեց Ռընէն որ առանց երկիւղի Սէլէստէնի հետ վերստին նստաւ ոստիկանական օգակառքը:

Քանի մը վայրկեանէն փոխադրուեցան քաղաքին միւս կողմը եւ իջան բարձր պատերով շրջապատուած ընդարձակ շէնքի մը մէջտեղը:

— Ի՞նչ պիտի ընեն արդեօք մեզի, հարցուց անհանգիստ կերպով Սէլէստէն:

— Չեմ գիտեր, ըսաւ Ռընէ, բայց քու պատճառաւդ պիտի ըլլայ:

Զանոնք առաջնորդեցին պզտիկ սրահի մէջ, ուր մինակ մնացին քանի մը վայրկեան, միայն երկու աթոռ կար այնտեղ, պատի երկայնքին ալ զետեղուած էին գործիքներ, որոնց ինչ բանի յատկացուիլը չկրցան գիտնալ:

— Ի՛նչ տարօրինակ բան է այս, ըսաւ Սէլէստէն, կարծես բնագիտութեան աշխատանոց է՝

Մարդ մը ներս մտաւ, ետեւէն ալ զիրենք ձերբակալող ոստիկանը:

— Նստեցէ՛ք, ըսաւ Սէլէստէնին:

Իսկ ինքը շարժման մէջ դրաւ պատին քովի գործիքը. Սէլէստէնի գլուխը քանի մը թելով հաղորդակցութեան մէջ դրաւ այդ գործիքին հետ եւ ձեռքն առնելով տախտակ մը նստաւ դիմացը:

Քիչ յետոյ տախտակը մէկ կողմ տարաւ եւ Ռընէ զարմանքով իմացաւ Սէլէստէնի խօսքը, գրեթէ առանց գիտակցութեան:

— Ես էի որ գողցայ ճագարը, օգտուելով օրիորդ Սպանդրուրբիներու բացակայութենէն. խորովեցի եւ կերայ...

Վայրկեան մը լռեց եւ վերստին շարունակեց.

— ... Պ. Ռընէ Լա Ցայեադի հետ... Ոստիկանը բաւականացաւ եւ աւելին չպահանջեց. վեր ելաւ, տախտակը տեղը դրաւ եւ կանգնեցուց գործիքը:

Սէլէստէն տիրօջը կը նայէր ապշութեամբ:

— Չեմ գիտեր ինչ անցաւ դարձաւ, ըսաւ, բայց անդիմադրելի կամք մը զգացի մէջս անպատճառ խոստովանելու:

— Մենք աւելի զօրաւոր ենք ըսաւ Ռընէ, ահաւասիկ գործիք մը որ արդարութեան գործադրութիւնը կը պարզացնէ տարօրինակ կերպով:

Ոստիկանը իր կարգին մօտեցաւ գործիքներուն եւ կափարիչ մը բանալով առաւ ձերմակ տախտակ մը:

— Եկէ՛ք այժմ, հրամայեց:

Երկու ամբաստանեալները հետեւեցան անոր, քանի մը նրբանցքներու մէջէն եւ մտան ուրիշ սրահ մը, ուր ուրիշ դատաւոր մը բազմած էր սեւ պատմուճան մը հագած, աւելի փառաւոր սեղանի մը ետեւ:

Հարցաքննուելով, երկու ֆրանսացիները յայտնեցին իրենց անունը եւ մականունը, իսկ ոստիկանը մասնաւոր տեղ մը զետեղեց հետը բերած տախտակը եւ սեղմեց կոճակ մը: Լռութեան մէջ, ձայն մը լսուեցաւ, որ կ'ըսէր.

— Ես էի որ գողցայ ճագարը, օգտուելով Օրիորդ Սպանրդրուրբիներու մէկ բացակայութենէն, խորովեցի զայն եւ կերայ, Պ. Ռընէ Լա Ցայեադի հետ:

Սէլէստէն ապշած Ռընէին նայեցաւ:

— Նորէն խօսեցա՞յ, հարցուց:

— Դուն քիչ մը առաջ խօսեցար ձայնագրին առջեւ, որ հիմա խօսքդ կը կրկնէ նոյնութեամբ:

գարեն կարգը: Աշխատաւորականները բարեկամական եւ հաշտարար քաղաքականութեան մը պիտի հետեւին Հնդկաստանի հանդէպ, հետզհետէ առաջնորդելով զայն դէպի ինքնավարութիւն:

Նոր ամուսնութիւններ քանակին մէջ

Նախարարական խորհուրդի վերջին նիստին մէջ, պատերազմական նախարար Մաժինոյի առաջարկով կարգ մը նոր անուանումներ կատարուեցան ֆրանսական բանակի բարձր հրամանատարութեանց մէջ:

Մարաջախտ Փէթէն պիտի պահէ Պատերազմական Գերագոյն Խորհուրդի փոխ-նախագահի եւ ֆրանսական բանակի ընդհանուր քննիչի իր պաշտօնները: Գերագոյն Խորհուրդի անդամ զօր. Վէյկան ֆրանսական բանակի ընդհ. սպայակոյտի պետ նշանակուեցաւ զօր. Տէպընէյի տեղ, որ կամովին քաշուեցաւ, բայց որ անդամ պիտի մնայ Պատերազմական Գերագոյն Խորհուրդին: Զօր. Կամլէնն (Սուրիոյ բանակին նախկին ընդհ. հրամանատարը) Սպայակոյտի առաջին փոխ-նախագահ նշանակուեցաւ զօր. Ժիրօի տեղ: Զօր. Կամլէնի պիտի յաջորդէ զօր. Միթթէլհաուզէր՝ իբրեւ հրամանատար 20րդ. շրջանի:

Ընդհ. սպայակոյտի նոր պետը՝ զօր. Վէյկան Սէն-Սիրէնն շրջաւարտ ելած է 1886ին եւ անկէ ի վեր կարեւոր պաշտօններ վարած է: Մեծ պատերազմին գլխաւոր աջակիցն էր մարաջախտ Ֆոշի: Զինադադարէն վերջ Լեհաստանի բանակը կազմակերպեց ռուսական արշաւին դէմ: 1923ին Սուրիոյ մարզպան նշանակուեցաւ: 1924էն ի վեր անդամ էր Պատերազմ. Գերագոյն Խորհուրդին:

Ֆրանսայի արտաքին առեւտուրը

1929 յունուար 1էն մինչեւ 30 Նոյեմբեր՝ 11 ամսուան ընթացքին՝ Ֆրանսա ներածած է 54,155,691 թոնս ապրանք՝ 53,264,869,000 ֆրանք արժէքով: Ասոր փոխարէն՝ նոյն շրջանին մէջ արտածած է 36,464,123 թոնս ապրանք՝ 45,675 միլիոն 864,000 ֆրանք արժէքով: Ուրեմն ներածումները 7,589,005,000 ֆրանք աւելի եղած են արտածումներէն, ինչ որ նպաստաւոր չէ երկրին համար:

1000+930

ԿԱՂԱՆԴԻ ԵՒ ԾՆՈՒՆԴԻ ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ

Ջոր պտուղներ, լաքէրտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլն

Ա Մ Ե Ն Ա Լ Ա Ի Մ Ա Ք Ո Ւ Ր Ա Ժ Ա Ն

Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու համար

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

AUX CISEAUX D'OR

TAILLEUR

ԺՈՐԺ ՃԷՊԷԵԱՆ

Հինգ տարիէ իվեր, Պ. Թէրզեանի (35 բիւ Մէրլի) ընկերը՝ Ժորժ Ճէպէեան պատիւ ունի ծանուցանելու իր յարգելի յաճախորդներուն թէ Դեկտ. 15էն ի վեր փոխադրուած է իր սեփական խանութը, 20 Ալընիւ Քամիյլ Փէլեթտան: Ինչպէս առաջ, նոյնպէս ներկայիս ա՛լ աւելի պիտի աշխատիմ գոհ ձգել յաճախորդներս թէ ճաշակի եւ թէ ժամանութեան տեսակէտով: Մէկ անգամ այցելելը կը բաւէ:

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Անիէդի մէջ կազմուելիք նոր խումբին արձանագրուած ընկերները եւ արձանագրուիլ փափաքողները խորհրդակցան ժողովի կը հրաւիրուին այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 164 Rue des Bourguignons, Անիէդ:

Գ Ա Ի Ա Ռ

Մարսէյլի Իշխան ենթակոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Ազատ, Աղբիւր Սերոբ, Եփրեմ Խան, Շամազասպ եւ վարդապետ խումբերու բոլոր ընկերները վաղը Կիրակի իրիկուն ժամը 8ին սովորական հաւաքատեղին: Ներկայանալ անդամատոմով:

Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընդհ. անդամական ժողովը՝ վաղը Կիրակի ժամը 2ին 63 Րիւ տը լա Րէփիւպլիք, միութեան գրադարանը՝ թերցասրահին մէջ: Օրակարգ՝ ընտրութիւն նոր վարչութեան: Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Տէսինի կոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ վաղը Կիրակի իրիկուն ժամը 5.30ին քաֆէ Ժարտէնի մէջ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: Շրջաններէն եկող ընկերները կը հրաւիրուին արձանագրուելու:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Ե. Ո. Մ.ի Լիոնի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 8.30ին «Fémina» սինէմայի քովի սըբճարանը: Օրակարգ.— Զեկոյց պատգամաւորի:

ՀՐԱՒԻՐ

ՏԱՐՕՆ-ՏԻՒՐՈՒԲԵՐԱՆի Հայ. բնակչական Միութեան վարչութիւնը ստիպողաբար կը հրաւիրէ ժողովի, վաղը Կիրակի ժամը 2ին, վարչութեան ատենապետ՝ Լորիս Պոլոյեանի տունը, 66, Avenue de la Seine, Issy-les-Moulineaux.

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

O. M. OHANESSIAN

Marque déposée MELKON

Եթէ կ'ուզէք ձաշակել արեւելեան իսկական անուշեղէններ, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վաճառանիշով՝ Լօքում, փաքլաւա, քատայիֆ, հէլվա, եւայլն:

25 Rue Vilin, Paris (20e)

Հեռաձայն Menil. 69—15

Ծախու հողեր Goussainville (S. et O.) մէջ, կայարանէն 100 մեդր հեռաւորութիւն, գեղեցիկ տեսարան, բնակութեան եւ խանութի յարմար, Gare du Nordէն 16 քիլոմէթր, օրական բազմաթիւ թրէններ, ջուր, կազ, էլեքտրականութիւն եւ ճամբաները շինութեան մէջ: Վճարման դիւրութիւններ. սկիսը 150—250 ֆրանք վճարում: Հողերը այցելելու հաւար դիմել շաբաթ օրերը կէսօրէ վերջ, իսկ կիրակի եւ տօն օրեր ամբողջ օրը Goussainville, «Լը Կրան Փրէ»ի գրասենեակը ուր Կիրակի օրերը մինչեւ կէսօր հայ թարգման մը պիտի գտնէք:

ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԵՒ ՎԻՃԱԲ. ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ԼԻՈՆԻ ՇՐՋԱՆԻՆ ՄԷՋ — 5 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ

Լիոն.— Առտուան ժամը 9ին Գրադարանի սրահը: կը խօսին ընկերներ Ա. Չիւս. Նիւթ՝ «Միջազգայնութիւնը», եւ Բ. Աղաբէկեան՝ Նիւթ՝ «Ազգ. ընկերվարութիւնը:»

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻԻ.— Ժամը 2ին ծանօթ հաւաքատեղին. կը խօսի Գ. Յովհաննէսեան: Նիւթ՝ «Ինչո՞ւ անկախութեան կը ձգտինք:»

ՌԸՆԱԺ.— Ժամը 2ին ծանօթ հաւաքատեղին: կը խօսի՝ ընկ. Ա. Մելքոնեան: Նիւթ՝ «Դաշնակցութիւնը եւ ազգային վերածնութիւնը:»

ՍԷՆ Թ'ԷԹիէն.— Առտուան ժամը 9.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: կը խօսի՝ Ընկ. Արամ Գառօնէ: Նիւթ՝ «Դաշնակցութիւնը եւ ազգ. վերածնութիւնը»:

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆ.— Ժամը 2.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: կը խօսի՝ Ընկ. Արամ Գառօնէ: Նիւթ՝ «Դաշնակցութիւնը եւ ազգ. վերածնութիւնը»:

Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները:

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԴՐԱՒԱՐԱՆԻ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍՕՐ ՇԱԲԱԹ ԴԻՇԵՐ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 8.45ԻՆ

3րդ թաղապետարանի սրահը, Rue Duguesclin

Կը խօսի՝ ընկ. Բ. ԱՂԱԲԷԿԵԱՆ

Երգ, մեներգ, արտասանութիւն եւայլն

Կը ներկայացուի՝ ՎԱՐՊԵՏ ԲԱԺԻՇԿԸ (գաւեշտ)

Ղեկավարութեամբ դեր. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի — Մուտքը ազատ է

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Շապին Գարահիսարի եւ շրջանի «Թազմիկ» Հայր. Միութեան կողմէ

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Chalet Edouard մէջ, 31 Rue Manin, 93 Ave. Secrétan

Կը ներկայացուի՝ ԼԱԼԿԱՆ ԾԱՌԱՆ, ԽԱՐՈՒԱԾ ՀՕՐԵԼԲԱՅՐԸ (գաւեշտ)

ԵՒ ԾՈՎՈՒ ՋՈՀԵՐԸ

Կը մասնակցին՝ դերասանուհի Տիկ. Գ. Փափազեան և Պ. Ե. Գրիգորեան Արեւելեան եւ եւրոպ. պարեր եւ նուագախումբ: Ճոխ պիւֆէ:

Մէթրօ՝ Պոլիվար, Թրամ. 26 — Մուտք 6 ֆրանք

ԾԱՆՕԹ.— Տոմսերը կը ծախուին Պ. Լ. Եարտըմեանի, 1bis Passage Kuszner Paris (19e) եւ Պէլվիլի նպարավաճառներուն մօտ:

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

փարիզի վ.ասպուրականի Հայրենակցական միութեան կողմէ

վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին

Պուա Քոլոնպի քաղաքապետութեան սրահը, Rue des Halles

Կը նախագահէ՝ Պր. Տ. Զ Ի Թ Ո Ի Ն Ի

Կը խօսին՝ Պ. Պ. ՕՀԱՆ - ԿԱՐՕ եւ Ս. Տ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Նուագ, երգ, արտասանութիւն եւայլն

Կը ներկայացուի՝ ԽԵՆԴԵՐՈՒ ԲԱԺԻՇԿԸ (գաւեշտ)

ՄՈՒՏՔ 2 ԵՒ 3 ՖՐԱՆՔ

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Փորթ տը Քլիշիէն Թրամուէյ Թիւ 40 իջնել Bourguignons: Մէն Լազարէն եւ Իսի լէ Մուլինոյէն շոգեկառք՝ իջնել Gare de Colombes եւ Becon:

ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ

Au Brebant Marseillais, 146 Ave. des Chartreux

Ժամը 9—11 եւրոպական եւ հայկական պարեր առանձին սրահներու մէջ, 11—12 երեկոյթ, 1—3 կաղանդ պապա եւ նուէրներու բաշխում, 2—5 պար: երկու նուագախումբ: Պարի մրցումի մէջ շաբողը կը ստանայ 12 լուսանկար (carte-postale) Yeno լուսանկարչատան կողմէ: Grand Orchestre Mathieu Domy:

Հաղորդակցութիւն.— Առնել թիւ 1, 4, 5, 11, 41, 48, 53, 71 եւ 72 հանրակառքերը եւ իջնել կամուրջէն վերջ առաջին կայարանը:

ՏՕՆԱԾԱՌ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Ա. Ե. Հ. Կ. ԽԱՉԻ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Վաղը ժամը 1.30ին Հայ եկեղեցիի սրահը, 15 Rue Bayard

Ճոխ յայտագիր, փոքրերու համար ձրի կաղանդղէնքեր

Վիճակահանութիւն — Մուտքը ազատ է

ՄԷԹՐ Պ. ՎԱՀԷ

(ՊԷՕՐԷՖՃԵԱՆ)

ԻՐԱՒԱԳԷՏ ՎԿԱՅԱԿԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ (10րդ շրջան)

18 Rue Dauphine, PARIS (VI) — Tél. Danton 73-97

Իրաւագէտ խորհրդատու ՏԷՓանս Ընտրուելէ ի սկզբանէ եւ միշտ Միլիթիւէլ Միլիթէը Ֆրանսական մեծ ընկերութեանց:

Կը ստանձնէ քաղաքային, առեւտրական եւ պատժական դատարաններու առջեւ ամէն տեսակ դատեր, կը հետապնդէ փողոցի արկածներու առթիւ ընասուց ֆատուցումը առանց կանխիկ վճարումի, կը խմբագրէ աղերսագրեր եւ պայմանագրեր, կուտայ certificats de coutumes եւ կը կատարէ նաթիւրալիզասիոնի եւ քաղաքային ամուսնութեան ձեւակերպութիւնները, ու ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ:

Հայերու համար դիւրամատչելի պայմաններ.

Խորհրդակցութեան ժամեր.— Ամէն առաւօտ ժամը 8—9, եւ երեկոները 7էն 8 եւ ժամադրութեամբ:

ՏՕՔԹ. Ա. Ս Ա Լ Ա Ն

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet 4 Anvers Autobus J. JB

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Մաշտոցի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններու յատուկ յարկաբաժին Վէնէրական եւ Մորթի հիւանդութեանց: ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ Ո... կորի, ջրային, ևրեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ:

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր

tailleur

A.BERBERIAN

24. RUE BERGERE

Tél.: Prov. 05-49 — Paris

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՍԻՔԷԼ)

Contentieux Général, (Accidents) R. C. Seine 423631

Հասցէ՝ 72 Rue de Ménilmontant, Paris (XX)

Հեռաձայն Ménilmontant 96-74

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր եւ պաշտ... նական գրութիւնք, դիւրամատչելի պայմաններով:

ՓՈՂՈՑԻ ԱՐԿԱԾԻ ԴԱՏԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, ԱՌՈՒ... ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ:

Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսօ... վերջ 2-3, իրիկուան 7էն 8.30:

Մէթրօ՝ Ménilmontant եւ Martin Nadaud, Թրամուէյ 5 ... 26, ՕթօպիւսBC, BG, O եւ Q.

ԷՏՍ "TOUT POUR LE CONFORT"

26, Rue de Maubeuge, Paris (9e) — Tél. Trudaine 5...

CHAUFFAGE CENTRAL

ԳԵՂԱՄ ՆԱԽՆԻՔԵԱՆ (K. NANIQUE ingénieur E. T. ...

Կը տառնձնէ շօֆաժ սանթրալի, սալ տը պէներու եւ տաք ջուրի գեղեցկ...

ԵՐԿԱՐ ՏԱՐԻՆԵՐՈՒ ՓՈՐՁԱՌՈՒԹԻՒՆ

Մեր միջոցաւ կատարեցէք նաեւ ձեր սալամանտրերու եւ խոհանոցի վ... րեալ ամէն տեսակ ջեռուցիչներու գնումը եւ պիտի օգտուիք կարեւոր... Միեւնոյն Տան մէջ՝ T.S.F.ներ, ֆոնոկրաֆներ, լուսանկարչական գոր... դիտակներ, ակնոցներ եւլն. — կանխիկ եւ ապառիկ:

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVIL...

ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ... ամէն տեսակ ներքին եւ վէնէրական հիւանդութիւններ: Աչքի մա... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, ... կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժ... 2—3. ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

Ֆրանսահայ աշխատաւորներուն եւ խանութպաններուն

ՊԱՐԶ ԵՐԿՏՈՂ ՄԸ

Դիմեցէ՛ք մեզ, յայտնելով ձեր հասցէն եւ վարը յիշուած քաթալօկներուն թիւերը, ձրիօն կը ստանաք ԶՐԻ:

ՔԱԹ. Թիւ 1—Մահճակալներ, 2—ամէն տեսակ կարասիներ, 3—խոհ... սպաններ, 4—կարի մեքենաներ, 5—երեխաներու կառքեր, 6—ֆոնոկրաֆ... 7—վառարաններ, օճախներ, 8—հեծելանիւներ, 9—գլեաստեղէն, 10—եր... գործիքներ:

Այս քաթալօկներէն ձեր ընտրած առարկաները, ձեզ կը ղրկուին ԱՌԱՆՑ ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ, 6էն 15 ամիս ԱՊԱՌ...

ճամբու ծախքը մեր վրայ կը ղրկուին ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ...

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ նաեւ Ֆրանսայի բոլոր հայաշատ կեդրոններու (բացի Մարսէյլէն) իրենց պարապ ժամերը օգտագործել փափաքող տասարդ գործակալներ:

Մանրամասն պայմաններու համար, գրեցէ՛ք մեզ՝

G. Badouhassian, 16 Bld. des Italiens. Marseille.

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆՇԱՐԺ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ (ՊՈՒԼԻՍ)

Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներ... օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ: Իրաւագիտ... կան գրասենեակ, կալուածական առուծուբ, դատական տապնդումներ, թարգմանութիւն, Դոմիսիոն, Ֆրանսա մուտ... հետապնդումներ, տուն շինողներու փոխատուութիւն եւայ...

Ամուսնութիւն եւ ժառանգութիւն:

Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն:

Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ:

Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.

Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքներու մէջ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՓԵՐԷԹ

Հայ «Տրամա - օփերեթ» խումբը, ղեկավարութեամբ դերասան

Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆԻ

Փարիզի մէջ Ա. անգամ ըլլալով կը ներկայանէ հայկ. կեանքէ առնուած

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԵԼԻՈՆԵՐԸ օփերէթ

11 Յունուար Շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին

THÉATRE RENÉE MAUBEL Ի ՄԷՋ

4, 6, 8, 10, Rue de l'Orient, Paris (18), (Métro: Blanche)

Արեւելեան երաժշտութիւն, ղեկավարութեամբ Թահսէն ԺՕՐԺի

ԳԻՆԵՐԸ՝ 25, 15, ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը նախօրօք կը ծախուին բոլոր հայ ճաշարանները, իսկ ներկայացման օրը թատրոնի կիշէն, ժամը 6էն սկսեալ:

Ծախու են Արեւելեան գերու «Տէզ... ներ» ամէն չափի վրայ: ... վատչելի գին: Յանձնելի ... եզօգի մէջ: Դիմել՝ Direct... la Société des Filatu... Joyeuse. Ardèche.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՈՒ...

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: ... եւ նոր մեթոտով դարմանում... եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ... հիւանդութեանց (ֆրանկախ... մամիզ.) եւ վարիսի: Մասն... ռաֆուաւոր: Ամէն տարի... հրդակցութ. ամէն օր 9—12... Կիրակի 9—12:

EMPIRE Միգլիք-Շօլ՝ 37 Av. ...

IMPRIMERIE - MASSIS - ...

208bis, Rue Lafayette Pa...

Le Gérant: H. ST... P...

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration Խմբագ. եւ վարչութիւն 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 5 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

5 JANVIER 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1153 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԹՇՆԱՄԻՆ ԿԸՀԱԼԱՑԷ, ԵՐԵԻԱՆԸ ԿԸ ՄԵՐԺԷ, ՈՐՈՒ ՁԻՏԻՆ ՊԱՐՏՔՆ Է ՀՈԳԱԼ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐԸ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՍԿՑՈՂԻՆ ՄԺԵՂՆ ԱԼ ԿԸ ԲԱՒԻ

Քիչ անդին կարգ մը նոր տեղեկութիւններ կը հրատարակենք ծանօթ գաղթի մասին։

Ինչպէս կը տեսնուի, քէմալական իշխանութիւնը երկրէն դուրս չի հաներ հայկական մնացորդները, այլ գիւղէն, արտէն, գործէն հանելով, կը թափէ կեդրոն քաղաքներու փողոցները։ Ուրիշ խօսքով, ազատ կը թողու անգործ՝ անօթի մեռնելու, կամ ձգել հեռանալու։

Այս վերջին ճամբան կ'ընտրեն մեր դժբախտ բեկորները, հնչ որ մեծ գոհունակութիւն կը պատճառէ թուրք իշխանութեան։ «Ուղուրլա՛ր օլսուն», կ'ըսեն անոնք իրենց գեհիկ հոգեբանութեամբ, եւ անմիջապէս պատրաստելով անցագիրը, կը հեռակերպեն վերջին կողոպուտը։ Իսկապէս, գիւտ մըն է սա ճամբու տուրքի պատմութիւնը,— 10 ոսկի ամէն մէկ տարուան համար, սկսելով 15 տարեկանէն։ (Տես քիչ անդին)։

Նո՞ր է այս ծրագիրը, — քաղաքավարի ճամբելու և «օրինապէս» կողոպտելու այս քաղաքականութիւնը։

Այո՛, նոր է անոնց համար որ մինչեւ հարուածը իրենց գլխուն վրայ չտեսնեն, չեն հաւատար։ Նոր եւ բացառիկ երեւոյթ է մեր պատուական երեւանցիներուն եւ ռամկավարներուն համար, որոնք ամբողջ Թրքական անցուդարձր կը դիտեն 1920էն ի վեր, բայց չեն տեսներ։ Կը լսեն, կը տեսնեն, բայց չեն հասկնար։

Անցեալ տարի գարնան էր որ Գամբշլը հասաւ քրտախօս Հայերու առաջին կարաւան մը, եւ այն ատեն ձայն-ծպտուն չկար։ Մարդ չհետաքրքրուեցաւ թէ ինչո՛ւ եկան կամ ի՛նչպէս եկան։ Այս անգամ աւելի բազմաթիւ են եկողները,— եւ ահա իրարանցում։

Եթէ այս հոսանքը փոխանակ դէպի Սուրիա ուղղուելու, Պոլիս երկննար, անշուշտ ամէնքն ալ գոհ պիտի մնային եւ «աղէտ»ի խօսք չպիտի ըլլար՝ որովհետեւ, գլխու ցաւը մէնք պիտի քաշէինք ...Վերջին քանի մը տարուան ընթացքին, վեց հազար հոգի տեղափոխուեցաւ, մեծագոյն մասը՝ դէպի Պոլիս կամ Պոլսոյ ճամբով, եւ մեր իմաստունները հազիւ իրրեւ լուր գրի առին ու անցան, իսկ հիմա շուարեր են 2—3000ին առջեւ։

Բայց բոլորովին ուրիշ բան էր մեր ըսելիքը։

Քէմալական կառավարութիւնը յամառօրէն կը շարունակէ իր բիրտ այլամերժ քաղաքականութիւնը փոքրամասնութեանց հանդէպ։ Ան բռնած է ճամբայ մը, որ մէկ իմաստ ունի — հեռացէ՛ք։ Մեզի ձգեցէ՛ք ձեր ունեցած-չունեցածը եւ գացէք ո՛ւր որ կ'ուզէք։

Եւ արդէն, այնպէս լարուած է պետական մեքենան, որ ուրիշ ելք չունին փոքրամասնութիւնները։ Որքան ալ ճկին, համակերպին, հաւատարմութիւն ուխտեն եւ երդում-պատառ բլլան Թուրքիոյ արեւշատութեան համար,— անօգուտ է։

Քէմալապետութիւնը կը պահանջէ կատարեալ ինքնամխում, եւ Թրքացում։ Անատոլուի մէջ փակեցին ղպրոց եւ եկեղեցի, որոնք արդէն բանի չէին ծառայեր, քանի որ Թուրք մը կրնար երկու քար նետելով փախցնել տէրտէրն ալ, հաւատացեալներն ալ։ Պոլսոյ մէջ երեւութապէս կը յարգեն փոքրամասնութեանց իրաւունքները, բայց այնպիսի քաղաքականութիւն մը կը վարեն, որ ուշ-կանուխ պիտի յանգի ղպրոցներու եւ եկեղեցիներու, նոյնիսկ բարեգործական հաստատութեանց սնանկութեան, եթէ ոչ փակման։

Արդարեւ, դեռ վերջերս 6100 ոսկի շահատուրք պահանջեցին Ազգ. Հիւանդանոցէն, երեք տարուան համար։ (Մինչդեռ սուլթաններու օրով ոչ միայն հաց յատկացուած էր, այլ եւ օճնական օրերու առթիւ, դրամական նպաստ կը վճարուէր)։ Անցեալ շաբթու, 1500 ոսկի շահատուրք պահանջած են Բեշիկթաշի Էսաեան վարժարանէն, որ արդէն կը տքայ ծանր բեռի մը տակ, տարին քանի մը հազար ոսկի յաւելուածական Թուշակ վճարելով միայն Թուրք ուսուցիչներուն։ Նոյն պահանջը ուրիշ ղպրոցներէ։

Եւ դեռ բազմաթիւ պերճախօս օրինակներ, որոնք օրը օրին կ'աքսանագրուին մամուլի մէջ եւ կ'արտատպուին աշխարհի բոլոր հայերէն Թերթերէն։

Ի՞նչ կ'ապացուցանէ, օրինակ, Սանասարեան խանի գրաւումը, հակառակ այնքան վաւերական փաստերու։ Ի՞նչ կ'ապացուցանէ բռնագրաւումը— միշտ «օրինական» պատրուակներով— զանազան հանրային կալուածներու, որոնք արձանագրուած են դպրոցներու, եկեղեցիներու կամ անհատներու անունով, եւ որոնց պատմութիւնը շատ լաւ գիտեն Թուրքիոյ եկող գացող կառավարութիւնները։ Ի՞նչ կ'ապացուցանեն, վերջապէս, անվերջ օրէնքներն ու հրահանգները, փոքրամասնութեանց դպրոցներուն համար, սկսելով տեղրակներու արձանագրութենէն (Թուրքերէն) մինչեւ Թուրք ուսուցիչներու դասաժամի ճարման խնդիրները։

Այսօր ուրիշ մութ լուր մը եւս՝ տարրական կրթութեան մասին։

Այո, հասկցողին համար մժեղին բզզոցն ալ բաւական է։

Բաւական է, իմանալու համար թէ ի՛նչ կ'անցնի կը դառնայ Թուրքիոյ մէջ, նոյնիսկ հակառակ Մոսկուայի — և հետեւաբար Երեւանի — անքակտելի զինակցութեան եւ հաստատիմ բարեկամութեան։

Գէթ այսքանը հասկնայինք, արտասահմանի մէջ, եւ մէկ հակատ կազմէինք այս կենսական հարցին մէջ, որ կապ ունի մեր ապագային հետ։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ինչպէս կը կողոպտեն գաղթականները

ՃԱՄԲՈՒ ՏՈՒՐՔ՝ ՏԱՐԻԲԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆ

Մասնաւոր նամակէ մը կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները։

— Գամբշլը, Ամուտէ, Գարամանիէ, Հասիճէ եկած գաղթականները 350 ընտանիք են. մէկ-երկու ամսուան ընթացքին 150 ընտանիք եւս պիտի գան։ Եկողներուն մէկ մասը անցագիր ունի, իսկ միւս մասը փախստական է։ Առաջինները կողոպտուած են կառավարութեան կողմէ։ Ճամբու տուրքը անունով թալան մը կազմակերպուած է։ 18 տարեկանէն սկսելով, ամէն մէկ տարուան համար գանձած են 10 Թուղթ ոսկի։ Յիսուն տարեկան ծերունիէ մը գանձած են 32×10=320 ոսկի, քառասուն տարեկանէն՝ 22×10=220 ոսկի եւն։ Իսկ փախստականները կողոպտուած են աւազակներու կողմէ, մանաւանդ Էմին փէրուխանի մարդոց կողմէ։

Այս շրջանը եկողները քրտախօս Հայեր են, եւ հաւատարիմ քրիստոնեաներ։ Շաբթուան պահքերն իսկ կը պահեն։ Քիւրտ պէկերու ժշակներն են եղած եւ այդպէսով ազատ մնացած 1915ի սարսափներէն։ Մ. Քէմալի ժանտարմաները մաս մը հաւաքելով, կեդրոնացուցած են Տիգրանակերտի, Մարտինի եւ ուրիշ կեդրոններու մէջ եւ արգիլած դուրս ելլել։ Եւ հալածականները անգործ մնալով, նախընտրած են գաղթել, ինչ որ կառավարութեան ալ ուզածն է։ Մեկնողներէն Թուղթ մը կ'առնուի, ուր գրուած է Թէ իրենց կամքով կը հեռանան եւ չպիտի վերադառնան։

Գամբշլըն ճահճատեղի բոյն է, որով գաղթականները գրեթէ բոլորն ալ ջերմէ բռնուած են։ Երեք՝ չորս ընտանիք մէկ սենեակի մէջ կ'ապրին եւ շատերը ի վիճակի են մինչեւ գարուն քաշքշելու։ Աժէն բանէ առաջ՝ հարկ է քինին հասցնել, որպէսզի ջերմը չտարածուի։ Յետոյ, գիւղեր հաստատել։ Հասիճէի եւ Գարամանիէի մէջ տրամադրելի հողեր կան։

Հայերու կալուածները ե՞ս կը տուին...

«Ժամանակ» Սվազէն Պոլիս հասած մասնաւոր նամակէ մը կ'իմանայ Թէ իբր լքեալ կալուած գրաւուած տուներ սկսած են ետ տրուիլ իրենց հայ տէրերուն։ Շետեւաբար, կ'եզրակացնէ, երեւելի ազատութեան հետ, անոնք ալ որ Պոլիս եկած են, պիտի կրնան առնել իրենց կալուածները...

Նախակրթութիւնը միայն թուրքերու մէջ

Էնկիւրիի կրթական գործավարութեան պատրաստած մէկ օրինագծին հսմանայն, Թրքաճպատակ տղաքը նախակրթութիւնը պարտաւորիչ կերպով պիտի ստանան Թուրք վարժարաններու մէջ։ Առաջիկայ դպրոցական վերամուտէն սկսեալ 7-12 տարեկան ոչ մէկ Թուրք տղայ օտար վարժարաններ պիտի երթայ։

«Թուրք տղայ» բացատրութեան մէջ կը գտնուին նաեւ Թրքաճպատակ բոլոր յոյն, հայ, հրեայ եւ միւս տղաքը։

∴ Պատկան վարչութեան որոշումով, պետական լիսէներն ու միջնակարգ վարժարանները պիտի կարենան ընդունիլ շրջանաւարտները փոքրամասնութեանց այն նախակրթարաններուն, որոնք պետական նախակրթարաններու ծրագիրը նոյնութեամբ ընդունած են։

Բրիստոնեայ հաստատութիւնները կը ճնշուին

Պոլսոյ Ոստիկանական տնօրէնութիւնը քննութիւն կը կատարէ տեղւոյն քրիստոնեայ հաստատութիւններուն եղած նիւթական նպաստներու մասին։ Մասնաւորաբար կը քննուին ցոյներու պատրիարքարանին եղած նուիրատուութիւններն ու դրամական բոլոր օժանդակութիւնները։ Թուրք Թերթերը կ'ըսեն Թէ միայն Ամորոգէն 10,000 ոսկիէն աւելի դրամ կը ղրկուի պատրիարքարան։

Հայ, հրեայ եւ ուրիշ ոչ Թուրք կրօնական հաստատութիւններու եւ զանազան միութիւններու մասին ալ քննութիւն կը կատարուի։

Պիտի քննուի մասնաւորապէս Թէ ի՞նչ է այս ոչ Թուրք կազմակերպութեանց հասոյթի աղբիւրը, ո՞ւրկէ օժանդակութիւն կը ստանան, արտաքին աղբիւրներէ դրամ կը ստանա՞ն Թէ ոչ եւ ի՞նչ բանի կը ծախսեն իրենց հաւաքած դրամները։

Արեւելեան Նահանգներու մարզպանը

Արեւելեան Նահանգներու մարզպան Խալրահիմ Թալի հասած է Պոլիս ուր ատեն մը հանգիստ ընելէ յետոյ իր շրջանակը պիտի մեկնի։ Մարզպանը լրագրողներուն յայտարարած է Թէ Արեւելեան Նահանգներուն մէջ անդորրութիւն կը տիրէ, ամէն մարդ իր գործով կը զբաղի, եւ Թէ մամուլին հաղորդելիք շահեկան որեւէ բան չունի։

∴ Էնկիւրիէն կը հաղորդեն Թէ գործավարներու խորհուրդի վերջին նիստին մէջ, որուն կը մասնակցէր նաեւ ընդհ. սպայակոյտի նախագահ Ֆէվզի փաշա, մարզպան Խալրահիմ Թալի պէյ զեկոյց տուաւ Արեւելեան Նահանգներուն մէջ կատարուած գործերուն եւ բարենորոգումներու մասին։

Նեստորական եւ Յռական անկախութիւն

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն Թէ Միջագետքի մէջ նեստորական եւ քրտական անկախութեան համար միութիւն մը կազմուած է։ Այս միութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան մօտ ալ դիմում պիտի կատարէ։

Միւս կողմէ կ'ըսուի Թէ անգլիացի նշանաւոր լրտես գնդապետ Լօրէնս, որ պարսկական սահմանագլուխ անցած էր, Թուրք կառավարութեան շարժումներուն լրջութեամբ կը հետեւի։

Լահէի երկրորդ խորհրդաժողովը

Առջի իրիկուն բացուեցաւ Լահէի երկրորդ խորհրդաժողովը, նախագահութեամբ պելճիքայի վարչապետ ժասփարի։ Սրահին մէջ այբուբենական կարգով դիրք բռնած էին պելճիքայի, Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Իտալիոյ, Ճափոնի եւ Գերմանիոյ՝ հրաւիրող պետութեանց ներկայացուցիչները. յետոյ կուգային Աւստրիոյ, Պուլկարիոյ, Չունգարիոյ, Ցունաստանի, Լեհաստանի, Փորթուկալի, Ռումանիոյ, Չեխոսլովաքիոյ, Եուկոսլաւիոյ եւ Մ. Նահանգներու պատուիրակները։

Նախագահը ոգեկոչելէ յետոյ Շ. Բրէգէմանի յիշատակը, բարի գալուստ մաղթեց նոր պատուիրակներուն՝ Թարտիէօի, Իտալական պատուիրակութեան պետ Մոսքոնիի եւ Գերմանիոյ արտաքին նախարար Քուրթիուսի։ Պարզելէ յետոյ անցեալ օգոստոսի Լահէի առաջին խորհրդաժողովին կատարած աշխատանքները, տեղեկութիւններ տուաւ ժողովի օրակարգին մասին. ըսաւ Թէ չորս ամիսէ ի վեր եռանդուն կերպով նախապատրաստական բանակցութիւններ կատարուեցան՝ վիճելի խնդիրներու մասին համաձայնութեան գալու համար։

կազմուեցան երկու յանձնաժողովներ, որոնց մէկը բացարձակապէս պիտի զբաղի գերմանական հատուցումներով եւ որուն նախագահ նշանակուեցաւ ժասփար, միւս յանձնաժողովը պիտի զբաղի արեւելեան հատուցումներու կնճռոտ խնդրով. նախագահ նշանակուեցաւ Լուշէօր։

Ազմազեան եւ ոստիկաններ դէմ դէմի

Շարցաքննիչ դատաւոր ժանթիլ, երէկ դէմ դէմի բերաւ Ազմազեանն ու դատական ոստիկանութեան այն պաշտօնեաները, որոնց հետեւ ըսած էր Թէ ծեծած են զինքը։

Այս գործողութեան ներկայ էր իր փաստաբանը ժան-Շառլ Լըկրան։

Ազմազեանի հետ դէմ դիմաց բերուեցան հետզհետէ ոստիկանապետ Պալըրա, գաղտնի ոստիկանները Լըրուա, Մապիլ եւ Շմիտ։

Եգիպտացիները ուժ կ'առնեն

Ընդհատութեան անկախութեան շարժումը իր արձագանգը կը գտնէ Եգիպտոսի մէջ, ուր ազգայնականները ջախջախիչ յաղթանակ մը տարին անցած շաբաթ։

«Տէյլի Էքսփրէս»ի Լուքսորի Թղթակիցը կը հեռագրէ Թէ՝ նախապէս վաֆտի անդամները Անգլիոյ «գերագոյն գոհողութիւն»ը կը նկատէին անգլեւեգիպտական դաշնագրի ծրագիրը, իսկ այժմ Լահորի համագումարէն վերջ, աւելի անհաշտ դարձած են եւ կը ծրագրեն հետեւիլ Իրլանտացիներու եւ Հնդիկներու քաղաքականութեան։

Թղթակիցը կ'իմանայ որ Ցուատ Թագաւորը կը ծրագրէ կրկին լուծել խորհրդարանը՝ երկիրը քաոսէ ազատելու համար։ Սակայն Թագաւորին դիրքն ալ վտանգուած է հիմա։

Արաբ պատուիրակութիւն մը դէպի Լոնտոն

«Տէյլի Մէյլ»ի Երուսաղէմի Թղթակիցը կը հեռագրէ Թէ Արաբները ծրագրած են կարեւոր պատուիրակութիւն մը ղրկել Անգլիա, գլխաւորութեամբ Երուսաղէմի մեծ Մուֆթիին, որ քաղաքական ու կրօնական պետն է Պաղեստինի եւ Անդրյորդանանի։ Այս պատուիրակութեան նպատակն է ո՛չ միայն անգլիական խորհրդարանին եւ հանրային կարծիքին ծանօթացնել Պաղեստինի իրական կացութիւնը, այլ եւ չեզոքացնել հրէական պրոպագանդը։

Ֆիլիպէի հաւատնամարները

Գրած էինք Թէ պուլկար ոստիկանութիւնը 50 համայնավարներ ձերբակալած է Ֆիլիպէի մէջ։ Սոֆիայէն նոր հեռագիր մը կ'ըսէ Թէ 18 հոգի եւս ձերբակալուած են նոյն քաղաքին մէջ՝ իբրեւ անդամներ համայնավար գաղտնի կազմակերպութեան մը։

Օտարականները Պարսկաստանի մէջ

Պարսիկ արտաքին նախարարութիւնը ծանուցագիր ղրկած է բոլոր դեսպանատուներուն եւ հիւպատոսարաններուն, յայտնելով Թէ արգիլուած է օտարականներուն կալուած գնել Պարսկաստանի մէջ, իսկ կալուած ունեցող օտարահպատակները պէտք է մինչեւ 1930 սեպտեմբեր ծախեն իրենց կալուածները պարսկահպատակներու։ Մինչեւ այդ Թուականը չծախուած կալուածները պիտի գրաւուին։ Եկեղեցական եւ վանապատկան կալուածները դուրս կը մնան այս տրամադրութենէն։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՏՐԱԳԻԶՈՆի Աւելտրական դատարանը սնանկութեան վճիռ տուաւ Հաճի Ալի գատէ Յալիճ պէյ Սերտաբզատէ եղբայրներու մասին։ Սնանկ վաճառատան հետ կապ ունեցող ուրիշ վաճառականի համար ալ սնանկութեան վճիռ պահանջուած է։

Օֆի (Տրապիզոնի շրջան) ադէտեաներէն 800 հոգի մաչքա գիւղին մէջ զետեղուած են։ Դեռ 4000 անձեր կան, որոնց զետեղումը կը շարունակուի։

ՇՈՓՔԱԼԵԱՆի Պրուսա գտնուած կալուածները գրաւուած են «լքեալ» գոյքերու վարչութեան կողմէ։ Գրաւուած շէնքերը հինգ հատ են եւ պիտի յատկացուին գաղթականներու բնակութեան։ Քննութիւն կը կատարուի ստուգելու համար Թէ թոքաթլեան պանդոկը «լքեալ» գո՞յք է Թէ ոչ։

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵՋ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՆՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

Ամէն ինչ խոստանում է, որ 1920 թուականը պատմական մեծ նշանակութիւն պիտի ունենայ հայ ազգի համար։ Ամէն ինչ խոստանում է, որ այդ տարին մեր ազգի կեանքում մի նոր դարաշրջան պիտի բանայ։ Ամէն ինչ խոստանում է, որ այդ տարին մեր ազգի կեանքում մի նոր դարաշրջան պիտի բանայ։ Ամէն ինչ խոստանում է, որ այդ տարին մեր ազգի կեանքում մի նոր դարաշրջան պիտի բանայ։

Ընդհանուր համաշխարհային պատերազմի աւարտը, Ռուսաստանի մէջ տեղի ունեցած յեղափոխութիւնը, Ռուսաստանի ներքին քայքայումը, Թուրքիայի ներքին ու արտաքին դրութիւնը, Անգլիայի, Ֆրանսիայի, Իտալիայի, Ամերիկայի եւ միւս դաշնակից պետութիւնների վերաբերմունքը դէպի հայ ազգը եւ հայկական հարցը, Հայաստանի ներկայ դրութիւնը, Հայաստանի ներսում եղած ուժերի դասաւորութիւնը, հայ ազգի ներկայ տրամադրութիւնը, հայ ազգի ներկայ պահանջները, հայ ազգի ներկայ ձգտումները, հայ ազգի ներկայ յոյսերը, հայ ազգի ներկայ հաւատը, հայ ազգի ներկայ կամքը, հայ ազգի ներկայ ոգեւորութիւնը, հայ ազգի ներկայ ոգին, հայ ազգի ներկայ հոգին, հայ ազգի ներկայ էութիւնը, հայ ազգի ներկայ գոյութիւնը, հայ ազգի ներկայ կեանքը, հայ ազգի ներկայ ապրելակերպը, հայ ազգի ներկայ վարքը, հայ ազգի ներկայ բարքերը, հայ ազգի ներկայ սովորութիւնները, հայ ազգի ներկայ աւանդութիւնները, հայ ազգի ներկայ ծէսերը, հայ ազգի ներկայ կրօնական զգացումները, հայ ազգի ներկայ հաւատալիքները, հայ ազգի ներկայ նախապաշարմունքները, հայ ազգի ներկայ նախասիրութիւնները, հայ ազգի ներկայ ճաշակը, հայ ազգի ներկայ նկարագիրը, հայ ազգի ներկայ բնաւորութիւնը, հայ ազգի ներկայ տրամաբանութիւնը, հայ ազգի ներկայ մտածողութիւնը, հայ ազգի ներկայ ընդունակութիւնները, հայ ազգի ներկայ տաղանդները, հայ ազգի ներկայ հանճարները, հայ ազգի ներկայ մեծութիւնները, հայ ազգի ներկայ փոքրութիւնները, հայ ազգի ներկայ առաքինութիւնները, հայ ազգի ներկայ արատները, հայ ազգի ներկայ թերութիւնները, հայ ազգի ներկայ ուժերը, հայ ազգի ներկայ թոյլ կողմերը, հայ ազգի ներկայ ուժեղ կողմերը, հայ ազգի ներկայ ամրոցները, հայ ազգի ներկայ խրամատները, հայ ազգի ներկայ դիրքերը, հայ ազգի ներկայ ռազմավարական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ մարտավարական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ ռազմական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ քաղաքական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ տնտեսական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ մշակութային դիրքերը, հայ ազգի ներկայ կրթական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ գիտական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ տեխնիկական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ արհեստագիտական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ գեղարուեստական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ գրական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ երաժշտական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ թատերական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ կինեմատոգրաֆիական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ լրագրական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ ամսագրական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ գրքագրական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ տպագրական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ հրատարակչական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ գրադարանային դիրքերը, հայ ազգի ներկայ թանգարանային դիրքերը, հայ ազգի ներկայ արուեստանոցային դիրքերը, հայ ազգի ներկայ գործարանային դիրքերը, հայ ազգի ներկայ ֆաբրիկական դիրքերը, հայ ազգի ներկայ արհ

ՀՈՒՇԵՐ ՄԱՆԿՈՒԹՅԱՆ

Ֆրանսերեն թարգմ.)— «Ֆրանս-Սուար» թերթին մեջ Շառլ Ռոբեն կը գրէ. «Ես ալ ինծի համար ունիմ մանկութեան յուշեր, որոնք ինծի համար շատ թանկագին են, ինչպէս ամէն մարդու համար։ Ես ալ ունիմ մանկութեան ուրախութիւններ, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունիմ մանկութեան տխրութիւններ, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունիմ մանկութեան ցաւեր, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունիմ մանկութեան վախեր, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունիմ մանկութեան ամօթեր, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունիմ մանկութեան յիշատակներ, ինչպէս ամէն մարդ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

փարիզի վ.ասպուրականի Հայրենակցական միութեան կողմէ

Այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին

Պուա Բոլօնպի քաղաքապետութեան սրահը, Rue des Halles

կը նախագահէ՝ Պր. Տ. ՉԻԹՈՒՆԻ

կը խօսին՝ Պ. Պ. ՕՀԱՆ - ԿԱՐՕ եւ Ս. Տ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Նուագ, երգ, արտասանութիւն եւայլն

կը ներկայացուի՝ ԽԵՆԴԵՐՈՒ ԲԺԻՇԿԸ (զաւեշտ)

ՄՈՒՏՔ 2 ԵՒ 3 ՖՐԱՆՔ

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Փորթ տը Վըիշիէն թրամուէյ թիւ 40, իջնել Bourguignons: *Մէն Լազարէն եւ Իսի լէ Մուլինօքէն հոգեկառք՝ իջնել* Gare de Colombes *եւ* Bécon:

ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԻԼԻՈՑ ՄԷՋ

ՄԱՐԱՇԻ ԱՆԿՄԱՆ ԻՕՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած Մարաշի Հայրենակցական միութեան կողմէ 12 յունուար կիր. ժ.ը 2.30ին Սալոն Էսպանեոլի մէջ 46 r. Tapis Vert

կը խօսի՝ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

կը մասնակցին քաղ. կուսակցութիւնները, Հայր. միութիւնները, Ջ. Ե. Ո. Մ. եւն.:

Գեղարուեստական ճոխ բաժին Մուտքը ազատ է

ՏՕՔԹ. Ա. ՍԱԼԱՆ

38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւնները ցատուկ յարկաբաժին *Վէնէրական եւ Մորթի հիւանդութեանց*

ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկորի, ջղային, արեան հիւանդութիւնները եւ ցօղացաւ:*

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր:

AUX CISEAUX D'OR

TAILLEUR

ԺՈՐԺ ՃԷՊԷԵԱՆ

Հինգ տարիէ ի վեր, Պ.Թէրզեանի (35 րիւ Մէրլի) ընկերը՝ Ժորժ Ճէպէեան պատիւ ունի ծանուցանելու իր յարգելի յաճախորդներուն Թէ Դեկտ. 15էն ի վեր փոխադրուած է իր սեփական խանութը, 20 Ավընիւ Քամբիյէ Փէլթեան:Ինչպէս առաջ,նոյնպէս ներկայիս ա՛լ աւելի պիտի աշխատիմ գոհ ձգել յաճախորդները Թէ ճաշակի եւ Թէ ժամանակի տեսակէտով: Մէկ անգամ այցելելը կը բաւէ:

Պէտք ունիք *օգնական դերձակի մը, լաւ վճարում եւ տեւական գործ: Դիմել՝ անձամբ կամ նամակով հետեւեալ հասցէին.*

Տիւզեան եղբարք, 23 Rue Centrale Le Cannet, *(A. M.):*

Վարձու է *ընդարձակ աշխատանոց մը* 120 քառակուսի մեթր տարածութեամբ, ա. յարկ երկու մեծ սրահ, բնակութեան յարմար սենեակով մը: Դիմել՝ Պ. Ինճէեանի, 19 Rue Rodier, հեռաձայն Gutenberg 10—12:

Ծախու ևն *Արեւելեան գործերու «Տէգկեահներ» ամէն չափի վրայ: Դիւրաժատչելի գին: Ցանծնելի ժուայեէօգի մէջ: Դիմել՝* Directeur de la Société des Filatures à Joyeuse. Ardèche.

Ծախու է *Արեւելեան նպարեղէնի խանութ մը: Խիստ դիւրաժատչելի պայմաններ: Դիմել՝ Անտոն Ներսէսեանի,* Ave. J. Jaurès, Décines (Isère).

ՀԵՐԱԹԱՓ "ՔԻՍ,,

Ամէնէն գործնականը եւ ամէնէն ազդեցիկը ներկայ հերաթափիչ (մազ թափող) արտադրութիւններէն:

երեք վայրկեանը բաւարար է Թափելու եւ մաքրելու մազերն ու աղուամազերը, առանց գըրգռելու վերնամաշկը:

Գին 5 ֆր. 60 (Imp. Comp.)

Լապոռաթուար՝ «քիս»

159 Rue Pierre Corneille, Lyon

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապոռաթուար: Ճղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9 12.*

WAGRAM AUTO

75 Av. de Wagram

63 Av. Gde. Armée

149ter Bd. Villette,

84 Rue de l'Aqueduc

Արտօնագիր՝ Թուրիստ 150, քամիոն 220, Մոթօ-սայտ 100, Թաքսի 50, մասն. դաս 15, մեքեն. դաս ձրի:

L'ATELIER

Ամէն իրիկուն ժամը 8.30ին

L'Admirable visite

et Bilora

օր ընդ. մէջ

VOLPONE

1000+930

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՑՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: *20—37*

Կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

Կը կատարէ ծննդաբերութիւններ

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրութեամբ: կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ՄԱՍԻՍ ԳՈՉԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

57A Rue Nationale, MARSEILLE

ՏՕՔԹ. Յ. ՔԻԹԻԼԻՔԵԱՆ

30 Ave. de Bellevue, CHAVILLE (S. et O.)

Թրամուէյ Թիւ 1, շոգեկառք՝ կառ Մոնփարնասէն

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԷ ներքին, վէներական և մորթի հիւանդութիւնները

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ՝ ամէն օր ժ. 10—13 և 15—20 և ժամադրութեամբ

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

O. M. OHANESSIAN

Marque déposée MELKON

ԵԹԷ Կ'ուզէք ճաշակել արեւելեան համեղ անուշեղէն. ներ, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վաճառանիշով՝ *Հօքում, փաքլավա, քատայիֆ, հէլվա, եւայլն:*

25 Rue Vilin, Paris (20e)

Հեռաձայն Menil. 69—15

1930

ԱՐՏԱԻԱԶԴ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ՏԱՐԵՑՈՅՑ

ԳՐԱԿԱՆ-ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՏԱՐԵՑՈՅՑ

ՀԱԼԷՊ - ՍՈՒՐԻԱ

Դիմել՝ ԱՐԱՊԵԱՆԻ

13 Bld. Edgar-Quinet

Colombes, (Seine):

Գին 1 տոլար կամ 25 ֆրանք

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)

Մէթրօ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ Ֆրանկախտ: Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9: կիր. եւ տօն օրեր 10 12:

Տք. գաղտ. գիտութ. գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

Կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (Կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի Շ.է: 62 Ruede la Rochefoucauld բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ. Métro և Nord Sud: Pigalle.

EMPIRE Սիգիթ-Շոլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. ST. PHAN

ՄԻԱՅՆ 250 ՖՐ. ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ

Դուք կարող միթրանալ վիական հողաբաժնին-Փարիզի շրջականները, ուր կրնաք շինել ձեր նոյնպէս ամսավճարներով:

Մանրամասնութիւններու համար դիմեցէք՝

"ՏԱՐԱՍՈՎ - ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ - ԲԷԳԶԱԴԵԱՆ

Հայկական գրասենեակը՝ 18 Rue Chaussée d'Antin. *Մ* Opéra *կամ* Chaussée d'Antin, *ամէն օր ժամը 10—12 եւ իսկ կիրակի ժամը 10—12:*

Boulogne, Billancourt, Issy, Chaville *եւ* Viroflay *ապրող աշխատող հայրենակիցները կարող են դիմել նոյն գրեակի մասնաճիւղը՝* 87bis Bld. de la République, Boulogne *Տ. Բէզդազեանին Գշ. եւ Ուր. իրիկուն ժամը 6—8, իսկ կիր. ժամը 10—12: կիր. օրերը կարելի է դիմել նաեւ Հայոց ղեցիին դիմացի* Café Rest. 22 Rue Jean Goujon *ժամը 10 Պ. Տէր Աբրահամեանին:*

ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒ Է ՎՃԱՐՈՒՄ

ՀՐԻՒԱՐԱՐ կ'ուղեկցինք ձեզ ընկերութեան ինքնաշարժ հողաբաժինները ցոյց տալու համար: Բոլոր բացատրութիւնները հայերէն:

VELEDIAN & ZINN

ESCHENHEIMER ANLAGE 22

FRANKFURT A. M.

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Ծխախոտ, Հոր պատրաստներ, ընտանի եւ մորթեր, եւայլն:

ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Նոր եւ գործածուած մեքենաներ, երկաթ, կաշեղէն, եւայլն:

Ets "TOUT POUR LE CONFORT"

26, Rue de Maubeuge, Paris (9e) Tél. Trudaine

CHAUFFAGE CENTRAL

ԳԵՂԱՄ ՆԱԽՆԻՔԵԱՆ (K. NANIQUE, ingénieur E. T.

Կը տանձնէ շօֆաժ սանթրալի, սալ տը պէներու եւ տաք ջուրի գեղ

ԵՐԿԱՐ ՏԱՐԻՆԵՐՈՒ ՓՈՐՁԱՌՈՒԹԻՒՆ

Մեր միջոցաւ կատարեցէք նաեւ ձեր սալամանարերու եւ խոհանոցի րեալ ամէն տեսակ ջեռուցիչներու գնումը եւ պիտի օգտուիք կարճ Միեւնոյն Տան մէջ՝ T.S.F.ներ, ֆոնոկրաֆներ, լուսանկարչական գ դիտակներ, ակնոցներ եւն. — կանխիկ եւ ապառիկ:

ODEON COLUMBIA

Տիեզերահռչակ *Քոլոմպիա* եւ *Օտէոն* վաճառանիշով ի րէն, յունարէն, Թուրքերէն փլաքներու ճոխ տեսակներ *փորթաթիֆ* կրամաֆոններ: եւրոպական եւ արեւելեան ն րեղէններու ճոխ մթերք աժան գիներով կը գտնուին

ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

ԳԱՅԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

150 Rue Moncey, LYON

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

Tailleur

A. BERBERIAN

24, RUE BERGERE

Tel.: Prov. 05-49 Par

ՄԷԹՐ Պ. ՎԱՀԷ

(ՊԷՕՐԷՖՃԵԱՆ)

ԻՐԱՒԱԳԷՏ ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ (10րդ շրջ 18 Rue Dauphine, PARIS (VI) Tél. Danton

Իրաւագէտ խորհրդատու ցեֆանս ընտրովի է սբօրթի միջնադէր միլիոներ ֆրանսական մեծ ընկերութեանց:

կը ստանձնէ քաղաքային, առեւտրական եւ պատժա դատարաններու առջեւ ամէն տեսակ դատեր, կը հետա փողոցի արկածներու առիթ ելնասուց հատուցումը առ կանխիկ վճարումի, կը խմբագրէ աղերսագրեր եւ պայ նագրեր, կուտայ certificats de coutumes եւ կը կատարէ Թիւրալիզասիոնի եւ քաղաքային ամուսնութեան ձեւա պութիւնները, ու ամէն լեզուէ Թարգմանութիւններ:

Հայերու հաւար դիւրամատչելի պայմաններ.

Խորհրդակցութեան ժամեր.— Ամէն առաւօտ ժամը 8 եւ երեկոները 7էն 8 եւ ժամադրութեամբ:

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

MAISON JOLIVET

17 Rue St. Lazare (Rue St. Georges-ի անկիւնը)

Nord-Sud: N. D. de Lorette, Թել. Trudaine 2

ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ՏԱՓ

Երբ կ'ուզէք առանց վտանգի նիհարնալ, գործածեցէք տեղ մեր մասնաւոր եղանակով պատրաստած Gի SIN JOLIVET *հացերը:*

Ուտիլիթ խաշխաշով, շուշմայով, ճապուռով եւ քիմի պատրաստուած հացեր:

Փարիզի մէջ ապսպրանքները կը յանձնուին բնակարա Ներկայ կտրօնը ներկայացնողին հարիւրին 15 զեղչ

ՁԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵԼԷ ԱՌԱՋ

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ **ՁԱԿՈՐԻՏԵՍ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ**

ՅՈՒՆԱԿԱՆ կօշիկի գործա

18 Rue MONCEY, 18 1

Վլաս տիւ Փոնի ժո

Հայերու համար հարիւրին 20 զեղչ

FUMISTE-COUVREUR

PLOMBIER

Կը ստանձնեմ կապարի եւ զինկի ամէն տեսակ գործեր, մասնաւորաբար Ջուրի խողովակներու զետեղում եւ նորոգութիւն: Դիմել նամակով՝

A. TATOULIAN

12 Rue Elie, Gentilly, (Seine)

ՎԱՃԵԼՈՒՔ ՀԱՑՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

ԿԱՐ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ

Նոր եւ շքեղ խանութը, զարդարուած ընտիր կերպասներով

Մաքուր եւ խնամուած կար

119 Rue Pelleport, Paris (20e) (Rue Belleville *կից*)

Մէթրօ: Pelleport. Tél. Ménilmontant 63—56

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

MAISON JOLIVET

17 Rue St. Lazare (Rue St. Georges-ի անկիւնը)

Nord-Sud: N. D. de Lorette, Թել. Trudaine 2

ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ՏԱՓ

Երբ կ'ուզէք առանց վտանգի նիհարնալ, գործածեցէք տեղ մեր մասնաւոր եղանակով պատրաստած Gի SIN JOLIVET *հացերը:*

Ուտիլիթ խաշխաշով, շուշմայով, ճապուռով եւ քիմի պատրաստուած հացեր:

Փարիզի մէջ ապսպրանքները կը յանձնուին բնակարա Ներկայ կտրօնը ներկայացնողին հարիւրին 15 զեղչ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN — Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 7 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

7 JANVIER 1930

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1154 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՕՏԱՐԸ ԻՆՉՈ՞Ւ ՕԳՆԷ ՄԵԶԻ, ԵՐԲ ՄԵՆՔ ՏԷՐ ՉԵՆՔ ԸԼԼԱՐ ՄԵՐ ՀԱՐԱԶԱՏՆԵՐՈՒՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔ

ՀՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԿԸ ՓՐԿԷ

Հիմա որ ձեւ ու մարմին առած է Սուրիոյ նոր գաղթականներուն օգնութեան գործը, աւելորդ չենք սեպեր անգամ մըն ալ մէջտեղ դնել մեր մտածումները՝ տեղաւորման աշխատանքին առթիւ։

Հալէպի մէջ կազմուած Խնամատարութեան եւ Փարիզի Եդր. Յանձնախումբին հիմնական պարտականութիւնը պիտի ըլլայ գործնական միջոցներ գտնել եւ նորեկները ատտիճանաբար հողին կապել, սկսելով յառաջիկայ գարունէն։

Ճիշդ է. հալածականներէն շատ-շատերը հիմա կարօտ են նախ մը տաք ապուրի եւ պատառ մը հացի։ Ուրիշներ ալ կան որ կրնան քանի մը ամիս քաշքշել։ Բայց անմիջական գնութիւնը չի կրնար անվերջ շարունակուիլ ձեռքը-ոտքը առնող մարդոց։ Նոյնիսկ որբեւայրիներ կամ չափահաս աղջիկներ չեն կրնար նպաստընկալ դառնալ տարիներով։ Անոնք մեծ մասով չարաչար աշխատեր են քիւրտ կամ թուրք պէկերու եւ աղաներու տուներուն մէջ, իբրեւ գերի կամ գրաստ, եւ այսօր շատ սիրով պիտի ուզէին բեռ չդառնալ ազգին, ճակտի քրտինքով ապրիլ, ազատ երկնքի տակ։

Արդ, ո՞վ պիտի ճարէ միջոցը եւ ի՞նչպէս։

Խոշոր ծրագիրներ չդնենք սեղանի վրայ, որպէսզի հրաշք սպասած չըլլանք։ Խոշոր ծրագիրները ընդհանրապէս կը մնան անփառունակ նահանջի եւ չարաչար յուսախաբութեան։ Մանաւանդ ներկայ պայմաններուն մէջ, ուր մեռել մը թաղելու կամ յիշատակ մը յարգելու համար անգամ վէճ կը ծագի։

Մեր տեղեկութեանց համաձայն, Հասիճէի և Գարամանիէի միջեւ ընդարձակ թափուր հողեր կան, որոնց վրայ կարելի է հաստատել գաղթականները, անշուշտ համաձայնելով տեղական իշխանութեանց հետ։ Այս վերջինները ապահովաբար պիտի ընծայեն ամէն դիւրութիւն, քանի որ փախստականներուն առջեւ դուռները բացած են յօժարութեամբ։ Եւ յետոյ, երկրին համար խսկ շահաբեր է ունենալ հողին կապուած ժիր եւ չարքաշ բազմութիւններ, քան կայաններու մէջ խռնուած նպաստընկալներ։

Արդ, իւրաքանչիւր ընտանիքի համար լծկանի, սերմնցուի եւ այլն ծախք հաշուելով 15 հնչուն ոսկի, 500 ընտանիքի համար կ'ունենանք 7500 ոսկի=825,000 ֆրանք, որ երբեք առասպելական գումար մը չէ։ Քանի մը տարի առաջ, երկու-երեք անգամը հաւաքուեցաւ Շիրակի շարժին առթիւ, միայն գաղութներու մէջ։ Մնաց որ, եթէ մենք լրջօրէն ըմբռնենք գործին էութիւնը եւ կատարենք մեր պարտականութիւնը, միջազգային օժանդակութիւնն ալ չի պակսիր։ Հոգատար իշխանութիւնը վերջերս երեք միլիոնի նոր վարկ մը սահմանած էր Ֆրանանի գաղթականներուն տեղաւորման համար, եւ տրամադիր է նորեկներուն ալ բաժին հանելու։

Այս չի նշանակեր թէ մենք պիտի ծափենք եւ յօրանջենք, այլ պիտի կրկնապատկենք մեր ջանքերը։ Մանաւանդ որ, խաւարակուռ Անատոլուէն, ամայի եւ անկոտչելի լեռներէ ու ձորերէ կուգան նորեկները, եւ կըրեան հազարումէկ փորձութեանց մատնուիլ, եթէ աւելի երկար մնան քաղաքներու ապականութեան մէջ եւ թափառին փողոցէ փողոց, պատառ մը հացի համար։

Ափ մը հող եւ լծկան մը,— ահա փրկութեան միակ միջոցը ոչ միայն նոր եկողներուն, այլեւ հիններուն համար։ Եթէ մենք հիմնական ծրագիր մը ունենայինք եւ կամ կազմակերպութիւն մը նման Հրեաներու Օրթ ընկերութեան (Տես Գ. էջ), ապահովաբար տարբեր պիտի ըլլար վիճակը Հալէպի եւ Պէյրութի կայաններուն մէջ խռնուած բազմութեանց, եւ պիտի սահմանափակուէր գաղթի հոսանքը։

Եթէ անճրկեցանք հիններուն համար, տեղի-անտեղի պատրուակներով, հիմա պատճառ չկայ որ նորէն բախտին թողունք ամէն բան։ Մ'ամուլը հաղորդեց թէ հանրօգուտ շինութեանց ծրագիրներ կան Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ։ Ինչ որ կը նշանակէ գործի հեռանկարներ՝ աշխատաւոր ձեռքերու համար։ Բայց մենք պիտի նախընտրէինք որ հայ գաղթականները, մեծ մասով գիւղացիներ, ափ մը հող եւ արօր մը ունենային բլուրի մը ստորոտը, քան թէ պոչ բռնէին քաղաքի մը կրասենեակներուն առջեւ։ Հողին վեց ամսուան քրտինքը բաւական է կշտացնելու մէկ տարի, քաղաքին մէկ տարուան աշխատանքը յաճախ վեց ամիս ալ չի բաւեր։

Այս կարգի ծրագիրներ շօշափած ատեն, մենք միշտ աչքի առջեւ ունինք նիւթական դժուարութիւնները։ Բայց չենք մոռնար նաեւ ուրիշ իրականութիւն մը,— յաճախ բուն դրամը չէ որ կը պակսի, այլ կամքը։ Աւելի շատ հոգեկան թշուառութիւնն է որ կը տիրէ մեր հանրային գործերուն մէջ, քան նիւթական։ Պէտք չեղած ատեն, եւ առանց որոշ ծրագրի, դրամը ջուրի պէս կը հոսի։ Եթէ մէկը համբերութիւնն ունենար հաշուելու մեր մէկ տարուան հանրային գործառնութեանց ելքն ու մուտքը, խորհրդածութեան անսպառ նիւթեր պիտի գտնէր։

Ուրեմն, նոր բոյներ՝ արմատախիլ բազմութիւններուն համար, որպէսզի չնօսրանան, չանհետանան ցիրուցան։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

«Հայրենիք» դիտել կուտայ այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (15 դեկտ.).

— «Թո՛ղ մեր թղթակիցներու տուած տեղեկութեանց մէջ այս կամ այն պզտիկ անճշտութիւններն ըլլան, բայց ո՞վ կրնայ ժխտել հետեւեալ խոշոր փաստերը.—

ա) Որ Խորհրդային Հայաստան Խորհրդային բախտակից միւս հողամասերուն պէս, ենթակայ է քաղաքական ծանրագոյն հալածանքներու՝ զրկուած ըլլալով ամենատարրական ազատութիւններէ, որոնք յատուկ են ժողովրդապետական երկիրներուն։

բ) Որ Խորհրդային Հայաստան, Խորհրդային բախտակից միւս երկիրներու պէս, սիստեմատիկ կերպով *տնտեսապէս կը քայքայուի* շնորհիւ բոլշեւիկ իշխանաւորներու յիմարական փորձարկութիւններուն եւ ընդվզեցուցիչ բռնութիւններուն։

գ) Որ Խորհրդային Հայաստանի գլուխ կանգնած բոլշեւիկ կուսակցութիւնը *հակազգային* կազմակերպութիւն մըն է, որ ոչ մէկ միջոցի առջեւ կանգ կ'առնէ վերջնականապէս թաղելու համար Թրքահայ դատը եւ մեր ազգային մեծ իտէալներու իրականացումը։

դ) Որ Խորհրդային Հայաստանի մէջ կառավարական անվերջ եւ աննախընթաց հալածանքներու հետեւանքով դարերու փոթորիկներէն կենդանի մնացած Հայոց եկեղեցին անգամ այսօր հոգեվարքի մէջ է։ Էջմիածինը զրկուած է իր հասոյթներէն, զրկուած է իր նախկին առանձնաշնորհումներու մեծագոյն մասէն, զրկուած է նոյնիսկ հնարաւորութենէ ազատօրէն յարաբերելու իր թեմերուն հետ։

ե) Որ Խորհրդային Հայաստանի մէջ, շնորհիւ տիրող բոլշեւիկներու անբարոյական սկզբունքներուն եւ այդ սկզբունքներու կեանքի մէջ գործադրութեան, բարքերու անօրինակ անկում մը տեղի ունեցած է, ինչպէս որ այդ տեղի ունեցած է նաեւ Խորհրդային իշխանութեան տակ գտնուող բոլոր երկրամասերուն մէջ։

զ) Որ շնորհիւ քաղաքական, տնտեսական, գաղափարական, ընկերային, բարոյական եւ կրօնական բռնութիւններու՝ Խորհրդային Հայաստանի մէջ ժողովուրդը կ'ապրի այնպէս, որ կարծես բանտի մը մէջ ըլլայ եւ բնականաբար ամենապզտիկ իսկ պատեհութենէն օգտուիլ կը ձգտի այդ բանտէն փախչելու համար։»

ՄԱՐՍԷՅԼ-ՊԷՅՐՈՒԹ-ՊԱՂՏԱՏ

Յունուար 4ին, բացումը կատարուեցաւ Պէյրութ-Պաղտատ օդային գիծին։ Օդայիւմիութեան Արեւելեան գիծերուն պատկանող օդանաւ մը, զոր կը վարէր կէյ, Պէյրութէն ճամբայ ելաւ առաւուան ժամը 7ին եւ նոյն օրը հասաւ Պաղտատ։

Սուրիա Պաղտատ գիծը կանոնաւոր շարունակութիւնը պիտի ըլլայ Մարսէյլ-Պէյրութ գիծին։ Այս ձեւով Ֆրանսա ուղղակի կը կապուի Իրաքի հետ։

ՉԻՉԷՐԻՆ Վ. Խիսպատընէն ճամբայ ելաւ դէպի Մոսկուա։ Յայտարարեց թէ ապրիլին դերմանիապիտի վերադառնայ շարունակելու համար իրդարմանումը։ Կ'ըսուի թէ Չիչէրին պիտի հրաժարի մօտօրէն եւ դեսպան պիտի նշանակուի։ Ինը ամիս մնաց Վ. Խիսպատըն։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Սիոնականներու ձերբակալութիւնը

Գէպէուի (Չեկա) գործակալները Օտեսայի մէջ ձերբակալած են մեծ թիւով սիոնականներ։ Յարդ ձերբակալուածներու թիւը կը հասնի 400ի։ Բոլոր անոնք որ սիոնական շարժման հետ որեւէ կապ ունէին, հակայեղափոխական յայտարարուած են եւ խստիւ կը փնտռուին Չեկային կողմէ։ Ասկէ զատ կառավարական հրամանագրով մը լուծուեցաւ այն ընկերութիւնը որուն նպատակն է զարկ տալ Ռուսիոյ Հրեաներուն կրթութեան։ Այս ընկերութիւնը 70 տարուան կեանք ունէր։ Լենինգրադի հրէական թանգարանը եւս փակուած է։ Մասնաւոր մարմին մը կազմուած է՝ հաշուեյարդարի ենթարկելու համար բոլոր այս հիմնարկութիւնները։

Նոր եղբայրասպանութիւն Սոֆիայի մէջ

Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ զօր. Փրոթօկէրօֆի կուսակիցներէն վոյվոտա կէվկէլիյսքօվ, Սոֆիայի իր սրճարանին մէջ ատրճանակով սպաննեց կէօրկիեւ Սարաուքի անուն մէկը, որ Մակեդոնական կոմիտէին կողմէ պաշտօն ստացած էր գործադրելու իրեն դէմ տրուած մահավճիռը։

Սրճարանին մէջ իսկական հրացանաձգութիւն մը սկսաւ Սարաուքիի եւ կէվկէլիյսքօվի կուսակիցներուն միջեւ։ Կէվկէլիյսքօվ յանձնուեցաւ ոստիկանութեան՝ յայտարարելով թէ ինքնապաշտպանութեան համար սպաննած էր Սարաուքին։

Հնդիկ ազգայնականները Կանտիի դէմ

Կալկաթայէն կը հեռագրեն թէ հնդիկ ծայրայեղ ազգայնականները կը սպառնան տապալել Կանտին, որ Լահորի համաժողովին մէջ իբրեւ դիկտատոր գործած էր։ Հնդիկ ազգայնականներու ձախ թեւը որոշեց կազմել նոր կուսակցութիւն մը, որ պիտի կոչուի ռամկավար կուսակցութիւն եւ որ հնդիկ ազգայնականներուն հանդէպ պիտի բռնէ նոյն դիրքը, ինչ որ Անգլիոյ Անկախ Աշխատաւորական կուսակցութիւնը՝ աշխատաւորականներուն դէմ։

Նոր կուսակցութիւնը պիտի ջանայ իր մէջ առնել հնդիկ գիւղացիները, բանուորներն ու երիտասարդութիւնը։

Ոստիկանները չեն ծեծած

Ինչպէս գրեցինք կիրակի օր, Ալմազեան դէմ դէմի բերուեցաւ դատական ոստիկանութեան այն պաշտօնեաներուն հետ, որոնք զինքը ծեծած էին հոկտ. 18ի գիշերը։ Հարցաքննիչ դատաւոր ժանթիլ արդէն զատ զատ հարցաքննած էր խնդրոյ առարկայ մարդիկը, ու փաստաբան ժան Շառլ Լըկրանի պահանջին վրայ է որ իր մօտ հրաւիրած էր զանոնք. դէմ դէմի բերելու համար Ալմազեանի հետ։ Միայն մերժած էր կանչել դատական ոստիկանութեան տնօրէն Պընուան եւ ոստիկանապետ Նիքոլը՝ հակառակ փաստաբանի պնդումներուն։

Քարտուղարը հետզհետէ կարդաց Ալմազեանի բողոքը, չորս ոստիկաններու եւ Ալմազեանի բանտակից Աքրունի վկայութիւնները։ Յետոյ Ալմազեան հրաւիրուեցաւ բերանացի հաստատել իր ամբաստանութիւնները։

Հայ դերձակը մանրամասնօրէն պատմեց իր գլխուն եկածները, ու մատովը ցոյց տալով իւրաքանչիւրը, ըսաւ.

— Շմիտ չզարկաւ ինծի, այլ միայն բռնեց զիս։ Մապիյըն է որ բաճկոնակը հանելով ըսաւ. «Հոս ես փաթրոնին խելն եմ անիծեր։ փաթրոնը մենք ենք։» ժանօ սեւ քաուչուէ բիր մը ունէր։ Ոստիկանապետ Պալըրա ունէր գաւազան մը՝ զոր գլխուս վրայ կոտրեց։

Ալմազեանի այս բացորոշ հաւաստումներուն վրայ, չորս ոստիկանները սկսան բողոքել։ Դատաւորը հարցուց անոնց.

— Զեզմէ ո՞վ խուզարկեց ամբաստանեալը։

Ո՛չ ոք կրցաւ պատասխանել այս հարցումին։ Ալմազեան յայտնեց թէ ուրիշ երկու գաղտնի ոստիկաններ ալ կային, որոնց մէկը իբրեւ վկայ ներկայանալով ըսաւ.

— Նոյն ինքն է, ես տեսայ, այս մարդն է որ սպաննեց Րիկօտէնը։

Ալմազեան «ստախօս» պոռացած էր անոր երեսին։

Շարունակելով իր պատմութիւնը, Ալմազեան բացատրեց թէ ի՛նչպէս հանեցին իր կօշիկները «կեդրոն»էն դէպի մասնաւոր կխսարաժինը տանելու համար զինքը։

Պատմեցին թէ ի՛նչպէս արգիլեցին իրեն ճաշել, ձեռնակապ դրին՝ հակառակ իր բողոքներուն, ծեծեցին զինքը։ Յետոյ դառնալով Պալըրային՝ հարցուց անոր.

— Ծիծեր լսելով, դուք չէի՞ք որ հրամայեցիք օտարականները հեռացնել սանդուխէն։

— Ես երբեք այդպիսի հրաման չտուի եւ իրաւասութիւն ալ չունէի տալու։

— Յետոյ աւելցուցիք, ըսաւ Ալմազեան, «հիմա կրնաս ուզածիդ չափ պատռել կոկորդդ»։

Ալմազեան աւելցուց՝ դարձեալ խօսքն ուղղելով Պալըրայի.

— Դո՛ւք էիք ջոլիբին պետը։

Այս խօսքին վրայ վեր վեր ցատկեց ոստիկանապետը, բողոքեց՝ դիտել տալով թէ նոյնիսկ հարցաքննիչ դատաւորի գրասենեակին մէջ կը նախատուի։ Փաստաբանը միջամտեց՝ պահանջելով որ Ալմազեանի թոյլ տրուի վերջացնել իր խօսքերը։

Հարցաքննիչ դատաւորը հարցուց Պալըրայի.

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ Ը.

Սուրէն Արզումանեան, Մարսէյլ	250
Խորէն Հէլվաճեան	30
Մելքոն Պասմաճեան	20
Շալէթի հայրենակիցներէն Պ. Մկրտիչ Մանճըլըքեանի միջոցաւ (տես վարը)	183
Մ. Թահմիզեան, Քոկոլէն	50
Յակոբ Մինասեան, Թիւլէն	20
Եղիա Յովակիմեան »	10
Սարգիս Երէցեան »	10
Մ. Ասատուրեան »	20
Հայր եւ որդիք Տ. Սարգիսեան, Վալանս	20
Արսէն Տ. Սարգիսեան Վալանս	10
Յար. Գապաճեան, Վալանս	10
Հ. Քաջեան	50
Գումար	683
Է. ցանկի գումարը	4224
Գումար	4907

*
* *

ՇԱԼԷԹ (Լուառէ),— Տարուան առաջին օրը, սաստիկ ցուրտին կամք ունեցանք, ջանք ըրինք եւ արդիւնքը տեսանք։ Մեր գաղութին մեծամասնութիւնը Սեբաստիոյ Դաւրա գիւղացիներ են։ Մեզի ծանօթ ո՛վ որ տեսանք, ուր՛ու որ հանդիպեցանք, ցոյց տալով կոչը՝ առաջարկեցինք՝ յօժարակամ բան մը վճարել։ Դռնէդուռ պտտեցանք. տեղ եղաւ որ ընտանիքին այրը չգտնուելով երեք անգամ գացինք։ Ոչ մէկը մերժեց։

Դուռը զարկինք նորեկ ամոլի մը, ցոյց տուինք հանգանակութեան կոչը, կինը կարդաց, ամուսինը փղձկեցաւ եւ ըսաւ.

— Նոր եկած ենք, չունինք, պարտքի տակ ենք, բայց քանի որ եկեր էք այս գործին համար, ուրախ ենք։ Եւ կնոջը դառնալով. երկու ֆրանք տանք, (մէկը լման էր միւսը սուերով կազմեցին...) Ներողութիւն խնդրեցինք որ առանց գիտնալու ներս մտած ենք, սակայն անոնք պնդեցին եւ առինք, մեծապէս գոհ, շատերուն համահաւասար ընդունելով։ 4 տարեկան տղայ մը իրեն նուէր տրուած մէկ ֆրանքը տուաւ, 14 տարու որբ մը՝ 3 ֆրանք։

Մկրտիչ Մանճըլըքեան

ՆՈՐ ԴՊՐՈՑ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Մեր ստացած մասնաւոր տեղեկութեանց համաձայն, Պ. Ներսէս Կիւլպէնկեան (Լոնտոն), որ միշտ կը հետաքրքրուի ազգային ցաւերով, դպրոց մը պիտի շինէ Հալէպի մէջ, ի յիշատակ իր վաղամեռիկ զաւկին, Պօղոսիկի։ Դպրոցը պիտի կոչուի «Պօղոս Կիւլպէնկեան»։ Այս առթիւ բանակցութիւններ կը կատարուին Հալէպի ազգ. իշխանութեանց հետ։ Այս երկրորդ վարժարանն է զոր կը հիմնէ Պ. Ներսէս Կիւլպէնկեան (առաջինը՝ Սելանիկի մէջ)։

Մանրամասնութիւններ կը պակսին, բայց կը կարծենք թէ նոր կրթարանը ճշմարիտ բարիք մը պիտի ըլլայ, եթէ շինուի այնպիսի ծրագրով մը որ ոչ միայն գաղթակայանի 500 եւ աւելի մանուկները ազատին թիթեղներու, քուրջի կտորներու եւ «մինտէր»ներու դժոխքէն, այլ եւ Հալէպը ունենայ երկրորդական վարժարան մը։

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԷՆ ՆԵՐՍ ԵՒ ԴՈՒՐՍ

"ԲՈԼՈՐԻՆ, ԲՈԼՈՐԻՆ, ԲՈԼՈՐԻՆ,, ԲԱՑՑ ՈՉ ՀԱՑԵՐԻՆ

Մեր նախորդ յօդուածով պարզեցինք այն չափէն աւելի փափկանկատ, հոգածու ընթացքը որուն կ'արժանանան Թուրքերը մեր երկրի վարիչներու կողմէն։ Ընկողմնակալ ըլլալու համար, պէտք է խոստովանիլ որ Հայաստանի վարիչներուն այս ընթացքը մասնակի երեւոյթ չէ։ Իր սահմաններուն մէջ ապրող փոքրամասնութիւններուն հանդէպ տաք եւ անկեղծ ղդացումները կը տածէ նաեւ երկրի սահմաններէն դուրս, Հեռուները, Չինաստան եւ Հնդկաստան, Ամերիկա եւ Ափրիկէ եւ վերջապէս աշխարհի այն բոլոր անկիւնները, ուր մարդկային առնիրաւութիւններու, կաշկանդումներու եւ բնութեան ալէտներու ղոհեր կ'ապրին։

Աւօրեայ կեանքի մէջ բազմաթիւ փաստեր կարելի է արձանագրել այս համամարդկային գգացումներէն։ Խօսքով, նիւթական օգնութեան կոչերով, համակրանքի եւ պարսաւանքի բանաձեւերով անթել հեռագիրը Հայաստանի ձայնը կը տանի աշխարհի ամենահեռաւոր եւ խուլ անկիւնները, ի մխիթարութիւն տառապեալներուն եւ տանջուածներուն, ինչպէս նաեւ սպառնալիք «մարդկային դահիճներուն»։

Իբրեւ ընդհանուր երեւոյթ դիտելի է պարագայ մը եւս։ Արտաքին աշխարհի մէջ խռովարարական ամէն ցոյց, անկախ իր իսկական շարժառիթներէն, կը նկատուի մեր երկրի մամուլի կողմէն, իբրեւ «յեղափոխական» քայլ, եւ հետեւաբար խռովարարը միշտ ալ արդար է եւ արժանի «Հայաստանի աշխատաւորութեան համակրանքին»։

Այսպէս, օրինակ, պերլինի մէջ անցեալ տարի Մայիս 1ի համայնավարական խռովութիւնները ո՛չ այլ ինչ էր եթէ ոչ՝ «գերմանի աշխատաւորութեան վճռական կամքը, ազատագրելու համար գերմանի բազմամիլիոն բանուորութիւնը Սոցիալ Դեմոկրատ ֆաշիստական ռազմատենչ կառավարութեան տիրապետութենէն»։

Վիէննայի մէջ, ուրսոցիալ—դեմոկրատ կուսակցութիւնը, Հակառակ երկրի տնտեսական եւ քաղաքական ծանր տագնապներուն, իրապէս սոցիալիստական հսկայական շինարարութիւն է կատարած եւ առհասարակ ամենանպաստաւոր պայմաններ ստեղծած բանուոր դասակարգին համար, են-թակայ է երկրի պահպանողական եւ ֆաշիստ կազմակերպութիւններու շարունակական յարձակումներուն։ Այս կռիւին մէջ սակայն համայնավար կուսակցութիւնը, որով նաեւ Հայաստանի ղեկավարութիւնը պատրաստ է միշտ ուժեղացնելու սոցիալիստներու թշնամի բանակը, որովհետեւ «վիէննայի սոցիալ դաւաճանների պայքարը ուղղուած է ո՛չ թէ բուն պահպանողականներու, այլ Համայնավարութեան դէմ, որը իր վճռական Հարուածներով պիտի խորտակի սոցիալիստ ֆաշիստներու միութիւնը»։

Մեկնութեան Հարկ չկայ, ինչպէս ըսի, դէպքերու արդար վերլուծումէն աւելի, մեր ղեկավարները շահագրգռող դէպքերն են միայն, եւ արդարութիւնը պէտք է ըլլայ միշտ բուն խռովարարներուն կողմը։

Այս ուղղութեամբ է որ կը քաջալերուին Արեւելեան երկիրներու մէջ մասնաւորաբար իսլամական զանազան շարժումները, ուղղուած ըլլան ընկերվարական թէ պահպանողական կառավարութիւններու, աշխատաւոր թէ անպաշտպան զանգուածներու դէմ՝ մրեւնոյնն է։

Եւ որպէս գործնական արտայայտութիւն, Հայաստանի աշխատաւորութիւնը չի խնայեր նաեւ իր նիւթական աջակցութիւնը։ Այսպէս, ան «ժողովրդական Հանգանակութեամբ» գումարներ կը տրամադրէ Անգլիոյ, Գերմանիոյ ինչպէս նաեւ Չինաստանի «ֆաշիստական զոհերուն» Հոգ չէ թէ անոնք ըլլայ ան եւ անարժէք։

Այսքան տաքսիրտ եւ աչալուրջ իշխանութիւն մը անտարակոյս չի կրնար անտեսել աւելի ժամտաւոր վայրերու մէջ երեւան եկած դժբախտութիւնները։

Անգամ տարուան ընթացքին «Մասնակի անբերրիութեան եւ սելավներու (հեղեղ) շնորհիւ» վրաստանի որոշ մասերուն մէջ «ծանր պայմաններ» ստեղծուեցաւ։ Որքան ալ խորհրդային իշխանութիւնները ժամանակին անհրաժեշտ միջոցներու դիմեցին «աղէտը սակայն ընդգրկել է այնքան լայն տարածութիւններ, որ պահանջում է անյապաղ եղբայրական օգնութիւն»։

Հայաստանը գործի վրայ է։ խորհրդարանի նախագահութիւնը կոչ կ'ուղղէ «Հայաստանի բանուորներին եւ գիւղացիներին, լայն օգնութիւն կազմակերպենք վրաստանի աղէտեալներուն»։ Իր այդ կոչով նկարագրելով «երկրագնդի ամենաքանչելի անկիւններից մէկում գիւղացիութեան համար գոյութեան չափազանց ծանր պայմանները» եւ թուելով աղէտի հետեւանքները խորհրդային միութեան սոցիալիստական շինարարութեան վրայ կը շարունակէ՝

— «Ընկե՛ր բանուորներ եւ գիւղացիներ. բնական արհաւիրքներից տուժած մեր Հարեւաններին եւ ընկերներին, մեր սոցիալիստական զինակիցներին ցոյց տուէք ամէն մի հնարաւոր օգնութիւն — լինի այդ փողով թէ գիւղատնտեսական մթերքներով։» (Խ. Հ. Հոկտ. 26)։

Քիչ մը արդար եւ քիչ մը չափազանցուած այս եւ նման արտայայտութիւնները բնութեան թէ մարդկային անիրաւութեան ղոհերու մասին — դրացի թէ հեռաւոր երկիրներու եւ ժողովուրդներու համար—կրնանք իւրացնել թէ՞ ոչ. խնդիր մըն է թէ՛ եւ, բայց ատկէ առաջ եւ շահագրգռող կէտը. այլ է այս պատմութեանմէջ որուն անդրադարձած էի մասամբ նախորդ յօդուածով։

Այս անգամ ալ ներկայացնելով մեր հայրենիքի վարիչներու արտաերկրային այս ընդհանուր քաղաքականութիւնը, նորէն Հարց կը ծագի— ապա՞ հայաստանեան հայ բազմութիւնները։

Ինչպէ՞ս է որ Հայաստանէն դուրս գտնուող եւ մասնաւորաբար 700 Հազարէ աւելի Հայութեան ծով դժուարութիւններն ու թշուառութիւնները ո՛չ մէկ արձագանգ կը գտնեն «մայր Հայրենիք»ի մամուլին եւ ղեկավարներու կողմէն։

Անոր Համար, որ աշխարհի բոլոր ժողովուրդներէն աւելի շատ տառապող այս բազմութիւնները նուազ արժէք կը ներկայացնեն Համամարդկային յաղթանակի դատին, թէ՞ ոչ անոր Համար որ այս գերազանցապէս «պրոլետար» ժողովուրդը, նուազ է տառապած աշխարհի դրամատիրական կարգերէն։

Ալ չՀարցնենք թէ վերջ ի վերջոյ չկա՞յ աւելի ամուր կապ մը Հայաստանի եւ գաղութներու Հայութեան միջեւ, կապ մը որ չըլլայ արհեստական, ստացական, այլ բնական, անկախ դասակարգերէ, դաւանանքէ, ծնած Հայաստանի գաղափարին Հետ, Հայութեան Հետ։

Եւ վերջապէս այս բոլորէն անկախ մեղանչում է արդեօ՞ք խօսիլ փոխադարձ օժանդակութեան պարտաւորութիւններու մասին։ 1926ի Շիրակի աղէտի առթիւ բովանդակ գաղթահայութիւնը եւ մասնաւորապէս աշխատաւորութիւնը իր լայն աջակցութիւնը ցոյց տուաւ աղետեալներուն։ Ինչո՞ւ նոյն վերաբերմունքը պիտի գլացուի Հայաստանի կառավարութեան կողմէ Սուրիա ապաստանած բազմութիւններուն։ Երկիրը աղքատ է փո՞ղ չկայ։ Բայց չէ որ կայ մարմուլ, կայ ամենազօրաւոր անթել հեռագիրը. գոնէ խօսք մը, քաջալերանք մը, այնպէս իբրեւ կ'ըլլայ Չինաստանի, Ափրիկէի եւ Ամերիկայի "ղոհերուն",։

Միջոցներ չեն որ կը պակսին, մեր «օրը օրին բարգաւաճող, ամբողջապէս կերպարանափոխուած Հայրենիքը» Հարուստ է ամէն տեսակէտէ, ո՛չ փող, ո՛չ խօսք կը պակսի, ինչպէս տեսանք վերի օրինակներով։

Իրականութիւնը այն է դժբախտաբար, որ Հայաստանը կը «կերպարանափոխուի» այլանդակ արագութեամբ մը. Հայաստանէն դուրս գտնուող Հայութիւնը ո՛չ միայն չճանչնալու, այլ եւ ուրանալու աստիճան։

Այս է պատճառը, որ մեր երկրի մէջ արձագանգ կը գտնեն աշխարհի բոլոր անկիւններու եւ ժողովուրդներու մէջ կատարուած դէպքերը, բացի Հայկական տառապանքէն։

Եւ ինչպէ՞ս չկրկնել նորէն. Հայաստան բոլորին, բոլորին, բոլորին՝ բայց երբե՛ք Հայերին...

Ս. ԹԱԹՈՒԼ

ՀԻՒԾԱԽՏԻ ԴԱՐՄԱՆԸ

Գիտական շրջանակներու մէջ Հանրածանօթ ամերիկացի բժիշկ մը՝ Ուիլերմ Հուպէր, որ մեծ Համբաւի տիրացած է շնորհիւ հիւծախտի մասին իր ուսումնասիրութիւններուն, կը յայտնէ թէ հիւծախտի դէմ կարեւոր գիւտ մը ըրած է։

Բժիշկ Հուպէր կը յայտնէ թէ գտած է նիւթը որ մինութեան գիծ կը կազմէ ախտի միքրոպին եւ մարդկային մարմնի բջիջին միջեւ։ Շաքարուտ նիւթ մըն է զոր կը նկատէ անմիջական պատճառը զարհուրելի ախտին զարգացման։

Հիւծախտի դէմ պայքարը ուրիմ պիտի կայանայ չեզոքացնելուն մէջ այս նիւթը, արգիլելու Համար որ ան մարդուն մարմնին մէջ կատարէ իր աղիտաբեր գործը։

ՊԱՅՔԱՐԸ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Մոսկուայէն կը ֆաղորդեն թէ խորհրդային իշխանութիւնները կը շարունակեն իրենց կատաղի պայքարը կրօնքի դէմ։ Վոլկայի ֆանրապետութեան գերմ. վերջին 11 եկեղեցիներն ալ փակուեցան եւ զանգակները գրաւուեցան։ Այս եկեղեցիները Թատրոնի, սինեմայի եւ ֆամայնավար ակումբի վերածուեցան։

"ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԹԱԹԱՐԱՑ"

Հայագիտական հանդէսի վերջին յօբելինական թիւին մէջ Գիւստաւ Սուլիէ՝ Ժլորանսի ֆրանսական կաճառի տնօրէնը՝ յօդուած մը գրած է հայ պատմիչ Հեթումի «Le livre de la fleur des Histoires de la terre d'Orient» գրքին վրայ, որու մէկ ձեռագիր օրինակը կը գտնուի Փարիզի Ազգային Մատենադարանին մէջ։

Այս Հեթում պատմիչը Կոստանդինեան Հեթում թագաւորի եղբօր՝ Օշինի որդին է։ Կիպրոսի մէջ ստացած է Պռէմոնստրատեան կարգի կրօնական աքեմ եւ Երուսաղէմ այցելելէ վերջ, կղեմէս Ե. Պապի խորհուրդով անցած է Ժրանսալի Պուատիէ քաղաքը եւ այնտեղի վանքին մէջ 1307 թուին Նիկողայոս Մալկոնի (կամ Ժուլկոն) անունով վանականի մը միջոցաւ գրել տուած է իր պատմութիւնը ֆրանսերէն լեզուով։ Այդ միեւնոյն վանականը քիչ յետոյ լատիներէնի թարգմանած է այդ գիրքը եւ այդ լատինական բնագրէն ալ 1842ին վենետիկի աթոռակալ Աւետեան վարդապետ թարգմանած է հայերէն գրաբարի՝ «Պատմութիւն Թաթարաց շարագրեալ ի Հեթմոյ Արամեան» վերնագրով։

Այս պատմիչէն հայերէն լեզուով գրուած միայն «Ժամանակագրութիւնք Պարոն Հեթմոյ Տեառն Կոռիկոսոյ» գտնուած է 1076էն մինչեւ 1307ի ժամանակամիջոցի դէպքերուն մասին եւ տպուած է իբր յաւելուած վերոյիշեալ թարգմանութեան։

Ժրանս. Ազգային Մատենադարանի գրչագրին առջեւը կայ նաեւ եղբայր Յովհաննէս Հեթումի (Frère Jean Haiton) Պռեմոնստրատեան բոլորովին ճերմակ սքեմով նկարը։ Գիրքը կը բաղկանայ չիսունեւչորս գլուխներէ, «Յաղագս թագաւորութեան Կաթայի, Տարսայ, Թուրքաստանի, Խորասանու, Կոմանիայ, Հնդկաց, Պարսից, Մարաց, Հայոց, Վրաց, Բաղդէացւոց, Միջագետաց, Թուրքաց, Ասորւոց, Սարակինոսաց» եւլն. եւ կը նկարագրէ շատ հաճարօտ եւ երբեմն չափազանցուած ձեւերով այդ երկիրներու ժամանակակից պատմութիւնը, ժողովուրդներու, մանաւանդ Թաթարներու բարքերը, սովորութիւնները, կրօնքը եւլն.։ կարեւոր են նաեւ իր տուած տեղագրական եւ արհեստագիտական ծանօթութիւնները, որոնցմէ օգտուած են Եւրոպացի շատ մը պատմաբաններ։ Այսպէս՝ Philippe le Hardi կը յիշէ Հեթումը «որ կը խօսի Ասիոյ տասնըչորս թագաւորութեանց հրաշալիքներուն վրայ», Ռաժուզիս անկէ կը քաղէ իր Թաթարաց պատմութեան շատ մը անցքերը եւ G. Villiani Հեթումի համար թիւրիմացութեամբ կը գրէ թէ «ան Հայոց թագաւորի որդին էր»։

Անոր ծննդեան վայրն ու թուականը ծանօթ չեն. ինք իր մասին կը գրէ իր գրքի ԽԶ. գլխուն մէջ,

— «Ես եղբայր Հեթում ի վաղուց ի ժամ եղեալ առնուլ զսքեմ կրօնաւորական, այլ վասն դժուարին անցից թագաւորութեան ոչ կարացի թողուլ զթագաւորութիւնս. բայց սակայն ըստ Տեսչութեան Բարձրելոյն լցի զփափագ եւ զուխտս սրտիս. գնացի ի Կիպրոս, առի զկարգ Պռէմոնստրատեանց յամի 1305։

Փառք Աստուծոյ, զի թագաւորութիւն Հայոց իցէ ի բարի վիճակի եւ ի ձեռն Լեւոնի որդւոյ Թորոսի ի նախկինն վերածցի վիճակ...։ Հաւատարիմ յօրինիչ գրոյս զայն իրս զորս պատմէ՛ ի ժամանակէ ձինկիզ խանին մինչեւ՛ ի Մանգոյ խան, էառ ի պատմութեանց Թաթարաց. ՛ի Մանգոյ խանէ մինչեւ ի ժամ Հուլաւունի պատմէ զոր միանգամ լուաւ ի բերուոյ իւրմէ, որ առաջիկայ գտաւ եղելոցն ամենայնի, ի սկզբնաւորութենէ Աշխարհին մինչեւ ի վերջ զրոցս ականատես եղեւ ամենայն գործոց»։

Գաղափար մը տալու Համար իր ոճին վրայ, մէջ կը բերեմ երկու հատուածներ։ Մէկը Ա. բարատլերաննկարագրութիւննէ.

— « ի Հայաստան աշխարհի է բարձրագոյն լեառն քան զոր ընդ ամենայն տիեզերս որ ոտն կօրէն առ ոմանս Արաթ կոչի եւ ի գագաթան այդր լերին Հանգեաւ տապանն Նոյի զառաջինն յետ ջրհեղեղի. եւ թէպէտ վասըն շատութեան ձեանց որ միշտ գտանին ի լերին անդ՝ ձմերանի եւ ամարանի, ոչ ոք կարէ ելանել յայն լեառն, բայց սակայն ի գագաթան նորա երեւի ինչ մի սեաւ, զոր մարդիկն տապան լինել առին (գլուխ Թ.)»։

Միւսը «Յաղագս կրօնից, վարուց եւ բարուց Թաթարաց, որք ճանաչեն զմի Աստուած անմահ, զոր եւ կարդան յօգնութիւն. այլ չունին ինչ պաշտօն Աստուծոյ. ոչ աղօթս ունին եւ ոչ պահս։ Զմարդասպանութիւն եւ զպոռնկութիւն չհամարին ի մեղս, առնուն բազում կանայս եւ զօրուն պարտական է առնել որդին եւ եղբայր զկին եղբօրն. ժահու չափ մեղս համարին բառնալ զանձ ի բերանէ ձիոց՝ լուտելն։ կաթաժը և ժսով ձիոց ապրին. Թաթարք տան եկելոցն զոր ինչ ունին, որպէս եւ ինքեանք յայլոց պահանջեն. եթէ ոչ տացի, բռնի առնուն. դիտեն առնուլ զերկիր այլոց, այլ պահել ոչ»։

Որոշապէս չիպիտցուիր թէ ինչ առիթով Հեթում Օշինեան ճամբորդած է Արեւելք, բայց նկատի ունենալով Հեթում Թագաւորի երկարատեւ իշխանութեան ժամանակ — 1226էն 1300 — Հայոց եւ Թաթարներու սիրալիր յարաբերութիւն. ներն եւ ժանաւանդ այն պարագան թէ այդ ժամանակ ոչ միայն տակաւին Թաթարներն ազդովին մահմետականութիւնն ընդունած չէին, այլեւ կային շատ մը քրիստոնեայ Թաթար իշխաններ, կրնանք դիւրաւ եզրակացնել թէ Հեթում ըլլալով իշխանական տունէ քիչ չհատազարգացած անձ, ժամանակցած է այն բազմաթիւ դեսպանութիւններուն, որոնք գացած են Կիլիկիայէն դէպի Մոնղոլներ։

Այսպէս, 1247ին Սմբատ սպարապետ Հեթումի կողմէն կ'երթայ Քիւրք խանի մօտ եւ կը մնայ այնտեղ մինչեւ 1250։ 1254ին Հեթում արքայ ինք անձամբ կ'երթայ Մանկու խանի քով եւ երկու տարի կը բացակայի Կիլիկիայէն, իր զաւակներուն (Լեւոն եւ Թորոս) յանձնելով փոխանորդութիւնը. Հայաստանէն կարսի վրայով կ'երթայ Վարդենիս եւ Հայու խանի հետ տեսնուելէ վերջ կը ներկայանայ Մանկու խանին։

1264ին Վարդան վարդապետ (Վարդան պատմիչ) կ'երթայ Հուլաւուն խանի մօտ։ Սակայն թողուր որ Վարդան երկրպագութիւն ընէ իրեն եւ կ'ըսէ. «կոչել եմ զքեզ որ տեսանես զիս եւ ճանաչես եւ ի սրտից աղօթես վասն իմ» եւ իր խնդրոյ գինին ալ օրհնել կուտայ վարդապետին։ Հուլաւունի կինը՝ քրիստոնեայ Տօղուզ տեսնելով որ Վարդան վարդապետ ոչխարենի էր հագած, կ'ուզէ անոր ոսկեհիւս զգեստ տալ, բայց Վարդան կը մերժէ, ըսելով թէ ինք արեղայ է եւ կը խնդրէ միայն ողորմութիւն ի վերայ աշխարհի»։

1289ին Պայտոն խան գահ կը բարձրանայ եւ Հեթում թագաւոր վերստին կ'երթայ Շնորհաւորութեան (ըստ Հեթում պատմչի «Պայտոնս այն եղեւ հաւատացեալ Քրիստոսի»), բայց մինչեւ Հեթումի հասնիլը Պայտոն կը մեռնի եւ Ղազան խան կը յաջորդէ անոր։ Երբ Հեթում կը ներկայանայ իր մեծարանքները մատուցանելու, խանը կ'ըսէ հեգնօրէն թէ ան եկած է ոչ թէ իրեն, այլ Պայտոնի համար։ Հեթում կը պատասխանէ թէ իրենք թագաւորներու գերագոյն իշխանութիւնը կը պատուեն ով ալ որ ըլլայ գայն վարողը։ Այս պատասխանը շատ հաճեցուց Ղազանին, որ ամենայն պատուով կ'ընդունի Հեթում եւ կը հրաժայէ «առժամայն հրովարտակ ընդ ամենայն իւրում իշխանութիւնս, զի՛ իշխեսցեն ձեռնարկել ղեցիս եւ ի քրիստոնեայս (Օրբելեան)։

1293-4ին Հեթում պատրաստում է Թաթար թագաւորութիւնը վանք կը քաշուի, բայց նորէն դուրս կուգայ եւ Թագ Ղազան խանի քով դարձին իշխանութիւնը սին յանձնելով ինք կ'երթայ Կոստանդնուպոլիս։ 1300ին Հեթում թէեւ իննսնամեայ էր, հայ գունդերով Թաթարուն կ'օգնէր ընդդէմ եգիպտացիներու եւ յաղթական կը հասնի Երուսաղէմ (Սիս)։

Ըստ Հեթումի, Մանկու խան ալ ընդունած է քրիստոնէութիւնը եւ մկրտուած իբրեւ Բիւզանդեան կայսր Սիմէոն։ Պալէոլոգի դուստրը Դեսպինա ամուսնացած է Հուլաւունի յաջորդ Ապաղա խանի հետ։ Վարդան պատմչի, երբ Հուլաւուն խան կը գրաւէ Պաղտատ եւ բոլոր ժողովուրդը սուրէ կ'անցուցանէ, բացի քրիստոնեաներէ։

Իտալացի ժամանակակից կանոնը գրած ենթէլուդովիկոս դեսպաններ ղրկած է Մանկու խանի մօտ, անոր քրիստոնեայ դառնալը շնորհաւորելու համար։

Վերադառնալով մեր բուն նիւթին, պէտք է յիշենք թէ Հեթում պատմիչ անխտիր հաղորդակցութիւն ունեցած է նաեւ եւրոպական եւ բոլոր պատմաբաններէն, զբաղած են արեւելեան ուսումնասիրութիւններու —հնդկական, չինական եւ պարսկական— ժամանակներու վրայ գործերով։

Այսպէս օրինակ՝ խօսելով Թաթարի թագաւորութեան մասին որ կը գտնուի «առ ափ կիանու», կ'ըսէ. «Այնչափ զարմանալիք եւ զանազան անպատմելիք նրբութեամբ ձեռագործովք ի կողմանս բերեալ լինին, զի ոչ ոք որ յայնպիսի իրս կարիցէ զնել զինքն»։

Հեթումի մասին Տոկտ. մէջ շատ մը առասպելապատմութիւններ կը գտնենք որոնց արձագանգը կը գտնենք Վիլլանի պատմիչի մօտ։

Վիլլանի կը գրէ թէ Հեթում իր հօր կողմէ ուրիշ շատ կրօնաւորներու հետ բռնի դամ շքախումբով մը ուղարկուեցաւ եգաւ իր քրոջ, որ կ'երթայ մանկու խանի քով։ Հեթում թէեւ իննսնամեայ էր, հայ գունդերով Թաթարուն կ'օգնէր ընդդէմ եգիպտացիներու եւ յաղթական կը հասնի Երուսաղէմ (Սիս), որ կ'իշխէր կաստանի վրայ։ «Երբ կայսր ձեռնադրուեցաւ, Վիլլանի, փնտռել տուաւ խարտի ամենագեղեցիկ աղջիկը որպէսզի իրեն կնութեան ղեսպաններ ղրկեց բուն բեւեռեան երկիրները, ուրկէ եկած էր Հեթում։ Նայեին, ոչ աստիճանի, այլ գեղեցկութեան։ Այդ դեսպաններ հաստատեցին թէ Թագաւորի աղջիկն ինչպէս գեղեցկութեամբ, այնպէս առաքինութիւններով կը զանցէր ամէնքը եւ խնդրեցին անոր ձեռքը։ Հայրն ընդունեցաւ պայմանաւ որ աղջիկն հաւանութիւնն յայտնէ։ Աղջկան հարցուցին, ան իր տասնամեայ շատ խելացի պատ թէ պատրաստ է ի հաճելի Թուելու Համար զոհողութեան յանձնառու ժամ պայմանաւ որ իր նոյ ամուսինը ազատ զինք իր հաւատքին չարգիլէ։ Յ.Ք.ուն պաշտելի պաններն հաւանեցան եւ դիրը կարգադրուեցաւ։ Խանուհիի անդրանիկ զաւակ հրէշ մը, որ մարդ ոչինչ ունէր իր վրայ ու ի ութեան բոլոր խմաստ հաւաքուեցան խորհրդ Թեան եւ որոշեցին Թէ չէր կրնար խանէն յղ ըլլալ, որով ապահով է Թ գուհին շնացած է եւ պէ իր երախային հետ խա վրայ այրել։

ՀԱՐԻՒՐ ՏԱՐԻ ՀԱՅՏՆԻ ՍԻՐԱԾԸ

ԳԼՈՒԽ ՀԵ.

ՍԻՐԵԼՈՒՆ ՀԱՅԱԿԵՐՊ ԳԱՂԱՓԱՐԸ

— Ինքնասպանութիւն կը գործէ՞ք, տիկին Մելինէ, — հարցուց Տիգրան Ալեքսանեան, երբ Մելինէ իր սենեակը առաջնորդեց, ո՛չ թէ նիստերու համար յատկացուած, այլ իր անձնական գործերու համար ունեցած սենեակը։

— Ես, պատճառ, որ ինքնասպանութեան դիմեմ։ Ինքնասպանութիւնը թոյլ մարդկանց գործն է։

— Ներողութիւն, որ ձեզ կը նեղացնեմ, բայց ես ուզեցի ձեզ տեսնել, որպէսզի ձեզ ըսեմ, որ ես ձեզ կը սիրեմ։

Մելինէ ժպտեցաւ տխուր ժպիտով մը։

— Ես ալ ձեզ կը սիրեմ, պատասխանեց ան։ Ես ձեզ կը սիրեմ իբրեւ եղբայր։

— Ես ձեզ կը սիրեմ իբրեւ կին, ըսաւ Տիգրան Ալեքսանեան։

— Ես ձեզ չեմ կրնար սիրել, ըսաւ Մելինէ։ Ես ձեզ չեմ կրնար սիրել, որովհետեւ ես ձեզ չեմ սիրեր։

— Ես ձեզ կը սիրեմ, կրկնեց Տիգրան Ալեքսանեան։ Ես ձեզ կը սիրեմ, որովհետեւ ես ձեզ կը սիրեմ։

— Ես ձեզ չեմ կրնար սիրել, որովհետեւ ես ձեզ չեմ սիրեր։

—

— Ի՞նչ շահ կրնայ ունենալ Ալմազեան, այսպիսի ամբաստանութիւն մը ընելէ, եթէ ճշմարիտ չէ:

Պալըբա.— Որպէս զի վարկաբեկէ մեզ եւ եղեռնադատ ատեանին առջեւ ըսէ թէ «այս մարդիկը կիրքով վկայութիւն կուտան ինծի դէմ»: Ո՛չ մէկ ճշմարտութիւն կայ իր խօսքերուն մէջ: Բնաւ ծեծր տեսարանները չեն պարզուած, ինչիւ կարճ կուիւ մը՝ ձեռնակապ մը անցընելու ատեն:

Փաստաբանը.— Ո՞րքան տեւեց այդ կուիւը:

Պալըբա.— Մէկ վայրկեան:

— Եւ ո՞չ աւելի:

— Մէկ կամ երկու վայրկեան:

Փաստաբանը ուրիշ հարցումներ ալ ուղղեց Պալըբայի, զայն շփոթեցնելու համար: Ոստիկանապետը ժխտական պատասխաններ տուաւ եւ կարգ մը հարցումներու պատասխանն ալ իր պետին՝ Պընդայի վրայ ձգեց: Փաստաբանը կրկին ցաւ յայտնեց հարցաքննիչ դատաւորին, որ չէր հրաւիրած դատական ոստիկանութեան տնօրէնը:

Լրկրա՛ի հարցումին վրայ վրայ Պալըբա ըսաւ թէ Ալմազեան բնաւ չհարցաքննուեցաւ շաբաթէն կիրակի լուսնալիք գիշերը:

— Հապա՞ ինչպէս կ'ըլլայ որ առտուան թերթերը վայրկեանը վայրկեանին արձանագրած էին գիշերը տեղի ունեցած հարցաքննութիւնը:

— Ձեմ գիտեր թէ թերթերը ի՛նչպէս ձեռք բերած էին այդ տեղեկութիւնները:

Այս խօսքերուն վրայ փակուեցաւ ունկնդրութիւնը: Նրբանցքին մէջ Ալմազեան համբուրեց իր կինն ու զաւակը, յետոյ տարուեցաւ Սանթէլի բանտը:

Կը կարծուի թէ Ալմազեանի բողոքը չեղեալ պիտի նկատուի եւ խնդիրը պիտի փակուի վերջնապէս:

**** Ձախ թերթերը զայրացած են այս առթիւ եւ հեգնական յօդուածներ կը հրատարակեն:*

«Սուար» կը գրէ.— Պ. տը Ժանթիլի հարցաքննութիւնը ուժգին, տրամաբանական եւ ճշգրիտ կերպով հաստատեց թէ խորհրդաւոր ձեռքեր գարկած են խեղճ Ալմազեանի, թէ՝ տոքթ. Փօլի նկատած հարուածի հետքերը «ցնորքներ» էին: Մէկ խօսքով, կարգ մը ուրախ «գարնող ոգիներ» գէշ կատակ մը ըրած են դատական ոստիկանութեան խստօրէն փակ կեդրոնին մէջ եւ Պ. տը Ժանթիլ չէ կրցած «նիւթականացնել» զանոնք, որովհետեւ ոչ մէկտիում է, ո՛չ ալ նոյնիսկ ոգեհարց:

«Յարգելի դատաւորը կատարելապէս հաստատեց թէ դերձակ Ալմազեան զոհ գացած է բանդագուշանքի մը: Ամէն մարդ գիտէ թէ կարծեցեալ «չարչարանք»ի գիշերը Պալըբա գրականութեամբ կը զբաղէր, Մապիյլ գնդախաղ կը խաղար, Շմիտ, որ հաւակ քաղցրութիւն է, առաջին հաղորդութեան հացկերոյթի մը գացած էր: Այս գեր-հաստատուած իրողութեանց առջեւ, ո՞վ կրնայ հաւատալ Ալմազեանի ամբաստանութեանց...

Ու թերթը կ'եզրակացնէ.

— Գիտենք այսուհետեւ թէ արդարութիւնը խեղկատակութիւն մըն է այլեւս: Շարունակենք — շարունակեցէք — մինչեւ այն օրը, երբ բարեմիտ հասարակութիւնը, որ արդէն սկսեր է շարժիլ Ալմազեանի խնդրին առթիւ, բաւօրէն պահանջէ անհրաժեշտ աւելը գարնել վարչութեան մը, որ ոչինչ ունի ճերմկցնելիք:

Ուզունով ձերբակալուած

Տրամայէն կը հաղորդեն թէ տեղական իշխանութիւնները ձերբակալած են պուլկար աւազակ Ուզունոֆը եւ իր ընկերներէն մէկը:

Պուլկար կառավարութիւնը հետեւած է իշխանութիւններէն պահանջեց իրեն յանձնել յիշեալը: Ինչպէս կը յիշուի, վերջերս Ուզունոֆի աւազակախումբը քանիցս եղեռնափորձեր կատարեց Պուլկարիոյ մէջ, յարձակելով կառախումբերու վրայ եւ անգամ մըն ալ՝ նախարարական ինքնաշարժերու վրայ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Աթէնքի նախադատ ատեանը վճիռով մը լուծեալ հռչակեց միութենական համադաշնակցութիւնը, որ համայնավար պրոպագանդով կը զբաղէր:

ՊՈՒԿԱՐԻՈՅ թագաւորն ու եղբայրը կիբիլ հասան Հռոմ, ներկայ ըլլալու համար իտալիոյ գահաժառանգի հարսնիքին:

Թաշկինեցի մօտ 12 մէդր երկայնքի վրայ թումբ մը պայթեցաւ, ջուրը խուժեց մօտակայ գիւղի մը վրայ, ուր 60 տուներ ջրամոյն եղան քանի մը վայրկեանի մէջ: Շատեր չկրնալով փախչիլ, խեղդուեցան:

1930
Ջ ՏԱՐԻ
ԱՐՏԱԻԱԶԴՎԱՐԴԱՊԵՏ
ՏԱՐԵԳՈՅՑ
ԳՐԱԿԱՆ-ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ
ԿՐՕՆԱԿԱՆ
ՀԱԼԷՊ - ՍՈՒՐԻԱ

ԳՐՈՒԱԾՔՆԵՐ ՈՒՂԻՂ

Եղիշէ Արքեպսկ. Դուրեան, Բրօֆ. Աբրահամ Տէր Յակոբեան, Դարեգին Արքեպսկ. Յովսէփեանց, Տիկին Հայկանոյշ Մառք, Տիրայր Արքեպսկ. Տէր Յովհաննէսեան, Բրօֆ. Կ. Սոզիկեան, Հայկ Աճէմեան, Ա. Նաւարեան, Օհան Կարօ, Հ. Տէվլէթեան, Օր. Նաւարդ Գալբագեան, Մեսրոպ Նուպարեան, Հայր Վարդան վրդ. Հացունի, Հայր Ս. Երեմեան, Եդուարդ Տարօնեան, Եդուարդ Գօլանճեան, Ազատունի:

Գին 1 տոլար կամ 25 ֆրանք

Բոլոր ապսպրանքները կանխիկ:

Դիմել՝ ԱՐԱՊԵԱՆԻ
13 Bld. Edgar-Quinet
Colombes, (Seine):

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ ԱՌԹԻՒ

Աճապարեցէք ձեր նուէրները ստանալու Սեւունի գրատունէն

Գեղտ. եւ յունուար ամիսներուն նուէր կը տրուի բոլոր գնողներուն՝

գերական, երգարան, զրուցատրութիւն ֆրանս. լեզուի, առողջաբանական գիրքեր, ձայնագրուած երգեր, երազահան, դրոշմաթուղթ հայ թագաւորներու, լուսանկարներ գրական երեւելի անձերու եւ թագաւորներու, ինչպէս նաեւ զանազան գիրքեր, նաեւ բինկերթին, շերլոկ Հոլմս, մակաբոյծը, մելիթա նուրի հանրմ, բռնի սիրուրտուք, լուսանկարը, ալբոլալա մահարի, երգեցողութիւն ս. պ., քմարտութիւն քէմալական թուրքիոյ մասին, Ալէքսիանոս, Աշըգ Ղարիպ, Աշըգ Գերիմ, շահ Իսմայիլ եւն. եւն.:

Նուէրները կը տրուին եղած գնումներու քանակին համեմատ:

Դիմել՝ Mme. Sévouni, 31 Rue Kléber, Issy les-Moulineaux, Seine, France.

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

18 Յունուար Շաբաթ գիշեր Գ. Թաղապետարանի սրահը կը խօսի՝ Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

կը խնդրուի նկատի ունենալ սոյն թուականը

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Հովանաւորութեամբ ՏԻԿԻՆ ՆՈՅԵՄԻ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆԻ

ի նպաստ Դպրոցասէրի որբանոց-վարժարանին

Այս կիրակի, ժամը 2.30 ին Իէնալի սրահը, Ավրնիւ տ'Իէնա

ցայտագիր, հայկական պար, օփերէթ, մեներգ, երաժշտութիւն, արտասանութիւն:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆ՝ 50, 30, 15 եւ 10 ՖՐԱՆՔ

ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏՆԵՐՈՒ ՅԵՐԵԿՈՅԹԸ

26 Յունուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին

Union de Parish սրահը, 14 Rue de Trévise (Cadet)

Կը նախագահէ Պ. Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները քանի մը օրէն

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Իթալիի Աղբիւր Սերոբ խուժբի ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 184 Ավընիւ Իթալի: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԳԱԻԱՌ

Լիոնի Քեռի խուժբի ժողովը՝ այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին Դաշնակցութեան Դրադարանը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայ կ'ըլլայ շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը:

Լիոնի Կայծակ խուժբի ընկերները ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրուին վաղը Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Դրադարանի սրահը:

Մարսէյլի Քրիստափոր Ենթակոմիտէի ժողովը՝ վաղը Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Դրադարանի սրահը:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Լիոնի Բալուխ և Յար.գիւղերու Միութեան ժողովը՝ այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին ծանօթ հաւաքատեղին:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ տիկին վահան Գուլումեան եւ զաւակները, այրի տիկին Տիրուհի Տիրատուրեան եւ զաւակները խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ կամ գրաւոր իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին իրենց մօր՝ այրի տիկին ՄԱՐԻԱՆ ԴՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆԻ՝ (Ծն. պէշիրեան) մահուան առիթով:

Մարսէյլ

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

Ա. Տատ., Վալապրը.— Ուրիշ տեղ հրատարակուած է արդէն:

Հ. Պազ., Փարիզ.— Դժբախտաբար ոչ:

ՍՏԱՑԱՆՔ

Վիլժիւիֆ, ե. ց.— 70 ֆր.:
Մարսէյլ, Պ. Ջ.— 100:
Անիէռ, Ա. Քաֆթարեան,— 140:
Սէն Թէրմէն ան Լէյ, Մ. Պ.— 140:
Քլամառ, Գ. Ա.— 35:
Մարսէյլ, Ն. Ջ.— 70:
Միլան, տքթ. ե. Ա.— 400:
Թուքաման, Գ. Շ.— 300:
Լոց, Ա. Ա. — 100:
Մարսէյլ, Ա. Ա.— 130:
Մարսէյլ, Շ. Գ.— 140:

*Տէր եւ տիկին Պետրոս Տէր Յակոբեան, Մարի Տէր Յակոբեան, Տիգրան Տէր Յակոբեան, Ռուբէն Տէր Յակոբեան, Ռուբինա

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	
	3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ. 70ֆ. 140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ. 40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ	» »
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ. 10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ. 200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN — Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration — Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC OU JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 8 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

8 JANVIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1155 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՑԱՒԸ ՄԵԾ Է. ՄԻ ԳՈՀԱՆԱՐ ՊԱՐՏՔԴ ԿԱՏԱՐԵԼՈՎ, ՅԻՇԵՑՈՒՐ ՆԱ՛ԵՒ ՈՒՐԻՇՆԵՐՈՒՆ

ԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿՐՃԱՏՈՒՄԷ ԿՐՃԱՏՈՒՄ

Մեղրալուսնի մը չափ ալ չտեւեցին խորհրդային իշխանու-ան մեղրածոր աւետիսները՝ մանր ժողովուրդներուն։

Կովկաս իջնելէ յետոյ, Մոսկուան առանց մասնաւոր ծէսե-մէկդի դրաւ իր խարդախ դիմակը եւ կանգնեցաւ իր բուն պարանքով,— բռնակալ եւ կեդրոնաձիգ։ Եւ տարուէ տարի ելի աններող ու վայրագ։

Շատ հին պատմութիւն չէ։ Բոլորը կը յիշեն 1920ի անցու-րձը՝ Վրաստանի եւ Հայաստանի հետ։ Առաջինը արդէն խլած դիւանագիտական իմաստութեան դափնին եւ մասնաւոր շնագիրով մը հաստատել կուտար իր անկախութիւնը՝ Մոս-ւայի մէջ։ Ուրա՛խ էին երկու կողմերն ալ, եւ մօտ հարիւր մինոց պատուիրակութիւն մը Մոսկուայէն Թիֆլիս կ'իջնէր, եւ խորհրդային դեսպանութիւն։

Հայաստան ալ նոյնքան եւ աւելի հաւատքով կը սպասէր նարկուած բանակցութեանց ելքին։ Մոսկուան պատի՛ւ ը-ծ էր մօտ 40 հոգինոց պատուիրակութիւն մըն ալ փութացնել արատեան դաշտ, բարի, բարի՛ խոստումներով, այլ մանա-նդ գաղտնի պայուսակներով։ Ոչ մէկ չար դիտում։ Ոչ մէկ նձգութիւն՝ երկրին վեհապետական իրաւունքներուն դէմ...

Մնացեալը ծանօթ է։ Նորեկները համբուրելով եւ քիչ մըն կորդին փակելով, մտնեցին Բագուն, Երեւանը, յետոյ Թիֆ-ը։

Միամիտներ կը կարծէին թէ ձեւական փոփոխութիւն մըն ր կը կատարուի։ Երեք երկիրները պիտի մնան նորէն անկախ, ենց գերիշխանութեան բոլոր իրաւունքներով, միայն թէ րհրդային կարգ ու սարքի տակ։

Ո՞րքան տեւեց այս ինքնախաբէութիւնը։ Թող իրենք ճշդեն։

Երեք հանրապետութիւնները պահելով միայն իրենց պատ-ական-աշխարհագրական անունները, դարձան հասարակ նա-նգապետութիւններ։ Բանակ, արտաքին քաղաքականութիւն, ւմուտք, թղթատար-հեռագիր, դրամ, հաղորդակցութեան մի-ցներ, առեւտուր, մաքսային դրութիւն,— այս բոլորը իր ին մէջ առած էր Մոսկուան, անշուշտ «խնայողական» պատ-ճառներով։ Հա՛յրաբար։ Իբրեւ թէ դաշնակցային սահմանա-ութիւն մըն ալ իր կարգին մէկ խուրձի վերածեց ամբողջ վկասը։

Երեւութապէս բնական եւ անհրաժեշտ համարուած այս ումը իրականացաւ մէկը միւսին գերիշխանութեան ենթար-լու գնով։ Հարուստ եւ բարգաւաճ Թիֆլիսը և նոյնքան բախ-ւոր Բագուն առիթէն օգտուեցան, տրորելու համար Երեւանը, մնաց մինչնոյն խեղճուկրակ ծայրագաւառը՝ խորհրդային եւուն տակ ալ։

Կը թուի թէ տակաւին բաւական ազատութիւն եւ ինքնա-րութիւն մնացած է այս «ազգային հանրապետութիւննե-ն մէջ։ Եւ ահա նոր հրահանգ մը՝ Մոսկուայէն. մանուածա-ստ եւ ճապաղ շարադրութեամբ մը, որ ի զուր կը ճգնի ծած-լ բուն միտքը։

Համաձայն այդ հրահանգին, որ հանդիսաւորապէս կարդաց-եցաւ Թիֆլիսի մէջ, 1929 նոյ. 26ին, Անդրկովկասի Դաշնակ-ութեան մարմինները այսուհետեւ իրենց ճիգերը պիտի կեդրոնա-են տնտեսական ընկերվարական շինարարութեան վրայ. (մինչ առաջին շրջանին կը կատարէին գերազանցապէս քաղաքական րծ»)։ 2. Տնտեսութեան հիմնական ճիւղերը պիտի վարէ Անդր-կովկասի պետական ծրագրի (Պետպլան) վարչութիւնը.— 3. տի հաստատուի հողագործական մէկ ընդհանուր գործավա-ութիւն։— 4. Կովկասի դաշնակցային կազմակերպութեան գրունքները չպիտի գործադրուին կուսակցական գործու-ութեան մէջ.— 5. Տեղափոխութիւններ պիտի կատարուին րչական պաշտօնեաներուն մէջ.— 6. Պիտի կրճատուի աշտօնեաներու թիւը եւ 7. Պիտի քննուի ինքնավար շրջան-րու ժող. գործավարներու խորհուրդը եւ կեդր. գործադիր միտէն մէկ ընդհանուր մարմնի վերածելու եւ շարք մը գոր-ծավարութիւններ ձուլելու խնդիրը։

Քակելով եւ մանրելով Մոսկուայի հրահանգը, կը տեսնենք ,, տեղական իրաւունքներու նոր կրճատումներ հրամանա-ուած են կեդրոնէն, եւ միայն ձեւի համար կը դրուին քըն-ութեան։ Սկիզբէն ի վեր պիրկ եւ կեդրոնաձիգ, ինչպէս Լէնինի արոզած վարդապետութիւնը՝ դեռ 20-25 տարի առաջ, կոմ-ւսը այսուհետեւ իր արջու թաթը կամ ցուպը աւելի եւ աւելի իտի երկարէ ամէն գործի մէջ, պիտի խեղդէ ազգային-քա-աքական ո՛ր եւ է ձգտում եւ ճիգ։ Մէկ խօսքով, Կովկասը— ինչպէս ամբողջ Ռուսաստանը— պիտի ենթարկէ միեւնոյն արթիչ գլանին, շնորհելով միայն չարաչար տքնելու, քրտնե-լ եւ արտադրելու իրաւունք։ (Ա՛յս է որ կը կոչեն տնտեսա-ն շինարարութիւն կամ ճարտարարուեստացում)։ Եւ արդէն, ռաքէն գործի անցնելով, նշանակած են նոր մարզպանը՝ ամբողջ կրամասը վարելու համար, առանց հարցնելու տեղական ժո-վուրդներու, նոյն իսկ մարմիններու կամքը։

Ամբողջ երկրին մեքենան այնպէս է լարուած, որ Մոս-ւան (Ստալին) այսուհետեւ աւելի տիրաբար պիտի վարէ Կով-սեան հարուստ կալուածները։ Եւ «Դրօշակ»ը անիրաւ չէ, ր այս նոր կարգադրութիւնները կը համարէ վերահաստա-ում Կովկասի փոխարքայութեան։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԻՆԸ ՈՒ ՆՈՐԸ

«Յուսաբեր» կը նկատէ այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (28 դեկտ.).

— «Հիներու եւ նորերու պայքար կայ նաեւ գրականութեան մէջ։ Սակայն ամէնէն աւելի գրականութեան մէջ դժուար է ճշդել իմաստը այս երկու գաղափարներուն։ Հինը միշտ «հայր» չէ եւ նորը միշտ «որդի» չէ։ Ըսել կ'ուզենք որ հիներու եւ նորերու պայքարը միշտ չի նոյնանար ծերերու եւ երիտասարդներու պայքարին հետ։

Ու պէտք չէ որ նոյնանայ։ Մեր համոզումով՝ ամէնէն նուազ դերը գրականութեան մէջ հասակը կը խաղայ։ Հանճարը չի դադրիր հանճարեղ գործեր արտադրելէ — բոլո՛ր ժամանակներու եւ բոլո՛ր հորիզոններու համար — լոկ այն պատճառով, որ արտադրողը ծեր է։ Եւ անտաղանդ երգիչը չի դադրիր տաղանդազուրկ ըլլալէ պարզ անոր համար, որ երիտասարդ է։ Հիներու եւ նորերու պայքարը, յատկապէս գրականութեան մէջ պիտի ըլլայ *ուղղութեանց* պայքար, բայց ոչ *հասակներու*։ Դժբախտաբար, մաքառմնեղութիւն նաեւ հո՛ս տեղի կ'ունենայ։ Իր *երիտասարդ* հասակին ապաւինած՝ անտաղանդ գրողը կ'ուզէ *նոր* ձեւանալ յաջողապէս պայքարելու համար «հին» ու տաղանդաւոր մրցորդին դէմ, որուն ամէնէն խոցելի կէտը — իր *ծերութիւնն* է։

Այս հիւանդոտ երեւոյթը առանձնապէս ծաւալած է հայ իրականութեան մէջ։ Գրեթէ բոլոր երիտասարդ գրողները «նոր» են, եւ երիտասարդներու կարծիքով գրեթէ բոլոր տարեց գրողները՝ «հին»։ Մինչդեռ *նոր* գրեթէ ոչինչ չկայ «նորերու» ստեղծագործութեան մէջ։ Մանաւանդ հայրենի երկրէն ներս, ուր իշխանաւորի պատուէրով ո՛չ միայն «նոր» կ'ըլլան, այլեւ «գրող» կը դառնան։ Մեծագոյն նորութիւնը որ բերաւ բոլշեւիզմը, եղաւ հայ գրականութեան «պրոլետարացումը»։ Նոյնքան «գունեղ» ու նոյնքան բազմածալ, որքան ինքը բոլշեւիզմը։

Սակայն այս տասը տարիներուն *նորութեան* տեսակէտով ամուլ մնաց նաեւ գաղութահայ գրական կեանքը։ Այն պոռթկումներն ու ընդվզումները, այն անջատ ճիգերն ու մարտահրաւէրները, որ երբեմն-երբեմն նորերուն կողմէ կ'ուղղուին «հիներու» հասցէին, *երիտասարդական* ըմբոստացումներ են՝ *տարեցներու* դէմ կազմակերպուած։ Ու ցաւալին հոն է, որ յաճախ անտաղանդ երիտասարդը, ինչպէս ըսինք, իր հասակին ապաւինած կ'ուզէ «նոր» երեւալ՝ դիւրութեամբ «հին» կաղնիները տապալելու համար։ Նորերուն մէջ ամէնէն փայլունն ու ամէնէն շնորհալին, հայաշունչ ու հայրենաշունչ Համաստեղը, իր ստեղծագործութեան խորքով ու ձեւով գերազանցօրէն «հին» եղաւ, երիտասարդ ըլլալով մէկտեղ։»

«ԷՏԿԱՐ-ՔԻՆԷ» յածանաւը Ալճէրիոյ եզերքէն մէկ քիլոմեդր հեռու խարակի մը զարնուելով խորտակուեցաւ։ Քարտէսին մէջ նշանակուած չէր այս ժայռը։ Պիզերթէն, Ճեպրալթարէն եւ Թուլոնէն ազատարար նաւեր փութացուեցան աղէտին վայրը՝ մարտանաւը փրկելու համար։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Սելանիկի Տիեզերական Ժողովը

Աթէնքէն կը գրեն Թան-ի.—

Ներկայիս Վլաթատէս վանքին մէջ— Սելանիկի բարձունքին վրայ— պատրաստութիւններ կը տեսնուին Նախապատրաստական տիեզերական ժողովին համար, որուն հրաւիրուած են բոլոր օրթոտոքս եկեղեցիները։ Ժողովին պիտի մասնակցին նաեւ միջազգային բողոքականութեան ներկայացուցիչները. Պուլկարիոյ եւ Ալպանիոյ հերձուածող օրթոտոքս եկեղեցիներն ալ «դիտող»ներ պիտի ունենան հոն։ Չի գիտցուիր թէ կաթոլիկները պիտի մասնակցի՞ն թէ ոչ, մերժելէ յետոյ ներկայացուցիչ ղրկել Սթոքհոլմի եւ Լօզանի եկեղեցական խորհրդաժողովներուն։

Մեծ շահագրգռութեամբ կը սպասուի այս «Նախասինոդ»ին որովհետեւ Արեւելեան եկեղեցին ո՛չ մէկ տիեզերական ժողով գումարած է Յոթիոսէն՝ այսինքն 10 դարէ ի վեր, ու Սելանիկի տիեզերական նոր ժողովը կրնայ մեծ կարեւորութիւն ունենալ։

Բացի զուտ աստուածաբանական, բարոյական, հոգեւորական կամ մտաւորական հարցերէն, որոնք պիտի քննուին հոն, ժողովը պիտի զբաղի նաեւ կարգ մը ուրիշ խնդիրներով, որոնք առաւել կամ նուազ ատրճանով ուղղակի կապ ունին միջազգային կեանքի հետ՝ կրօնական տեսակէտով. օրինակ՝ պուլկար եկեղեցիի վաղեմի խզումը տիեզերական պատրիարքութեան հետ, Ալպանիոյ եկեղեցիին վերջերս ինքնագլուխ յայտարարուելու ձգտումէն առաջ եկած դժուարութիւնները։

Այն օրէն ի վեր երբ Ֆէնէրի յունաց պատրիարքարանը — որ աւելի շատ հելլենականութիւնը կը ներկայացնէր Թուրքիոյ մէջ քան նոյն ինքն օրթոտոքսութիւնը— իրազգայնական դերին զերոյի վերածուիլը տեսաւ Մուսթաֆա Քէմալի կողմէ, իրեն ի նպաստ յեղաշրջում մը առաջ եկաւ միւս օրթոտոքս եկեղեցիներուն մէջ, որոնք այլեւս չեն վարանիր զայն նկատելու իբրեւ իրենց ճշմարիտ հոգեւոր պետը։

Մինչ մէկ կողմէ վատիկան կ'իտալականանայ, միւս կողմէ Ֆէնէր կը մերկանայ իր հելլենականութենէն։ Այս հակընդդէմ ձգտումները խորապէս կը շահագրգռեն բոլոր անոնք, որոնք կրօնական գաղափարներու շարժումով կը հետաքրքրուին։

Քանի մը տարիէ ի վեր Արեւմուտքի եւ Ամերիկայի քրիստոնեայ եկեղեցիները միջդաւանական մերձեցման ձգտումներ ցոյց կուտան։ Սելանիկի «Նախասինոդ»ը կը ներշնչուի նոյն ձգտումներէն։

Պէյրութի վրանախաղը

Պէյրութի «Լ'Օրիան» թերթը կը գրէ.—

Յայտարարած էինք որ սկսած է Քարանթինայի վրանաքաղաքի հիւղակներուն քանդումը եւ գաղթականներու փոխադրութիւնը։

Ազգերու Դաշնակցութեան պատուիրակ Պրինէ եւ իշխանութիւնները մեծ ճիգ կը թափեն ապահովելու համար լաւագոյնը եւ գաղթականներու առողջութիւնը։ Հայ վարչական ժողովը, զանազան հոսանքներու վարչութիւնները եւ նոյնիսկ առաջնորդարանը չեն հետաքրքրուիր իրենց հայրենակիցներով։ Անոնք ոեւէ նշանակելի շարժում չեն ցոյց տար...

Պէյրութի նաւահանգիստը պիտի մեծնայ

«Թայմզ» կը գրէ.— Ֆրանսական կառավարութիւնը որոշած է 1.200.000 անգլ. ոսկի տալ Պէյրութի Նաւահանգիստի Ընկերութեան՝ ընդարձակելու համար նաւահանգիստը։ Այս որոշումը տրուած է՝ չէզոքացնելու համար Հայֆայի նաւահանգիստին յառաջիկայ մրցակցութիւնը։

.՛. Ֆրանսերէն թերթերը կը հերքեն այս լուրը։

Անտիոքցիներու պահանջը

Արաբերէն «Էլիֆպա» թերթին համաձայն, եթէ կառավարութեան կեդրոնը Անտիոք չփոխադրուի, Անտիոքցիները պիտի պահանջեն սուրիական կառավարութենէն որ, իրենք Հալէպի կապուին, չուզելով այլեւս Ալէքսանտրէթի կապուած մնալ։

Լահէյի երկրորդ խորհրդաժողովը

Լահէյի մէջ բոլոր բանակցութիւններն ու խորհրդակցութիւնները կը կատարուին գերմանական պարտքին շուրջ։ Մեծերը կ'ուզեն նախ իրենց գործը կարգադրել, որպէսզի ետքէն կարգը գայ պզտիկներուն։

Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Իտալիոյ, Պելճիքայի եւ Ճափոնի պատուիրակներուն միջեւ գաղտնի հաւաքոյթէ մը յետոյ, որոշուեցաւ Պերլինէն ստիպողաբար Լահէյ կանչել Ռայխսպանքի տնօրէն տոքթ. Հիալմար Շախթը։ Այս վերջինին ներկայութիւնը անհրաժեշտ կը նկատուի, մասնաւորապէս որոշելու համար թէ ո՞ր թուականին կը վերջանայ Տոուըսի ծրագիրը եւ կը սկսի Եընկի ծրագրին գործադրութիւնը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ Թ.

Ք. Աւագեան	100
Յ. Բ. (Ռուան)	25
Ովսաննա Ակօզլանեան	15
Մ. Գալֆաեան	25
Կարապետ Փէփէեան, Ֆոնթէն	10
Գրիգոր Դաւիթեան, Ֆոնթէն	10
Գէորգ Աւագեան	5
Փարիզ, Rue Théâtreի քաուչուի գործարանի աշխատաւորներէն, Յ. Սեմէրճեանի ձեռամբ (ցանկը յաջորդով)	270
Գումար	460
Ը. ցանկի գումարը	4907
Գումար	5367

ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾ Հ. ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ ՀՕՄԻՆ ՄԷՋ

ՈՐԲ ՄԸ ՄԵՌԱԾ

ԼԱ ԿՈՏԻՆԻԷՌ (Սեփ. Թղթ.).— Յունուար 2ին, հինգշաբթի գիշերուան ժամը 9ուկէսի ատեններ հրդեհ մը ծագեցաւ Հօմի ելեկտրակայանի շէնքէն որ դպրոցէն բաւական հեռու է։ Շնորհիւ դպրոցի հրշէջ կազմակերպութեան ճիգերուն, կարելի եղաւ մեկուսացնել եւ մարել կրակը, որ կը սպառնար կեդրոնական անիւին, ելեկտրածին տինամօներուն, եւ ելեկտրական ամբարիչներուն։

Կրակը մարելէ վերջ, երբ ամէն ոք կը պատրաստուէր վերադառնալ ննջարանները, նոյն այդ յարկաբաժնի առաստաղին մէկ մասը յանկարծ փլաւ։ Այդ փլուզումէն երեք արհեստաւոր աշակերտներ թեթեւ վէրքեր ստացան. չորրորդ մը, Վահրամ Թոմպալեան զոհ գնաց։ Ըստ բժիշկի յայտարարութեան, մահը անմիջական եղած է գլուխին ինկած ծանր գերանի մը հարուածին եւ շնչահեղձութեան հետեւանքով։

Տարաբախտ զոհը ութ տարիէ աւելի է որ կը վայելէր Հօմի հոգածութիւնը։ Կը հետեւէր կօշկակարութեան եւ սիրուած էր բոլորէն։

Թաղումը կատարուեցաւ այսօր, շաբաթ Վիլ-օ Քլէռի գերեզմանատունը, ուր արդէն զինքը կանխած էին անցեալ տարուան համաճարակին զոհ գացած երկու սաներ։ Ծաղկեպսակներ ղրկուած էին իր ազգականներուն, Հօմի, իր կօշկակար վարպետին եւ Վիլ-օ Քլէռի մարմնակրթական միութեան կողմէ։

Այս չարաբաստիկ եւ անսպասելի փլուզումը վերագրելի է շինութեան սկզբնական թերութեան մը եւ ժայթքած ջուրի յաւելեալ ծանրութեան, ըստ քննիչներու կարծիքին։

Նիւթական վնասը կը նախատեսուի 20,000 ֆրանք։ Շէնքը ինչպէս նաեւ ողբացեալ զոհին կեանքը ապահովագրուած են հաստատութեան կողմէ։

.՛. Զոհը 17 տարեկան է։ Հեռագրի մը համաձայն, վեց ժամ վերջ միայն կարելի եղած է դիակը դուրս հանել փլատակներու տակէն։

ՊԵԼՃԻՔԱՅԻ Թագաւորին աղջիկը իշխանուհի Մարի Ժոզէի եւ Իտալիոյ գահաժառանգին ամուսնութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր Հռոմի մէջ, մեծ հանդիսութեամբ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԱՐԺԱՆԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Նախորդ թվերից մեկում մենք հրապարակեցինք մի հոդված, որտեղ խոսվում էր Հայկական ԽՍՀ Կենտրոնական գրադարանի համալսարանի արժանացումների մասին։ Հոդվածում ասվում էր, որ գրադարանի ֆոնդերում կան հարյուրավոր հազվագյուտ գրքեր, որոնք ոչ միայն հետաքրքրություն են ներկայացնում գրքասերների համար, այլև մեծ արժեք են ներկայացնում գիտության համար։ Այդ գրքերի մեծ մասը հայերեն է, սակայն կան նաև օտարալեզու գրքեր։ Հոդվածում ասվում էր, որ գրադարանի ֆոնդերում կան հարյուրավոր հազվագյուտ գրքեր, որոնք ոչ միայն հետաքրքրություն են ներկայացնում գրքասերների համար, այլև մեծ արժեք են ներկայացնում գիտության համար։ Այդ գրքերի մեծ մասը հայերեն է, սակայն կան նաև օտարալեզու գրքեր։

Գրադարանի համալսարանի արժանացումների մասին խոսվում էր նաև հոդվածում։ Գրադարանի համալսարանի արժանացումների մասին խոսվում էր նաև հոդվածում

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ՎԱՅՐԵՐԸ

ՊԱՐԱՆ ԱԲ.

ՄԻԼԻՈՆԱՏԻՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱՐԱՆ

— Եր ասա այդ ինչ ձեզ համար... մի տասնյակ... մի քսանհինգ ռուբլի:

— Ես խոստովանում, որ ես ինձ համար ոչ մի շահ չեմ տեսնում այդ գործի մեջ: Ես ուզում եմ միայն ձեզ օգնել, որովհետև ես ձեզ սիրում եմ...

Ես ուզում եմ ձեզ ասել, որ ես ձեզ սիրում եմ... Ես ուզում եմ ձեզ ասել, որ ես ձեզ սիրում եմ... Ես ուզում եմ ձեզ ասել, որ

Դաշնակիցները կը պահանջեն որ վճարումները պէտք է սկսին ամսուն 15ին և կ'ուզեն որ այսուհետեւ Գերմանիա իրենց վճարէ ամսու կէսին։ Գերմանիա կը պնդէ որ վճարումները սկսին ամսուն 1ին եւ կը պահանջէ որ 15 օրուան տոկոս հաշուուի իրեն ի նպաստ, եթէ վճարումները կատարուին ամսու կէսին։

Վէճի առարկան տարեկան 4 միլիոն մարքի շուրջ է՝ 37 տարուան համար, որ կը ներկայացնէ 60 միլիոն մարքի դրամագլուխ մը։

Պուլկար պատուիրակութիւնը կարդաց երկար տեղեկագիր մը— որ երեք ժամ տեւեց— փաստերով ցոյց տալու համար թէ Պուլկարիա ամէնէն աղքատ երկիրն է եւ պէտք է զեղչուի իր պարտքը։

Այս տեսակէտին հակառակ են իր պահանջատէրերը։

Բոլշեւիկեան նոր օրացոյցը

ՄՈՍԿՈՒԱ, 6 յունուար.— Գիտական հիմնարկութիւններն ու պետական պաշտօնատուները մեծ թիւով ծրագիրներ ստացան օրացոյցի փոփոխութեան մասին, տարին յարմարցնելու համար հնգօրեայ աշխատանքի շաբաթներու։

Պետութեան տնտեսական ծրագիրներու յանձնաժողովը իրեն ներկայացուած հարիւր ծրագիրներու մէջէն գտաւ այն որ կ'առաջարկէ ներկայ գրիգորեան տոմարը պատշաճեցնել կեանքի եւ ճարտարարուեստի նոր պայմաններուն։ Այդ տոմարին մէջ մտցուելիք գլխաւոր փոփոխութիւնը պիտի ըլլայ այն, որ պիտի բացուի նոր դարաշրջան մը, սկիզբ ունենալով 1917 հոկտեմբերեան յեղափոխութիւնը։ 1929 նոյեմբեր 1էն 1930 պիտի նկատուի այդ նոր դարաշրջանին 13րդ տարին, 1930-31ը 14րդ տարին, եւ այսպէս շարունակաբար։

Տարուոյն 365 (կամ 366) օրերէն 360ը աշխատանքի օրեր պիտի ըլլան, 5ը (կամ 6ը) պիտի նուիրուին յեղափոխական տօներու, որոնք նոյնպէս հանգիստի օրեր պիտի ըլլան բոլոր աշխատաւորներու համար, առանց հաշուելու այն հանգիստը, որուն իրաւունք ունի իւրաքանչիւր աշխատաւոր հինգ օրը անգամ մը։

Աշխատանքի տարին (360 օր) պիտի բաժնուի 90 օրնոց չորս եռամսեաններու, իւրաքանչիւր եռամսեայ իր կարգին պիտի բաժնուի 30 օրնոց երեք ամիսներու։ Փետրուար ամիսը պիտի ամբողջացուի յունուարէն եւ մարտէն առնուած մէկ մէկ օրերով։ Յեղափոխական օրերը պիտի բաժնուին այն ձեւով, որ զուգադիպին ամսուան 31րդ օրուան։

Ներկայ ամիսներու թիւն ու անունները չպիտի փոխուին։ Իւրաքանչիւր ամիս պիտի բաժնուի 10 օրնոց երեք տասնեակներու եւ 5 օրնոց 6 շաբաթի։

Այս ծրագիրը վիճաբանութեան պիտի ենթարկուի խորհրդային հանրային ակումբներու կողմէ։

Ըմբոստութիւն Ալպանիոյ մէջ

Աթէնքէն հեռագրի մը համաձայն, Ալպանիոյ մէջ անիշխանութիւն կը տիրէ։ Բազմաթիւ ցեղախումբեր ապստամբած են Զօկու թագաւորին դէմ, երկիրը արդիացնելու ձգտող բարենորոգումներուն պատճառաւ։

⁂ Զօկու թագաւոր թոքախտէ եւ կոկորդի քաղցկեղէ կը տառապի։ Վիեննայէն մասնագէտ բժիշկներ կանչուած են։ Վիճակը շատ ծանր է։ Ազատելու մեծ յոյս չկայ։

Կացութիւնը Ռումանիոյ մէջ

Կը հերքուի այն լուրը թէ գրաքննութիւն հաստատուած է Ռումանիոյ մէջ։ Կառավարութիւնը գրաւեց «Քուվանթուլ» թերթը, որ իշխան Կարոլի մասին գրգռիչ յօդուած մը գրած էր։ Դատական նախարարութիւնը դատ բացաւ յիշեալ թերթի տնօրէնին դէմ՝ հանրային կարգը խանգարելու ամբաստանութեամբ։

Ինչ կ'ըսէ Տրոցկի

Գերման գրող Էմիլ Լուտվիկ տեսակցած է Տրոցկիի հետ, որ ի մէջ այլոց ըսած է իրեն. «Թերեւս հակայեղափոխութիւն մը ծագի Ռուսիոյ մէջ, թերեւս նոյնիսկ ցար մը անցնի իշխանութեան գլուխ. սակայն կայ գլխաւոր բան մը, որ չպիտի փոխուի երբեք. հողերու բաժանումը գիւղացիներու միջեւ»։

Գեղեցկութեան թագուհին

Երկու հարիւր գեղուհիներու մէջէն Ֆրանսայի թագուհի (Միս Ֆրանս) ընտրուեցաւ Օր. Իվէթ Լապրուս, ծնած Քանն, որ Լիոնի մէջ դերձակատուն մը ունի։ Եղած է նաեւ Լիոնի «թագուհի»։ Բարձրահասակ, թուխ, գիծերը կանոնաւոր, Օր. Լապրուս կատարեալ տիպարն է Հարաւի ֆրանսուհիներուն։ Միս Ֆրանս պիտի մասնակցի երկու մրցումներու, մէկը՝ փետրուար 5ին, ընտրելու համար Եւրոպայի թագուհին (Միս Եւրոպա), միւսը սեպտ. 7ին Րիօ տը Ժանէյրոյի մէջ՝ ընտրելու համար 1930ի աշխարհի թագուհին։

⁂ «Օր. Փարիզ»ի թեկնածուներու առաջին ընտրութիւնը տեղի պիտի ունենայ յունուար 18ին ժամը 14·30ին Սինէմա տէ Քափիւսինի մէջ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՂԵՍՏԻՆ հրատարակուած «Ճամիա-էլ-Արապիյէ» թերթը գրած ըլլալով որ հրէական դաւադրութիւն մը պատրաստուած է մեծ միւֆթին սպաննելու համար, դադարման դատապարտուեցաւ։

ԲԵՍԵԴՈՎՍԿԻԻ ի բացակայութեան դատավարութիւնը պիտի սկսի այսօր Մոսկուայի գերագոյն ատեանին առջեւ։ Փարիզի խորհրդային դեսպանատաննախկինխորհրդականը կ'ամբաստանուի իբրեւ զեղծարար։

ՎԷՆԻԶԷԼՈՍ Լահէյի մէջ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ֆրանսայի վարչապետ Թարտիէօի եւ Պրիանի հետ։

ՉԻՉԵՐԻՆ Մոսկուա հասաւ եւ կայարանը ընդունուեցաւ Գարախանի կողմէ, կը կարծուի թէ Չիչերին Կովկաս պիտի երթայ՝ հանգստանալու համար։

«ԱՆԱՍՏՈՒԱԾ» անուն թերթը սկսած են տպել հարիւրհազար օրինակներով եւ զանազան լեզուներով, խորհրդային իշխանութեան կողմէ։

ՌՈՒՍԻՈՅ մէջ ցարդ փակուած են հազար եկեղեցիներ։

ՅՈՒՆՈՒԱՐԻՆ Փարիզի թղթատարական ցրուիչները 12 միլիոն նամակ եւ քարտ ցրուեցին մայրաքաղաքին մէջ։ Նոյնքան նամակներ փոխադրուեցան դէպի գաւառ եւ արտ. 31ի երեկոյին մեկնող կառախումբերուն կողմէ։

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ, 71 AVE. KLÉBER

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն 11 ընդհ. ժողով

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Ժամը 11էն մինչեւ առաւօտ ընկերական հաւաքոյթ, տօներու առթիւ Պիւֆէ՝ 7 ֆր. անդամներու եւ իրենց հրաւիրեալներուն համար։

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Ա. Ե. Կարմիր Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ

ի նպաստ ՆՈՐԱՀԱՍՏԱՏ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ

Այս Կիրակի ժամը 2.30ին Էմիլ Զոլայի սրահը (127 9 rue Boileau)

Կենդանի պատկեր, մանկական պարեր ու խաղեր, երգեր, արտասանութիւններ եւ նուագախումբ։

կը ներկայացուի՝ «ՍԱՐԻՄ ԹԱԳԱՒՈՐ»Ը

ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐԱՆՔ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՖԻԼՄԸ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

«Արմէն Ֆիլմ»ի հայկ. այս Ա. արտադրութիւնը Մարսէյլի մէջ բուռն եւ աննախընթաց յաջողութիւն մը գտած ըլլալուն, էլտորատոյէն վերջ հիմա ալ, քաղաքի կեդրոնի մէկ մեծ սինէման ՄՈՏԷՌՆը (55-57 Rue St. Ferréol, 58 Rue de Rome) կը ներկայացնէ 10 Յունուար Ուրբաթ օրէն սկսած մինչեւ 19 Յունուար Հինգշաբթի իրիկուն։

Ամէն կէսօրէ վերջ երկու ներկայացում ժամը 2.30ին եւ 4.30ին եւ իրիկունները ժամը 9ին։

Սինէման այս հայկական ֆիլմին հետ կը ներկայացնէ նաեւ երկու ընտիր եւ ծանօթ ֆիլմեր, տրամ մը՝ JOUEUSE, avec Priscilla Dean և զաւեշտ մը՝ «PAS ÇA MADAME»։

գինները սովորական

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Հովանաւորութեամբ ՏԻԿԻՆ ՆՈՅԵՄԻ ԳԱՐԱՄԱՃԵԱՆԻ

ի նպաստ Դպրոցասէրի որբանոց-վարժարանին

Այս Կիրակի, ժամը 2.30ին Իէնայի սրահը, Ավընիւ տ'Իէնա

Յայտագիր, հայկական պար, օփերէթ, մեներգ, երաժշտութիւն, արտասանութիւն։

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆ՝ 50, 30, 15 եւ 10 ՖՐԱՆՔ

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Իթալիի Աղբիւր Սերոբ խումբի ժողովը՝ այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 184 Ավընիւ Իթալի։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Պուա քոլոմպի Վիշապեան խումբը ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները վաղը իրիկուն ժամը 9ին 79 Rue des Chambards, Bois Colombes. Կարեւոր օրակարգ եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ԳԱՒԱՌ

Լիոնի Քեռի խումբի ժողովը՝ վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Դաշնակցութեան Դրադարանը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայ կ'ըլլայ շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը։

Լիոնի Կայծակ խումբի ընկերները ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրուին այսօր Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Դրադարանի սրահը։

Մարսէյլի Քրիստափոր ենթակոմիտէի ժողովը՝ այսօր Չորեքշաբթի ծանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԼԻՈՆԻ Բալուի և Յար.գիւղերու Միութեան ժողովը՝ այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին ծանօթ հաւաքատեղին։

ՏԷՍԻՆԻ Սեբաստիոյ Նահանգային Ուսումնասիրաց միութեան վիճակահանութիւնը յետաձգուած է 19 Յունուար Կիրակի օրուան։

ՓԱՐԻԶԻ Ուրֆայի Հայր. Միութեան ժողովը՝ այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Լա փըթիթ Սուրսի մէջ։ Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Մարսէյլ, Ա. Արմաղանեան.— Չարժեր զբաղիլ հասարակ զըրպարտիչներով։

ՍՏԱՑԱՆՔ

Լիոն, Չ. Պ.— 175 ֆրանք։
Կրանիթ Սիթի, Հ. Յ. Դ. Ակումբ. — 10 տոլար։
Պրահա, Օ. Ա.— 75 ֆր.։
Փարիզ, Մ. Գ.— 35։
Լանսէյ, Գործ.— 180։
Փարիզ, Ա. Ք.— 140։
Վիէն, Ա. Շ.— 25։
Տէսին, Զ. Ռ.— 35։
Լիոն, Ն. Յ.— 1000։
Շաթու, Վ. Ք.— 50։
Մարսէյլ, Ի. Զ.— 40։
Երուսաղէմ, Ա. Ա.— 1 ոսկի։
Մոնթրէօյլ, Ս. Ա.— 70։
Վէնսէն, Ն. Գ.— 140։
Փրովանս, Յ. Վ.— 35։
Փլան տը Մէյրէօյլ, Յ. Զ.— 35։
Ռուան, Յ. Գ.— 105։
Մարսէյլ, Ա. Ն.— 70։
Կարտան, Յ. Յ.— 45։
Լասէյն սիւր Մէր. Մ. Կ.— 35։
Քուրպըվուա, Հ. Է.— 35։
Ֆոնթէն սիւր Սէն, Վ. Փ.— 35։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Խարբերդցի Արաքսի, Արշալոյս և Արուսեակ Տէր Յովհաննէսեան կը փնտռեն իրենց եղբայրը Աղասի որ 1914ին մեկնած է Ամերիկա։ Կը փնտռեն նաեւ իրենց հայրը Մարտիրոս և մայրը Նուշան (Վարդեր) եւ եղբայրը Կարապետ, որոնցմէ բաժնուած են 1929ին։ Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Սուրիա։ Լուր տուողին վեցամսեայ «Յառաջ» նուէր։ Կը խնդրուի սուրիահայ եւ ամերիկահայ թերթերէն արտատպել։ Իմացնել՝ Asadour Chegereziant Usine Mr. Combier, Ucel. Ardèche. France.

— Թամզարացի (Շապին Գարահիսար) մանուկ Նազաշեան կը փնտռէ իր զաւակները Սուրէն եւ Աղաւնի։ 1915ի տարագրութեան միջոցին Սուրէն մօտաւորապէս 9, իսկ Աղաւնի 4 տարեկան էին, կը փնտռէ նաեւ իր եղբօր՝ ուսուցիչ Յակոբի զաւակները Պարգեւ եւ քոյրը (անունը չի գիտեր)։ Կը կարծուի թէ Սուրէն որդեգրուած է ղուրուջայի մէջ Շահիփվար օղլու երեքեղբայրներու ամէնէն մեծին կողմէ։ Կը կարծուի թէ Աղաւնին եւ իր եղբօրորդիները կը գտնուէին Ակնայ կողմերը։ Թուրքիայէն նոր հասած գաղթականներէն կը խնդրուի իմացնել՝ M. Nacachianh, 29 Ave. Trudaine, Paris (9). Լուր տուողին 200 ֆրանք նուէր։ Կը խնդրուի սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

— Շապին Գարահիսարցի Բիւզանդ Այնաճեան կը փնտռէ իր քոյրը Խոսրովիդուխտ եւ եղբայրը Մկրտիչ՝ կը կարծուի թէ Ակնայ կողմերը կը գտնուին։ Բոլոր նոր հասած գաղթականներէ կը խնդրուի իմացնել P. Aynadjianh 4 rue Daumartais, Marseille, France։ Լուր տուողին 150 ֆրանք նուէր։

Կը խնդրուի սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

— Յաքոբ Յակոբեան կը փնտռէ իր հայրը Պիթլիսցի Սիմոն Յակոբեան եւ իր մօրաքոյրը՝ պողչաճի Մուշեղի կինը Համաս եւ իր զաւակը Աբիսողոմ։ 1914էն ի վեր որ եւ է լուր չկայ իրենցմէ։ Իմացնել՝ Hapet Agopianh 4 Rue des deux Avenues, Paris (13e)։

Կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: 20—37

կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւններ

կը կատարէ ծննդաբերութիւններ

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրութեամբ։ Կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12։

AUX CISEAUX D'OR

TAILLEUR

ԺՈՐԺ ՃԷՊԷԵԱՆ

Հինգ տարիէ ի վեր, Պ. Թէրզեանի (35 րիւ Մէրի) ընկերը՝ Ժորժ Ճէպէեան պատիւ ունի ծանուցանելու իր յարգելի յաճախորդներուն թէ Դեկտ. 15էն ի վեր փոխադրուած է իր սեփական խանութը, 20 Ավընիւ Քամիյլ Փէլթան։ Ինչպէս առաջ, նոյնպէս ներկայիս ա՛լ աւելի պիտի աշխատիմ գոհ ձգել յաճախորդներս թէ ճաշակի եւ թէ աժանութեան տեսակէտով։ Մէկ անգամ այցելելը կը բաւէ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ՄԱՍԻՍ ԳՈՀԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

57A Rue Nationale, MARSEILLE

ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒ ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, Մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ

Չոր պտուղներ, լաքերտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլն.

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱՔՈՒՐ ԱԺԱՆ

Մասնաւոր սպասարկութիւն ընակարաններու համար

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

ÉTS "TOUT POUR LE CONFORT"

26, Rue de Maubeuge, Paris (9e) Tél. Trudaine 53.

CHAUFFAGE CENTRAL

ԳԵՂԱՄ ՆԱԽՆԻՔԵԱՆ (K. NANIQUE, ingénieur E. T. P.

Կը տանձնէ շոգիով սանթրալի, սալ տը պէններու եւ տաք ջուրի գետեղում

ԵՐԿԱՐ ՏԱՐԻՆԵՐՈՒ ՓՈՐՁԱՌՈՒԹԻՒՆ

Մեր միջոցաւ կատարեցէք նաեւ ձեր սալամանդրերու եւ խոհանոցի վերաբեալ ամէն տեսակ ջեռուցիչներու գնումը եւ պիտի օգտուիք կարեւոր զեղչէ։ Միեւնոյն Տան մէջ՝ T.S.F.ներ, ֆոնոկրաֆներ, լուսանկարչական գործիքներ, դիտակներ, ակնոցներ եւլն. — կանխիկ եւ ապառիկ։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Ծշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ՕՏՍՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1930ի Յունահայ տարեգիրքը (400 էջ, պատկերազարդ) ֆր., Տասը պատմուածքներ 7, Չզայտես կինը 5, Թիապարտ Թրիվալէ 3, Սթիլմոնտի քաղաքապետը 8, Իշխանուհի Մայի Լեռնահայաստանի հերոսամարտը 10, Բաց նամակներ (Գ. Նժ 4, Քերթուածներ (Պ. Դուրեան) 5, Շրջիկ մատոնան 15 ֆր., Վեր ծովահէնը 12, Թէատրա 10, Վէնտի քթա 15, Կէս Կոյսեր 20, Հազնածնունդ 5, Երգարաններ 30, 15, 10, 6, 5, և 3 ֆր., Ֆր խօսակցութիւններ 10, 8, 6, ֆր։ Սեռային Առողջապահութ (կազմուած) 30, Մանուկներու Առողջապահութիւն 10, Սիֆ 2, Ջերմամիզութիւն 2, Բժիշկի մը խրատները 3, ինչպէս ն ամէն տեսակ գիրք և հայկ. քարտ-փոստալներ, հատը կէս ֆր Փոստի ծախք չառնուիր։ Պահանջեցէք գրացանկը։

Դիմել հետեւեալ հասցէին.— L. Mozian, 5 Rue Champlain, Pari

— Մուրատ Էքմէքճեան նոր եկած Յունաստանէն կը փնտռէ իր եղբայրը Գրիգոր Էքմէքճեան եւ իր քեռայրը Յովհաննէս Մամիկեան որոնք քանի մը ամիս առաջ կը բնակէին 13 Passage du Clos Bruneau, Paris (5e). իմացնել՝ «Յառաջ»ի։

— Կը փնտռուի Էսկիշէհիրցի Յովհաննէս Թայմիզեան (24 տարեկան) որ 3 ամիս առաջ կը գտնուէր Ավինեոն։ Իմացնել իր եղբօր Գառնիկ Թայմիզեանի, Cher Mr. Arthur. 35 Rue Roberte. Lyon (Rhône).

Մ. ՆԻՍԱՆԵԱՆ

Փարիզի բժշկական ֆաքիւլթէի Ե. տարին աւարտած՝ կը կատարէ ներարկումներ (ենթեւրակային, ենթամաշկային եւն.) եւ մարձումներ (massage).

Կ'ընդունի ժամադրութեամբ։

23 Rue Jean de Beauvais, Paris (Ve).

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վեներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապոռաթուար։ Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

EMPIRE միւզիք-հօլ՝ 37 Av. Wagram

Խոհարար կ'ուզուի

Արեւելեան եւ եւրոպ կերակուրներու համար արա շարժ եւ լաւ փորձառու խ րարի մը պէտք կայ։ Դ խմբագրատուն։ Ծաշարանի մար անվարժները թող չդի

Պէտք ունինք օգնական ձակի մը, վճարում եւ տեւական գործ մել՝ անձամբ կամ նամակով տեւեալ հասցէին.

Տիւզեան եղբարք, 23 Centrale, Le Cannet, (A. M.)

Վաճառ է ընդարձակ խաստանոց

120 քառակուսի մեթր տա ծութեամբ, Ա. յարկ երկու սրահ, բնակութեան յար սենեակով մը։ Դիմել Պ. Ն եանի, 19 Rue Rodier, հեռաձ Gutenberg 10—12։

Ծախու է Արեւել նպարեղ խանութ մը։ Խիստ դիւրամ չելի պայմաններ։ Դիմել՝ Ա Ներսէսեանի, Ave. J. Jaurès cines (Isère).

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITI

208bis, Rue Lafayette Paris

Le Gérant: H. ST. PHA

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70Ֆ.	140Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 Ֆ.	200Ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN — Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

Խմբագ. եւ վարչութիւն — MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 9 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

9 JANVIER 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1156 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՓԱՌՔՆ ԱՀ ՈՒՆԵՒՈՐԻՆ, ՎԱՍՏԱԿՆ ԱՀ

Վիճակագրութիւնն ու թուաբանութիւնը առաջնակարգ տեղ կը բռնեն խորհրդային իշխանութեան գործառնութեանց մէջ:

Թի՛ւ, թի՛ւ, թի՛ւ,— Հիմալայաններ կազմելու աստիճան: Եւ ամէն ճիւղի մէջ, արտածման եւ ներածման առեւտուրէն մինչեւ իւրաքանչիւր կոմունիստի եօթը պորտին «սոցիալական ծագման» պատմութիւնը: Թուանշանով կ'ապացուցանեն խորհրդային ճարտարագործութեան վերելքը. եւ թուանշանով կը պատմեն իրենց բաշխած բարիքները:

Մենք ալ հետեւինք այս ուղղութեան, եւ օգտուինք իրենց իսկ հրատարակած թուանշաններէն, պարզելու համար կարգ մը բնորոշ երեւոյթներ:

Ընկերային արդարութիւնը, այլ մանաւանդ խորհրդային փիլիսոփայութիւնը կը պահանջէ ունեցողէն առնել եւ չունեցողին տալ: Կամ գոնէ ունեցողին մէկ տալ, չունեցողին տասը: Առաջինը որքան ալ պէտք ունենայ օգնութեան, չի նեղուիր: Ուղղը որքան ալ պակսի, ուժէ իյնայ, կաշին բեռ է, կ'ըսէ իմաստուն առած մը:

Անցեալ շաբթու հրատարակեցինք Անդրկովկասի կառավարութեան մէկ որոշումը, որուն համաձայն երեք տարուան ընթացքին պիտի վերցուին արօրները եւ անոնց տեղ պիտի դրուին գութաններ: Համագումար 162,000 գութան պիտի բաժնուի Անդրկովկասին: Այս շնորհէն իւրաքանչիւրին բաժին կ'իյնայ.—

1929ին՝.— Հայաստանի 2900, Ադրբէջանի՝ 14,100, Վրաստանի՝ 10,000:

1930ին.— Հայաստան 8025, Վրաստան՝ 30,735, Ադրբէջան՝ 29,475:

1931ին.— Հայաստան 10,975, Վրաստան՝ 38,865, Ադրբէջան՝ 16,925:

Եզրակացութիւն— Երեք տարուան ընթացքին Հայաստան պիտի ստանայ 21,900 գութան, Վրաստան՝ 79,600, Ադրբէջան՝ 60,500:

Ուրիշ խօսքով, Վրաստան կը ստանայ գրեթէ կէսը, կամ հարիւրին 49, Ադրբէջան՝ հարիւրին 37, իսկ Թշուառ Հայաստան՝ հարիւրին 14:

Ինչ որ կը նշանակէ բաշխում՝ հաւասարութեան. ոչ թէ կարօտութեան: Որովհետեւ, եթէ Վրաստան ու Ադրբէջան Հայաստանէն մեծ են տարածութեամբ եւ բնակչութեամբ, նոյնքան մեծ են եւ կարօտութեամբ:

Տարրական տրամաբանութիւնը կ'ըսէ որ վարկերը— դրամ կամ գործիք— պիտի բաժնուին պէտքին համեմատ: Բայց այս տրամաբանութիւնը...Դաշնակցական է: Առ նուազն հակայեղափոխական:

Եւ խորհրդային իշխանութիւնը կը շարունակէ լիացնել, յղփացնել ունեւորը, իսկ աղքատ Ղազարոսի բաժին մը հանել չունեւորին: Մինչեւ անգամ քաղաքներու բարեզարդութեան, բնակարաններու կամ գործարաններու շինութեան պարագային: Ի՛նչ նշանակութիւն ունի թէ Թիֆլիսը արդէն եւրոպական քաղաք է, լայն պողոտաներով եւ փառաւոր, ամրակուռ շէնքերով ու բազմազան հաստատութիւններով, կամ Բագուն՝ ճարտարագործական կեդրոն, իսկ Երեւանը՝ անկիւն մը մնացած գիւղաքաղաք: Առիւծի բաժինը պիտի ստանան միշտ Վրաստանն ու Ադրբէջանը, աւելցած փշրանքն ալ՝ մինուճար Հայաստանը:

Նորէն օգնութեան կանչենք Թուանշանները, միշտ քաղելով իրենց թերթերէն ու գիրքերէն.—

1926ին, Անդրկովկասեան հեռախօսի ցանցը ընդարձակելու համար, սահմանուեցաւ 585,000 րուբլի վարկ: Այս գումարէն Ադրբէջանին բաժին ինկաւ 300,000 րուբլի, Վրաստանին՝ 250,000, իսկ Հայաստանին՝ միայն 35,000:

Բայց վերջացնենք: Եթէ հարկ ըլլայ ուրիշ օրինակներ ալ շարել, թերթին այս բաժինը պիտի լեցուի Թուանշաններով: Յետոյ, առջին անգամ չէ որ կ'արծարծենք այս խնդիրը: Ուրիշ առիթներով ալ, եւ օրը օրին, արձանագրած ենք կոպիտ անարդարութեան, խտրութեան, ունեւորը ճոխացնելու եւ չունեւորը շարունակ զրկելու քաղաքականութեան պերճախօս վկայութիւններ: Միշտ խորհրդային, պաշտօնական աղբիւրներէ:

Երեւոյթ մըն է այս, որ կը զարգանայ տարուէ տարի: Բայց մանաւանդ պիտի կատարելագործուի այսուհետեւ. քանի որ Երեւանը վարելու կոչուած իշխանութիւնը կը գտնուի անկման յետին աստիճանին վրայ: Թէ անհատապէս եւ թէ իրրեւ հաւաքականութիւն: Ինչ բարոյական եւ քաղաքական ուժ կը ներկայացնեն, վերջապէս. այն քանի մը պառաւներն ու երիտասարդները, որոնք իրրեւ իշխանաւորներ բազմած են Երեւանի մէջ, եւ որոնց ամէնէն պատասխանատուները նշանաւոր անծանօթներ են: Վերջին երկու տարուան ընթացքին, իրարու ետեւէ մաղուեցան եւ քշուեցան եղած-չեղած ուժերը, եւ ասպարէզը լայն բացուեցաւ գոյնզգոյն իմաստակներու եւ բախտախնդիրներու առջեւ, ծեր թէ երիտասարդ: Եւ ոչ միայն Երեւանի, այլեւ Թիֆլիսի ու Մոսկուայի մէջ, դուք չէք տեսներ մէկ հատիկ հայ համայնավար, որ հեղինակութիւն վայելէ Անդրկովկասեան կամ համառուսական չափանիշով:

Եւ ահա հետեւանքը,— Հայաստանը օրէ օր կը դառնայ զանցառելի քանակութիւն: Երեւանցիներուն խօսքը չանցնիր նոյնիսկ հանրակառք մը, գործարան մը, ճամբայ մը շինելու ծրագրին առթիւ, եւ ընդհանուր եկամուտին առիւծի բաժինը կը վայելեն, միշտ, Թիֆլիսն ու Բագուն: Երկուքն ալ որքան կուշտ, նոյնքան ամբարտաւան:

Փառքն ալ անոնց, վաստակն ալ...

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՆՈ՞Ր ԽԵԼԱԹԻ ԵԿԱՆ

«Արեւ», Եգիպտոսի ամսագրերուն պաշտօնաթերթը, յուշիկ-յուշիկ կը պատժէ դեկտ. 30ի խմբագրականով.

— «Եւրոպացիներ գաղութը բացառիկ կարեւորութիւն մը ստացած է վերջերս: Կիլիկիոյ բունագաղթէն առաջ եւ վերջը, Սուրիացին, ցունաստանէն եւ այլ տեղերէ մանաւանդ Ֆրանսա ապաստանած մօտ 50 հազար հայութեան մը Եւրոպայի մէջ հաստատուելովը, եւ իր նիւթական, բարոյական եւ մտաւորական բարձր որակին հետ քանակով եւս ան մեր լաւագոյն գաղութներէն մին ըլլալու սահմանուած է այժմէն: կը մնայ կազմակերպութեան գործը, եւ ահա ատիկա է որ ձեռք առնուած է ներկայիս:

Եւրոպայի անջատ գաղութները հովուութիւններով կառավարուած են հինէն ի վեր, եւ յայտնի է թէ այս առաջին անգամը չէ որ փորձ կ'ըլլայ գանոնք ընդհանուր առաջնորդութեան մը տակ առնելու: Բայց դժբախտաբար ցարդ չէ յաջողած ատիկա, եւ որուն գլխաւոր պատճառը ծանրութեան կեդրոն մը գտնելու մէջ երեւան եկած անհամաձայնութիւնը եղած է: փարիզ, Մարսէյլ՝ Ֆրանսայի մէջ, Մանչեսթրը, Լոնտոն՝ Անգլիոյ մէջ, իւրաքանչիւրը առաւել կամ նուազ չափով պնդած են առաջնորդանիստ ըլլալու առանձնաշնորհումին վրայ:

Այդ տեսակէտով Թորգոմ Սրբազանի առաքելութիւնը կը զուգադիպի բարեյաջող պայմաններու: Անվիճելի է այսօր այլեւս թէ եւրոպացի միացեալ գաղութին ծանրութեան կեդրոնը Ֆրանսան է, միւս երկիրներուն հետ բաղդատմամբ իր անհամեմատօրէն աւելի բազմամարդութեամբը,իսկ փարիզն է որ սահմանուած է ըլլալու եւրոպայի առաջնորդանիստ քաղաքը, որ կը ներկայանայ իբրեւ մեր մեծագոյն կեդրոնը ազգային շարժման եւ կեանքի: Հոն են արդէն Հ. Բ. Ը. Միութեան կեդրոնը, Մուրատեան երկրորդական վարժարանը, Դպրոցասէր տիկնանց Միութիւնը, Գարակէօզեան Հսմը, հայ խմբագրատուններ, գանազան հիւանդներու ակումբները եւայլն, ու այդ ամէնը շրջապատուած մեր լաւագոյն մտաւորականներով եւ արուեստագէտներով, ինչպէս եւ գործի աշխարհի քաջածանօթ հաստատութիւններով:

Իսկ միութենական կապակցութիւնը որ պիտի ընդգծուի եւրոպական գանազան երկիրներու կամ քաղաքներու հովուութեանց միջեւ, կը կարծենք գիտնալ թէ դժուար չի պիտի ըլլայ իրագործել, երբ արդէն ունինք օրինակ մը աչքի առջեւ, ամերիկահայ Թեմը, որուն վրայ կարելի է կազմակերպել նաեւ եւրոպահայ Թեմը, տեղական եւ ազգային տարբեր պայմաններու հարկադրած փոփոխութիւններով անշուշտ:

Գործը դիւրացնող այս պայմաններուն տակ եւ Թորգոմ Սրբազանի պէս յարգուած, պատկառազդու եւ բանիմաց կազմակերպիչ պատուիրակի մը ջանքերով, աւելի քան վստահ ենք թէ, մօտ օրէն հրճուանքն ու բախտաւորութիւնը պիտի ունենանք ականատես ըլլալու եւրոպահայ Թեմին կազմութեան, որ այնքան ատենէ ի վեր ընդհանուր հայութեան ամենամեծ փափաքներէն մին եղած է:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՍՈՒՐԻՈՅ ԱՊԱԳԱՅ ՎԱՐՉԱՁԵՒԸ

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻԻՆ ԿԱՄ ԷՄԻՐՈՒԹԻ՞ՒՆ ՊԻՏԻ ՀԱՍՏԱՏՈՒԻ

Թայմզի Պէյրութի Թղթակիցէն.

Սուրիոյ Ֆրանսական մարզպան Պ. Փոնսօ վերջերս իր մօտ հրաւիրեց հոգատարութեան ենթակայ, զանազան պատուիրակները, որոնց հետ շարք մը խորհրդակցութիւններ ունեցաւ:

Այս խորհրդակցութիւնները նկատուեցան նշան մը թէ որոշուած է մօտ օրէն Շէրիֆը Սուրիոյ Էմիր կամ Թագաւոր նշանակել, կառավարութեան գլուխ բերելով Րաքաթալի փաշան:

Եթէ Ֆրանսական իշխանութիւնները այսպիսի որոշում մը տան, ատիկա պիտի ըլլայ ժողովուրդին գլխուն վրայէն, կամ գոնէ հակառակ այդ ժողովուրդի քաղաքական գիտակցութիւն ունեցող դասակարգին կամքին:

Ազգայնականները արդէն իրենց նշանաւոր Սահմանադրութեան մէջ Սուրիան Հանրապետութիւն հռչակած էին: Այդ Սահմանադրութիւնը տակաւին առկախ կը մնայ: Եւ այն իրողութիւնը թէ՝ վերջին ընտրութեանց մէջ չախչախիչ յաղթանակ տարին, իրաւունք կուտայ անոնց պնդելու թէ՝ իրենց որոշումը ժողովրդային կամքի արտայայտութիւնն էր: Պէտք է ընդունիլ սակայն, որ եթէ ժողովուրդը ինք իր վիճակին ձգուի, իր կրօնական պահպանողական զգացումով, դիւրութեամբ պիտի հպատակի իշխանի մը կամ թագաւորի մը, որ ուղղակի կը սերի Մարգարէի շառաւիղէն:

Եթէ Շէրիֆը ղրամական այնքան ծանր կորուստներ չունենար Թուրքիոյ մէջ եւ չստիպուէր այնքան քաշուած եւ հաւեստ կեանք մը վարելու, առանց ցոյցի եւ պրոպագանդայի որեւէ միջոց ունենալու, ժողովրդական համակրանք վայելելու լայն պատեհութիւն պիտի ունենար: Անիկա ունի անձնական առաքինութիւններ, որոնք գինք արժանի կը դարձնեն թագաւոր ըլլալու: Ունի հանդարտ դատողութիւն, ուղղամտութիւն եւ հին դպրոցի ազնուականի արժանավայել շարժուձեւեր, ինչ որ անշուշտ Թոյլ չպիտի տան գինքը մղուիլ քաղաքական մեքենայութեանց:

Թուրքեւսուրիական սահմանին վրայ

Մարտինէն կը հաղորդեն թէ բախում մը տեղի ունեցած է Հասան Աղա կոչուած վայրին մէջ սուրիական աւազակախումբի մը եւ Թրքական պահակախումբին միջեւ: Աւազակախումբին պետը՝ Օսման Իմօ եւ իր ընկերներէն երեքը սպանուած են: Թրքական զինուորներէն միայն մէկ հոգի սպանուած է:

Պաղեստինի կացութիւնը

«Տէյլի Քրոնիքլ»ի դիւանագիտական աշխատակիցը խօսելով Պաղեստինի կացութեան մասին կը գրէ.

— Պաղեստինի կացութեան մասին վրդովիչ լուրեր կը հասնին ինծի: Առերեւոյթս ամէն ինչ խաղաղ է այնտեղ, բայց իրականութեան մէջ լայն խմորումներ կը կատարուին ամէն կողմ...

Արաբները, ինչպէս Հրեաները կը սպասեն միայն տեղեկագիրը այն յանձնաժողովին, որ հոկտեմբերին Պաղեստին ղրկուեցաւ սըր Սիլերվ Շօի նախագահութեամբ:

Յանձնաժողովը որ վերջերս Լոնտոն վերադարձաւ,դեռ քանի մը վկաներ ալ պիտի լսէ Լոնտոնի մէջ՝ խմբագրելէ առաջ իր տեղեկագիրը, որ հաւանաբար պատրաստ պիտի ըլլայ փետրուարի սկիզբը: Շատ ստիպողական է այս տեղեկագրին հրատարակութիւնը, նոյնպէս շուտով պէտք է յայտարարուի կառավարութեան քաղաքականութիւնը Պաղեստինի մասին: Անհրաժեշտ է որ կառավարութիւնը յստակ ու բացարձակ կերպով բացատրէ Պալֆուրի յայտարարութեան իսկական իմաստը:

Շէյխ Ֆէյսալի պարտութիւնը

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն «Թայմզ»ի.

Շէյխ Ֆէյսալ էտ Տովիշ եւ իր ապստամբ բանակին Մնաջորդը պարտութեան մատնուեցաւ Հիճազի վէհապետ Թագաւոր Իպնը Սուուտի անձնական հրամանատարութեան ենթակայ բանակի մը կողմէ: Շէյխը հիմա կը փնտռէ ապաստան մը: սակայն Իրաքէն վտարուեցաւ, ու հաւանական չէ որ Սուրիա կամ Անդրյորդանան ընդունուի:

Երկու տարի առաջ Շէյխ Ֆէյսալ, որ ժամանակին Իպնը Սուուտի գլխաւոր ալակիցն էր, անապատի հորերուն ազատութիւնը պաշտպանելու պատրուակին տակ յարձակեցաւ Իրաքի եւ Քովէյթի վրայ: 1929ի սկիզբները կռիւի մը պահուն վրաւորուեցաւ եւ գերի բռնուեցաւ, բայց ետքէն ներման արժանանալով, կրկին սկսաւ իր արշաւանքները Նէճտի մէջ: Այժմ օրէնքէ դուրս հռչակուած է ոչ միայն իր երկրին՝ այլ ամբողջ Արաբիոյ մէջ:

Անդրպարսկեան երկաթուղին

Թէհրանէն կը հեռագրեն թէ Րիզա Շահ յունուար 5ին Տիգիուլի մէջ բացումը կատարեց անդրպարսկեան երկաթուղիի հարաւային մասին:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԴԻՄՈՒՄՆԵՐ
ՄԻՋԱԶԳ. ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒԻՆ ԽԱՊՈՒԻՐԻ ԵՒ ԵՓՐԱՏԻ ՄԻՋԵՒ

Բարեգործականի գրասենեակէն ստացանք հետեւեալ զեկոյցը (7 Յունուար).

— Սուրիոյ գաղթականներուն տեղաւորման կեդր. յանձնախումբը, որ կը կրէ «Հայկական կեդրոնական յանձնախումբ» անունը, նիստ գումարած է դեկտեմբեր 28ին եւ 19ին, զբաղելու համար Թուրքիայէն Սուրիա ապաստանած նոր գաղթականներուն վերաբերեալ հարցերով: Պ. Բաշալեան ժողովին հաղորդած է այն բոլոր տեղեկութիւնները զոր Հ. Բ. Ը. Մրուէեան ընդհ. ներկայացուցիչը ստացած է Հալէպէն եւ որ ցոյց կուտան կարիքներուն մեծութիւնը եւ ստիպողական օգնութեան անհրաժեշտութիւնը:

ժողովը որոշած է կոչ ընել միջազգային բոլոր բարենպատակ հաստատութեանց, թէ՛ Եւրոպայի եւ թէ Ամերիկայի մէջ, ինչպէս եւ բոլոր կարմիր խաչերուն, որպէսզի օգնեն այս նոր գաղթականներուն պարենաւորման եւ տեղաւորման:

ժողովը որոշած է նաեւ որ նոր գաղթականները, փոխանակ քաղաքներու եւ «քէմփ»երու մէջ խտնուելու, տեղաւորուին Խապուրի եւ Եփրատի միջեւ գտնուող ամայի հողերուն վրայ, որ հռոմէական կայսրութեան օրով աշխարհի ամէնէն բերրի դաշտերը կը նկատուէին եւ կրնան արդէն գոյութիւն ունեցող եւ խծողուած ջրանցքներու նորոգութիւով արգաւանդ հողեր դառնալ եւ քիչ ժամանակի մէջ ինքնաբաւ դարձնել նոր գաղթականները: Այս նպատակին իբրեւ նպաստ պիտի յատկացուին Ֆրանսական կառավարութեան յատկացուցած վերջին գումարին մէկ կարեւոր մասը, ինչպէս նաեւ Նանսէնեան ծրագրին անյաջողութեան հետեւանքով տրամադրելի մնացած 336 հազար ֆրանքի գումարը:

ՀՕՍԱՆՔԸ ՉԷ ԴԱԴՐԱԾ

Հալէպէն ուղղակի միութեանս հաղորդուած վերջին տեղեկութեանց համաձայն, Թուրքիոյ արեւելեան գաւառներէն արտագաղթի հոսանքը ոչ միայն չէ դադրած, այլեւ տիգրակերտի շրջանէն հասիչ է, Գամըշլը, Ամուտա եւ Գարամանիէ եկած գաղթականներու թիւը բարձրացած է 500ի, որոնցմէ շատերը կը մնան անպատսպար,փողոցները,անծրեւի տակ: Միւս կողմէ, խծողուսի եւ այլ պատճառներով հիւանդութիւնը ծայր տուած է — ծաղկախտ, ադետապ, եւայլն— եւ ցարդ 150 հոգի մեռած են, եթէ անմիջական կարգադրութիւններ չըլլան, կը վախցուի որ մեր խեղճ հայրենակիցները յետին ծայր թշուառութեան մատնուելով փճանան:

Բարեբախտաբար Հալէպի մէջ կազմուած յանձնախումբը լրջօրէն գործի լծուած է եւ այդ շրջանի շուրջ 3000 տարագրեալներու խնամատարութիւնը ձեռք առած է: Սուրիոյ բարձր գովիսէրութիւնը եւս, միութեան դիմումներուն վրայ, արտօնած է այսուհետեւ գաղթականներուն ազատ մուտքը, որով կը յուսացուի թէ այլեւս վերջ գտած են սահմանագլուխի վրայ յարուցուած դժուարութիւնները որ աւելի կը դառնացնէին կացութիւնը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿԱԲԻՆԵՏԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Ե.— Մենք եւս կարծում ենք, որ ամենից առաջ պետք է ուսումնասիրել ժողովրդական ստեղծագործությունը, որ ամենաարտահայտիչ ձեւով արտացոլում է ժողովրդի կյանքը, նրա պատմական անցյալը, նրա հոգեբանությունը, նրա ձգտումները։ Ինչ, ասո՞ւմ եք, ժողովրդական ստեղծագործությունը ուսումնասիրելու համար պետք է ունենալ հատուկ կարողություններ։ Ոչ, ընկերներ, ոչ մի հատուկ կարողություն պետք չէ։ Պետք է միայն ունենալ ցանկություն, սեր դեպի ժողովրդական ստեղծագործությունը, ուզել ուսումնասիրել այն։ Ինչպես ասում են, ուզողը կարող է։ Ես ինքս ժողովրդական ստեղծագործության ուսումնասիրության ասպարեզում նորեկ եմ, ինչպես շատ ուրիշ ընկերներ, որոնք ներկա են այս նիստին։ Ես ինքս ուսումնասիրել եմ միայն մի քանի հեքիաթներ, որոնք ձայնագրել եմ Ղարաբաղի գյուղերից

ՀԱՐԻՒՐ ՏԱՐԻ ԲԱՆՏԻՆ ՄԱՀՈՒԱՆ

ՊԱՀԱՆՋՈՎ ԱՐՁԱԿ

— Ծանր փորձանքի մը մատնուած ըլլալ կը զգայի ինծի, երբ Ֆրանսայէն ելած օրէն ի վեր, ոչ մէկ նամակ կամ հեռագիր ստացած էի Պոլսէն։ Ամէն անգամ որ նամակ մը կամ հեռագիր մը ստանալու ակնկալութեամբ կ՚երթայի նամակատունը, ուրիշներու ստացած նամակներուն կամ հեռագիրներուն մէջ կը փնտռէի իմ անունս, եւ ինծի համար ոչինչ գտնելով, կը վերադառնայի տուն։

Ամէն անգամ որ ինծի համար նամակ մը կամ հեռագիր մը գար, ես անմիջապէս կ՚իմանայի, որ Պոլսոյ մէջ ինծի համար հետաքրքրութիւն ներշնչող դէպք մը տեղի ունեցած պիտի ըլլար։ Ուրեմն, ինչպէս ըսի, ոչ մէկ նամակ կամ հեռագիր ստանալով, կ՚ենթադրէի, որ Պոլսոյ մէջ ոչ մէկ բան տեղի ունեցած էր, որ ինծի հետաքրքրէր։

Ֆրանսայէն ելած օրէն ի վեր, ամէն գիշեր կ՚երազէի, որ Պոլսոյ մէջ ինծի համար մեծ հարստութիւն մը կը սպասէ։ Ամէն գիշեր կ՚երազէի, որ Պոլսոյ մէջ ինծի համար մեծ հարստութիւն մը կը սպասէ։ Ամէն գիշեր կ՚երազէի, որ Պոլսոյ մէջ ինծի համար մեծ հարստութիւն մը կը սպասէ։

Շատ արագ կ՚ընթանայ շինութիւնը անդրպարսկեան երկաթուղիին, որ ըստ ծրագրին, Պարսից ծոցը պիտի միացնէ Կասպից ծովին: Հարաւային վերջնակէտն է Շափուր, ու կը կարծուէր թէ մինչեւ գարուն հազիւ գիծը պիտի հասնէր Տիզֆուլ: Կասպիցի վրայ վերջնակէտն է Պէնտէրկեազ: Այս նաւահանգիստէն մինչեւ Սարի շինուած գիծին բացումը կատարուեցաւ նոյեմբերին:

Նախապէս կը հաշուուէր թէ ամբողջ գիծին շինութեան համար ծախք պիտի ըլլայ 13,000,000 անգլ. ոսկի, բայց նկատելով որ ճամբաները շատ դերբուկ են, առնուազն 24 միլիոն ստերլին պիտի ծախսուի: Հարաւային մասը կը շինուի գերման-ամերիկեան խմբակի մը կողմէ:

Ֆրանսագերման վէճը

Լահէյի բանակցութիւնները տաք փուլի մը մէջ մտան: Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ պատուիրակները դէմ դէմի եկան ժողովին առջեւ: Անգլիոյ ելմտական Նախարար Սնոտըն պաշտպանեց Ֆրանսայի վարչապետ Թարտիէօի տեսակէտը:

Փարքըր Կիլպըրթ, Տօուըսի ծրագրին Հատուցումներու ընդհանուր գործակալը, Ամսթէրտամէն Լահէյ երթալով մօտ երկու ժամ բացատրութիւններ տուաւ ժողովին՝ որոշ հարցերու մասին:

Օրակարգին վրայ դրուած էին 13 հարցեր: Ասոնցմէ հինգը լուծուեցան վերջնապէս, չորսը ղրկուեցան փորձագէտներու, իսկ չորսը յետաձգուեցան՝ սպասելով որ յառաջիկային նոր բանակցութիւններ ըլլան անոնց մասին:

Սաստիկ ձմեռ Անատոլուի մէջ

Մարտինէն կը հաղորդեն թէ հարաւային նահանգներուն մէջ սաստիկ ցուրտ կը տիրէ: Այնթապի, Ֆէվզի փաշայի եւ Մարաշի կողմերը առագին ձիւն տեղացած է եւ ձիւնամրրիկ կը տիրէ: Քիլիսի մէջ խիստ ցուրտերը սկսած են:

Ձիւնին հետեւանքով Այնթապի, Մարաշի եւ Քիլիսի միջեւ թղթատարական հաղորդակցութիւն տեղի չունենար:

"Վագֆ„ կալուածները չպիտի գրաւուին

Լէման անուն գերման մասնագէտ մը կանչուած էր Թուրքիա եւ ծրագիր մը պատրաստած էվգաֆի եւ ընդհանրապէս վագֆներու մասին: Միւթէվէլլիներու Միութիւնը անընդունելի նկատած էր ծրագրին կարգ մը մասերը եւ իր Նախագահը Նուրուլլահ պէյ Էնկիւրի ղրկուած էր, անոնց մասին բացատրութիւններ տալու համար կառավարութեան: Նախագահը վերադարձաւ Պոլիս եւ հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ իր ուղեւորութեան մասին.

— Պ. Լէման ինծի ըսաւ թէ աշխարհի մէջ ամէն կողմ ինչպէս որ կը մատակարարեն վագֆ կալուածները, Թուրքիոյ մէջ ալ պէտք է նոյն ձեւով մատակարարուին: Այս իմաստով իր պատրաստած տեղեկագիրը յանձնելու վրայ է վարչապետ Ըսմէթ փաշայի: Հետեւաբար վագֆներով շահագրգռուողները կրնան ապահով ըլլալ: Որդւոց որդի փոխանցուած վագֆները քանաճոյքի ենթակայ չեն, ինչպէս կ'ըլլային հին շջանին, այլ զերծ են ամէն տեսակ ոտնձգութենէ:

Յանձնախումբ մը կազմուած է, Լէմանի ծրագիրը քննելու համար:

Հայ երիտասարդ մը շնչահեղձ

ՊՐԻՒՍԷԼ, 6 յունուար, (Սեփ. Թղթ.).— Հ. Մ. Ը. Մ.ի անդամներէն պարսկահայ Գագիկ Գամպարեան զոհ գնաց մեծ անխոհեմութեան մը: Ամանորի գիշերը իր խցիկին օդային կազի կտուցը բաց թողած ըլլալով, առտուան դէմ իր եւ Պելժիացի օրիորդի մը մարմինները անշնչացած գտնուեցան սենեակին մէջ:

«Անէնկ»ն ալ դադրած

Իզմիրի «Անէնկ» թերթը, որ 36 տարիէ ի վեր կը հրատարակուէր Իզմիրի մէջ, ստիպուեցաւ իր հրատարակութիւնը դադրեցնել, վերջերս սպառումը նուազած ըլլալուն հետեւանքով:

Արիւնալի կռիւներ Պերլինի մէջ

Պերլինի համայնավարները առջի օր իրենց երկու ընկերներու յուղարկաւորութեան առթիւ կազմակերպեցին ցոյց մը, որուն հետեւանքով երեք ժամ տեւող կռիւներ տեղի ունեցան ոստիկանութեան հետ: Ոստիկանապետ մը, մահացու վէրք ստացաւ, 12 համայնավարներ վիրաւորուեցան: Ձերբակալուեցան կարմիր Ճակատի Ռազմիկներու միութեան 52 անդամներ:

Ամենաբուռն ընդհարումը տեղի ունեցաւ գերեզմանատան մէջ, ուր համայնավարները հասան դրօշակներով եւ ռազմաշունչ վերտառութիւններ կրող ցուցատախտակներով: Ոստիկանները պահանջեցին վերցնել ծաղկեպսակներուն վրայ դրուած կարգ մը վերտառութիւններ որոնք կը նախատէին հանրապետութիւնը:

Ասոր վրայ սկսան իրական ճակատամարտ մը ցուցարարներուն եւ ոստիկաններուն միջեւ՝ ածուխի կտորներով, դանակներով եւ մետաղէ գործիքներով: Ոստիկանները զէնք պարպեցին: Քաղաքապետարանը հսկողութեան տակ առնուեցաւ և ամբողջ ոստիկանութիւնը շարժման մէջ դրուեցաւ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՓԱՐԻԶԻ ոստիկանութիւնը առջի օր Պանթըլէի մէջ ձերբակալեց յայտնի համայնավար կին գործիչ Սիւզան Ժիրօն, որ զինուորները ըմբոստութեան մղելու ամբաստանութեամբ վեց ամիս բանտարկութեան դատապարտուած էր Անժէի վերաքննիչ ատեանին կողմէ եւ ցարդ փախստական կը մնար:

ԼԷՆԻՆԳՐԱՏԷՆ կը հաղորդեն որ ցարին նախկին մէկ պալատին մէջէն գտնուեցան Նիքոլա Բ.ի մէկ յուշատետրը եւ բազմաթիւ թղթակցութիւններ՝ փոխանակուած վերջին ցարուհիին եւ Վիլհելմ Բ.ի միջեւ:

ԾԽԱԽՈՏԻ գերմանական 1600 տուներ ծամբայ տուին իրենց 100,000 պաշտօնեաներուն:

ՔԷՆԹԸՐՊՐԻԻ արքեպիսկոպոսը հրամայեց բոլոր եկեղեցիներու մէջ աղօթքներ ընել՝ Լոնտոնի նաւային խորհրդաժողովին առթիւ: Եթէ պետութիւնները յաջողին զինաթափութեան մասին յաջող ելք մը յանգիլ, կ'ըսէ, աշխարհէն պիտի վերնայ պատերազմի վախը:

ԸՆԿԵՐԱ-ՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ՍԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ
Հ. Յ. Դ. ՀՐԱՅՐ ԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ
Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին
կը խօսի՝ Ընկ. Լ. ՋՈՐՄԻՍԵԱՆ
Նուագ, երգ, արտասանութիւն — Մուտք 3 ֆր. յըմպելիով
Շոգեկառք առնել Կառ տիւ Նօռէն 7.5, 7.30 եւ 8.10

ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ
ՄԱՐԱՇԻ ԱՆԿՄԱՆ 10ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ
կազմակերպուած Մարաշի Հայրենակցական Միութեան կողմէ
Այս կիրակի ժամը 2.30ին Սալոն Էսպանեոլի մէջ 46 r. Tapis Vert
կը խօսի՝ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ
կը մասնակցին քաղ. կուսակցութիւնները, Հայր. միութիւնները, Զ. Ե. Ռ. Մ. եւն.:
Գեղարուեստական ճոխ բաժին — Մուտքը ազատ է
կը խնդրուի ծնողներէն միասին չբերել պզտիկները

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ
ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕՒ (ՄԱՐՍԷՅԼ) ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Ի նպաստ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ—ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ
Այս կիրակի ժամը 2.30ին Bar Vincent 120 ave. Chemin de la Madragueի մէջ: Կը ներկայացուի՝
ՊԱՆՔ ՕԹՕՄԱՆԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ կամ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ
Կը մասնակցին դերասաններ Մ. Մարութեան եւ Ս. Ղազարեան
Մուտք 5 ֆրանք

ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՀԱՆԴԷՍ
ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՐԱՒ. ՇՐՋ. ՅԱՌԱՋԴԻՄԱՍԻՐԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Այս Կիրակի ժամը 3ին Salle de Bunquesի մէջ, Place Condorcet, Bourg la Reine.
Կը նախագահէ՝ Պ. ԹԱԴԷՈՍ ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ
Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին Օրիորդներ Ս. Սրապեան, Հ. Գազազեան, Տիկ. Վերժին Մինասեան, Պ. Պ. Թ. Ղազարոսեան, Ս. Սարգիսեան, հայ պարերը եւ Թառնստ Աբգար:
Մուտք 2 ֆրանք (սրահի ծախքի համար). պզտիկները ձրի
Հաղորդակցութեան միջոց Porte d'Orléansէն առնել 88 թիւ հանրակառք եւ իջնել Place Condorcet: Bourg la-Reine.

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ
Հովանաւորութեամբ ՏԻԿԻՆ ՆՈՅԵՄԻ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆԻ
Ի նպաստ Գպրոցասէրի որբանոց-վարժարանին
Այս Կիրակի, ժամը 2.30ին Իէնայի սրահը, Ավընիւ տ'Իէնա
Ցայտագիր, ճայկական պար, օփերէթ, մեներգ, երաժշտութիւն, արտասանութիւն:
ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆ՝ 50, 30, 15 եւ 10 ՖՐԱՆՔ

Հ. Յ. Դ.

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ կոմիտէի նախաձեռնութեամբ, տեղի պիտի ունենան շարք մը դասախօսական եւ վիճաբանական ընդհ. ժողովներ՝ հետեւեալ նիւթերու շուրջ.

Խաղաղութեան գաղափարը եւ Հ. Յ. Դ., Դասակարգային պայքարը եւ Հ. Յ. Դ., Մարքսիսմը եւ Հ. Յ. Դ., Անկախ եւ Միացեալ Հայաստան, քաղաքական կուսակցութիւնները եւ Հ. Յ. Դ., ինչ է կոմմունիսմը:

Դասախօսութեան օրերը կը յայտարարուին շուտով:

ՓԱՐԻԶ

Փարիզի շրջանի բոլոր խումբերու գանձապահները կը հրաւիրուին այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Petite Sourceի ներքնայարկը, Մէթրօ Odéonի դիմացը: Միասին ունենալ 1929ի ստուգի տետրերը:

Պէլվիլի Ռոստոմ կոմիտէի ժողովը՝ վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ռոստոմի սրահը: Օրակարգ՝ ընտրութիւն:

Պուա Քոլոմպի Վիշապեան խումբը ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս իրիկուն ժամը 9ին 79 Rue des Chambards, Bois Colombes. Կարեւոր օրակարգ եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ԳԱՒԱՌ

Լիոնի Քեռի խումբի ժողովը՝ այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Դաշնակցութեան Դրադարանը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայ կ'ըլլայ շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Ուրֆայի Հայր. Միութեան ժողովը՝ այսօր Ուր. իրիկուն ժամը 9ին Լա Փըթիթ Սուրսի մէջ: Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՓԱՐԻԶԻ Տրապիզոնի նահանգի Հայր. Միութեան ընդհանուր ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 3ին Ֆլորիա ճաշարանը, 61 Rue Mr. le Prince.

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հայ Լէգէոնական Միութեան ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 8.30ին, Պաուր լա Փոսթի սրահը: Ներկաներուն թիւը մեծամասնութիւն կը համարուի: Օրակարգ՝ 1. Հաշուետուութիւն, 2. Ընտրութիւն նոր վարչութեան եւլն.:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Մարսէյլ, Հ. Ի.— 155: Սկսանք ղրկել:
Մարսէյլ, Ա. Մ.— 70:
Զապգեմար, Մ. Ա.— 100:
Մարսէյլ, Գործ.— 703:
Պրինեոլ, Ե. Կ.— 37:
Քանտիա, Ա. Մ.— 200:
Երուսաղէմ, Գ. Բ.— 1 ոսկի:
Քազապլանքա, Ա. Զ.— 280:
Տրակինեան, Վ. Գ.— 125:
Նիս, Մ. Խ.— 70:
Սէն Թ'Օպան, Յ. Զ.— 140:
Փրիվա, Գ. Դ.— 60:

ՄԻՋԱԳԵՏՔԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՏԵՂԱՒՈՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ինչպէս գրեցինք, Թուքումանի մէջ (Արժանթին), Գ. Շաճըրկեանի նախաձեռնութեամբ, երկու Վանեցի ընկերներ, Աբօ Մամիկոնեան (կամ Անդրանիկ) եւ Գրիգոր Յարութիւնեան հանգանակութիւն մը կատարած են Միջագետքի գաղթականներու տեղաւորման համար (Մուսուլ): Ստորեւ ցանկը.—

Ա. Մամիկոնեան Վանեցի 20 փէսօ, Գ. Շաճըրկեան՝ Շ. Գարաճիսար, Լ. Պէզճեան՝ Պէյլանցի, Ե. Քանդարեան՝ Թօգատցի, Մ. Եղիազարեան՝ Վանեցի, Գ. Ճիգմէճեան՝ Պէյլանցի 10ական, Ա. Ճէպրեան՝ Պէյլանցի, Ա. Գուլօեան՝ Վանեցի, Ա. Մաքսեան՝ Ատանացի, Ե. Մաքսեան՝ Ատանացի, Գ. Յարութիւնեան՝ Վանեցի 5ական, Ե. Ալագեան՝ Հաճընցի 4, Ա. Գարիպեան՝ Մալաթիացի, Յ. Տազեան՝ Ա. Գարահիսարցի, Բ. Պալեան՝ Տ. Եոլցի, Յ. Տայեան՝ Պարտիզակցի, Ս. Նէվրուզեան՝ Էվէրէկցի 3ըօական, Ա. Բաբուեան՝ Միխալիչ, Ս. Քապցիեան՝ Էվէրէկցի, Հ. Նալպանտեան՝ Եօզկատցի, Հ. Ղազարեան՝ Քէսապցի, Ա. Քամպէրեան՝ Քէսապցի, Ա. Յակոբեան՝ Խարբերդցի, Լ. Հեղինեան՝ Մարաշցի, Մ. Թուքմանեան՝ Զնքուշցի, Գ. Թօփալաշեան՝ Կիւրինցի, Ե. Այպաղեան՝ Քէսապցի, Մ. Մանուկեան Կիւրինցի 2ական, Մ. Աշըքեան Քէսապցի 1: Գումար 137 փէսօ:

ԽՄԲ.— Այս գումարին փոխարժէքը, 11 սդերլին եւ 4 փէսօ, մեզի ղրկուած ըլլալով, փոխադրեցինք Միջագետքի գաղթ. կոմիտէին նախագահ Պ. Լեւոն Շաղոյեանի:(Տես Յառաջ 1 Յունվ.)

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

—Խարբերդցի Արաքսի, Արշալոյս և Արուսեակ ՏէրՅովհաննէսեան կը փնտռեն իրենց եղբայրը Ազասի որ 1914ին մեկնած է Ամերիկա: Կը փնտռեն նաեւ իրենց հայրը Մարտիրոս և մայրը Շուշան (Վարդեր) եւ եղբայրը Կարապետ, որոնցմէ բաժնուած են 1929ին: Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Սուրիա: Լուր տուողին վեցամսեայ «Յառաջ» նուէր: Կը խնդրուի սուրիահայ եւ ամերիկահայ թերթերէն արտատպել: Իմացնել՝ Asadour Chegerezianի Usine Mr. Combier, Ucel. Ardèche. France.

—Շապին Գարահիսարցի Բիւզանդ Այնաճեան կը փնտռէ իր քոյրը Խոսրովիդուխտ եւ եղբայրը Մկրտիչ. կը կարծուի թէ Ակնայ կողմերը կը գտնուին: Բոլոր նոր հասած գաղթականներէ կը խնդրուի իմացնել P. Aynadjianի 4 rue Daumartais, Marseille, France: Լուր տուողին 150 ֆրանք նուէր:

Կը խնդրուի սուրիահայ թերթերէն արտատպել:

— Յաքէթ Յակոբեան կը փնտռէ իր հայրը Պիթլիսցի Սիմոն Յակոբեան եւ իր մօրաքոյրը՝ պողչաճի Մուշեղի կինը Համաս եւ իր զաւակը Աբիսողոմ: 1914էն ի վեր որ եւ է լուր չկայ իրենցմէ: իմացնել՝ Hapet Agopianի 4 Rue des Deux Avenues, Paris (13e):

Կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել:

— կը փնտռուի Էսկիշէհիրցի Յովհաննէս Թայմիզան (24 տարեկան) որ 3 ամիս առաջ կը գտնուէր Աթէնոն: իմացնել իր եղբօր Գառնիկ Թայմիզեանի, Cher Mr. Arthur. 35 Rue Roberte. Lyon (Rhône).

— Պիթլիսցի Ազնիւ Բազչունեան, հօր անուն Փանոս, կը փնտռէ իր եղբայրը Գեղամ. իմացնել Hapet Agopianի, 4 rue des Deux Avenues. Paris (13).

ՄԻԱՅՆ 250 ՖՐ. ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ դուք կա... տիրանա...
փական Հողաբաժնին-Փարիզի շրջականները, ուր կրնաք շինել ձե... նոյնպէս ամսավճարներով:
Մանրամասնութիւններու համար դիմեցէք՝
" ՏԱՐԱՍՈՎ - ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ - ԲԷԳՋԱԴԵԱՆ
Հայկական գրասենեակը՝ 18 Rue Chaussée d'Antin. ... Opéra կամ Chaussée d'Antin, ամէն օր ժամը 10—12 եւ ... իսկ Կիրակի ժամը 10—12:
Boulogne, Billancourt, Issy, Chaville եւ Viroflay ապր... աշխատող հայրենակիցները կարող են դիմել նոյն գր... եակի մասնաճիւղը՝ 87bis Bld. de la République, Boulog... Տ. Բէզզազեանին Գշ. եւ Ուր. իրիկուն ժամը 6—8, իսկ Կ... ժամը 10—12: Կիր. օրերը կարելի է դիմել նաեւ Հայոց ... դեցիին դիմացի Café Rest. 22 Rue Jean Goujon ժամը 1... Պ. Տէր Աբրահամեանին:
ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒ Է ՎՃԱՐՈՒՄԻ
ՁՐԻԱԲԱՐ կ'ուղեկցինք ձեզ ընկերութեան ինքնաշարժ... հողաբաժինները ցոյց տալու համար: Բոլոր բացատրու... ները հայերէն:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEV...
Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96...
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը բո... ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի ... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթ... կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷ...
Contentieux Général, (Accidents) R. C. Seine 42363
Հասցէ՝ 72 Rue de Ménilmontant, Paris (XX)
Հեռաձայն Ménilmontant 96-74
Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր եւ պ... նական գրութիւնք, դիւրամատչելի պայմաններով:
ՓՈՂՈՑԻ ԱՐԿԱԾԻ ԴԱՏԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, ԱՄ... ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ:
Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէ... վերջ 2-3, իրիկուան 7էն 8.30:
Մէթրօ՝ Ménilmontant եւ Martin Nadaud, Թրամուէյ 26, Օթօպիւս BC, BG, O եւ Q.

Պէտք ունինք օգնականներ ... ձակի ...
վճարում եւ տեւական գ... մել՝ անձամբ կամ նամա... տեւեալ հասցէին.
Տիւզեան եղբարք, ...
Centrale, Le Cannet, (A...

Կ'ուզուի արեւելեա... եւրոպակ...
հարար մը, փութով դիմ... ռաջ»ին:

Կ'ուզուի արեւելեան ... կուրներ պ...
տող վարժ եւ փորձառու ... բար մը ճաշարանի համ... վճարում: Դիմել անձամբ ... նամակաւ H. Nigogho... ճաշարան «Եփրատ», ... François Garcin, Lyon.

Խոհարար կ'ուզ...
Արեւելեան եւ եւրո... կերակուրներու համար ... շարժ եւ լաւ փորձառու ... րարի մը պէտք կայ: ... խմբագրատուն: Ճաշարա... մար անվարժները թող ...

Վաճառու է ընդարձա... խատան...
120 քառակուսի մեթր ... ծութեամբ, Ա. յարկ երկ... սրահ, բնակութեան ... սենեակով մը: Դիմել ... 31 Rue Aumaire, փարիզ ... ռաձայն 84 18:

Ծախու է Արև... նպաս...
խանութ մը: Խիստ դիւ... չելի պայմաններ: Դիմել՝ ... Ներսէսեանի, Ave. J. Jaur... cines (Isère).

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆ...
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: ... եւ նոր մեթոտով դարմանում ... եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ ... հիւանդութեանց (ֆրանկախտ ... մամիզ.) եւ վարիսի: Մասն... առթուառ: Խղճամիտ եւ արդ... հրդակցութ. ամէն օր 9—12, ... Կիրակի 9—12:

EMPIRE Միգիր-Հօլ՝ 37 Av. ...

ԲԺՇԿ. եւ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿ...
ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Pari...
Մէթրօ՝ Beaugrenelle
Միզանցքի, փրոսթա... մորթի, արիւնի, կանանց ... ւանդութիւններ եւ փ... կախտ: Ամէն օր ժ. 10—1... 3 9: կիր. եւ տօն օրեր 10...

ՖՐԱՆՔ ԵՒ ՌՈՒՍ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
A. REDSKY, Place Contrescarpe (76 r. Cardinal Lemoineի անկիւնը): Օթոպիւս՝ S., Թրամուէյ՝ 4, 47, 82, 83, 85:
Արեւելեան ամէն կարգի նպարեղէններ, թրքական սուրճ, Պրինձ, բաշկավալ, սեւ եւ կարմիր խավեար, պուլղուր, տուլմա, հէլվա, լօքում, փաքլավա, օղի, վոտկա, ռոմ, քոնեաք, շամփանեա եւ ամէն կարգի գինիներ: Գինները մատչելի: Թարմ եւ մաքուր: Տունը կը յանձնուի: Հեռ. Gobelins 51-52:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDI...
208bis, Rue Lafayette Par...

Le Gérant: H. ST. PH...

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN — Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Redaction & Administration — Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e) MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 10 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930 — 10 JANVIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1157 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՄԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՅՍ ԱՊՏԱԿՆ ԷՐ ՊԱԿԱՍ

Առջի օր կ'արտատպէինք երկտող լուր մը՝ Պէյրութի «լ'Օրիան» թերթէն։

Մեր պաշտօնակիցը, յիշելով գաղթակայանի հիւղակներուն քանդումը եւ գաղթականներուն տեղափոխութիւնը, դիտել կուտար.

— «Ազգերու Դաշնակցութեան պատուիրակ Պ. Պիւռնիէ եւ իշխանութիւնները մեծ ճիգ կը թափեն, ապահովելու համար գաղթականներու հանգիստը եւ առողջութիւնը։ Հայերու վարչական ժողովը, զանազան հոսանքներու վարչութիւնները եւ նոյնիսկ առաջնորդը չեն հետաքրքրուիր իրենց հայրենակիցներով։ Անոնք ոչ իսկ է նշանակելի շարժում չեն ցուցներ»։

«Յառաջ»ի ընթերցողները պիտի յիշեն որ այս միեւնոյն պատուիրակը անցեալ տարի Ժընեւի մէջ, դառնօրէն կը գանգատէր մեր թղթակցին, թէ անհագին գործ կը կատարուի հայ գաղթականներու տեղաւորման համար. բայց Հայերը իրենք չեն հետաքրքրուիր։ «Իբրեւ թէ Չինացիներուն համար եղած ըլլայ այս բոլորը։»

Արդարեւ, տարիները կ'անցնին, եւ մենք տակաւին կը շարունակենք օտարականի պէս նայիլ 40.000 գաղթականներու տեղաւորման խոշոր աշխատանքին վրայ։ Մամուլը պարբերաբար տեղեկութիւններ կը հրատարակէ նորաշէն գիւղերու, տեղաւորուած համրանքի, լծկանի, սերմնցուի, ծառերու եւ արտերու մասին, քաղելով Ազգերու Դաշնակցութեան տեղեկագիրներէն։ Լուրեր՝ որոնք չեղածէն գործ մը արտադրելու ճիգն ու եռանդը կը պատմեն։ Բայց, քանի՞ հոգի ուշադրութեամբ կը կարդան այդ նկարագրութիւնները։ Քանի՞ հոգի կը հետաքրքրուին, կ'ոգեւորուին լրջօրէն։ Նիւթական տէսակէտով զէրօ է կը հաւասարի մեր մասնակցութիւնը. իսկ բարոյականը — կարելի է դատել կարդալով «լ'Օրիան»ի դիտողութիւնը.

— «Հայերու վարչական ժողովը, զանազան հոսանքներու վարչութիւնները եւ նոյնիսկ առաջնորդարանը չեն հետաքրքրուիր իրենց հայրենակիցներով»։

Կամ կը հետաքրքրուին այնքան, որքան անհրաժեշտ է խուսափելու ցաւէ մը ազատելու համար։

Օրինակ, տեղական իշխանութիւնները քանի մը անգամ ժամանաժամ տուին, վրանաքաղաքը պարպելու համար, քանի որ վճռուած է քանդել ապականութեան եւ ծուլութեան այդ որջերը։ Որոշումը հաղորդուած ատեն՝ անշուշտ խուճապ կը ծագի, եւ առաջնորդը կամ ուրիշ իրաւասու անձ մը ափ կ'առնէ կառավարութեան դուռը, նոր պայմանաժամ խնդրելու համար։ Եթէ տրուեցաւ, այլեւս կը մոռնանք ամէն բան, մինչեւ գործի սկսին կացինն ու բրիչը, եւ մեր խելքը գլուխը գայ։

Անշուշտ վաղը նոյն պատմութիւնը պիտի լսենք Հալէպէն, ուր այլապէս ծանր է կացութիւնը, Անատոլուի բռնագաղթին հետեւանքով։ Եղածին վրայ պիտի աւելնայ, արդէն ըսեր է լինալ 3 4000ի նոր համրանք մը, որուն տեղաւորումը մէկէն բանէ առաջ հաւաքական աշխատանք եւ գիտակցութիւն կը պահանջէ։

Բարեբախտաբար, Ժընեւի մէջ գումարուած համապատասխան մարմինը որոշեր է նորեկները առաջին առթիւ տեղաւորել Խապուրի եւ Եփրատի միջեւ, Թափուր հողերու վրայ, խնամակ ձգելու որ երթան դիզուին ու լուծուին կայաններու մէջ։ Այս նպատակով կարեւոր գումարներ ալ տրամադրուած են։ Բայց, գործը այնքան ընդարձակ է եւ ծանր, որ չի կրնար յաջողութեան հանուիլ առանց մեր սրտագին եւ գործնական մասնակցութեան։ Օտարը դիւրութիւններ կ'ընծայէ, բայց մեզի կ'իյնայ բուն աշխատանքը, գործին կազմակերպումն ու իրականացումը։ Այս տեսակ պարագաներու մէջ է որ պիտի ապացուցանենք թէ ունինք ազգային գիտակցութիւն եւ մեր ճակատագիրը վարելու ընդունակութիւն։

Դա՛ռն է — թէեւ շատ փափուկ — Պէյրութի ֆրանսական օրկանին ապտակը։ Բայց տեղին։ Կը թուի թէ ոչ միտք մնացեր է Լիբանանի հայկական շրջանակներուն մէջ, ոչ ալ սիրտ։ Արդեօք անո՞ր համար որ դուրսէն ալ, մանաւանդ այս քաղաքին մէջ, ցամքեր են թ'ւ միտքերը թ'ւ սիրտերը…

Ուշ չէ, տակաւին, սթափելու համար։Մանաւանդ որ,Անատոլուի խորերէն փրթած հոսանքը արդէն քով քովի բերեր է մեր տարրերը, Հալէպի մէջ, եւ ամէնքն ալ կ'ըմբռնեն կացութեան ծանրութիւնը։

Կ'ուզենք հաւատալ թէ այդ գիտակցութիւնն ու գործակցութիւնը բարերար ազդեցութիւն պիտի ունենան նաեւ Պէյրութի մէջ եւ այլուր։ Ու պիտի բացուի, վերջապէս, լուռ, ներդաշնակ եւ արդիւնաւոր գործունէութեան շրջան մը՝ մեր ամենէն հայաշատ, բայց եւ ամէնէն անտէր գաղութին մէջ։

Ոչ լեռներ գլորելու խնդիր կայ, ոչ ալ հազար կտոր ըլլալու։ Կը բաւէ ուշադիր աչք եւ քիչ մը տաք սիրտ ու պարտաճանաչութիւն։

Իսկ ամէնէն առաջ, հարկ է թօթուել այն կիրքերը, որոնց ոչ թէ գաղափարն է որ կը կայծկլտայ, այլ խօսքի տակ թաքնուելու ասիական ունակութիւնը։

Ով որ քաջ է, ասպարէզ կ'իջնէ եւ գործքով կ'ապացուցանէ իր արժէքն ու առաւելութիւնը, իմաստութիւնն ու գեղեցկութիւնը։ Մնացածը հէքեաթ է։ Ոտքի վրայ քուն բերող ու սահմանուած պատմութիւն։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԳՈՐԾ, ՈՉ ԹԷ ԽՕՍՔ

«Հայրենիք» խմբագրականի մը մէջ կը պարզէ Ամերիկահայ Կարմիր Խաչին կատարած աշխատանքները եւ առաջադրութիւնները (դեկտ. 15).

— «Այսպէս, այժմ իր մղած քէմփէյնով՝ Հայ կարմիր խաչը կ'ուզէ.—

1. Սուրիոյ մէջ միջնակարգ հայ վարժարանի մը հաստատումին նպաստել նիւթապէս, որպէս զի մեր այդ ամէնէն մեծ, բայց եւ ամէնէն աղքատ գաղութի նոր սերունդը կարենայ դաստիարակուիլ հայկական ոգիով եւ պիտանի քաղաքացի դառնալ փալագայ ազատ Հայաստանի համար։

2. Սուրիոյ զանազան հայաբնակ վայրերու եւ նորահաստատ հայ գիւղերու մէջ նախակրթարաններ հիմնել, ինչպէս նաեւ բժշկական - առողջապահական կայաններ հաստատել։

3. Դարձեալ Սուրիոյ մէջ հաստատել միայուն արհեստանոցկայան մը՝ հարէմներէ նոր ազատուած մեր քոյրերուն եւ պատանիներուն համար։

4 Նիւթապէս օգնել Ատրպատականի 16 հայ գիւղական դպրոցներուն, որոնք չեն կրնար պահուիլ իրենց սեփական միջոցներով։ Նոյնպէս օժանդակել Ատրպատական ապաստանող հայ տարագիրներուն։

Միջագետքի հայ գաղթականներու Մուսուլ տեղափոխութեան եւ տեղաւորման նպաստել՝ շարունակելով արդէն սկսուած գործը։

6. Յունաստանի հայ դպրոցներուն եւ կարօտեալներուն օգնել։

Եւ, վերջապէս, նպաստել մեր նահատակ հայ մտաւորականներու եւ զինուորականներու ընտանիքներուն, ինչպէս եւ հայածական կարօտեալներուն եւ հիւանդներու թէ՝ Հայաստանի մէջ եւ թէ Հայաստանէն դուրս։

Հայ կարմիր խաչի կեդրոնական վարչութիւնը Յուլիս ամիսէն սկսեալ, այսինքն՝ իր վերջին պատգամաւորական ժողովէն յետոյ, մինչեւ այժմ վերոյիշեալ նպատակներու համար ուղարկած է 4,555 տոլար։ Այդ գումարէն 1,500 տոլար գացած է Պէյրութի միջնակարգ հայ վարժարանին, 1495 տոլար՝ 14 հայաբնակ վայրերու դպրոցներուն, 300 տոլար՝ Ատրպատականի կարիքներուն, 1000 տոլար՝ Յունաստանի որբանոց վարժարաններուն եւ 260 տոլար՝ կարօտ ու հիւանդ հայ ուսանողներուն։»

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ ԴՈՒՐԵԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ

Լոնտոնէն կը գրեն մեզի.—

Անգլիոյ ձորճ Թագաւորը նոր տարուան առթիւ, երուսաղէմի պատրիարքին շնորհած է «Բրիտանական կայսրութեան» պատուանշանին ասպետի աստիճանը (Knight Commander of the Order of the British Empire)։ Լոնտոնի թերթերը ուրախութեամբ կ'արձանագրեն այս անուանումը եւ գովեստով կը խօսին հայ եկեղեցականին մասին։ Պատրիարքը պիտի կրնայ կցել իր անունին K. B. E. սկզբնատառերը, ինչպէս սովորութիւն է Անգլիոյ մէջ։

ՆԿԱՐ ՄԸ ՈՐ 25 ՄԻԼԻՈՆ Կ'ԱՐԺԷ

Ամերիկացի արուեստասէր մը 200.000 անգլիական ոսկիի (25 միլիոն ֆրանք) գնեց Սըր Թոմաս Լօրէնսի մէկ նկարը՝ «Կարմիր Տղան», որ կը պատկանէր Տըրհէմի կոմսին։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ձերժինսկի կեղծողներու դատը

ՎՐԱՍՏԱՆԸ ԱՆԿԱԽ ՊԻՏԻ ՀՌՉԱԿԷԻՆ

Պերլինէն կը հաղորդեն թէ քանի մը օրէ ի վեր Մոաբիթի մասնաւոր դատարանին առջեւ տեղի կ'ունենայ Չերվոնեցի կեղծարարներուն դատավարութիւնը։ «Յառաջ» ժամանակին մանրամասնութիւններ տուած էր այս մասին։Պաշտպան փաստաբանները նախ պահանջեցին որ քաղաքական յանցաւորներու համար 1928ին շնորհուած ընդհ. ներումը գործադրուի նաեւ ամբաստանեալներուն համար, քանի որ խնդրոյ առարկան քաղաքական հանգամանք ունի։ Դատարանը մերժեց այս առաջարկը։

Նախ լսուեցաւ վրացի Քարումիձէ, որ ըսաւ թէ ինք կը գործէր հաւանութիւնովը քարիւղի թագաւոր Տէթէրտինկի, զօր. Հոֆմանի, Նոպէլի եւ ուրիշներու. յայտնեց թէ իրենց յանձնուած դրամը կը գործածուէր ո՛չ միայն չերվոնեցի արժէքը կոտրելու, այլեւ հակաբոլշեւիկ զօրաւոր շարժում մը առաջ բերելու Վրաստանի, ամբողջ խորհրդային միութեան, նոյնիսկ Գերմանիոյ մէջ։ Աւելցուց թէ իրենք բացարձակապէս անձնական շահ չէին հետապնդեր. ընդհակառակն իրենց սեփական միջոցներն ալ կը զոհէին։

Յետոյ հարցաքննուեցաւ Սատաթիէրաշվիլի, քարտուղար իշխան Ավալոֆի Միւնիխի մէջ։ Անոր միջոցաւ է որ յարաբերութեան մտած էր այն շրջանակներուն հետ, որոնք կ'աշխատէին Վրաստանի, անկախութեան համար։ Ըսաւ թէ Գերմանիա վարակուած էր բոլշեւիկեան գաղափարներով, ինք եւ իր բարեկամները անհրաժեշտ նկատեցին կապուիլ աջ շրջանակներուն։ Վրաստանը ազատագրելու կարող պիտի ըլլար միայն ազգայնօրէն վերածնած Գերմանիա մը։

Ամբաստանեալը Միւնիխի մէջ ծանօթացած էր Տոքթ. Վէպէրի հետ, որ կը թուի թէ շատ լաւ յարաբերութիւններ ունի պավարիական կառավարութեան հետ։ Անոր միջոցաւ այս վերջինին հաղորդեց բազմաթիւ տեղեկութիւններ՝ բոլշեւիկներու գործունէութեան եւ Գ. Միջազգայինի պրոպագանդին մասին։

Հարցաքննուեցաւ նաեւ Տոքթ. Վէպէր, որ կը պատկանի Հիթլէրի շրջանակին եւ մասնակցած է 1923ի պետական հարուածին։ Ինքն է որ զօր. Հոֆմանը յարաբերութեան դրած է գլխաւոր ամբաստանեալ Քարումիձէի հետ եւ Լոնտոն ղրկած յիշեալ զօրավարը՝ անգլիացի ծանօթ դէմքեր շահելու համար ի նպաստ Կովկասի հակաբոլշեւիկեան պայքարին։ Վէպէր մերժեց տալ այդ մարդոց անունները։ Դատը կը շարունակուի։

Բեսեդովսկիի դատավարութիւնը

Ինչպէս գրեցինք, առջի օր Մոսկուայի մէջ սկսաւ դատավարութիւնը Փարիզի խորհրդային դեսպանատան նախկին խորհրդական Բեսեդովսկիի՝ ի բացակայութեան։ Դատարանին մէջ ներկայ էր նաեւ արտաքին փոխ-գործավար Լիտվինոֆ։

Արտաքին գործավարութեան արեւմտեան գրասենեակի տնօրէն կացան ըսաւ թէ ամբաստանեալը քանիցս անկարգապահ արարքներու մէջ գտնուած եւ ազդարարութիւններ ստացած է։ Չեկայի գործակալ Րոյզէման, որ Փարիզ եկած էր Բեսեդովսկին հարցաքննելու համար, ըսաւ թէ Բեսեդովսկի չկրցաւ բացատրութիւն տալ 15.000 տոլարի գործածութեան մասին, գլխու ցաւ պատրուակելով։ Նոյն օրը կէսօրէ վերջ Բեսեդովսկի դեսպանատան գաւիթը տեսնուեցաւ ֆրանսական ոստիկանութեան հետ, դռնապանին միջոցաւ կանչեց իր կինը ու մեկնեցաւ դեսպանատունէն։ Րոյզէման աւելցուց թէ Բեսեդովսկիի պատէն ցատկելով փախչիլը սուտ է, քանի որ կրնար ազատօրէն դուրս ելլել։

Բացի 365.000 ֆրանքի գումարէն, Բեսեդովսկի իւրացուցած է նաեւ խորհրդային դեսպանատան պատկանող կարգ մը արծաթեղէններ։

Ամբաստանեալին եղբայրներէն մէկը՝ Եակոբ Բեսեդովսկի ըսաւ թէ՝ հակառակ արտասահմանի կարգ մը թերթերու գրածներուն, իր ընտանիքը երբեք չէ հալածուած խորհրդային իշխանութեանց կողմէ։

Յետոյ կարդացուեցան Փարիզի դեսպանատան զանազան ռուս եւ ֆրանսացի պաշտօնեաներու վկայութիւնները՝ Բեսեդովսկիի վարած ճոխ եւ փարթամ կեանքին մասին։ Ասկէ զատ Բեսեդովսկի ոչ մէկ ատեն բերանացի կամ գրաւոր կերպով յայտարարած է թէ խորհրդային կառավարութեան քաղաքականութեան կը հակառակի, ընդհակառակն միշտ ջատագոված է անոր ուղեգիծը։

Ընդհանուր դատախազը պահանջեց որ 10 տարի բանտարկութեան դատապարտուի Բեսեդովսկին իբրեւ գեղծարար։

Դաւաճանութեան խնդիրն ալ առանձին քննութեան պիտի ենթարկուի։

Իտալացի անիշխանականներու բոյնը

Նիսի ոստիկանութիւնը Քանէէն երկու քիլոմեդր հեռուն լեռներու մէջ գտաւ խորհրդաւոր թաքստոց մը, ուր կ'ապրէին երկու տարիէ ի վեր Անճելօ եւ Էնրիքօ Փուտտու եղբայրները։ Բնակարանը կը կոչուի «Ֆոնթ-Մարիա» եւ ունի անմշակ ընդարձակ հողեր։ Փուտտու եղբայրները կ'աշխատէին մօտակայ քարահանքի մը մէջ եւ հնարաւորութիւն ունէին ստանալու տինամիթ եւ շէտտիթ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ Ժ.

Ա. Ե. Հ. կարմիր խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին հանգանակութեան գումարը(ցանկը յաջորդաբար)	1868
Պոլէնի Ազգ. վարչութեան հանգանակութիւնը (մանրամասնութիւնները յաջորդով)	962
Եօթնակ	100
Յ. Յովակիմեան, Մարսէյլ	100
Ա. Յովակիմեան »	30
Հրաչեայ, Լուիզ, Թագուհի եւ Արաքսի Հալաճեան	20
Արամ Քիթապճեան, Մարսէյլ (փոխան ծաղկեպսակի փոքրիկն Աստղիկ Օ. Ճգնաւորեանի մահուան առթիւ)	30
Երուանդ Արսլանեան, Պուրկ Սէն Թ'Անտէօլ	30
Մնիկ Սարեան	10
Արամ Սանտալճեան, Լա Թոշէլ	10
Գումար	3160
Թ. ցանկի գումարը	5367
Գումար	8527

**

ԽՄԲ.— Օրուան գումարին վրայ, դեկտ. 31ին կեդր. ցանձնախումբին յանձնած էինք 3000 ֆրանք (տես յանձնախումբին Ա. ցանկը)։ Երէկ յանձնեցինք 5000 ֆրանք եւս։

**

… Խմբագիր

ԱԼՖՈՐՎԻԼ, 6 յունուար. — Թուրքիայէն դէպի Սուրիա տարագրուած մեր դժբախտ հայրենակիցներուն թշուառութիւնը մասամբ մեղմացնելու եւ համազգային պարտականութեան մէջ անմասն չմնալու համար, Ալֆորվիլի Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի մասնաճիւղս 5 յունուար 1930 կիրակի օր հանգանակութեան մը ձեռնարկեց գաղութիս մէջ։ Գոյացած ամբողջ հասոյթը, 1868 ֆր. ձեզ կը ղրկենք, խնդրելով որ բարի ըլլաք ժամ առաջ յանձնել իր նպատակին։

Այս գումարէն զատ, ստացած ենք նաեւ գործածուած հագուստներ զորս պատրաստ ենք անմիջապէս յանձնել՝ կեդր. ցանձնախումբին, Սուրիա ղրկուելու համար։

Ատենապետուհի Նունիկ Ուստուլիկեան,Ատենադպրուհի Շաքէ Սանթուրեան։

ՓԱՐԻԶԻ ԿԵԴՐ. ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ա. ՑԱՆԿ

Սուրիոյ նոր տարագիրներուն հանգանակութեան կեդր. ցանձնախումբը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ գումարները, որոնց հաշուոյն Հալէպի Տարագրելոց Յանձնախումբին ղրկուած է 600 անգլ. ոսկի Հ. Բ. Ը. Միութեան փարիզի ընդհ. տնօրէնութեան եւ Գաճիբէկ Շրջ. Յանձնաժողովին միջոցաւ.—

Պօղոս Նուպար փաշա 20 հազար, Տիգրան Խան Քէլէկեան 10,000, Տիկին Նոյեմի Գափամաճեան 5000, Պ. Պ. Պօղոս Էսմէրեան 5000, Առաքել պէյ Նուպար 3000, Զարեհ պէյ Նուպար 3000, «Յառաջ»ի միջոցաւ հանգանակուած գումարէն 3000, Տիգրան Զամքէրթէն (Նիս) 2000, Գ. Նորատունկեան 1000, Երուանդ պէյ Աղաթօն 1000, Տիգրան Կամսարական 1000, Լեւոն Կիւմիւշկէրտան 1000, Միհրան Մուրատեան (Մարսէյլ) 1000, Ս. Աստուածատուրօֆ 500, Հեթում Սէթեան 300, Վահան քահ. Խոյեան 200, Յ. Ապտալեան 100,

Գումար՝ 57,100։

ՀՈՐ ՀԱՍՑ, ՈՐՔ ՀԱՍՑ ՉՄՈՌԱՑԱԾ ԿԱՐԻՔ

ՆԱԽԱԿՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

Նոյեմբերի 16-ին Ռուսաստանի Ֆեդերատիվ Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ ընկ. Ալեքսեյ Ռիկովը հրապարակեց հետևյալ հեռագիրը.

«Ռուսաստանի Ֆեդերատիվ Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը, ելնելով Ռուսաստանի Ֆեդերատիվ Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նախագահ ընկ. Կալինինի հայտարարությունից, որ Ռուսաստանի Ֆեդերատիվ Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն ընդունում է Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների նախագահ Հուվերի առաջարկությունը՝ ուղարկել Ռուսաստանի Ֆեդերատիվ Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության ներսում սովից տուժածներին օգնություն ցույց տալու համար Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների քաղաքացիներ, հայտարարում է, որ Ռուսաստանի Ֆեդերատիվ Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետությունը պատրաստ է ընդունել Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների քաղաքացիներ՝ սովից տուժածներին օգնություն ցույց տալու համար, ինչպես նաև ընդունում է Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների կառավարության առաջարկությունը՝ ուղարկել Ռուսաստանի Ֆեդերատիվ Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության ներսում սովից տուժածներին օգնություն ցույց տալու համար Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների քաղաքացիներ, հայտարարում է, որ Ռուսաստանի Ֆեդերատիվ Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետությունը պատրաստ է ընդունել Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների քաղաքացիներ՝ սովից տուժածներին օգնություն ցույց տալու համար, ինչպես նաև ընդունում է Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների կառավարության առաջարկությունը՝ ուղարկել Ռուսաստանի Ֆեդերատիվ Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության ներսում սովից տուժածներին օգնություն ցույց տալու համար Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների քաղաքացիներ, հայտարարում է, որ Ռուսաստանի Ֆեդերատիվ Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետությունը պատրաստ է ընդունել Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների քաղաքացիներ՝ սովից տուժածներին օգնություն ցույց տալու համար

ՀԱՐԻՒՐ ՏՈՐԻ ԲԱՑԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԱԼԽԱՒՈՒԻ ԱՆՑԱԼԸ

— Իմ ժամանակիցներս ծանր հիւանդութեան մէջ ինկան եւ մեռան, ասելով, թէ ես ալ պիտի մեռնիմ. ձերիններ մեռան, ես ալ պիտի մեռնիմ. ձերիններ կ՚ապրին, ես ալ պիտի ապրիմ. ձերիններ կ՚ուրախանան, ես ալ պիտի ուրախանամ. ձերիններ կ՚ուզեն, ես ալ պիտի ուզեմ. ձերիններ կ՚ունենան, ես ալ պիտի ունենամ. ձերիններ կ՚ուտեն, ես ալ պիտի ուտեմ. ձերիններ կ՚ըմպեն, ես ալ պիտի ըմպե

Անցեալ շաբաթ ոստիկանութիւնը իմացաւ թէ Փուտտու եղբայրներու բնակարանը կը յաճախէին կասկածելի մարդիկ։ Երկուշաբթի կէսօրէն վերջ Նիսի ընդհ. ապահովութեան տնօրէնութիւնը բազմաթիւ ոստիկաններով պաշարեց Ֆոնթ-Մարիան եւ սկսաւ խուզարկել շէնքը։ Հոն էր Անճէլօ Փուտտու, որ ձերբակալուեցաւ առանց դիմադրութեան. երկրորդ մարդ մը յաջողեցաւ փախչիլ։ Երկար հետապնդումներէ յետոյ կարելի եղաւ ձերբակալել նաեւ զայն։

Թերթերու համաձայն, այդ տունը իսկական որջ մըն էր գողերու եւ դաւադիրներու։ Հոն գտնուեցան 80 զոյգ կօշիկներ՝ կողոպտուած Վալթօրիսի մէկ կօշկավաճառէն, ճերմակեղէն, ձայնագիր եւայլն, բոլորն ալ գողցուած այդ շրջանէն. երբեւան հանուեցան նաեւ զէնքեր, հրացաններ, տինամիթ եւ շէտտիթ։

Ոստիկանները մեկնելու պահուն նշմարեցին երրորդ անձ մը, որ զգուշութեամբ կը մօտենար շէնքին։ Անմիջապէս պահուըտեցան մացառի մը ետին եւ երբ անծանօթը իրենց մօտեցաւ՝ զօտիով բռնեցին զայն։ Մարդը՝ որ բսաւ թէ կը կոչուի Էրքոլէ Մասթրոտոնաթօ՝ ուզեց տարճանակ պարպել, կարծելով թէ ֆաշիստներ յարձակած են վրան։ Ձերբակալուեցաւ նաեւ Ճուզէփփօ Լուսօ, 27 տարեկան։ Զորս ձերբակալուածներն ալ Նիս տարուեցան։

Թիֆլիս–Բագու ճամբնթացին արկածը

Մոսկուայէն յունուար 8 թուականով կը հեռագրեն թէ Թիֆլիս–Բագու ճեպընթացը գիծէն դուրս ելաւ Բագուի մօտ, փոքր կատարող վայրաշարժի մը հետ ընդհարած ըլլալով։ Երկու վայրաշարժներն ու ճամբորդի երկու վակոններ խորտակուեցան։ Երկաթուղիի պաշտօնէութենէն քանի մը հոգի զոհ գնաց։

Բագու-Թիֆլիս գիծին վրայ երթեւեկը ընդհատուեցաւ։

Ռուսիայէն հասած գաղթականները

Ռուսիայէն վերջերս Գերմանիա հասած գաղթական գիւղացիները տեղաւորուած են Համմէրշթայնի մէջ։ Համաճարակ ծագած է գաղթակայանին մէջ, ուր իրենց ծնողքին հետ կ'ապրին 10 տարեկանէն վար 1500 մանուկներ. ասոնցմէ 200ը ենթարկուած են կարմրախտի համաճարակին եւ 57 մանուկներ մեռած։

«Էսկար Բինէ» կորսուած կը նկատուի

Ալճերիոյ եզերքին վրայ խրած «Էսկար Բինէ» յածանաւը կարելի չէ եղած ցարդ ազատել, տիրող փոթորիկին պատճառաւ։ Ազատարար աշխատանքները ստիպուեցան դադրեցնել 24 ժամ։ Հակառակ չորս նաւաձիգներու, որոնք անդադար կ'աշխատին ջրահան մեքենաներով պարպել ջուրը, նաւուն ետեւի կողմն ալ ողողուած է եւ կը վախցուի որ յածանաւը ժայռին վրայ իյնայ եւ երկուքի բաժնուի։

Ծովակալ Պուի հաղորդեց ծովային նախարարութեան թէ այլեւս պէտք է հրաժարիլ ազատարար ամէն ձեռնարկէ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԾՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հարկ եղած ուսուցչական կազմով, այսօր, 90 Stanislas Torrents եկեղեցւոյ բակի շէնքին մէջ, վերսկսած է Նախակրթարանի դասաւանդութիւնը։ Ֆրանսերէնի համար հրաւիրուած է, երկար տարիներու փորձառութիւն ունեցող, ֆրանսացի ուսուցիչ մը։ Դասերը կը սկսին առաւօտեան 8.30ին եւ կը վերջանան կէսօրէ յետոյ ժամը 4ին։ Ազգ. վարժ. տնօրէն Արոյեան

Վաճառ փավիյոն

Մեկնումի պատճառաւ վաճառ է Քոլօմպի (Seine) մէջ կահաւորուած երկյարկանի փավիյոն մը, 4 սենեակ եւ մեծ խոհանոց։ Ինչպէս նաեւ շէնքին կողքին երկու սենեակ առանձին մասի մէջ։ Օդասուն եւ լաւդիրք, ամէն յարմարութիւն, կազ, ջուր ելեկտրականութիւն։ Կայարանէն 5 վայրկեան հեռու։ Տարեկան վարձք 5500 Ֆր. շէնքին մէջ գտնուած կարասիները գնելու պայմանաւ։ Մանրամասնութիւններու համար հեռաձայնել կամ գրել Սուրէն Տատեանի, 29 Ave. Trudaine, Փարիզ (9) Հեռաձայն Trud.53—73։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վեներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարխսի։ Մասն. լապօռաթուառ։ Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9 12։

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ
O. M. OHANESSIAN
Marque déposée MELKON
Եթէ կ'ուզէք ճաշակել արեւելեան համեղ անուշեղէններ, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վաճառանիշով՝ Լօքում, փաքլավա, քատայիֆ, հէլվա, եւայլն։
25 Rue Vilin, Paris (20e)
Հեռաձայն Menil. 69—15

Ծախու է Հացագործի խանութ մը հայաշատ կեդրոնի մէջ, դիւրամատչելի պայմաններ։ Դիմել նամակով կամ անձամբ Ստեփան Բարակեանի 47 Rue Victor Faugier, Vienne (Isère):

Ծախու է Արեւելեան նպարեղէնի խանութ մը։ Խիստ դիւրամատչելի պայմաններ։ Դիմել՝ Անտոն Ներսէսեանի, Ave. J. Jaurès, Décines (Isère).

Վաճառ է ընդարձակ աշխատանոց մը 120 քառակուսի մեթր տարածութեամբ, Ա. յարկ երկու մեծ սրահ, բնակութեան յարմար սենեակով մը։ Դիմել Անլեանի, 31 Rue Aumaire, փարիզ (3)։ Հեռաձայն 84 18։

Խոհարար կ'ուզուի Արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներու համար արագաշարժ եւ լաւ փորձառու խոհարարի մը պէտք կայ։ Դիմել խմբագրատունս։ Ճաշարանի համար անվարժները թող չդիմեն։

Կ'ուզուի արեւելեան կերակուրներ պատրաստող վարժ եւ փորձառու խոհարար մը ճաշարանի համար։ Լաւ վճարում։ Դիմել անձամբ կամ նամակաւ H. Nigoghossianի ճաշարան «Եփրատ», 14 Rue François Garcin, Lyon.

Կ'ուզուի արեւելեան եւ եւրոպական խոհարար մը, փութով դիմել «Յառաջ»ին։

Պէտք ունինք օդնական դերձակի մը, լաւ վճարում եւ տեւական գործ։ Դիմել՝ անձամբ կամ նամակով հետեւեալ հասցէին.

Տիգեան եղբարք, 23 Rue Centrale, Le Cannet, (A. M.):

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ
Հացագործ LA GARDE
1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)
Téléphone-Trudaine 95.21

ԸՆԿԵՐԱ-ԶԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ՍԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. ՀՐԱՅՐ ԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ
վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին
կը խօսի՝ Ընկ. Լ. ՁՈՐՄԻՍԵԱՆ
նուագ, երգ արտասանութիւն — Մուտք 3 ֆր. ըմպելիով
Շոգեկառք առնել Կառ տիւ Նօռէն 7.5, 7.30 եւ 8.10

ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

ՄԱՐԱՇԻ ԱՆԿՄԱՆ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ
կազմակերպուած Մարաշի Հայրենակցական Միութեան կողմէ
Այս կիրակի ժամը 2.30ին Սալոն Էսպանեոլի մէջ 46 r. Tapis Vert
կը խօսի՝ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ
կը մասնակցին քաղ. կուսակցութիւնները, Հայր. միութիւնները, Զ. Ե. Ռ. Մ. եւն.:
գեղարուեստական ճոխ բաժին — Մուտքը ազատ է
կը խնդրուի ծնողներէն միասին չբերել պզտիկները

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՅԹ ՍԷՆ Թ'ԷԹԻԷՆԻ ՄԷՋ

Քղիի Հայր. միութեան կողմէ, այս կիրակի ժամը 3—8
Կը խօսի՝ Գ. ԹՈՒՐԻԿԻԱՆ
Գեղեցկութեան մրցում՝ 3—9 տարեկան հայ երախաներու
նուագ, պար, երգ, արտասանութիւն
կը հրաւիրուին Հայերը — Մուտքը ազատ է

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ, 71 AVE. KLÉBER

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն 11 ընդհ. ժողով
ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ
Երեկոյթը յետաձգուած է

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՖԻԼՄԸ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

«Արմէն Ֆիլմ»ի հայկ. այս Ա. արտադրութիւնը Մարսէյլի մէջ բուռն եւ աննախընթաց յաջողութիւն մը գտած ըլլալուն, էլտորատոյէն վերջ հիմա ալ, քաղաքի կեդրոնի մէկ մեծ սինէման ՄՈՏԷՌՆը (55-57 Rue St. Ferréol, 58 Rue de Rome) կը ներկայացնէ 10 Յունուար Ուրբաթ օրէն սկսած մինչեւ 16 Յունուար Հինգշաբթի իրիկուն։

Ամէն կէսօրէ վերջ երկու ներկայացում ժամը 2.30ին եւ 4.30ին եւ իրիկունները ժամը 9ին։

Սինէման այս հայկական ֆիլմին հետ կը ներկայացնէ նաեւ երկու ընտիր եւ ծանօթ ֆիլմեր, դրամ մը՝ JOUEUSE, avec Priscilla Dean և զաւեշտ մը՝ «PAS ÇA MADAME»:

գիները սովորական

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Ա. Ե. Կարմիր Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ
ի նպաստ ՆՈՐԱՀԱՍՏԱՏ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ
Այս Կիրակի ժամը 2.30ին Էմիլ Զոլայի սրահը (127 9 rue Boileau)
Կենդանի պատկեր, մանկական պարեր ու խաղեր, երգեր, արտասանութիւններ եւ նուագախումբ։
կը ներկայացուի՝ «ՍԱՐԻՄ ԹԱԳԱՒՈՐ»Ը
ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐԱՆՔ

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Փարիզի շրջանի բոլոր խումբերու գանձապահները կը հրաւիրուին վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Petite Sourceի ներքնայարկը, Մէթրօ Odéonի դիմացը։ Միասին ունենալ 1929ի տետրակի տետրերը։

Պէլվիլի Ռոստոմ կոմիտէի ժողովը՝ վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ռոստոմի սրահը։ Օրակարգ՝ ընտրութիւն։

Իսի լէ Մուլինոյի Մուրատ խումբի ժողովը այս Կիրակի առաւօտ ժամը 9ին 164 Ave. de Verdun, Իսի լէ Մուլինօ։ Կարեւոր օրակարգ։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Իթալիի Աղբիւր Սերոբ խումբի ժողովը՝ այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 184 Ավընիւ Իթալի։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԳԱՒԱՌ

Վիէնի Շրջ. կոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այս Կիրակի ժամը 2ին նոր ակումբին մէջ, Rue Lafayette։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ 1929ի անդամատետրներով։

Սալին տը Փրովի Բարկէն Սիւնի ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այս Կիրակի ծանօթ հաւաքատեղին։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Եկեղեցւոյս պաշտօնէութիւնը կը ծանուցանէ Փարիզահայ գաղութին թէ այս Կիրակի ժամը ճիշդ 5ին 16 Rue Chauchatի մէջ։ Պիտի խօսի Ֆրէզնոյի հովիւ Վեր. Մ. Յ. Փափազեան։ Նիւթ ունենալով «Քրիստոնէութեան երեք սուրբերը»։

Մուտքը ազատ է, ամէն հայ անհատ սիրով կը հրաւիրուի։

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հայ Լէգէոնական Միութեան ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 8.30ին, Պատը լա Փօսթի սրահը։ Ներկաներուն թիւը մեծամասնութիւն կը համարուի։ Օրակարգ՝ 1. Հաշուետուութիւն, 2. Ընտրութիւն նոր վարչութեան եւլն.։ ՀՐԱՒԷՐ

Շավիլի եւ շրջակայքի Երկսեռ Երիտասարդաց Միութեան բոլոր անդամները ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի առաւօտ ժամը 10.30ին, 20 Ave. de Ville d'Avray։

Կը հրաւիրուին արձանագրուիլ փափաքողները։

Սէն Ժիւլիէնի (Մարսէյլ) Մատաղ - մանկապարտէզի շինութեան ի նպաստ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը յետաձգուած է Փետր. 23ին։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Եր. Տ. Անդրէասեան խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն մերձաւորներու եւ բարեկամներու, որոնք հաճեցան ցաւակցութիւն յայտնել Դաւիթ հանգուցեալ

ԱՆԴՐԷԱՍ Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆԻ
յանկարծական մահուան առթիւ

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: H. STEPHAN

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ PATHÉ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
23 Յունուար Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30—12
Փըթի Ժուռնալի սրահը, 21 Rue Cadet, Մէթրօ Cadet
Պոլսէն նոր եկած արեւելեան երաժշտախումբ մը կուտ[այ] առաջին ցերեկոյթը։ կը մասնակցին Արեւելեան երաժշտու[թեան] մէջ հռչակ հանած նուագողներ՝ ՏԷՆԻԶ ՔԸՁԸ ՏԻԿ. ԱՅԹ[...] ՀԱՖԸԶ ՍԱԱՏԷՏՏԻՆ, ՔԷՄԱՆԻ ՍԱԱՏԻ, ՔԷՄԱՆՉԷՃԻ ԱԼԷՔՕ, [...] եւ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐ ԵՈՐԿԻ։ — Արեւելեան ճոխ [...]

1000+930

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)
Հեռաձայն, PROVENCE: 20—37
կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւններ
կը կատարէ ծննդաբերութիւններ
կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրու[թեամբ]։ կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12։

ՄԷԹՐ Պ. ՎԱՀԷ (ՊԷՕՐԷՔՃԵԱՆ)

ԻՐԱՒԱԳԷՏ ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ (10րդ շրջան)
18 Rue Dauphine, PARIS (VI) — Tél. Danton 73[...]
Իրաւագէտ-խորհրդատու ցէֆանս օթօմօպիլ է Սբօրթիվ [...] Միւթիւէլ Միլիթէր ֆրանսական մեծ ընկերութեանց։
Կը ստանձնէ քաղաքային, առեւտրական եւ պատժակ[ան] դատարաններու առջեւ ամէն տեսակ դատեր, կը հետապնդ[է] փողոցի արկածներու առթիւ վնասուց հատուցումը առա[...] կանխիկ վճարումի, կը խմբագրէ աղերսագրեր եւ պայմ[ա]նագրեր, կուտայ certificats de coutumes եւ կը կատարէ [...] Թիւրալիզասիոնի եւ քաղաքային ամուսնութեան ձեւակ[եր]պութիւնները, ու ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ։
Հայերու համար դիւրամատչելի պայմաններ.
Խորհրդակցութեան ժամեր.— Ամէն առաւօտ ժամը 8—[...] եւ երեկոները 7էն 8 եւ ժամադրութեամբ։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVIL[LE]

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ[ուին] ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մաս[նա]գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, Քթի, [...] կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժ[ամը] 2—3, ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՁԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵԼԷ ԱՌԱՋ

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ՋԱԿՈՐԻՏԷՍ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ[Ն]

ՑՈՒՆԱԿԱՆ կօշիկի գործա[րան]
18 Rue MONCEY, 18 Ly[on]
Փլաս տիւ Փոնի մօտ
Հայերու համար հարիւրին 20 զեղչ

ODEON — COLUMBIA

Տիեզերահռչակ Քոլոմպիա եւ Օտէոն վաճառանիշով հայ[ե]րէն, յունարէն, Թուրքերէն փլաքներու ճոխ տեսակներ [...] փոթաթիֆ կրամաֆոններ։ Եւրոպական եւ արեւելեան նպ[ա]րեղէններու ճոխ մթերք աժան գիներով կը գտնուին
ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ
ԳԱՅԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
150 Rue Moncey, LYON
Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

ԱՐԱՐԱՏ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒ[Ն]
30 Rue St. Basile, MARSEILLE — Téléphone: 14-29 Ma[...]
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՆԵՐԱԾՈՒՄ ԵՒ ԱՐՏԱԾՈՒՄ
ճոխ եւ ընտիր ամէն տեսակ նպարեղէններ, գիները ա[նդ]րցելի. ապրանքներու անմիջական եւ խնամեալ յանձնու[մ]
ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ԿԸ ՄՆԱՔ
Ապսպրանքներ կ'ընդունինք գաւառէն եւ արտասահմանէ[ն]

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՓԵՐԷԹ

Հայ «Տրամա - օփերէթ» խումբը, ղեկավարութեամբ դերա[սան]
Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆԻ
Փարիզի մէջ Ա. անգամ ըլլալով կը ներկայանէ հայկ. կեանքէ առն[ուած]
ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ օփ[երէթ]ը
Այս Շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին
THÉATRE RENÉE MAUBELի ՄԷՋ
4, 6, 8, 10, Rue de l'Orient, Paris (18), (Métro: Blanche)
Արեւելեան երաժշտութիւն, ղեկավարութեամբ Թառիստ Ժ[...]
ԳԻՆԵՐԸ՝ 25, 15, ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ
Տոմսերը նախօրօք կը ծախուին բոլոր հայ ճաշարան[ներ]ու, իսկ ներկայացման օրը թատրոնի կիշէն, ժամը 6էն սկսեա[լ]

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN — Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

11 JANVIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1158 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ի ԽՆԴԻՐ ՀԱՅԻ ԵՒ ՀԱՆԳԻՍՏԻ

Աթէնքէն աշխատակից մը, մեր առաջարկին վրայ, համառօտակի կը լուսաբանէր յունահայ գաղութը կրծող տագնապ մը,— Արտագաղթը:

Նախ, քանի մը թուանշաններ, որոնք աղիողորմ ճիչերէ աւելի խոր տպաւորութիւն կը գործեն:

Համաձայն առաջնորդարանի արձանագրութեանց,—

1927 մայիսէն 1928 դեկտ. 31 (քսան ամիս), հին Յունաստանէն գաղթեր են 1470 հոգի, որոնց 170ը Ֆրանսա, 524ը Արժանթին, 81ը Եգիպտոս, 491ը Սուրիա, 52ը Հիւս. Ամերիկա, մնացեալ փոքրամասնութիւնը՝ զանազան երկիրներ:

Իսկ 1929 յունուար 1էն հոկտ. 31 — այսինքն տասը ամսուան մէջ, գաղթած է գրեթէ նոյնքան բազմութիւն, — 1417 հոգի: Եւ այս անգամ հոսանքին մեծագոյն մասը — 846 հոգի — ուղղուած է Ֆրանսա, երկրորդ խոշոր կարաւանը՝ — 426 հոգի — Արժանթին, միայն 48ը Սուրիա, իսկ մնացեալ տասնեակները զանազան երկիրներ: («Յառաջ», 8 յունուար):

Ուրեմն, մէկ տարիէն միւսը, գաղթի համեմատութիւնը 100էն 3էն բարձրացեր է 100էն 6ի: Միեւնոյն ատեն, փոխուած է հոսանքին ուղղութիւնը, անշուշտ կամքէ անկախ պատճառներով:

Այսպէս, մինչ 1927 — 28ին հազիւ 170 հոգի կրցեր են Ֆրանսա անցնիլ, իսկ 491 հոգի անցեր են Սուրիա (ինչ որ նուազագոյն չարիքն է), 1929ին Ֆրանսայի բաժինը աւելցած է հինգ անգամ (846), իսկ Սուրիոյ ուղեւորներուն թիւը իջած է 48ի: Կայուն կը մնայ Արժանթին գացողներու թիւը, — 524 հոգի՝ 1927 — 28ին, 426 հոգի՝ 1929ին: Զմոռնանք որ վերջացող տարուան հաշիւը կը հասնի մինչեւ հոկտ. 31: Մինչդեռ այնուհետեւ ուրիշ կարաւաններ ճամբայ ելած են դէպի Ֆրանսա, չարաչար խաբուելով «սըմսար»ներէ, եւ դէպի Հարաւ. Ամերիկա:

Եւ այս՝ դեռ միայն Հին Յունաստանի պատկերն է: Կը սպասենք որ ուրիշ աշխատակից մը բարեհաճի դարձեալ թուանշաններով ներկայացնել Նոր Յունաստանի (Մակեդոնիա եւ Թրակիա) կացութիւնը: Անշուշտ հում նիւթեր չեն պակսիր Սելանիկի առաջնորդարանին մէջ:

Ի՞նչ են շարժառիթները այս յարաճուն տեղափոխութեան:

Մեր աշխատակիցը, պատճառները բացատրելէ առաջ, ուշադրութեան կը յանձնէ յատկանշական պարագայ մը եւս,— Առաջ մեծ մասով բանուորներ էին գաղթողները. յետոյ՝ արհեստաւորներ, իսկ այս տարի առեւտրականներն ալ կը նըլրտին:

Մենք նորէն նկատի ունենանք բուն ժողովրդական խաւերը — բանուորն ու արհեստաւորը, որոնք գերազանցապէս իրուան հացի հոգն ունին. մինչդեռ առեւտրականը կրնայ միտք ու տեղ փոխել՝ հետեւելով աւելի շահելու տենչին:

Զգելով հոգեբանական պատճառները եւ անցեալ, այլեւս անդարմանելի դէպքերը, մեր հրատարակած թղթակցութենէն որեւան կուգան կարգ մը հիմնական իրողութիւններ, այսօրուան կացութեան մէջ.—

1. Տնտեսական տագնապը, թէեւ ուշ սկսած, հետզհետէ սուր հանգամանք ստացաւ Յունաստանի մէջ ալ:

2. Երկիրը աղքատ է նաեւ հողի տեսակէտով: Հետեւապէս ապր չկայ հայ գաղթականը հողին կապելու:

3. Ճարտարագործական կեանքն ալ սահմանափակ է, եւ ետոյ՝ նախապատուութեան իրաւունք պիտի վայելեն միշտ նիկները, հպատակները:

Այս կացութեան ե՛ւ պատճառ ե՛ւ հետեւանք է, անշուշտ, աւելի քան մէկ միլիոն յոյն փախստականներու համախռնումը Յունաստանի մէջ: Հոգ մը, որուն ծանրութեան տակ անվերջ րքան եկող-գացող կառավարութիւնները, հակառակ Ազգերու Դաշնակցութեան աջակցութեան եւ ուրիշ միջազգային ժանդակութեանց:

Եզրակացութիւն,— Միայն սրտաբեկութիւնը կամ երկիրէ րկիր թափառելու մոլութիւնը չէ որ տեղ փոխել կուտայ, այլ անաւանդ ապրուստի հոգը:

Ծիշդ այստեղ ալ մեր առջեւ կը ցցուի մեծ հարցականը:

Ի՞նչպէս ընել, որ չգաղթեն: Զգուշութիւն, յորդոր, խրատ, այդ բոլորը իրենց կարգին: Բայց,

— «Մտէք անոնց մէջ, խօսեցէք, աշխատեցէք համոզել թէ գաւած տեղն ալ անգործ օրեր պիտի ունենայ եւ այնտեղի անգործութիւնը ա՛լ աւելի գէշ հետեւանքներ. ականջ չի կախեր: Ներկան իայն աչքի առջեւ կ'ունենայ, սարսռազդեցիկ իրականութիւնը, ըբ գործ չունի, դրամ չունի, եւ տունը անօթի են (Յառաջ, 10 յունուար):

Այս կացութեան մէջ, կարելի՞ է բարոյական ճնշումով փակել գաղթի ճամբան:

Դժբախտաբար ոչ: Ապացոյց՝ վերջին երկու տարուան փորձը, մանաւանդ երբ ներգաղթի սուտ-իրաւ լուրերն ու լոյսերն ալ մարեցան:

Կը մնայ, ուրեմն, ուղղակի հետեւիլ կացութեան եւ գտնել ասի կէս ճամբան:

Իսկ այդ խնդիրը կը պահանջէ առանձին քննութիւն: Մնաց Յունաստանը տնտեսապէս աւելի թշուառ չէ, քան որեւան Պուլկարիան, ուր նոյնքան եւ աւելի համրանք ունինք:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ

«Յուսաբեր» ալ իր կարգին հանգանակութեան ձեռնարկած է, Անատոլուի տարագիր բեկորներուն համար: Այս առթիւ գրուած խմբագրականի մը մէջ, մեր պաշտօնակիցը կը բացատրէ (2 Յուն.).

—«Մենք մոռցած ամէն վէճ ու վիրաւորանք, փափաքեցանք, որ օգնութեան գործին գլուխը Ազգ. Իշխանութիւնները անցնին: Ամէն կասկածանք իր բոյնին մէջ խեղդելու համար, խոստացանք այս հարցին մէջ այդ նոյն իշխանութեանց անվերապահօրէն ամէն աջակցութիւն ընծայել, առանց մեր կողմէ փոխադարձաբար որեւէ պահանջ դնելու: Մեր կոչը անարձագանգ մնաց, Զոյգ համայնքի «ընտրեալները», ինչպէս միշտ, նաեւ այս անգամ այս տագնապոտ օրերուն, ոչ սիրտ եւ ոչ ժամանակ ունին մեր «պարապ» յորդորները լսելու: Ուստի մենք, հարկադրաբար, այսօրուընէ իսկ անջատ հանգանակութեան կը ձեռնարկենք. օր առաջ մեր լուման հասցնելու համար մեր աղէտուած ազգակիցներուն:

Այս տօնական օրերուն, երբ մեզմէ իւրաքանչիւրը յաւելեալ վայելքներու մասին կը խորհի, թող յիշէ նաեւ իր բախտագուրկ ազգակիցներու մասին, որոնք մեզմէ դուրս ուրիշ մխիթարանք եւ ապաւէն չունին: Մեր հալածական եղբայրները թող տեսնեն եւ համոզուին, որ մենք տակաւին ընդունակ ենք իրենց արցունքով լալ եւ իրենց ծիծաղով ծիծաղիլ:

Հայ քնարի նրբագոյն վարպետը, Նարեկացին, «ի խորոց սրտի» կ'՚երգէր.

— «Մի՛ լիցի ինձ ողբալ՝ եւ ոչ արտասուել, ամպել՝ եւ ոչ անձրեւել, ձայնել՝ եւ քեզ ոչ լսել, պաղատիլ՝ եւ անտես մնալ»:

Թող այս անգամ եւս եզբայրական «ամպը» իր «անձրեւն» ունենայ, ըսել տալու համար մեր տարաբախտ եղբայրներուն, թէ ձայնեցին եւ լսելի եղան:

Մեր անտարբերութեամբ անուղղակի ձեւով մասնակից չդառնանք քեմալական բարբարոսութեանց, խարանելով Թուրքը, միաժամանակ լայնօրէն բանանք մեր հոգու դուռները՝ հիւրընկալելու եւ սպաստանտալու համար մեր դժբախտ ազգակիցներուն: Եթէ մեզմէ իւրաքանչիւրը օր առաջ իր համեստ պարտականութիւնը կատարէ, ամբողջութեամբ մահուան ճիրաններէն փրկած կ'ըլլանք այն հսկայ բազմութիւնը, որ այսօր Հալէպի մէջ խռնուած՝ մեր օգնութեան կը սպասէ:»

ՍՈՒՐԻԱ ԱՊԱՍՏԱՆՈՂ ՀԱՅԵՐԸ 1929ԻՆ

Հալէպի «Եփրատ»ին մէջ կը կարդանք (28 դեկտ.)

— Ոչ պաշտօնական, բայց հաւաստի աղբիւրներէ առնուած տեղեկութիւններու համաձայն, 1929ի սկիզբէն մինչեւ այսօր Թուրքիոյ արեւելեան գաւառներէն Սուրիա ապաստանողներու թիւը հասած է մօտ 2500ի, որոնց մէկ մասը կամովին գաղթած է մինչեւ օգոստոսի վերջերը, իսկ մեծագոյն մասը սեպտեմբերէն սկսեալ ապաստանած է բռնագաղթի առթիւ: Այս թիւին մէջ են Հասիճէ, Գամըշլը, Գարամանիէ եւ Ըէսիւլ գտնուող այն գաղթականները որոնք նիւթական չգոյութեան պատճառաւ չեն կրցած մինչեւ Հալէպ տեղափոխուիլ:

Հոս գտնուող գաղթականներէն թշուառներու 2-3 շաբաթէ ի վեր հաց ու ապուր կը բաշխուի:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ժընեւի ժողովը՝ ահ ու դողի տակ...

Երկուշաբթի օր կը բացուի Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին 58րդ նստաշրջանը: Ժողովին ներկայ պիտի ըլլան եօթը արտաքին նախարարներ: Օրակարգին մէջ արձանագրուած են 32 խնդիրներ, որոնց մեծ մասը շուտով պիտի կարգադրուի: Ամէնէն կարեւոր հարցերը կապ ունին տնտեսական եւ մաքսային գործունէութեան հետ: Կարեւոր տեղ մը կը բռնէ նաեւ հոգատարութեանց խնդիրը: Հաւանական է որ Անգլիա նորէն պահանջէ միջազգային յանձնախումբ մը կազմել, Երուսաղէմի Լացի Պատին խնդիրը կարգադրելու համար: Պիտի քննուին, նաեւ, Իրաքի անդամակցութեան եւ Պաղեստինի խռովութեանց խնդիրները:

Այս առթիւ արտասովոր միջոցներ ձեռք առնուած են, ժողովին եւ պատուիրակներուն ապահովութեան համար, իբրեւ հետեւանք Փարիզի մէջ երեւան հանուած հակաֆաշիստ դաւադրութեան (թէեւ հաւաստացող չկայ այդ գործին լրջութեան): Ժընեւի ոստիկանութիւնը լարած է իր բոլոր ուժերը: Ազգերու Դաշնակցութեան պաշտօնեաներուն յանձնուած է գաղտնի թղթածրար մը ուր սուտ-իրաւ իրար խառնած են, տպաւորութիւն ձգելու համար: Զուիցերիացի ոստիկաններ պիտի հսկեն շէնքին բոլոր մասերուն մէջ, թէեւ միջազգային է Ազգերու Դաշնակցութեան պալատը: Հսկողութեան պիտի ենթարկուի նաեւ ժողովուրդը, եւ մուտքի տոմսեր պիտի տրուին յարակից շէնքի մը մէջ, խիստ քննութենէ մը յետոյ: Ոստիկան զինուորներ պիտի պահուին ամէն կողմ, գետնայարկերէն մինչեւ վերի յարկերը, լեռնակուտակ թուղթի դէզերու եւ ածուխի պարկերու միջեւ: Մատենադարանը, որ ժողովասրահին վրայ կը նայի, բոլորովին պարապ պիտի ձգուի: Հիմակուընէ քննութեան ենթարկուած են շէնքին բոլոր մասերը:

Աֆղանները չեն ուզեր Ամանուլլան

Աֆղան ցեղապետներու վերջին ժողովին մէջ, Նատիր շահ հաղորդեց թէ դիմումներ եղած են ի նպաստ Ամանուլլահի վերադարձին: Ներկաները ուժգնօրէն բողոքեցին այս դիմումներուն դէմ եւ յայտարարեցին թէ ո՛րեւէ պարագայի մէջ թոյլ չպիտի տրուի որ Ամանուլլահ Աֆղանիստան վերադառնայ:

Մեծ հանդիսութիւններ Մէքքէի մէջ

Վեհապիներու կողմէ Հիճազի գրաւման հինգերորդ տարեդարձը տօնուեցաւ յունուար 8ին, Մէքքէի մէջ: Քաղաքը ամբողջովին զարդարուած եւ դրօշակներով ծածկուած էր եւ զինուորներ շարուած էին նուիրական պալատէն մինչեւ մզկիթը: Տասնեակ հազարաւոր ժարդիկ եկած էին Հիճազէն, Նէճտէն եւ ուրիշ իսլամական երկիրներէ: Կառավարական պաշտօնեաներն ընդունուեցան Վեհապիներու թագաւորին երկրորդ զաւկին, Էմիր Ֆէյսալի կողմէ, որ շրջապատուած էր կրօնական երեւելիներով: Ամբողջ բազմութիւնը արարողութեան կը հետեւէր յոտնկայս, երեսը դէպի Քեապէ դարձուցած, որ մասնաւորապէս բացուած էր այս առթիւ: Քեապէէն պահպանը, դրան առջեւ կանգնած, աղօթքներ ըրաւ թագաւորին արեւշատութեան եւ յաջողութեան եւ իր բանակին յաղթանակին եւ բովանդակ իսլամական աշխարհի բարօրութեան համար: Այդ միջոցին թնդանօթի 101 հարուածներ արձակուեցան: Յետոյ Էմիր Ֆէյսալ ընդունելութիւն մը կատարեց կառավարական ապարանքին մէջ և հազարաւորներու ձեռքերը թօթուեց առանց խտրութեան:

Ահաւոր կասկած դրացիէ դրացի

Իտալիոյ հանդէպ տիրող կասկածամտութիւնը կը սաստկանայ Եուկոսլավիոյ մէջ, պատասնոր ձեւեր առնելով: Նոր տարուան նախօրեակին, 15 Ռուսեր ձերբակալուեցան Պելկրատի մէջ եւ բանտարկուեցան երեք օր երեք գիշեր, պարզապէս իբրեւ իտալական գործակալներ համարուելով, առանց ո՛րեւէ փաստի: Կալանաւորներուն մէջ կային յարգելի դէմքեր, որոնք խառնուեցան հասարակ ոճրագործներու հետ: Յետոյ բոլորն ալ արձակուեցան, ո՛րեւէ հիմնական ամբաստանութիւն գտնուած չըլլալով իրենց դէմ: Քսան տարեկան օրիորդ մը եւ այրի քոյրը ձերբակալուեցան, որովհետեւ առաջինը երկու տարի առաջ իբրեւ մեքենագէտ ծառայած էր իտալական դեսպանատան մէջ: Ուրիշ կին մըն ալ բռնուեցաւ, որովհետեւ իտալացի բարեկամներ ունէր: Երբեմն ալ ձերբակալութիւնները կը կատարուին առանց որ եւ է պատճառի. ինչպէս պատահեցաւ Ռուսի մը որ պաշտօն գտած էր ելմտական նախարարութեան մէջ եւ որ իր գրասեղանին վրայ բռնուեցաւ սերպ ոստիկանութեան կողմէ:

Կը մերժեն արձակել Ալմազեանը

Հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Մաթիֆաս հինգշաբթի օր մերժեց առժամաբար ազատ արձակել Ալմազեանը, ինչպէս խնդրած էր ամբաստանեալը: Ալմազեան այս վճռին դէմ վերաքննութեան պիտի դիմէ ամբաստանիչ ատեանին առջեւ:

Բեսեդովսկի դատապարտուած

Մոսկուայի գերագոյն ատեանը ի բացակայութեան 10 տարի բանտարկութեան եւ ինչքերու գրաւման դատապարտեց Փարիզի խորհրդային դեսպանատան նախկին խորհրդական Բեսեդովսկին, 15,000 տոլար իւրացուցած ըլլալու ամբաստանութեամբ: Դաւաճանութեան խնդիրը առանձին պիտի քննուի:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ ԺԱ.

Ափթի հայրենակիցներէն (Տես Գ. էջ)	185
Հրանդ Գ. Փաստրմաճեան	50
Մկրտիչ եւ Տիկ. Մարգրիտ Մանուշակեան	30
Արիստակէս Պարսամեան (Harnes)	15
Մ. Պարոնվարդեան	40
Փոքրիկն Վազգէն Ճամպազեան	20
Ստեփան Քիւթնէրեան	20
ՍԷՆ ՍԱԹԻՒՌՆԷՆԷ.—	
Յ. Գալուստեան	50
Վ. Մինասեան	20
Տէր և Տիկ. Գ. Նաճարեան	30
Խ. Վարդապետեան	25
Մ. Պապօեան	25
Մ. Գալուստեան	25
Բ. Գասպարեան	10
Այրի Տիկ. Աղաւնի	10
Ժ. Կարապետեան	15
Զ. Քիզիրեան	20
Մ. Մանուկեան	10
Գումար	600
Ժ. ցանկի գումարը	8527
Գումար	9127

ՋԱՐԴԵԼԷ ՅԵՏՈՅ ԿԸ ՎԻՃԻՆ

Ո՛Վ ՍԱՐՔԵՑ ԲԱԳՈՒԻ ԿՈՏՈՐԱԾՆԵՐԸ . . .

Թանի մէջ կը կարդանք (10 յունուար).— Վերջին պատերազմին ատեն, Թուրքերը փորձեցին սիստեմատիկ եղանակով բնաջնջել հայ ժողովուրդը: Ամերիկեան քննիչ յանձնաժողով մը, որ 1919ին Թուրքիա այցելեց, հաստատեց հետեւեալ չարաշուք հաշուեկշիռը — մէկ միլիոն մեռեալ, 244,000 փախստականներ Կովկասի մէջ, 250,000 հոգի տարագրուած Սուրիա, եւ հազարաւոր կիներ եւ մանկամարդ աղջիկներ Թրքական հարէմները փոխադրուած:

Այս սարսափները, որոնք ոչ մէկ բանով կ'արդարանան, այժմ կը յիշատակուին Լայփցիկ հրատարակուած գրքի մը մէջ (Oel and Blut im Orient) զոր պատրաստած է Էսատ պէյ, Բագուի քարիւղի հարուստ վաճառականի մը զաւակը: Թէեւ հեղինակը գերմանասիրական զգացումներ կը ցուցադրէ, բայց կը պատմէ թէ Բագուի մէջ, պատերազմի վերջին օրերուն, Թուրքեւգերման սպայակոյտին հանդիսաւոր հաւանութեամբ, տեղի ունեցաւ երեք օրուան ջարդ մը, «յարմարելու համար գրաւեալ երկիրներու սովորութեանց»:

Հեղինակին այս յայտարարութիւնը բացարձակապէս կը ժխտէ նախկին դեր գնդապետ փարուքէն, որ այն ատեն Թուրքիոյ արեւելեան բանակին գերման սպայակոյտին պետն էր, փարուքէն կը յայտարարէ թէ ջարդի հրամանը տուաւ Նուրի փաշա, Էնվէրի կրտսեր եղբայրը: Գերման նախկին սպան կ'ըսէ թէ այս իսկ պատճառով հրաժարեցաւ Թուրքիոյ ծառայութենէն, խնդիրը հաղորդելով Պոլիս. ընդհ. հրամանատար Լիման ֆօն Զանտէրսի:

Դիտելի է որ փարուքէն կը խօսի միայն 1918ի ջարդերու մասին, մինչդեռ բուն կոտորածները սկսան 1915ին: Գերմանական կառավարութիւնը, որ տեղեակ էր անցուդարձին, չմիջամտեց, երբ ի վիճակի էր կանխելու եւ դադրեցնելու այս գարշելի սպանդները:

ՏՐՏՆՋՈՒՄԸ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄ ՊԱՅՔԱՐ

ԲԱՀՐԱՄ ԼԵՐՈՒԸ ԵՒ ԳԱՒԱՌԸ

ՊԱՏՄՈՒԱԾՔԻՑ ԵՒ ԱՐՏԱՀԱՅՈՒԹԻՒՆԷՆ

Մեր հին գաւառներուն մէջ, որոնք այսօր կը գտնուին Թուրքիոյ սահմաններուն մէջ, 1928ի մարտին հնարաւոր էր տակաւին հանդիպիլ ծերունիներու, որոնք կը յիշէին Բահրամ Լերուն։ Անոնք կը պատմէին, որ ան ծնած է Վասպուրականի Գաւառ գիւղաքաղաքին մէջ։ Ան ունեցած է հարուստ հայր մը, որ զինք ուղարկած է Պարսկաստան՝ ուսանելու համար։ Հոն ան սորված է պարսկերէն, արաբերէն, հնդկերէն եւ ասոնց հետ միասին՝ նաեւ հնդկական մարտարուեստներ։ Ան վերադարձած է Վասպուրական 1730ական թուականներուն, եւ ամէնքը զարմացած են եղած են անոր ֆիզիքական ուժին վրայ։ Ան կրնայ ձեռքերով ճեղքել ամուր տախտակներ, կրնայ ծռել երկաթէ ձողեր, կրնայ կրել ծանր քարեր։ Ան ունի նաեւ ուրիշ տաղանդներ։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնիլ, կրնայ ձիուն վրայ պառկիլ, կրնայ ձիուն վրայ նստիլ ետեւէն յառած։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ նետ արձակել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ նիզակ նետել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ սուսեր գործածել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ վահան գործածել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ ասպար գործածել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ կացին գործածել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ մուրճ գործածել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ տապար գործածել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ դաշոյն գործածել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ դանակ գործածել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ ատրճանակ գործածել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ հրացան գործածել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ գնդացիր գործածել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ թնդանօթ գործածել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ ռումբ նետել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ հրթիռ արձակել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ հրետանի գործածել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ զրահամեքենա վարել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ ինքնաթիռ վարել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ տիեզերանաւ վարել։ Ան կրնայ ձիուն վրայ կանգնած՝ ամէն ինչ։

Բահրամ Լերուն ծնողքը կը պատկանէին Վասպուրականի ամենահարուստ ընտանիքներուն։ Անոնք ունեցած են հարիւրաւոր ոչխարներ, տասնեակ մը ձիեր, եւ մեծ տարածութիւն մը հողեր։ Անոնք ունեցած են նաեւ մեծ տուն մը, որ կանգնած էր Վանայ լիճին ափին։ Բահրամ Լերուն հայրը՝ Գրիգոր Լերուն, ուզած է որ իր որդին ստանայ լաւագոյն կրթութիւնը, եւ ուղարկած է զայն Պարսկաստան։ Հոն Բահրամ Լերուն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՅՏԵՐ ՍՈՒՏԻՆ ՍՈՒՐՈՒՆ

ՀԱԼԽԱ ԱԶ.

ՄԱՀԱՑՈՒՈՂ ԱՂՋԻԿ

— Սատկածա՞ծ, ինչ մորտ էնե՝ ես ասում եմ, որ ինչ-որ բան պետք է անենք, որ ինչ-որ բան ստանանք, էլ չենք կարող ապրել, ինչպես հիմա ենք ապրում, ամեն օր ինչ-որ բան պետք է ծախենք, որ ինչ-որ բան գնենք, ինչ-որ բան ուտենք, ինչ-որ բան հագնենք, ինչ-որ բան տանք հարկերի համար, ինչ-որ բան տանք տոկոսների համար, ինչ-որ բան տանք ապահովագրության համար, ինչ-որ բան տանք ամեն տեսակ բաների համար, որ ինչ-որ բան ստանանք, որ ինչ-որ բան ուտենք, որ ինչ-որ բան հագնենք, որ ինչ-որ բան տանք հարկերի համար, որ ինչ-որ բան տանք տոկոսների համար, որ

Սակաչարժի վարիչներու գործադուլը

Սակաշարժի (Թաքսի) վարիչները մասնակի գործադուլ ըրին երէկ, իբրեւ բողոք ընկերութեանց այն որոշման որուն համաձայն իրենց վրայ կը բարդուի կայքի տուրքին 4 ֆրանքի յաւելման կէսը։ Միեւնոյն ատեն յաւելում կը պահանջեն։

∴ Վերջին յաւելումներուն դէմ եղած բողոքներու վրայ՝ հանրակառքի ընկերութիւնը խոստացած է կարգ մը թեթեւ բարեփոխումներ կատարել։ Ամէն յուսախաբութիւն կանխելու համար, ըսենք որ յաւելումները պակսեցնելու խնդիր չկայ։ Բանուորական տոմսեր պիտի հաստատուին բոլոր գիծերուն վրայ, մինչեւ 1 փետր.։ Պարիսպներէն ներս միայն երեք ուղեմասի գին պիտի առնուի։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

«ԷՏԿԱՐ ՔԻՆԷ» յածանաւը, որ խրած էր ընկղմեցաւ վերջնապէս, երկուքի ճեղքուելով։ Այս լուրը մեծ յուզում պատճառեց խորհրդարանին մէջ եւ հարցապնդումներ պիտի ըլլան։

ՄՈՍԿՈՒԱՅԷՆ ԿԸ ՀԵՌԱԳՐԵՆ ԹԷ Նիքոլայէֆի շրջանէն վեց երիտասարդ ռուսեր մահուան դատապարտուեցան, իբրեւ հակայեղափոխական։

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՆԱՒԱԲԱԺԻՆ ՄԸ մօտերս պիտի այցելէ Նափոլի։ Այս առթիւ մեծ հանդէսներ կը պատրաստուին։

ԵՂԲՕՐԸ հետ վիճաբանած ատեն գրգռուելով անձնասպանութիւն փորձեց Արսէն Տեօնեան, ադամանդի բանուոր, քսան տարեկան։

Ծախու է

հացագործի խանութ մը հայաշատ կեդրոնի մէջ, դիւրամատչելի պայմաններ։ Դիմել նամակով կամ անձամբ Ստեփան Բարակեանի 47 Rue Victor Faugier, Vienne (Isère):

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վեներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմախտ, եւլն.) եւ վարխի։ Ման. լապ․ ռաթուար։ Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

Պէտք ունինք

օգնական դերձակի մը, լաւ վճարում եւ տեւական գործ։ Դիմել՝ անձամբ կամ նամակով հետեւեալ հասցէին.

Տիւզեան եղբարք, 23 Rue Centrale, Le Cannet, (A. M.):

Վաճառու փավիյոն

Մեկնումի պատճառաւ վարձու է Բոլոնիի (Seine) մէջ կահաւորուած երկյարկանի փավիյոն մը, 4 սենեակ եւ մեծ խոհանոց։ Ինչպէս նաեւ շէնքին կողքին երկու սենեակ առանձին մասի մէջ։ Տունին առջեւը պարտէզ, եւ մշակութեան համար լաւ հող։ Օդասուն եւ լաւ դիրք, ամէն յարմարութիւն, կազ, ջուր ելեկտրականութիւն։ Կայարանէն 5 վայրկեան հեռու։ Տարեկան վարձք 5500 Ֆր. շէնքին մէջ գտնուած կարասիները գնելու պայմանաւ։ Մանրամասնութիւններու համար հեռաձայնել կամ գրել Սուրէն Տատեանի, 29 Ave. Trudaine, Փարիզ (9) Հեռաձայն Trud. 53—73։

EMPIRE Միզիր-Հօլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. STEPHAN

ԱՄՍԱԿԱՆ 75 ՖՐԱՆՔՈՎ ՄԻԱՅՆ՝

ձեր տոմարները կը պահեմ ֆրանս. օրէնքին պահանջած ձեւով

Ձեր Chiffre d'affaires, Bénéfices Commerciaux և Impôts sur le revenueի յայտարարութիւններն ու կարգադրութիւնները ձրիօրէն կը կատարեմ։

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ որեւէ առթիւ ձեզի ուղղուած հարցումները ձրիօրէն կը կարգադրեմ։

ԱՄԻՍՆԵՐԷ ԵՒ ՆՈՅՆ ԻՍԿ տարիներէ ի վեր դիզուած ձեր հաշիւները կարճ ժամանակէն եւ նպաստաւոր պայմաններով կը դասաւորեմ։

ԵԹԷ ՆՈՐ ԳՈՐԾԻ պիտի սկսիք եւ կամ սկսած էք, բայց Patente եւ Registre de Commerce չունիք՝ կառավարական բոլոր ձեւակերպութիւնները նպաստաւոր պայմաններով կը կարգադրեմ։

Առեւտր. ընկերութիւններ կը կազմեմ եւ կը լուծեմ։

Կրնամ ձեզ գերծ պահել Chiffre d'Affairesի եւ Bénéfices Commerciauxի տուրքերէն եթէ արհեստաւոր էք, զոր օրինակ Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, շապկագործ, ժամագործ, դերձակ, կօշկակար, տաղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր ընտանիքի անդամներէն զատ միայն երկու գործաւոր ունենաք։

Դիմել միայն գրաւոր հետեւեալ հասցէին՝ Գ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ. Օրէնսգէտ-հաշուակալ, անդամ Société des Comptables (E. C. I.), Փարիզի Առեւտ. դատարանի կողմէ վաւերացեալ։

CHÉKERIAN, 150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris.
Téléphone Trudaine 76-42

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

CAFÉ - RESTAURANT BOSPHORE 74 Rue Sedaine. Paris (11e)

ԸՆԿԵՐԱ-ԶՈՒՄԱՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ՍԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. ՀՐԱՅՐ ԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին

կը խօսի՝ Ընկ. Լ. ՁՈՐՄԻՍԵԱՆ

Նուագ, երգ, արտասանութիւն — Մուտք 3 Ֆր. ըմպելիով

Շոգեկառք առնել Կառ տիւ Նոռէն 7.5, 7.30 եւ 8.10

ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

ՄԱՐԱՇԻ ԱՆԿՄԱՆ 10ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ

կազմակերպուած Մարաշի Հայրենակցական Միութեան կողմէ

վաղը կիրակի ժամը 2.30ին Սալոն Էսպանեոլի մէջ 46 r. Tapis Vert

կը խօսի՝ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

կը մասնակցին քաղ. կուսակցութիւնները, Հայր. միութիւնները, Զ. Ե. Ռ. Մ. եւն.։

Գեղարուեստական ճոխ բաժին — Մուտքը ազատ է

կը խնդրուի ծնողներէն միասին չբերել պզտիկները

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԶԱՒԱՔՈՅԹ ՍԷՆ Թ'ԷԹԻԷՆԻ ՄԷՋ

Քղիի Հայր. միութեան կողմէ, վաղը կիրակի ժամը 3—8

կը խօսի՝ Գ. ԹՈՒՐԻԿԻԱՆ

Գեղեցկութեան մրցում՝ 3—9 տարեկան հայ երախաներու

կը հրաւիրուին բոլոր Հայերը — Մուտքը ազատ է

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Ա. Ե. Կարմիր Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ

ի նպաստ ՆՈՐԱՀԱՍՏԱՏ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ

Վաղը Կիրակի ժամը 2.30ին Էմիլ Զոլայի սրահը (127 9 rue Boileau)

ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐԱՆՔ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Հովանաւորութեամբ ՏԻԿԻՆ ՆՈՅԵՄԻ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆԻ

ի նպաստ Դպրոցասէրի որբանոց-վարժարանին

Վաղը Կիրակի, ժամը 2.30ին Իէնայի սրահը, Ավընիւ տ'Իէնա

ցայտագիր, հայկական պար, օփերէթ, մեներգ, երաժշտութիւն՝ արտասանութիւն։

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆ՝ 50, 30, 15 եւ 10 ՖՐԱՆՔ

ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՀԱՆԴԷՍ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՐԱՒ. ՇՐՋ. ՅԱՌԱՋԴԻՄԱՍԻՐԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Վաղը Կիրակի ժամը 3ին Salle de Bunquesի մէջ, Place Condorcet, Bourg la Reine.

կը նախագահէ՝ Պ. ԹԱԴԷՈՍ ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

Մուտք 2 ֆրանք (սրահի ծախքի համար). պզտիկները ձրի

Հաղորդակցութեան միջոց Porte d'Orléansէն առնել 88 թիւ հանրակառք եւ իջնել Place Condorcet: Bourg la-Reine.

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ (ՄԱՐՍԷՅԼ) ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ—ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ

Այս Կիրակի ժամը 2.30ին Bar Vincent 120 ave. Chemin de la Madragueի մէջ։ Կը ներկայացուի՝

ՊԱՆՔ ՕԹՕՄԱՆԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ կամ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ

Մուտք 5 ֆրանք

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Փարիզի շրջանի բոլոր խումբերու գանձապահները կը հրաւիրուին այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Petite Sourceի ներքնայարկը, Մէթրօ Odéonի դիմացը։ Միասին ունենալ 1929ի անտուկի տետրերը։

Փարիզի Հրազդան խումբի ժողովը այս Երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Կարեւոր Օրակարգ։

Փարիզի կեդրոնէն խորհրդակցութեան կը հրաւիրէ ընկերներ՝ Մօզեան, Զարմիսեան, Երիցանց Շուշանեան, Աշոտ, Սեդրակ Սասունի, Սարգիս Թորոսեան, Ճիզմէճեան, Վահան Համբարձումեան, Ս. Տէր Թովմասեան, Բէնօ, Օհան Կարօ, Լեւոն Մելիք Դատայեան եւ Թադէոս Մեծատուրեան, այս երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Պուլվառ Սէն Միշէլի «La Source» սրճարանը։

Իսի լէ Մուլինոյի Մուրատ խումբի ժողովը վաղը Կիրակի առաւօտ ժամը 9ին 164 Ave. de Verdun, Իսի-լէ-Մուլինօ։ Կարեւոր օրակարգ։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Իթալիի Աղբիւր Սերոբ խումբի ժողովը՝ վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 184 Ավընիւ Իթալի։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԳԱՒԱՌ

Վիէնի Շրջ. կոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ վաղը Կիրակի ժամը 2ին նոր ակումբին մէջ, Rue Lafayette։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ 1929ի անդամատետրերով։

Սալին տը փռօի Բաբկէն Սիւնի ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ վաղը Կիրակի ծանօթ հաւաքատեղին։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Լիոնի Կուկունեան խումբը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է, ներկայանալ անդամատետրերով։ Կարեւոր օրակարգ։

ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Եկեղեցւոյս պաշտօնէութիւնը կը ծանուցանէ Փարիզահայ գաղութին թէ այս Կիրակի ժամը ճիշդ 5ին 16 Rue Chauchatի մէջ (մէթրօ Peletier)։ Պիտի խօսի Ֆրէզնոյի հոգեւոր հովիւ Վեր. Մ. Յ. Փափազեան, նիւթ ունենալով «Քրիստոնէութեան երեք սուրբերը»։

Մուտքը ազատ է, ամէն հայ անհատ սիրով կը հրաւիրուի։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Տրէզոէն, Մ. Պ.— 200,
Շաթու, Վ. Ք.— 50։
Մարսէյլ, Ի. Թ.— 40,
Երուսաղէմ, Ա. Ա.— 1 ոսկի,
Մոնթրէօյ, Ս. Ա.— 70,
Վէնսէն, Ն. Գ.— 140,
Փրովանս, Յ. Վ.— 35,
Լա Սէյն սիւր Մէր, Հ. Թ.— 10,
Փլան տը Մէյրէօյ, Յ. Զ.— 35,
Ռուան, Յ. Գ.— 105,
Մարսէյլ, Ա. Նաւ.— 70,
Կարտան, Յ. Յ.— 45,
Լա Սէյն սիւր Մէր, Յ. Կ.— 35,
Լիոն, Զ. Պ.— 175,
Բուրպըվուա, Հ. Է.— 35,
Պրաիլա, Օ. Ա.— 75,
Փարիզ, Մ. Գ.— 35,
Լանսէյ, Գործ.— 180։

Կ'ուզուի

արեւելեան կերակուրներ պատրաստող վարժ եւ փորձառու խոհարար մը ճաշարանի համար։ Լաւ վճարում։ Դիմել անձամբ կամ նամակաւ H. Nigoghossianի ճաշարան «Եփրատ», 14 Rue François Garcin, Lyon.

Ծախու է

Արեւելեան նպարեղէնի խանութ մը։ Խիստ դիւրամատչելի պայմաններ։ Դիմել՝ Անտոն Ներսէսեանի, Ave. J. Jaurès, Décines (Isère).

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus
Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւ... ցատուկ յարկաբաժին Վեներական եւ Մորթի հիւանդութ... ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ... կորի, Ջղային, Արեան հիւանդութիւններ եւ ցօղացաւ։ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կ...

1000+930

Tailleur
A. BERBERIAN
24, RUE BERGER
Tel.: Prov: 05-49
Par...

ՃԱՇԱՐԱՆ "ՍԹԱՐ"

30 Rue Bosquet (Avenue Bosquetի անկիւնը)
ճաշ 9 ֆրանք՝ որոշ գին. ընթրիք՝ ճաշացոյցի սակով։
ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ, ԻՐԻԿՈՒՆՆԵՐԸ ՆՈՒ...

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ
ՄԱՍԻՍ ԳՈՀԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
57A Rue Nationale, MARSEILLE

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅԵՐ

բացուած է
DORK
կօշիկի վաճառատունը
46 Grand 'Rue de la Guillotière, LYON
Այրերու եւ կանանց ամէն տեսակ կօշիկներ

Ֆրանսահայ աշխատաւորներուն եւ խանութպաններուն

ՊԱՐԶ ԵՐԿՏՈՂ ՄԸ՝

ղրկեցէ՛ք մեզ, յայտնելով ձեր հասցէն եւ վարը յիշուած քաթալօկներուն թիւերը, զանոնք կը ստանաք ՁՐԻ։

ՔԱԹ. թիւ 1—Մաշճակալներ, 2—ամէն տեսակ կարասիներ, 3—խաշ... սպասներ, 4—կարի մեքենաներ, 5—երեխաներու կառքեր, 6—ֆոնոկրաֆ... 7—վառարաններ, օճախներ, 8—հեծելանիւներ, 9—զգեստեղէն, 10—եր... գործիքներ։

Այս քաթալօկներէն ձեր ընտրած առարկաները, ձեզ կը ղրկուին ԱՌԱՆՑ ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ, 6էն 15 ամիս ... ճամբու ծախքը մեր վրայ կը ղրկուին ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ... ԱՊԱՌ...

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ նաեւ Ֆրանսայի բոլոր հայաշատ կեդրոններու (բացի Մարսէյլէն) իրենց պարապ ժամերը օգտագործել փափաքող տասարդ գործակալներ։

Մանրամասն պայմաններու համար, գրեցէ՛ք մեզ՝
G. Badouhassian, 16 Bld. des Italiens. Marseille.

ՏՕՔԹ. Յ. ՔԻԻԹԻԻՔԵԱՆ

30 Ave. de Bellevue, CHAVILLE (S. et O.)
Թրամուէյ թիւ 1, շոգեկառք՝ կառ. Մոնփարնասէն
ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԷ ներքին, վեներական և մորթի հիւանդութիւն...
Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ՝ ամէն օր ժմ. 10—13 և 15—20 և ժամադրութեա...

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ (ՊՈԼԻՍ)

Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներ... օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ։ Իրաւագիտ... կան գրասենեակ, կալուածական առուծախ, դատական ... տապնդումներ, թարգմանութիւն, Գամիսիոն, Ֆրանսա մուտ... հետապնդումներ, տուն շինողներու փոխատուութիւն եւայլ...

Ամուսնութիւն եւ ամուսնալուծում։

Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն։

Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ։

Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.

Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղա... ներու մէջ։

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

"HARATCH"

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN — Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 12 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930 — 12 JANVIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1159 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԵՑՑԷ "ԱԶԱՏ ԵՒ ԱՆԿԱԽ" ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ...

Հետեւեալ հատուածը նոյնութեամբ կ'արտատպենք Երեւանի փարիզեան կոչնակի խմբագրականէն.—

— «Ամէն բանէ առաջ, պէտք է գիտնալ որ խորհրդ. Հայաստան մաս կազմելով խորհրդ. Միութեան, Հայաստանի բնակիչները խորհրդային քաղաքացիներ են։ Առանձին *Հայկական քաղաքացիութիւն* գոյութիւն չունի, ինչպէս գոյութիւն չունի ռուսական քաղաքացիութիւն, միջազգային իրաւունքի տեսակէտէն։ Արտաքին գործավարութիւնը միութենական է։ Խ. Միութեան կեդրոնը Մոսկուան է, որ կը վարէ Միութեան (Հայաստանի) արտաքին քաղաքականութիւնը եւ անոր դեսպանները, արտասահմանի մէջ, միայն խորհրդային քաղաքացի Հայերու գործերով արտօնուած են զբաղիլ։

Արտասահմանի Հայերու ամենաչնչին մասը միայն խորհրդային քաղաքացի է, ստուար մեծամասնութիւնը *հայաստանցի*, անհայրենիք, անորոշ ազգութեան կը պատկանի։ Գաղութահայը, այդպիսով, *միջազգային իրաւագիտութեան տեսակէտով*, ոեւէ կապ չի կրնար ունենալ Խ. Հայաստանի, ուրիշ խօսքով՝ խորհրդային Միութեան հետ։

Թուրքիաբնակ Հայերը Թրքահպատակ ըլլալով, նոյնպէս խորհրդային իրաւասութեան սահմանէն դուրս կը մնան։ Այս տեսակէտէն մեկնելով է որ, ատենին քաղ. Ա. Եսայեան յայտարարեց որ Հայաստանի կառավարութիւնը Ամենայն Հայոց կառավարութիւն չէ։

Այս պայմաններուն ներքեւ, դիւանագիտական կամ քաղաքական բնոյթ կրող ո եւ է միջամտութիւն սպասել Խ. Միութեան արտաքին գործավարութեան կողմէ ի նպաստ արտասահմանի կամ Թուրքիոյ Հայերու վերաբերմամբ, անհուազն տղայամտութիւն կ'ըլլար։

Իրականութեան մէջ, Երեւան իր կարելին ըրած է արտասահմանի աշխատաւորութեան համար։ Ներգաղթի վերաբերեալ հետեւած է իմաստուն քաղաքականութեան մը, ընդունելով գաղթականները իր տնտեսական եւ ֆինանսական հնարաւորութիւններու սահմանին մէջ։ Երբ բուն երկրին մէջ մօտ մէկ միլիոն ժողովուրդի մը պահպանութիւնն ու երջանկութիւնը իր ամենօրեայ հոգածութեան առարկան դարձնել ստիպուած է չկրնար զանազան երկիրներ ցրուած մօտ 550.000 Հայերու ճակատագրով զբաղիլ։» («Երեւան» 10 Յունուար)։

ԽՄԲ.— Մեր խօսքը՝ յաջորդով։

Ազգերու Դաշնակցութեան տասնամեակը

Յունուար 10ին լրացաւ Ազգերու Դաշնակցութեան հաստատման տասնամեակը։ Այս առթիւ որեւէ մասնաւոր հանդէս չպիտի կատարուի։ Բայց Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին 58րդ նստաշրջանին մէջ, որ կը բացուի վաղը, երկուշաբթի, նախագահը մասնաւոր ճառով մը պիտի պարզէ կարեւորութիւնը Յունուար 16ին, որ տասներորդ տարեդարձն է խորհուրդին առաջին գումարման։ Այդ առաջին նիստին խորհուրդը կը բաղկանար չորս մնայուն անդամներէ (Անգլիա, Ֆրանսա, Իտալիա եւ Գերմանիա) եւ չորս ոչ-մնայուն անդամներէ (Պելճիքա, Պրազիլիա, Սպանիա, Յունաստան)։ Ժողովը տեղի ունեցաւ 1920 յունուար 16ին, Փարիզի մէջ, նախագահ Ուիլսընի հրաւէրով եւ նախագահութեամբ Պ. Լէոն Պուրժուայի, որ շեշտեց.— «1920 յունուար 16ի այս թուականը պատմութեան մէջ պիտի արձանագրուի իբրեւ թուականը նոր աշխարհի մը ծնունդին։»

∴ Անգլ. բոլոր թերթերը երկար յօդուածներ կը նուիրեն տասնամեակին։ Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարը, Սըր Էրիկ Տրըմընտ «Տէյլի Նիուզ»ի մէջ կը հրատարակէ յօդուած մը, «Խաղաղութեան Առանցքը», ուր կը թուէ Ազգերու Դաշնակցութեան կատարած դրական գործերը, եւ յոյս կը յայտնէ թէ անոր շնորհիւ կարելի պիտի ըլլայ լուծել զինաթափութեան հարցը։ Աշխատաւորական «Տէյլի Հերըլտ» դիտել կուտայ թէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը թէեւ չէ կրցած իսկապէս ձեռք առնել սպառազինութեան ցրտամման խնդիրը, բայց մեծ յառաջդիմութիւններ կատարած է տասը տարուան ընթացքին։

«Թայմզ» կ'ըսէ.— «Ազգերու Դաշնակցութիւնը քմայքը չէր քանի մը գաղափարապաշտներու, այլ արտայայտութիւնը ընդհ. անհրաժեշտութեան մը։ Ան ջնջեց գաղտնի դաշնագիրները եւ շօշափելի ու տեւական ձեւ մը տուաւ այն սկզբունքներուն որոնք առաջնորդեցին 1918ի յաղթանակին։ Բայց եւ այնպէս, Դաշնակցութիւնը տակաւին չէ ստացած անհրաժեշտ հեղինակութիւնը, կարենալ կատարելու համար իր բոլոր պաշտօնները։»

Գործազրկութեան տագնապը

Պ. Թոմաս, Անգլիոյ գործազրկութեան նախարարը, ուրբաթ օր շատ կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ Մանչէսթրի մէջ։ Նախ շեշտեց թէ՝ կացութեան կարելի դարմանը կախում չունի մէկ կուսակցութենէ, մէկ անհատէ, կամ մէկ մարդէ, այլ անհատական ու հաւաքական գործունէութեան վերահաստատումէն, ճարտարագործական մեթոտներու և մեքենաներու վերանորոգումէն եւ անհաւանդ օտար հրապարակներու յարաճուն թափանցումէն։ Այս նպատակով, աշխատաւորական կառավարութիւնը որոշած է ուսումն. կցորդներ կամ պատուիրակութիւններ ղրկել Պարսկաստան, Զուիցերիա, Պրազիլիա, Արժանթին, Ֆինլանտա, Եգիպտոս, Հնդկաստան, Աւստրալիա եւլն։ Նախարարը բողոքեց անոնց դէմ որոնք չափազանց յոռետեսութեամբ կը դատեն կացութիւնը։ Աշխատաւորական կառավարութեան պաշտօնի անցնելէն ի վեր գործազրկութիւնը չէ պակսած. ընդհակառակն։ 1929ի վերջը գործազուրկներուն թիւն էր 1,510,200, դեկտեմբերի վերջին կիսամսեակին 206,643 աւելցած ըլլալով։ «Բայց, անտեղի է չափազանցել։ Շարունակ գործազրկութեան մասին խօսելով, արտասահմանի մէջ այն տպաւորութիւնը կը ստեղծենք թէ վերջացած ազգ մըն ենք։

«Օրինակ առնենք Ամերիկայէն։ Մ. Նահանգներուն մէջ ալ առնուազն երեք միլիոն գործազուրկներ կան։ Ամերիկացիները իրենց գլխուն մոխի՞ր կը ցանեն։ Նիւ Եորքի սակարանին վերջին տագնապէն յետոյ, անոնք ի լուր աշխարհի յայտարարեցին թէ երբեք աւելի լաւ վիճակ ունեցած չէին։ Գործազրկութիւն կայ նաեւ Գերմանիոյ մէջ։ Ֆրանսան բացառութիւն է. բայց ան ալ ձեռք առած է բացարիկ մեթոտներ զորս ոչ մէկ քաղաքական կուսակցութիւն պիտի ուզէր թելադրել մեր կառավարութեան։ Ամէն բան կառավարութեան ձգելով չէ որ պիտի բարւոքի կացութիւնը»։

Յետոյ Նախարարը ծանոյց թէ Լոնտոնի սեղանաւորական շրջանակները խոստացած են աջակցիլ ո՛ր եւ է ծրագրի որ կրնայ թեթեւցնել տագնապը։

∴ Պաշտօնական վիճակագրութեանց համաձայն, յունուար 3ին Անգլիոյ մէջ գործազուրկներու թիւն էր 1,520,790, որոնց 1,019,553ը բոլորովին անգործ։ 1928ի վերջը 10,500 աւելի էր գործազուրկներու թիւը։ Դիտել կը տրուի սակայն թէ դեկտ. 16—30 գործազուրկներու թիւը աւելցած է 206,643 հոգի։

Գերմանիոյ մէջ դեկտեմբերի առաջին կիսուն օգնութիւն ստացող գործազուրկներու թիւը աւելցած է 100ին 20 համեմատութեամբ, այսինքն 233,000 հոգի։

Դեկտ. 15ին նպաստ ստացած են 1,600,000 անգործներ։ Այս թիւին վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ շուրջ մէկ միլիոն գործազուրկներ, որոնք հանրային խնամատարութենէն նպաստ կը ստանան, որով գործազուրկներու թիւը կը հասնի առնուազն 2ուկէս միլիոնի։

Առնուազն յիսուն, Անգլիոյ համար

Անգլիոյ ծովային Նախարար Պ. Ալեքսանդր ճառի մը մէջ յայտարարեց թէ նաւային խորհրդաժողովին մէջ, որ կը գումարուի քանի մը օրէն, Մեծն Բրիտանիա պիտի գոհանայ 50 յածանաւով, փոխանակ 70ի, ինչպէս պահանջած էր Ուաշինկթընի ժողովին մէջ։ Նուազագոյն չափն է այս, կայսրութեան պէտքերուն համար։ Անգլիա պիտի համակերպի այս չափին մինչեւ 1936, երբ վերաքննութեան պիտի ենթարկուին այսօրուան տուեալները։ Անգլիա այս զիջումը կ'ընէ, պայմանաւ որ միւս պետութիւններն ալ համապատասխան չափով զեղչեն իրենց տորմիղները։

Խորհրդային դրախտին մէջ

Խորհրդային թերթերը կը գրեն թէ բոլոր գործարաններուն մէջ շրջուն ջոկատներ պիտի պտտին, անողորմաբար կռուելու համար մսխումներու դէմ. Լենինկրատի «Պրաւդա»ն կը գրէ թէ Խորհրդային Միութիւնը ամէն տարի 300 միլիոն ռուբլի (չորս միլիառ ֆրանք) կը կորսնցնէ միայն ջեռուցման մսխումէն և 200 միլիոն ռուբլի բանուորներու ժամանակի կորուստէն։ Միայն Փեթրոկրատի շրջանի մէջ շինուածքի թերութեանց կորուստը կը կազմէ 100 միլիոն ռուբլի։

∴ «Կոմսոմոլսկայա Պրաւդա» ուղղակի իբր հակայեղափոխական մը մատնանշէ կարգ մը խորհրդային գրողներ, մասնաւորապէս Միկթրիկին, Ուրալսկի, Ասանոֆ եւ ուրիշներ, ըսելով թէ անոնց գրուածքները խիստ «յոռետես են եւ վհատեցուցիչ»։ Միւս կողմէ արտասահմանի մէջ մեծ մտահոգութիւն կը տիրէ իտալացի սէնտիկալիստի մը, Ֆրանչէսքօ Կէցիի մասին, որ Ռուսաստան ապաստանած էր եւ յետոյ բանտարկուեցաւ ու աքսորուեցաւ առանց դատի։ Շատ մը օտար գրագէտներու կողմէ բողոքագիր մը ուղղած է այս առթիւ։

∴ Կրթական գործավարութեան պաշտօնաթերթը կը պահանջէ որ բացարձակապէս արգիլուին ռուս գիտնականներու ուսումնասիրական ճամբորդութիւնները, որովհետեւ մեծ ծախքեր կը պատճառեն։ Թերթը դիտել կուտայ թէ կարելի է առանց տեղէն շարժելու ուսումնասիրել օտար գիտուններու աշխատանքները։

Անգլիա եւ Եգիպտոս

Եգիպտոսի Վաֆտ կուսակցութեան յայտնի դէմքերէն Մեքրամ Էպէյդ պէյ, որ այս միջոցին Փարիզ կը գտնուի, «Թայմզ»ի թղթակցին յայտնեց թէ լաւատես է անգլօ-եգիպտական նոր դաշնագրի յաջողութեան մասին։ Կարելի է զանազան վիճելի կէտեր կարգադրել ուղղակի բանակցութիւններով։ Իր կարծիքով, հաւանական չէ որ երբ անգլ. զօրքերը Գահիրէէն Սուէզի ջրանցքը քաշուին, պահանջ դրուի բոլորովին հեռանալու։ Վաֆտը կ'ընդունի որ Մեծն Բրիտանիոյ համար անհրաժեշտ է պահել Սուէզի ջրանցքը եւ իրենք ըսելիք մը չունին այդ ռազմական կենսական կէտին անսահման ժամանակով գրաւման մասին։

Բիազ պէյ սխալ կը համարէ այն կարծիքը թէ Եգիպտոսի ներքին բարեկարգութիւնը ապահովուած է շնորհիւ անգլ. զօրքին ներկայութեան եւ թէ անոնց հեռացումով քաոս պիտի ծագի։ Եգիպտոսը իր միացեալ ժողովուրդով բոլորովին տարբեր է Հնդկաստանի ռազմատենչ հատուածներէն։ Ազգայնական շարժումը զուտ եգիպտական է եւ կապ չունի համարաբական կամ համիսլամական շարժման հետ։ Եգիպտացիները պէտք ունին արտաքին աջակցութեան եւ ուրախ պիտի ըլլան ապահովելով Մեծն Բրիտանիոյ խորհուրդը եւ գործակցութիւնը, բարեկամական հաւասարութեան գետնի վրայ։

Սկսան չվճարել տուրքերը

Համաձայն համահնդկական ընդհ. ժողովի որոշումներուն, Պէնկալի նահանգին մէջ սկսած է «քաղաքացիական անհնազանդութիւնը։» Ուրիշ խօսքով, ծայրայեղները կը մերժեն տուրք վճարել, մինչեւ որ Անգլիա ընդունի Հնդկաստանի անկախութիւնը։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց շարժման ղեկավարը։ Երկու գիւղերու բնակիչներն ալ մերժած ըլլալով վճարել իրենց տուրքերը, ոստիկանութիւնը գրաւեց անոնց գոյքերը։

Բեսեդովսկին պիտի յանձնուի՞

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ գործավարներու խորհուրդին որոշումով Պ. Բեսեդովսկի, որ տասը տարի բանտարկութեան դատապարտուեցաւ առջի օր, չի կրնար քաղաքական յանցաւոր համարուիլ, նկատի առնելով իր հանգամանքը իբրեւ Ա. խորհրդական Փարիզի խորհրդային դեսպանատան։

Այս որոշման վրայ, կը կարծուի թէ խորհրդային իշխանութիւնը պիտի պահանջէ Ֆրանսայէն՝ իրեն յանձնել Բեսեդովսկին։ Ինչ որ կը նշանակէ անմիջապէս գնդակահարել, համաձայն վերջերս տրուած որոշումի մը։

Ալմազեան կը շարունակէ բողոքել

Մ. Ալմազեան իր փաստաբանին միջոցաւ յունուար 7 թուակիր հետեւեալ բողոքագիրը յանձնեց հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Ժանթիյի.— Մեզ դէմ դիմաց հանելով եւ նոյն ինքն Պ. Պընուայի վկայութեամբ, հաստատուեցաւ որ այս վերջինը՝ առանց հրամանագիր ունենալու հարցաքննիչ դատաւորէն, հրաման տուած է ձերբակալել զիս ուրբաթ օր, 18 հոկտեմբեր, ժամը 23.30ին։ Ի գործադրութիւն այս հրամանին, զիս արգելափակեցին խցիկի մը մէջ, խուզարկելէ յետոյ եւ Պ. Մաթիֆասի տրամադրութեան տակ դրին միայն հոկտ. 20ին, ժամը 14ին, իսկ ամբաստանութեան տակ առին՝ ժամը 19ին։

Այս կերպով կը հաստատուի ապօրէն արգելափակումը, որուն դէմ բողոքած եմ արդէն։ Այս ձերբակալութիւնը կատարուեցաւ եւ շարունակուեցաւ դատական ոստիկանութեան տեսուչ Պ. Պընուայի եւ ոստիկանապետ Պ. Նիկոլի հրամանով։ Այս վերջինները յանցաւոր են պատժական օրէնքի 114րդ յօդուածով նախատեսուած եւ պատժելի ոճիրով։

Ուրեմն, պատիւ ունիմ խնդրելու ձեզմէ որ նկատի առնէք իմ բողոքս ապօրէն ձերբակալութեան դէմ այլեւս ոչ թէ X.ի դէմ, այլ Պ. Պ. Պընուայի, Նիքօլի եւ միւս բոլորին դէմ։ Այս առթիւ կ'արձանագրեմ, նաեւ, որ հակառակ իմ թախանձանքիս, մերժեցիք զիս դէմ դիմաց հանել Պ. Պ. Պընուայի եւ Նիքօլի հետ։ Յետոյ, Պ. Պընուա, այժմ տեսուչ դատական ոստիկանութեան եւ Պ. Նիքօլ, ոստիկանական քոմիսէր, իրենց հանգամանքով կախում ունին Փարիզի վերաքննիչ ատեանէն։ Ուրեմն այսուհետեւ գործը պէտք է շարունակուի այդ ատեանէն կողմէ։»

Ուրբաթ կէսօրէն յետոյ Ալմազեան իր փաստաբանին ներկայութեանը բերանացի ալ հաստատեց իր բողոքագիրը եւ Պ. Ժանթիյ անմիջապէս ընդհանուր դատախազին հաղորդեց խնդիրը։

∴ Ընկերվարական պաշտօնաթերթը, «Լը Փոփիւլէռ» հրատարակելով Ալմազեանի նոր բողոքը, շարք մը կծու դիտողութիւններուն կարգին կը նկատէ.

—«Իրերու ներկայ վիճակին մէջ, Ալմազեան պէտք է ազատ արձակուի։ Սպասենք գիտական հակափորձի արդիւնքին։ Կը յուսանք թէ Պ. Ամիի խայտառակ տեղեկագիրը պիտի ոչնչանայ։ Այն ատեն, ամբաստանիչ ատեանը պիտի ընդունի՞ առժամեայ արձակման խնդրագիրը, թէ պիտի հպատակի ոստիկանութեան հրամաններուն»։

224 կոմունիստներ ձերբակալուած Պերլինի մէջ

Ուրբաթ իրիկուն, ոստիկանութիւնը յանկարծ կոխելով Պերլինի հիւսիսային թաղամասը, ձերբակալեց 244 կոմունիստներ, որոնց քսանը կին։ Այս առթիւ բռնուեցան մեծ քանակութեամբ զէնքեր, ռազմանիւթ, բիրեր եւ դաշոյններ։ Կ'ըսուի թէ համայնավարները կ'ուզէին սպառազէն խուժել ազգային-ընկերվարական ժողովէ մը ներս եւ խանգարել զայն։ Կալանաւորներուն մեծ մաս ազատ արձակուեցաւ գիշերը։

Օդանաւի արկած

Անգլիական երկու զինուորական օդանաւեր իրար ընդհարեցան Ապու Սուէյրի (Եգիպտոս) վերեւ։ Մէջի չորս օդանաւորդները մեռան վայրկենապէս։

Հատնիսի մը շնորհները

Իտալիոյ գահաժառանգին ամուսնութեան առթիւ, բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան ամբողջ Իտալիոյ մէջ, բարեկարգութիւնը պահպանելու համար։ Թերթ մը կը գրէ թէ Հռոմի ոստիկանութիւնը հարկադրուեցաւ երեք մեծ տուներ վարձել, որովհետեւ զօրանոցները տեղ չէր մնացած։ Թրիէսթէի մէջ 150 հոգի ձերբակալուեցան մէկ օրուան մէջ։

Տարօրինակ դատ մը

Այս միջոցին տարօրինակ դատ մը տեղի կ'ունենայ կրացի մէջ (Աւստրիա)։ Խումբ մը քահանաներ եւ բժիշկներ դատի քաշած են փրոֆ. Շ.Տէյրըր, որ «ամլացուցած» է վեց հարիւր այրեր, որպէսզի զաւակ չունենան (իրենց իսկ փափաքով)։ Առաջին դատավարութեան բժիշկը դատապարտուած էր 48 ժամ բանտարկութեան եւ 50.000 ֆրանքի։ Բայց վերաքննութեան դիմած ըլլալով, այս վճիռը ջնջուեցաւ եւ դատը յանձնուեցաւ նախադատ ատեանին։

Այս առթիւ ըսենք որ աւստրիական օրէնքը չէ նախատեսած ամլացումը, եւ յանցանքը կը դատուի իբրեւ «թեթեւ վիրաւորում որ մահացու չէ»։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ

ԲԱՐԻ ԵԿ ԱՅՍՕՐ

Աղտոտությունից Հայ գիտությունը նոր-նոր տիպարներ է ստեղծում։ Մեր գրականության մեջ նրանք դեռ չեն ներկայացված։ Մենք ունենք միայն մեկ-երկու ուրվագիր, որոնք ոչ մի կերպ չեն կարող բավարարել մեր ընթերցողի հետաքրքրությունը։

Ահա թե ինչու ես ուզում եմ ծանոթացնել ընթերցողին մի նոր տիպարի հետ, որ ես հանդիպեցի Ղարաբաղի մի գյուղում։

Ես նստած էի գյուղի ակումբում և ուշադիր լսում էի գյուղացիների զրույցը։ Ամեն մեկը պատմում էր իր տեսածը, լսածը, կարդացածը։ Ես ուզում էի իմանալ, թե ինչ է մտածում գյուղացին, ինչ է ուզում նա, ինչ է ցանկանում։ Ես ուզում էի ծանոթանալ նրա հոգեբանության հետ։

Ակումբում ներկա էին գյուղի ամենաանգրագետ մարդիկ։ Ես ուզում էի իմանալ, թե ինչ գիտեն նրանք, ինչ են կարդացել, ինչ են լսել։

Ես հարցրի նրանցից մեկին, թե ինչ է կարդացել վերջին անգամ։ Նա պատասխանեց, որ կարդացել է «Ալմանախ»։ Ես հարցրի, թե ինչ է կարդացել նա «Ալմանախում»։ Նա պատասխանեց, որ կարդացել է «Ալմանախում» տպագրված բոլոր պատմվածքները։

Ես հարցրի, թե ինչ է հասկացել նա այդ պատմվածքներից։ Նա պատասխանեց, որ հասկացել է ամեն ինչ։

Ես հարցրի, թե ինչ է հասկացել նա «Ալմանախում» տպագրված «Բարի եկ այսօր» պատմվածքից։ Նա պատասխանեց, որ հասկացել է ամեն ինչ։

Ես հարցրի, թե ինչ է հասկացել նա

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ե. ԵՄՐԱՀԱՄ

Ցավալի իրողություն է, որ մեր ազգային կյանքի ամենաէական հարցերը մինչև օրս էլ ուսումնասիրված չեն։ Մեր ազգային կյանքի ամենաէական հարցերից մեկը, անկասկած, հայկական հարցն է։ Ինչպես հայտնի է, հայկական հարցը ծագել է 19-րդ դարի վերջերին, երբ Թուրքիայի հայ ժողովուրդը, որ ապրում էր իր հայրենի հողի վրա, ենթարկվեց ամենաանմարդկային հալածանքների։ Հայկական հարցը ծագել է ոչ թե հայերի ցանկությամբ, այլ թուրքական կառավարության ստեղծած պայմանների հետևանքով։ Հայկական հարցը ծագել է հայերի ոչնչացման, բնաջնջման քաղաքականության հետևանքով։ Հայկական հարցը ծագել է հայերի ազգային գոյության սպառնալիքի հետևանքով։

Հայկական հարցը ծագել է հայերի ազգային գոյության սպառնալիքի հետևանքով։

1000+930

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (Հաստատուած 1923ին)

CABINET **V. YARJANIAN**

Հասցէ՝ 5 rue du Cardinal Mercier, PARIS (9e)

Tél. CENTRAL, 97-39 եւ 96-70

կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դատեր պաշտպանելով ֆրանսացի հանրածանօթ պաշտօնակիցներու հետ, վարչական եւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում: Արկածի դատերու մասնաւոր ճիւղ, առանց կանխավճարի: ՅՐԱՆՈՄ մանելու համար, ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացում: (ԱՅԻՏԱ վիթ): Քաղաքային ամուսնութեան արագ գործողութիւն: Վիզա ամէն երկրի համար:

Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս: Խորհրդակցութիւնները ձրի են:

Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի Կիրակիէ

ՄԷԹՐ **Պ. ՎԱՀԷ**

(ՊԷՕՐԷՖՃԵԱՆ)

ԻՐԱՒԱԳԷՏ ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ (10րդ շրջան)

18 Rue Dauphine, PARIS (VI) Tél. Danton 73 97

Իրաւագէտ-խորհրդատու ցէֆանս Ֆէօմօպլի է սըօրթիվ եւ միւթիւէլ միլիթէը ֆրանսական մեծ ընկերութեանց:

կը ստանձնէ քաղաքային, առեւտրական եւ պատժական դատարաններու առջեւ ամէն տեսակ դատեր, կը հետապնդէ փողոցի արկածներու առիթիւ վնասուց հատուցումը առանց կանխիկ վճարումի, կը խմբագրէ աղերսագրեր եւ պայմանագրեր, կուտայ certificats de coutumes եւ կը կատարէ նահիւրալիզասիոնի եւ քաղաքային ամուսնութեան ձեւակերպութիւնները, ու ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ:

Հայերու համար դիւրամատչելի պայմաններ.

Խորհրդակցութեան ժամեր.— Ամէն առաւօտ ժամը 8—9, եւ երեկոները 7էն 8 եւ ժամադրութեամբ:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՖԻԼՄԸ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

«Արմէն Ֆիլմ»ի հայկ. այս Ա. արտադրութիւնը Մարսէյլի մէջ բուռն եւ աննախընթաց յաջողութիւն մը գտած ըլլալուն, էլտորատոյէն վերջ հիմա ալ, քաղաքի կեդրոնի մէկ մեծ սինէման ՄՈՏԻՈՆը (55-57 Rue St. Ferréol, 58 Rue de Rome) կը ներկայացնէ 10 Յունուար Ուրբաթ օրէն սկսած մինչեւ 16 Յունուարշինգշաբթի իրիկուն:

Ամէն կէսօրէ վերջ երկու ներկայացում ժամը 2.30ին եւ 4.30ին եւ իրիկունները ժամը 9ին:

Սինէման այս հայկական ֆիլմին հետ կը ներկայացնէ նաեւ երկու ընտիր եւ ծանօթ ֆիլմեր, տրամ մը՝ JOUEUSE, avec Priscilla Dean *և գ ւեչտ մը՝* «PAS ÇA MADAME»:

Գիները սովորական

ՀԱՅ ԱԻԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Եկեղեցւոյս պաշտօնէութիւնը կը ծանուցանէ Փարիզահայ գաղութին թէ այսօր Կիրակի ժամը ճիշդ 5ին 16 Rue Chauchat փ. մէջ (մէթրօ Peletier), պիտի խօսի Ֆրէզնոյի հոգեւոր հովիւվերմ. ց. փափազեան, նիւթ ունենալով «Բրիտոնէութեան երեք սուրբերը»:

Մուտքը ազատ է, ամէն հայ անհատ սիրով կը հրաւիրուի:

Վարձու փավիլեոն

Մեկնումի պատճառաւ վարձու է Ռոնի (Seine) մէջ կառուցուած երկյարկանի փավիլեոն մը, 4 սենեակ եւ մեծ խոհանոց, ինչպէս նաեւ շէնքին կողքին երկու սենեակ առանձին մասի մէջ: Տունին առջեւը պարտէզ, եւ աշակութեան համար լաւ հող: Օգտուն եւ լաւագիրք, ամէն յարմարութիւն, կազ, ջուր եւ ելեկտրականութիւն: Կայարանէն 5 վայրկեան հեռու: Տարեկան վարձք 5500 ֆր. շէնքին մէջ գտնուած կարասիները պահելու պայմանաւ: Մանրամասնութիւններու համար հեռաձայնել կամ գրել Սուրէն Տատեանի, 29 Ave. Trudaine. Փարիզ (9) Հեռաձայն Trud. 53—73:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամարիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապոռաթուառ: Ախտամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12:

WAGRAM AUTO

75 Av. de Wagram

63 Av. Gde. Armée

149ter Bd. Villette,

84 Rue de l'Aqueduc

Արտօնագիր՝ Թուրիստ 150, քամիոն 220, Մոթօ-սայլ 100, Թաքսի 50, մասն. դաս 15, մըքին. դաս ձրի:

EMPIRE Միպիք-Շօլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. STEPHAN

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

O. M. OHANESSIAN

Marque déposée MELKON

ԵԹԷ կ'ուզէք ճաշակել արեւելեան համեղ անուշեղէններ, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վաճառանիշով՝ *Լօքում, փաքլավա, քաթաիֆ, հէլվա, եւայլն:*

25 Rue Vilin, Paris (20e)

Հեռաձայն Menil. 69—15

ԲԺՇԿ. եւ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)

Մէթրօ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ Ֆրանկախտ: Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9: կիր. եւ տօն օրեր 10 12:

ՖՐԱՆԲ ԵՒ ՌՈՒՄ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

A. REDSKY, Place Contrescarpe (76 r. Cardinal Lemoine/ անկիւնը): Օթոպիւս՝ S., Թրամուէյ՝ 4, 47, 82, 83, 85:

Արեւելեան ամէն կարգի նպարեղէններ, Պրինզա, քաշկավալ, սեւ եւ կարմիր խավիար, պուլղուր, տալմա, հէլվա, լօքում, փաքլավա, օղի, վոտկա, րոմ, քոնեաք, շամփանեա եւ ամէն կարգի գինիներ: Գիները մատչելի: Թարմ եւ մաքուր: Տունը կը յանձնուի: Հեռ. Gobelins 51-52:

Տք. գաղտ. գիտութ. գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի եշ.էն 62 Ruede la Rochefoucauld բակին խորը, Բ. յարկ, ալ կողմ. Métro և Nord Sud: Pigalle.

L'ATELIER

Ամէն իրիկուն ժամը 8.30ին

L'Admirable visite

et Bilora

օր ընդ մէջ

VOLPONE

ՏՕՔԹ. Ա. ՍԱԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւնները ցատուկ յարկաբաժին Վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց ULTRA - VIOLET *ճառագայթներով կը դարմանէ Ոսկորի, ջղային, Արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ:*

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր:

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Շեռաձայն, PROVENCE: *20—37*

կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

կը կատարէ ծննդաբերութիւններ

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրութեամբ: կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12:

VELEDIAN & ZINN

ESCHENHEIMER ANLAGE 22

FRANKFURT A. M.

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Ծխախոտ, չոր պտուղներ, ընտանի եւ վայրի մորթեր, եւայլն:

ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Նոր եւ գործածուած մեքենաներ, երկաթեղէն, կաշեղէն, եւայլն:

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷԼ)

Contentieux Général, (Accidents) R. C. Seine 423631

Հասցէ՝ 72 Rue de Ménilmontant, Paris (XX)

Շեռաձայն Ménilmontant 96-74

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր եւ պաշտօնական գրութիւններ, դիւրամատչելի պայմաններով:

ՓՈՂՈՑԻ ԱՐԿԱԾԻ ԴԱՏԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, ԱՌԱՆՑ ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ:

Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսօրէ վերջ 2-3, իրիկուան 7էն 8.30:

Մէթրօ՝ Ménilmontant *եւ* Martin Nadaud, *Թրամուէյ 5 եւ 26, Օթոպիւս* BC, BG, O *եւ* Q.

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ՄԱՍԻՍ ԳՈՀԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

57A Rue Nationale, MARSEILLE

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅԵՐ

բացուած է

DORK

կօշիկի վաճառատունը

46 Grand 'Rue de la Guillotière, LYON

Այրերու եւ կանանց ամէն տեսակ կօշիկներ

ԱՐԱՐԱՏ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

30 Rue St. Basile, MARSEILLE Téléphone: 14-29 Man.

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՆԵՐԱԾՈՒՄ ԵՒ ԱՐՏԱԾՈՒՄ

Ձոխ եւ ընտիր ամէն տեսակ նպարեղէններ, գինիները անմրցելի. ապրանքներու անմիջական եւ խնամեալ յանձնում

ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ԿԸ ՄՆԱՔ

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք գաւառէն եւ արտասահմանէն

FUMISTE-COUVREUR

PLOMBIER

Կը ստանձնենք կապարի եւ զինկի ամէն տեսակ գործեր, մասնաւորաբար Ջուրի խողովակներու զետեղում եւ նորոգութիւն: Դիմել նամակով՝

A. TATOULIAN

12 Rue Elie, Gentilly, (Seine)

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

MAISON JOLIVET

17 Rue St. Lazare (Rue St. Georges/ անկիւնը)

Nord-Sud: N. D. de Lorette, Թել. Trudaine 24.83

ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ՏԱՔՈՒԿ

Երէ կ'ուզէք առանց վտանգի նիհարնալ, գործածեցէք հացի տեղ մեր մասնաւոր եղանակով պատրաստած GRES SIN JOLIVET *հացերը:*

Ուտելիք խաշխաշով, շուշմայով, ճապուռով եւ քիմիանով պատրաստուած հացեր:

Փարիզի մէջ ապսպրանքները կը յանձնուին բնակարան

Ներկայ կտրօնը ներկայացնողին հարիւրին 15 զեղչ

ՄԻԱՅՆ 250 ՖՐ. ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ

վսեմական հողաբաժնին-Փարիզի շրջակաները-ուր կրնաք շինել ձեր առանձնատունը ամսավճարներով:

Մանրամասնութիւններու համար դիմեցէք՝

" ՏԱՐԱՍՈՎ - ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ - ԲԷԳԶԱԴԵԱՆ "

Հայկական գրասենեակը՝ 18 Rue Chaussée d'Antin. *Մէթրօ* Opéra *կամ* Chaussée d'Antin, *ամէն օր ժամը 10—12 եւ 3—7, իսկ Կիրակի ժամը 10—12:*

Boulogne, Billancourt, Issy, Chaville *եւ* Viroflay *ապրող կամ աշխատող հայրենակիցները կարող են դիմել նոյն գրասենեակի մասնաճիւղը՝* 87bis Bld. de la République, Boulogne, *Տ. Բէզդազեանին Գ-շաբ. Ուր. իրիկուն ժամը 6—8, իսկ Կիրակի ժամը 10—12: Կիր. օրերը կարելի է դիմել նաեւ Հայոց Եկեղեցին դիմացի* Café Rest. 22 Rue Jean Goujon *ժամը 10—1 Պ. Տէր Աբրահամեանին:*

ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒ Է ՎՃԱՐՈՒՄԻ

ՁՐԻԱԲԱՐ կ'ուղեկցինք ձեզ ընկերութեան ինքնաշարժերով հողաբաժինները ցոյց տալու համար: Բոլոր բացատրութիւնները հայերէն:

tailleur

A. BERBERIAN

24, RUE BERGERE

Tel.: Rev. 05-49 Paris

ՏՕՔԹ. Յ. ՓԻՒԹԻՒՓԵԱՆ

30 Ave. de Bellevue, CHAVILLE (S. et O.)

Թրամուէյ Թիւ 1, շոգեկառք՝ կառ Մոնփարնասէն

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԷ ներքին, վէներական և մորթի հիւանդութիւններ

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ՝ ամէն օր ժ. 10—13 և 15—20 և ժամադրութեամբ

ODEON COLUMBIA

Տիեզերահռչակ *Ռոլոմպիա* եւ *Օդէոն* վաճառանիշով ձայնասկաւառակներ, յունարէն, Թուրքերէն փլաքներու ճոխ տեսակներ *փորթաթիֆ* կրամաֆոններ: Եւրոպական եւ արեւելեան նպարեղէններու ճոխ մթերք ածան գիներով կը գտնուին

ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

ԳԱՅԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

150 Rue Moncey, LYON

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

ՁԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵԼԷ ԱՌԱՋ

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ **ՋԱԿՈՐԻՏԵՍ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ**

ՑՈՒՆԱԿԱՆ կօշիկի գործարան

18 Rue MONCEY, 18 Ly

Վաճառի Փոնի մոտ

Հայերու համար հաբիւրին 20 զեղչ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-6

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

CAFÉ - RESTAURANT **BOSPHORE** 74 Rue Sedaine, Paris (11e)

Փարիզի յայտնի նուագածուներէ բաղկացած ընտիր խումբ մը կը նուագէ

Չնզացարի, շաբաթ, կիրակի երեկոները ժամը 7էն մինչեւ կէս գիշեր

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		120 ֆ.	200ֆ.

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ
Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 14 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930
14 JANVIER 1930

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1160
ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ
ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿՈՐԱԿՈՐ ՆԱՀԱՆՋ

Գոհունակութիւն եւ փառք Փարիզի «Երեւան»ին, որ Թուրքերան հանդիսաւոր, լայնանիստ խմբագրականով մը կը բանայ ընթերցող հաւատացեալներուն աչքը, հրապարակաւ հաստատելով հետեւեալ տխուր իրողութիւնները.—

1. Հայաստանի բնակիչները խորհրդային քաղաքացիներ են: Անձին հայկական քաղաքացիութիւն գոյութիւն չունի:

2. Մոսկուան է որ կը վարէ Միութենական (Հայաստանի) արտաքին քաղաքականութիւնը եւ անոր դեսպանները, արտասահմանի մէջ, միայն խորհրդային քաղաքացի Հայերու գործերով զբաղուած են զբաղելու:

3. Արտասահմանի Հայերու մեծամասնութիւնը «Հայամթլօզ, Հայրենիք, անորոշ ազգութեան կը պատկանի»:

4. «Գաղութահայը, այսպիսով, միջազգային իրաւագիտութեան տեսակէտով, ո՛րեւէ կապ չի կրնար ունենալ Խ. Հայաստանի, ու խօսքով՝ Խորհրդային Միութեան հետ»:

5. «Թուրքիաբնակ Հայերը Թրքահպատակ ըլլալով, նոյնպէս խորհրդային իրաւասութեան սահմանէն դուրս կը մնան»:

6. «Այս պայմաններուն ներքեւ, դիւանագիտական կամ քաղաքական բնոյթ կրող ո՛րեւէ միջամտութիւն սպասել Խ. Միութեան արտաքին գործավարութեան կողմէ ի նպաստ արտասահմանի կամ Թուրքիոյ Հայերու վերաբերմամբ՝ առնուազ տղայամտութիւն կ՛ըլլայ»: (Լաւ կարդացէք, «ի նպաստ» եւ «վերաբերմամբ...»):

Ու վերջապէս,—

7. Մոսկուան ինքզինքին թոյլ չի տար դրացի երկրի մը ներքին գործերուն միջամտել ըլլալ:

8. «Ինչ կը վերաբերի Թուրքիոյ հայ փոքրամասնութեան անտէրութեան եւ երկրէն արտաքսումին, Լօզանի դաշնագրով Ազգերու Դաշնակցութիւնն է որ իրաւասութիւն ունի միջամտելու:»

9. Երեւանը, «երբ բուն երկրին մէջ մօտ մէկ միլիոն ժողովուրդի մը ապահովութիւնն ու երջանկութիւնը իր ամենօրեայ հոգածութեան առարկան դարձնել ստիպուած է, չի կրնար տնազան երկիրներ ցրուած մօտ 550,000 Հայերու ճակատագրով զբաղիլ»:

10. «Գաղութահայը պահանջկոտ է, առանց իր վրայ դրուած բարոյական պարտականութիւնը կատարած ըլլալու» («Երեւան», 10 յունուար 1930):

Անշուշտ մեր ընթերցողները չեն որ պիտի ցնցուին այս վերջին կէտով ամփոփուած կոպիտ, անողոք յայտարարութիւններէն: (Տասներորդ կէտի մասին կարելի է ժամերով ճառ խօսիլ):

Մեր ընթերցողները «Երեւան»էն չէ որ պիտի լսեն թէ՝ «ազատ եւ անկախ» Հայաստան չկայ, ինչպէս կը ճգնին հաւատացնել բոլշեւիկներն ու ռամկավարները, հետեւաբար եւ չկայ առանձին հայկական քաղաքացիութիւն: Խորհրդային իշխանութեան առաջին շրջանին, 1921—22, կարելի էր քիչ-շատ ընդունելի նկատել մեր հայրենիքը: Յետոյ արագօրէն վերածուեցաւ նահանգապետութեան, իսկ այսօր արդէն դարձեր է ռուսական տեսչութիւն կամ քաղաքապետութիւն:

Մենք պատրանքներ չունէինք, որպէսզի յուսախաբութեան մատնուինք հիմա: Այս մասին թող մտածեն անոնք որ Երեւանի փառքը, մանաւանդ արդի կարգ ու սարքին առաւելութիւնները կը սարփողեն առտու իրիկուն:

Թէ արտասահմանի Հայերը, իբրեւ «հայամթլօզ», կապ չունին Խ. Հայաստանի հետ,— այդ ալ գաղտնիք չէր մեզի համար: Բոլորովին աւելորդ է միջազգային իրաւագիտութենէ խօսիլ, հաստատելու համար մերկ իրականութիւնը: «Անհայրենիք» ժողովուրդը ինք շատոնց ըմբռնած է այս իրականութիւնը, իր առողջ բնազդով: Եւ այստեղ ալ, նորէն թող իրենց խուն մոխիր ցանեն անոնք որ սրբազան պարտականութիւն կը սեպեն միշտ հակառակը պնդել, եւ սնամէջ յոյսերով օրօրել այս անճար, անտէր ժողովուրդը: Այլ եւ մթագնել անոր միակցութիւնն ու ինքնագործունէութիւնը, միշտ կրկնելով. «Երեւանը գիտէ, Երեւանը կը մտածէ, Երեւանը կը վարէ, մեզի ի՞նչ գործն է...»: Այդ մարդիկը չսթափեցան, չզգաստացան, երբ Տրապզոնցի Արսէն Եսայեանը, Փարիզի մէջ իսկ, բարձրաձայն կը յայտարարէր թէ Խ. Հայաստանը Ամենայն Հայոց կառավարութիւն չէ:

«Երեւան»ի բոլոր խոստովանութիւններուն մէջ, մէկ բան միայն ափ ի բերան կը թողու մեզ,— Ան կ՛ուզէ ապացուցանել թէ՝ Թուրքիաբնակ Հայերը Թրքահպատակ ըլլալով, եթէ տեղահանուին, կոտորուին իսկ, խորհրդային Միութիւնը (Հայաստա՛նն ալ) իրաւունք չունի ձայն հանելու: Այդ բոլորը «ներքին գործեր» են:

Իսկապէ՞ս: Ուրեմն երբ տեղ մը մարդկութեան դէմ, խղճի եւ օրէնքի դէմ ոճիրներ կը գործուին, երբ ամբողջ բազմութիւններ տունէ տեղէ զրկուելով չորս հովերուն կը յանձնուին կառավարութեան մը կողմէ, ուրիշ պետութիւններ իրաւունք չունին գոնէ բողոքելու:

Ուրեմն, բանւորներու եւ գիւղացիներու իշխանութիւնը շատ աւելի վար կը մնայ կայսերական Գերմանիայէն, որ Թուրքիոյ զինակիցն ու բախտակիցն ըլլալով հանդերձ, գոնէ ձեւական դիտողութիւններ ըրաւ հայաջինջ սարսափներու շրջանին: Իսկ տասն անգամ աւելի վար կը մնայ Ֆերտինանտի Պուլկարիայէն, Ալֆոնսի Սպանիայէն, Ֆրանց Եոզէֆի Աւստրիայէն եւ Պապէն, որոնք պարտք սեպեցին իրենց վրդովումը յայտնել նոյն առիթներով... Մինչդեռ միեւնոյն իշխանութիւնը երկինք-երկիր իրար կ՛անցընէ, երբ ո՛րեւէ ցոյցի մը հեղինակները եւ մեղսակիցները ձերբակալուին քաղքենի ոստիկանութեան կողմէ:

Բայց կ՛արժէ առանձին քրքրել այս խնդիրը:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՔԱՋԱԼԵՐԱԿԱՆ ՓՈՐՁ ՄԸ

«Հայրենիք» հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ՛ընէ, այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (21 դեկտ.).

— «Նիւ Եորքի մէջ այս պահուս փորձ մը կ՛ըլլայ քով քովի բերելու համար Ամերիկայի մեր բոլոր հայրենակցական միութիւնները եւ կապելու զանոնք իրարու հետ, աւելի ներդաշնակ ու արդիւնաւոր գործունէութեան համար:

Հոկտեմբեր 17ին կայացած է առաջին խորհրդակցական ժողովը, որուն մասնակցած են տասը հայրենակցական միութիւններ՝ քսան ներկայացուցիչներով: Յունուար 12ին տեղի պիտի ունենայ երկրորդ ժողովը, որուն մէկական կամ երկուական ներկայացուցիչներով կը հրաւիրուին մասնակցելու Ամերիկայի բոլոր հայրենակցական միութիւնները, թէ վերաշինացները եւ թէ կրթասիրացները:

Այս առթիւ, աւելորդ չենք նկատեր քանի մը թելադրութիւններ ընել, այն միակ ցանկութեամբ, որ սկսուած գեղեցիկ գործը ամուր հիմերու վրայ դրուի:

Մեր հիմնական թելադրութիւններն են.—

Առաջին՝ պէտք չէ թոյլ տալ, որ միջկուսակցական պայքարներն ու վէճերը բացարձակ թէ քօղարկուած ձեւով փոխադրուին Հայրենակցական միութիւններէն ներս:

Երկրորդ՝ պէտք չէ թոյլ տալ, որ ոեւէ քաղաքական կուսակցութիւն բացարձակ կամ քօղարկուած ձեւով ձգտի իր հակակշռին ենթարկել հայրենակցական միութիւնները ե՛ւ առանձին ե՛ւ հաւաքաբար:

Երրորդ՝ պէտք չէ թոյլ տալ, որ հայրենակցական միութիւնները ուղղակի թէ անուղղակի գործիք դառնան խորհրդային կառավարութեան գործակալներուն ձեռքը՝ քաղաքական կամ կուսակցական քայքայիչ պրոպագանդի համար:

Չորրորդ՝ պէտք չէ թոյլ տալ, որ Հայաստանի վերաշինութեան գործը իբրեւ գլխաւոր նպատակ ընդունելով հանդերձ, հայրենակցական միութիւնները տուներ շինելով այնքան տարուին, որ այլեւս միջոց չունենան հայ կեանքեր փրկելու անյետաձգելի կոչերուն իսկ պատասխանելու Հայաստանէն դուրս: Ստոյգ մահուան ենթակայ հայ կեանքերը փրկելը աւելի ստիպողական, աւելի հրամայական գործ մը պէտք է ըլլայ, քան տուներ շինելը Հայաստանի մէջ:

Եթէ մեր Հայրենակցական Միութիւնները այս առողջ ոգիով ղեկավարուին, այն ատեն, մենք վստահ ենք, անոնք իրենց առաջին մտահոգութիւնը պիտի դարձնեն Թուրքիոյ ներքին գաւառներէն դուրս քշուող հայկական մնացորդներու փրկութեան գործը: Այդ ընելով մէկտեղ, հարկաւ անոնք պէտք է աշխատին նաեւ ճամբայ հարթել այդ թշուառ հայրենակիցներու Հայաստան փոխադրութեան համար:»

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԵՂՈՒՀԻՆ ընտրելու համար, մրցում մը բացած էր «Ճիւմհուրիյէթ», որ ամիսներէ իվեր թեկնածուներուն պատկերները կը հրատարակէր: Պոլսէն կը հեռագրեն թէ Թագուհի ընտրուած է Նամէք հանըմ, որ պիտի մասնակցի միջազգային մրցումին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ի՞նչ կը բանին Լահէի մէջ

Յոյս կայ որ այս շաբթու վերջանայ Լահէի երկրորդ խորհրդաժողովը, բանաձեւ մը գտնուած ըլլալով Գերմանիոյ վճարումներու պայմանաժամի, պատժական տնօրինութիւններու եւն. մասին:

Միւս կողմէ, արեւելեան երկիրներու հատուցումներու խնդիրն ալ մտած է հարթ ճամբու մը մէջ: Կը խորհուի ծանօթ Միջազգային Դրամատան պէս փոքր հաստատութիւն մըն ալ հիմնել այս պետութիւններուն համար: Այս ծրագրին հաւանած են Փոքր համաձայնութեան անդամները: Հունգարական պատուիրակն ալ տրամադիր կ՛երեւայ ընդունելու: Պուլկարիոյ մասին ամէն խնդիր կարգադրուած է, բացի երկուքէ: Առաջինը՝ հատուցում Յունաստանէն վտարուած 5000 պուլկար ընտանիքներու համար: Երկրորդը՝ հաշուեյարդար Ռումանիոյ մէջ գրաւուած գոյքերու: Ռումանացիները 10 միլիոն ոսկի ֆրանք կը պահանջեն, մինչ Պուլկարները միայն երեք միլիոն վճարել կ՛ուզեն: Շատ խառնակ է հունգարական խնդիրը:

∴ Շաբաթ օրուան ժողովին մէջ, Սնոտըն, Անգլիոյ ելմտական նախարարը, նոր ելոյթ մը կատարեց, այս անգամ Գերմանիոյ դէմ: Տեսնելով որ գերման պատուիրակները շարունակ խորհուրդ կը հարցնեն իրենց կառավարութեան եւ կը ձգձգեն վերջնական պատասխանը, Պ. Սնոտըն խօսք ուզեց, իր կարծիքը յայտնելու համար կատարեալ անկեղծութեամբ եւ «անհանդուրժելի» գտաւ որ վերջնական որոշում չի տրուիր: Ո՛րքան ալ հաճելի ըլլայ հոլանտական հիւրասիրութիւնը, ըսաւ, չե՛նք կրնար մեր կեանքը Լահէյ անցընել: Յետոյ աւելցուց, խօսքը ուղղելով գերման պատուիրակներուն.

— Մեր որոշումը կ՛արձանագրենք եւ կը հաղորդենք ձեզի: Եթէ կը նախընտրէք որ Տօրսի ծրագիրը շարունակուի քան Եընկի ծրագիրը գործադրուի, ձեր տրամադրութեան տակ ենք:

∴ Ուրիշ անակնկալ մը պատճառեցին Զուիցերիոյ պատուիրակները: Ինչպէս յայտնի է, միջազգային դրամատունը պիտի հաստատուի Պալի մէջ, ուր փառաւոր պալատ մը տրամադրուած է: Արդ, Զուիցերիոյ պատուիրակը շաբաթ օր յայտարարեց թէ 1. Քաղաքը եւ տեղը կը տրամադրեն միայն 15 տարի: Եթէ կ՛ուզէք որ աւելի երկար ժամանակի համար տրուի, հարկ է Զուիցերիոյ ժողովուրդին կամքը առնել (քուէարկութեան համար վեց ամիս պէտք է): 2. Չենք կրնար երաշխաւորել թէ Պալի ընկերվարական քաղաքապետութիւնը եւ նահանգին նոյնպէս ընկերվարական քաղաքապետութիւնը պիտի ընդունին որ դրամատան գործառնութիւնները զերծ ըլլան ամէն տուրքէ: (Եթէ զերծ չըլլան, դրամատան հաստատումը կը դժուարանայ):

Պապը եւ պետութիւնը դէմ դիմաց

Վատիկան յունուար 11ին հրատարակութեան տուաւ Պապին մէկ կոնդակը՝ երիտասարդութեան քրիստոնէական դաստիարակութեան մասին: Այս շաբթու պիտի հրատարակուին նաեւ կոնդակին ֆրանսերէն, գերմաներէն, անգլերէն, սպաներէն եւ լեհերէն թարգմանութիւնները:

Այս կոնդակով, որ սահմանուած է մեծ վէճեր յարուցանելու, Պապը երիտասարդութեան դաստիարակութիւնը կը վերապահէ երեք հաւաքականութեանց.— Ընտանիք, քաղաքային ընկերութիւն եւ եկեղեցի: «Եկեղեցին Քրիստոսի կողմէ իրեն տրուած առաքելութեամբ եւ իր հոգեւոր մայրութեամբ իրաւունք ունի դաստիարակութեամբ զբաղելու կատարեալ անկախութեամբ, առանց ընդհարելու քաղաքային իշխանութեան հետ: Մարդկային սեռի ողջմտութեան հակառակ է ըսել թէ տղան կը պատկանի պետութեան»:

Վերլուծելով պետութեան իրաւասութիւնները կրթական ասպարէզին մէջ, Պապը կը բացատրէ թէ պետութեան պաշտօնն է հոգ տանիլ ընդհանուրի բարիքին եւ հետեւաբար խաղաղութիւն եւ ապահովութիւն ընծայել ընտանիքներուն, իրենց իրաւունքներուն կատարման համար: Պետութեան կ՛իյնայ, ուրեմն, ոչ թէ ընտանիքներուն տեղը բռնել, այլ պաշտպանել անոնց նախաւանդ իրաւունքները մանուկներու կրթութեան մասին եւ հետեւաբար միաժամանակ յարգել եկեղեցիին իրաւունքները: Ոչ մէկ մենաշնորհ չի կրնար հարկադրել ընտանիքները՝ իրենց զաւակները ղրկել պետութեան այն դպրոցները որոնց տուած կրթութիւնը հակառակ է իրենց խղճին կամ նոյն իսկ իրենց օրինաւոր յոյսերուն: Պետութիւնը իրաւունք ունի, սակայն, իրեն վերապահելու հիմնարկութիւնն եւ ղեկավարումը նախապատրաստական դպրոցներու՝ իր հանրային սպասարկութեանց, մասնաւորապէս քաղաքապահ զօրքին համար, պայմանաւ որ երբեք չվնասէ եկեղեցիին կամ ընտանիքին իրաւունքներուն: «Այս ազգարարութիւնը աւելորդ չէ, աչքի առջեւ ունենալով չափազանցեալ եւ կեղծ, ճշմարիտ բարօրութեան թշնամի ազգայնականութիւն մը, որ կը ծաւալի մեր օրերուն եւ որ սովորաբար կ՛անցնի արդար սահմանները, զինուորական կազմակերպութեան վերածելով մանուկներու եւ նոյն իսկ մանկամարդ աղջիկներու ֆիզիքական կրթութիւնը, մինչեւ անգամ գրաւելով կիրակի օր կրօնական պաշտամունքի եւ ընտանիքին յատկացուած ժամանակը»:

Կոնդակը գրուած է ոչ թէ լատիներէն, այլ իտալերէն, ինչ որ աննախընթաց է:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ ԺԲ.

Մ. Վարանդեան	20.—
Մկրտիչ Մեսաքեան	20.—
Հ. Գարակէօզեան Հօմէն (709.10) Ծնունդի առթիւ հաւաքուած պաշտօնեաներէն և աշակերտներէն	117.—
Իրենց ողբացեալ աշակերտ եւ ընկեր՝ Վահրամ Թօմպալեանի յիշատակին, փոխան ծաղկեպսակի՝ պաշտօնեաներէն	383.—
Աշակերտներէն	209.10
«Մացակոս» կօշիկի արհեստանոցի հայ բանւորներ	
Յ. Եզանեան	5.—
Հ. Եէմէնիճեան	5.—
Օ. Աղաջանեան	10.—
Ն. Քալախեան	10.—
Հ. Կիւրինեան	20.—
Գումար	799.10
ԺԱ. ցանկի գումարը	9127.—
Գումար	9926.10

ՖՐԱՆՔԵԻԹՈՒՐՔ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԸՆԴՀԱՏՈՒԱԾ՝ «ԼՔԵԱԼ» ԳՈՅՔԵՐՈՒ ՊԱՏՃԱՌՈՎ

Պէյրութի «Էլ Ահրար» թերթը կը գրէ (1 յունուար).

—Մեր նախորդ թիւով գրած էինք թէ Թուրքեւֆրանսական բանակցութիւնները ընդհատուած են եւ նմանապէս յայտնած էինք թէ՝ պատուիրակութիւնը պիտի վերադառնայ Էնկիւրի:

Թուրքիոյ պաշտօնական օրկան՝ «Հաքիմիէթը Միլլիէ»ի մէջ կը կարդանք այս մասին.

«Նախ պատուիրակներու միջեւ բանակցութիւնները շարունակուեցան խաղաղօրէն. բայց չորրորդ նիստին սկսաւ տարակարծութիւնը: Ֆրանսական պատուիրակները կը պնդեն որ ցեղային խտրութիւն չդրուի, այսինքն Հայերը Սուրիացի եւ Լիբանանցի նկատուին, մինչդեռ Թուրք պատուիրակները միայն բուն տեղացի սուրիացիները կ՛ուզեն նկատի առնել: Նոյնիսկ Թուրք պատուիրակները կը պահանջեն որ Թուրքիա ծնած ոչ մէկ Հայ իրաւունք ունենայ այս խնդրէն: Երկու կողմերն ալ իրենց տեսակէտները երբեք չեն փոխեր եւ այս պատճառով ալ բանակցութիւնները յետաձգուեցան մինչեւ 6 ամիս»:

«Էլ Ահրար» յետոյ կ՛աւելցնէ.

— Մենք ֆրանս. պատուիրակներէն մէկուն ցոյց տուինք այս թրքական թերթը եւ ուզեցինք հասկնալ իր կարծիքը, ան հաստատեց յետաձգումը, բայց խուսափեցաւ նոր տեղեկութիւն տալէ:

ՀԱԿԱԿՐՕՆԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ կատաղութեան հասած է Խորհրդային Միութեան զանազան մասերուն մէջ: Վորոնէցէն կը գրեն թէ տեղական կոմիտէն քանդերէ Մեսրոփեան եպիսկոպոսին գերեզմանը (17րդ դարէն), եպիսկոպոսին մարմինը կատարելապէս անեղծ էր դագաղին մէջ: Բոլշեւիկները դագաղը խորտակելէ յետոյ, խարոյկի մը վրայ վառեր են մարմինը: Միւս կողմէ, Քալուկայի մէջ, երիտասարդ համայնավարները փճացուցած են շրջանի օրթոտոքս եկեղեցիներուն պատկերները եւ սուրբերուն արձանները:

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ ՄԱՐՏԻՆ ՄԱՍԻՆ

Հայրենիքի համար մարտին մասին խոսելը, որ նշանակում է մեր ամենասուրբ զգացմունքների մասին խոսել, միշտ էլ մեծ պատասխանատվություն է պահանջել գրողից։ Ինչպես ամեն մի ազնիվ գրող, ես էլ միշտ զգացել եմ այդ պատասխանատվությունը, երբ ինձ հարկ է եղել գրել հայրենիքի համար մարտի մասին։ Ես միշտ ձգտել եմ, որ իմ գրվածքները ոչ միայն ինձ համար, այլև ուրիշների համար էլ ինչ-որ չափով օգնեն ավելի լավ հասկանալ մեր ժողովրդի հերոսական պայքարի իմաստը, ավելի խորը ըմբռնել մեր ժողովրդի հոգեբանությունը։ Ես միշտ ձգտել եմ, որ իմ գրվածքները ոչ միայն ինձ համար, այլև ուրիշների համար էլ ինչ-որ չափով օգնեն ավելի լավ հասկանալ մեր ժողովրդի հոգեբանությունը։

Ես ինձ համար միշտ պարզ եմ զգացել, որ հայրենիքի համար մարտի մասին գրելիս ես պետք է ամենից առաջ ինձ հարցնեմ, թե ինչ է ինձ համար հայրենիքը, ինչ է նշանակում ինձ համար հայրենիքի համար մարտ

ՀԱՅԱՀՈՐ ՏԱՐԻ ՖԱՆՑՈՒ ՍԱՐԳԻՆ

ՊԱՀԱՆՋ ՃԺ.

ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՒԱՇԻՆ ԴԷՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐՈՒ

— Ո՜հ, ի լսած... Նկուղ, նկուղ... Ես ալ ինչ ըսեմ, որ ինձի ալ նկուղ մը տուին... Ինչ ընեմ, որ ես ալ ուրիշներու պէս ունենայի ինչ մը, որ ծածկեմ... Ես ալ ունիմ, բայց ինչ ունիմ, որ ծածկեմ... Ունիմ ինչ մը, որ ինձի համար ալ ծանր է, ուրիշներու համար ալ... Ես ալ

Մանակցի՞լ թէ ոչ

Ամիսներէ ի վեր բուռն պայքար մը կը մղուի Զուիցերիոյ ընկերվարական կուսակցութեան ծոցին մէջ, որոշելու համար կառավարութեան մասնակցելու կամ չմասնակցելու խնդիրը, որ ծագեցաւ վերջին նախարարական տագնապին առթիւ։ Ինչպէս յայտնի է, Պ. Տալոտիէ, իբրեւ վարչապետ, առաջարկեց ընկերվարականներուն որ մասնակցին, եւ խորհրդարանի ընկերվարական խմբակցութիւնը համաձայն էր։ Բայց կուսակցութեան ազգային խորհուրդը հոկտ. 29ին բացառիկ նիստ մը գումարելով, մերժեց մասնակցութեան տեսակէտը։ Այդ օրէն ի վեր, խնդիրը քննութեան դրուած է բոլոր շրջաններուն եւ մամուլին մէջ, եւ վերջնական որոշումը կը սպասուի յունուար 25ի ընդհ. ժողովէն։

Կիրակի օր, Սէնի դաշնակցութեան ժողովն ալ քննելով այս փշոտ խնդիրը, 1967ի դէմ 2574 ձայնով մասնակցութեան դէմ արտայայտուեցաւ։

Կեղծ անցագրի առեւտուր

Փարիզի ապահովութեան տեսչութիւնը, երկար փնտռտուքներէ յետոյ, յաջողեցաւ ձերբակալել Ռուս մը, Սալոմոն Վօլքոֆ, որ կեղծ անցագիրներով ողողած էր հրապարակը, մանաւորապէս լեհական շրջանակները։ Վոլքոֆ ո'րեւէ գործ չունէր, բայց շատ ճոխ կ'ապրէր կնոջը հետ, 3000 ֆրանք վարձք վճարելով փարթամ յարկաբաժինի մը։ Կեղծարարը նախ ուրացաւ, բայց յետոյ ծուղակը ինկաւ իր հակասական պատասխաններով։ Տանը մէջ խուզարկութիւն կատարուելով, երեւան հանուեցան բազմաթիւ ինքնութեան թուղթեր եւ լեհական անցագիր մը, որուն անունը եւ ինքնութեան նշանները սրբուած էին։ Յետոյ գտնուեցան զանազան մելաններ, պարապ անցագիրներ, երկրէն արտաքսուած մարդոց կողմէ նամակներ եւ նամականիշէն զանձելի գումարներու ացքեր։ Վերջապէս ամէն տեսակ նիւթեր եւ թուղթեր, որոնք բացորոշապէս կ'ապացուցանեն թէ ի'նչ արհեստ ունէր Վօլքոֆ։ Ոստիկանները Ռուսին անկողնին մէջ գտան նաեւ 40,000 ֆրանք, հազարնոց, 500նոց եւ 100նոց թուղթերով, ինչպէս եւ լեհական, անգլիական, գերմանական եւ սպանիական դրամներ։

Պատերազմ մարախներուն դէմ

Երուսաղէմի մէջ ժողով մը գումարուեցաւ մասնակցութեամբ Թուրք, եգիպտացի, սուրիացի, յորդանանցի եւ պաղեստինցի պատուիրակներու, նպատակ ունենալով գտնել ամէնէն գործնական միջոցները՝ մարախին դէմ կռուելու։ Յայտնի է թէ այդ միջատները ի'նչ ահաւոր վնասներ կը պատճառեն երկրագործութեան։

... Եւ թութակներուն դէմ

Գերմանիայէն յետոյ, ուր սկսեր են խեղդել թութակները, իբրեւ պատճառ վարակիչ հիւանդութեան մը, Ամերիկայի մէջ ալ ծայր տուած է մտահոգութիւն մը։ Նոր համաճարակը, որ շատ վտանգաւոր է, կը կոչուի «թութակի հիւանդութիւն» կամ «փսիտաքողիս»։ Վարակման լուրեր կը հասնին Մ. Նահանգներու բոլոր մասերէն։ Մասնագէտներ եւ մանրէաբաններ քննութեան ձեռնարկած են, առանց վերջնական եզրակացութեան մը յանգելու։ Հիւանդութիւնը շատ կը նմանի թոքատապի եւ ժանտատենդի, բայց փոխանակ անոնց պէս մարդէ մարդ փոխանցուելու, թռչունէն— թութակէն— մարդուն կը փոխանցուի։ Տեղեկութիւն պահանջուած է գերման բժիշկներէն, քանի որ առաջին անգամ Գերմանիոյ մէջ ծագեցաւ հիւանդութիւնը, բազմաթիւ մահեր պատճառելով մանաւորապէս մանուկներու մէջ։

Վարձու փավիյեոն

Մեկնումի պատճառաւ վարձու է Քոլոմպի (Seine) մէջ կահաւորուած երկյարկանի փավիյեոն մը, 4 սենեակ եւ մեծ խոհանոց։ Ինչպէս նաեւ շէնքին կողքին երկու սենեակ առանձին մասի մէջ։ Տունին առջեւը պարտէզ, եւ մշակութեան համար լաւ հող։ Օդաւոն եւ լուսաւոր, ամէն յարմարութիւն, կազ, ջուր ելեկտրականութիւն։ Կայարանէն 5 վայրկեան հեռու։ Տարեկան վարձք 5500 Ֆր. շէնքին մէջ գտնուած կարասիները գնելու պայմանաւ։ Մանրամասնութիւններու համար հեռաձայնել կամ գրել Սուրէն Տատեանի, 29 Ave. Trudaine, Փարիզ (9) Հեռաձայն Trud.53—73։

Ծախու է Հայագործի խանութ մը հայաշատ կեդրոնի մէջ, դիւրամատչելի պայմաններ։ Դիմել նամակով կամ անձամբ Ստեփան Բաբկեանի 47 Rue Victor Faugier, Vienne (Isère)։

Մ. ՆԻՍԱՆԵԱՆ

Փարիզի բժշկական ֆաքիւլթէի Ե. տարին աւարտած՝ կը կատարէ ներարկումներ (ենթեւրակային, ենթամաշկային եւն.) եւ մարձումներ (massage).

Կ'ընդունի ժամադրութեամբ։

23 Rue Jean de Beauvais, Paris (Ve).

Ծախու է Արեւելեան նպարեղէնի խանութ մը։ Խիստ դիւրամատչելի պայմաններ։ Դիմել՝ Անտոն Ներսէսեանի, Ave. J. Jaurès, Décines (Isère).

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Հացագործ LA GARDE
1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)
Téléphone-Trudaine 95.21

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մէթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վեներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լաբօռաթուառ։ Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
մէթրօ՝ Beaugrenelle

միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10 12։

ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒ ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ
Ջոր պտուղներ, լաքէրտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլն
ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱՔՈՒՐ ԱԺԱՆ

Մասնաւոր սպասարկութիւն ընակարաններու համար
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ
Harolaի սրահը, 3 r. la Vieuville, մէթրօ՝ Abesses, Nord Sud:Pigalle
Մանրամասնութիւնները յաջորդով։

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՖԻԼՄԸ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

«Արմէն Ֆիլմ»ի հայկ. այս Ա. արտադրութիւնը Մարսէյլի մէջ բուռն եւ աննախընթաց յաջողութիւն մը գտած ըլլալուն, էլտորատոյէն վերջ հիմա ալ, քաղաքի կեդրոնի մէկ մեծ սինէման ՄՈՏԷՌՆը (55-57 Rue St. Ferréol, 58 Rue de Rome) կը ներկայացնէ 10 Յունուար Ուրբաթ օրէն սկսած մինչեւ 16 Յունուար Հինգշաբթի իրիկուն։

Ամէն կէսօրէ վերջ երկու ներկայացում ժամը 2.30ին եւ 4.30ին եւ իրիկունները ժամը 9ին։

Սինէման այս հայկական ֆիլմին հետ կը ներկայացնէ նաեւ երկու ընտիր եւ ծանօթ ֆիլմեր, տրամ մը՝ JOUEUSE, avec Priscilla Dean և զաւեշտ մը՝ «PAS ÇA MADAME»:

Գ ի ն ե ր ը ս ո վ ո ր ա կ ա ն

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Փարիզի Հրազդան խումբի ժողովը այսօր Երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Կարեւոր Օրակարգ։

Լիոնի Կուկունեան խումբը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Դրադարանի սրահը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է։ Ներկայանալ անդամատետրներով։ Կարեւոր օրակարգ։

ԳԱՒԱՌ

Լիոնի Կայծակ խումբի ժողովը՝ վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։

ՀՐԱՒԷՐ

— Ընկերներ Մկրտիչ Պարսամեան, Կարօ-Սասունի, Բժ. Լեւոն Գրիգորեան եւ Լ. Մօզեան կը հրաւիրուին ստիպողաբար այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին «La Petite Source» սրճարանը։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Rue Théâtreի ֆաուչուի գործարանի աշխատաւորներս կը փութանք մեր պարտքը կատարել, թէեւ քիչ բայց սիրտով, օգնել մեր դժբախտ եղբայր քոյրերուն.—

Յ. Սէմէրճեան 18, Ն. Վ., Գ. Օզլնեան, Վ. Պէկմէզեան, Գ. Ազնաւուրեան, Տէր և Տիկ. Տօլօեան, Խ. Շիրխանեան, Զ. Իմիրզեան, Յ. Մէնէնտեան, Մ. Գազանեան, Գ. Մարաշլեան, Ն. Խաչիկեան, Հ. Աբրահամեան, Տիկ. Բ. Պէկմէզեան, Վ. Աճէմեան 10ական, Եղիա Բաթանաեան 15, Յ. Զիլինկիրեան, Զ. Մինասեան, Ե. Մինասեան, Օ. Քէօլէեան, Ս. Պէրպէրեան, Ս. Աշըքեան, Հ. Սիմոնեան, Փոքրիկն Ս. Մէնէնտեան, Վ. Գիւփճեան, Հ. Գիւփճեան, Հ. Պալեան Կ. Դարագաշեան, Յ. Զամասարեան, Մ. Թապաքեան, Ն. Իբրանոսեան, Պօյաճի օղլու (յոյն), Խ. Վարդանեան, Ռիմ, Մ. Ազթօնիատիս 5ական, Մ. Միրէքեան 2։ Գումար 270 ֆր.։ (Տես յառաջ 8 Յունուար)։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Փարիզ, Ա. Քիպ.— 140։
Վիէն, Ա. Շ.— 25։
Տէսին, Զ. Ռ.— 35։
Լիոն, Ն. Յ.— 1000։
Ֆոնթէն, Կ. Փ.— 140։
Իսի լէ Մուլինօ, Մ. Գ.— 35։
Սէն Շամոն, Զ. Փ.— 35։
Փարիզ, Օ. Ֆէր.— 140։
Պուրկ Սէն Թ'Անտէօլ, Յ.Փ.—70։
Ռօան, Մ. Շ.— 45։
Վէնսէն, Մ. Ա.— 35։
Պիյեանքուր, Ս. Ս.— 100։
Մարսէյլ, Ա. Թոր.— 100,
Պէլֆոռ, Գ. Բ.— 20։
Լէ Լիլա, Ա. Մ.— 35։
Կիպրոս, Ն. Ա.— 1 անգլ.։
Մարսէյլ, Գործ.— 703։
Լոնտոն, Արժ. Մ. քհնյ.—1 անգլ.։
Սէն Թ'Օպան, Յ. Խ.— 70։
Օլնի սու Պուա, Պ. Ք.— 70։

Կ'ուզուի արեւելեան եւ եւրոպական խոհարար մը, փութով դիմել «Յառաջ»ի։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Խարբերդցի Արաքսի, Արշալոյս և Արուսեակ Տէր Յովհաննէսեան կը փնտռեն իրենց եղբայրը Աղասի որ 1914ին մեկնած է Ամերիկա։ Կը փնտռեն նաեւ իրենց հայրը Մարտիրոս և մայրը Շուշան (Վարդեր) եւ եղբայրը Կարապետ, որոնցմէ բաժնուած են 1929ին։ Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Սուրիա։ Լուր տուողին վեցամսեայ «Յառաջ» նուէր։ Կը խնդրուի սուրիահայ եւ ամերիկահայ թերթերէն արտատպել։ Իմացնել՝ Asadour Chegerezianի Usine Mr. Combier, Ucel. Ardèche. France.

— Յարէթ Յակոբեան կը փնտռէ իր հայրը Պիթլիսցի Սիմոն Յակոբեան եւ իր մօրաքոյրը՝ պողչաճի Մուշեղի կինը Համաս եւ իր զաւակը Աբիսողոմ։ 1914էն ի վեր որ եւ է լուր չկայ իրենցմէ։ Իմացնել՝ Hapet Agopianի 4 Rue des Deux Avenues, Paris (13e)։

Կը խնդրուի Սուրիահայ Թերթերէն արտատպել։

— Կը փնտռուի Էսկիշէհիրցի Յովհաննէս Թայմիզեան (24 տարեկան) որ 3 ամիս առաջ կը գտնուէր Ավինեոն։ Իմացնել իր եղբօր Գառնիկ Թայմիզեանի, Cher Mr. Arthur. 35 Rue Roberte. Lyon (Rhône).

— Պիթլիսցի Աղնիւ Բաղչունեան, հօր անուն Փանոս, կը փնտռէ իր եղբայրը Գեղամ. Իմացնել Hapet Agopianի, 4 rue des Deux Avenues. Paris (13).

— Թամզարացի (Շապին Գարահիսար) Մանուկ Նազաշեան կը փնտռէ իր զաւակները Սուրէն եւ Աղաւնի։ 1915ի տարագրութեան միջոցին Սուրէն մօտաւորապէս 9, իսկ Աղաւնի 4 տարեկան էին։ Կը փնտռէ նաեւ իր եղբօր՝ ուսուցիչ Յակոբի զաւակները Պարգեւ եւ քոյրը (անունը չի գիտեր)։ Կը կարծուի թէ Սուրէն որդեգրուած է Զուլուջայի մէջ Շահիսվար օղլու երեքեղբայրներու ամէնէն մեծին կողմէ։ Կը կարծուի թէ Աղաւնի եւ իր եղբօրորդիները կը գտնուէին Ակնայ կողմերը։ Թուրքիայէն նոր հասած գաղթականներէն կը խնդրուի իմացնել՝ M. Nacachianի, 29 Ave. Trudaine, Paris (9). Լուր տուողին 200 ֆրանք նուէր։ Կը խնդրուի սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

— Երզնկացի Ծաղիկ Աղաճանեան կը փնտռէ իր երկու աղջիկները՝ Արեւալոյս եւ Հոփփսիմէ Աղաճանեան, որոնք 1915ի տարագրութեան միջոցին իրմէ բաժնուած են։ Խարբերդի մէջ։ Իմացնել՝ Օննիկ Աղաճանեանի, 128 Str. Regola, Braila, Roumanie։ Կը խնդրուի արտասահմանեան թերթերէն արտատպել։

Կը փնտռուի կեսարացի Բարսեղ Մայիսեան որ անհետացած է Իզմիրի ջարդին։ Իմացնել իր որդւոյն Նազարէթ Մայիսեանի, 4 Rue du Chemin de Fer, Arnouville-les-Gonesses. (S. et O.)։ Կը խնդրուի յունահայ թերթերէն արտատպել։

— Կը փնտռուի Յակոբ Նազարեան։ Իմացնել՝ իր մօրը՝ Զարուհի Քորքոյեանի, 16 Rue Blanqui. Bicêtre, (Seine)։

— Տէր եւ Տիկին փրոֆ. Արթին Պօյաճեան (Մարսէյլ) կը փնտռեն իրենց զաւակը, Միշէլ Ֆրանքլէն Պօյաճեան, որ երկու ամիսէ ի վեր իրհետքը կորսնցուցած է։ Կը խնդրուի տեղեկացնել «Յառաջ»ի։

— Սեւուլիկ Սարգիս կը փնտռէ իր եղբայրը Խարբերդի Մեզիրէ գիւղացի Արշակ Յովսէփեան, հօր անունը՝ Յովսէփ, մօր անունը՝ վարդենի, մեծ եղբօր անուն Ցիգրան։ 1915էն ի վեր լուր չկայ իրմէ։ Կը կարծուի թէ Խարբերդէն նոր հասած գաղթականներուն մէջ կը գտնուի։ Իր մասին լուր տուողին եւ նկարը ղրկողին 500 ֆր. նուէր, նոյնքան գումար գաղթականներու եւ մէկ տարեկան «Յառաջ»։ Իմացնել Sarkis Hovssepianի, 32 Ave. G. Clémenceau. Nice. France.

— Կը փնտռուի Խարբերդցի Լեւոն Թիւֆէքճեան (վաճառական) որ կը գտնուէր Արժանթին (Պիւէնոս Այրէս)։ Չորս տարիէ ի վեր լուր չունինք իր մասին։ Կը խնդրուի զինքը ճանչցողներէն իմացնել իր քրոջ Լուսինէ Տէրտէրեանի, Hotel des Feuilants, 20 rue des Feuillants, Marseille France.

Ճշգրիտ լուր տուողին 500 ֆր. նուէր։

— Ռուբէն Յովսէփեան, Սոնկուրլուցի, 30 32 տարեկան որ նախապէս կը գտնուէր Ամերիկա՝ հետեւեալ հասցէին. 183 Eddy St., Providence, R. I.։ Քանի մը տարիէ ի վեր լուր չկայ իր մասին։

Գրել՝ իր եղբօր՝ Հայրապետ Յովսէփեանի՝ 14 bis de Jules Ferry, Asnières (Seine).

— Կը փնտռուի Յովհաննէս Սահակեան (Արմէն Ոխունի) որ այժմ կը գտնուի Փարիզ։ Իմացնել՝ իր քրոջ Marie V. Kaprielianի, Hôtel des Voyageurs. Lancey. Isère.

— Կը փնտռուի Ատիեամանցի Կարապետ Քօփօճանեան։ Իմացնել՝ Krikor Kapoudjianի, 106 Rue Mazenod. Lyon. (Rhône)։

— Կը փնտռեմ քրոջս զաւակները՝ Տէնիզլիցի կատարինէ եւ Եսայի Փէհլիվանեան, հօր անունը՝ Միհրան, մօր անունը՝ Կիլիկիա տանայի ջարդին՝ ժամանակ Յովհաննէսի ձեռքով՝ յանձնուեցան Իզմիրի որբանոցին մէջ Մսըլեանի, իբր որդեգիր։ Կը փնտռեմ նաեւ մօրեղբօրս Տէնիզլիցի Պօղոս Միքայէլեանը, վերջին անգամ տեսնուած Իսկէնտէրունի մէջ։ Իմացնել Տիկին Սանդուխտ Պետրոսեանի Ave. Félix Sevran. (S. et O.) France.

— Կը փնտռուի Սկիւտարցի (Պոլիս) Խաչիկ Թօրթէեան (25 տարեկան) որ մէկ տարի առաջ կը բնակէր La Seine (Var)։ Կը կարծուի թէ մեկնած է Փարիզ։ Իմացնել՝ իր Օր. Հայկանուշ Թօրթէեանի 19 Quai François Bernard, Seine s)Mer, (Var).

Գործ կը փնտռէ

եւ հայերէնի հմուտ հայ երիտասարդ մը որեւէ հաստատութեան մէջ, Փարիզ կամ գաւառ։ Դիմել Պ. Ս. Կիւրիւնեանի, Hôtel Cantal, 54 Rue des ronnes, Paris (20).

ԼԻՈՆԻ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մարաշի Հայր. միութիւն. Մարաշի անկման տարեդարձին առթիւ կազմակերպած է Սգահանդէս մը, որ տեղի պիտի ունենայ յունուար 25ին շաբաթ գիշեր Գ. Թաղապետ սրահին մէջ։

Բոլոր միութիւններէն կազմակերպութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ թուականը։

CAFÉ - RESTAURANT BOSPHORE 74 Rue Sedaine · Paris (11e)

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿ. ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԹԻՖԼԻԶԻ Կ. ԽԱՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻԶԱՍԵՌԱՅԻՆ, ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ
42 Rue des Acacias, PARIS (17e) մէթրօ՝ Etoile
կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամբ
իսկ կիրակի օրերը միայն ժամադրութեամբ

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ (ՊՈԼԻՍ)

Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներու օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ։ Իրաւագիտական գրասենեակ, կալուածական առուծախ, դատական հետապնդումներ, թարգմանութիւն, Գամիսիոն, Ֆրանսա մուտքի հետապնդումներ, տուն շինողներու փոխատուութիւն եւայլն.

Ամուսնութիւն եւ ամուսնալուծում։

Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն։

Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ։

Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.

Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքներու մէջ։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը դարմանուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

EMPIRE մետրօ-Հօշ՝ 37 Av. W

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDIT
208bis, Rue Lafayette Paris

Le Gérant: H. STEPH

LE PREMIER QUOTID'EN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

15 JANVIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1161

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ո՞Վ ՊԻՏԻ ԶԲԱՂԻ ՈՒՐԵՄՆ

Այսպէս, ուրեմն, նոյն ինքն «Երեւան»ի վկայութեամբ, «արտասահմանի Հայերու ստուար մեծամասնութիւնը ճայմաթօղ. անհայրենիք. անորոշ ազգութեան կը պատկանի», եւ իբր այդպիսին, «որ եւ է կապ չի կրնար ունենալ Խ. Հայաստանի, ուրիշ խօսքով՝ խորհրդային Միութեան հետ»:

Միեւնոյն տրամաբանութեամբ ալ, չի կրնար ո՛ր եւ է դեր կամ գործ սպասել Հայաստանէն, իր բաղձանքներուն եւ տառապանքներուն համար: Երեւան «չի կրնար զանազան երկիրներ ցրուած մօտ 550.000 Հայերու ճակատագրով զբաղիլ»:

Թէեւ, իբրեւ աղ ու պղպեղ, «Երեւան» յարմար կը տեսնէ դրի առնել նաեւ հետեւեալ հեգնութիւնը.

— «Ասիկա պատճառ մը չէ որ բարոյապէս գաղթահայ աշխատաւորութիւնը իր սեփական հայրենիքը չդաւանի Խ. Միութիւնը եւ մասնաւորապէս Խ. Հայաստանը, որուն վերելքին եւ պաշտպանութեան համար ամէն կարելի զոհողութիւն ընելու պատրաստ է:»

Այս վերջին բառը, «պատրաստ է», ապահովաբար սխալ շարուած է եւ պիտի ըլլայ «պարտաւոր է»՝ քանի որ, քիչ մը վարը, միեւնոյն սիւնակին մէջ, կը կարդանք.— «Գաղութահայը պահանջկոտ է, առանց իր վրայ դրուած բարոյական պարտականութիւնը կատարած ըլլալու»:

Կը թուի թէ՝ «Երեւան»ի այս ամբողջ խմբագրականը գրուած է օտարի մը կողմէ, կամ օտար լեզուով, կամ օտար թերթի մը համար, իբրեւ աւարտաճառ (թէզ) միջազգային իրաւագիտութեան, եւ յետոյ հայերէնի թարգմանուած է: Այլապէս, այս բոշաները— չէ՞ որ պակաս «հայժամթլօզ» չեն— այսքան տխմարաբար չպիտի սողցէին իրենց թառած ճիւղը: Եւ այնքան մերկապարանոց չպիտի ցուցադրէին իրենց խեղճութիւնն ու տգիտութիւնը:

Ո՞վ կ'ուզեն համոզել, գրելով թէ Խ. Միութիւնը «ինքզինքին թոյլ չիտար դրացի երկրի մը ներքին գործերուն միջամուխ ըլլալ», երբ գիտենք որ արար աշխարհ երես դարձուցած է Մոսկուայի, պարզապէս ուրիշներուն ներքին գործերուն խառնուելու մոլութեան համար: Եթէ ուրիշ ամէն բան մոռցած են, գոնէ յիշէին անգլեւռուս յարաբերութեանց վերահաստատման պայմանները, որոնց գլխաւորն է— չխառնուիլ ներքին գործերուն: Չխառնուիլ՝ նոյնիսկ Գ. Միջազգայինի անունով, որ իբրեւ թէ անկախ է կառավարութենէն: Եւ Մոսկուան գլխիկոր ստորագրեց այդ պայմանը, որպէսզի նորէն շնչողի կապը:

Բայց ինչո՞ւ Լոնտոնէն օրինակ բերել, երբ գիտենք որ մեր հայրենիքին այս օրուան կացութիւնն իսկ, այս խեղճուկրակ և անզօր, կաշկանդուած վիճակը հետեւանք է նոյն Խ. Միութեան միջամտելու քաղաքականութեան:

Աւելի ամփոփ եւ մատչելի խնդիր մը.—

Քանի որ «գաղութահայը, միջազգային իրաւագիտութեան տեսակէտով, ո՛ր եւ է կապ չի կրնար ունենալ Խ. Հայաստանի հետ», Երեւանցիները ինչո՞ւ 1922էն ի վեր բան գործ ըրած են իրենց արջի թաթը խառնել արտասահմանի բոլոր գործերուն մէջ, պղտորել, խառնակել, կազմալուծել եւ խափանել գաղութներու ներքին կեանքը, վերակազմութիւնը, ինքնապաշտպանութիւնը:

Երբ հրապարակաւ կը խոստովանին թէ չեն կրնար զբաղիլ «անորոշ ազգութեան» պատկանող 550,000 Հայերու ճակատագրով, ի՞նչ բան կը ստիպէ զիրենք, իրենց առջեւ ձգած զանազան կասկածելի տարրեր, ձուկ որսալ պղտոր ջուրի մէջ:

Պետական ո՞ր անհրաժեշտութիւնը կը մղէ Երեւանէն գումարներ ղրկել եւ մսխել, պարգեւներ բաշխելու, ժարգիկ եւ գրիչներ վարձելու համար:

Հայ ժողովուրդի ո՞ր գերագոյն շահուն համար անհաշիւ վարկեր հալեցուցին Սիմոնիկ Փիրումեանի օրով, եւ հիմա ի՞նչ բանի կը ծախսուի ամսական 750 տոլարի վարկը:

Ու նորէն զանելով դրացի երկրի մը գործերուն միջամտելու հարցին, միջազգային իրաւագիտութեան ո՞ր գրքէն սորված են թէ ո՛րեւէ իշխանութիւն իրաւունք ունի իր հպատակներուն հետ վարուելու այնպէս ինչպէս կը թելադրէ իր օգտապաշտ կամքը: Դեռ աւելին: Բոլշեւիկները, որ նոր աշխարհ մը կերտելու յաւակնութիւններ կը սնուցանեն եւ ոտքի տակ առած են բոլոր հին ու խոտի օրէնքները, կը հանդուրժե՞ն այսպիսի այլանդակութեան, իբրեւ յեղափոխականներ:

Եւ ո՞վ բսաւ թէ փոքրամասնութեանց մասին կնքուած դաշնագիրները, փոխադարձ յանձնառութիւնները անպատճառ կապ ունին հպատակութեան հետ: Գերմանիա չի՞ հետաքրքրուիր Լեհաստանի բնիկ եւ հպատակ Գերմանացիներու վիճակով: Աւստրիա չբողոքե՞ց Տիրոլի իտալահպատակ Գերմանացիներուն բռնի իտալացման դէմ:

Դժբախտաբար մենք ալ ինկանք միջազգային իրաւագիտութեան լաբիւրինթոսին մէջ, մինչդեռ ուրիշ բան էր մեր ըսելիքը:

Երեւանի կոչնակին կոպիտ այլ անկեղծ խոստովանութիւնները մեզ կը դնեն բացորոշ կացութեան մը առջեւ:

— Քանի որ Երեւանը չուզեր զբաղիլ, ապա ուրեմն ո՞վ պիտի զբաղի արտասահմանի 550.000 Հայերու ճակատագրով:

Ինքզինքը յարգող ո՛ր եւ է հոսանք, նոյնիսկ պարզ անհատ, չի կրնար ինքն իրեն չուղղել այս հարցումը եւ չփնտռել անոր պատասխանը:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԻՆՉ ՀԱՄԱՐՁԱԿՈՒԹԻՒՆ...

«Պայքար», Ամերիկայի ռամկավարներուն պաշտօնաթերթը, դիտել կուտայ խմբագրականի մը մէջ (29 դեկտ.).

—«Համայնավարներ իրենց սովորութեան համեմատ, հաստատեալ կարգախօսի մը հետեւելով, ազգայնականութիւնը թոյն կը կոչեն ու կը պարծին թէ իրենք զերծ են այդ թոյնէն: Սակայն, խորհրդային իւրաքանչիւր հանրապետութիւն խորապէս կը կրէ ու ցոյց կուտայ իր ազգային դրոշմը: Մոսկուա ինքն իսկ կը վարէ ռուս ազգային քաղաքականութիւն, եւ եթէ խորհրդային Միութեան բաղկացուցիչ ազգութեանց հանդէպ ազատական ու լայնախոհ հոգւով մը կը վարուի եւ կը քաջալերէ անոնց զարգացումը ներքին ինքնավարութեամբ եւ ազգային ուրոյն մշակոյթով, արտաքին խնդիրներու ու յարաբերութեանց մէջ քայլ առ քայլ ու անշեղ կը հետեւի մեծն Պետրոսի օրերէն ի վեր հաստատուած ու շարունակուած ռուսական աւանդութեանց:

Բայց կայ աւելի ուշագրաւ ու կարեւոր իրողութիւն մը:

Երբ մէկ կողմէ Համայնավար տեսաբաններ դատապարտութիւններ կը տեղան Ազգայնականութեան գլխուն եւ զայն մարդկութեան մեծագոյն չարիքը, կը հռչակեն, միւս կողմէ Սովիէթ կառավարութիւնը բարոյական ու նիւթական գործօն աջակցութեամբ կը քաջալերէ Թուրքերու, Արաբներու, Աֆղաններու, Հնդիկներու եւ նման ուրիշ ժողովուրդներու մէջ Ազգայնական շարժումը եւ բանաւոր ու արդարանալի կը գտնէ անոնց ազգային իղձերն ու ձգտումները: Թուրքիա եւրոպական ուրիշ ոեւէ երկրէ աւելի հակառակ է ու խստութեամբ կը վարուի Համայնավարութեան հետ. դժուար է ցոյց տալ ուրիշ երկիր մը, ուր աշխատաւորութիւնը — գիւղացի ու արհեստաւոր — այնքան անիրաւութեանց ենթակայ ըլլայ ու շահագործուի, որքան Թուրքիոյ մէջ. վերջապէս, Թուրք կառավարութիւնը անհամեմատ աւելի նեղմիտ ազգայնական ու բռնապետական է, քան իտալական ֆաշիզմը, եւ սակայն ռուս համայնավարներ խնամքով ազգայնական եւ հակահամայնավար Թուրքիոյ բարեկամութեան հետամուտ են, որովհետեւ ռուս ազգութեան քաղաքական ու տնտեսական շահերը այդպէս կը պարտադրեն: Եթէ ուրիշ ոեւէ փաստ ու իրողութիւն չգտնուէր, միայն Թուրքիոյ հանդէպ Սովիէթ կառավարութեան հետեւած քաղաքականութիւնը կը բաւէր հաստատելու թէ Ազգայնականութեան դէմ Համայնավարութեան արտայայտութիւնն ու պայքարը գործնական իմաստ ու արժէք չունի, եւ անզօր է ոեւէ մարդու ու ժողովուրդի սրտէն ջնջել ազգային զգացումն ու ազգային բաղձանքները:»

ՊԵՐԼԻՆ-ԷՆԿԻՒՐԻ օդային թղթատար հաստատելու համար, պայմանագիր մը կնքուեցաւ թրքական կառավարութեան և գերմանական ընկերութեան մը միջեւ: Մենաշնորհը քսան տարուան համար է եւ սպասարկութիւնը պիտի սկսի գարնան:

ՀԱՅԻՆ ԲԻԼՈՆ 2 ֆրանքի պիտի ծախուի այսօրուընէ սկսեալ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Միջադէպ մը Ժընեւի ժողովին առթիւ

Երկուշաբթի առտու, Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին բացումէն քիչ առաջ, Ժընեւի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց երիտասարդ Զուիցերիացի մը, Փօլ Շթրաուպ, որ յատկապէս Ժընեւ անցած էր միջադէպ մը յարուցանելու համար: Շթրաուպ ունէր ատրճանակ մը, զոր օդին մէջ պիտի արձակէր, եթէ կարենար ժողովասրահ մտնել: Իր պատմածին համաձայն, նպատակն էր Ազգերու Դաշնակցութեան ուշադրութիւնը հրաւիրել իր ազգականներէն մէկուն վրայ որ քաղցկեղէ կը տառապէր, եւ անոր միջամտութեան շնորհիւ աւելի աժան ստանալ ռատիոմը... Երիտասարդը անմիջապէս բժշկական քննութեան ենթարկուելով, հաստատուեցաւ թէ խելքը կատարելապէս գլուխն է: Փոխադրուեցաւ իր բնակած քաղաքը, ուր պիտի միայ հսկողութեան տակ:

Ոստիկանութիւնը հսկողութեան տակ առած է նաեւ իտալացի հակաֆաշիստ փաստաբան մը, Պ. Պ...որ Փարիզ կը բնակի եւ չէ կրցած արդարացնել Ժընեւ երթալուն պատճառները: Փաստաբանը նորէն Փարիզ պիտի քշուի: Մ. Մ. Կրանտի, Մուսոլինիի արտաքին նախարարը, որուն կեանքին ապահովութեան համար ձեռք առնուած են շատ մը խստութիւններ, դժգոհ է այս հսկողութենէն: Ես բնաւ ալ կեալ չեմ, կ'ըսէ և կ'ուզեմ ազատ շարժիլ ու պտտիլ Ժընեւի մէջ, առանց ետեւէս ոստիկաններ ունենալու:

Եգիպտոս կ'ուզէ համաձայնիլ

Տասնեւութ ամսուան դիկտատորութենէ մը յետոյ, Եգիպտոսի նոր խորհրդարանը բացուեցաւ կիրակի օր, Ֆուատ Թագաւորին կողմէ: Թագաւորին ճառախօսութենէն անմիջապէս յետոյ, վարչապետ Նահաս փաշա սկսաւ կարդալ գահաճառը, որուն ամէնէն ուշագրաւ մասը կը կազմէր անգլեւեգիպտական դաշնագրին վերաբերող հատուածը: «Այս նստաշրջանը յառաջաբանն է սերտ հասկացողութեան եւ փոխադարձ բարեկամութեան շրջանի մը՝ ընդմէջ Անգլիոյ եւ Եգիպտոսի: Բրիտանական կառավարութիւնը անկեղծ փափաք յայտնած է բարեկամութեան դաշնագիր կնքելու երկու երկիրներու միջեւ: Այս առթիւ Բրիտանիոյ արտաքին նախարարը առաջարկներ ըրած է կատարելապէս բարեկամական ոգիով. իմ կառավարութիւնս ուրախ պիտի ըլլայ ձեզ ներկայացնելու այդ առաջարկները եւ կը յուսայ բանակցութեան մտնել եւ տեւական ու պատուաբեր համաձայնութիւն մը կնքել երկու երկիրներուն միջեւ:»

Քաղաքակրթութիւնը Մեքքէի մէջ

Վերջին ապստամբութիւնը զսպուած ըլլալով, Իպն Սաուտ, Վէհապիներու Թագաւորը, պիտի շարունակէ իր շինարար քաղաքականութիւնը Հիճազի մէջ: Երկրին բոլոր մասերը իրարու կապուած են անթել հեռագրով եւ ինքնաշարժի փոխադրութիւնը կը զարգանայ: Չորս տարուան մէջ 1200 ինքնաշարժներ եւ բեռնակառքեր բերուած են Ճիտտէ, ուխտաւորները Մէքքէ եւ Մէտինէ փոխադրելու համար:

Հիճազի կառավարութիւնը կ'ուսումնասիրէ երկու խոշոր ծրագիրներ: Առաջինը՝ ելեկտրական կայան մը հաստատել Ճիտտէի եւ Մէքքէի միջեւ, թէ լուսաւորութեան եւ թէ թրամուէյի շինութեան համար: Երկրորդ՝ շինութիւններ կատարել Ճիտտէի նաւահանգիստին մէջ եւ փարոսներ կառուցանել:

Հնդիկներու անկախութեան պայքարը

Հնդկաստանի անկախութեան պայքարի ղեկավարներէն Կանտի ուշագրաւ ճառ մը խօսեցաւ վերջին համագումարի որոշումներուն առթիւ: Պատասխանելով այն խօսքերուն թէ անկախութեան որոշումը եւ իր շարժումները անիշխանութեան եւ արիւնհեղութեան պիտի յանգին, Աֆղանիստանի օրին հասցնելով Հնդկաստանը, Պ. Կանտի ըսաւ.— «Ես կը նախընտրեմ այդ բոլորը, որովհետեւ առկէ հը յուսամ անկախութիւն ստանալ. բայց չեմ յուսար ստանալ ոսկի, արծաթ կամ ադամանդ շղթաներէն:» Ինչ կը վերաբերի իր ձերբակալութեան կամ արիւնահեղութեան, յորդորեց ունկնդիրները բռնութեան չդիմել: Եթէ, ըսաւ, բռնի միջոցներ գործադրուին, շատ երկար պիտի տեւէ անկախութեան ստացումը:

Կալկաթայէն կը հեռագրեն թէ Պէնկալի անկախութեան պայքարի վարիչները յուսախաբ եղած են խորապէս, որովհետեւ օրէնսդիր ժողովի անդամներէն շատ քիչերը կը հրաժարին իրենց պաշտօններէն: Մինչեւ հիմա 43 անդամներէն 26ը միայն հրաժարած են եւ ասոնց ալ մէկ մասը պիտի փորձէ վերընտրուիլ, իբրեւ ուրիշ կուսակցութեանց թեկնածուներ: Ուրիշ նահանգներու մէջ ալ սակաւաթիւ են հրաժարողները: Պէնկալի նահանգապետը որոշած է նոր ընտրութիւններ կատարել տալ թափուր աթոռներուն տեղ եւ վիժեցնել անկախութեան կուսակիցներուն խաղերը:

Հարսը պատրաստ է, պապը չարտօներ

Պուլկարիոյ Պորիս Թագաւորը շաբաթ օր ունկնդրութեան ընդունեցաւ Պապին կողմէ: Այս առթիւ նորէն լուրեր շրջան

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ դ. էջ)

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ

Թաւրիզէն կը գրեն մեզի յունուար 1 թուականով.— Հայաստանէն եկող փախստականներու հոսանքը քիչ մը թուլցած է վերջերս, անշուշտ ոստիկանական խստութեան եւ ցուրտերու պատճառով: Օրինաւոր անցագիրով եկողները կը կրկնեն միեւնոյն պատմութիւնները: Մոսկուայէն մինչեւ Ջուլֆա, ամէն տեղ ժողովուրդը կտոր մը սեւ հաց ճարելու հոգով կը տապկուի: Շատեր ամէն բան կը ծախեն եւ հացի կուտան, այն ալ գաղտագողի: Գործակցական խանութները չեն կրնար գոհացնել նոյն իսկ իրենց անդամներուն պէտքերը: Շատ մը վայրերու մէջ սկսեր են գետնախնձորով ապրիլ: Ամէն օր Կովկասի կեդրոնական քաղաքներէն հարիւրաւոր մարդիկ այս եւ այն կողմ կը ցրուին, իսկ դրամ ունեցողները ընդ միշտ կը հեռանան խորհրդային աշխարհէն: Կառավարութիւնը իր ուզած անձերուն միայն անցագիր կուտայ, Պարսկաստան կամ ուրիշ երկիրներ երթալու համար: Խստութիւնները եւ ձերբակալութիւնները կը շարունակուին: Եկողներու հոսանքը այժմ ալ Բելասուարի եւ Արտապիլի ուղղութեամբ տեղի կ'ունենայ:

** Այս տարի ձմեռը չոր ու արեւ է Թաւրիզի մէջ, եւ շինարարական աշխատանքները մեծ թափով յառաջ կը տարուին: Շրջաններէն Թաւրիզ կը հասնին պարսիկ նորակոչ զինուորները: Զինուորական գործը լաւ հիմերու վրայ դրուած է եւ Պարսկաստան շատ չանցած պիտի ունենայ իր բանակը:

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆԻ ԹՆՃՈՒԿԸ

Պոլսոյ քաղաքային բ. ատեանը ամէնէն առաջ պիտի ճշդէր այն կէտը թէ պէ՞տք է ենթարկուիլ վ. ճռաբեկ ատեանին բեկման վճռին, թէ պնդել նախորդ որոշման վրայ:

Քաղաքային բ. ատեանը չորս նիստ յատկացուց այս պարագային ճշդման, մանրամասնօրէն լսելով երկու կողմին փաստաբանութիւնները: Ի վերջոյ յանձնարարեց Պատրիարքարանի եւ կուսակալութեան փաստաբաններուն որ յուշագրերու մէջ ամփոփեն իրենց փաստերը: Այս գրերը քննելէ վերջ, ատեանը յունուար 28ին տուաւ իր որոշումը:

Նախագահը կարդաց վճիռը, յայտարարելով թէ «դատարանը միաձայնութեամբ կ'ընդունի վ. ճռաբեկ ատեանի տուած որոշման երրորդ կէտը»:

Այս կէտը այն է որ, ասկէ առաջ տրուած որոշման ատենագրութեանց մէջ կը պակսէր դատաւորի մը ստորագրութիւնը, ինչ որ օրինական թերութիւն համարուած էր վճռաբեկին կողմէ:

Յետոյ դատաւորները քաշուեցան խորհրդակցութեան սենեակը եւ կարճ խորհրդակցութենէ մը վերջ վերադարձան: Նախագահը կարդաց տրուած որոշումը, որ կ'ըսէ.

«Դատարանս *մեծամասնութեամբ* որոշեց չենթարկուիլ վ. ճռաբեկ ատեանին բեկման առաջին եւ երկրորդ տեսակէտներուն, եւ ատոնց մէջ պնդել իր նախորդ որոշման վրայ»:

Պատրիարքարանի փաստաբանները նորէն պիտի դիմեն վ. ճռաբեկ ատեանին, որ այս անգամ խնդիրը պիտի քննէ իր համագումար ժողովին մէջ: Եւ կասկած չկայ որ պիտի պահէ իր նախորդ վճիռը, այսինքն պիտի պնդէ բեկման վրայ: Եւ այն ատեն, քաղաքային բ. ատեանը առանց վիճաբանութեան պիտի ենթարկուի եւ նոր դատավարութեան պիտի ձեռնարկէ...

ՓՈՍՏ ՄՈՌ ՓՈՍՏ

ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐ ԿԻՐ ԿԱՑՆՈՒՄ ՄԱՐՏԱՀԱՆՈՒՄԸ

(Շարունակությունը վերջին էջում)

Հոգեբանական հարցերի շուրջ մեր երկրագործական կոոպերատիվների նախագահների հետ զրուցելիս ես ուշադրություն դարձրի մի հանգամանքի վրա, որ ինձ համար անսպասելի էր։ Ես նկատեցի, որ մեր կոոպերատիվների նախագահները, որոնք ամեն օր շփվում են կոլտնտեսականների հետ, ամեն օր լսում են նրանց կարիքների, պահանջների մասին, ամեն օր ստիպված են լինում լուծել նրանց առօրյա հոգսերը, ամեն օր ստիպված են լինում ուսումնասիրել նրանց տրամադրությունները

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԳԱԼԽԱ Ժ.
ԳԱԼԽԱ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

— Ես չեմ որ չեմ տեսնում, որ ձեր հարցը ոչ միայն ինձ համար է հետաքրքրական, այլև ամբողջ Հայաստանի համար։ Ես ինքս ուզում եմ ձեզ հետ խոսել այդ մասին։ Ես ինքս ուզում եմ ձեզ հետ խոսել այդ մասին։ Ես ինքս ուզում եմ ձեզ հետ խոսել այդ մասին։

—

կ՚ընեն թագաւորին ամուսնութեան մասին։ Հաւանական կը նկատուի որ իշխանուհի Ճիովաննա պահէ հռոմէական դաւանանքը եւ իր բոլոր զաւակները իբրեւ կաթոլիկ մկրտուին, բացի անդրանիկէն որ հօրը պիտի յաջորդէ, իբրեւ թագաւոր Պուլկարիոյ։ Բայց Պապը դարձեալ կը մերժէ իր հաւանութիւնը տալ։ Այս առթիւ կ՚արժէ յիշել որ Պորիս թագաւոր ծնած եւ մկրտուած է իբրեւ կաթոլիկ, բայց պուլկար ժողովուրդին հաճելի ըլլալու համար, Ֆէրտինանտ թագաւորը զինքը մեծցուց իբրեւ օրթոտոքս։ Պուլկարական սահմանադրութիւնը, որ նախապէս կ՚արտօներ թագաւորին իր ուզած կրօնքը ընդունիլ, փոխուեցաւ Ֆէրտինանտ թագաւորին կողմէ եւ հիմա կը տրամադրէ որ վեհապետը օրթոտոքս դաւանանքին պատկանի։

Սպանութեան փորձ Պոլսոյ մէջ

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ երկրաչափ Պէտրի պէյ, որ միեւ, նոյն ատեն ուսուցիչ է, բիվոլվերի քանի մը հարուածներ պարպեց «Վագըթ»ի արտօնատէր եւ կիրասոնի երեսփոխան Հագգը Թարիք պէյի դէմ։ Երեսփոխանը վիրաւորուեցաւ։ Յարձակման պատճառը յայտնի չէ։

Գրուխներ կ՚իյնան ժամէ ժամէ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն.— «Պրաւդա» կը ծանուցանէ թէ վերջին 24 ժամուան մէջ 23 հոգի գնդակահարուեցան, իբրեւ հակայեղափոխական։ Հաստատուեցաւ թէ յեղափոխութեան շրջանին չորս նախկին սպաներ հրացանի բռնել տուած են քանի մը հարիւր կարմիր զինուորներ։ Ձորսն ալ մահուան դատապարտուեցան եւ տեղն ու տեղը գնդակահարուեցան։

Թատերական գործադուլ?

Պ. Օսկար Տիւֆրէն Փարիզի Թատրոններու տնօրէններու ընդհ. ընկերակցութեան նախագահ Պ. Մաքս Մորէի հաղորդեց թէ որոշած են փակել բոլոր երգեցիկ սրճարանները, կրկէսները, գեղարուեստական կապելաները եւ ուրիշ զբօսավայրերը, եթէ գոհացում չտրուի տուրքերու մասին եղած բողոքին։ Պ. Մորէ պիտի խորհրդակցի չորսերու խորհուրդին հետ, որուն անդամներէն սկսի է Պ. Փիթօէֆ։ Հաւանական է որ Թատրոններն ալ միանան այս գործադուլին։

Պաղեստինի եւ Երուսաղէմի խնդիրները

Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը, որ բացուեցաւ երկուշաբթի օր, կէսօրէն յետոյ նկատի առաւ հոգատարութեանց խնդիրը եւ Պաղեստինի դէպքերը։ Բրիտանական կառավարութիւնը յատկապէս խնդրած էր յանձնաժողով մը կազմել, կարգադրելու համար Լացի Պատին խնդիրը։ Որոշուեցաւ յառաջիկայ նիստի մը մէջ մանրամասնօրէն քննել այս խնդիրները։ Խորհուրդը յետոյ զբաղեցաւ Միջագետքի խնդրով։ Անգլիա պաշտօնապէս հաղորդած է թէ պիտի առաջարկէ այս նոր պետութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ ընդունիլ 1932ի համար։

Կը շարունակեն իրար կոտորել

Սօֆիայէն կը հեռագրեն թէ մակեդոնական կազմակերպութեան պետերէն Սթրէզոֆ յունուար 13ին սպաննուեցաւ սրճարանի մը մէջ։ Փրոթոկէրոֆի կուսակիցներէն էր։

Երկու միլիոն հոգի անօթի մեռած

Օտարականներէ կազմուած մասնաւոր յանձնախումբ մը, որ Չինաստան գացած էր քննութիւններ կատարելու համար Շանսի եւ Շէնցի նահանգներուն մէջ, իր տեղեկագրով կը հաստատէ թէ երկու միլիոն մարդ մեռած է անօթութենէ։ Ուրիշ երկու միլիոն թշուառներ ալ սովամահ ըլլալու դատապարտուած են։ Այս աննախընթաց աղէտին պատճառն է 1927ի երաշտութիւնը, ինչպէս եւ ձմեռուան սաստկութիւնը։ Յետոյ փոխադրութեան միջոցները կը պակսին, անօթիները մորթած եւ կերած ըլլալով ձիերն ու գրաստները...։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ՄԱՍԻՍ ԳՈՉԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

57A Rue Nationale, MARSEILLE

CAFÉ - RESTAURANT **BOSPHORE** 74 Rue Sedaine, Paris (11e)

Փարիզի յայտնի նուագածուներէ բաղկացած ընտիր խումբ մը կը նուագէ

Հինգշաբթի, Շաբաթ, Կիրակի երեկոները ժամը 7էն մինչեւ կէս գիշեր

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

18 Յունուար Շաբաթ գիշեր Գ. Թաղապետարանի սրահը

կը խօսի՝ Ա. ՄԱՏԻՍԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները յաջորդով։

ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Harolah սրահը, 3 r. la Vieuville, մէթրօ՝ Abbesses, Nord Sud: Pigalle

Գեղարուեստական ցոյց բաժին։

Հ. Ց. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

Սէն Միշելի «Քրիստափոր» խումբի ժողովը՝ այս Ուրբաթ գիշեր ժամը 9ին «Ժլորիա» ճաշարանի վերնայարկը։ Ներկայանալ անդամատետրերով։ Օրակարգ՝ ա) Հերթական խնդիրներ, բ) Դասախօսութիւն՝ ընկ. Ս. Տէր Թովմասեանի կողմէ, «Ս. Հայաստանի արդի վիճակը»։

Գ Ա Լ Ա Տ Ա

Լիոնի Կուկունեան խումբը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր Ձորեքշաբթիին. կուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է։ Ներկայանալ անդամատետրներով։ Կարեւոր օրակարգ։

Լիոնի Կայծակ խումբի ժողովը՝ այսօր իրիկուն ժամը 8.30 ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻԲԵԿՈՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին կատարած հանգանակութեան ցանկը.—

Կ. փափազեան, 3. փափազեան 100ական, Մ., Պետրոսեան եղբայրք, Կ. Շահինեան 50ական, Մ. Կ. Սողոմոնեան, Ս. Բալոճեան, Ա. Արսլանեան 30ական, Լ. Ջորմիսեան 25, Պ. Տ. Յովհաննէսեան, Շ. Պատարճիկեան, Ա. Մկրեան, Կ. Յոտոզեան, Գ. Քէպէլեան, Օ. Տ. Վարդանեան, Դ. Քնարեան, Օ. Ջոլաքեան, Շ. Քէօսէեան, Գ. Տիւսիզեան, Թ. Գումրուեան, Ն. Նոտարեան Լ. Մալաթեան (1 վերարկու), Յ. Ադաքէլեան 20ական, Յ. Նիւյտեցի, Թ. Թգրեան 15ական, Փ. Ուստուլիկեան, Մ. Եազճեան, Վ. Թորոսեան, Ս. Մուճաֆեան, Թ. Կուրեան, Թ. Պէտիկան, Ա. Պիպէրեան, Շ. Նարկիլէճեան, Շ. Թագուորեան, Նորաշխարհեան, Ա. Սէմէրճեան, Զ. Դոյեան, Մ. Սէօլէկեան, Ե. Էօլմէկեան, Պ. Դաւիթեան, Մ. Կարապետեան, Գ. Գարաօղլանեան, Լ. Աբսլանեան, Վարժապետեան, Գ. Ջաքարեան, Ս. Մարգարեան, Մ. Ջոնդուլեան, Մ. Ագգուշեան, Գարպալմախեան, Ն. Թիւսիւզեան, Կ. Մկրտիչեան, Փ. Անդրանիկեան, Մ. Ադամեան, Յ. Քիւրտեան, Ն. Անտոն, Ս. Նարկիզեան, Մ. Սանթուրեան, Կ. Ալբեան, Յ. Նաւապետեան, Մ. Ջորաթաբելեան, Մ. Բաշաեան, Շ. Էմիրէեան, Եանքեան, Մ. Ցաւուլեան, Մ. Կարապետ, Ն. Գամանթոյեան, Շ. Յակոբեան, Հ. Յակոբոսեան, Լ. Յակոբեան, Գ. Նոտուլեան, Ջ. Նալպանտեան, Ա. Պէրպէրեան, Շ. Ա. Ամենունի, Գ. Չէրվիշեան, Շ. Պետրոսեան, Ջ. Գուրեան, Ա. Ասճիրեան, Յ. Կարապետեան, Պ. Քայիշեան, Ա. Էմիրէեան, Յ. Խա, չիկեան, Կ. Շահպազեան, Շ. Քրգրեան 10ական, Յ. Լէպլէպճեան 7, Ս. Թրոյեան, Ա. Պէրպէրեան, Վ. փափազեան Յ. Գալուստեան, Յ. Թագուորեան, Օր. Սիրանուշ, Մ. Յակոբեան, Պ. Խաչիկեան, Յ. Մէսէլեան, Գ. Ալթունեան 5ական, Մ. Կոչեան 6։ (Շարունակելի)

ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Կը ծախեմ «Հայրենիք»ի հետեւեալ թիւերը.— Գ. տարի թիւ 10, 11, 12։ Դ. տարի 1 2 3 4 5 6 7 8 10 12, Ե. տարի 1 2 3 4 5 6 7 8 10 11 12, Զ. տարի 1 2 7 8 9 10 11 12, Է. տարի 2 6 7 8 9 10։ Իւրաքանչիւր թիւը 7.50 ֆր. կանխիկ։ Փոստի ծախքը գնողին հաշուոյն։ Դիմել՝ Պարսամ Տէլիրմէնճեանի, Maison Sibil, Ave. J. Jaurès Décine, Isère։

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

Տէր եւ տիկին Պետրոս Շահպէնտէրեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկ. Կարապետ Աղապապեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկ. Յակոբ Շահպէնտէրեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկ. Պօղոս Շահպէնտէրեան եւ զաւակունք եւ բոլոր ազգականները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց եղբօր, եղբօրորդւոյն անխրձագին եւ ազգականին՝

ՍՈՒՐԷՆ ՇԱՀՊԷՆՏԷՐԵԱՆԻ

զանազան ժամը, որ տեղի ունեցաւ յետ երկարատեւ հիւանդութեան։

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ՚ունենայ այսօր Ձորեքշաբթի առաւօտ ժամը 9ին Pantinի պերճզմանատունը։

ՇԱՆՕԹ.— Մասնաւոր մաիազդարկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

Հաղորդ. միջոց՝ առնել թրամուէյ թիւ 51։

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Կրընոպլիժասնաճիւղին վիճակահանութենէն շահած են հետեւեալ թիւերը. 47՝ չութակ, 7՝ կնոջ գլխարկ, 23՝ կնոջ գլխարկ, 185՝ մէկ զոյգ հողաթափ, 121՝ կնոջ մետաքս գուլպայ, 107՝ մէկ տուփ «տանթոլ», 32՝ այլ մարդու գուլպայ, 148՝ փողկապ, 161՝ երախայի գուլպայ։ Շահող տոմսերով դիմել՝ Miskdjianի 109 cours Berriat. Grenoble, (Isère)։

Լիոնի Հ. Յ. Դ. գրադարանը բաց է չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ ուրբաթ իրիկուններ։ Տեւական բաժանորդագրութիւն՝ ամիսը 2 ֆրանք, պատահական բաժանորդագրութիւն՝ շաբաթը 1 ֆրանք։ Նուէր, թղթակցութիւն եւլն. դրկել B. Sahatjianի 262 RueDugesclin. Lyon (Rhône)։

ԿԸ ՓՆՏՌԻ

— Խարբերդցի Արաքսի, Արշալոյս և Արուսեակ Տէր Յովհաննէսեան կը փնտռեն իրենց եղբայրը Աղասի որ 1914ին մեկնած է Ամերիկա։ Կը փնտռեն նաեւ իրենց հայրը Մարտիրոս և մայրը Շուշան (Վարդեր) եւ եղբայրը Կարապետ, որոնցմէ բաժնուած են 1929ին։ Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Սուրիա։ Լուր տուողին վճարմանայ «Յառաջ» նուէր։ Կը խնդրուի սուրիահայ եւ ամերիկահայ թերթերէն արտատպել։ Իմացնել՝ Asadour Chegerezianի Usine Mr. Combier, Ucel. Ardèche. France.

— Յաբեթ Յակոբեան կը փնտռէ իր հայրը Պիթլիսցի Սիմոն Յակոբեան եւ իր մօրաքոյրը՝ պողտաճի Մուշեղի կինը Շամաս եւ իր զաւակը Աբիսողոմ։ 1914էն ի վեր որ եւ է լուր չկայ իրենցմէ։ Իմացնել՝ Hapet Agopianի 4 Rue des Deux Avenues, Paris (13e)։

Կը խնդրուի Սուրիահայ Թերթերէն արտատպել։

— Պիթլիսցի Ազնիւ Բազէունեան, հօր անուն Փանոս, կը փնտռէ իր եղբայրը Գեղամ. իմացնել Hapet Agopianի, 4 rue des Deux Avenues. Paris (13)։

Կը փնտռուի կեսարացի Բարսեղ Մայիսեան որ անհետացած է Իզմիրի ջարդին։ Իմացնել իր որդւոյն Նազարէթ Մայիսեանի, 4 Rue du Chemin de Fer. Arnouville-les-Gonesses. (S. et O.)։ Կը խնդրուի յունահայ Թերթերէն արտատպել։

— Կը փնտռուի ցակոբ Նազարեան։ Իմացնել՝ իր մօրը՝ Զարուհի Քորքոյեանի, 16 Rue Blanqui. Bicêtre. (Seine)։

— Տէր եւ տիկին փրոֆ. Արթին Պօյաճեան (Մարսէյլ) կը փնտռեն իրենց զաւակը, Միշել Ֆրանքլէն Պօյաճեան, որ երկու ամիսէ ի վեր իրիճտքը կորսնցուցած է։ Կը խնդրուի տեղեկացնել «Յառաջ»ի։

— Սեւուլիկ Սարգիս կը փնտռէ հո Հռոմոս Թառոեան Մեզիրէ գիւղացի Աբշակ Յովսէփեան, հօր անուն՝ Յովսէփ, մօր անուն՝ Վարդենի, մեծ եղբօր անուն Տիգրան։ 1915էն ի վեր լուր չկայ իրմէ։ Կը կարծուի թէ խարբերդէն նոր հասած գաղթականներուն մէջ կը գտնուի։ Իր մասին լուր տուողին եւ նկարքան գումար գաղթականներու եւ մէկ տարեկան «Յառաջ»։ Իմացնել Sarkis Hovsepianի, 32 Ave. G. Clémenceau. Nice. France.

— Կը փնտռուի Խարբերդցի Լեւոն Թիւֆէնկճեան (վաճառական) որ կը գտնուէր Արժանթին (Պուէնոս-Այրէս)։ Ձորս տարիէ ի վեր լուր չկայ իր մասին։ Կը խնդրուի զինքը ճանչցողներէն իմացնել իր քրոջ Լուսինէ Տէրտէրեանի, Hôtel des Feuillants, 20 rue des Feuillants, Marseille France.

Ճշդիւթ լուր տուողին 500 ֆր. Նուէր։

— Ռուբէն Յովսէփեան, Սոնկուրլուցի, 30 32 տարեկան որ նախապէս կը գտնուէր Ամերիկա՝ հետեւեալ հասցէին։ 183 Eddy St., Providence, R. I. Քանի մը տարիէ ի վեր լուր չկայ իր մասին։

Գրել՝ իր եղբօր՝ Հայրապետ Յովսէփեանի՝ 14 bis de Jules Ferry. Asnières (Seine)։

— Կը փնտռուի Ախիեամանցի կարապետ Քօվճանեան։ Իմացնել՝ Krikor Kapoudjianի, 106 Rue Mazenod. Lyon. (Rhône)։

— Կը փնտռուի Սկիւտարցի (Պոլիս) Խաչիկ Թօրթիքեան, (25 տարեկան) որ մէկ տարի առաջ կը բնակէր La Seyne s/Mer (Var) Կը կարծուի թէ մեկնած է Փարիզ։ Իմացնել՝ իր քրոջ Օր. Հայկանուշ Թօրթիքեանի, 19 Quai François Bernard. La Seyne s/Mer. (Var).

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: 20—3

Կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

Կը կատարէ ծննդաբերութիւններ

Կ՚ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրեալ

Թեամբ։ կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12

1000+930

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96.

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ՚ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթի, կոկորդի եւ ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ODEON COLUMBIA

Տիեզերահռչակ Բոլոժաիա եւ Օտէոն վաճառանիշով ձայնասփիւռի, յունարէն, Թուրքերէն փլաքներու ճոխ տեսակներ, փորթաթիֆ կրամաֆոններ։ Եւրոպական եւ արեւելեան նոր ռեկորներու ճոխ մեծերք աժան գիներով կը գտնուին

ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԻՋ

ԳԱՅԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

150 Rue Moncey, LYON

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

ՕԹԷԼ "ԼԻՒՔՍ,, ԱԼԵՆՊԻ ՓՈՂՈՑ, ՊԵՅՐՈՒԹ

Տէր եւ Տնօրէն Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ

Հայկական այս պանդոկը հիմնուած է Պէյրութ, նոր եւ գեղեցիկ մը մէջ բոլորովին մաքուր եւ շքեղ կահաւորութեամբ, օժտուած առանձին գրադարանով, մասնաւոր բաղնիքով եւ էլեքտրական թեամբ։

Իր անթերի սպասարկութեան, խիստ մաքրութեան, հանգստաւէտ պայմաններու շնորհիւ արդէն իսկ «ՕԹԻԼ ԼԻՒՔՍ»ը դարձած է կեդրոնական Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ հայ ճամբորդներու ժամադրավայրը։ Հաճելի միջավայր, դիւրամատչելի գին։

ԱՐԱՐԱՏ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

30 Rue St. Basile, MARSEILLE Téléphone: 14-29

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՆԵՐԱՇՈՒՄ ԵՒ ԱՐՏԱՇՈՒՄ

Ճոխ եւ ընտիր ամէն տեսակ նպարեղէններ, գիները չափաւոր։ Յարգելի ապրանքներու անմիջական եւ խնամեալ յանձնում

ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԴՈՀ ԿԸ ՄՆԱՔ

Ապսպրանքներ կ՚ընդունինք գաւառէն եւ արտասահմանէն

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

O. M. OHANESSIAN

Marque déposée MELKON

Եթէ կ՚ուզէք ճաշակել ուելեան համեղ անուշներ, փնտռեցէք ամէն միայն MELKON վաճառի նիշով՝ Լօքում, փաքէթ, քատայիֆ, հէվա, եւլն.

25 Rue Vilin, Paris (

Հեռաձայն Menil. 69-

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ եւ նոր մեթոտով դարմանում եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ հիւանդութեանց (ֆրանկոմամիզ.) եւ վարիսի։ Մանուածու։ Ընդամիս եւ արտակցութ. ամէն օր 9—12, կիրակի 9—12։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉD

208bis, Rue Lafayette Pa

Ծախու է Հացագործ նուէր մը

շատ կեդրոնի մէջ, դիւրին չելի պայմաններ։ Դիմել կով կամ անձամբ Մտեփ բակեանի 47 Rue Victor gier, Vienne (Isère)։

Ծախու է Արհ նպա

խանութ մը։ Խիստ դիւր չելի պայմաններ։ Դիմել Ներսէսեանի, Ave. J. Jaurès cines (Isère).

Կ՚ուզուի արեւելեան եւրոպական հարար մը, փութով դիմել «Յառաջ»ի։

Le Gérant: H. STEPH

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	5 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
16
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
1930
16 JANVIER 1930

Գինն՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Զ. Տարի թիւ 1162

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿՈՒԽ ԽՕՍՔ

ՄԵՆՔ ՄԵՐ ԳԼԽՈՒՆ

Գաղտնիք չըլլալով հանդերձ Երեւանցիներու եւ առ հասարակ խորհրդային իշխանութեան ապիկարութիւնը, անտարբերութիւնը եւ անպատկառութիւնը գաղութներու հանդէպ, ե՛ւ որ անոնք իրենց բերնով, եւ հանդիսաւորապէս, խոստովանեցան այդ բոլորը:

Գոնէ՛ կամաւոր կոյրերուն աչքերը բանալու ծառայէր «Ե-ան»ի յունուար 10 թուակիր խմբագրականը, իր այնքան ան-բաց սոփեստութեամբ եւ օտարոտի շեշտով: Իրաւագիտութեան բոլոր վարպետներն ու աշկերտները գլուխ գլխի տալով, չպիտի կրնային այդքան հանճարեղ տրամաբանութեամբ սահմանել հայրենիքի մը իշխանութեան եւ անոր թատրոնական գաւակներուն յարաբերութիւնները: Ոչ ալ աւելի հմտութեամբ պիտի արտայայտուէին քաղքենի երկիրներու պատուհաններն ու ոստիկանական տեսուչները:

Զէ՞ որ «արտասահմանի Հայերու ստուար մեծամասնութիւնը հայմաթլօզ, անհայրենիք, անորոշ ազգութեան կը պատկանի»: Իսկ մեր մինուճար հայրենիքի վզին թառած իշխանութիւնը «Ամենայն Հայոց կառավարութիւն չէ»: Ոչ ալ իրաւունք ունի երկու խօսք ըսելու, «ի նպաստ արտասահմանի Թուրքիոյ Հայերու վերաբերմամբ»: (Իրենց բառերով):

Այո, Խ. իշխանութիւնը ի հարկին իր դեսպանները շարժի մէջ կը դնէ, գաղութները խառնակելու համար: Մինչեւ հրան մարդ կը ղրկէ, որպէսզի հեռացնեն Ատրպատականի նահանգապետը: Բայց, երբ կարգը կուգայ երկու բարեկամական տէրութիւն ընելու, իր դիւանագիտութիւնն ու մտերմութիւնը գործածելու ի նպաստ հարստահարեալ փոքրամասնութեան կը դառնայ գրասենեակի մուկ: Իսկ եւ իսկ «բիւրոկրատ», ան բառին ամէնէն քաղքենի, ազնուապետական իմաստով:

Մնաց որ, ոչ ոք ուզեց խանգարել իր սիրալիր յարաբերութիւնները՝ Թուրքիոյ հետ, որուն հանդէպ այնքան հաճոկատար է միշտ, աւելի քան ո՛ր եւ է երկրորդական պետութիւն: Մենք յիշեցուցինք աւանդական սովորութիւն մը, երբ էր երկիր կնքուած փոխադարձ յանձնառութիւնները, եւ տոյ ժողովային, այլ մանաւանդ յեղափոխական խղճմտանքի արտականութիւն ալ: Անշուշտ չափազանց միամտութեամբ: բացառիկ պարագաներու համար:

Բայց թող՛ունք, թող՛ունք այս փափուկ խնդիրը, որ պարսպէս ակադեմական վէճերու պիտի առաջնորդէ, եւ քննենք չ որ անմիջական է եւ մեր կարողութեան սահմանին մէջ: Երեւանի մունետիկներուն յիմար-իմաստուն խօսքերն ու տարակութիւնները չեն փոխեր, պէտք չէ որ փոխեն մեր րաբերուէը՝ Հայաստանի հանդէպ: Եղած-չեղած՝ այդ խաին ունինք իբրեւ հայրենիք, իբրեւ կորիզը միացեալ եւ կախ Հայաստանի: Հետեւաբար մեր գուրգուրանքը չպիտի ակի ոչ երկրին եւ ժողովուրդին հանդէպ, ոչ ալ անոնց գարացման եւ բարօրութեան համար, օրուան վարիչներուն անելքութեան կամ լրբութեան պատրուակով:

Բայց, եթէ իսկապէս վաղուան հայրենիքին համար է որ պրին եւ կը դիմանան արտասահմանի արմատախիլ բազութիւնները, սա «հայմաթլօզ, անհայրենիք, անորոշ ազգուեան պատկանող» Հայերը, ապա ուրեմն մենք պիտի տասպատենք մեր եռանդն ու ճիգերը, զանոնք եւ՛ բարոյապէս նիւթապէս կանգուն պահելու համար: Մանաւանդ հիմա որ ապարակաւ եւ առանց վերապահութեան կը պոռան մեր եսին.

— «ԵՐԵՒԱՆ ԶԻ ԿՐՆԱՐ ԶԱՆԱԶԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐ ՑՐՈՒԱԾ ՕՏ 550,000 ՀԱՅԵՐՈՒ ՃԱԿԱՏԱԳՐՈՎ ԶԲԱՂԻԼ»:

Մենք պարտք ունինք այս ժողովուրդին հանդէպ.— աւելի ան 700,000. որ վերջին մնացորդն է արեւմտահայ զանգուա-ին (մի խորտիք այս բացատրութենէն), եւ որ ահա իր ճաատագրին կը ձգուի ափ մը անարժան «չինովնիկ»ներու կողմէ: ե որպէսզի կարենանք հաժապատասխան գործ կատարել, ամէն տեղ եւ ամէն ճակատի վրայ պիտի ընդունինք թէ միակ ենք, մենք մեր գլխուն:

Հետեւաբար, քար պիտի դնենք մեր սիրտին վրայ. եւ անհատ ու ձեռք ձեռքի, պայծառ ճակատով եւ վճռական քալածքով, պիտի ապացուցանենք թէ կա՛նք մենք: Ամէն տեղ ամէն ճակատի վրայ: Ընդունակ՝ մեր ճակատագիրը վարեու եւ մեզ ուրացողներուն փոքրոգութեան՝ ճշմարիտ հայրեասիրութեամբ, ինքնագործունէութեամբ, մեր ներքին արժէքով պատասխանելու:

Իսկ այս աշխատանքին համար՝ ունինք թանկագին առաջորդ մը,— Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, որ քառասուն տարի արեւ արիւն թափեց, բանաւոր եւ բաժան-բաժան հօտէն ազութիւն ստեղծելու համար:

Հարցում մը միայն,— եթէ մեզի հետ չեն, գոնէ մեզի պէս ըմբռնե՞ն վտանգին ծանրութիւնը, Երեւանցիներուն ազգարութեան իմաստը՝ գաղութներու միւս հոսանքները: Բոլորն ալ արեւմտահայ...

Անհրաժեշտ է ոչ միայն խօսքով, այլ եւ գործքով տալ այս արցումին պատասխանը:

Չի բաւեր առտու իրիկուն կուրծք ծեծել «ազգի եւ հայենիքի համար», երբ լոյս աչքով կը ծաղրուին ու կ'անարուին երկուքն ալ: Մանաւանդ երբ դուրսէն եկած մարդիկ ոնի տանտէր եղած՝ ագարակի կ'ուզեն վերածել մեր հայենիքը:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԵՐԿՈՒ՝ ՁԱՄԲԱՅ

«Նոր Օր»ի խմբագրականէն (Աթէնք, 4 Յունուար).

— «Դուրսէն ըսուած ամէն խօսք, խրատ կամ քննադատութիւն, դատապարտուած է արդիւնք չտալու.

Ջենք ըսեր Թէ սխալները չեն գործած ու չեն գործեր ասկէ ետքն ալ հայ կուսակցութիւնները: Գործի լծուած ամէն կազմակերպութիւն ենթակայ է սայթաքումներու պատահականութեան: Ու որպէս զի սխալները քիչ գործուին կամ բնաւ չգործուին, հայ ժողովուրդը պէտք է իր բաժինը ունենայ կատարուելիք գործերուն մէջ:

Հայ ժողովուրդը կ'ըսենք, որովհետեւ կուսակցութիւնները աննշան մէկ տոկոսը կը ներկայացնեն հայութեան:

Մեզի համար տարբերութիւն չըներ Թէ անկուսակցական մեծամասնութիւնը դաշնակցութեա՞ն կը յարի, Թէ հաժայնավարութեան, կը բաւէ որ իտէալ ունենայ, ծառայէ անոր եւ գործօն մասնակցութիւն բերէ կատարուելիք աշխատանքին:

Երէկ կ'ըսէինք Թէ հայ ժողովուրդին առջեւ երկու ճամբաներ բացուած են: Առաջինը՝ դաշնակցութեան ճամբան եւ երկրորդը՝ հաժայնավարութեան:

Միւս ճամբաները ճիւղաւորումներ են: Թամկավար կուսակցութիւնը քաղաքական գոյն եւ ուղղութիւն չունի: Ինչ որ կը գրեն ու կը պատգամեն խորհրդային ԹերԹերը, ռամկավարները նոյնը կը ծաժծմեն, փոխելով բառերն ու նախադասութիւնները: Համայնավար կուսակցութեան սողացող պոչն է Թամկավար կուսակցութիւնը: Չնչակեանութեան մասին խօսիլ աւելորդ է, որովհետեւ այդ անունով կուսակցութիւն կայ, քաղաքական յստակ դաւանանք ու մասսա չկայ:

Կը մնան երկու կենդանի ուժեր, որոնք ճակատագրական կռիւ կը մղեն, քաղաքական, տեսաբանական ու գաղափարական գետնի վրայ:

Բոլոր անկուսակցականները պէտք է այդ ուժերէն մէկուն հետ ըլլան միւսին դէմ: Ու որքան շուտ այս կեդրոնացումը, այնքան շուտ կ'իրականանայ մէկ կամ միւս ուժին ծրագիրն ու իտէալը:»

ՏԱՆ ՎԱՐԴՔԵՐՈՒ ՅԱՒԵԼՈՒՄԸ

Երէկ, 15 յունուար, վարձքերու վճարման առաջինեռամսեակն էր եւ սկսաւ գործադրուիլ 1929 յունիս 29ի օրէնքը, որ կը կարգադրէ վարձքերու յաւելման փշոտ խնդիրը: 1926 ապրիլ 1ի օրէնքով, վարձքերու յաւելումը սահմանուած էր հարիւրին 100, իսկ նոր օրէնքով եղաւ հարիւրին 150, միշտ հաշուելով 1914ի գիներուն վրայ: Օրէնքը Թէեւ պարզ կ'երեւայ Թուղթի վրայ, բայց իրականին մէջ շատ կնճռոտ է եւ անհամար վէճերու տեղի տուաւ առաջին օրէն իսկ: Շատ մը վարձակալներ օրէնքին Թոյլատրած վարձքէն աւելի վճարեցին:

ՀԱՅԻ ԳՆԻՆ յաւելումը յետաձգուեցաւ վերջին պահուն:

ՎԻՊԱԿ.— Այս օրուան Թրքական լուրերուն մէջ (Գ. էջ, կեանքը Անատոլուի մէջ), «Ամասիա»ն պէտք է ըլլայ «Ամասրա»:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրքիոյ տնտեսական գոգերը

Յունուար 9ին վերջացաւ այն քննութիւնը, զոր Թուրքիոյ Տնտեսական գործակարութիւնը կը կատարէր, երկրին արտադրութիւնը աւելցնելու միջոցներու մասին:

Քննութեանց արդիւնքը ամփոփուած է տեղեկագրի մը մէջ, որ գալ շաբԹու պիտի քննուի Գործակարներու Խորհուրդին կողմէ: Տեղեկագիրը կը մատնանշէ այն ձեռնարկները, զորս պէտք է ապահովել, որպէսզի տեղական արտադրութիւնները աւելնան: Այս ձեռնարկները երկու մասի կը բաժնուին.— Ճարտարարուեստական եւ երկրագործական: Երկրորդ մասին գլուխը կը գտնուի հացահատիկի խնդիրը: Այնպիսի միջոցներ պիտի կիրարկուին, որ գիւղացին կարենայ ոչ միայն իր հացը ապահովել, այլ եւ ծախել:

Նկատի առնուած է նաեւ անասնապահութեան գործը Արեւելեան Նահանգներուն մէջ: Նոր գարկ պիտի տրուի այդ ճիւղին եւ միջոցներ պիտի տրամադրուին, որպէսզի անասունները ծախու դրկուին երկրին միւս ծայրերը եւ արտասահման:

Ամբողջ ծրագիրը «Խալք»ի կողմէ վաւերացուելէ յետոյ, պիտի ներկայացուի Ազգ. Ժողովին: Ծրագիրը պիտի գործադրուի աստիճանաբար: Առաջին տարուան համար ծախք նախատեսուած է 15 միլիոն ոսկի:

«Լացի Պատ»ը Ժրևևի մէջ

Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը յունուար 14ին պաշտօնապէս նկատի առաւ Պաղեստինի դէպքերը եւ Լացի Պատի խնդիրը: Պատուիրակները բոլորն ալ ներկայ ըլլալով հանդերձ, ժողովը 40 վայրկեան ուշ սկսաւ: Կարծես բոլորն ալ չէին ուզեր մօտենալ այս նեղացուցիչ հարցին: Յետոյ, երեւան եկաւ որ տակաւին պատրաստ չէ Պաղեստինի դէպքերուն (1929 օգոստոս) տեղեկագիրը, մինչդեռ որոշուած էր այդ մասին ժողով գումարել մարտին: Անգլիական պատուիրակը առաջարկեց նոր յանձնաժողով մը կազմել Ս. Տեղեաց եւ Լացի Պատի խնդիրները քննելու համար: Այս առաջարկին հակառակեցան կաթոլիկ պետութեանց պատուիրակները, որոնք 1922էն ի վեր կը մերժեն ընդունիլ երուսաղէմի վերաբերեալ յանձնախումբ մը՝ անգլիացիի մը նախագահութեամբ: Վերջապէս համաձայնութիւն գոյացաւ եւ որոշուեցաւ ստիպողաբար կազմել երեք հոգիներոց յանձնախումբ մը, բոլորն ալ ոչ-անգլիացի: Յանձնախումբին մէկ պաշտօնը պիտի ըլլայ ձեւ մը գտնել, Լացի Պատին մասին ծագած արաբեւհրէական վէճը լուծելու համար: Յանձնախումբին անդամները գոհ մնացին որ բրիտանական պատուիրակը համակերպեցաւ այս ձեւին, բայց հաւատք չունին գործին լրջութեան մասին, որովհետեւ Լացի Պատի խնդիրը պարզ պատրուակ մըն է արաբեւհրէական վէճին համար:

Խորհրդային իժդժութեանց մասին

Պ. Կէրէնսկի, Ռուսիոյ առժամեայ կառավարութեան նախագահը, առջի օր երեսփ. ժողովին մէկ սրահին մէջ զեկոյց մը տուաւ Ֆրանսայի ընկերվարական երեսփոխաններուն, Ռուսիոյ ներքին կացութեան մասին: Իր զեկուցումը չափազանց ամբաստանագիր մըն էր խորհրդային իշխանութեան դէմ: Իբրև ապացոյց ներկայացուց պաշտօնական եւ անվիճելի փաստաթուղթեր եւ լուսանկարներ, որոնք վճռապէս կ'ապացուցանեն Թէ որքան վայրագ եւ արիւնարբու միջոցներ կը գործադրուին բոլշեւիկներու կողմէ, իրենց հակառակորդները ընկճելու համար: Իր զեկոյցին համաձայն, 1929 հոկտ. 2էն մինչեւ 29 նոյեմբեր 583 հոգի հրացանի բռնուած են քաղաքական յանցանքներու համար, իսկ բանտարկեալներու Թիւը երբեք այսքան բարձր չէր եղած: Յետոյ, հաժաձայն իր կարդացած տեղեկագիրներուն, ռուս գիւղացիները այնքան կը գարշին տիրող բռնակալութենէն որ, օր չանցնիր առանց ներքին խլրտումներու, գիւղական շրջաններու մէջ: Գիւղացիները կը նախընտրեն վառել իրենց հունձքերը քան անոնց մէկ մասը խորհրդային իշխանութեանց յանձնել եւ համակերպիլ անոնց բռնագրաւման:

Այս առթիւ, Պ. Կէրէնսկի ցաւ յայտնեց որ Ֆրանսայի ընկերվարականները անհրաժեշտ ուժգնութեամբ չեն պայքարիր խորհրդային վարիչներու բռնութեանց դէմ:

Միջազգային դրամատան խնդիրը

Երկուշաբթի օր, Լա Հէյի մէջ, յախուռն ելոյթ մը ունեցաւ Բայլսպանքի տնօրէնը, Տոքթ. Շախտ: Հազիւ ժողովարահ մտած, յայտարարեց Թէ Բայլսպանքի չի կրնար դրամագլուխ տրամադրել Միջազգային Դրամատան հաստատման համար: Իր յայտարարութիւնները զժգոհութիւն պատճառեցին նոյնիսկ գերմանական պատուիրակներուն, իսկ բուն Գերմանիոյ մէջ մամուլը բուռն պայքար բացաւ Տոքթ. Շախտի դէմ, որ շարունակ անակնկալներ կը ստեղծէ:

Իրիկուան դէմ, Բայլսպանքի տնօրէնը ձայնը քաշած էր, առանց ետ կենալու իր տեսակէտէն: Միւս գերման պատուիրակները ձեւ մը գտան, եւ ելմտական նախարարը գրաւորա-

---

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդայ Դ. էջ)

ԵԼԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԻԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՅԱՆԿ ԺԳ.

Պէյնիցիներու հանգանակութիւնը (ցանկը յաջորդով)	1020.—
Տիկին Ա. Վահանեան, Նիս	50.—
Բ. Մ.	10.—
Ստեփան Ագեան	20.—
Գարլօ »	10.—
Յարութիւն Ագեան	10.—
Յովհաննէս Անթանոսեան, Մարսէյլ	20.—
Գումար	1140.—
Ժբ. ցանկի գումարը	9926.10
Գումար	11,066.10

* * *

... Խմբագիր

ԱԼՖՈՐՎԻԼ, 12 յունուար.— Փարիզաբնակ պէյնիցիներս (Պրուսայի նահանգէն) տնունդի առթիւ քով քովի գալով, միասին կարդացինք «Յառաջ»ի կոչը՝ Անատոլուէն քշուած բեկորներու օգնութեանմասին եւանմիջապէս հանգանակեցինք 1020 ֆրանք, զոր ձեզի կը ղրկենք ցանկին հետ: *(Տես վերը)*:

Պէյնիցի մը

«ՆԱՐԻՆՋՆԵՐԸ ԿԸ ՓՏԻՆ»

Պոլսոյ Թուրքերէն «Փոլիթիքա» Թերթը կը գրէ այս խորագրին տակ.

— «Ռուսիոյ հետ առեւտրական գործերուն ստած դժնդակ ընթացքը չգիտցող չէ մնացած: Վաճառականները ըսին Թէ ռուսական առեւտուրը «վէսիքա»յի վաճառականութիւն է պարզապէս: Ասոր վրայ Ռուսիա արտածուելիք 6 միլիոն ոսկիի գործին համար ընկերութիւն մը կազմուեցաւ, Ազրպեստից եւ երկրագործական դրամատուններու նախաձեռնութեամբ: Ընկերութիւնը 100,000 ոսկի դրամագլխով գործի սկսաւ: Ռուսիա դրկելիք իր ապրանքներուն մէկ մասը Թաց ապրանք է, ինչպէս լիմոն, նարինջ եւն.: Ասոնք եթէ ճիշդ ատենին չդրկուին, կը փտին: Եղած գանգատներու վրայ, ընկերութիւնը Ռուսերուն յանձնեց վեց ամսուան արտածման իրաւունքը, որ մօտաւորապէս 6 միլիոն ոսկի կը բռնէ: Բայց ընկերութեան ամէնէն արտառոց ընթացքը ասկէ վերջ կը սկսի:

«Ընկերութիւնը երբ ատենին արտածման գործը Ռուսերուն փոխանցեց, միջնորդէք ուզեց, որ 100,000 ոսկի դրամագլխի փոխարէն 250,000 ոսկի կը բռնէ: Այս միջնորդչէքը ընկերութեան նոր յաջողութիւն մը նկատուած է եւ որոշուած է պարգեւ տալ այն անձերուն որոնք այս շահը ապահովեցին ընկերութեան:

«... Մինչդեռ, այս միջոցին մեր վաճառականներուն ձեռքը գտնուած նարինջները կը փտին, կը փտի՛ն»:

ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻՆ

Թուրքիոյ Տեղական արտադրութեանց գարգացման ծրագիրը ամէնէն առաջ, ստիպողական միջոցները կը ճշդէ: Որոշուած է գործարաններ բանալ այն նիւթերուն համար որոնք ամէնէն շատ գրաւ կը գտնեն կարելիք երկրին մէջ պատրաստել: Այս նիւթերը կ'որոշուին յատուկ յանձնաժողովի մը կողմէ:

Քննութիւնները այն համոզումը առաջ բերած են Թէ բացուելիք գործարաններէն մեծ մասը իրենց ծախքը շատ քիչ տարիէն պիտի հանեն:

ԸՆԿԵՐՈՒԱԾԻ ԱՍՏԻՃԸ

ԱՐԹՈՒՏՈՒԹԻՒՆ ԳԻՇԵՐՆԵՐՈՒ ՎԱՅԵԼՈՒՑՈՒԱԾՈՎ

2. ՓԷՏՔԷՐԻ ԳՈՒՆԱԿԱՆԸ

Նախորդ յօդուածս մը վերջացուցած ատենս, ակնարկ մը ձգած էի Փէտքէրի գունակին վրայ, ըսելով թէ ան ամէն տեսակէտէ ներդաշնակ գոյներ կը գործածէ, ինչպէս որ ներդաշնակ են անոր գիծերն ալ, ուրիշ խօսքով՝ անոր գունակին ու գծագրութեան միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն կայ։

Ներդաշնակութիւնը գոյներու մէջ, ինչպէս գիծերու մէջ, կրնայ ըլլալ երկու տեսակ։ Կամ գոյները իրարու նման են, կամ իրարու հակադիր։ Առաջին պարագային կ'ըսենք թէ նմանագոյն ներդաշնակութիւն մը կայ, իսկ երկրորդ պարագային՝ հակադիր ներդաշնակութիւն մը։

Նմանագոյն ներդաշնակութեան մը օրինակ կրնանք տալ Փէտքէրի «Ծաղկեփունջ» կտաւը։ Հոն գոյները իրարու նման են, ինչպէս՝ կանաչ, դեղին-կանաչ, կապոյտ-կանաչ։ Հակադիր ներդաշնակութեան մը օրինակ կրնանք տալ Փէտքէրի «Ծաղկեփունջ»ի մը, ուր կարմիրը, կանաչը, կապոյտը, դեղինը իրարու հակադիր են։

Ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ նմանագոյն ներդաշնակութիւնը հակադիր ներդաշնակութենէն աւելի հանդարտ է։ Ասիկա կ'ըլլայ որովհետեւ նմանագոյն ներդաշնակութեան մէջ գոյները իրարու նման ըլլալով՝ իրարու հետ կը խառնուին, ինչպէս որ ջուրի մէջ կարմիր ներկ մը ձգելով՝ ջուրը կը կարմրի։ Հակադիր ներդաշնակութեան մէջ գոյները իրարու հակադիր ըլլալով՝ իրարու հետ չեն խառնուիր, ինչպէս որ ջուրի մէջ կանաչ ներկ մը ձգելով՝ ջուրը չի կանչնար։

Ուրեմն նմանագոյն ներդաշնակութեան մէջ գոյները իրարու հետ խառնուելով՝ իրարու մէջ կը մարին, իսկ հակադիր ներդաշնակութեան մէջ գոյները իրարու հետ չխառնուելով՝ իրարու մէջ չեն մարիր։ Ասոր համար նմանագոյն ներդաշնակութիւնը հանդարտ է, իսկ հակադիր ներդաշնակութիւնը՝ ոչ։

Փէտքէր գործածած է երկու տեսակ ներդաշնակութիւնն ալ։ Ինչպէս ըսինք, «Ծաղկեփունջ»ին մէջ գործածած է հակադիր ներդաշնակութիւն մը, իսկ «Ծաղկեփունջ»ին մէջ՝ նմանագոյն ներդաշնակութիւն մը։

Ինչպէ՞ս կրնանք ըսել թէ Փէտքէր գործածած է հակադիր ներդաշնակութիւն մը «Ծաղկեփունջ»ին մէջ։ Ասիկա կ'ըլլայ որովհետեւ անոր գունակին մէջ կարմիրը, կանաչը, կապոյտը, դեղինը հակադիր են իրարու։ Ասոնք հակադիր են իրարու, որովհետեւ կարմիրը կանաչին հակադիր է, կապոյտը դեղինին հակադիր է։ Ասոնք հակադիր են իրարու, որովհետեւ կարմիրը կանաչին հակադիր է, կապոյտը դեղինին հակադիր է։

Ինչպէ՞ս կրնանք ըսել թէ Փէտքէր գործածած է նմանագոյն ներդաշնակութիւն մը «Ծաղկեփունջ»ին մէջ։ Ասիկա կ'ըլլայ որովհետեւ անոր գունակին մէջ կարմիրը, նարնջագոյնը, դեղինը իրարու նման են, ինչպէս՝ կանաչ, դեղին-կանաչ, կապոյտ-կանաչ։ Ասոնք նման են իրարու, որովհետեւ կարմիրը նարնջագոյնին նման է, նարնջագոյնը դեղինին նման է։ Ասոնք նման են իրարու, որովհետեւ կարմիրը նարնջագոյնին նման է, նարնջագոյնը դեղինին նման

Ի՞ՆՉ ԲԱՆԻ ՈՐԾԱԾՈՒԱԾ Է ԴՐԱՄԸ...

...ֆռնենք թէ խորհրդային ...վարութիւնը երբ զեղծա- ...ի բացակայութեան 10 ...ւան բանտարկութեան դա- ...րտեց Փարիզի խորհրդ. դես- ...տան խորհրդականը Բեսե- ...ի:

...ըմանիթէ»ի թղթակիցներէն ... այս առթիւ տեսակցու- ...մը ունեցած է յիշեալին ...որ երկու խորհրդային թեր- ...ւ, «Պրաւդա»ի եւ «Իզվեստ- ...ի իր մասին գրութիւնները ...ալէ յետոյ, յայտնած է.

— Հետաքրքրական է. կա- ...ռանի գործն է այս: Գիտէ՞ք ով ...ս մարդը: Կեփէուի անդամ ...է, որ ամէն իրաւունք ունի, ...յ մինչեւ իսկ, առանց խօսքի, ...րդային որեւէ քաղաքացի, ...իսկ գիս դատող դատարանի ...ագահը դատապարտել: Ինքն ...կեփէուի իր պաշտօնակիցնե- ...հետ, երկու ամիս առաջ, ...նց դատաստանի գնդակահա- ...ուաւ Լիսպաշէվը Լենինգրա- ...ատարանին նախագահը, այն ...ադրանքով թէ՝ «աշխատա- ...ասակարգի թշնամիներուն ...յարաբերութիւններ ունե- ...է»: Գնահատեցէք դատա- ...ին ազդեցութիւնը եւ պիտի ...էք անկախութիւնը դատա- ...երուն, որոնք գիս դատապար- ...ին 10 տարի բանտարկու- ...եան:

...դատապարտեցին, ինչո՞ւ:

...«Երկու պաշտօնական թերթե- ...«Պրաւդա» եւ «Իզվեստիա», ...իսկ համաձայն չեն ամբաս- ...ութեան մասին: Ըստ առա- ...ն, երբ թէ զեղծումներ կա- ...ած եմ եւ դեսպանը՝ Տով- ...եանի Մոսկուա փախեր է, պաշտօ- ...կութիւնս պահանջելու: Ըստ ...րորդին, երբ թէ օգտուեր եմ, ...կալեւսկիի Լոնտոն գտնուելէն, ...եսպանատան հաշուակալէն ա- ... եմ 5000 տոլարի չէք մը: «Երկրորդ ենթադրութիւնը ա- ...ընդունելի պիտի ըլլար. որով- ...եւ եթէ Տովկալեւսկի պահան- ... ըլլար իմ պաշտօնանկու- ...իս իր Մոսկուա ճամբորդու- ...ան ընթացքին, դժուար պիտի ...ր բացատրել թէ իր այդ պա- ...ջին յաջորդ օրն իսկ, ի՞նչպէս ...կը նշանակէ իրեն փոխանորդ՝ ...ոտոն բնակութեան ընթաց- ..., որ կրնար երկու ամիս տե- ... մինչ իր տրամադրութեան ...կ ուրիշներ ունէր: Մօտէն քն- ... իրողութիւնները: Անցեալ ...կտեմբեր 24ին, 5000 տոլարի ... մը կը ստորագրէի, դեսպանատան հաշուակալին, Տովկոֆի հետ: Այս չէքը կը գտնուի այն դրամատունը, ուրկէ Տովկոֆ գնաց դրամը առնելու: Նոյն օրն իսկ, Տովկոֆ դրամը յանձնեց ինծի եւ ես իրեն տուի ստացական մը:

«Լաւ ուրեմն, պարզապէս կը պահանջեմ որ բոլշեւիկները որ միշտ փութկոտ են իրենց թշնամիները վտանգող լուսանկարներ հրապարակելու մէջ, հրապարակեն այս ստացագրին մէկ լուսանկարը:»

ՆԻՍԻ ՀԱՅԱՒԱՆԸ

«Միւս Ֆրանսան» խորագրին տակ, Le Soirի աշխատակիցներէն Փիէթրօ Նէննի կը հրատարակէ պրպտումներ՝ ֆրանսաբնակ օտարականներու մասին: Վեցերորդ յօդուածը նուիրած է Նիսի, ուր կանգ կ'առնէ մեր հայրենակիցներու բնակած թաղին վրայ, պատկերներ ալ հրատարակելով:

— Նիսի մէջ, կայ նաեւ հայկական աւան մը, զոր պէտք է երթալ ու գտնել Մադլէն թաղին խորը, բլրան վայրէջքին:

Փոքր տուներու խումբ մը՝ ճերմակ եւ կոկիկ եկեղեցի մը՝ խաղացող տղաքներ: Անոնցմէ ոչ մէկը ֆրանսերէն կը խօսի: Անոնց ծնողքներն իսկ դժուար կ'արտայայտուին այս լեզուով: Մեծ ու սպիտակ մօրուքով քահանան որ պետն է աւանին, աւելի ուժեղ չէ ֆրանսերէնի մէջ:

Հինգ վեց հարիւր հոգի են՝ ծերեր, կիներ, տղաքներ, կղզեակի պէս բան մը կազմած են հոս: Անոնց լեզուն եւ բարքերը կը կազմեն պատնէշ մը որ գրեթէ անանց է: Կը զգաս որ այս մարդոց սիրտը հեռո՜ւ է, հեռո՜ւ, հեռո՜ւ, Արարատի ստորոտը, Էջմիածնի վանքերուն ու եկեղեցիներուն քով, ուր կը նստի «կաթողիկոս»ը:

Միայն մէկ բառ կը յաջողէի խլել ծեր գիւղացիէ մը, զոր կը փորձէի հարցաքննել:

— Ջարդե՛րը:

Ջարդե՛րը: Ահա ուրուականը որ կը հալածէ այս ցեղը, մղձաւանջներով կը լեցնէ փախստականներու գիշերները. կարծես, անոնք կ'ապրին անտես՝ բայց ներկայ ոստիկանի մը յաւիտենական սպառնալիքին տակ:

Այսպէս կը տեսնեմ զանոնք հոս, ինչպէս տեսեր էի Հայաստանի մէջ, Երեւան՝ մայրաքաղաք թշուառութեան եւ տխրութեան, Էջմիածին, ծիւնածածկ Արարատի խեղճուկ գիւղերուն մէջ: Արաբներ, Մոնկոլներ, Օսմանցիներ, խաղախներ, դարերու ընթացքին, նուաճեր են անոնց երկիրը, սպաննե՛ր, սպաննե՛ր, սպաննե՛ր են այրեր, կիներ, տղաքներ, բնաջնջելու համար ցեղ մը եւ խեղդելու կրօնք մը:

*
* *

Վերջացա՞ծ է:

Փախստականը չի կարծեր եւ երբ կ'արտասանէ այս զարհուրելի բառը, — ջարդե՛րը... անոր շրթները կը դողդղան, դէմքը կը տժգունի եւ անոր աչքերուն մէջէն կ'անցնին զարհուրանքի տեսիլներ:

Ժան Վալժան աւելի հաւատք ունէր՝ կեանքին վրայ...:

ԹՈՒՐՔԻԱ

(Քաղուած Թուրք Թերթերէն)

ՀԻՄԱԿ ԱԼ ԹՈՔԱԹԼԵԱՆ

Պոլսոյ «Լքեալ» Գոյքերու վարչութեան կողմէ ներկայացուցիչ մը, նոյն վարչութեան երկրաչափին ներկայացուցչին ընկերակցութեամբ, Բերայի խորհրդարանը գացած եւ յանձնած է ուխթը օր պայմանաժամով պաշտօնագիր մը, որով կը պահանջուի նոյն պայմանաժամի ընթացքին «Լքեալ» Գոյքերու վարչութեան յանձնել Թօքաթլեան պանդոկի շինութեան եւ «վաքֆ»ներու վաւերագրերը: Երկրաչափը չափած է պանդոկին տարածութիւնը:

ՌՈՒՍԵԻԹՈՒՐՔ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ

Թուրքիայէն Ռուսիա ապրանք արտածելու խնդիրը իր չփոթ վիճակը կը պահէ: Ռուսերը կը պնդեն թէ գնումները կը շարունակեն, բայց վաճառականները կը հերքեն: Տնտեսական գործավարութիւնը անցեալ տարի վաճառականներու կողմէ Արգօս ընկերութեան հետ, ուղղակի կերպով կատարած արտածման պայմանագրութեան վրայ քննութիւն կը կատարէ:

Առ այժմ, Ռուսիա արտածումները բոլորովին դադրած են: Միայն Մորթի վաճառականները կը պատրաստուին Ռուսիա ղրկել այն ապրանքները, որոնք անցեալ տարի ղրկեցին եւ Թրքական ապրանք չըլլալուն համար վերադարձան:

Արգօսի հետ կնքուած պայմանագրութեան համաձայն, Արգօս 4ուկէս միլիոն ոսկինոց ապրանք արտածելու պարտաւոր է: Միայն այս արտածումները կատարելու ժամանակները չեն որոշուած եւ դժուարութիւնը այս կէտէն կը ծնի, որովհետեւ Արգօս նարինջ չգտնուած ատեն նարինջ կ'ուզէ, իսկ ձիթապտուղը հասնելէն յետոյ, ձիթապտուղ կ'ուզէ:

Միւս կողմէ, կ'ըսուի որ Ռուսիոյ արտածման ընկերութենէն մէկը ուրիշներու հետ միանալով, արտածման ընկերութիւն մը կազմած է. Արգօսի պայմանագրութիւնը աւարտելէ յետոյ, Ռուսիա ապրանք արտածելու գործով պիտի պարապի. Վաճառական մը ըսած է. «Կը հասկցուի որ Ռուսիայէն առ այժմ մեզի օգուտ մը չկայ: Մենք մեր ունեցածը երկրին մէջ սպառելու կարելիութիւնը կը փնտռենք: Ուրիշ արտածման վայրեր գտնելու համար կրնանք խորհրդակցիլ:

ԿԵԱՆՔԸ ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ՄԷՋ

Ամասիայէն կը գրեն «Միլլիյէթ»ի.— Ամասիա որ պալթընի մօտերը կը գտնուի, պատմական գիւղաքաղաք մըն է, եւ հիմնուած պարսիկ շահի մը կնոջը՝ Ամասրիտի անունով: Ժամանակին, 70000 տուն ունի եղեր այս գիւղաքաղաքը, իսկ հիմա՝ 300:

Ամասիայի շուկան աւերակ վիճակ ունի: Մեծ նաւահանգստին եզերքը «փլած» մը ունի, որ Ալթուն Քումէն աւելի լաւ է: Ասկէ առաջ, հանքածուխի չորս օճախ բացուած էր: Օճախները մէկ տարի բանեցան, բայց դրամագլխի անբաւականութեան հետեւանքով, հիմա բոլորն ալ գոցուած են: Վեց ամիսէ ի վեր դադրած է արտահանումը: Կ'ըսուի թէ ընկերութիւնը 35,000 ոսկի պարտք ունի բանուորներուն:

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

ՄԻՆՉ ՈՒՐԻՇՆԵՐ ԿԸ ԳՈՐԾԵՆ...

ԼԻՕՆ — Ֆրանսահայ գաղութը ունի 6-7 տարուան կեանք մը: Այս տարիներու ընթացքին իւրաքանչիւր գիւղացի կամ քաղաքացի տասնեակ մը երիտասարդներ իրարու քով գալով կազմած են գիւղական կամ քաղաքացիական միութիւններ:

Խօսքս մասնաւորելով Խարբերդի շրջանին վրայ, կրնամ ըսել թէ չկայ գիւղ մը որ չունենայ իր միութիւնը: Օրինակ Քէսրիկցիները, Եղէգցիները, Գարէմցիները եւն: Իսկ Հիւսէյնիկցիներս ինչո՞ւ չունինք: Ի՞նչ է պատճառը, մանաւանդ որ Ամերիկայի մէջ ունինք զօրաւոր միութիւն մը, որ կը գործէ տարիներէ ի վեր: Երբ լրագիրներու մէջ կը կարդանք Անատոլուի խորերէն՝ մեր հայրենակիցներուն բնագաղթը Թշուառ վիճակի մէջ, պատառ մը հացի, կտոր մը լաթի կարօտ, ֆրանսաբնակ Հիւսէյնիկցիներս ինչո՞ւ մենք ալ չբերենք մեր նիւթական աջակցութիւնը հաւաքաբար: Ամէն միութիւն կը ջանայ իր կարելին ընել, որպէսզի օր առաջ մեղմացնէ մեր տառապակոծ քոյրերուն եւ եղբայրներուն վէրքերը. իսկ մենք որ Ֆրանսայի մէջ քիչ շատ բարեկեցիկ վիճակ ունինք, մենք ալ իրարու քով գանք եւ կատարենք մեր պարտականութիւնը:

Միջանկեալ ըսեմ որ երբ 1927ին, Մարսէյլի մէջ քանի մը վառվռուն երիտասարդներ ուզեցին հիմը դնել գիւղական միութեան մը, գտնուեցան փոքր կուշտ, կանակը տաք մարդիկ որոնք անուղղակի պատճառ դարձան իր սաղմին մէջ խեղդելու նորակազմ միութիւնը: Արդեօ՞ք այդ պարոններուն խիղճը հանգիստ է այսօր, երբ ամէն միութիւն իր պարտականութիւնը կը կատարէ, իսկ իրենք՝ հառաչելով յօրանջելով օրը իրիկուն կ'ընեն:

Ո՛չ.սիրելի գիւղացիներ, մասնաւորապէս երիտասարդ ընկերներս, մենք որ երէկ անցանք նոյն տառապանքի ճամբէն եւ գիտենք թէ ինչ ըսել է թշուառութիւնը, ուրեմն Մարսէյլցիները Մարսէյլի մէջ Լիօնցիները Լիօնի մէջ, Փարիզցիները Փարիզի մէջ ժամ առաջ իրարու քով գանք, եւ կատարենք մեր եղբայրական պարտականութիւնը:

Կ. Յովակիմեան

ԿԵԱՆՔԸ Ս. ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆ, 12 յունուար. — Անցեալ կիրակի Նոզկատի բարենպատակ Հայր. Միութեան Ս. Շամոն — Ս. Թ'Էթիէնի մասնաճիւղը իր տարեդարձին առթիւ, սարքեց նուանեկան ցերեկոյթ մը, Մալաթիոյ Կրթասիրաց սրահին մէջ: Ներկայ էր գաղութին մեծամասնութիւնը: Միութեան անդամներու կողմէ եղան հայրենաշունչ ուղերձներ, արտասանութիւններ, երգեր եւն.: Ներկայացուեցաւ նաեւ «Թիւ 5 Խելագարը» որ հակառակ դերակատարներու անփորձութեան, անցաւ բաւական յաջող: Յետոյ տեղի ունեցաւ ամերիկեան աճուրդ: Հանդէսը փակուեցաւ ուշ ատեն «Բամ փորոտան»ով եւ ժողովուրդը ցրուեցաւ գոհ տպաւորութեամբ:— Կ'արժէ ուրիշ անգամ անդրադառնալու Նոզկատի այն միութեանց մասին, որոնք կը գործեն Փարիզ, Մարսէյլ եւ այլուր:

*
* * Թուրքիայէն քշուած բեկորներու օգնութիւն փութացնելու համար, բոլոր ազգային հոսանքները, խորհրդակցական ժողով մը գումարեցին, յունուար 9ին Հ. Յ. Դ. սրահին մէջ: Երկար խորհրդակցութիւններէ յետոյ, վերջապէս կազմուեցաւ հանգանակիչ յանձնախումբ մը, հինգ հոգիէ բաղկացած: Վստահ ենք թէ, յանձնախումբը օր առաջ գործի լծուելով, մէկի տեղ երկու պիտի հաւաքէ, իբրեւ թեթեւ սպեղանի մը բազմապիսի վէրքերուն: Գնահատելի է այս գործին կապուած հինգ կազմակերպութիւններու համերաշխութիւնը: Ինչ լաւ պիտի ըլլար միւս գաղութներն ալ հետեւէին Ս.Շամոնի, օրինակին: Իր բացակայութեամբ կը փայլէր միայն Հօկը, իսկ Մալաթիոյ Կրթասիրացն ալ մերժեց իր մասնակցութիւնը, առարկելով թէ կեդրոնէ հրաման չկայ այս տեսակ գործերուն խառնուելու:

Զենոն

ՕՐ. ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ
ԵՒ
CHARLES LAVAUD
ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ

Փարիզ 14 Յունուար 1930

ՔՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ, 13 յունուար. — Քղիի Հայր. Միութեան ընտանեկան հաւաքոյթը տեղի ունեցաւ այսօր կիրակի 12 յունուար, կէսօրէ վերջ: Բեմը զարդարուած էր Ֆրանսական եւ հայկական դրօշակներով: Ժամը 2.30ին սրահը արդէն լեցուած էր: Այս «ընտանեկան հաւաքոյթին» Սէնթ Էթիէնի հայութեան ստուար մեծամասնութիւնը բոլորուած սեղաններու շուրջը, մէկ ընտանիքի պէս, ցոյց տուաւ իր ջերմ սէրը հայրենիքի եւ անկախութեան գաղափարին հանդէպ:

Բացման խօսքը ըրաւ միութեան անդամներէն Պ. Փառէն Թուրիկեանը, բացատրելով միութեան նպատակը: Մէջ ընդ մէջ տեղի ունեցան արտասանութիւններ եւ երգեր: Արտասանութիւններ ըրին Տիգրան Մարգարեան «Ջղջուղի թափորը», Սարգիս Փիլիկեան Սիամանթոյի «Ափ մը մոխիր»: Փոքրիկներ Հայկազն Ասատուրեանը եւ Գասպար Աբրահամեանը նոյնպէս արտասանութիւններ ըրին: Օր. Արգայեան, Երուանդ Սեդրակեան, Գ. Շանոյեան եւ Պօղոս Համբարձումեան իրենց ծիծաղաշարժ արտասանութիւններով խնդացուցին հանդիսականները: Մէջ ընդ մէջ դաշնակի վրայ կը նուագէր ու կ'երգէր Ֆրանսացի մը, Պ. Փ. Րիպ: Օրուան բանախօսը Պ. Գ. Թուրիկեան, համառօտ կերպով պարզեց Հայրենակցական Միութեանց անհրաժեշտութիւնն ու նպատակը եւ յորդորեց ուժ տալ անոնց: Յետոյ տեղի ունեցաւ 3-9 տարեկան հայ երեխաներու գեղեցկութեան մրցումը: Կարգով հռչակուեցան. — Աղջիկներ, Ա. Սիւզան Գալաճեան, Բ. Պայծառ Հաճի Մանուկեան, Գ. Ժաքլին Էքմալեան: Մանչերը՝ Ա. Եղիա Տէմիրճեան, Բ. Յովհաննէս Սարխօշեան, Գ. Գասպար Աբրահամեան: Միութեան կողմէ գեղեցկութեան վկայական յանձնուեցաւ եւ բոլորին ալ մասնաւոր նուէրներ տրուեցան:

Պօղոս

''ՅԱՌԱՋ..Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 51 —

ՀԱՐԻՒՐ ՏԱՐԻ ՔՆԱՑՈՂ ՄԱՐԴԸ

ԳԼՈՒԽ Ի.

ԱՆՕԳՈՒՏ ՃԻԳԵՐ ՆՈՐ ԿԵԱՆՔԻՆ ՅԱՐՄԱՐԵԼՈՒ

— Ոհ, պատասխանեց Աննի, ...մէկ որոշում. բաւական դժուար ...դիր է. պետական ոչ մէկ վար- ...ւթեան մէջ կրնաք մտնել, որով- ...հետեւ շատ ծեր էք. եւ եթէ լաւ ...ասկցած եմ ձեր ըսածները, ձեր ...ասնագիտական ծանօթութիւն- ...ները շատ սահմանափակ են:

— Եփրաւաբանական ուսանող ...ղած եմ, բայց այն եղանակն ...ով արդարութիւնը կը գործա- ...րեն այժմ, խորհիլ կուտայ ինծի ...է գիտցածս մեծ բան մը չի կրնար ...առայել:

— Արդարեւ, ըսաւ տեսչու- ...հին: Պէտք է այնպիսի պաշտօն ...ը ունենաք որ մասնաւոր գիտե- ...քներ չպահանջէ. այդպիսի եր- ...ու գործ ունիմ ձեզ առաջարկե- ...ք:

— Որո՞նք:

— Օդակառքերու գործարանի մը պաշտօնէութեան վերահսկիչ:

Ռընէ դժկամակեցաւ:

Օրիորդը շարունակեց:

— Եւ կամ ինքնաշարժի արկածներու վիճակագրութիւնները կեդրոնացնող:

Ռընէ այս գործէն ալ շատ չի յափշտակուեցաւ:

— Այս երկու պաշտօններն ալ, ըսաւ Աննի, կախում ունին փոխադրութեանց ընդհանուր վարչութիւններէն, ուր ազդեցիկ ծանօթներ ունիմ եւ յաջողութեան մեծ յոյս. գալով Պ. Մարկիզօին...

— Ես, ընդմիջեց Սէլէստէն, պարոնիս, ծառայութեան մէջ պիտի մնամ պարզապէս:

— Այդ կարելի չէ դժբախտաբար, դիտել տուաւ տեսչուհին, գոնէ այն ձեւով ինչպէս կ'ըմբռնէք դուք. մեր օրէնսդրութիւնն այլեւս ծառայութիւն չընդունիր եւ արդէն՝ շնորհիւ ինքնաշարժ գործիքներուն ամէն կողմ տարածուելուն, ծառայ մը որեւէ գործ չի կրնար ունենալ. բայց եթէ Պ. Լա Տայեադ ընդունի առաջարկած պաշտօններէս մէկն ու մէկը, կրնաք իբրեւ քարտուղար ծառայել, կարելի է յարմարցնել:

— Լաւ ուրեմն, ըսաւ Ռընէ. փորձենք օդակառքերու պաշտօնը:

— Խօսինք անմիջապէս փոխադրութեանց ընդհանուր տեսուչին հետ:

Օրիորդ Աննի քակեց հեռատեսի փողը եւ բազկաթոռի մը մէջ նստած պարոն մը երեւցաւ գործիքի ապակիին վրայ:

— Սիրելի Պ. տնօրէն, ըսաւ Օրիորդը, ձեզ կը ներկայացնեմ Պ. Ռընէ Լա Տայեադ եւ իր քարտուղարը Պ. Սէլէստէն Մարկիզօ. զորս անշուշտ կը ճանչնաք արդէն, ինչպէս ամէն մարդ:

Պ. Տնօրէնը հաստատական նշան մը ըրաւ գլխով եւ օրիորդ Աննի շարունակեց:

— Պ. Լա Տայեադ տրամադիր է ստանձնելու ձեր գործարաններու պաշտօնէութեան վերատեսչութիւնը.

Շատ լաւ, պատասխանեց տնօրէնը. Թող գայ վաղն առաւօտ, ժամը 8ին, ընդհանուր տեսչութեան գրասենեակը, ուրկէ անմիջապէս պիտի առաջնորդուի գործարան:

Տնօրէնը անպատճառ շատ զբաղած էր, որովհետեւ մտիկ չըրաւ օրիորդին շնորհակալութեան խօսքերը եւ անմիջապէս փակեց գործիքը:

— Ուրեմն, ըսաւ Ռընէ, որոշուեցաւ: Մենք ալ բանի մը պիտի կրնանք օգտակար ըլլալ եւ շատ գոհ եմ այդ մասին, որովհետեւ պարապութիւնը շատ տաղտկալի է այս երկրին մէջ:

Սէլէստէն մտազբաղ էր:

— Ռընէ գաղափար ունի՞ք թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ պաշտօնս, հարցուց: Ըսին թէ ձեր քարտուղարը պիտի ըլլամ, եթէ չեմ սխալիր, այս կը նշանակէ թէ ձեր գաղտնիքները ինծի կը վերապահէք, ա՞յնպէս չէ:

— Եթէ ունենամ, պատասխանեց Ռընէ, խնդալով:

— Բայց ի՞նչ պիտի ընեմ գաղտնիքներդ:

— Պիտի պահեմ:

— Շատ դժուար չպիտի ըլլայ քանի որ անգլերէն չեմ հասկնար:

— Պէտք է որ սորվիս, ըսաւ Օրիորդ Աննի: Արդէն քանի մը բառ սորված պէտք է ըլլաս:

— Օրիորդ Սպանգրուբըրիները միայն մէկ բառ սորվեցուցին, «rabbit» որ կը նշանակէ ճագար. այդ բառը բնաւ չեմ կրնար մոռնալ ապահովաբար, որովհետեւ քիչ մնաց շատ սուղի պիտի նստէր մեզի:

Աննի եւ Ռընէ խնդալէն մարեցան:

— Պարապ վայրկեաններուս քեզի դաս պիտի տամ, որպէսզի բառի պաշարդ աւելնայ, ըսաւ Ռընէ:

Յաջորդ առաւօտուն Ռընէ եւ Սէլէստէն որոշեալ ժամուն ժամադրութեան վայրն էին. փոխադրութեանց ընդհանուր վարչութեան պաշտօնեայ մը, որ կը սպասէր անոնց, նստաւ օդակառքի մը մէջ եւ ըսաւ որ հետեւին իրեն. Մէկ քառորդ ժամ թռիչքէ վերջ անոնք իջան գործարանի բակին մէջ եւ գացին տնօրէնին քով որ Ռընէին յանձնեց գործարանի կանոնագրութիւնը բացատրող գրքոյկ մը:

(Շար.)

պէս հաղորդեց իր ֆրանսացի պաշտօնակցին թէ Բայխսպանքը պիտի վճարէ իր բաժինը. Միջազգային Դրամատան համար։ Տոքթ· Շախտ կը համակերպի եղած կարգադրութեան, պայմանաւ որ իր երկիրը օրէնքով մը հաստատէ զայն։ Օրէնքը տեղը բերելու համար, խնդիրը Բայխստակին քննութեան պիտի յանձնուի։

Նոր տուրմ Խորհրդային Միութեան մէջ

Խ. Միութեան գործավարներու խորհուրդը արժէքին վրայ հարիւրին 4 նոր տուրք մը հաստատեց այն բոլոր ապրանքներուն համար, որոնք կ'արտածուին կամ կը ներածուին արտօնեալ անհատներու և ընկերութեանց կողմէ, մէջն ըլլալով «խառն» կոչուած հաստատութիւնները (թէեւ այս կարգի ընկերութեանց դրամագլուխին կէսէն աւելի խորհրդային պետութեան կը պատկանի)։ Տուրքէն ազատ են պետական կազմակերպութիւնները, գործակցական հաստատութիւնները, եւ այն բոլոր ընկերութիւնները որոնք անհատական դրամագլուխ չունին։

Իտալիան ինչո՞ւ ետ մնայ

Լոնտոնի նաւային խորհրդաժողովին առթիւ, ուշագրաւ յօդուած մը կը հրատարակէ ֆաշիստ կուսակցութեան պաշտօնական տեղեկատուն։

Թերթին համաձայն, օրակարգի դժուարին խնդիրներէն մէկն է Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի հաւասար ծովային ուժ ունենալու պարագան։ «Մեզի համար բացարձակապէս անկարելի է հրաժարիլ այդ հաւասարութենէն։ Իտալիա ոչ միայն ամբողջովին կը պահէ իր իրաւունքները՝ այս կէտին մէջ, այլ և տեսականապէս նոյն բանը կը պահանջէ աշխարհի ամէնէն զօրաւոր ծովային պետութեան հանդէպ։ Պարզապէս իր տնտեսական միջոցներուն անբաւականութեան պատճառով է որ Իտալիան նոյն հաւասարութիւնը չի պահանջեր Անգլիոյ հանդէպ։ Միջերկրականի մէջ Իտալիոյ դիրքը ծանր է, նոյն իսկ ողբերգական։ 42,000,000 ժողովուրդի մը կեանքը կախուած ունի Ճիպրալթարի նեղուցէն— հազիւ քանի մը քիլոմեթր լայն անցք մը, որ դիւրաւ կրնայ պաշարուիլ սակաւաթիւ ուժերով։ Այդ անցքին միջոցաւ է որ Իտալիա կրնայ հաղորդակցիլ արեւմտեան աշխարհին հետ։»

Իտալական կառավարութեան համար միջոց չի պակսիր ժխտելու կուսակցութեան տեղեկատուին տեսակէտները— ինչպէս Մոսկուան գործին չեկած ատեն տէր չըլլար Գ. Միջազգայինին։ Բայց, նկատի առնելով սեւ շապիկաւորներու կուսակցութեան սերտ կապերը կառավարութեան հետ, այս հրատարակութիւնը մեծ արժէք ունի։

Ի խնդիր անկախութեան

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ տեղ տեղ իսլամ հնդիկներն ալ սկսած են հետեւիլ անկախութեան պայքարին առթիւ տրուած հրահանգներուն։ Այսպէս, Քարաչիի մէջ մերժած են վճարել յուրի տուրքը։

Խորհրդարանին վերաբացումը

Երեքշաբթի վերաբացուեցաւ խորհրդարանը, 14 օրուան դադարէ մը յետոյ։ Երեսփ. Ժողովին նախագահ վերընտրուեցաւ Պ. Ֆ. Պիւխսն (ընկերվարական)։

Զրահաւորներուն դէմ

Մինչ օրուան իշխանաւորները ժողով ժողովի վրայ կը գումարեն, սպառազինութիւնները կրճատելու համար, հանրային կարծիքն ալ կը գործէ։ Անգլիոյ մէջ, 76 ընկերվարական եւ մէկ ազատական երեսփոխաններ յայտարարութիւն մը հրատարակեցին, որով կը պահանջեն չնչել մեծ մարտանաւերը (զրահաւոր), այլապէս թուղթի վրայ կը մնայ Քէլլոգ Պոհան դաշինքը։ Ստորագրողները կ'առաջարկեն որ Լոնտոնի նաւային ժողովին մէջ, Անգլիոյ պատուիրակները պահանջ ընեն չնչել 10,000 թոնոյէն աւելի տարողութիւն ունեցող մարտանաւերը։

VELEDIAN & ZINN

ESCHENHEIMER ANLAGE 22

FRANKFURT A. M.

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Ծխախոտ, չոր պտուղներ, ընտանի եւ վայրի մորթեր, եւայլն։

ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Նոր եւ գործածուած մեքենաներ, երկաթեղէն, կաշեղէն, եւայլն։

ՕԹԷԼ "ԼԻՒՔՍ,, ԱԼԷՆՊԻ ՓՈՂՈՑ, ՊԷՅՐՈՒԹ

Տէր եւ Տնօրէն Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ

Հայկական այս պանդոկը հիմնուած է Պէյրութ, նոր եւ գեղեցիկ շէնքի մը մէջ բոլորովին մաքուր եւ շքեղ կահաւորութեամբ, օժտուած առանձին դրադարանով, մասնաւոր բաղնիքով եւ ելեքտրականութեամբ։

Իր անթերի սպասարկութեան, խիստ մաքրութեան, հանգստաւէտ պայմաններու շնորհիւ արդէն իսկ «Օթէլ Լիւքս»ը դարձած է Ամերիկայի, Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ հայ ճամբորդներու միակ ժամադրավայրը։ Հաճելի միջավայր, դիւրամատչելի գին։

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ (ՊՈԼԻՍ)

Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներու, օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ։ Իրաւագիտական գրասենեակ, կալուածական առուծուխ, դատական հետապնդումներ, թարգմանութիւն, Գոմիսիոն, Ֆրանսա մուտքի հետապնդումներ, տուն շինողներու փոխատուութիւն եւայլն։

Ամուսնութիւն եւ ապահովագրութիւն։

Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն։

Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ։

Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.

Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքներու մէջ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ՎՐԻԺ ԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

18 Յունուար Շաբաթ գիշեր Գ. Թաղապետարանի սրահր կը խօսի՝ Ա. ՅԱՏԻՍԵԱՆ

երգ, արտասանութիւն, նուագ, եւն. Մուտք՝ 2 ֆրանք

ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Harolah սրահը, 3 r. la Vieuville, մէթրօ՝ Abbesses, Nord Sud: Pigalle

Գեղարուեստական ձոխ բաժին։

Տարօնի հարսնիք եւ պարեր, ճաշկերոյթ եւրոպական պարերու կը ներկայացուի՝ «ԳԻՇԵՐԱՋԵՍՏ»Ը (Զաւեշտ)

ՓԱՐԻԶԻ ՌՈՒՍԱՀԱՅ ԿԱՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

19 Յունուար կիրակի իրիկուն ժամը 9.30ին

8 Rue Jean Goujonի սրահներուն մէջ

Պարեր մինչեւ առաւօտ Մուտք 25 ֆրանք

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Սէն Միշէլի «Քրիստափոր» խումբի ժողովը՝ վաղը Ուրբաթ գիշեր ժամը 9ին «Ժլորիա» ճաշարանի վերնայարկը։ Ներկայանալ անդամատետրերով։ Օրակարգ՝ ա) Հերթական խնդիրներ, բ) Դասախոսութիւն՝ ընկ. Ս. Տէր Թովմասեանի կողմէ, «Խ. Հայաստանի արդի վիճակը»։

Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան խումբի ժողովը՝ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հաճի Մկրի սրճարանը։ Կարեւոր օրակարգ։

Լիոնի Քրիստափոր խումբը ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը իրիկուն ժամը 8ին, Հ. Յ. Դ. Գրադարանը։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՑԱՒԻՇԱՏԵՍՏ

Զ. Ո. Մ. Պիւեանքուրի ժասնաճիւղի ժողովը՝ վաղը իրիկուն ժամը 8ին, Քաֆէ Թապա։ Օրակարգ՝ զեկոյց պատգամաւորական ժողովի մասին եւ ընտրութիւն։

ԱՆԱՏՈԼԻԱՀԻԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին կատարած հանգանակութեան ցանկը.—(Շար).

Յ. Ագզուլեան 6, Մ. Վրթանէսեան, Ա. Նոտարեան, Յ. Իշխանեան, Հ. Գարկզեան, Թ. Գարամանուկեան, Մոմճեան, Գ. Մանուկեան, Ռ. Վարդանեան, Բ. Տանձիկեան, Մ. Գարապեան, Ռ. Ասլանեան, Գ. Ասլանեան, Յ. Գարագաշեան, Ս. Ներսէսեան, Ն. Գրիգորեան 5ական, Խ. Պալթարեան, Օննիկ, Խ. Փափազեան, Խ. Դաւիթեան 4ական, Մ. Սերոբեան, Մ. Տոլտոլեան, Զ. Մամբեան, Ժ. Սինանեան, Մ. Կակոյեան, Մ. Տոնիկեան, Խ. Պասմաճեան, Կ. Սիմոնեան, Ա. Խնտրեան, Թ. Պալեան, Ի. Կուբէլեան, Ն. Մ., Ա. Տողրամաճեան, Մ. Երէպաքեան, Ա. Զանդուլեան, Ա. Զանկիւլեան, Կ. Տէկէնեան, Մ. Պէրպէրեան, Յ. Յովսէփեան։ Գ. Յակոբեան, Մ. Քէլէկեան, Հաճի Մասէսեան, Հ. Տուղազեան. Յ. Մարկոսեան, Գ. Գանրիկեան, Յ. Մուրատեան, Ա. Մէմէրճեան, Ա. Տոնիկեան, Պ. Եազճեան, Մ. Էմիրեան, Վ. Մկրեան, Յ. Ասլանեան, Ա. Կապտպետեան, Ա. Թաւշանճեան, Յ. Մարգիսեան 5ական, Ա. Ալթունեան, Մ. Մուքիասեան, Պէզեան 4ական, Մ. Պատոզեան, Մ. Ինատեան, Պուպիկ, Վարդուհի, Պէլէեան, Բարեկամեան, Նոտարեան 3ական, Ոմն 2.50, Աբելեան, Ոմն, Յ. Փափազեան, Յովսէփեան, Գարմոնաքեան, Ե. Բամեան, Խաչատուրեան, Վարվար, Պարսամեան 2ական, Մ. Աւետիսեան 1, Տիկ. Ի. Զլպաքեան 20, Ա. Կապտպետեան 20, Կարմիր Խաչի վարչութիւն 100։ Ընդ. գումար 1834.50։ (Խմբ.— Մեզի յանձնած է 1868։ (Տես «Յառաջ» 10 յունուար)։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Ամսատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկիստ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօրաթուառ։ Ազճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

Գեր. Տէր Թորգոմ Արք. Դուշակեան (Փարիզ), Տէր եւ Տիկ. Կարօ Տէր Կարապետեան (Նիւ Եորք), Օր. Դեղանուշ Տէր Կարապետեան (Փարիզ), Այրի Տիկ. Վարդուհի Քէօսէեան (Դահիրէ), Տէր եւ Տիկ. Մինրան Սէմէրճեան եւ զաւակունք (Փարիզ), Տէր եւ Տիկ. Օննիկ Պարտիզպանեան (Զակազիկ), Տէր եւ Տիկ. Աստիկ Դատաւորեան եւ զաւակը (Փարիզ), Տէր եւ Տիկ. Մտեփան Քէօսէեան (Դահիրէ), Տէր եւ տիկին Գոռնէյ Սարըօղլու եւ զաւակունք (Զակազիկ), Տէր եւ Տիկ. Արտաշէս Դատաւորեան եւ զաւակը (Փարիզ), Պ. Օննիկ Տէր Կարապետեան (Պոլիս), Այրի Տիկ. Բարուհի Քալֆայեան եւ զաւակը (Պոլիս), Այրի Տիկ. Զարուհի Տէր-Սահակեան եւ զաւակունք (Նիւ Եորք), Այրի Տիկ. Նուարդ Մ'օսկոփեան եւ զաւակունք (Պոլիս), Տէր եւ Տիկ. Յովհ. Գուշակեան եւ զաւակունք (Դահիրէ), Այրի Տիկ. Տիգրանուհի Մելքոնեան և զաւակունք (Պոլիս), ինչպէս նաեւ Թէօլէօլեան, Մինասեան, Ղազիկեան, Կարագեան, Լսահեան, Տէր-Ներսէսեան, Դատաւորեան, Սէմէրճեան, Քիրէմիտճեան, Խաշմանեան ընտանիքները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց ժօրեղբօր, հնոջ, մօր, մեծ մօր, հօրեղբօր հնոջ եւ ազգականին՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ

ՎԱՐՍԵՆԻԿ ՏԷՐ - ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ

գտնուղէտ ժամը որ տեղի ունեցած է 1929 Դեկտ 30ին, Զակազիկի (Եզիպտոս) մէջ՝ յետ կարճատեւ հիւանդութեան։

Յուղարկաւորութիւնը կատարուած է Դեկտ. 31ին եւ մարմինը ամփոփուած է տեղւոյն ազգ. գերեզմանատունը։

ՄԱՆՕԹ.— Մասնաւոր մաիազդրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Ռէնոի, Ա. Ն.— 140։
Լը Քրէօզէ, Հ. Ֆ.— 20։
Լէ Վան, Մ. Տ.— 70։
Իսի-լէ-Մուլինօ, Գափ.— 70։
Հառն, Ա. Պ.— 35։
Փլան, Մէյրէօլ, Խ. Մ.— 61։
Նիւ Եորք, Մ. Ա.— 10 տոլար։
Տէսին, Պ. Տ.— 450։
Անվէրս, Ե. Ա.— 90։
Փարիզ, Թ. Կ.— 110։
Թաւրիզ, Գործ.— 1200։ Կարգադրեցինք։
Էքս-ան-Փրովանս, Յ. Ն.— 35։
Պաս Պէկիւս, Յ. Տ. Մ.— 72։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Խարբերդցի Արաքսի, Արշալոյս և Արուսեակ Տէրձովհաննէսեան կը փնտռեն իրենց եղբայրը Ազատ որ 1914ին մեկնած է Ամերիկա։ Կը փնտռեն նաեւ իրենց հայրը Մարտիրոս և մայրը Շուշան (Վարդեր) եւ եղբայրը Կարապետ, որոնցմէ բաժնուած են 1929ին։ Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Սուրիա։ Լուր տուողին վճռամսեայ «Յառաջ» նուէր։ Կը խնդրուի սուրիահայ եւ ամերիկահայ թերթերէն արտատպել։ Իմացնել՝ Asadour Chegerezianի Usine Mr. Combier, Ucel. Ardèche. France.

— Յաբեթ Յակոբեան կը փնտռէ իր հայրը Պիթլիսցի Սիմոն Յակոբեան եւ իր մօրաքոյրը՝ պողչաճի Մուշեղի կինը Շամս եւ իր զաւակը Աբիսողոմ։ 1914էն ի վեր որ եւ է լուր չկայ իրենցմէ։ Իմացնել՝ Hapet Agopianի 4 Rue des Deux Avenues, Paris (13e)։

Կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

Կը փնտռուի կեսարացի Բարսեղ Մայիսեան որ անհետացած է իմմիրի ջարդին։ Իմացնել իր որդւոյն Նազարէթ Մայիսեանի, 4 Rue du Chemin de Fer, Arnouville les-Gonesses. (S. et O.)։ կը խնդրուի յունահայ թերթերէն արտատպել։

— Կը փնտռուի ցակոբ Նազարեան։ Իմացնել՝ իր մօրը՝ Զարուհի ֆորքոյեանի, 16 Rue Blanqui. Bicêtre, (Seine)։

— Տէր եւ Տիկին փրոֆ. Արթին Պոյաճեան (Մարսէյլ) կը փնտռեն իրենց զաւակը, Միշել Ֆրանքլէն Պոյաճեան, որ երկու ամիսէ ի վեր իրենետքը կորսնցուցած է։ կը խնդրուի տեղեկացնել «Յառաջ»ի։

— Սեւուիկ Սարգիս կը փնտռէ իր եղբայրը Խարբերդի Մեզիրէ գիւղացի Աբշակ Յովսէփեան, հօր անուն՝ Յովսէփ, մօր անուն՝ վարդենի, մեծ եղբօր անուն Ֆիգրան։ 1915էն ի վեր լուր չկայ իրմէ։ կը կարծուի թէ Խարբերդէն նոր հասած գաղթականներուն մէջ կը գտնուի։ Իր մասին լուր տուողին եւ նկարը ղրկողին 500 ֆր. նուէր, նոյնքան գումար գաղթականներու եւ մէկ տարեկան «Յառաջ»։ Իմացնել Sarkis Hovsepianի, 32 Ave. G. Clémenceau. Nice. France.

— *Կը փնտռուի Խարբերդցի Լեւոն Թիւֆէնքճեան (վաճառական) որ կը գտնուէր Արժանթինի (Պուէնոս-Այրէս)։ Չորս տարիէ ի վեր լուր չկայ իր մասին։ կը խնդրուի զինքը ճանչցողներէն իմացնել իր քրոջ Լուսինէ Տէրտէրեանի, Hôtel des Feuilants, 20 rue des Feuillants, Marseille France.*

Ճշդրիտ լուր տուողին 500 ֆր. նուէր։

ՄԻԱՅՆ 250 ՖՐ. ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ *Դուք կարող տիրանալ ձեր ո*

փոքր կոլաքաժնին-Փարիզի շրջականերուն կրնաք շինել ձեր ո նոյնպէս ամսավճարներով։

Մանրամասնութիւններու համար դիմեցէք՝

"ՏԱՐԱՍՈՎ - ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ - ԲԷԳՋԱԴԵԱՆ

Հայկական գրասենեակը՝ 18 Rue Chaussée d'Antin. Մէթ Opéra կամ Chaussée d'Antin, ամէն օր ժամը 10—12 և 3 իսկ կիրակի ժամը 10—12։

Boulogne, Billancourt, Issy, Chaville եւ Viroflay ապրող աշխատող հայրենակիցները կարող են դիմել նոյն գրասենեակի մասնաճիւղը՝ 87bis Bld. de la République, Boulogne Տ. Բէզդաղեանին։ Ուր. իրիկուն ժամը 6—8, իսկ կիր. ժամը 10—12։ Կիր. օրերը կարելի է դիմել նաեւ հայոց ազգային դեղին դիմացի Café Rest. 22 Rue Jean Goujon ժամը 10—12։ Պ. Տէր Աբրահամեանին։

ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒ Է ՎՃԱՐՈՒՄ

ՉՐԻԱԲԱՐ կ'ուղեկցինք ձեզ ընկերութեան ինքնաշարժով հողաքաժինները ցոյց տալու համար։ Բոլոր բացատրութիւնները հայերէն։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷԼ

Contentieux Général, (Accidents) R. C. Seine 423631

Հասցէ՝ 72 Rue de Ménilmontant, Paris (XX)

Հեռաձայն Ménilmontant 96-74

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր եւ պարագայական գրութիւնք, դիւրամատչելի պայմաններով։

ՓՈՂՈՑԻ ԱՐԿԱԾԻ ԴԱՏԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, ԱՌԱՔ ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ։

Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսվերջ 2-3, իրիկուան 7էն 8.30։

Մէթրօ՝ Ménilmontant *եւ* Martin Nadaud. *Թրամուէյ 3 26, Օթօպիւս* BC, BG, O *եւ* Q.

ՏՕՔԹ. Յ. ՔԻԹԻԼԻՔԵԱՆ

30 Ave. de Bellevue, CHAVILLE (S. et O.)

Թրամուէյ Թիւ 1, շոգեկառք՝ կառ մօնփարնասէն

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԻ ներքին, վէներական և մորթի հիւանդութիւններ։

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ՝ ամէն օր ժամ. 10—13 և 15—20 և ժամադրութեամբ։

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-81

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՄՈՏԻՒԹԻ ԺԷՆԵՐԱԼ ՖՈՆ

35 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ. ԴՐԱՄԱՅԻՆ

կեդրոնատեղի՝

7 եւ 9 բիս լա Պոէսի, Փ

Այս մեծ հաստատութիւնը տարիներէ ի վեր գոհ ձգած է գաւառի, փարիզի եւ արուարձաններու իր յաճախորդները։ Ներկայիս ծախու հանած նազան մեծութեամբ հողեր Asnières sainvilleի (S. et O.) մէջ, որ բանէն 3 վայրկեան հեռու։ Թիւն, գեղեցիկ տեսարան, կուժեան եւ խանութի յարմ Gare du Nordէն 16 քիլոմ օրական բազմաթիւ թրե ջուր, կազ, ելեքտրականու եւ ճամբաները շինուած։ Ամիսը 150—250 ֆրանք մա վճարներով։ կանխիկ որեւէ մար չվճարուիր։ Հողերը լելու համար դիմել շաբաթը կէսօրէ վերջ, իսկ կի եւ տօն օրեր ամբողջ օրը sainville, «Լը կրան փրէ» սենեակը ուր կիրակի օրերէ չեւ կէսօր հայ թարգման պիտի գտնէք։

Շոգեկառք՝ կառ տիւ Ն առաւօտները ժամը 10.05, 10.30, 10 48, 11.30, 12.09

ՓՐԱՆՔ ԵՒ ՌՈՒԲԻՒ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

A. REDSKY, Place Contres (76 r. Cardinal Lemoine) կիւնը)։ Օթօպիւս՝ S., Թրամուէյ 47, 82, 83, 85։

Արեւելեան ամէն կարգի նշէններ, Թրքական սուրճ, պաքաշկավալ, սեւ եւ կարմիր թուպուդուր, տոլմա, հէլվա, լուփաքլավա, օղի, վոտկա, բոմբաք, չամիսանեա եւ ամէն գինիներ։ Գինները մատչելի։ եւ մաքուր։ Տունը կը յայտ Շեն. Gobelins 51-52։

ԲԺՇԿ. եւ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

10 Rue Beaugrenelle, Paris

Մէթրօ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոստաթի մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ Ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 և 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10 12

EMPIRE Միզվէք-Շալ՝ 37 Av. Wag

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն

235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
17
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
1930
17 JANVIER 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1163 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԻՆՔՆԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ,

Ընդունինք, վերջապէս, որ հարկադրուած ենք ինքնապաշտպանութեան պայքար մը կազմակերպել գաղութներու մէջ, լայն ճակատի վրայ։ Որովհետեւ, հայրենիքը շա՛տ հեռու է, դժբախտաբար, եւ գետինը չափազանց լպրծուն՝ այս օտար աստղերուն տակ։

Մանաւանդ որ, ոչ միայն տարածութեամբ հեռու է հայրենիքը, այլ եւ բովանդակութեամբ ու շաղկապով։ Քանի կը փորձես մօտենալ, այնքան կը խրտչին ու կը կծկուին իրենց կարմիր պատեանին մէջ, որ վերջապէս ամէն բան չէ։

Միւս կողմէ, կը շարունակեն որոմ ցանել, շարժման մէջ դնելով զանազան կասկածելի տարրեր։ Վերջին լուրը Միջագետքէն կուգայ։ Քանի մը անգամ հաւատք ու ներկ փոխած թզուկ մը ձեռնարկեր է «շերտաւորելու» գաղութը, անմեղունա՛կ նշանախօսքերով։

Ինչպէ՞ս կազմակերպել ինքնապաշտպանութիւնը։

Ամէն բանէ առաջ, անհրաժեշտ է խոստովանիլ վտանգին գոյութիւնը եւ ծանրութիւնը։

Զենք պահանջեր որ բոլորն ալ միեւնոյն աստիճանով ըմբռնեն այդ ծանրութիւնը։ Բայց, գոնէ քաղաքական հոսանքներու համար, ներելի չէ անգէտ ձեւանալ կամ օրօր կարդալ կամ ցրուել ուշադրութիւնը։

Եթէ միայն այս կէտին վրայ համաձայնինք, ճամբուն կէսը հարթուած է։ Այլապէս, թող չափազանցութիւն չըլլայ յայտարարել թէ, իրերու բնական ընթացքով, կորսուելու դատապարտուած բազմութիւն ենք։ Չօ՛տ։

Ահաւասիկ ութերորդ տարին է, եւ ամէն գլուխ ձայն մը կը լսուի, գաղութներու կազմակերպութեան մասին։ Իսկ իրրեւ իրական գո՞րծ։ Հայերէն թերթ չկարդացողն անգամ գիտէ որ «ազգ»ը ոչ իսկ հասցէ ունի... կան ամէն տեսակ ազգային հաստատութիւններ, մինչեւ անգամ 8—10 գիւղացիներէ կազմուած միութիւններ։ Բայց կը պակսի կենսականը—կեդրոնական օղակը՝ այս ցիրուցան եւ տարուբեր բազմութիւններուն։

Մենք հրաշքներ չենք ապասեր ա՛րեւէ կ՛ըլլանէ. եւ միւս ալ ուզած ենք մղում տալ տեղական ինքնագործունէութեան, եթէ ոչ ինքնավարութեան։ Իւրաքանչիւր գաղութ ինչ որ կը ճգնի ընել իր շրջանին մէջ, հաստատ կամեցողութեամբ ու հաւատքով, իրական է եւ՛ իրեն ե՛ւ ամբողջութեան համար։

Այդ կարգի աշխատանքները աւելի պէտք է զարգանան հիմա, քանի որ ամէն գաղութ տեղաւորուած է քիչ-շատ եւ ինչքան ալ նօսրանայ, չի կրնար բոլորովին անհետանալ։

Սակայն, այս ինքնագործունէութիւնը չի կրնար լեցնել ընդհանուր կեդրոնի մը պակասը։

Ընդհակառակն։ Ամէն օր եւ ամէն տեղ կը ներկայանան պահանջներ, որոնց բուն հասցէն չկայ ու չկայ։

Պէյրութէն ու Հալէպէն օգնութիւն կ՛ուզեն։ Ո՞ւր դիմեն։ Կայանները կը քանդուին — լաւ է որ քանդուին— և հազարաւոր տարագիրներ աղ-ձախ կ՛իյնան, կամ ցիր ու ցան կը կորսուին։ Տէր Զօրի մէջ դպրոցի մը եւ մատուռի մը կարօտը կը քաշեն։ Ո՞ր դուռ զարնեն։ Սուրիական Տրիպոլիսը դպրոց ունի, և կ՛ըսեր է 300 ոսկիի բեռան մը տակ։ Պելոպոնէսի (Յունաստան) մէջ մարդիկ մէկ-երկու հազար ֆրանքի համար կը հառաչեն, հազիւ բացուած դպրոցներ կանգուն պահելու համար։ Միջագետքի մէջ, Մուսուլի խորերը, պատուական հայրենակիցներ ունինք, որոնք ճակտի քրտինքով հաց կը ճարեն, բայց դպրոց չունին իրենց երախաները կրթելու։ Տեղեկագրի մը համաձայն, միայն Աֆէնքի եւ Պիրէհնի կայաններուն մէջ 250 թոքախտաւորներ եւ հազարէ աւելի չքաւորներ կան։ Այստեղ, Ֆրանսայի մէջ, հետզհետէ քստմնելի համեմատութիւններ կ՛առնէ հիւծախտը։

Մէկ խօսքով, հոգեր, ցաւեր, պահանջներ, որոնք վարիչ միտք ու իշխանութիւն կը պահանջեն։

Ու վերջապէս, ո՛րքան ետ պէտք է մնացած ըլլանք 1860ի սերունդէն, որ այսքան տարրական բաներու մասին ալ ճառ խօսելու ստիպուինք։

Զի՞ բաւեր անդադար հնչեցնել ահազանգը։ Ազդարարել թէ մինակ ենք։ Լքուած՝ բոլոր իշխանաւորներէն, ե՛ւ օտարէն ե՛ւ հարազատէն։ Հետեւաբար, եթէ ունինք մեր վիճակին գիտակցութիւնն ու քիչ մըն արժանապատուութիւն, ոչ թէ օրը իրիկուն պիտի ընենք հառաչելով, յօրանջելով, բազկատարած աղօթելով կամ իրար անիծելով, այլ ձեռք ձեռքի տալով եւ գործելով։

Զենք ուզեր ուռեցիկ ձեւեր տալ տարրական պարտականութեան մը, մեր սեփական ինքնապաշտպանութեան, ազգային զօրաշարժ յայտարարելով։ Բայց ինչո՞ւ ծածկենք թէ իսկապէս բացառիկ պայմաններու մէջ կը գտնուինք, եւ եթէ տակաւին յամենանք, վաղը տասնապատիկ ճիգերով պիտի չկրնանք գարժանել յառաջ եկած չարիքը։

— Զենք կրնար զբաղիլ ձեր ճակատագրով, կ՛ըսեն մեզի։

— Մենք կը զբաղինք ե՛ւ մեր ե՛ւ ձեր ճակատագրով, պատասխանենք առնաբար։

Բայց գործքով, ոչ թէ խօսքով։

Իսկ գործը պիտի երեւայ մեր կազմակերպական աշխատանքէն եւ յառաջ բերած արդիւնքէն։ Մեր գիտակցութենէն, հրոլութենէն եւ ներդաշնակ ու անկեղծ գործունէութենէն։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՈՒՐՔ ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐ ԹԵՐԹ ՄԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Ստացանք «La République Enchaînée». (Շղթայուած Հանրապետութիւնը), «օրկան Թուրք ռամկավարութեան»։ Հրատարակիչները են՝ Թուրքիոյ ներքին գործերու նախկին նախարար Մէհմետ Ալի պէյ եւ Ե. Գարահիսարի նախկին երեսփոխան Էօմէր Ֆեվզի պէյ։

Դեռ առաջին Թիւն ունինք մեր ձեռքը (11 յունուար), այնպէս որ դժուար է ամբողջական գաղափար կազմել այս հրատարակութեան մասին։ Բայց կը Թուի Թէ ԹերԹը ոչ որոշ ծրագիր ունի, ոչ ալ կազմակերպութիւն մը՝ իր ետեւը, եւ աւելի շատ հին յիշատակներ պատմելով պիտի զբաղի։

Այսպէս, խմբագրականին մէջ, (*Մեր նպատակը*), դժբախտաբար չգտանք բացատրութիւնը այդ բառին։ Սլաքներ կան ԹիՔիհատին դէմ, եւ յետոյ փառաբանութիւնը՝ «միւտաֆաայի միլլիյէ»ի (Ազգային պաշտպանութիւն), որուն բուն հիմնադիրները մենք ենք, կ՛ըսեն։ Թերեւս այդ պիտի ըլլայ իրենց ալ ուղեգիծը, դատելով հետեւեալ տողերէն.

— «Ազգային պաշտպանութեան միութեան նպատակը եւ ջանքն էր.—

1. Պաշտպանել երկրին ամբողջութիւնն ու անկախութիւնը եւ ապահովել անոր օրինաւոր ըրաւունքները դաշնակիցներուն քով։

2. Երկիրը օժտել ռամկավարական սկզբունքներով.— Այսպէս, իբրեւ ընտրական դրութիւն ընդունիլ ընդհ. քուէարկութիւնը, եւ վերապետութիւնը յանձնել ազգին, ապահովել խօսքի, դումարման, մամուլի իրաւունքները եւ անհատական ազատութիւնը, ներքին խաղաղութիւն հաստատել Թուրք ազգին բաղկացուցիչ դասերուն եւ ցեղերուն միջեւ։ Ափսո՛ս, Թուրք ազգը, փոխանակ տեսնելու իր իտէալին իրականացումը, այսօր ներկայ կ՛ըլլայ իր ամէնէն սիրական յոյսերուն անանկութեան, լուծին տակ դիկտատորի մը որ, չարաչար գործածելով իր վստահութիւնը, ուժ եւ կամայականութեան բռնակալութիւնը հաստատեց։

Այս տխուր կացութեան առջեւ, ամբողջ ազգը պէտք է միանայ եւ բարձրացնէ իր ձայնը, որպէսզի տիրող անուսաբսափ վարչաձեւէն խլէ ճանաչումը իր բոլոր քաղաքական եւ քաղաքացիական իրաւունքներուն։

Այս կոչը ուղղուած է մանաւանդ բոլոր այն հայրենասէր-ներուն որոնք երկրին մէջ կը գտնուին։»

Եւ յետոյ շնորհակալութիւն՝ ֆրանսական հիւրընկալութեան համար։

Թերթին ամէնէն հետաքրքրական մասն ըլլալ կը խոստանան Էօմէր Ֆեվզի պէյի յիշատակները,— «Թուրք Ազգային պաշտպանութիւնը (1918-1928) որուն կ՛անդրադառնանք առանձին։

40 ՄԱՆՈՒԿՆԵՐ ԿՈՒՐԱՑԱԾ

Աթէնքէն կը գրեն Թէ բժիշկներու զանցառութեան հետեւանքով, 40 մանուկներ կուրացած են բոլորովին։ Այս տղաքը աչքերու Թեթեւ տկարութիւն մը ունէին, բայց դարմանումը կատարուեցաւ ծանրապէ» վարակուած հիւանդներու հետ, առանց հականեխական որեւէ միջոցի, եւ բոլորին ալ տեսողութիւնը փճացաւ։ Յանցաւոր բժիշկները ձերբակալուած են։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Վերջապէս համաձայնեցան

Երկար եւ տաղտկալի վիճաբանութիւններէ յետոյ, շահակից պետութիւնները վերջապէս համաձայնեցան, Լա Հէյի մէջ, գերմանական հատուցումներու վճարման եղանակի եւ Թուականի մասին։ Եթէ տագնապ մը ծագի վճարման առթիւ, պահանջատէրերը պիտի պահեն իրենց գործելու ազատութիւնը։ Վէճի պարագային, Լա Հէյի իրաւարարատեանին է որ պիտի դիմուի, եւ ոչ Թէ Ազգերու Դաշնակցութեան։ Այդ ատեանն է որ պիտի վճռէ Թէ Գերմանիան իսկապէս չի՞ կրնար Թէ չուզեր վճարել եւ տրուած վճիռը օրինաւոր պիտի նկատուի Գերմանիոյ կողմէ։ Ցետոյ, Գերմանիա պիտի մասնակցի միջազգային դրամատան դրամագլուխին, եւ իր ներկայացուցիչը պիտի ըլլայ Տոքթ. Շախտ, Բայխսպանքին տնօրէնը։

Այս խոշոր ժայռը գլորելէ յետոյ, կարելի է վերջացած համարել Լա Հէյի ժողովը. որովհետեւ փոքր պետութեանց հատուցումներու եւ փոխադարձ պահանջներու խնդիրը պարզապէս քաշքշուք է, եւ հզօրները շատ ալ տրամադիր չեն գիջումներ ընելու կամ վէճերը արմատապէս հարթելու։

Նոր կողոպուտ – տուրք ևուէրներէն

Պոլսոյ Տէֆթէրտարութիւնը նոր կանոնագիր մը պատրաստած է, ամէն տեսակ նուիրատուութիւններէ գանձուելիք տուրքի մասին։

Նոր կանոնագրին համաձայն, գանազան անձերու կողմէ հաստատութեան մը տրուած նուէրներուն ամբողջութենէն չէ որ տուրք պիտի գանձուի, այլ իւրաքանչիւր նուիրատուութեան վրայ առանձին տուրք պիտի դրուի։

Տուրքին սակն ալ հետեւեալն է.—100 ոսկի նուիրատուութիւնը հարիւրին 10 տուրքի ենթակայ է։ 101—500 ոսկին՝ հարիւրին 12.5, 501—3500ը՝ հարիւրին 15։ 3501—6000ը՝ հարիւրին 17,5 եւ 6000 ոսկիէն աւելին՝ 100ին 20։ Սակայն եթէ մէկ հոգի մէկ անգամէն 6000 ոսկի նուիրէ, այդ 100 ոսկիին հարիւրին 10ը դաշնուզ տուրք պիտի գրուի, 500 ոսկիին հարիւրին 12.5, 3500ին հարիւրին 15, իսկ մնացեալին՝ հարիւրին 20։

Շահագրգռուող հաստատութիւնները պէտք է յայտագրով իրենց շրջանակի հարկահաւաք ճիւղին հաղորդեն նուիրատուութեանց ցանկը։ Այլապէս հորիւրին 20 տուգանքի կ՛ենթարկուին։

Օրուան հարցը.— Մասնակցի՞ն թէ ոչ

Ընկերվարական կուսակցութեան վարչական խորհուրդը առջի օր վերջացուց յունուար 25—26ի ընդհ. ժողովին գումարման մանրամասնութիւնները։ Նկատի առնելով պատուիրակներու բազմութիւնը, ժողովը պիտի գումարուի ոչ Թէ Մոնռուժի քաղաքապետարանին մէջ, ինչպէս որոշուած էր, այլ փարիզ, փիլհազ ժան ժօռէսի մէջ եւ պիտի զբաղի միայն եւ միայն կառավարութեան մասնակցելու խնդրով։ Առաջին օրը երեք նիստ պիտի գումարուի, մէկը՝ գիշերը, ուր պիտի նշանակուի բանաձեւերու ժամանակաւորը։ Այս վերջինը երկրորդ օրուան առտուն գումարուելով, կէս օրէն յետոյ տեղեկագիրն պիտի ներկայացնէ ժողովին, որ պիտի քուէարկէ։

Նկատի առնելով վերջին շրջանային ժողովներու արդիւնքները, մասնակցութեան կուսակիցներու տեսակէտը անկասկած պիտի մերժուի 500 ձայնի առաւելութեամբ։

Զեկայի գործակալ մը վտարուած Թէհրանէն

Թէհրանէն կը գրեն Պոլսոյ «Օտլու Թիւրք» Թերթին.— Խորհրդային դեսպանատան պաշտօնեաներէն եւ Զեկայի ներկայացուցիչներէն Ալխազօֆ պարսիկ ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուելով, Ռուսիա ղրկուած է։ Թէհրանի մէջ Զեկային բուն նախագահը Լուկանովսկին է։ Դեսպանը վերջերս արձակուրդ ստացած ըլլալով, իր պաշտօնը այդ մարդը կը կատարէր։ Այս գործին առթիւ, քանի մը պարսկահպատակ Հայեր ալ ձերբակալուած են։

Առուեստագէտներն ալ գետ սկսան

Մոսկուայէն կը հեռագրեն.— *Թատրոններու համայնավարական բջիջներու զտման հետեւանքով, բազմաթիւ արուեստագէտներ արտաքսուեցան. մանաւանդ Կամերնիէն, Ֆիլարմոնիկէն եւ Մեծ Թատրոնէն։ Այս արուեստագէտներէն տասնըեօթը նոյնիսկ կուսակցութենէն վտարուեցան, իսկ 30 վարիչներ եւ տնօրէններ ազդարարութիւն ստացան պարսաւանքով։ Միւս կողմէ, արհեստագիտական ընդհանուր քննութեան մը ենթարկուեցան բոլոր դերասանները։ Աւելի քան 8000 երիտասարդ արուեստագէտներ ղրկուեցան ղրամատիկ արուեստի դպրոցները, որովհետեւ բացարձակապէս տգէտ էին խաղացանկին։ 600 հոգիի արգիլուեցաւ ասպարէզը. իսկ ուրիշ 600 հոգի պիտի պատրաստուին իբր շարժանկարի մասնագէտներ գիւղերու մէջ։ Քննութիւններու միջոցին, հաստատուեցաւ որ շատ մը երգիչներ նոյնիսկ երաժշտական խազերը չէին ճանչնար։ Երգեցիկ սրճարանի մը երգիչը չկրցաւ բացատրել իր երգած կտորներուն իմաստը եւ բսաւ.— «Ես հեղինակներուն կողմէ գրուած բառերը կ՛արտասանեմ եւ իմաստով չեմ զբաղիր։*

(Լուրերու դարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵԼԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԻԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ Ժ.Դ.	
փոն տը շէրիւի հանգանակութեան գումարը	1317.25
Ժ.Դ. ցանկի գումարը	11,066.10
Գումար	12,383.35

***

ԽՄԲ.— Այս գումարէն փարիզի կեդր. Ցանձնախումբին յանձնած ենք.—

1929 դեկտ. 31ին	*3000 ֆր.*
1930 յունուար 9ին	*5000 »*
Երէկ յանձնեցինք	*4000 »*
Գումար	*12,000 ֆր.*

** փարիզէն եւ գաւառներէն մեզի խորհուրդ կը հարցնեն հագուստ-կապուստի հաւաքման եւ առաքման մասին։

Կը յանձնենք կեդր. ցանձնախումբին եւ կարմիր խաչերու լուրջ ուշադրութեան։

***

... Խմբագիր,

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻԻ.— Անատոլուէն քշուած մեր հայրենակիցներու թշուառութեան ձայնը ցնցեց նաեւ փոն տը Շէրիւի մեր գաղութը։

Այս առթիւ Սթանոզի Հայր. Միութիւնը հրաւիրելով Մարաշի, Լծեի, Զարսանճաքի Հայր. Միութեանց եւ Հ. Ց. Դ. ներկայացուցիչ մը, որ անմիջապէս գործի ձեռնարկեց։ Ինչպէս ամէն ժամանակ եւ Շերակի ու Ֆիլիպէի ադեմներուն առթիւ, այս անգամ ալ գաղութս կատարեց իր պարտականութիւնը։ Ներփակ ձեզի կ՛ուղարկենք գոյացած ամբողջ հասոյթը, 1317 Ֆր. 25 սանթիմ, նաեւ մասնակցողներու ցանկը։ կը խնդրուի սոյն գումարը անմիջապէս իր նպատակին յատկացնել։ կարգ մը հայրենակիցներ բացակայ ըլլալով, անոնցմէ ալ պիտի գանձուի եւ ղրկուի։

Յանձնախումբ

Բ. ՑԱՆԿ
ՓԱՐԻԶԻ ԿԵՂՐ. ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ

Սուրիոյ նոր տարեգիրներու Հանգանակութեան կեդր. ցանձնախումբը շնորհակալութեամբ ստացած է Պ. Գալուստ Կիւլպէնկեան 50,000 ֆրանքի գումար մը որ իբրեւ անջատ հիմնադրամ, պիտի գործածուի օգնութեան որոշ եւ յատուկ ձեռնարկի մը, ինչպէս նաեւ հետեւեալ գումարները.—

Տիար Գալուստ Կիւլպէնկեան 50,000 ֆրանք, «ՅԱՌԱՋ»ի միջոցաւ Բ. մասնավճար 5,000, վահրամ պէյ Նուպար 3000, Նապլէոն Գարահիսարի եւ շրջանի «Ռազմիկ» Հայրենակցական Միութիւն 1,000, Հայ Տիկ. Միութեան Հայաստանի Կարմիր Խաչի Օգն. Մասնաճիւղ 1,000, Տ. եւ Տիկին Թովմաս Ջրբաշեանի ժուռնութեան առթիւ հանգանակուած (Մարսէյլ) 500, Տէր եւ Տիկին Ա. Ճէվահիրճեան 400, Պ. Վահան Փափազեան (Նիս) 100, Տէր եւ Տիկին Յ. Աբրահամեան 100, Օր. Մանկասարեան 50, Պ. Արամ Ինճիճեան 50, Ոմն, 10։ Գումար՝ 61,210։ Ա. ցանկի գումար՝ 57,100։ Ընդհ. Գումար՝ 118,310։

(կնիք)

ՌՈՒՍԵԱԹՈՒՐՔ ԱՒԵՏՈՒՐԸ

Մոսկուայի մէջ բացուեցաւ ռուսեւթուրք առեւտրական դաշնագրի վերաքննութեան խորհրդաժողովը, նախագահութեամբ Պ. Գարախանի։

ՀԱՅՈՑ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ԵՎ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ

Ընտրութիւնները կատարուած են, ու «Ճշմարտի»ի մէջ հետզհետէ կ՚երեւին ընտրեալներուն անունները։ Ինչպէս կը տեսնուի, ընտրութեան մասնակցութիւնը շատ ցածր է եղած։ Ընտրելու իրաւունք ունեցողներէն միայն 1/3-ը քուէարկած է։ Ասոր պատճառները շատ են։ Ամենէն կարեւորը այն է, որ ընտրողները ընտրութիւնները կը նկատեն իբրեւ ներքին գործ մը, որ իրենց չի վերաբերիր։ Ուրիշ պատճառ մըն ալ այն է, որ ընտրողները չեն գիտեր, թէ ինչ կը նշանակէ ընտրել։ Ընտրելու իրաւունքը ունեցողներուն մեծ մասը կը կարծէ, թէ ընտրել նշանակէ ընտրուելու իրաւունք ունեցողներուն ցուցակին վրայ ստորագրել։ Ուրիշ պատճառ մըն ալ այն է, որ ընտրողները չեն գիտեր, թէ ինչ կը նշանակէ ընտրուիլ։ Ընտրուելու իրաւունք ունեցողներուն ցուցակին վրայ ստորագրելով՝ ընտրողները կը կարծեն, թէ

ՀԱՅԱԿԻ ՏԱՐԻ ՔԱՆՑՈՂ ՍԱՐԳԻՆ

ՊԼՈՒԽ Ի.
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՅԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

— Չէր կրնար ուրիշ կերպ ըլլալ, ըսաւ Ալեքսանդր Ալեքսանդրովիչ Պլուխ, ինքնիրեն։ Ես ինչպէ՞ս կրնայի ուրիշ կերպ ըլլալ, երբ ես ինքս ալ այդ ցեղին պատկանիմ։ Ես ինչպէ՞ս կրնայի ուրիշ կերպ ըլլալ, երբ ես ինքս ալ այդ ցեղին պատկանիմ։ Ես ինչպէ՞ս կրնայի ուրիշ կերպ ըլլալ, երբ ես ինքս ալ այդ ցեղին պատկանիմ։

Ան կը զգար, որ իր ներսը ինչ-որ բան կայ, որ կը տարբերի ուրիշներէ, որ կը տարբերի ուրիշներէ, որ կը տարբերի ուրիշներէ, եւ որ այդ տարբերութիւնը կը կայանայ ոչ թէ իր ունեցած գիտելիքներուն մէջ, այլ ինչ-որ ուրիշ բանի մէջ, որ ինքնին ալ չէր գիտեր թէ ինչ է։ Ան կը զգար, որ իր ներսը ինչ-որ բան կայ, որ կը տարբերի ուրիշներէ, որ կը տարբերի ուրիշներէ, եւ որ այդ տարբերութիւնը կը կայանայ ոչ թէ իր ունեցած գիտելիքներուն մէջ, այլ ինչ-որ ուրիշ բանի մէջ, որ ինքնին ալ չէր գիտեր թէ ինչ է։ Ան կը զգար, որ իր ներսը ինչ-որ բան կայ, որ կը տարբերի ուրիշներէ, որ կը տարբերի ուրիշներէ, եւ որ այդ տարբերութիւնը կը կայանայ ոչ թէ իր ունեցած գիտելիքներուն մէջ, այլ ինչ-որ ուրիշ բանի մէջ, որ ինքնին ալ չէր գիտեր թէ ինչ է։

Ան կը զգար, որ ինչ-որ բան կայ, որ կը տարբերի ուրիշներէ, որ կը տարբերի ուրիշներէ, եւ որ այդ տարբերութիւնը կը կայանայ ոչ թէ իր ունեցած գիտելիքներուն մէջ, այլ ինչ-որ ուրիշ բանի մէջ, որ ինքնին ալ չէր գիտեր թէ ինչ է։ Ան կը զգար, որ իր ներսը ինչ-որ բան կայ, որ կը տարբերի ուրիշներէ, որ կը տարբերի ուրիշներէ, եւ որ այդ տարբերութիւնը կը կայանայ ոչ թէ իր ունեցած գիտելիքներուն մէջ, այլ ինչ-որ ուրիշ բանի մէջ, որ ինքնին ալ չէր գիտեր թէ ինչ է։

— Ինչո՞ւ ես այդպէս կը մտածես, հարցուց Ալեքսանդր Ալեքսանդրովիչ Պլուխ։ Ինչո՞ւ ես այդպէս կը մտածես, հարցուց Ալեքսանդր Ալեքսանդրովիչ Պլուխ։ Ինչո՞ւ ես այդպէս կը մտածես, հարցուց Ալեքսանդր Ալեքսանդրովիչ Պլուխ։

Ան կ՚ուզէր ինքնիրեն ըսել, որ ինչ որ ինքը կը մտածէ, ինչ որ ինքը կը զգայ, ինչ որ ինքը կը ցանկայ, ինչ որ ինքը կը սիրէ, ինչ որ ինքը կը ատէ, ինչ որ ինքը կը հաւատայ, ինչ որ ինքը կը ժխտէ, ինչ որ ինքը կը ներէ, ինչ որ ինքը կը չներ

Հողին հաւասական շահագործումը

Պաշտօնական զեկոյցի մը համաձայն, խորհրդային կառավարութիւնը հետզհետէ աւելի առաջ կը տանի գիւղացիներու անհատական տնտեսութեանց ջնջումը եւ անոնց կլանումը պետական տնտեսութիւններով։

Հաւաքական տնտեսութեանց թիւը, որ կը ներկայացնէ 13 միլիոն մարդ, հարիւրին տասը աւելի է գիւղական տնտեսութիւններու թիւէն։ Այս հաւաքական տնտեսութիւնները յառաջիկայ պայքարի ընթացքին պիտի ցանեն 30 միլիոն հէքտար, մինչդեռ հնգամեայ ծրագիրը նախատեսած էր միայն 24 միլիոն հէքտար 1932—33 տարեշրջանի համար։ Խորհրդային Միութեան հողագործական ամէնէն կարեւոր շրջանները— Հիւս. Կովկաս, Կեդր. եւ ստորին Վոլկա— ամբողջովին հաւաքական ձեւով պիտի շահագործուին 1930ին, իսկ միւս շրջանները՝ 1931ի աշունէն։ Կառավարութիւնը 814 միլիոն րուբլի յատկացուցած է գարնանացանի պայքարին։ Այս գումարին 500 միլիոն րուբլին յատկացուած է հաւաքական տնտեսութեանց։ 25 հազար բանուորներ ճարտարագործական մեծ կեդրոններէն պիտի փոխադրուին հողագործական շրջանները, օգնելու համար հաւաքական տնտեսութեանց, որոնք պէտք ունին որակեալ աշխատաւորներու եւ կազմակերպիչներու։

Հալածանք սիոնականներու դէմ

Համաձայն Զեկայի վերջին հրահանգին, խորհրդային ոստիկանութիւնը սկսաւ խմբական ձերբակալութիւններ կատարել կարգ մը քաղաքներու սիոնական երիտասարդութեան մէջ։ Կալանաւորներուն մէկ մասը Ուրալ եւ Թուրքեստան աքսորուեցաւ։ Սիոնական կոլտպէրկ, որ բանտարկուած կը մնար ժամանակէ մը ի վեր, հրացանի բռնուեցաւ։

Մակեդոնական եղբայրասպանութիւնը

Աւղի օր հաղորդած էինք մակեդոնական կազմակերպութեան պետերէն Միխայիլ Սարեզոֆի սպանութիւնը Սոֆիայի մէջ։ Մարդասպանը, որ ծանօթ է ոստիկանութեան, կը փնտռուի։ Սոֆիայիմէկ արուարձանին մէջ երեքշաբթի օր սպաննուած է Պլաժէ Պէժիլօֆ։ Մարդասպանը, Իվան Մոմճիլօֆ, որ նոյնպէս մակեդոնացի է, ձերբակալուած է։

Թաղուած գանձ գտնողին պարգեւ մը

Խորհրդային կառավարութիւնը որոշեց քաջալերել պահուած գանձ գտնողները։ Ելմտական գործավարութիւնը հաշմոզուած է թէ մեծ քանակութեամբ գանձեր թաղուած են երկրին մէջ, սեփականատէրերու կողմէ, յեղափոխութեան առաջին օրերուն եւ աւելի վերջը։

Կալինին, իբրեւ նախագահ կեդր. Գործադիր կոմիտէին, հրատարակեց գանձ գտնողներու յատուկ հրամանագիր մը, հարիւրին 25 վարձք խոստանալով «սեփականատէրերուն կողմէ հողին տակ, կամ ուրիշ ձեւերով պահուած գոհարներու, մարգրիտներու, նախայեղափոխական ոսկի կամ արծաթ դրամներու, թանկագին մետաղներու, ինչպէս եւ օտար դրամներու» արժէքին վրայ։ Գործավարութիւնը կ'աւելցնէ թէ վարձքը պիտի վճարուի գանձին ստացումէն մէկ շաբաթ յետոյ։

Կարտինալ Կասպարի կը հրաժարի

Հռոմի մէջ դարձեալ լուրեր շրջան կ'ընեն թէ Վատիկանի արտաքին գործերու վարիչ կարտինալ Կասպարի պիտի հրաժարի։ Նոյն իսկ խօսք կայ թէ իրեն յաջորդ նշանակուած է կարտինալ Փաչելլի։ Այս վերջինը այնքան ալ տրամադիր չէ ընդունելու այդ պաշտօնը, որովհետեւ արգելք պիտի ըլլայ աւելի բարձր դիրքի մը հասնելու։ Ամէն պարագայի մէջ, ընդհ. կարծիքը այն թէ կարտինալ Փաչելլի պիտի յաջորդէ կարտինալ Կասպարիի, որ պիտի քաշուի Պապին նուիրած ապարանքը։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ - ԹՐԻԷՍԹԷ

ՆԵՐԱԾՈՒՄ.— Ջոր պտուղներ եւ արմտիք, ադիք, մուշտակեղէն, մորթ, բուրդ, այծամագ, քիթըէ (adragante) խեժ (gomme), ծխախոտ, ափիոն, եւայլն։

Արտասահման հաստատուած արտաճմանիայ առեւտրական տուներու մասնաւոր դիւրութիւններ։

Ամէն տեսակ ապրանքներու մասին ուզուած ծանօթութիւնները կը տրուին։

ՆԵՐԱԾՈՒՄ - ԱՐՏԱԾՈՒՄ

ԳՈՄԻՍԻՈՆ

S. HAGOPIAN
Rathaus Str. 27
HAMBOURG .I
(Allemagne)

V. HAGOPIAN
Casella Postale 516
TRIESTE
(Italie)

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ՄԱՍԻՍ ԳՈՉԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

57A Rue Nationale, MARSEILLE

ՏՕՔԹ. Յ. ՔԻԹԻԼԻՔԵԱՆ

30 Ave. de Bellevue, CHAVILLE (S. et O.)

Թրամուէյ Թիւ 1, շոգեկառք՝ կառ. Մոնփարնասէն

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԻ ներքին, վէներական և մորթի հիւանդութիւններ

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ՝ ամէն օր ժ. 10—13 և 15—20 և ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿ. ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԹԻՖԼԻՍԻ Կ. ԽԱՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻԶԱՍԵՌԱՑԻՆ, ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

42 Rue des Acacias, PARIS (17e) ՄԷԹՐՕ՝ Etoile

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 5ԷՆ 7 ԵՒ ԺԱՄԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԻՍԿ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ ՄԻԱՅՆ ԺԱՄԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ՎՐԻԺ ԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

վաղը Շաբաթ գիշեր Գ. Թաղապետարանի սրահը

կը խօսի՝ Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

երգ, արտասանութիւն, նուագ, եւն. Մուտք՝ 2 ֆրանք

ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Harolah սրահը, 3 r. la Vieuville, ՄԷԹՐՕ՝ Abbesses, Nord-Sud: Pigalle

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին՝ *Օր. Պիւլպիւլեան, Պ. Պ. Շահխաթունի, Ս. Նաւասարդեան, եւայլն։*

Տարօնի հարսնիք եւ պարեր, ճաշպատ, եւրոպական պարեր։

Կը ներկայացուի՝ «ԳԻՇԵՐԱՁԳԵՍՏ»Ը (Զաւեշտ)

ՓԱՐԻԶԻ ՌՈՒՍԱՀԱՅ ԿԱՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

19 Յունուար կիրակի իրիկուն ժամը 9.30ին

8 Rue Jean Goujon սրահներուն մէջ

Պարեր մինչեւ առաւօտ Մուտք 25 Ֆրանք

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ, 71 AVE. KLÉBER

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին։ Կը խօսի՝ ԲԺԻՇԿ ՆՈՐԱՅՐ։ Նիւթ՝ այժմէական խնդիր մը մը— «Ներծորային գեղձերու ազդեցութիւնը իմացականութեան վրայ»։

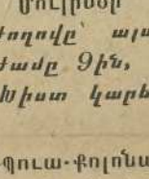

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Սէն Միշէլի «Քրիստափոր» խումբի ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ գիշեր ժամը 9ին «Փլորիա» ճաշարանի վերնայարկը։ Ներկայանալ անդամատետրով։ Օրակարգ՝ ա) Հերթական խնդիրներ, բ) Դասախօսութիւն՝ ընկ. Ս. Տէր Թովմասեանի կողմէ, «Խ. Հայաստանի արդի վիճակը»։

Ալֆորվիլի Մ. Մինասեան խումբի ժողովը՝ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հաճի Մկրի սրճարանը։ Կարեւոր օրակարգ։

Իսի լէ Մուլինօի Վռամեան խումբի ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, 164 Ave. Verdun։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

Անիէր-Պուա-Քոլոնպի Եռագոյն ենթակոմիտէի ժողովը՝ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Պելվիլի «Ռոստոմ» ենթակոմիտէի ժողովը՝ այս երկուշաբթի երեկոյ ժամը հիշդ 9ին։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Անիէր Պուա-Քոլոնպի Նորագաղմ «Փոթորիկ» խումբը ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր նոր եւ հին ընկերները, ինչպէս նաև անդամագրուիլ փափաքողները վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 164 Rue Bourguignon սրճարանը (սովորական հաւաքատեղին)։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Գ. Ա. Ի. Ա. Ռ.

Լիոնի Պատենական Միութեան ժողովը՝ այս երկուշաբթի երեկոյ Հ. Յ. Դ. գրադարանը։

Լիոնի Քրիստափոր խումբը ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը իրիկուն ժամը 8ին, Հ. Յ. Դ. Գրադարանը։ Ներկայանալ անդամատետրով։

Ընկերներ, կարօ Սասունի, Լեւոն Մոզեան, Մկրտիչ Պարսամեան, Աշոտ Արծրունի կը հրաւիրուին «ՅԱՌԱՋ»ի խմբագրատունը վաղը շաբաթ կէսօրէ յետոյ ժամը 3ին կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ.Ե.Ո.Մ. Պիւեանքուրի մասնաճիւղի ժողովը՝ այս իրիկուն ժամը 8ին, Քաֆէ թապա։ Օրակարգ՝ զեկոյց պատգամաւորական ժողովի մասին եւ ընտրութիւն։

ՓԱՐԻԶԻ Վասպուրականի Հայրենակցական Միութիւնը Խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրէ անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցները այս կիրակի ժամը 2.30ին Ֆլորիայի վերնայարկը, 61 Rue Mr. le Prince: կարեւոր օրակարգ։

ՇԱՎԻԼԻ երկսեռ երիտասարդաց Միութեան վարչութեան եւ ցանցնախումբի ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 10.30ին Ճանօթ հաւաքատեղին։

ՓԱՐԻԶԻ Ջ. Ե. Ո. Միսաքեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիա ճաշարանը։ Օրակարգ՝ զեկոյց պատգամաւորներու եւ ընտրութիւն նոր վարչութեան։

Ջ. Ե. Ո. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, սովորական վայրը։ Օրակարգ՝ նոյնպէս։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆ Ք

Լը Քէօզօ, Խ. Մ.— 35։
Սէն Թ'Էթիէն Քղիի, Հ. Մ.— 20։
Լա Թուր տիւ Փէն, Պ. Հ.— 35։
Սելանիկ, Շ. Պ.— 10։
Սէվրան, Արժ. Խ. քհյ.— 70։
Սէն Պազիլ, Դ. Պ.— 35։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Խարբերդցի Արաքսի, Արշալոյս և Արուսեակ ՏէրՅովհաննէսեան կը փնտռեն իրենց եղբայրը Ազատ որ 1914ին մեկնած է Ամերիկա։ Կը փնտռեն նաեւ իրենց հայրը Մարտիրոս և մայրը Շուշան (Վարդեր) եւ եղբայրը Կարապետ, որոնցմէ բաժնուած են 1929ին։ Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Սուրիա։ Լուր տուողին վճռամսեայ «Յառաջ» նուէր։ Կը խնդրուի սուրիահայ եւ ամերիկահայ թերթերէն արտատպել։ Իմացնել՝ Asadour Chegerezianի Usine Mr. Combier, Ucel. Ardèche. France.

— Յաբեթ Յակոբեան կը փնտռէ իր հայրը Պիթլիսցի Սիմոն Յակոբեան եւ իր մօրաքոյրը՝ պողչաճի Մուշեղի կինը Շամաս եւ իր զաւակը Աբիսողոմ։ 1914էն ի վեր որ եւ է լուր չկայ իրենցմէ։ Իմացնել՝ Hapet Agopianի 4 Rue des Deux Avenues, Paris (13e)։

Կը խնդրուի Սուրիահայ Թերթերէն արտատպել։

— Սեւուլիկ Սարգիս կը փնտռէ իր եղբայրը Խարբերդի Մեզիրէ գիւղացի Արշակ Յովսէփեան, հօր անուն՝ Յովսէփ, մօր անուն՝ Վարդենի, մեծ եղբօր անուն Տիգրան։ 1915էն ի վեր լուր չկայ իրմէ։ Կը կարծուի թէ Խարբերդէն նոր հասած գաղթականներուն մէջ կը գտնուի։ Իր մասին լուր տուողին եւ նկարը ղրկողին 500 ֆր. նուէր, նոյնքան գումար գաղթականներու եւ մէկ տարեկան «Յառաջ»։ Իմացնել Sarkis Hovsepianի, 32 Ave. G. Clémenceau. Nice. France.

— Կը փնտռուի Խարբերդցի Լեւոն Թիւֆէնքճեան (վաճառական) որ կը գտնուէր Արժանթինի (Պուէնոս-Այրէս)։ Զորս տարիէ ի վեր լուր չկայ իր մասին։ Կը խնդրուի զինքը ճանչցողներէն իմացնել իր քրոջ Լուսինէ Տէրտէրեանի, Hôtel des Feuilants, 20 rue des Feuillants, Marseille France.

Ճշդրիտ լուր տուողին 500 ֆր. նուէր։

1000+930

ՏՕՔԹ. Ա. Ս Լ Ա Ն

38 Rue Rochechouart ՄԷԹՐՕ Cadet և Anvers Autobus

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւ
ցատուկ յարկաբաժին *վէներական եւ Մորթի հիւանդութ*
ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ
կոբի, ջղային, արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ։
կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կ

ՄԷԹՐ Պ. Վ Ա Հ Է

(ՊԷՕՐԷՔՃԵԱՆ)

ԻՐԱՒԱԳԷՏ ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ (10ՐԴ ՇՐ
18 Rue Dauphine, PARIS (VI) Tél. Danto
իրաւագէտ-խորհրդատու ՏԷՓԱՆՍ ՕՓՕՄՕՓԻԼ Է ՍԲԷՐ
Միւթիւէլ Միլիթէը Ֆրանսական մեծ ընկերութեանց։
կը ստանձնէ քաղաքային, առեւտրական եւ պատժ
դատարաններու առջեւ ամէն տեսակ դատեր, կը հետա
փողոցի արկածներու առթիւ վնասուց ֆատուցումը
կանխիկ վճարումի, կը խմբագրէ աղերսագրեր եւ պա
նագրեր, կուտայ certificats de coutumes եւ կը կատարէ
Թիւրալիգասիոնի եւ քաղաքային ամուսնութեան ձե
պութիւնները, ու ամէն յզուէ թարգմանութիւններ։
Հայերու համար դիւրամատչելի պայմաններ.
Խորհրդակցութեան ժամեր.— Ամէն առաւօտ ժամը
եւ երեկոները 7էն 8 եւ ժամադրութեամբ։

ՁԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵԼԷ ԱՌԱՋ
ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ **ՋԱԿՈՐԻՏԷՍ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ**

ՅՈՒՆԱԿԱՆ կօշիկի գործ
18 Rue MONCEY, 18
Փլաս տիւ Փանի մօ
Հայերու համար հարիւրին 20 գեղ

Գ. ԹԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ
դամ Société des Comptables (E. C. I.),
150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տոմարակալութիւն փոքր ձեռնարկ
ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, C
d'affaires, Bénéfices Commerciaux և Impôts sur le reve
Առեւտր. ընկերութիւններ կը կազմեմ եւ կը լուծեմ։
Կրնամ ձեզ դէրճ պահել Chiffred'Affaires եւ BénéficesCommer
տուրքերէն եթէ արհեստաւոր էք, զոր օրինակ Lapidaire,
seur, monteur de bijoux, lingère, շապկագործ, ժամագործ,
հաշուակալ, առաղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձ
ամենքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ appre
ներուած։

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLE

Ցեր եւ Ցնօրէն **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը ֆ
ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի
գէտը կ'ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Ֆ
կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրեր
2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻՆ ամէն օր ժամը 9էն 19։

Կ'ուզուի *արեւելեան եւ եւրոպական խոհարար մը, փութով դիմել «Յառաջ»ի։*

Ծախու է *Հացագործի խանութ մը հայաշատ կեդրոնի մէջ, դիւրամատչելի պայմաններ։ Դիմել նամակով կամ անձամբ Ստեփան Բարակեանի 47 Rue Victor Faugier, Vienne (Isère)։*

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ
ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Հացագործ LA GARDE
1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)
Téléphone-Trudaine 95.21

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, ՄԷԹ. Շաբ.Լէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանումն արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապտռաթեուտ։ Ազ.ճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12,

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. STEPHAN

ՍՈՍԻԷԹԷ ԺԷՆԷՐԱԼ Ֆ
35 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ. ԴՐԱՄ
Կեդրոնատեղի
7 եւ 9 բիս լա Պոէսի

Այս մեծ հաստատ
տարիներէ ի վեր գոհ
գաւառի, փարիզի եւ
ձանններու իր յաճախ
ներկայիս ծախու հանա
նագան մեծութեամբ հող
sainvilleի (S. et O.) մէջ
րանէն 3 վայրկեան հե
թիւն, գեղեցիկ տեսարա
կութեան եւ խանութի
Gare du Nordէն 16 ր
օրական բազմաթիւ
ջուր, կազ, ելեքտրակա
եւ ճամբաները շինուա
Ամիսը 150—250 ֆրանք
վճարներով։ կանխիկ ո
մար չվճարուիր։ Հոգե
լելու համար դիմել շա
րերը կէսօրէ վերջ, իսկ
եւ տօն օրեր ամբողջ օ
sainville, «Լը կրան փէ
սենեակը ուր կիրակի օ
չեւ կէսօր հայ թարգ
պիտի գտնէք։

Շոգեկառք՝ կառ. տիւ
առաւօտները ժամը 10.0
10.30, 10.48, 11.30, 12.0

EMPIRE Սիզիք-շոլ՝ 37 Av.

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՇԱԲԱԹ 18 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

18 JANVIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1164

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԼԱ ՀԷ ԺԸՆԵՒ ԼՈՆՏՈՆ

Նոր տարուան առաջին ամիսը սկսաւ ժողովներով։ Եւ ժողովներով ալ պիտի փակուի։

Առաջինը, Լա Հէի երկրորդ խորհրդաժողովը, իր վերջին արձանագրութիւնները կը կատարէ արդէն։ Երկրորդը, Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին ժողովը, փակուեցաւ քանի մը օրուան մէջ։ Եւ ահա երրորդը, Լոնտոնի Նաւային խորհրդաժողովը, որ պիտի բացուի երեքշաբթի օր, եւ որ ամէնէն տագնապալին կը հաժարուի։

Լա Հէի մէջ, այս անգամ, հարթ գետնի մը վրայ էր որ կը վիճաբանէին պատուիրակները։ Անցեալ տարուան փոթորիկներէն յետոյ, ուր ամէնէն աւելի յաղթական Մեծն Բրիտանիան բորբոքեցաւ իր դաշնակիցներուն դէմ, եւ ոչ թէ պարտուած ու պատժուած Գերմանիան, փրկուած էր երկնի ծրագիրը։ Կը մնար, միայն, կարգադրել անոր գործադրութեան եղանակը, ժամանակը, վճարման թուականները, տոկոսի հաշիւները, յետոյ Միջազգային Դատաստան հիմնարկութեան խնդիրը, իրաքանչիւր պետութեան մասնակցութեան աստիճանը եւն.։ Բոլորն ալ՝ մասնագիտական հարցեր։

Այս ժողովն ալ յուզումի օրեր անցուց, բայց վճռական արժէք չունեցին անոնք։ Օրինակ, Տոքթ. Շախտի յախուռն արտայայտութիւնը ռազմախաղ մըն էր։ Կամ գոնէ անձնական տեսակէտ մը, որուն դէմ ելան, անմիջապէս, միւս գերման պատուիրակները։ Բուն Գերմանիոյ մէջ անգամ, հանրային կարծիքը եւ վարիչ դասերը չախորժեցան այդ ելոյթէն։ Միւս կողմէ, արդէն ձախողած էր ազգայնականներուն փորձած հանրաքուէն՝ երկնի ծրագրին դէմ։ Եւ երբ հռչակաւոր Մնօտրնը նոյնքան բուռն թափով հասկցուց Գերմանիոյ թէ իրենց կը մնայ ընդունիլ կա՛մ երկնի կամ Տօրսի ծրագիրը, հարցը վճռուած էր արդէն։

Ինչ կը վերաբերի արեւելեան երկիրներու հատուցումներու եւ փոխադարձ պահանջներու խնդրին, մեծերը այնքան ալ անհանգիստ ըլլալու պէտք չունէին։ Անոնք չեն հանդուրժեր որ տկարներու ձայնը խանգարէ կանանչ սեղաններու ներդաշնակութիւնը։ Եւ եթէ չկարենան ներքանցքներու մէջ քանի մը խօսք փոխանակելով ճամբու դնել Չունգարիոյ, Ռումանիոյ, Պուլկարիոյ, Ցունաստանի եւ Նմաններու պատուիրակները, կը պատցնեն քաղաքէ քաղաք, եւ մասնաւորապէս Փարիզ։ Այսպէս, ամիսը անգամ մը Պուլկարիալէն մէկ-երկու նախարար կը հանդիպին Փարիզ, Հոմ կամ Լոնտոն, շնորհ խնդրելով լեռնակուտակ հատուցումներու եւ տուգանքներէն կքած երկրին համար։ Այս անգամ ալ, «Արեւելեան» կոչուած (ոչ մեր հասկցածը) բոլոր հարցերը մնացին առկախ եւ պիտի քաշքշուին Փարիզի մէջ։

Ժընեւի ժողովը Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին հերթական նստաշրջանն էր, եւ առանձին արժէք մը չունէր։ Արձանագրուեցաւ, միայն, որ տասնամեակն է Ազգերու Դաշնակցութեան հաստատման։ Օրակարգի խնդիրներու քննութեան առթիւ, աւելորդ անգամ մըն ալ երեւան եկաւ, թէ մարդիկ ո՛րքան ձանձրոյթով, գրեթէ չկամութեամբ կը մօտենան փշոտ, նեղացուցիչ խնդիրներուն։ Իրենց իսկ մեղքերու հետեւանքներուն։ Այսպէս, որոշուած էր տեղեկագիր մը պատրաստել Պաղեստինի ջարդերու մասին (1929 օգոստոս), եւ ներկայացնել ժընեւի ժողովին։ Վեց ամիս է անցեր, եւ տակաւին պատրաստ չէ օրինակ տեղեկագիրը։ «Եավաշ-եավաշ»ը միայն Թուրքիոյ յատուկ չէ։ Մանաւանդ երբ արեան եւ հատուցման խնդիր կայ, պատասխանատուութեան եւ ապահովութեան հարց…

Իր բովանդակութեամբ եւ օրակարգի ծանրութեամբ իսկապէս խոշոր արժէք ունի Լոնտոնի խորհրդաժողովը— Հինգերու ժողով, ինչպէս կը կոչեն։

Այստեղ է որ հինգ հսկաներ, ծովու եւ ցամաքի թագաւորթագուհիներ,— Անգլիա, Մ. Նահանգներ, Ֆրանսա, Իտալիա եւ Ճափոն— հանդիսաւոր յանձնառութիւններ պիտի ստանձնեն, իրենց մարտանաւերուն տարողութիւնը, սպառազինումը եւ թիւը կամ թնդանօթներուն չափը կրճատելու համար։ Անցեալ տարի, նախնական համաձայնութիւն մը գոյացաւ Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներուն միջեւ, շնորհիւ Պ. Մաքտոնըլտի նախաձեռնութեան։ Անգլեւսաքսոն աշխարհակալներուն համերաշխութիւնը աստիճան մը կը դիւրացնէ ժողովին աշխատանքները, բայց չի լուծեր ամբողջ հանգոյցը, որ չափազանց բարդ է։

Եթէ, ժողովին յաջող սկզբաւորութեան համար, անհրաժեշտ էր որ նախապէս լեզու գտնէին Անգլիա եւ Մ. Նահանգները, այժմ ալ, որպէսզի ժողովը չվիժի, անհրաժեշտ է համաձայնութիւն մը երկու լատինացեղ այլ մրցակից պետութիւններու, Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ։

Փարիզի թերթերը բաւական զգոյշ են. բայց Հոմի մէջ ոչինչ գաղտնի կը պահուի, սեւ շապիկաւոր Իտալիոյ յաւակնութեանց մասին։ Իտալիան կ՛ուզէ հաւասար զծի վրայ ճնալ Ֆրանսայի հետ, եթէ ոչ աստիճան մըն ալ վեր։ Եւ այս պահանջը կը պատճառաբանէ իբրեւ կեանքի եւ մահու խնդիր։

Յառաջիկայ շաբթու կը պարզուի ամբողջ պատկերը։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՆԵՐՔԻՆ ԱԽՏԸ

Տարեկան տեսութեան մը մէջ, Սօֆիայի «Արաքսը» կը նկատէ (4 Յունուար).

— «Թղթամրոտ վիճակագրութիւն մը,— բան մը որ մեր իրականութեան մէջ այնքան անտեսուած եւ արհամարհուած է, պիտի պարզէր, կասկած չունինք, թէ անցնող տարուայ ամէն մէկ օրը, տասնեակներով զոհեր տուած ենք ներմակ ջարդին — ձուլման եւ ապազգայնացման անողոք այդ մղոքին։

Ի՛նչ իրինք, սակայն, ամբողջ տարի մը, անհատապէս թէ հաւաքականօրէն, աիարկու այդ վտանգին դէմ կռուելու համար։ Աղմկեցինք, կուրծք ծեծեցինք, զիրար մեղադրեցինք ամէն օր եւ ամէն տեղ եւ… ուրիշ ոչինչ։ Բայց ո՛չ։ Նաեւ խափանել ուզեցինք, ուր որ կամ ինչպէս որ կրցանք, բոլոր այն փորձերն ու ձեռնարկները, որոնք յատկապէս ամենօրեայ այդ վտանգին դէմ կռուելու կը ձգտէին։

Սակայն, եթէ համազգային ձիգերով եւ հաւաքական համերաշխութեան ջերմ մթնոլորտի մը մէջ չկրցանք մեր ուժերը մէկ յայտարարի բերել եւ մէկ նպատակի ծառայել, միւս կողմէ ալ, գրեթէ իւրաքանչիւր գաղութի մէջ եւ ամէն հարցի առիթով բաժնուեցանք իրարմէ, «պայքար» մղեցինք իրարուդէմ։ Ինչպէս անցնող միւս տարիներուն, անցեալ տարի ալ հազուադէպ երեւոյթ էր, օրինակ, տեսնել մեր ոչ միայն քաղաքական հոսանքները, այլեւ նոյնիսկ պարզ մշակութային կազմակերպութիւնները հաւաքուած վարժարանի մը, ազգային մարմնի մը կամ ո եւ է մշակութային հիմնարկութեան մը կամ ձեռնարկի մը շուրջ։ Աղմուկ, վէճ ըմբշամարտ եւ անսուրբ պայքար ու պառակտում ստեղծեցինք նոյնիսկ մեր սուրբ մեռելները սգալու ատեն (*ապրիլ 24*) եւ մեր հինաւուրց մշակոյթը տօնելու առիթով (*Մշակոյթի տօնը*)։

Ասկէ ալ կը սկսի ահա մեր հանրային միւս չարիքը — անհամերաշխութեան, հատուածականութեան եւ պառակտումի զուտ հայկական ախտը, որմէ աիաւոր չափով տուժողը այն իսկ դժբախտ ժողովուրդն է, որու անունով Աստծու ամէն օրը երդում կ՛ընենք եւ կուրծք կը ծեծենք, իբրեւ նոր դպիրներ եւ փարիսեցիներ։»

ԿԸ ՄՆԱՅ ՄԻԱՅՆ ԱՂՕԹԵԼ

Պերլինէն կը գրեն.— Նախկին Փրուսիական միութեան աւետարանական եկեղեցիին տասնը վեց վերակացուները կոչ մը ուղղեցին իրենց հաւատացեալներուն, ուշադրութիւն հրաւիրելով Ռուսիոյ հակակրօնական պայքարին վրայ։ «Երիտասարդութեան քրիստոնէական կրթութիւնը բոնի խափանուած է», կ՛ըսէ կոչը։ «Քրիստոնէական տօներն ու կիրակիները ջնջուած են։ Մեր ձեռքը չէ օգնութեան հասնիլ մեր կրօնակիցներուն, բայց պարտաւոր ենք աղօթել անոնց համար։ Աստուած անպայման պիտի լսէ մեր աղօթքը»։

*** Վերջերս Լոնտոնի մէջ ալ բողոքի ժողովներ տեղի ունեցան, հակակրօնական կատաղի պայքարին առթիւ եւ բանաձեւեր քուէարկուեցան։*

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ժողովը չբացուած կը վիճին

Լոնտոնի ժողովը չէ բացուած տակաւին, բայց արդէն սուր բանավէճեր տեղի կ՛ունենան մասնակցողներուն միջեւ։ Նոյնիսկ վախ կայ որ վիժի այնքան անհամբերութեամբ սպասուած այս արիսպագոսը։

Անգլիոյ վարչապետ Պ. Մաքտոնըլտ առջի օր համաժուռիին կը յայտներ ամբողջութեամբ ջնջելու զրահաւորները։ Այս տեսակէտը պաղ տպաւորութիւն ձգեց Մ. Նահանգներուն մէջ։ Ամերիկեան կառավարութիւնը երբեք տրամադիր չերեւար հրաժարելու 30.35,000 թոնօ տարողութեամբ զրահաւորներէն, մինչդեռ Անգլիա եւ Ճաբոն կը գոհանան 25,000 թոննոց տեսակով։

Ցածանաւերու մասին ալ նոյնքան դժկամակութիւն կը ցուցնէ Ամերիկան։ Անգլիա, Ֆրանսա, Իտալիա եւ Ճափոն կը թուի թէ պիտի գոհանան 6000 թոնօ տարողութեամբ յածանաւերով։ Միայն ամերիկեան պատուիրակութիւնը 10,000 թոնօ պիտի պահանջէ, եւ, միւս կողմէ, չի հաւանիր Ճափոնի տալ առջին կարգի յածանաւերու 100ին 70ը։ Այս մերժումը վերջնական կը թուի։

Այս հաշուով, Ամերիկա պիտի ունենայ 18 խոշոր յածանաւ, Անգլիան՝ 14 հատ 10,000 եւ երկու հատ 8400 թոննոց։ Գալով թեթեւ յածանաւերուն, Ճափոն կը գոհանայ հարիւրին 60 համեմատութեամբ, Անգլիոյ 35ին դիմաց, իսկ Ամերիկա՝ 25 հատով։ Բայց եթէ Ճափոն պնդէ խոշոր զրահաւորներու հարիւրին 70ը ունենալու մասին, այն ատեն կը վախցուի որ Ամերիկացիները վերադառնան անցեալ օգոստոսի ծրագրին, պահանջելով 23 խոշոր յածանաւ։ Անգլիան չուզեր միջամտել այս վէճին, եւ կը նախընտրէ որ Ամերիկա եւ Ճափոն իրենց միջեւ կարգադրեն գայն։

∴ Լոնտոնի մէջ մեծ պատրաստութիւններ տեսնուած են, խորհրդաժողովին համար։ Իրազեկներ կը կարծեն թէ մօտ հազար հոգի Լոնտոն պիտի համախմբուին այս ժողովին առթիւ, երեսուն պաշտօնական պատուիրակներէն զատ հաշուելով անոնց կիները, մասնագէտները, քարտուղարները, մեքենագիրները եւ լրագրողները։

Ժողովին պաշտօնական լեզուն պիտի ըլլայ անգլերէնը, բայց բոլոր վաւերաթուղթերն ու ճառերը ֆրանսերէնի պիտի թարգմանուին։ Բացման նիստը տեղի պիտի ունենայ երեքշաբթի, 21 յունուար, եւ աւելի քան երկու ժամ պիտի տեւէ։ Ճօրճ Թագաւորին ճառէն յետոյ, Պ. Մաքտոնըլտ պիտի հրաւիրուի նախագահական աթոռը եւ ճառ մը պիտի խօսի։ Ցետոյ կարգով խօսք պիտի առնեն միւս պատուիրակութեանց պետերը։

Ծովային ուժերու մրցակցութիւնը

Լոնտոնի ժողովին առթիւ, իտալական թերթերը կ՛արծարծեն իրենց պահանջները։ «Փոփոլօ տ՛Իտալիա»ն կը բացատրէ թէ Իտալիա կատարեալ իրաւունք ունի թոյլ չտալու ուրիշներու գերակշռութիւնը։ Թերթը կը շարունակէ.

— «Նաւային գերակշռութիւն մը ֆրանսական կառավարութեան միջոց պիտի տայ քաղաքականապէս ընկճելու Իտալիան, նոյնիսկ առանց հարուած մը արձակելու։ Հետեւաբար աւելի քաղաքական եւ դիւանագիտական, քան թէ նաւային եւ արհեստագիտական ճակատամարտ մըն է որ պիտի սկսի Լոնտոնի մէջ։ Ազգի մը գինուորական տիրապետութիւնը միշտ սպառնալիք մը, վտանգ մը եւ դժբախտութիւն մը եղած է Եւրոպայի համար, Նափոլէոնի Ֆրանսային մինչեւ Վիլհելմ Բ.ի Գերմանիան։ Միայն հաւասարակշռուած վիճակ մը կրնայ ապահովել խաղաղութիւնը Եւրոպայի ազգերուն միջեւ։ Իտալիոյ առաքելութիւնը Լոնտոնի մէջ՝ բարոյական եւ պատմական բարձր արժէք մը ունի։ Բայց թող ոչ ոք մտքէ անցընէ թէ հպատակի վիճակին կ՛իջնենք։ Տրամադիր ենք զէնքերը վար դնելու, եթէ ուրիշներ ալ վար դնեն. բայց միեւնոյն ատեն պիտի վերսկսինք մեր սպառազինութիւնը, եթէ միւսներն ալ սպառազինուին։ Եթէ Լոնտոնի ժողովը ձախողի — ինչ որ անհաւանական չէ — Իտալիան պետի գիտնայ իր ապահովութեան միջոցը գտնել ամէն զոհողութիւններով։»

Լատինական գիւղ մը հայգաղթականներուն

Երուսաղէմէն «Թայմզ»ի կը հեռագրեն թէ լատին պատրիարքը գնած է Ռամմահ գիւղը, Նապլուսի հիւս. արեւելեան շրջանին մէջ։ Այս երրորդ գիւղն է որ Վատիկանի սեփականութիւնը կը դառնայ երեք ամսուան ընթացքին։

Ռամմահը ծախու առնուած է իսլամ գերագոյն խորհուրդէն անդամ էմիր Ապտիւլ Հատիէն։

Կ՛ըսուի թէ պատրիարքին նպատակն է հայ գաղթականներ տեղաւորել այդ գիւղին մէջ։

Առաք պատուիրակութիւն մը դէպի Լոնտոն

Երուսաղէմի արաբական շրջանակներու մէջ կը պնդեն թէ Բաղրպ Նաշաշիպի, Երուսաղէմի քաղաքապետը, այժմ պատրաստ է ընկերանալու արաբական պատուիրակութեան՝ դէպի Լոնտոն։ Ջանքեր կ՛ըլլան հաշտեցնելու միւս առաջնորդները, որոնք դժգոհ էին պատուիրակութեան կազմէն։ Հրէական ժամուլը կը պահանջէ որ Բաղրպ հրաժարի քաղաքապետութենէն, եթէ պիտի մասնակցի պատուիրակութեան։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆ՝ ՏԱՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Փարիզի Մանուկներու Պաշտպանութեան ժամնակիւղը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ՝ ձեռնարկած է հագուստի հաւաքման, ի նպաստ Անատոլուի բեկորներուն։ Ցոյս ունի որ մեր հայրենակիցները պիտի փութան իրենց սիրայօժար ժամնակցութիւնը բերել, չափով մը թեթեւցնելու համար մեր կարօտեալ ազգակիցներու թշուառ վիճակը։

Հաւարակութեան դիւրութեան համար, վարչութիւնը որոշած է նշանակել կեդրոններ, Փարիզի մէջ եւ շրջակայքը, ուր նուիրատուները կրնան յանձնել իրենց կապոցները։

Կեդրոններու հասցէները շուտով կը յայտարարուին։

ՕՐԻՆԴԻ ՄԸ ՇՆՈՐՀՆԵՐԸ

Տասը տարիէ ի վեր է որ ոգեւից ըմպելիները արգիլուած են Մ. Նահանգներուն մէջ։ Արդի՛ւնքը.— 273 միլիոն տոլար ծախք՝ մաքսանենգներուն դէմ կռուելու համար, 500,000 ձերբակալութի՛ւն եւ 1300 սպանեալ ընդհարումներու հետեւանքով։

ՕՏԱՐՆԵՐՆ ԱԼ ՆՈՅՆԲՈՒԱՆ ԹՇՈՒԱՌ

Իրազեկ աղբիւրէ մը կը հաղորդուի.—

Ռուսիոյ մէջ բաւական թիւով Ֆրանսացիներ ալ կան, որոնք կը տառապին սեւ թշուառութեամբ։ Մոսկուայի Ֆրանսական դեսպանը, Պ. Հէրպէթ, խնդրած է որ Ֆրանսայէն ղրկուին գործաճուած հագուստներ, որպէսզի գի մաքսէ ազատ ըլլան։

Այս մասին ձեռնարկներ եղած են, փարիզի մէջ, բայց խորհրդային դեսպանատունը բացարձակապէս մերժած է։

Պ. Հէրպէթ նոյնիսկ ի վիճակի չէ իր դիւանագիտական պայուսակներով փոխադրելու իր ուզածները։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՕԴԱՅԻՆ ՈՒԺԸ

1930ի օդային նախահաշիւը ցոյց կուտայ 200 միլիոնի յաւելում մը 1929ի փոխանցման շրջանի վրայ։ Ամբողջ՝ ելմտացոյցին գումարն է 2,083,611,720 ֆր. որուն 459,440,060 ֆրանքը քաղաքական եւ 1,624,171,660 ֆր. այսինքն քառապատիկը զինուրական նպատակներու համար։ Այս արտակարգ տարբերութիւնը կը բացատրուի անով որ ռազմական օդանաւերուն մեծ մասը անպէտ է այլեւս եւ օդային նախարարութիւնը ստիպուած է բոլորովին նոր տորմիղներ կազմել, լայն չափի վրայ։

Ջանապան օդային գիծերու նպաստ սահմանուած է 210 միլիոն ֆրանք։ Երեք միլիոն ֆրանք յատկացուած է օդանաւորդութեան քաջալերութեան եւ զարգացման համար։ Խոշոր գումար մը կը կազմեն նոյնպէս նոր նաւակները։ Վերջապէս գաղտնի վարկ սահմանուած է 2 միլիոն ֆրանք, իսկ վեց միլիոն ֆրանքի յաւելուածական ծախք նախատեսուած է Հուենոսի օդային ուժերը Ֆրանսա փոխադրելու համար։

ԷՆԿԻՒԻՐԻՔՆ կը հեռագրեն թէ երկրաշարժի զօրաւոր ցնցում մը զգացուեցաւ, հինգշաբթի օր, Մուղլայի եւ Ուրլայի մէջ (Իզմիր)։ վնաս չկայ։

ՔԻՇԻՒՆԷՆ կը հեռագրեն թէ հաւանական է որ կառավարութիւնը շուտով ընդունի ոսկին, իբրեւ հիմնական դրամ, փոխանակ արծաթին, որուն ելեւէջները կը վնասեն երկրին վաճառականութեան։

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՍՈՒՐԻԱՅԷՆ

ՑԻՐՈՒՑԱՆ ԲՈՅՆԵՐ ՈՐ ԿԸ ԾԱՂԿԻՆ

ՔԱՍԱԲ՝ 70—80 ՏՈՒՆ.— ԹԷԼ-ՍԷՄԻՆ՝ 40—50 ՏՈՒՆ.— ԽԸՐ-ՊԷԹՐՈԶ՝ 30 ԶԱՓԱՀԱՍ ՈՐԲԵՐՈՒ ԳԱՂՈՒԹԸ (ԲՈԼՈՐՆ ԱԼ ՏՈՒՆ-ՏԵՂ ԵՂԱԾ).— ԱՅՆ-ԱՐՈՒՍ՝ 15—20 ՏՈՒՆ.— ԹԷԼ-ԱՊԻԱՏ :

Իբրեւ արդիւնք վերջերս կատարուած քննութեան մը, կը փութամ «Յառաջ»ին հաղորդել շարք մը կազդուրիչ տեղեկութիւններ՝ Սուրիոյ հարաւ-արեւելեան մասի հայկական բոյներու մասին:

Սկսինք նախ Քասաբէն, ուր բնակութիւն հաստատած են առաւելապէս Եդեսացիները: Կը պարապին մանր առեւտուրով, խանութպանութեամբ:

ՔԱՍԱԲ հին ատեն եղած է ծաղկեալ քաղաք մը. վկայ՝ շրջակայ հնութեանց աւերակները, ուր կը գտնուին զանազան տեսակ անօթներ, նախշուն եւ գեղեցիկ: Կառավարութիւնը արգիլած է հասարակութեան պեղումներ կատարել: Մասնաւոր պահապան մը թոյլ չի տար մօտենալ: Ճիշդ քովիկէն կ'անցնի Եփրատը: Բնակչութիւնը կը բաղկանայ տեղացի Արաբներէ եւ Նորեկ Հայերէ:

Ինչպէս ըսինք վերը, Հայերը կը զբաղին մանր առեւտուրով եւ արհեստով: Կրցած են իրենց համար ստեղծել բարեկեցիկ վիճակ մը: 70-80 տուն կը կազմեն: Ունին Ազգ. վարժարան մը, երկու բաժանումով.— Մանկապարտէզ եւ Նախակրթարան. աշակերտութեան ընդհանուր թիւն է 90 հոգի: Մանկապարտէզը ունի կորս դասարան, 60 աշակերտով. իսկ Նախակրթարանը 30: Կան երեք պաշտօնեաներ: Այս վարժարանը երեք տարուան կեանք ունի, եւ բաւական յառաջդիմած է: Աշակերտները կը կարդան սահուն կերպով հայերէն եւ ֆրանսերէն, ինչպէս նաեւ քերականութիւն, աշխարհագրութիւն եւ այլ գիտական դասեր: Հոս կը յաճախեն նաեւ տեղացի Արաբներուն տղաքը, հինգ հոգի: Ասոնք եւս կը հնազանդին վարժոցի կանոնին, եւ կը կարդան հայերէն լեզուն շատ սահուն կերպով:

Տարեկան պիւտճէն է 130 ոսկի: Շէնքը վարձու է: Բարեգործականը տարեկան 20 ոսկիով կ'օգնէ, իսկ մնացեալ մասը կը հայթայթուի ժողովուրդին կողմէ: Եօթը հոգիէ բաղկացած թաղականութիւն մը ունին. դպրոցի բացումին նախաձեռնարկ եղած է Պ. Անդրանիկ Սայեան: Դպրոցին վարչութիւնը յանձնուած է ուսուցիչ Պ. Գրիգոր Աշլանեանի: Այցելու քահանայ մը ունին. բայց ոչ եկեղեցի:

ԹԷԼ-ՍԷՄԻՆ.— Այստեղ կը գտնուին 40-50 տուն Հայեր, որոնք կը պարապին առհասարակ երկրագործութեամբ: Հոս եւս ունինք դպրոց մը, ուսուցիչը՝ Պ. Շաւարշ Մակարեան:

Կ'արժէ քիչ մը մանրամասնութիւն տալ այս գիւղին կազմութեան մասին: Միս Եփէ եւ անոր օգնականը, Պ. Միսաք Մելքոնեան, եղբայրական ձեռք կարկառած են այս տեղի հայութեան: 5-6 տարի առաջ իրենց ծախքով այս գաղթականութիւնը ասդիէն անդիէն հաւաքելով, տեղաւորած են. ցուցած են անոնց լծկան եզներ, հող, դրամ ու սերմնցու եւ գիւղացիները այսօր ունին բարեկեցիկ վիճակ մը: Այստեղի Սպիտակ Տունը (La Maison Blanche), որ կը պատկանի Միս Եփէի եւ ուր միշտ կը գտնուի իր օգնականը, Պ. Մելքոնեան, տեսակ մը հիւրանոց է ասկէ անցնող բոլոր ֆրանսացի եւ տեղացի պետական պաշտօնեաներուն համար, որոնք հոն կը գտնեն հանգիստ բնակարան եւ ճոխ սեղան: Ֆրանսա վերադարձողները իրենց յաջորդներուն կը յանձնարարեն Սպիտակ Տունը, իբրեւ լաւագոյն օթեւանը այս անշրջի անապատին մէջ: Նախ քան հայութեան տեղաւորումը այս ամայի անապատին մէջ, կարելի չէր գտնել բանջարեղէնի որեւէ տեսակ, սակայն աշխատասէր հայութիւնը իրեն հետ բերած է այդ բոլորը: Այնպէս որ որեւէ գիւղի մը մէջ դիւրաւ կրնաս գտնել զանազան տեսակ կանաչեղէններ:

ԽԸՐ-ՊԷԹՐՈԶ.— Թէլ-Սէմինէն յետոյ կուգայ այս գիւղը, որուն հիմը նոյնպէս 1926ի աշնան դրուած է Միս Եփէի նախաձեռնութեամբ եւ Պ. Միսաք Մելքոնեանի ջանքերով: Այս վայրը կը ներկայացնէ տիպար ագարակ մը, որ կազմուած է Թուրքերու, Քիւրտերու եւ Արաբներու ձեռքէն փրկուած չափահաս որբերու համար:

Այս տղաքը, թիւով 45 հոգի, սկզբնական շրջանին չէին գիտեր իրենց լեզուն եւ վայրենացած վիճակ մը կը ներկայացնէին, իսկ այսօր, շնորհիւ թափուած անգնահատելի ջանքերուն, սորված են հայերէն, փոխած՝ իրենց հին անկիրթ բնաւորութիւնը, լծուած են երկրագործական աշխատանքի, եւ կրցած են ստեղծել իրենց համար տնտեսական լաւ վիճակ մը: Վերոյիշեալ 45 որբերէն 15ը հեռացած են այս ագարակ-որբանոցէն, գտնելով իրենց ազգականները, իսկ մնացեալ 30 հոգին կը մնան իրենց աշխատանքին գլուխը: Ամուսնացած, տուն տեղ եղած են: Ունին կաթնտու կովեր, ոչխար, լծկան եզներ, որոնց փոխարժէքը պիտի հատուցանեն տարուէ տարի: Իրենց ամուսնութեան սատարած են որբանոցին վերին մայրիկը, Միս Եփէն եւ Պ. Մելքոնեան, տալով անոնց տնական կահ կարասիներ: Իրենց պսակադրութեան հանդէսին ներկայ գտնուած են ֆրանսացի սպաներ, գնահատելով այս մարդասիրական գործը եւ հայ ժողովուրդին ձեռներէցութիւնը: Այսօր 30 հոգիէն ամուրի կը մնան միայն երեք հոգի, որոնք եւս յարմար առիթով պիտի ամուսնանան, դարձեալ իրենց բախտակից հայուհիներու հետ:

Սոյն ագարակ-որբանոցին վարիչն ու ուսուցիչն է Պ. Խաչիկ Յակոբեան, անկեղծ երիտասարդ մը, որ կը հսկէ թէ վար ու ցանքի գործերուն եւ թէ կը զբաղի տղոց կրթութեամբ եւ գիշերային դասախօսութեամբ:

Այս անապատին մէջ տղաքը կ'երգեն հայ գեղջուկ երգեր, կը կարդան ագարակ-որբանոցին գրադարանի գիրքերը, կրնան յաջող կերպով գրել նամակներ իրենց մտերիմներուն:

Ներկայիս, արդէն հաստատութիւնը որբանոցի վիճակէն ելած է: Ամէն մէկը ամուսնացած, երախաներու տէր եղած, կ'ապրի իր ընտանեկան օջախին մէջ գոհ եւ զուարթ, միշտ գեղջուկ երգը շրթունքին, թէ տանը մէջ եւ թէ գութանին գլուխը:

Գիւղը ունի իր փոքրիկ դեղարանը, ուր կը գտնուին անհրաժեշտ դեղերը: Առաջները թէեւ գոյութիւն ունեցած է մալարիան, սակայն կառավարական աջակցութեամբ չորցուած են ճախճախուտ վայրերը եւ հիմա գրեթէ անհետացած է այս հիւանդութիւնը:

ԱՅՆ-ԱՐՈՒՍ.— Ցեղագէտներուն պատմածին համաձայն, այս տեղը Հայր Աբրահամին բնակավայրն է եղած: Կը գտնուի շէնք մը, ուր թաղուած է, կ'ըսեն, Աբրահամ: Ս. Գիրքէն ալ գիտենք թէ, Աբրահամ ծնած ու ապրած է Խառանի մէջ: Արդէն այս վայրն ալ շատ մօտիկ կը գտնուի Խառանին: Սոյն դամբարանին մօտ կը գտնուի ջուրի ակ մը, որուն քովիկը, վրան հողով ծածկուած կլոր գետին մը կայ մօտաւորապէս 20 մեդր տարածութեամբ: Այդ տարածութեան տակ թաղուած են խճաքարերէ շինուած գոյնզգոյն գեղեցիկ նկարներ: Կը հետեւի ուրեմն թէ անցեալին մէջ ծաղկած է հոս բարձր քաղաքակրթութիւն մը: Դաշտերու եւ առհասարակ բլուրներու մօտ երբ շրջագայիս, կը տեսնես փոքրիկ անօթներու կտորուանքներ, գունաւոր ապակիներ: Կարելի չէ ենթադրել թէ այս կտորները Թրքական շրջանէն մնացած ըլլան, որովհետեւ տեղացի Արաբները կը կազմեն բացարձակապէս խաշնարած եւ ուղտապան թափառիկ ցեղ մը, իսկ Թուրքը արդէն ծանօթ է իր քանդող բնաւորութեամբ: Այստեղ ալ արգիլուած է պեղումներ կատարել: Այս գիւղին մէջն ալ ունինք 15—20 տուն հայութիւն, որոնք կը պարապին երկրագործութեամբ, ջաղացպանութեամբ եւ առեւտուրով, ինչպէս նաեւ բանջարամշակութեամբ: Ունին 10—15 աշակերտով դպրոց մը: Գիւղը առատ ջուր ունի, ինչպէս նաեւ տնկուած ծառեր:

ԹԷԼ-ԱՊԻԱՏ.— Այս գիւղաքաղաքը 6 տարուան պատմութիւն ունի, գրեթէ ամբողջովին Եդեսիոյ Կարմունջ գիւղացիներէ կազմուած: Առհասարակ կը պարապին հողագործութեամբ, բանջարամշակութեամբ եւ խանութպանութեամբ. բոլորն ալ բարեկեցիկ են: Ունին իրենց կաթնտու կենդանիները եւ լծկան անասունները: Կը գտնուի Թրքական սահմանագլուխին ճիշդ մօտիկը: Երկաթուղիի գիծը կը բաժնէ մեզ իրարմէ: Թուրքերէն անունն է Աքճէ Գալէ: Կայ ֆրանսական զինուորական իշխանութիւն մը, ինչպէս նաեւ քաղաքային իշխանութիւն. (Bureau de renseignements) որուն գլուխը կը գտնուի M. Bareil համակրելի եւ աշխոյժ տեղակալ մը: Գիւղը այս տարի ունեցաւ իր սեփական դպրոցը, 40 աշակերտով, (բացուած՝ դեկտ. 2ին): Տղաքը նոր սկսան այբուբենի:

Դպրոցին կ'օգնէ Բարեգործականը տարեկան 20 ոսկի. եւ Միս Եփէի նիւթական օժանդակութեամբ կը գործէ Հայ Կարմիր Խաչի մասնաճիւղ մը, կազմուած տիկիններէ. ինչպէս նաեւ Բարեգործականի մասնաճիւղ մը՝ ենթակայ Եգիպտոսի կեդրոնին:

Գիւղացիութիւնը առհասարակ կը հետաքրքրուի ազգային կեանքով: Շաբաթը անգամ մը ուսուցիչը կը խօսի իրենց դպրոցի շէնքին մէջ՝ զանազան նիւթերու շուրջ: Զափահաս երիտասարդներուն համար բացուած է գիշերային դասախօսութիւն մը: Այս երիտասարդութիւնը տարագրութեան ընթացքին հնարաւորութիւն չէ ունեցած դպրոց տեսնելու, իսկ այսօր օգտուելով ուսուցչին ներկայութենէն, կը փափաքին գրել-կարդալ եւ կարելի է ըսել թէ կարճ ժամանակի մէջ կրցաւ սորվիլ:

Ա. ՓԱՑԼԱԿ

ՄԻ ՎԷՃԻ ԱՌԹԻՒ

Ա.

Մեր ժողովրդի իմաստուն մի առածն է մտս գալիս, ամէն անգամ, երբ կարդում եմ մեր գաղթահայ թերթերի էջերին սփռուած մի շարք այսպէս կոչուած «քննադատութիւնները»: Գրում են շատ անգամ գիրքը չկարդացած...: Եւ ինչո՞ւ զարմանալ, որ գրական այս անիշխանութեան մէջ, գեղարուեստական երկրորդական եւ երրորդական արժէք ներկայացնող երկեր, ինչպէս Վ. Վալադեանի «Տիկին Մարգօն» հռչակւում են մեր «ժամի վրայ համրուած մէկ քանի լաւագոյն վէպերէն մէկը» եւ համեմատում՝ եւրոպական գրական երկերի հետ (Մատամ Բովարի): Գրական այդ անտէրութիւնն է պատճառը, անշուշտ, որ երիտասարդ գրող Շ. Շահնուրի համեմատաբար յաջող երկը, յայտարարւում է «վէպ մը, որուն միջոցով,— չափազանցութիւն թող չըլլայ,— հայ գրականութիւնը նոր մուտք մը կը գործէ եւրոպական գրականութեան մէջ», եւ կամ «կը բանայ նոր շրջան մը ո՛չ միայն մեր վիպագրութեան, այլ նաեւ մեր ամբողջ գրականութեան համար»... (Ականջը խօսի Ն. Տէօսէկեանի).

Այդ չէ՞ միթէ պատճառը, որ Շ. Նարդունին, հպարտութեամբ իր վրայ առնելով «յաւակնոտ» ածականը, ճեղքը լայնօրէն տարածել է մեր բոլոր թերթերի վրայ եւ գրում է ամէն բանի մասին...

⁂

Իր մի շարք յօդուածներով («Յառաջ»և«Յուսաբեր») Շ. Նարդունին իր վրայ առնելով գաղութահայ մեր արդի գրականութեան պաշտպանողականը, ճգնում է ապացուցանել որ Հայաստանի մէջ գրականութիւն գոյութիւն չունի, որ «Հայաստանի գրականութիւնը եւս դուրս կը գտնուի մեր հողէն եւ մեր ժողովուրդէն» եւ որ «Հայ գրականութիւնը կեդրոնացած է այժմ արտասահմանի մէջ»... Միաժամանակ défaitismeով տառապողներ կպցնելով բոլոր նրանց, որոնք Հայաստանի գրականութիւնը գտնում են շա՛տ աւելի բարձր եւ շա՛տ աւելի կենսունակ (անշուշտ խօսքը «Չինուաչինական» կապկութիւնների մասին չէ), քան մեր գաղութներում մշակւող ներկայ գրականութիւնը:

Խօսք չունեմ. հայրենաքաղձութիւնը եւ «դէֆետիզմ»ը կարող են անշուշտ իրենց դերն ունենալ այդ բոլոր «քննադատութիւնների» մէջ.— Հայրենազուրկ եւ հայրենակարօտ մարդիկ ենք, վերջապէս ամէնքս էլ, ...բայց դժուար թէ Շ. Նարդունին կարողանայ համոզել ինձ, որ հայրենաքաղձութիւնը կամ «դէֆեդիզմ»ը՝ ամէն ինչ են եւ այդքան վճռական դեր են խաղում այս խնդրում: Ինչո՞ւ չըմբռնել, որ երբ մէկը քննադատում է, կամ նշում «գաղութահայ գրականութեան» բացերը և թերութիւնները, նա անպատճառ եւ միմիայն զգացմունքից դրդուած չէ, որ անում է այդ քայլը՝ այլ հետեւելով իր տրամաբանութեան: Քննադատութիւնը և քննադատները, ճի՛շդ է, յաճախ եւ մեծ մասամբ լինում են շա՛տ աւելի ենթակայական, քան թէ պէտք է, բայց մի՞թէ, ինքը Շ. Նարդունին զերծ է այդ հիւանդութիւնից... Ո՛չ, ի հարկէ: Որքան էլ, որ նա գոռալու լինի թէ «ինձ համար դիւրին է միշտ առարկայական գետնի վրայ մնալ, քանի որ երբեք Կովկաս չեմ ապրած», նա չպիտի հաւատայ իր առարկայականութեան, որովհետեւ հէնց իրեն Կովկասում (Հայաստանում) ապրած չլինելը արդէն ապացոյց է, որ ինքը հեռուէ-հեռու է միայն ճանաչում այն՝ ինչի մասին գրում է. իսկ հեռուէն-հեռու ճանաչած բանի մասին մենք երբեք չենք կարող առարկայական կարծիք յայտնել... Առարկայականօրէն տրամաբանելու համար, հարկաւոր է հիմնովին եւ մօտիկից ուսումնասիրել քննութեան ենթակայ նիւթը, կշռել բոլոր թեր ու դէմ տւեալները ու ապա միայն վճիռ արձակել: Բառախաղերով չէ, որ մարդկանց համոզում են, այլ տրամաբանութեամբ եւ փաստերով:

Նախ՝ ո՞րն է, «Գաղութահայ գրականութիւնը» եւ որքա՞ն ճիշդ է այն տեսակէտը, թէ մենք ընդհանրապէս «Երկրի գրականութիւն» ոչ ունեցել ենք եւ ոչ էլ ունինք, (Մ. Պարսամեան, Շ. Նարդունի): որ Թիֆլիս, Բագու, Պոլիս — հայ գրականութեան այդ լուսաւոր օրրանները — եղել են գաղութներ եւ հէնց այդ իսկ պատճառով եղել է ոչ թէ, «երկրի» այլ «գաղութի» գրականութիւն:

Այսպիսի մի տեսակէտ պաշտպանողները մոռանում են, դժբախտաբար, որ մեզ համար ո՛չ Թիֆլիսը, ո՛չ Պոլիսը եւ ո՛չ էլ Բագուն, որ փաստօրէն Հայաստանից — բուն երկրից — դուրս են եղել, հոգեբանօրէն, սակայն գաղութներ չեն համարւել... Մեր ամբողջ մտաւորականութիւնը գաւառներից ձգտել է միշտ կենտրոնանալ եւ կենտրոնացել է Պոլսում եւ Թիֆլիսում, որպէս հայկական մտաւոր կենտրոններում» եւ որոնցից ոչ ոքի մտքով չի անցել, որ գալիս է ինչ որ «գաղութ»: Ո՞վ կարող է պնդել, որ հիմակւայ Փարիզն ու Բոստոնը, կամ Բէյրութն ու Գահիրէն՝ նոյնն են, հոգեբանօրէն նոյնը, ինչ որ էին Պոլիսն ու Թիֆլիսը... Եւ վերջապէս, երբ մենք գործ ենք ածում «երկրի» կամ «գաղութի» գրականութիւն, միայն տեղագրական նշանակութիւն չե՞նք տալիս մեր ասածներին: Գրականութեան մէջ, «երկիրը» եւ «գաղութը» մեզ համար հոգեբանական եւ միմիայն հոգեբանական արժէքներ են: Այդ է, անշուշտ, պատճառը, որ մի Ա. Ահարոնեան, եթէ իր բոլոր գրուածքներն էլ Ժընեւում, կամ Փարիզում գրած լինի՝ երբե՛ք «գաղութի» գրող չի դառնայ մեզ համար: Դժբախտաբար, սակայն, Ահարոնեանը, որպէս այդպիսին մի գեղեցիկ բացառութիւն է մեր գրականութեան մէջ:

ԼԵՒՈՆ ՆԱՅԻՐՑԻ

ՕՏԱՐՆԵՐԸ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

«Le Soir»ի մէջ, Փիէթրօ Կէննի շարունակելով իր պրպտումները Ֆրանսայի օտար բնակչութեանց մասին, կը գրէ.

— Ֆրանսայի եւ թերեւս Եւրոպայի բոլոր քաղաքներուն մէջ, Մարսէյլ ամէնէն բազմատարրն է: Ըսուած է թէ ան ժողովուրդներու քառուղին է: Պէտք է աւելցնել նաեւ թէ հոն կը կիրարկեն տեսակ մը կլիմայական հրամայական, որ բոլոր ցեղերը, բոլոր ժողովուրդները կը հալեցնէ, կը նոյնացնէ հրաշալի արագութեամբ մը:

Դիտեցէք Մարսէյլը Նօթր-Տամի բարձունքէն, միակ բերկրանքը, որ ձեր աչքերուն կը հրամցնէ հոյակապ համայնապատկեր մը:

Քաղաքը ձեր աչքերուն առջեւ կը տարածուի, վիթխարի, (21,000 հեկտարի վրայ, մինչ Փարիզի տարածութիւնն է 5000):

Ամէն ինչ կայ հոն, այնքան որ բանիմաց մէկէ աւելի ֆրանսացիներ կը հարցնեն, ո՛չ առանց վրդովումի թէ, եթէ այսպէս շարունակուի, Մարսէյլի պէս մեծ քաղաքի մը ժողովրդագրական կացութիւնը շատ անբնական չի՞ դառնար:

Մարսէյլի մէջ 10,000 բնիկներու վրայ 3000ը օտարականներ են. Ֆրանսական գաղութներէն հազարաւոր սեւամորթներ կան:

Ըստ պաշտօնական վիճակագրութիւններու օտարներու թիւն է 211,645 (257,695 նահանգին մէջ):

Այս թիւին մեծ մա... լացիները կը կազմեն՝ 1... միայն Մարսէյլի մէջ, 16... նահանգին մէջ: Այս գա... ծագումը կը կորսուի ... խաւարին մէջ. բայց ... մէն ասդին շատցած է: ... կուգան Սպանիացիները՝ ... քաղաքին՝ 33,728 նա... մէջ:

Հայերու թիւն է ... կան 5000 Թուրքեր(?), ... Ռուսեր, քանի մը Արժա... ներ եւ Չինացիներ:

Ասոնք կանոնաւորներ... իսկ անկանոններու ... այդքան ուժե՞ղ է: Կը կ... կը ցրուի, կը վերակազմ... դիպուածի եւ դէպքերու...

Վրդովեցուցիչ կացու...

Հարցը ներկայացուցի... քական բանիմաց անձ... թեան մը:

— Ցուցնելու պէտք ... բացատրեց. Մարսէյլ՝ իր ... հրաշալի կարողութիւն ... Ատեն մը վերջ, օտարակ... վերածէ կատարեալ Մարսէ... մը: Բնականաբար, գրեթէ ... րելի է իւրացնել ու ձուլ... ւելեան ցեղերը: Բայց ... խտալացի ըլլայ թէ սպա... հոս իր երկրին մէջ է, ... սերունդին՝ անկարելի է ... անոր ծագումը... Ինծի ... մարդը ինքն իսկ Ֆրանս... տար մըն է, որուն մեծ ... եկած է Իտալիայէն:

— Սակայն, Փաշի... գայնական քարոզչութիւն ... ուշացնել այս ձուլումը ... ուարութեան մատնել գոր... տակութեան խնդրանքներ... ցովկը յուզուինք. իսկ իշխան... ները նպաստաւոր աչքով ... իր: Բայց ամէն ընտանի... ֆրանսացած մը կայ եւ ... է որ Ֆրանսա ծնած, Ֆր... մէջ կրթուած մէկը որ հ... տատած է գործ եւ բարե... թիւններ, ի վերջոյ ընդունի... սական հպատակութիւնը: ... հանդերձ, Մարսէյլ այն քա... է ուր աշխարհաքաղաք... թիւնը ամէնէն աւելի ... է: Ոչ Նափոլիէն կարելի ... դառնալ, ոչ ալ Պարչելոնա... Համայնք քաղաք մըն է, որ... րելի չէ խուսափիլ, անգամ ... գայն ծանչնան ու սիրեն:

Իրաւ է: Աշխարհ... քացիութիւնը յատկանշական ... է որ ամէնէն աւելի կը ... Մարսէյլի մէջ: Պտտեցէ... պիէի վրայ, ուր ամէն ... խարհի բոլոր ցեղերը կը ... գրուին: Անցէք Պէլ տը Մ... ղէն ուր խռնուած են ... ները, տ'Ընտումէն ուր ... լանները կան: Մխրճուեցէ... Նաւահանգստի աղտոտ ... րուն մէջ: Ինչ որ ամէնէն ... ձեր ուշադրութիւնը կը ... պիտի հաստատէք թէ ցեղ... ժողովուրդներու այս խառն... Մարսէյլ կերտած է տիպ... որ բացսիրտ, զուարթ, ... բնիկ Մարսիլիացիին, ... իսկ է, սրամիտ, որ ո՛չ ... կը զարմանայ, բանէ մը ... սափիր, ու բացի Մարսէյլ... պատմութենէն եւ ապ... ուրիշ ո՛չ մէկ բանով կը ... քրքրուի: Մարսէյլի արե... ամէն բան եւ ամէն մա... նեն երկրին գոյնը: Այդ ... խուսափելի նշանը ուժեղ ... քաղքի մը, որուն հիւր... թիւնը կը նոյնանայ տի... թեան հետ:

կարդացէք և տարա...
ՅԱՌԱՋԸ

ՀԱՐԻՒՐ ՏԱՐԻ ՔԱՆՑՈՂ ՄԱՐԴԸ

ԳԼՈՒԽ Ի.

ՆՈՅՈՒՏՍ ՀՈՒՆ ԿԵՆԴԱՆԻՔԸ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

— Շնորհ որ մեզի կը տայ, ըսաւ ան ինծի, եթէ ես մեր ժողովուրդին մէջ ունեցած ազդեցութիւնս չգործադրեմ ի նպաստ մեր ազատագրութեան, ինչպէս որ ես կ՚ընեմ այսօր, եւ եթէ ես չհետեւիմ այն ճամբուն, որ ես ինքս ընտրած եմ ինծի համար, ես պիտի ըլլամ ամենէն անարգ մարդը աշխարհի վրայ:

— Ուրեմն ի՞նչ պիտի ընես, հարցուցի ես:

— Ես պիտի երթամ Ամերիկա, ուր ես ունիմ հարիւր հազար ֆրանք, եւ հոն պիտի ապրիմ ինչպէս որ կ՚ապրին ամերիկացիները, այսինքն՝ ոչ մէկ բանով զբաղած, ոչ մէկ բանի հոգ տանելով, ոչ մէկ բանի համար մտածելով, ոչ մէկ բանի համար տառապելով, ոչ մէկ բանի համար ցաւելով, ոչ մէկ բանի համար ուրախանալով, ոչ մէկ բանի համար սիրելով, ոչ մէկ բանի համար ատելով, ոչ մէկ բանի համար հետաքրքրուելով, ոչ մէկ բանի համար ոգեւորուելով, ոչ մէկ բանի համար զայրանալով, ոչ մէկ բանի համար ապրելով, ոչ մէկ բանի համար մեռնելով:

«Ուրախ կեանք (Լուսաւորիչ) հոգիի փրկութեան համար»:

Ան խմեց:

— Ախ, ըսաւ ան, ես ուզեցի ըլլալ ինչպէս ամերիկացիները, բայց ես չեմ կրնար ըլլալ, որովհետեւ ես ունիմ ուրիշ ազդակներ, որոնք ինծի կ՚ստիպեն ապրիլ ուրիշ կերպով: Ես ունիմ ուրիշ ազդակներ, որոնք ինծի կ՚ստիպեն ապրիլ ուրիշ կերպով: Ես ունիմ ուրիշ ազդակներ, որոնք ինծի կ՚ստիպեն ապրիլ ուրիշ կերպով:

Ան կրկնեց այդ խօսքերը երեք անգամ, ինչպէս որ կ՚ընեն ոմանք, երբ կ՚ուզեն ինծի ըսել մեծ գաղտնիք մը:

— Ես ունիմ ուրիշ ազդակներ, որոնք ինծի կ՚ստիպեն ապրիլ ուրիշ կերպով:

Ան ինծի ըսաւ այդ խօսքերը, ինչպէս որ կ՚ըսէ մարդ, որ կ՚ուզէ ինծի ըսել, թէ ինք ունի հարիւր հազար ֆրանք:

— Ուրեմն ի՞նչ պիտի ընես, հարցուցի ես:

— Ես պիտի երթամ Ամերիկա, ուր ես ունիմ հարիւր հազար ֆրանք, եւ հոն պիտի ապրիմ ինչպէս որ կ՚ապրին ամերիկացիները, այսինքն՝ ոչ մէկ բանով զբաղած, ոչ մէկ բանի հոգ տանելով, ոչ մէկ բանի համար մտածելով, ոչ մէկ բանի համար տառապելով, ոչ մէկ բանի համար ցաւելով, ոչ մէկ բանի համար ուրախանալով, ոչ մէկ բանի համար սիրելով, ոչ մէկ բանի համար ատելով, ոչ մէկ բանի համար հետաքրքրուելով, ոչ մէկ բանի համար ոգեւորուելով, ոչ մէկ բանի համար զայրանալով, ոչ մէկ բանի համար ապրելով, ոչ մէկ բանի համար մեռնելով:

«Ուրախ կեանք (Լուսաւորիչ) հոգիի փրկութեան համար»:

Ան խմեց:

— Ախ, ըսաւ ան, ես ուզեցի ըլլալ ինչպէս ամերիկացիները, բայց ես չեմ կրնար ըլլալ, որովհետեւ ես ունիմ ուրիշ ազդակներ, որոնք ինծի կ՚ստիպեն ապրիլ ուրիշ կերպով: Ես ունիմ ուրիշ ազդակներ, որոնք ինծի կ՚ստիպեն ապրիլ ուրիշ կերպով: Ես ունիմ ուրիշ ազդակներ, որոնք ինծի կ՚ստիպեն ապրիլ ուրիշ կերպով:

Ան կրկնեց այդ խօսքերը երեք անգամ, ինչպէս որ կ՚ընեն ոմանք, երբ կ՚ուզեն ինծի ըսել մեծ գաղտնիք մը:

— Ես ունիմ ուրիշ ազդակներ, որոնք ինծի կ՚ստիպեն ապրիլ ուրիշ կերպով:

Ան ինծի ըսաւ այդ խօսքերը, ինչպէս որ կ՚ըսէ մարդ, որ կ՚ուզէ ինծի ըսել, թէ ինք ունի

Երուսաղէմի միւֆթին կը խորհի դատ բանալ Գահիրէի ֆրանսական մէկ թերթին դէմ, որ հրատարակած էր իր մէկ կեղծ նամակը: Այս գրութեամբ միւֆթին իբր թէ հրաւէր կ'ուղղէր Նապլուսի Արաբներուն որ Երուսաղէմի վրայ քալեն:

Սեւ շապիկաւորները Գերմանիոյ մէջ

Վերջերս պատահած կարգ մը դէպքեր կ'ապացուցանեն թէ սեւ շապիկաւորներու շարժումը կը զօրանայ Գերմանիոյ մէջ: Առաջինը գրպարտութեան դատ մըն է զոր ֆաշիստ կուսակցութեան պետը, Հիտլէր բացած է թերթի մը դէմ: Այս լրագիրը գրած էր թէ իշխան Ռուպրեխտ մերժած է ստորագրել յայտարարութիւն մը որ ուղղուած էր Երնկի ծրագրին դէմ և թէ այս մերժումին պատճառով Պ. Հիտլէր սպառնացած էր իշխանին՝ հրապարակաւ ձաղկել գինքը եւ միապետութիւնը:

Վերջին ընտրական յաջողութիւններու շնորհիւ, ֆաշիստները տեղ գրաւած են Մէքլէնպուրկի, Սաքսոնիոյ եւ Թուրինկիոյ կառավարութեանց մէջ: Այս վերջին պետութեան մէջ — որուն 120 միլիոն մառքի ելմտացոյցը 40 միլիոնի բաց մը կը ցուցնէ — ձեռք անցուցած են Ներքին գործերու նախարարութիւնը: Նախարարութեան կոչուած է Տոքթ. Ֆրիք, յայտնի ֆաշիստ մը, որ երկարատեւ բանտարկութեան դատապարտուած էր, իբր մեղսակից 1923ի պետական հարուածին: Իրենց յարաճուն թիւին հետ, ֆաշիստները հետզհետէ աւելի գործօն կը դառնան: Վերջերս կարգ մը ընդհարումներ տեղի ունեցան համայնավարներուն հետ եւ երկու կողմէն ալ մարդիկ սպաննուեցան:

⁂ Գործազուրկներու կողմէ նոր ցոյցեր տեղի ունեցան կարգ մը գերմանական քաղաքներու մէջ: Այս առթիւ ընդհարումներ պատահեցան ոստիկանութեան հետ եւ սպանութիւններ տեղի ունեցան: Պերլինի մէջ ձերբակալուեցան վաթսուն հոգի, որոնց կարգին համայնավար երեսփոխան Հէօռնէ: Հակառակ ոստիկանութեան, ցոյցերը շարունակուեցան եւ հարկ եղաւ երկու համայնավար երեսփոխան եւս ձերբակալել: Ընդամէնը 100 ձերբակալութիւն կատարուեցաւ:

Վերջին լուրերու համաձայն, գործազուրկներու թիւը հասած է արդէն երկու միլիոնի:

Ֆէյսալ եւ Իպնը Սուուտ կը հաշտուին

Պաղտատէն կը հեռագրեն թէ Ֆէյսալև Իպնը Սուուտ մօտերս տեսակցութիւն մը պիտի ունենան չէզոք հողի մը վրայ, Միջագետքի եւ Նէճտի միջեւ: Երկու վեհապետները, որոնց ընտանիքները երկար ատենէ ի վեր պատերազմի մէջ են, պիտի հաշտուին եւ միջոցներ պիտի խորհին, վերջ տալու համար չարագործներու արշաւանքներուն, որպէսզի չխանգարուին երկու արաբական պետութեանց բարեկամական յարաբերութիւնները:

ՕԹԷԼ "ԼԻՒՔՍ,, ԱԼԷՆՊԻ ՓՈՂՈՑ, ՊԷՅՐՈՒԹ

Տէր եւ Տնօրէն Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ

Հայկական այս պանդոկը հիմնուած է Պէյրութ, նոր եւ գեղեցիկ շէնքի մը մէջ բոլորովին մաքուր եւ շքեղ կահաւորութեամբ, օժտուած առանձին գրադարանով, մասնաւոր բաղնիքով եւ ելեկտրականութեամբ:

Իր անթերի սպասարկութեան, խիստ մաքրութեան, հանգստաւէտ պայմաններու շնորհիւ արդէն իսկ «ՕԹԷԼ ԼԻՒՔՍ»ը դարձած է Ամերիկայի, Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ հայ ճամբորդներու միակ ժամադրավայրը: Հաճելի միջավայր, գիւրամատչելի գին:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

EMPIRE միւզիք-Հօլ՝ 37 Av. Wagram

Կ'ուզուի արեւելեան եւ եւրոպական խոհարար մը, փութով դիմել «Յառաջ»ի:

Ծախու է հացագործի խանութ մը հայաշատ կեդրոնի մէջ, դիւրամատչելի պայմաններ: Դիմել նամակով կամ անձամբ Ստեփան Բաբակեանի 47 Rue Victor Faugier, Vienne (Isère):

ՖՐԱՆՔ ԵՒ ՌՈՒՍ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

A. REDSKY, Place Contrescarpe (76 r. Cardinal Lemoineի անկիւնը): Օթոպիւս՝ S., Թրամուէյ՝ 4, 47, 82, 83, 85:

Արեւելեան ամէն կարգի նպարեղէններ, թրքական սուրճ, Պրինզա, քաշկավալ, սեւ եւ կարմիր խավեար, պուլղուր, տոլմա, հէլվա, լօքում, փաքլավա, օղի, վոտկա, ռոմ, քոնեաք, շամփանեա եւ ամէն կարգի գինիներ: Գիները մատչելի: Թարմ եւ մաքուր: Տունը կը յանձնուի: Հեռ. Gobelins 51-52:

Ծախու է Արեւելեան նպարեղէնի խանութ մը: Խիստ դիւրամատչելի պայմաններ: Դիմել՝ Անտոն Ներսէսեանի, Ave. J. Jaurès, Décines (Isère).

Գործ կը փնտռէ ֆրանսերէնի եւ հայերէնի հմուտ հայ երիտասարդ մը որեւէ հաստատութեան մէջ, Փարիզ կամ գաւառները: Դիմել Պ. Ս. Կիւրիւնեանի, Hôtel Cantal, 54 Rue des Couronnes, Paris (20).

ՍՈՍԻԷԹԷ ԺԷՆԷՐԱԼ ՖՈՆՍԻԷՐ

35 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

Կեդրոնատեղի՝

7 եւ 9 րիւ լա Պոէսի, Փարիզ

Այս մեծ հաստատութիւնը տարիներէ ի վեր գոհ ձգած է գաւառի, փարիզի եւ արուարձաններու իր յաճախորդները: Ներկայիս ծախու հանած է զանազան մեծութեամբ հողեր Goussainvilleի (S. et O.) մէջ, կայարանէն 3 վայրկեան հեռաւորութիւն, գեղեցիկ տեսարան, բնակութեան եւ խանութի յարմար, Gare du Nordէն 16 քիլոմէթր, օրական բազմաթիւ թրէններ, ջուր, կազ, ելեքտրականութիւն եւ ճամբաները շինութեան մէջ: Ամիսը 150—250 ֆրանք մասնավճարներով: կանխիկ որեւէ գումար չվճարուիր: Հողերը այցելելու համար դիմել Շաբաթ օրերը կէսօրէ վերջ, իսկ կիրակի եւ տօն օրեր ամբողջ օրը Goussainville, «Լը կրան փրէ»ի գրասենեակը ուր կիրակի օրերը մինչեւ կէսօր հայ թարգման մը պիտի գտնէք:

Շոգեկառք՝ կառ տիւ Նորէն, առաւօտները ժամը 10.05, 10.20, 10.30, 10.48, 11.30, 12.09 12.18:

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)

մէթրօ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ: Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9: կիր. եւ տօն օրեր 10 12:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ՎՐԷԺ ԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

Այսօր Շաբաթ գիշեր Գ. Թաղապետարանի սրահը

կը խօսի՝ Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

երգ, արտասանութիւն, նուագ, եւն. Մուտք՝ 2 ֆրանք

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Ա. Ե. Կ. Խաչի Մանուկներու Պաշտպանութեան Փարիզի մասնաճիւղին թէյասեղան-հաւաքոյթը իր անդամներու և հիւրերու համար վաղը Կիրակի ժամը 3ին, 71 Ave. Kléber:

ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Harolaի սրահը, 3 r. la Vieuville, մէթրօ՝ Abbesses, Nord Sud: Pigalle

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին՝ Օր. Պիւլպիւլեան, Պ. Պ. Շահխաթունի, Ս. Նաւասարդեան, եւայլն:

Տարօնի հարսնիք եւ պարեր, ճոխ զուռնա, եւրոպական պարեր:

Կը ներկայացուի՝ «ԴԻՇԵՐԱԶԳԵՍՏ»Ը (Զաւեշտ)

ՓԱՐԻԶԻ ՌՈՒՍԱՀԱՅ ԿԱՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

վաղը կիրակի իրիկուն ժամը 9.30ին

8 Rue Jean Goujonի սրահներուն մէջ

պարեր մինչեւ առաւօտ Մուտք 25 ֆրանք

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏՆԵՐՈՒ ԾՆՈՂՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

SALLE VICTOR HUGO 5 Ապրիլ Շաբաթ օր

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան խումբի ժողովը՝ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հաճի Մկրի սրճարանը: Կարեւոր օրակարգ:

Իսի լէ Մուլինոյի Վռամեան խումբի ժողովը՝ վաղը Կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, 164 Ave. Verdun: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

Անիէռ-Պուա-Քոլոմպի Եռագոյն ենթակոմիտէի ժողովը՝ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Պելվիլի «Ռոստոմ» ենթակոմիտէի ժողովը՝ այս երկուշաբթի երեկոյ ժամը ճիշդ 9ին: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Անիէռ Պուա-Քոլոմպի նորակազմ «Փոթորիկ» խումբը ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր նոր եւ հին ընկերները, ինչպէս նաև անդամագրուիլ փափաքողները այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 164 Rue Bourguignonի սրճարանը (սովորական հաւաքատեղին): Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԳԱՒԱՌ

Լիոնի Պատենական Միութեան ժողովը՝ այս երկուշաբթի երեկոյ Հ. Յ. Դ. գրադարանը:

Լիոնի Քրիստափոր խումբը ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս իրիկուն ժամը 8ին, Հ. Յ. Դ. Դրադարանը: Ներկայանալ անդամատոմսով:

Լիոնի «Համազասպ» խումբի ժողովը այս երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, ընկ. Նիկողոսեանի ճաշարանը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է, ներկայանալ անդամատոմսով: Կարեւոր օրակարգ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՇԱՎԻԼԻ երկսեռ երիտասարդաց Միութեան վարչութեան եւ Ցանձնախումբի ժողովը՝ վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 10.30ին ծանօթ հաւաքատեղին:

ՓԱՐԻԶԻ Ջ. Ե. Ռ. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այսօր շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիա ճաշարանը: Օրակարգ՝ զեկոյց պատգամաւորներու եւ ընտրութիւն նոր վարչութեան:

Ջ. Ե. Ռ. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը՝ վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, սովորական վայրը: Օրակարգ՝ նոյնպէս:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Խարբերդցի Արաքսի, Արշալոյս և Արուսեակ Տէր Յովհաննէսեան կը փնտռեն իրենց եղբայրը Աղասի որ 1914ին մեկնած է Ամերիկա: Կը փնտռեն նաեւ իրենց հայրը Մարտիրոս և մայրը Շուշան (Վարդեր) եւ եղբայրը Կարապետ, որոնցմէ բաժնուած են 1929ին: Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Սուրիա: Լուր տուողին վեցամսեայ «Յառաջ» նուէր: Կը խնդրուի սուրիահայ եւ ամերիկահայ թերթերէն արտատպել: Իմացնել՝ Asadour Chegerezianի Usine Mr. Combier, Ucel. Ardèche. France.

— Յաբեթ Յակոբեան կը փնտռէ իր հայրը Պիթլիսցի Սիմոն Յակոբեան եւ իր մօրաքոյրը՝ պողչաճի Մուշեղի կինը Համաս եւ իր զաւակը Աբիսողոմ: 1914էն ի վեր որ եւ է լուր չկայ իրենցմէ: Իմացնել՝ Hapet Agopianի 4 Rue des Deux Avenues, Paris (13e):

Կը խնդրուի Սուրիահայ Թերթերէն ալ արտատպել:

— Սեւուլիկ Սարգիս կը փնտռէ իր եղբայրը Խարբերդի Մեզիրէ գիւղացի Արշակ Յովսէփեան, հօր անունը՝ Յովսէփ, մօր անունը՝ Վարդենի, մեծ եղբօր անուն Տիգրան: 1915էն ի վեր լուր չկայ իրմէ: Կը կարծուի թէ Խարբերդէն նոր հասած գաղթականներուն մէջ կը գտնուի: Իր մասին լուր տուողին եւ նկարը ղրկողին 500 ֆր. նուէր, նոյնքան գումար գաղթականներու եւ մէկ տարեկան «Յառաջ»: Իմացնել Sarkis Hovsepianի, 32 Ave. G. Clémenceau. Nice. France.

— Սրբուհի Գավուքեան կը փնտռէ իր եղբայրը Սթանոզցի Գրիգոր Գավուքեան որ 7 տարի առաջ իր մօրաքրոջ հետ Էնկիւրիէն գաղթած է Յունաստան: Լուր տուողին 100 ֆրանք նուէր: Իմացնել՝ Վահրամ Փափազեանի, Place de la Liberté, Fontaine S) Saône, (Rhône):

Կը խնդրուի Յունահայ թերթերէն արտատպել:

— Կը փնտռուին Պրուսայի Մեծ Նոր գիւղէն Մարգար եւ Գրիգոր Սիսօեան (կամ Պուլամաճեան) որոնք մէկ տարի առաջ կը գտնուէին Արտէշի նահանգը: Իմացնել իրենց եղբօր Ղազարոս Պուլամաճեանի, 9 Rue 29 Octobre, Salonique, Grèce:

Կ'ուզուին ձեռքով թրիքօ շինող գործաւորուհիներ: Ներկայանալ երկուշաբթի ժամը 3—5, Xanaի 14 Rue Auber, Մէթրօ Օփէրա:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

123 Bld. Sébastopol

Métro: Réaumur & St Denis

Միզանցքային, արեան, մորթի հիւանդութիւններ. կ'ընդունի 9—12 եւ 2—8, աչքի, քիթի, կոկորդի, ականջի, 6—8 եւ կիրակի առաւօտները:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վեներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմախտ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօրաթուար: Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. STEPHAN

CAFÉ - RESTAURANT BOSPHORE 74 Rue Sedaine Paris (11e)

ՃԱՇԱՐԱՆ "ՍԹԱՐ"

30 Rue Bosquet (Avenue Bosquetի անկիւնը)

ճաշ՝ 9 ֆրանք՝ որոշ գին. ընթրիք՝ ճաշացոյցի սակով

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ, ԻՐԻԿՈՒՆՆԵՐԸ ՆՈ...

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅԵՐ

բացուած է

DORK

կօշիկի վաճառատուն

46 Grand 'Rue de la Guillotière, LYON

Այրերու եւ կանանց ամէն տեսակ կօշիկներ...

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէն... Ջոր պտուղներ, լաքէրտա, բրինձ, ապուխտ, եւայլն...

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱՔՈՒՐ Ա...

Մասնաւոր սպասարկութիւն ընակարաններու համ... Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասա...

Ֆրանսահայ աշխատաւորներուն եւ խանութպաններուն

ՊԱՐԶ ԵՐԿՏՈՂ ՄԸ

ղրկեցէ՛ք մեզ, յայտնելով ձեր հասցէն եւ վարը յիշուած քաթալօկներուն թիւերը, զանոնք կը ստանաք ՁՐԻ:

ՔԱԹ. թիւ 1—Մահճակալներ, 2—ամէն տեսակ կարասիներ, 3—սպասներ, 4—կարի մեքենաներ, 5—երեխաներու կառքեր, 6—ֆո... 7—վառարաններ, օճախներ, 8—հեծելանիւներ, 9—զգեստեղէն, ... գործիքներ:

Այս քաթալօկներէն ձեր ընտրած առարկաները, ձեզ կը ղրկուին ԱՌԱՆՑ ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ, 6էն 15 ամիս ճամբու ծախքը մեր վրայ կը ղրկուին ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՄԷՆ Կ... Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ նաեւ Ֆրանսայի բոլոր հայաշատ կեդրոններ... (բացի Մարսէյլէն) իրենց պարապ ժամերը օգտագործել փափ... տասարդ գործակալներ:

Մանրամասն պայմաններու համար, գրեցէ՛ք մեզ՝

G. Badouhassian, 16 Bld. des Italiens. Marseille.

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱ... ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ (ՊՈԼԻՍ)

Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկա... օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ: Իրաւ... կան գրասենեակ, կալուածական առուծախ, դատա... տապնդումներ, թարգմանութիւն, Գոմիսիոն, Ֆրանսա... հետապնդումներ, տուն շինողներու փոխատուութիւն...

Ամուսնութիւն եւ ամուսնալուծում:

Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատու...

Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ:

Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.

Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր ... ներու մէջ:

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ ԱՌԹԻ...

Աճապարեցէք ձեր նուէրները ստանալու Սեւունի գ... դեկտ. եւ յունուար ամիսներուն նուէր կը տրուի ... ներուն՝

Քերական, երգարան, զրուցատրութիւն ֆրանս. լեզ... ջաբանական գիրքեր, ծայնագրուած երգեր, երազահան... Թուղթ հայ թագաւորներու, լուսանկարներ գրական ե... ձերու եւ թագաւորներու, ինչպէս նաեւ զանազան գի... Բինկէրթն, Շէրլօք Հօլմս, Մակբոյծը, Մելիհա Նուրի հա... սիրուհիւք, Լուսանկարը, Աբուլալա Մահարի, երգ... Ս. Պ., ձյմարտութիւն քեմալական թուրքիոյ մասին, Ա... Աշըգ Ղարիպ, Աշըգ Գէրիմ, Շահ իսմայիլ եւն. եւն.:

Նուէրները կը տրուին եղած գնումներու քանակին

Դիմել՝ Mme. Sévouni, 31 Rue Kléber, Issy les-Mou... Seine, France.

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC OU JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 19 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

19 JANVIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1165

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԿՈՒ ԽՕՍՔ

...ՈՐԷՆ ԳԱՑՈՂՆ ՈՒ ԵԿՈՂԸ

Դեկտ. 29ին, Սոֆիայի մէջ, 32 երիտասարդներ հանդիսա...ապէս կատարեցին իրենց ուխտը, մտնելով Հ. Յ. Դաշնակ...թեան շարքերը.

— «կ'երդնում Հ. Յ. դաշնակցութեան դրօշին տակ իմ բարո...կան, ֆիզիքական եւ նիւթական ուժերը սպաս դնել հայ ժողո...րդին՝ մինչեւ անոր վերջնական ազատագրումը ամէն կարգի ...ղաքական, ընկերային եւ տնտեսական ճնշումներէ, իր ան...խ եւ միացեալ հայրենիքին մէջ:»

Դարձեալ անցեալ տարի, Դաշնակցութեան Օրուան առթիւ, երիտասարդներ նոյն երդումը կը կատարէին Ֆիլիպէի մէջ: Միեւնոյն առիթով, Աղեքսանդրիոյ մէջ, հաւաքաբար դաշ...կցական կը մկրտուէին 68 երիտասարդներ:

Ուրեմն, միայն այս երեք բացառիկ պարագաները յիշելով, ...շնակցութիւնը կ'ողջունէր 145 երիտասարդներու, նոր ան...մներու մուտքը՝ ընդամէնը երեք ամսուան մէջ:

Նոյեմբեր 14ին («Եկողն ու Գացողը»), խօսելով առաջին եր...ղէպքերու մասին, դիտել կուտայինք թէ, վերջին 4—5 տա...ներու ընթացքին, «Յառաջ»ը յաճախ արձանագրած է հինգով...սով երդումներ, Ֆրանսայի շրջանին մէջ: Արձանագրու...ններ, որոնք իրենց առօրեայ վիճակին մէջ աննշմար կ'անց...ն, բայց եւ այնպէս պերճախօս են: Մինչեւ այսօր ալ, զանա...ն հանդէսներու առթիւ, տեղի կ'ունենան նոր մկրտութիւններ:

Այսպէս ուրեմն, սրընթաց արագութեամբ կը շարունակուի ...շնակցութեան «քայքայումը», ինչպէս կը գրեն ու պնդեն եւ ...խասացութեամբ իրարու կ'աւետեն մեր խատուտիկ հակա...կորդները:

Ուրիշ առեն ալ ասպարէզ կարդացած ենք, եւ այսօր ...կին կը հրաւիրենք այդ պարոնները, որ բարեհաճին հաշուե...իռ մը պատրաստել եւ հրապարակաւ ապացուցանել թէ, ...20էն ի վեր, քանի՛ հոգի հեռացած կամ վտարուած են Դաշ...ակցութենէն, եւ քանի՛ հոգի նոր անդամագրուած:

Չենք ուզեր աւելի չարանալ, նոյն հաշիւը պահանջելով նաեւ ...ենց համար: Բայց քանի որ այնքան կը հետաքրքրուին Դաշ...ակցութեան ներքին անցուդարձով, մենք իրաւունք չունի՞նք ...քան տարրական պարտականութիւն մը սպասելու...

Այսպիսի բաղդատութենէ մը երեւան պիտի գար ոչ միայն ...ողներուն անհամեմատ գերազանցութիւնը գացողներուն վրայ, ...ոնք մատի վրայ կը համրուին, այլ եւ անոնց ներքին բովան...կութիւնը:

Արդարեւ, եթէ հեռացողներուն մէջ կան քանի մը հոգի, որ ...պարծին իբրեւ սկզբունքի մը կառչած, աւելի շատ կան ...հերոտներ, վրիպածներ, վիժածներ կամ վտարուածներ: Ինչ ... կը նշանակէ թէ՝ կուսակցութիւնը այս ճակատին վրայ ...ս շահած է:

Իսկ եկողները՞ — Երիտասարդներ են ամբողջութեամբ: ... Նոր երիտասարդներ: Այսինքն այնպիսի տարրեր, որոնք ...երաւ չեն հրապուրուիր այսօր, կանուխէն ճաշակած ըլլա...լ աշխարհի չարն ու բարին, եւ միշտ հաղորդակից՝ այլա...ն փորձութիւններու, հրապոյրներու, տենչերու եւ յաւակ...ութեանց:

Եւ ի՞նչ կը կարծեն մեր կարմիր ու դեղին խաչակիրները: ...րդեօք մասնաւոր արուեստական խա՞յծ մըն է որ կը հրապուրէ ...յս տղաքը, եւ կը ձգէ կախարդական շրջանակի մը մէջ, աչ...երը գոց եւ ձեռքերը կապուած:

Ա՛ն առեն, ինչո՞ւ չեն փորձեր իրենք ալ, քանի որ կը ...այելեն խօսելու, գրելու, գործելու բոլոր ազատութիւններն ... շնորհները: Եւ քանի որ, Հայաստանի մէջ ալ, համայնա...արութիւնը պետական կրօն է, ոչ թէ համոզումի խնդիր: Տե...ակ մը պարտականութիւն, ոչ թէ հայեցողութեան և ընտրու...թեան հարց:

Այս տողերը գրած առեն, ձեռքի տակ ունինք Դաշնակցա...ան խումբի մը կոչը, որ ղրկուած է հրատարակութեան հա...մար, «եթէ յարմար դատէ խմբագրութիւնը»:

Նոր խումբ մըն է, «Փոթորիկ», վերջերս կազմուած՝ Փարի...ի արուարձանին՝ Անիէռի մէջ, ուր մէկ տարուան ընթացքին ...ընդարձակուած է մեր ընկերներու թիւը:

Միասին կարդանք մէկ-երկու նախադասութիւններ.

— «ընկերներ, քանի կ'երկարին մեր սպասումի տարիները այս ...տար ափերուն վրայ, այնքան աւելի կը ծանրաբեռնուի մեր կու...սակցութիւնը, եւ նոյնքան աւելի կը պռթկան մեր երիտասարդ...իրտերը:

... Անոնք որ երէկ մանուկ էին, հետզհետէ հասակ կը նետեն. ...այց աւա՛ղ... փոխանակ իրենց աշխոյժ բազուկները եւ ստեղծա...գործող ուժերը ի սպաս դնելու հայրենիքի վերածնութեան մեծ ...գործին, հետզհետէ կ'օտարանան:

...«Թափթփուք պիտի ըլլանք օր մը, եթէ գոնէ հայ հայրենիքի ...ազատագրման պայքարի ճամբուն վրայ չգիտնանք մէկ ճակատ ...կազմել:»

Ո՞վ տուն տուաւ այս բառերը, եւ դեռ ուրիշ խորհրդածու...թիւններ: Ինչո՞ւ իրար կը վարակեն, իրարմով կը թրծուին ...այսպէս, եւ ոչ այնպէս— մեր հակառակորդներուն քարոզած ...ամբով:

Թող իրենք վերլուծեն:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Պատերազմ կոչնակներուն դէմ

ՌՈՒՍԻՈՅ (ԵՒ ԹԻՖԼԻՍԻ) ԲՈԼՈՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒՆ ԶԱՆԳԱԿՆԵՐԸ ՎԱՐ Կ'ԱՌՆԵՆ ԵՒ ԿԸ ՀԱԼԵՑՆԵՆ

Խորհրդային աղբիւրներէ հասած տեղեկութեանց համաձայն, յունուար ամիսը մրցանիշը պիտի շահի անաստուածեան ճակատին վրայ, եկեղեցական զանգերու գրաւման տեսակէտով. բռնագրաւում մը որ սկսաւ ութը տարի առաջ: Մասնաւորապէս Լենինկրատը կը մրցի Վորոնեցի եւ Պրիանսքի հետ, իբրեւ քանդիչ կրօնի խորհրդանշաններու: Այս շաբթու Լենինկրատի սովէթը բանաձեւ մը քուէարկեց հուչակաւոր Ս. Սահակի մայր եկեղեցիին զանգակները քանդելու համար: Աշխատանքը սկսած է արդէն, բայց նկատի առնելով փոխադրութեան դժուարութիւնը, զանգակները կտոր կտոր կը սղոցուին: Համաձայն պաշտօնական հաշիւներու, այս զանգակներէն հարիւր թօն ընտիր պղինձ եւ մեծ քանակութեամբ արծաթ պիտի հանուի. իսկ մայր եկեղեցին պիտի վերածուի «Անաստուածեան կեդրոնական մեծ թանգարանի»:

Լենինկրատի սովիէթին նախագահութիւնը այս շաբթու հանդիսաւորապէս փակեց Լենինկրատի սինակոկը (Պոլշաեա Սատերսքայա փողոց), Լուտերական եկեղեցին (Տէքապրիստով փողոց) եւ ժելեապովա փողոցի աւետարանական եկեղեցին, ինչպէս եւ ուրիշ չորս եկեղեցիներ քաղաքին կեդրոնին մէջ: Ասոնք պիտի վերածուին անաստուածեան ակումբ—գրասենեակներու: Սովիէթը որոշած է նաեւ եկեղեցիներու բակերէն եւ գերեզմանատուններէն վերցնել խաչերը, մետաղեայ ցանկապատերը եւ ուրիշ զարդաքանքներ: Ասոնցմով կը յուսան «հազարաւոր թօն ծոյլ երկաթ» հայթայթել խորհրդային ճարտարագործութեան:

Իշխանութիւնները յունուար 15ին հրամայեցին վար առնել եւ հալեցնել *Թիֆլիսի եկեղեցիներուն բոլոր զանգակները*: Արդիւնքը պիտի յատկացուի կենդանաբանական պարտէզներու:

Ոչ եկեղեցի, ոչ մզկիթ, ոչ սինակոկ

Թայմզի թղթակիցը հաստատելով այս տեղեկութիւնները, կը պատմէ ուրիշ հեռագրի մը մէջ.

— Խորհրդային իշխանութեանց հրամանով, յունուար 3ին վար առնուեցաւ Տրոյցքա Սերկեվսքի վանքին կեդր. տաճարին մեծ զանգակը (Մոսկուայէն 40 մղոն հեռու): Այս զանգակը կը կշռէ 65 թօն, եւ «շրթունքը» իբր 40 մատնաչափ հաստութիւն ունի: Վանքին մէջ արձանագրուած է իբրեւ «զանգակներու միապետը», 4000 փութ ծանրութեամբ եւ ձուլուած 1748ին, Էլիզաբետ Պետրովնա կայսրուհիին հրամանով: Թէեւ այս զանգակը հռչակուած է իբրեւ ամենամեծը, բայց իրականին մէջ ձուլուած ամենամեծ զանգակն է «Ցար կոլոկոլ»ը, որ երեք անգամ աւելի ծանր էր եւ կը կշռէր 193 թօնօ: Զայն կախելու փորձը ձախողեցաւ, զանգակը վար ինկաւ եւ խոշոր կտոր մը փրթաւ. երկու կտորները գետնին վրայ մնացին իբրեւ կրեմլինի տեսարաններէն մէկը Մոսկուայի մէջ: Հակակոչնակեան պայքարին սկզբնաւորութենէն անմիջապէս յետոյ, յուրեր պտտեցան թէ քրիստոնէութեան դէմ յարձակում մըն է որ կը կատարուի Հրեաներուն կողմէ, որոնցմէ շատերը բարձր դիրքեր կը գրաւեն կառավարութեան եւ կուսակցութեան մէջ: Հակահրէական շարժումին հակազդելու եւ անաստուածեան պայքարը ՝անխտիր բոլոր կրօնքներուն դէմ ուղղելու համար, խորհրդային իշխանութիւնները սկսան փակել սինակոկները եւ մզկիթները, լայն ասպիծանի վրայ եւ գրաւեցին սինակոկներու մոմակալները:

Թլփատութիւնն ալ արգիլուած է եւ Պետրոզավոտսքի մէջ երկու բժիշկներ երեքական ամիս բանտարկութեան դատապարտուած են, այդ գործողութիւնը կատարած ըլլալով հրեայ ծնողքներու խնդրանքին վրայ:

Երկու կարմիր նաւեր անցան Վոսփորէն

Պոլսէն կը հեռագրեն յունուար 17 թուականով.— *Խորհրդային «Պարիսկայա Կոմուն» գրահաւորը եւ «Պրոֆինտէրն» յածանաւը, որոնք Նափոլիէն կուգային եւ Սեւ ծով կ'երթային, Վոսփորէն անցան այս առտու: Որովհետեւ խորհրդային Ռուսիա ներկայացուցիչ չունի նեղուցներու յանձնախումբին մէջ, այս երկու մարտանաւերուն ժամանումը չէր յայտարարուած եւ բնականաբար մեծ զարմանք պատճառած է: Կարեւոր փոփոխութիւն մը տեղի պիտի ունենայ Սեւ ծովու նաւային հաւասարակշռութեան մէջ, եթէ երկու մարտանաւերը հոն մնալու սահմանուած են:*

Նախարարութեան մը թուղթերը գողցուած

Անգլիոյ օդային նախարարութեան պատկանող երկու թղթատարական պայուսակներ գողցուեցան, ուրբաթ օր, երկու անծանօթներու կողմէ, որոնք աւարը ինքնաշարժի մը մէջ դնելով փախան: Կը հաւաստուի թէ պայուսակները շատ կարեւոր վաւերաթուղթեր եւ ծածկագիրներ կը պարունակէին: Որովհետեւ դրամ կամ չէք չկար պայուսակներուն մէջ, կը կարծուի թէ գողութիւնը կատարուած է լրտեսական մտքով, օտար պետութեան մը հաշւոյն:

Միջազգային Դրամատունը

Լա Հէյի երկրորդ ժողովը ամէն դժուարութիւն հարթած ըլլալով, այժմ խորհրդակցութիւններ կը կատարուին զուիցերիական կառավարութեան հետ, Միջազգային Դրամատան հաստատման մասին: Դրամատան բարոյական անձնաւորութիւնը պիտի հիմնուի զուիցերիական օրէնքին վրայ: Առաջին պայմանագրութիւնը 15 տարուան համար է: Զուիցերիական օրէնքին համաձայն, հանրաքուէ պիտի կատարուի, այդ պայմանաժամը երկարելու համար:

Հայկական աղօթքի՞ն ալ կարօտ են...

Լոնտոնէն կը գրեն մեզի Յունուար 17 թուականով.—

Լոնտոնի նաւային խորհրդաժողովի գումարման առթիւ, կրօնական արարողութիւն մը պիտի կատարուի, նախագահութեամբ Քէնթըրպըրիի արքեպիսկոպոսին:

Այդ արարողութեան ներկայ ըլլալու հրաւէր ուղղուած է նաեւ Լոնտոնի հոգեւոր հովիւ Մերուժան քահանայի: Ուշագրաւ է հրաւիրագրին հետեւեալ պարբերութիւնը.

— *«Գիտնալով հանդերձ թէ ձեր հայրենակիցները ներկայ պիտի չըլլան սոյն խորհրդաժողովին և ձեզ չեն շահագրգռեր ծովային սպառազինութեանց հարցերը, ատիկա պատճառ մը չէ որ չհրաւիրենք ձեր հոգեւոր Եղբայրութիւնը, բերելու համար մեզի մաղթանքներ եւ աղօթքներ»:*

Երկու սուրի մէջ մնացած

Խորհրդային միութեան եմտական գործավարութիւնը ստիպողական ժողով մը գումարեց անցեալ շաբթու վերջը, քննելու համար եմտական նոր տագնապը, որ անխուսափելի կը համարուի, իբրեւ հետեւանք հաւաքական հողագործութեան պայքարին: Գործավար Պրիուխանոֆ եւ ուրիշ պաշտօնեաներ բացատրեցին թէ հաւաքական հողագործութեան շարժումը արդէն նեղութիւն կը պատճառէ եմտական գործավարութեան, որովհետեւ այն տուեալները որոնց վրայ հիմնուած է հարկահանութիւնը, արժէք չունին այլեւս եւ պէտք է արմատապէս փոխել տուրքերու դրութիւնը:

Ամէնէն բարգաւաճ անհատ հողագործներուն մէկ մեծ մասը, որ նախապէս տուրք կը վճարէր, հիմա մտած է հաւաքական տնտեսութեան մէջ. իսկ կուլակներու դէմ մղուած խիստ քաղաքականութիւնը կործանած է լաւագոյն հարկատուները, որոնցմէ շատեր, իբրեւ չքաւոր գիւղացիներ, մտած են հաւաքական տնտեսութեանց մէջ:

Ժողովը վերջացաւ կիրակի, առանց որեւէ վերջնական որոշման յանգելու: Միայն բանաձեւ մը քուէարկուեցաւ, որով կը յանձնարարուի եմտական գործավարութեան՝ տուրքի նոր դրութիւն մը գտնել, որ սակայն պէտք է պահէ դասակարգային խտրականութիւնը եւ տուրքի տարբեր աստիճանները այն գիւղացիներուն համար որոնք հրաժարած են անհատական տնտեսութենէ: Նոյնիսկ այն գիւղացիներուն համար որոնք միեւնոյն հաւաքական տնտեսութեան մէջ կ'աշխատին:

Ընկերային ապահովագրութիւնը

Աշխատանքի նախարարութիւնը գեկոյցով մը կը ծանուցանէ թէ ընկերային ապահովագրութեան օրէնքէն օգտուողներու արձանագրութիւնը պիտի սկսի 1930 փետր. 5ին, բոլոր նահանգներուն մէջ: Գործատէրերը փետր. 1էն առաջ իրենց տրամադրութեան տակ պիտի ունենան տպագիր պատճէններ՝ 1928 ապրիլ 5ի օրէնքով նախատեսուած յայտարարութիւններն ընելու համար: Արձանագրութեան գործողութիւնները 2-3 ամիս ժամանակամիջոց կը պահանջեն: Կառավարութիւնը այդ ժամանակէն պիտի օգտուի, Խորհրդարանին վաւերացնել տալու համար օրէնքին նոր տրամադրութիւնները: Այդ 2-3 ամսուան ժամանակամիջոցէն յետոյ է որ պիտի սկսին գործատէրերուն եւ բանուորներուն վճարումները:

Օրէնքին տրամադրութեամբ, իւրաքանչիւր բանուոր իր շահածին 3 առ հարիւրը պիտի վճարէ: Նոյնքան ալ պիտի վճարէ գործատէրը, անոր հաշուին, որպէսզի կարելի ըլլայ թոշակ տանալ հիւանդութեանց, անգործութեան, ծերութեան եւն. օրերուն:

Մինչեւ վերջին դատաստան...

Ինչպէս գրած էինք երէկ, Լա Հէյի ժողովը վերջացուց գերմանական հատուցումներու խնդիրը, եւ հիմա կը քաշքշէ Հունգարիոյ, Ռումանիոյ, Պուլկարիոյ, Յունաստանի եւլն. վերաբերեալ խնդիրները որոնք չափազանց խառնակ են: Տակաւին կարելի չէ եղած բանաձեւ մը գտնել որ գոհացնէ բոլորն ալ, այս կամ այն կէտի մասին:

Ուրբաթ օրուան նիստին մէջ, Պ. Սնօտըն, Անգլիոյ ելմտական նախարարը, ձանձրանալով անվերջ վիճաբանութիւններէն, հետեւեալ սուր խայթոցը արձակեց.

— Տասնըհինգ օրէ ի վեր ճառ միայն կը լսենք: Ամէն անգամ որ լուծում մը կ'առաջարկուի, պատրուակ կը դառնայ նոր շաղակրատութեանց: Արդ, ես իմ մասիս երկու ելք կը տեսնեմ, խնդիրը լուծելու համար,— կա՛մ ժողովը յետաձգել մինչեւ վերջին դատաստան, եւ կամ արեւելեան պատուիրակները փակել փոքր սրահի մը մէջ, ուր կ'ուտեն-կը խմեն, մինչեւ որ եզրակացութեան մը յանգին: Ես կուսակից եմ երկրորդ միջոցին:

Ժողովը որոշեց որ Փոքր Համաձայնութեան պատուիրակները խորհրդակցին մինչեւ վերջին կէտը: Միայն մէկ ժամ տրուեցաւ ճաշի համար:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ-ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ կուսակցութեան խորհրդարանային խմբակցութիւնը նոր նախագահ ընտրեց ներքին գործերու նախկին նախարար Պ. Բ. Շօթանը, ներքին վէճերու հետեւանքով: Նախորդ նախագահ Պ. Տալատիէ հրաժարական տուած էր քանի մը օր առաջ:

ՄԱՍՆԱԿԻ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼ մը տեղի ունեցաւ առջի օր, կալըրի Լաֆայէթի աշխատանոցներուն մէջ:

ԱՒԵԼԻ ՀԶՕՐ ՕԴԱՆ ՑԷՓԼԻՆԸ.— Անգլիական R. 100 դեկաւոր օդապարիկը 12 ժամ օդին մէջ մնաց եւ արագութեան փորձ կատարեց ուրբաթ օր, Լոնտոնի շրջակաները: Իր առաւելագոյն արագութիւնը անցաւ ժամական 130 քիլոմեթրը, ինչ որ կը գերազանցէ «Կոմս Ցէփլին»ի մրցանիշը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

(1917 Թ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ — 1920 Թ. ՆՈՅԵՄԲԵՐ)

ՀԱՏՈՐ ԱՌԱՋԻՆ

ՀՏԳ. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍՅԱՆԻ

Հրատ. Ա. Ս. Ֆ. Ի.

Der ALTE

Հայկական սովետական հանրապետության հարկային համակարգի պատմությունը ներկայացնող այս աշխատությունը առաջին անգամ է լույս տեսնում։ Հեղինակը, որ ավելի քան 30 տարի զբաղվել է հարկային գործի պատմության հարցերով, հիմնվելով հարուստ նյութերի վրա, ներկայացնում է Հայաստանում հարկային համակարգի ստեղծման, զարգացման և կատարելագործման ուղիները։

Գիրքը նախատեսված է ֆինանսական աշխատողների, տնտեսագետների, պատմաբանների և ուսանողների համար։

Գինը 3 ռուբլի 50 կոպեկ

Ստացվում է «Յառաջ» հրատարակչության գրավաճառանոցներում և գրքերի բաժանմունքներում։

Ուղարկվում է նաև փոստով։ Պատվերները ուղարկել հետևյալ հասցեով՝ Երևան, Ալավերդյան 6։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

(1917 Թ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ — 1920 Թ. ՆՈՅԵՄԲԵՐ)

ՀԱՏՈՐ ԱՌԱՋԻՆ

ՀՏԳ. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍՅԱՆԻ

Հրատ. Ա. Ս. Ֆ. Ի.

Der ALTE

Հայկական սովետական հանրապետության հարկային համակարգի պատմությունը ներկայացնող այս աշխատությունը առաջին անգամ է լույս տեսնում։ Հեղինակը, որ ավելի քան 30 տարի զբաղվել է հարկային գործի պատմության հարցերով, հիմնվելով հարուստ նյութերի վրա, ներկայացնում է Հայաստանում հարկային համակարգի ստեղծման, զարգացման և կատարելագործման ուղիները։

Գիրքը նախատեսված է ֆինանսական աշխատողների, տնտեսագետների, պատմաբանների և ուսանողների համար։

Գինը 3 ռուբլի 50 կոպեկ

Ստացվում է «Յառաջ» հրատարակչության գրավաճառանոցներում և գրքերի բաժանմունքներում։

Ուղարկվում է նաև փոստով։ Պատվերները ուղարկել հետևյալ հասցեով՝ Երևան, Ալավերդյան 6։

ՀՀ ԳԱԱ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ Է

Ս. Ա. ՓԵՏՈՍՅԱՆ

(Ի ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԶՈՒԳԱՀԵՌՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ)

Մոր հետ միասին ես էլ ուզում էի գնալ, բայց ինձ չտարան։ Ես ուզում էի տեսնել, թե ինչպես են մորս ծեծելու

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Ա. Ե. Կ. Խաչի Մանուկներու Պաշտպանութեան Փարիզի մասնաճիւղին թէյասեղան-հաւաքոյթը իր անդամներու և հիւրերու համար այսօր Կիրակի ժամը 3ին, 71 Ave. Kléber.

ՓԱՐԻԶԻ ՌՈՒՍԱՀԱՅ ԿԱՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

Այսօր կիրակի իրիկուն ժամը 9.30ին

8 Rue Jean Goujonի սրահներուն մէջ

պարեր մինչեւ առաւօտ — Մուտք 25 ֆրանք

Ուշադրութիւն նոր հասցէին

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉԸ

ՖԷՊԻՒՍ — PHÉBUS

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ 23 Bld. Bonne Nouvelle, *ՀԻՆ ՀԱՍՑԷԻՆ ՄՕՏԻԿԸ*

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: *20—37*

կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւններ

կը կատարէ ծննդաբերութիւններ

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրութեամբ: կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ՄԱՍԻՍ ԳՈՀԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

57A Rue Nationale, MARSEILLE

ԱՐԱՐԱՏ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՄԵԾ Վ.ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

30 Rue St. Basile, MARSEILLE Téléphone: 14-29 Man.

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՆԵՐԱԾՈՒՄ ԵՒ ԱՐՏԱԾՈՒՄ

ձուկ եւ ընտիր ամէն տեսակ նպարեղէններ, գիները անմրցելի. ապրանքներու անմիջական եւ խնամեալ յանձնում

ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ԿԸ ՄՆԱՔ

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք գաւառէն եւ արտասահմանէն

ՕԹԷԼ "ԼԻՒՔՍ,, ԱԼԷՆՊԻ ՓՈՂՈՑ, ՊԷՅՐՈՒԹ

Տէր եւ Տնօրէն Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ

Հայկական այս պանդոկը հիմնուած է Պէյրութ, նոր եւ գեղեցիկ շէնքի մը մէջ բոլորովին մաքուր եւ շքեղ կահաւորութեամբ, օժտուած առանձին գրադարանով, մասնաւոր բաղնիքով եւ ելեքտրականութեամբ:

Իր անթերի սպասարկութեան, խիստ մաքրութեան, հանգստաւէտ պայմաններու շնորհիւ արդէն իսկ «ՕԹԷԼ ԼԻՒՔՍ»ը դարձած է Ամերիկայի, Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ հայ ճամբորդներու միակ ժամադրավայրը: Հաճելի միջավայր, դիւրամատչելի գին:

ԺԱՄԱԳՈՐԾ ԵՒ ՈՍԿԵՐԻՉ

ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

29 Rue Mathis, փարիզ, մէթրօ' Crimée,

Չափաւոր գին

«ԲՈՒԺԱՆՔ»ի լոյս տեսաւ Յունուարի թիւը (թիւ 43, Դ. տարի) 40 էջ, պատկերազարդ, ճոխ բովանդակութեամբ: Տարեկան բաժնեգին՝ 35 ֆր., (Ֆրանսա, Սուրիա), 40 ֆր. (Պալքաններ), 2 տոլար (ուրիշ երկիրներ): Դիմել՝ Dr. Krikorian, 126 Fbg. St. Denis, Paris: *Հատով կը ծախուի՝* փարիզ' *Սէն.Միշէլ եւ Պէլվիլ,* Լիոն՝ *Պ. Ն. Յակոբեանի եւ* Մարսէյլ' *Պ. Նազարէթ Բինէճեանի քով:*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արեան եւ վեներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ճերմամիզ.) եւ վարխափ: Մասն. լապօռաթուառ: Ողճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12:

L'ATELIER

Ամէն իրիկուն ժամը 8.30ին

L'Admirable visite

et Bilora

օր ընդ. մէջ

VOLPONE

Տք. գաղտ. գիտութ. գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (Կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի Եշ.է: 62 Ruede la Rochefoucauld *բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ.* Métro *և* Nord Sud: Pigalle.

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

O. M. OHANESSIAN

Marque déposée MELKON

եթէ կ'ուզէք ճաշակել արեւելեան համեղ անուշեղէններ, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վաճառանիշով՝ *Լօքում, փաքլավա, քատայիֆ, հէլվա, եւայլն:*

25 Rue Vilin, Paris (20e)

Հեռաձայն Menil. 69—15

EMPIRE Միգիր-Հօլ՝ 37 Av. Wagram

Կ'ուզուի *արեւելեան եւ եւրոպական խոհարար մը, փութով դիմել «Յառաջ»ի:*

WAGRAM AUTO

75 Av. de Wagram

63 Av. Gde. Armée

149ter Bd. Villette,

84 Rue de l'Aqueduc

Արտօնագիր' Թուրիստ 150, քամիոն 220, Մոթօ-սայտ 100, Թաքսի 50, մասն. դաս 15, մեքեն. դաս ձրի:

Մ. ՆԻՍԱՆԵԱՆ

Փարիզի բժշկական ֆաքիւլթէի Ե. տարին աւարտած՝ կը կատարէ ներարկումներ (ենթերակային, ենթամաշկային եւն.) եւ մարձումներ (massage).

Կ'ընդունի ժամադրութեամբ:

23 Rue Jean de Beauvais, Paris (Ve).

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. STEPHAN

1000+930

VELEDIAN & ZINN

ESCHENHEIMER ANLAGE 22

FRANKFURT A. M.

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Ծխախոտ, չոր պտուղներ, ընտանի եւ վայրի մորթեր, եւայլն:

ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Նոր եւ գործածուած մեքենաներ, երկաթեղէն, կաշեղէն, եւայլն:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (հաստատուած 1923ին)

CABINET **V. YARJANIAN**

Հասցէ՝ 5 rue du Cardinal Mercier, PARIS (9e)

Tél. CENTRAL, 97-39 *եւ* 96.70

կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դատեր *պաշտպանելով ֆրանսացի հանրածանօթ պաշտօնակիցներու հետ, վարչական եւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում: Արկածի դատերու մասնաւոր ճիւղ, առանց կանխավճարի: ՖՐԱՆՍԱ մտնելու համար, ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացում: (ԱՖԻՏԱՎԻԹ): Քաղաքային ամուսնութեան արագ գործողութիւն: Վիզա ամէն երկրի համար:*

Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եկած գիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս: Խորհրդակցութիւնները ձրի են:

Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի Կիրակիէ

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅԵՐ

բացուած է

DORK

կօշիկի վաճառատունը

46 Grand 'Rue de la Guillotière, LYON

Այրերու եւ կանանց ամէն տեսակ կօշիկներ

ՏՕՔԹ. Յ. ՔԻՒԹԻՒՔԵԱՆ

30 Ave. de Bellevue, CHAVILLE (S. et O.)

Թրամուէյ Թիւ 1, շոգեկառք' կառ. Մոնփարնասէն

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԷ ներքին, վեներական և մորթի հիւանդութիւններ

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ՝ ամէն օր ժմ. 10—13 և 15—20 և ժամադրութեամբ

ODEON COLUMBIA

Տիեզերահռչակ *Քոլոմպիա* եւ *Օտէօն* վաճառանիշով հայերէն, յունարէն, Թուրքերէն փլաքներու ճոխ տեսակներ եւ *փորթաթիֆ* կրամաֆոններ: եւրոպական եւ արեւելեան նպարեղէններու ճոխ մթերք աժան գիներով կը գտնուին

ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

ԳԱՅԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

150 Rue Moncey, LYON

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

ՁԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵԼԷ ԱՌԱՋ

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ **ՋԱԿՈՐԻՏԷՍ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ**

ՅՈՒՆԱԿԱՆ *կօշիկի գործարանը*

18 Rue MONCEY, 18 Lyon

Փլաս տիւ Փոնի մօտ

Հայերու համար հարիւրին 20 զեղչ

FUMISTE-COUVREUR

PLOMBIER

Կը ստանձնեմ կապարի եւ զինկի ամէն տեսակ գործեր, մասնաւորաբար ջուրի խողովակներու զետեղում եւ նորոգութիւն: Դիմել Նամակով՝

A. TATOULIAN*ի*

12 Rue Elie, Gentilly, (Seine)

Գ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ, անդամ Société des Comptables (E. C. I.),

150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 76-42

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷՄ այցելու տոմարակալութիւն փոքր ամսավճարով:

ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affaires*ի*, Bénéfices Commerciaux*ի և* Impôts sur le revenue*ի*

Առեւտր. ընկերութիւններ կը կազմեմ եւ կը լուծեմ:

Կրնամ ձեզ գերծ պահել Chiffred'Affaires*ի եւ* BénéficesCommerciaux*ի տուրքերէն եթէ արհեստաւոր էք. զոր օրինակ* Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, *շապկագործ, ժամագործ, դերձակ, կօշկակար, տաղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր ընտանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ* apprenti *ունենաք:*

ՄԻԱՅՆ 250 ՖՐ. ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ *դուք կարող էք տիրանալ ձեր սեփական հողաբաժնին-Փարիզի շրջակաները ուր կրնաք շինել ձեր տունը նոյնպէս ամսավճարներով:*

Մանրամասնութիւններու համար դիմեցէք՝

"ՏԱՐԱՍՈՎ - ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ - ԲԷԳՋԱԴԵԱՆ"

Հայկական գրասենեակը՝ 18 Rue Chaussée d'Antin. *Մէթրօ՝* Opéra *կամ* Chaussée d'Antin, *ամէն օր ժամը 10—12 եւ 3—7, իսկ Կիրակի ժամը 10—12:*

Boulogne, Billancourt, Issy, Chaville *եւ* Viroflay *ապրող կամ աշխատող հայրենակիցները կարող են դիմել նոյն գրասենեակի մասնաճիւղը՝* 87bis Bld. de la République, Boulogne, *Պ. Տ. Բէգզադեանին Գշ. եւ Ուր. իրիկուն ժամը 6—8, իսկ Կիրակի ժամը 4—6: Կիր. օրերը կարելի է դիմել նաեւ Հայոց եկեղեցիին դիմացի* Café Rest. 22 Rue Jean Goujon *ժամը 10—12 Պ. Տէր Աբրահամեանին:*

ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒԷ ՎՃԱՐՈՒՄԻ

ՁՐԻԱԲԱՐ կ'ուղեկցինք ձեզ ընկերութեան ինքնաշարժերով հողաբաժինները ցոյց տալու համար: Բոլոր բացատրութիւնները հայերէն:

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet *և* Anvers Autobus J. J.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ *Աղիքի* հիւանդութիւններ, յատուկ յարկաբաժին *Վեներական* եւ *Մորթի հիւանդութեանց.* ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկորի*, Ջղային, Արեան հիւանդութիւններ եւ ցողացաւ:

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷԼ)

Contentieux Général, (Accidents) R. C. Seine 423631

Հասցէ՝ 72 Rue de Ménilmontant, Paris (XX)

Հեռաձայն Ménilmontant 96-74

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր եւ պաշտօնական գրութիւնք, դիւրամատչելի պայմաններով:

ՓՈՂՈՑԻ ԱՐԿԱԾԻ ԴԱՏԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, ԱՌԱՆՑ ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ:

Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսօրէ վերջ 2-3, իրիկուան 7էն 8.30:

Մէթրօ՝ Ménilmontant *եւ* Martin Nadaud, *Թրամուէյ 5 եւ 26, Օթօպիւս* BC, BG, O *եւ* Q.

Columbia — ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԻԱՅՆ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՔՈՎ

Կը ծախուին հայկական եւ կովկասեան երգերու, պարերու եւ եղանակներու ODEON *և* COLUMBIA *վաճառանիշով փլաքները: Ճոխ մթերք յունարէն և թուրքերէն փլաքներու: Ապառիկ ֆոնօներ ամիսը 45 ֆր. ամսավճար: Ձեր փնտռած որեւէ փլաքը պիտի գտնէք մեր մօտ:*

56 Rue Piat, Paris (20) *Մէթրօ՝ Պէլվիլ, Թրամ. 26 և 5*

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր *եւ* Տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ (ՊՈԼԻՍ)

Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներու, օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ: Իրաւագիտական գրասենեակ, կալուածական առուծախ, դատական հետապնդումներ, թարգմանութիւն, Գոմիսիոն, Ֆրանսա մուտքի հետապնդումներ, տուն շինողներու փոխատուութիւն եւայլն:

Ամուսնութիւն եւ ամուսնալուծում:

Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն:

Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ:

Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.

Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքներու մէջ:

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

MAISON JOLIVET

17 Rue St. Lazare (Rue St. Georgesի անկիւնը)

Nord-Sud: N. D. de Lorette, Թէլ. Trudaine 24-83

ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ՏԱՔՈՒԿ

Եթէ կ'ուզէք առանց վտանգի նիհարնալ, գործածեցէք հացի տեղ մեր մասնաւոր եղանակով պատրաստած GRESSIN JOLIVET *հացերը:*

Ունինք խաշխաշով, շուշմայով, ճապուռով եւ քիմիոնով պատրաստուած հացեր:

Փարիզի մէջ ապսպրանքները կը յանձնուին բնակարան

Ներկայ կտրօնը ներկայացնողին հարիւրին 15 զեղչ

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿ. ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԹԻՖԼԻԶԻ Կ. ԽԱՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻԶԱՍԵՌԱՅԻՆ, ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

42 Rue des Acacias, PARIS (17e) Մէթրօ՝ Etoile

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամբ

իսկ կիրակի օրերը միայն ժամադրութեամբ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շի.	40 շի.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN — Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration — Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 21 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

21 JANVIER 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1166 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

"ՀԻՆԳ„ԵՐՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Բոլորին աչքերը ուղղուած են Լոնտոն, ուր կը բացուի, այսօր իսկ, «Հինգերու» ժողովը:

Միջազգային դիւանագիտութիւնը նոր ճիգ մը կը փորձէ՝ սպառազինութեանց կրճատման ճամբուն վրայ: Փորձ մը, որ ճակատագրական նշանակութիւն պիտի ունենայ ծանօթ աշխարհակալներուն ներքին եւ արտաքին քաղաքականութեան վրայ:

Արդարեւ, Լոնտոնի խորհրդաժողովը առաջինն է իր տեսակին մէջ, ժողովներով այնքան հարուստ այս ժամանակաշրջանին:

Եւ անհամբերութեան նշաններ կ'երեւան շահակից շրջանակներուն մէջ, շատ հասկնալի պատճառներով:

Նախ որ այս փշոտ հարցին մէջ ալ, կշիռը կը գտնուի մեր ժամանակներու երկու հզօր աշխարհակալութեանց, Մեծն Բրիտանիոյ եւ Մ. Նահանգներուն միջեւ: Իսկ այս երկուքը, վստահ՝ իրենց ուժին վրայ, արդէն պատրաստ են գետին մը որ լուրջ մտահոգութիւն կը պատճառէ միւսներուն, մասնաւորապէս Ֆրանսայի եւ Ճափոնի: Հինգերորդը, Իտալիան, յաւակնութիւն չունի գերազանցելու մէկը կամ միւսը: Բայց չի հանդուրժեր որ Ֆրանսան իրմէն աւելի զօրաւոր ըլլայ, ծովուն վրայ:

Իբրեւ ընդհանուր քաղաքականութիւն, Մ. Նահանգները կ'ուզեն գտնուիլ Անգլիոյ հետ միեւնոյն գծին վրայ, մինչեւ 1936 դեկտ. 31: Ցետոյ կը պահանջեն որ Լոնտոնի համաձայնութիւնը վերջնական համարուի եւ այլեւս չվերաքննուի Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ:

Անգլիան ալ հակառակ չէ առաջին տեսակէտին, բայց երկրորդին տեղ կ'առաջարկէ որ գոյանալիք համաձայնութիւնը փիրացնէ Ազգերու Դաշնակցութեան զինաթափութեան աշխատանքը:

Ֆրանսան յառաջ կը քշէ իր ազգային պաշտպանութեան պահանջները, կրճատման սահմանը սահմանելու համար: Ամէն պարագայի մէջ, չընդունիր Իտալիոյ հետ հաւասար սարքանի վրայ մնալ, մասնաւորապէս օժանդակ նաւերու տեսակէտով: Մինչդեռ «քոյր ազգը» բացարձակ պայման կը դնէ հաւասարութիւնը, պնդելով թէ Իտալիոյ պաշտպանութեան պէտքերը հաւասար են Ֆրանսայի պէտքերուն:

Համաձայն պաշտօնական վիճակագրութեանց, Մեծն Բրիտանիան այժմ ունի 1,250,000 թոնօ տարողութեամբ մարտանաւ, Մ. Նահանգները՝ 1,150,000, Ճափոն՝ 830,000, Ֆրանսա՝ 725,000, Իտալիա՝ 275,000: Կը հետեւի թէ Մեծն Բրիտանիան եւ Մ. Նահանգները միասին ունին 2,400,000 թոն, իսկ միւս երեքը հաւաքաբար՝ միայն 1,630,000: Եթէ Գերմանիան (120 հազար) եւ Սպանիան (90,000) ալ հաշուենք, 1,840,000: Այս թուանշաններէն դուրս կը մնան այն մարտանաւերը որոնք նոր կը շինուին կամ պիտի շինուին, բոլոր պետութեանց, այլ մանաւանդ Մ. Նահանգներուն կողմէ (260,000 թոն):

Ինչպէս բսինք, շատեր յոռետես են, կը վիճին բացէ ի բաց, ժողովը չբացուած: Կը թուի թէ անակնկալներ պատահիլ չպիտի ըլլան առաջին օրերէն իսկ: Շատ կը խօսուի, մասնաւորապէս, իտալական ելոյթի մը մասին, նեղը դնելու համար Ֆրանսան: Փոթորիկ մը կը սպասուի կամ զրահաւորներու, եւ կամ սուզանաւերու ջնջման առթիւ:

Առաջինը, անշուշտ, օդին մէջ արձակուած փամփուշտ մը պիտի ըլլայ, ուրիշ սակարկութիւններ արժեցնելու համար: Սուզանաւը տկարներուն զէնքն է, եւ երկու հսկաները, Անգլիա եւ Ամերիկա, պարզապէս իրենց գերակշռութիւնը շեշտել կ'ուզեն, մէջտեղ դնելով այդ հարցը: Եւ նորէն, պայքարը պիտի մղուի Ֆրանսայի ու Իտալիոյ միջեւ, որոնք անմիջական մրցակիցներ են Միջերկրականի մէջ:

Անգլիա եւ Ամերիկա լայն ծովերուն վրայ կը տիրապետեն իրենց 38 առաջնակարգ եւ նորագոյն զրահաւորներով: Ֆրանսա եւ Իտալիա միասին ունին միայն 13 զրահաւոր: Իսկ Միջերկրականի տիրապետութեան տեսակէտով, առաւելութիւնը Ֆրանսայի կողմն է ընդդէմ Իտալիոյ, որ ոչ միայն աւելի արագ շարժիլ կ'ուզէ, այլեւ թեւերն երկարել դէպի ովկիանոսները: Եւ որովհետեւ չունի կարողութիւն, ապա ուրեմն կը պահանջէ որ Ֆրանսան ալ իրեն հետ քալէ, փոխանակ երկու երեք անգամ աւելի առաջ անցնելու:

Այս է պատճառը որ, տեղական մամուլը խորհրդաժողովին կ'ընծայէ աւելի քաղաքական, քան թէ մասնագիտական արժէք: «Մաթէն»ը երէկ վկայ կը կանչէր Քոլպէրը, խտացնելով Ֆրանսայի տեսակէտը. «Ամէն ազգ պէտք է նաւերու իր բաժինը ունենայ, համաձայն իր ուժին, իր նաւահանգիստներու եւ ծովեզերքներու թիւին»: Այս նշանախօսքն ալ, իր կարգին, անդրադարձութիւն մըն է Իտալիոյ, որ կը խոստովանի իր անկարողութիւնը, բայց չի հրաժարիր զանազան իրաւունքներէ կամ յաւակնութիւններէ:

Ամէն պարագայի մէջ, Լոնտոնի խորհրդաժողովը կոչուած նոր էջ մը բանալու ժամանակակից պատմութեան մէջ, իր առակարգին նորութեամբ եւ ծանրութեամբ:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՀՐԱԺԱՐԱԾ ԹՐԱԿԻԱՅԷՆ

Պոլսոյ «Վաքըթ» լրագիրը հետեւեալ յօդուածը կը թարգմանէ Թրակիոյ պուլկարական ընկերութեան «Թրակիա» թերթէն.

— «Թրակիոյ մէջ երեք տեղ դեռ մաս մը Պուլկարներ կան.— Էտիրնէ, Քըրք քիլիսէ, Քօրֆալը: Սակայն Թուրք կառավարութիւնը միշտ անոնց կ'ըսէ. «կորսուեցէք այստեղէն»: Ասիկա խօսքով չըսեր անշուշտ, բայց իր ձեռք առած միջոցները, յարուցած արգելքները եւ բռնած ընթացքը այդ իմաստը կուտան, 1922 23ի ամրան, Քըրք քիլիսէի Պուլկարները յանձնուեցան ալպանացի գաղթականներուն, որոնք կողոպտեցին եւ ջարդեցին զանոնք: Պուլկար ժողովուրդը սարսափի մատնուեցաւ եւ խմբովին Պուլկարիա խուժեց: Ցետոյ միայն մենք կասեցուցինք արտագաղթը: Սակայն Թուրքերը հազար տեսակ արգելք յարուցին, հասկցնելու համար այդ Պուլկարներուն թէ այլեւս չեն կրնար ապրիլ իրենց հողին վրայ: Մինչդեռ ամէն Թուրք ազատօրէն կ'երթեւեկէ Պուլկարիոյ մէջ, Թրքաբնակ Պուլկարները, ընթակայ են կասկածի եւ թշնամական վերաբերումէ ներշնչուած սեղմումներուն: Իբրեւ փախստական վտարուեցան այն Պուլկարները, որոնք 1913ին փախած եւ յետոյ վերադարձած էին, եւ կամ անոնք, որոնք պուլկար բանակին մէջ ծառայած են:

Երբ Թուրք հայրենակցի մը մազին դպչող ըլլայ, Թուրքիա անմիջապէս աժագին խնդիր կը յարուցանէ: Իսկ մենք բոլորովին անտարբեր կը մնանք մեր հայրենակիցներու կրած նեղութեանց հանդէպ: Այս ընթացքը չեմ կրնար ըմբռնել:

Թուրք կառավարութիւնը վերջերս հետեւեալ տնօրինութիւնները ըրած է.—

1.— Պուլկար մը բնավայրէն երեք քիլոմէթր հեռուն չի կրնար երթալ: Իսկ այս սահմանին մէջ իսկ ճամբորդելու համար, պէտք է արտօնութիւն առնէ ոստիկանութենէն: Իսկ աւելի հեռուն երթալու համար ալ, Էնկիւրիէն հրաման առնելու է:

2.— Թուրքիոյ մէջ ոչ կալուած կրնան գնել, ոչ ալ արհեստ գործադրել այն բոլոր անձերը որոնք 1922-23 տարուան ընթացքին օտար բանակի մէջ ծառայած են:

Այս սեղմումներուն նպատակը պարզ է: Պուլկարներու համար գոյութեան իրաւունք չկայ Թուրքիոյ մէջ: Մինչդեռ, Պուլկարիոյ Թուրքերը իրենց ուզածին պէս կ'ապրին եւ կ'օգտուին պուլկար քաղաքացիի բոլոր իրաւունքներէն:

Ահա հանրապետական Թուրքիան եւ միապետական Պուլկարիան:

Իմ կարծիքով, Պուլկարի մը մազն անգամ պէտք չէ զոհել Թուրքիոյ բարեկամութեան սիրոյն: Նէօյի դաշնագիրը Մարիցայի երկայնքէն ելք մը տրամադրած է մեզի: Այս ելքը օր մը իրականութիւն դառնալու է: Եւ բնութիւնն իսկ ցոյց կուտայ թէ Պուլկարիա միայն այն ատեն հանգիստ կ'ըլլէ, երբ իրեն կցուի ամբողջ Թրակիան:

Այս կացութեան մէջ, մենք ոչ մէկ ատեն կրնանք բարեկամ ըլլալ Թուրքիոյ, որ աչք տնկած է Արեւմտեան Թրակիոյ եւ Պալքաններուն:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Այսօրուան մեծ ժողովը Լոնտոնի մէջ

Այսօր կը բացուի Նաւային ժողովը, Լոնտոնի մէջ, մասնակցութեամբ Անգլիոյ, Մ. Նահանգներու, Ֆրանսայի, Իտալիոյ եւ Ճափոնի պատուիրակներուն: Բոլոր թերթերը սիւնակներ կը նուիրեն այս խորհրդաժողովին, որ կա՛մ պիտի խզուի քանի մը օրէն եւ կամ պիտի տեւէ երկու-երեք ամիս, իրական արդիւնքի մը հասնելու համար:

Ֆրանսական մամուլը շատ յոռետես կ'երեւայ վերջերս, նկատի առնելով 1. անգլեւսաքսոն երկու պետութեանց ներքին համաձայնութիւնը. 2. Իտալիոյ յաւակնութիւնները:

Նիստերը տեղի պիտի ունենան Լորտերու մեծ ժողովասրահին մէջ, իսկ բացումը պիտի կատարէ Անգլիոյ թագաւորը:

Թուրքիոյ տնտեսական զօրաշարժը

Ինչպէս գրած էինք, քէմալական կառավարութիւնը պատրաստած է տնտեսական ծրագիր մը, որուն գործադրութեան համար տարեկան 15 միլիոն ոսկի պիտի ծախսէ:

Ծրագրին մէջ ամէնէն կարեւոր տեղը տրուած է բուրդի եւ բամպակի կերպասեղէններուն, որոնց համար տարեկան 70,000,000 ոսկի դուրս կ'ելլէ: Արդէն գոյութիւն ունեցող գործարանները պիտի ընդարձակուին եւ գիշերային աշխատանք պիտի հաստատուի, արտադրութիւնը աւելցնելու համար:

Որոշուած է նաեւ պետական պաշտօնատուններուն եւ դպրոցներուն համար միատեսակ կերպասէ հագուստ մը պարտադրիչ դարձնել:

Կարեւոր տեղ տրուած է նաեւ երկրագործական արտադրութեանց, որովհետեւ գարմանքով տեսնուած է որ տարեկան նկատելի քանակութեամբ ձիթապտուղ եւ թուզ կը ներածուի, հակառակ անոր որ Թուրքիա այդ արտադրութիւններով ծանօթ երկիր մըն է: Այսպէս, անցեալ տարի կէս միլիոն ոսկիի թուզ բերուած է օտար երկիրներէն:

1928ին, 5 միլիոն ոսկիի արտածումի փոխարէն 2,100,000 ոսկիի ողջ կենդանի ներածուած է: Ծրագրին մէջ միջոցներ ցոյց տրուած են Արեւելեան նահանգներու կենդանիներու արտածումը կանոնաւորելու համար:

Ծրագիրը յատուկ բաժին ունի նաեւ շաքարի գործարաններու ընդարձակման եւ թուղթի գործարան մը բանալու մասին:

Հնդիկներու անկախութեան պայքարը

Յառաջիկայ կիրակի, 26 յունուար, Հնդկաստանի բոլոր քաղաքներուն եւ գիւղերուն մէջ պիտի տօնուի «Անկախութեան Օրը», ի յիշատակ այն բաղձանքին որ յայտնուեցաւ վերջին համագումարին մէջ, բրիտանական Հնդկաստանի անկախութիւնը պահանջելու համար:

Այդ օրը հարիւրաւոր հրապարակային ժողովներ պիտի գումարուին ամբողջ Հնդկաստանի մէջ, որու ընթացքին շարք մը կարեւոր որոշումներ պիտի տրուին եւ քուէարկուին: Այդ բանաձեւերէն մէկը, զոր պատրաստած է հնդկական շարժման ծայրայեղ վարիչներէն Պունտիդ Նէրու, կ'ըսէ մասնաւորապէս,

— «Բրիտանական կառավարութիւնը ոչ միայն հնդիկ ժողովուրդը զրկած է իր անկախութենէն, այլ եւ իր քաղաքականութիւնը հիմնած է ժողովրդային զանգուածներու շահագործման վրայ եւ Հնդկաստանը կործանած է տնտեսական, քաղաքական եւ հոգեկան տեսակէտով: Մենք այն կարծիքէն ենք թէ Հնդկաստանը պէտք է անջատուի Մեծն Բրիտանիայէն եւ ստանայ իր կատարեալ անկախութիւնը: Մենք մարդկութեան եւ Աստուծոյ դէմ ոճիր կը նկատենք աւելի երկար ենթարկուիլ լուծի մը որ արդէն աղէտ մը եղած է մեր երկրին համար: Կ'ընդունինք, սակայն, թէ մեր ազատութիւնն ստանալու ամէնէն ազդու միջոցն է երբեք չդիմել բռնութեան: Ուրեմն, մենք մեր ճամբան կը պատրաստենք կարելի եղածին չափ դադրեցնելով ամէն կամաւոր «ընկերակցութիւն» բրիտանական կառավարութեան հետ, քաղաքացիական անհնազանդութեամբ մը՝ տուրքերու վճարման առթիւ»:

∴ Պոմպէյէն կը հեռագրեն թէ փոխարքան ուղղութեան ընդունեցաւ իսլամական պատուիրակութիւն մը, որ պատրաստակամութիւն յայտնեց մասնակցելու անգլեւհնդկական խորհրդաժողովին, որոշելու համար Հնդկաստանի նոր սահմանադրութիւնը:

Միւս կողմէ, Հնդկաստանի ազատական կուսակցութիւնը յայտարարութիւն մը հրատարակած է, որով կը բացատրէ թէ աւելի կանուխ կրնան ստանալ ինքնավարութիւնը, եթէ բոլոր հոսանքները համաձայնին անգլեւհնդկական խորհրդաժողովէն առաջ: Յայտարարութիւնը ցաւ կը յայտնէ կատարեալ անկախութեան պահանջներուն առթիւ, դիտել տալով թէ անոնք միայն խռովութեանց պիտի յանգին եւ թէ միայն միւս գաղթապետութեանց սահմանադրութիւնը կրնայ միացնել բոլոր ցեղերն ու կուսակցութիւնները: Յայտարարութիւնը վստահութիւն կը յայտնէ Անգլիոյ աշխատաւորական կառավարութեան եւ Հնդկաստանի փոխարքային:

Թուրքեւռուս առեւտուրը

Թուրքիոյ արտաքին գործավար Թէվֆիք Րիւշտի պէյ Էնկիւրիի մէջ հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ Թուրքեւռուս առեւտուրի մասին:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ ԺԵ.

Հմայեակ Տիւրկէրեան St. Laurent-du-Var	1000.—
Սէն'Թ Օլանի հայրենակիցներէն	290.—
Տրակինեանի հայրենակիցներէն (նախաձեռնութեամբ «Յառաջդիմասէր» միութեան)	325.—
Տրակինեանի հայրենակիցներէն (Պ. Ք. Վարդանի միջոցաւ)	300.—
Փօլ Տիւմայի Թուղթի գործարանի բանուորներէն (125).—	
Կ. Թուրիկեան	25.—
Խ. Փանոսեան	25.—
Ոմն	25.—
Ե. Յակոբեան	20.—
Գալճեան	10.—
Տ. Գրիգորեան	15.—
Յ. Պօյաճեան	5.—
Ամպրկա գիւղի հայրենակիցներէն (Մարսէյլ)	150.—
Բիւզանդ Տէօվլէթեանի արհեստանոցի բանուորներէն (145)	
Բիւզանդ Տէօվլէթեան	50.—
Միսաք Ջգնաւորեան	50.—
Հմայեակ Բաշաեան	15.—
Իսրայէլ Թէվէքելեան	15.—
Տիկին Աննիկ Տէօվլէթեան	15.—
Գումար	2335.—
ԺԴ. ցանկին գումարը	12,383.35
Ընդհ. գումար	14,718,35

∴

... Խմբագիր

ՍԷՆ'Թ ՕՊԱՆ (Պաս'գալփ), 16 յունուար.— Թուրքիայէն բռնի տեղահանուած մեր թշուառ եղբայրներուն անմիջական օգնութիւն հասցնելու համար «Յառաջ»ի ըրած կոչը, հոս, մեր մէջ ալ խոր արձագանգ գտաւ: Մի քանի ընտանիքներէ եւ ամուրիներէ բաղկացեալ փոքրիկ գաղութիս երիտասարդները շուտափոյթ հանգանակութեան ձեռնարկեցին եւ քանի մը ժամուան մէջ գոյացաւ 290 ֆրանքի գումար մը, զոր ձեզ կ'ուղարկենք, նուիրատուներու ցանկով միասին: Իհարկէ այս փոքրիկ գումարը մեծ արժէք մը չի ներկայացներ, սակայն բաւ է որ ամէն մէկ նուիրատու իր պարտականութեան գիտակից եղաւ իր թշուառ եղբայրներուն եւ քոյրերուն օգնութեան հասնելու համար, հոգ չէ թէ չնչին գումարներով: Երանի՜ թէ ամենուրեք մեր հայրենակիցները իրենց պարտք սեպէին անհրաժեշտ օգնութիւնը հասցնել մեր հալածական եղբայրներուն: Մեր ձեռնտուութեան ոգիով է որ մենք մեր գոյութիւնը պիտի պահենք համուր աշխարհի վրայ:

Յակոբ Խաչատուրեան

«ԿԱՐՄԻՐ ԴՐՕՇԱԿ», (Րոթէ Ֆանէ) Պերլինի համայնավարներուն պաշտօնաթերթը, արգիլուեցաւ ուրբաթ եւ շաբաթ, երկու անգամ իրարու վրայ, իր խմբագրականին մէջ ապստամբութեան հրաւիրած ըլլալով ժողովուրդը:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ կայսրութեան հռչակման 58րդ տարեդարձին առթիւ, հայրենասիրական մեծ տօներ կազմակերպուեցան Պերլինի համալսարանական ուսանողութեան կողմէ: Բազմաթիւ պաշտօնական անձեր ալ մասնակցեցան այս ցոյցերուն:

ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԳԱՐՆԱՆԻ ՀԱՐՑԵՐ

ՍՈՎԽՈՍՆԵՐԸ ԵՎ ՄԵՆՔ

Ս. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

Ինչպե՞ս են ապրում խորհրդային մարդիկ, ինչպե՞ս են նրանք վերաբերվում միմյանց, ինչպե՞ս են նրանք ընդունում հյուրերին, ինչպե՞ս են նրանք ուրախանում և տխրում, ինչպե՞ս են նրանք ամուսնանում և ամուսնալուծվում, ինչպե՞ս են նրանք դաստիարակում իրենց երեխաներին, ինչպե՞ս են նրանք ծերանում և մահանում, ինչպե՞ս են նրանք ապրում, ինչպե՞ս են նրանք մտածում, ինչպե՞ս են նրանք զգում, ինչպե՞ս են նրանք սիրում, ինչպե՞ս են նրանք ատում, ինչպե՞ս են նրանք հավատում, ինչպե՞ս են նրանք կասկածում, ինչպե՞ս են նրանք հիանում, ինչպե՞ս են նրանք զայրանում, ինչպե՞ս են նրանք ամաչում, ինչպե՞ս են նրանք վախենում, ինչպե՞ս են նրանք հուսահատվում, ինչպե՞ս են նրանք ոգևորվում, ինչպե՞ս են նրանք ձանձրանում, ինչպե՞ս են նրանք հոգնում, ինչպե՞ս են նրանք հանգստանում, ինչպե՞ս են նրանք աշխատում, ինչպե՞ս են նրանք ստեղծագործում, ինչպե՞ս են նրանք կարդում, ինչպե՞ս են նրանք գրում, ինչպե՞ս են նրանք նկարում, ինչպե՞ս են նրանք երգում, ինչպե՞ս են նրանք պարում, ինչպե՞ս են նրանք խաղում, ինչպե՞ս են նրանք սպորտով զբաղվում, ինչպե՞ս են նրանք ճանապարհորդում, ինչպե՞ս են նրանք հյուրընկալում, ինչպե՞ս են նրանք ընդունում հյուրերին, ինչպե՞ս են նրանք գնում հյուրերի մոտ, ինչպե՞ս են նրանք հրավիրում հյուրերին, ինչպե՞ս են նրանք ուղարկում հյուրերին, ինչպե՞ս են նրանք ողջունում հյուրերին, ինչպե՞ս են նրանք հրաժեշտ տալիս հյուրերին, ինչպե՞ս են նրանք նամակներ գրում, ինչպե՞ս են նրանք հեռագրեր ուղարկում, ինչպե՞ս են նրանք հեռախոսով խոսում, ինչպե՞ս են նրանք ռադիո լսում, ինչպե՞ս են նրանք հեռուստացույց դիտում, ինչպե՞ս են նրանք կինո գնում, ինչպե՞ս են նրանք թատրոն գնում, ինչպե՞ս են նրանք համերգներ լսում, ինչպե՞ս են նրանք թանգարաններ այցելում, ինչպե՞ս են նրանք ցուցահանդեսներ դիտում, ինչպե՞ս են նրանք գրքեր կարդում, ինչպե՞ս են նրանք թերթեր կարդում, ինչպե՞ս են նրանք ամսագրեր կարդում, ինչպե՞ս են նրանք գրքեր գրում, ինչպե՞ս են նրանք հոդվածներ գրում

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Տասը տարիէ ի վեր, ֆրանսական դատական իշխանութիւնները ստիպուած են կարգ մը դժուարութիւններու լուծում տալ, Ֆրանսա բնակող նախկին ռուս քաղաքացիներու եւ ընկերութիւններու վերաբերեալ հարցերու շուրջ:

Իրաւագէտ Տ. Փէչօրին, հեղինակած է կարեւոր երկ մը, պարզ ու յստակ մեկնաբանելով ֆրանսական օրէնքի տուած լուծումները նման հարցերու շուրջ, (Ed. Recueil Sirey):

Առաջին բաժնին մէջ Տ. Փէչօրին, գծած է Ֆրանսա բնակող գաղթական եւ խորհրդային քաղաքացի Ռուսերու օրինական կացութիւնը եւ զանոնք վարող օրէնքները:

Երկրորդ բաժինը որ ամէնէն կարեւորն է, նուիրուած է Ֆրանսա գտնուող ռուսական ընկերութիւններու եւ անոնց կապուած բազմաթիւ հարցերու, որոնց մանրամասն մեկնաբանութիւնը կուտայ հեղինակը:

Տ. Փէչօրին շահեկան գլուխ մը եւս նուիրած է Ֆրանսա գտնուող խորհրդային ընկերակցութեանց իրաւաբանական արժէքին, հարց մը որ զարդ չէր ուսումնասիրուած ֆրանսացի հեղինակներու կողմէ:

Աշխատասիրութեան մէկ մասը յատկացուած է նիւթի մը, որ գեռ պէտք եղած չափով ծանօթ չէ Եւրոպայի, — օտարներու կացութիւնը՝ Խորհրդային Ռուսիոյ մէջ: Գիտենք թէ գիւրին չէ ուսումնասիրել խորհրդային օրէնսդրութիւնը: Այս բաժինն ուրեմն, մասնաւոր շահեկանութիւն մը կը ներկայացնէ: Օտարներու վերաբերեալ խորհրդային օրէնքները վերլուծելով, Պ. Փէչօրին շատ ճշգրիտ գնահատումը կ'ընէ այդ օրէնքին, որ ըստ երեւոյթին, շատ ազատութիւններ կուտայ, բայց իրականութեան մէջ, ամէնէն տարրական իրաւունքներն իսկ չերաշխաւորեցին:

ԱԹԷՆՔԷՆ կը հեռագրեն թէ ուսանողներու կողմէ մեծ ցոյցեր տեղի ունեցան, համալսարանին վերաբացման առթիւ: (փակուած էր վերջերս, 400 ուսանողներու դասադուլին հետեւանքով): Ցուցարարները խուժեցին դասախօսութեանց սրահը եւ վռնտեցին ուսուցիչները: Ընդհարումներ տեղի ունեցան դասադուլը խանգարող ուսանողներուն հետ, որոնց հակառակորդները խորտակեցին համալսարանի բժշկական ճիւղին դուռները եւ պատուհանները: Ոստիկանութիւնը միջամտելով երբակալութիւններ կատարեց:

ԹՈՒՐՔԻԱ

(Քաղուած Թուրք Թերթերէն)

ՆՈՐ ԿՈՂՈՊՈՒՏԸ

Ինչպէս գրած էինք, Թուրքիոյ Տէֆթէրտարութիւնը հրահանգ մը պատրաստած է, նուէրներէն ալ տուրք գանձելու համար: Պոլսոյ «Նոր Լուր»ը մեկնաբանելով այս հրահանգը, դիտել կուտայ (12 յունուար).

— Այս հրահանգով օրինական տրամադրութիւնը հասկցուեցաւ եւ ամէն հաստատութիւն նուիրատուութիւն ըլլալու պարագային, պիտի գործէ այս հրահանգին համաձայն:

Միայն անորոշ մնացած կէտը նուիրատուութեան ձեւն է: Երբ մէկը առանց որոշելու գումարի մը գործածութեան եղանակը ուեւէ գումար կը նուիրէ եկեղեցիի մը, հիւանդանոցի մը, որբանոցի մը, գործածութեան ձեւը այդ հաստատութեան վարիչներուն ձգելով, ատիկա օրէնքին որոշած նուիրատուութիւնն է եւ հետեւաբար ենթակայ է տուրքի: Իսկ երբ մէկը գումար մը կուտայ հիւանդանոցին, որով հիւանդանոցին պէտք եղած դեղերը պիտի հայթայթուին, կամ պատսպարեալներու նպարեղէնը պիտի գնուի, կամ տարեկան փայտը պիտի առնուի՝ այսինքն տրուած գումարը փոխարէն մը, նպատակ մը ունի եւ անով գնուելիք առարկայ մը կայ, կամ եկեղեցիի գումար մը կուտայ, որպէսզի եկեղեցին մոմը կամ իւղը հայթայթուի եւ կամ վարժարանին մէկ կամ մէկէ աւելի տղոց թոշակին յատկացուի— որովհետեւ մեր վարժարանները պետական դպրոցներու նման ձրի կրթութիւն չեն կրնար տալ եւ ամէն ձրիավարժ աշակերտ պաշտպան մը ունի եւ չունեցողին թոշակն ալ եկեղեցին կը վճարէ— կամ Ազքատախնամներու օգնութիւն մը կուտայ որպէսզի աղքատաց տարեկան ածուխը առնուի, ասոնք օրէնքին ժամանիչ ըրած նուիրատուութիւնները չեն, որովհետեւ դրամը տուողը չմտած կը յատկացուի այնպիսի պէտքի մը, որ արդէն տուրք մը ունի:

Այս կէտը պարզաբանել եւ տրուած ուեւէ գումար իր որոշ նպատակով արձանագրել կարեւոր է ապագայ անհասկացողութիւններու եւ չփոթութիւններու տեղի չտալու համար:

ՕՏԱՐ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆՆԵՐԸ

Կրթական վերատեսուչ Մուզաֆֆէր, դաստիարակութեան դիւանի պետ Մէհմէտ Էմին եւ մարզակրթանքի ընդհ. տնօրէն Սէլիմ Սըրրի պէյերը Անկիւրի մեկնեցան կրթ. գործավարութեան հրաւէրին վրայ:

Տրուած տեղեկութեանց համաձայն, այս հրաւէրը կապ ունի նախակրթութիւնը Թուրք դպրոցներու մէջ կիրարկելու մասին տարիներէ ի վեր պատրաստուող ծրագրին հետ: Այս ծրագիրը մօտերս պիտի աւարտի եւ Ազգ. Ժողովին պիտի մատուցուի: Օրինագիծը հրատարակուելէ վերջ, օտար դպրոցներու նախակրթարանի մասերը պիտի ջնջուին եւ նախակրթութիւնը միայն Թուրք դպրոցներու մէջ պիտի արուի:

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ

Յունուար 11ին տեղական արտադրութեանց ցուցահանդէս մը կազմակերպուեցաւ Պոլսոյ համալսարանին մէջ, Թրքուհիներու համար, որոնք ներկայ էին բազմաթիւ եւ... եւրոպական արդուզարդով:

Պոլսոյ աղջկանց լիսէի տնօրէն Նազիյէ հանըմ բեմ ելլելով՝ բանախօսութիւն մը ըրաւ եւ ըսաւ.

«Հագուելու համար Եւրոպայի եւ Ամերիկայի մեր վճարած դրամը 50 միլիոն ոսկի է եւ այս 50 միլիոն ոսկին Թրքութեան սրտին մէջ բացուած 50 միլիոն վէրք է: Անկախութեան պայքարին մէջ Թուրք կինը կազիին քովը փառքի տեղը ունէր: Տնտեսական պայքարին մէջ Թուրք կինը նոյն փառքի դիրքը պէտք է գրաւէ: Թուրք կինը եթէ ուզէ, իրեն համար չըլլալիք բան չկայ, դուք գոհողութիւն չէ որ պիտի ընէք, այլ քիչ մ՚զգացում՝ զգեստաւորուելու պայմաններէն, որովհետեւ ազգային խնայողութեան միութիւնը չի պահանջեր որ չհագուիք, այլ խնայողութիւն կը յանձնարարէ: Ճաշելու ատեն տեղականը փնտռել կը յանձնարարէ»:

Իրմէ վերջ խօսեցաւ արհեստից միութեան ընդհանուր քարտուղար Նազմի Նուրի պէյ ու ըսաւ. «Գործարանները երկրի մը կարօտութիւնները գարմանող աղդակներ են. այն երկիրը որուն մթնոլորտին մէջ գործարանի ծխնելոյզները եւ անոնցմէ ելած ծուխերը կը բարձրանան, այդ երկիրը կը փրկուի»:

ԱՊԱՑՈՒՑԱՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

... Թէ մարդը սերած է կապիկէն, Մոմիայի վերածուած երկու կապիկներ. Փարի չոգենաւով ղրկուեցան Նիւ Եորք: Կապիկները սպաննուած են Ափրիկէի մէջ եւ զմռսուած Քոլոմպիա համալսարանին ուսուցիչներէն մէկուն կողմէ:

Կապկային այս մոմիաները պիտի ենթարկուին գիտական պրպտումներու, մարդկային ցեղի բարեշրջման մասին եւ անոնց տէրը պիտի ջանայ անգամ մը եւս ապացուցանել թէ մարդիկ կը սերին կապիկէն:

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

ԻՍԿ ՄԵ՞ՆՔ...

ՏԷՍԻՆ.— Հակառակ գործարանային չարաչար աշխատանքներուն, երբ ամբողջ ինը ժամը լրացնելէ ետք յոգնած տուն կը վերադառնանք, անպայման ճաշի նստելէ առաջ պիտի թղթատենք «Յառաջ»ը: Մեր առաջին գործը կ'ըլլայ աչքէ անցընել «Երկու խօսք»ը, եւ յետոյ ծանօթանալ մեր ազգային անցուդարձին:

Ներկայիս, մենք այլեւս բոլորովին մոռնալով մեր անցեալը, բոլորովին մոռնալով Թուրքերուն հալածանքները.կոտորածները, թալանները հօս,այս ազատ հողին վրայ անձնատուր եղած ենք ամէն տեսակ զուարճութեանց. պարահանդէսներու եւ այլանդակ պարերու:

Հապա՞ այլասերումը, մեր երախաներու օտարացո՞ւմը...

Եւ ահա նոր պատմութիւն - Անատոլուէն քշուած բեկորներու թշուառութիւնը:

Ե՞րբ պիտի ներկայանայ մեզ յանձնախումբ մը, որպէսզի մեր գոնէ մէկ երկու օրական յանձնէինք եւ հագուստ-կապուստ ճարէինք:Սիրելի քոյրեր, մեր զարդերուն համար նուազ ծախքեր ընելով, բաժին հանենք մեր դժբախտ հայրենակիցներուն:

Երկու զաւակներու տէր մայր եմ, եւ չեմ կրնար դիմանալ տիրող անտարբերութեան: Մոռնանք քիչ մը խրախճանքներն ու հաճոյքները եւ կատարենք մեր պարտականութիւնը:

Միայն քաղաքական կազմակերպութիւններն ու հայր. միութիւնները չեն որ հանգանակութեան գործին պիտի լծուին, այլ մենք կիներս ալ պէտք է մասնակցինք, յիշելով միշտ մեր անցեալը: Ինչպէս Սեբաստիոյ նահանգային հայր. միութիւնը, նոյնպէս Աֆիոն - Գարահիսարի միութիւնը մօտերս պիտի ձեռնարկէ հանգանակութեան մը: Լսենք «Յառաջ»ի կոչը եւ անյապաղ գործի ձեռնարկենք:

Վերոնիկ Կարապետեան

ԿՈՉ ՀԻՒՍԷՅՆՑԻՆԵՐՈՒՆ

ՎԱԼԱՆՍ.— Սիրելի հայրենակիցներ, «Յառաջ»ի 16 Յունուար թիւին մէջ, Կ. Ցովակիմեան կ'առաջարկէր Ֆրանսայի մէջ ալ կազմակերպել Հիւսէյնէկցիներու Վերաշինաց Միութիւն մը, քանի որ Ամերիկայի մէջ ունինք երկար տարիներէ ի վեր կազմակերպուած մասնաճիւղեր, որմով կրնանք նպաստել մեր գժբախտ հայրենակիցներու նիւթապէս եւ թէ բարոյապէս: Ես շատոնց համոզուած ըլլալով այդպիսի միութեան մը անհրաժեշտութեան, կոչ կ'ուղղեմ Հիւսէյնիկցի հայրենակիցներուս որքան կարելի է գալ քով քովի եւ կազմել Հիւսէյնիկի Վերաշինաց Միութեան Մասնաճիւղեր Ֆրանսայի մէջ, կապ հաստատելով Ամերիկայի կեդրոնի հետ:

Հայրենակիցներ, կուշտ փորը անօթիին վիճակէն չի հասկնար: Արհամարհենք խոչնդոտները եւ որքան շատ այնքան լաւ: Օն ուրեմն, դէպի գործ:

Պսակ քհնյ. Վեհունի

ՆՈՐԱԿԱԶՄ ԲՈՅՆԻ ՄԸ ՀԱՆԴԷՍԸ

ԹԷԼ-ԱԲԻԱՏ (Սուրիա).— Ծնունդի առթիւ տեղի ունեցաւ երեկոյթ մը, հովանաւորութեամբ երիտասարդ տեղակալ Բարէյլի: Կը մասնակցէր նաեւ երաժիշտ Պ. Խաչիկ Յակոբեան, Որբերու գիւղին վերահսկիչը: Պ. Բարէյլի կողմէ կաղանդի նուէրներ բաժնուեցան դպրոցի տղոց, խաղալիք, շաքարեղէն, շոքոլա եւլն. իսկ աղքատներուն ալ առանձնապէս բաժնուեցաւ Ֆլանել շապիկներ: Յարգելի տեղակալը խոստացաւ հարկ եղած օժանդակութիւնը ձեռք բերել այս դպրոցին համար: Միշտ կը հետաքրքրուի կրթական գործով, ինչպէս նաեւ իր թարգմանը, Պ. Բեամիլ Հիքմէթ, որ ջանք չի խնայեր օգտակար ըլլալու համար գաղութիս:

Դպրոցական սոյն հանդէսը անցաւ բաւական յաջող: Տեղակալը իր մասնաւոր գոհունակութիւնը յայտնեց վարժարանին հոգաբարձութեան, որ աշխատած էր հիմնել այս վարժարանը: Առանձնապէս շեշտեց ուսման կարեւորութիւնը եւ թելադրեց որ ամէն մարդ դպրոց ղրկէ իր զաւակը:

Դպրոցի ուսուցիչը եւս պատշաճ խօսքերով շեշտեց կրթութեան եւ հայ լեզուին կարեւորութիւնը, օրինակ բերելով Պերպանսան, ուր ոչ ոք կարելի է գտնել անգրագէտ:

Ա.

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳԱՆՁԵՐ

Խորհրդային միութեան առեւտրական վիճակը բարւոքելու միտումով, բոլշեւիկ կառավարութիւնը որոշեց ամէն կերպով դիւրացնել անհ. տներէ գրաւուած թանկարժէք հաւաքածոներու, գեղարուեստական առարկաներու եւ թանգարաններէ վերցուած հնութիւններու արտածումը: Այս նպատակով, պետական յատուկ վաճառատուններ պիտի հաստատուին Մոսկուայի, Լենինգրադի եւ Ռուսիոյ մնացեալ մեծ քաղաքներուն մէջ:

Այս վաճառատուններուն մէջ, օտարականները ամէն կարելիութիւն պիտի ունենան գնելու եւ արտածելու նկարներ եւ գեղարուեստական առարկաներ:

Վաճառման փոխարժէքը վճարելէ յետոյ, գնողները պիտի ստանան մասնաւոր արտօնագրեր: Արտածման տուրքը պիտի բարդուի վաճառման գինին վրայ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ

1928-29 տարեշրջանին համալսարանը ունեցած է 1964 ուսանողներ: Ասոնցմէ 134 հոգի բանուորներ, 32 հոգի չքաւորներ եւ 3 հոգի պատրակներ են:

Այս շրջանին համալսարանին մէջ բարձրացած է եղեր համայնավարներու թիւը: Եղած են 98 կուսակցութեան անդամ թեկնածուներ եւ 299 կոմերիտական ուսանողներ:

Թարմացած է նաեւ ուսուցչական կազմը:

Ընկերաբանական վարժարանը 5 տարուան ընթացքին ընդունած է 240 ուսանող, իսկ մինչեւ անցեալ տարեշրջանի փակումը պետական քննութիւն տուած են 5 հոգի: Արուեստից վարժարանը նոյն ժամանակամիջոցին ընդունած է 300 հոգի, պետական քննութիւն տուած են միայն 7 հոգի: Պատմագրականը՝ 250 հոգի, քննութիւն տուած են 11 հոգի: Գիւղատնտեսականը՝ 240 հոգի, քննութիւն տուած են 37 հոգի, իսկ բժշկականը՝ 300, քննութիւն տուած են 65 հոգի:

Անցնող տարեշրջանի ընթացքին համալսարանի կուսակցական աշխատանքներուն մէջ տեղ գրաւած է գաղափարական աշխատանքներու խնդիրը. ժամանակին քննութեան ենթարկուած են կուսակցական խորհրդակցութիւններու եւ համագումարներու որոշումները:

ՈՉ ԹԷ ԴՐԱՄ, ԱՅԼ ԳԻՐՔ ԵՒ ԹԵՐԹ

կը խնդրուի ընթերցողներէ եւ բարեկամներէ հայերէն գիրք եւ թերթ ղրկել հետեւեալ հասցէներուն.—

Հալէպի Զ. Ո. Միութեան՝ Dr. T. Basmadjian: Neyal, Alep.

Պատ. Միութ. գրադարանին՝ Ohannes Mertakhanian, Djaboulos, Syrie.

» » » Apkarian, Tel-Abiat, Syrie.

» » » Krlkor Arslanian. Ecole Arm. Rakka, Syrie.

» » » Missak Sissérian, Ecole Arm. Der-zor, Syrie.

» » » Nichan Bacalian, Kamuchli, Syrie.

» » » Karekin Balian, Ras-el.Ain, Syrie.

» » » Hovsep Richdouni, Hossitché, Syaie.

Մարմ. Միութ. Mme. Haïgouhi Yeretzian, Arab-Punar, Syrie.

Սուէտիոյ եօթը գիւղերու գրադարաններուն՝ Kourken Maral, Khidir bey, Djebel Moussa, Antioche, Syrie.

Հայ Նորաշէն գիւղերու համար՝ Dr. T. Basmadjian, Neyal, Alep, Syrie.

"ՅԱՌԱՋ„Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 1 —

ԵՐԿՈՒ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԸ

Ա.

Նոյեմբեր տասնըմէկին, Սէն-Մարթէնի տօնին, որ ատեն կը վերջանան Պասքերու երկիրին մէջ վարձու ագարակներուն պայմանաժամերը, Ժան-Փիէռ տ'Արոզապերիան սայլակի մը վրայ դիզեց իր քանի մը կոհ կարասիներուն հետ միասին իր հագուստ կապուստը, իր բահն ու բրիչը, իր գերանդին, տակառ մը գինի, ու յետոյ տունէն հեռացաւ: Իր հարսը, Տոմինիքան եւ իր ծերուկ մօրաքոյրը Մանեօնան, գրան չէմքէն զինք ճամբու դրին. բայց Մանէխ, իր եղբայրը մէջտեղ չէր: Ու ոչ ոք անոնցմէ որ իր փոխադրութեան կ'օգնէին, չզարմացան այդ մասին:

Երկու եղբայրներու անհամաձայնութիւնը, մէկ տարիէն աւելի էր, գիւղին մէջ խօսուելու նիւթ էր: Սակայն ոչ ոք գիտէր ատոր իրական պատճառը: Արոզապերիայի կալուածին պատերը, անոնք որ երկար ատեն միայն խաղաղ խօսակցութիւններ եւ ընտանեկան աղօթքներ իմացած էին, պահեցին դառն գաղտնիքը այս ատելութեան որ կը պառակտէր ընտանիքը:

Թշուառ տունէ: Անոր հնօրեայ բնակիչները մէկ օր անգամ անկէ բաժնուիլ չէին ուզեր: Այդ տունէն Ամերիկա գաղթողները, իրենց պանդուխտի կեանքին մէջ չունէին ուրիշ խրախոյս քան օր մը նոյն այդ յարկին տակ վերադառնալու յոյսը: Երիտասարդ ամուսնացեալները կ'երազէին միշտ հոն ապրիլ, իրենց մօր քով: Ուրիշներու քով վարձկան աշխատող տղաքն ալ կ'արտասուէին երբ կը յիշէին իրենց տունը: Տօնի կամ սուգի օրերուն, անոնք որ հոն կը համախմբուէին, կը մոռնային— գէթ կարճ ատենուան մը համար — իրենց վէճերը, նախանձոտութիւնները: Ան, տունը, միշտ բարի եւ քաղցր եղած էր իր զաւակներուն, ինչպէս աղքատներուն որ կ'անցնէին:

Սակայն, այսօր, ան էր, միայնակը, որ կը բաժնէր երկու եղբայրները: Լոկ ան էր որ ատելութեամբ կ'ուռեցնէր թէ սիրտը Ժան-Փիէռին որ կը հեռանար, ուսերը վայրահակ, առանց ետին դառնալու, թէ սիրտը Մանէխին, որ դաշտէն, կը դիտէր կրտսեր եղբօր մեկնումը:

Երկուքն ալ չափազանց սիրած էին տունը:

* *

Որքան ատեն որ իրենց հայրը կենդանի էր, Մանէխ եւ Ժան-Փիէռ անոր խիստ հեղինակութեան ենթակայ, շատ աւելի կ'աշխատէին, ու աւելի լաւ քան տան ծառաները: Գրեթէ իրարու յար եւ նման իրենց գորշ դէմքով, իրենց լուրջ աչքերով, նուրբ շրթներով, անոնք ծերուկ Արոզապերիին քով կը թուէին ըլլալ տժգոյն ստուերներ: Ամէնուն յայտնի էր թէ այս հայրը, քիչ բարեհամբոյր իրեն մօտեցողներուն, սարսափելի էր զաւակներուն հետ զոր կը սիրէր: Երբեք զանոնք իրիկունը մինակ չէր թողուր վաճառուրդի օրերը, ուր միշտ իր ետեւէն կը քալէին: Գնդախաղով զբաղած ըլլային թէ սրճարանի մը անկիւնը ինքինքնին խումի եւ ծխախոտի տուած, Մանէխ եւ Ժան Փիէռ, իրենց հօր սուլիչին ուժեղ ձայնը լսելուն պէս, արտօրանքով կը թողուին խաղն ալ, բարեկամներն ալ:

Ցաճախ, երիտասարդ տղայք, որ խումբով Սէն-Ժան-տէ-Հիւզի կամ Պայոնի գինետունը կը փութային, կը զարմանային նայելով Արոզապերիայի զաւակներուն, որ դաշտին մէջ կ'աշխատէին ու գլուխնին անգամ չէին բարձրացներ տեսնելու համար անցնիլը իրենց ընկերներուն:

— Երբեք, կ'ըսէին իրենք իրենց, երբեք չպիտի ընդունինք այդ աստիճան տքնիլ: Կարծէք Մանէխ եւ Ժան-Փիէռ երկու թշուառներ եղած ըլլային:

Բայց, երբ կը հանդիպէին երկու եղբայրներէն մէկուն կամ միւսին, չէին համարձակեր ամենադոյզն խորհրդածութիւն մը իսկ ընել: Որովհետեւ Արոզապերիներու հպարտութիւնը կը փայլէր երկու մանչերուն աչքերուն մէջ: Ու ամէն մարդ կը յարգէր այդ հպարտութիւնը. ան էր որ կերտած էր տունը:

Ոչ ոք գիտէր թէ ո՞վ եղած էր այն մարդը որ Արոզապերիայի կալուածին հիմը դրած էր: Ընտանիքոյս նախ եւ առաջ անիկա խեղճուկ խրճիթ մը եղած ըլլալու էր, կորսուած պտերներու եւ խոպանուկներու միջեւ: Ներկայիս, իր թեք կտուրներով, իր զոյգ պատշգամով, իր ձուաձեւ որմախորշով ուր կոյսի մը արձանը կը ժպտի, հացի իր փուռով, իր ախոռներով, ան այդ երկիրներու թագուհին կը նկատուի:

Երկու հարիւր տարիէ ի վեր, ընտանիքի բոլոր տղամարդիկ որ իրարու կը յաջորդէին, կը ջանային զայն գեղեցկացնել: Այդ յարատեւ ճիգը, իրենց աշխատանքին ցուցադրութիւնը տեսնելու յաղթանակը իրենց ցեղը ըրած էր ճոխ եւ հպարտ: Այդ կալուածը աւելի ու աւելի գեղեցկացնելու իրենց փափաքը, ակօս առ ակօս, մաքրագործած էր այդ խոպան դաշտերը, տնկած էր այդ մրգաստանները եւ այդ բանջարանոցը, այն գեղջկական պարտէզը ուր աճող վարդենիները եւ ճերմակ մեխակները անոր կուտային քաղքենի հով մը: (Շար.)

— Թուրքեւռուս առեւտրական դաշնագրին բանակցութիւնները սկսած են Մոսկուայի մէջ եւ կը շարունակուին: Կ'ուզենք յուսալ որ շուտով լաւ արդիւնքի մը պիտի յանգին: Առ այժմ անցեալ տարուան վեց ամսուան, ինչպէս նաեւ 1930ի առաջին մէկ երկու ամսուան արտածման իրաւունքը ռուսական տուներուն կողմէ կը կատարուի, պայմանաւ որ մեր կառավարութեան հակակշռին տակ կատարեն գնումները: Այս առթիւ բսեմ թէ, Գարախանի Էնկիւրի այցելութեան միջոցին սովետական կառավարութիւնը անմիջապէս ընդունեց մեր առաջարկած առժամեայ կարգադրութիւնը եւ այս մասին բարեացակամութիւն ցոյց տուաւ: Առժամեայ կարգադրութիւնը մինչեւ 4 յունուար 1930ի շրջանին համար է: Նոյն պայմաններով կարգադրութիւն մը ըլլալու վրայ է նաեւ յառաջիկայ երեք ամսուան համար:

Թուրքիոյ դուռները բաց են, հրամեցէ՛ք...

Պոլսոյ «Եարըն» Թերթը կը գրէ (13 յունուար.—

Որոշուած է չընդունիլ Թրքական նաւահանգիստներու մէջ այն ոչ-իսլամները որոնց կացութիւնը երթեւեկի հրահանգին անհամապատասխան է, որովհետեւ ցարդ այս կարգի անձեր Թուրքիա կրնային գալ եւ զանոնք երկրէն դուրս հանելու խնդիրը տեղի կուտար կարգ մը վարանումներու:

Ասոնց կարգին Բարսեղ Ճէզվէճեան անուն Հայ մը նախապէս Թուրքիա մտած եւ Թուրքիոյ մէջ երկար ատեն բնակելուն համար պէտք տեսնուած է որ Թրքական հողերու մէջ միայն կառավարութիւնը ասկէ վերջ, կատարուած խրողութեանց առջեւ չգտնուելու համար, որոշած է Թուրքիա գալու համար «պէյաննամէ» տալու պարտաւոր ոչ-իսլամները իրմէ հրաման չառած երկիր չմտցնել:

Լուր կայ թէ խնդիրը ներքին գործավարութեան ուշը գրաւած է եւ հրամայուած է նախապէս Թուրքիա եկողներու մասին քննութիւն կատարել: Հրամայուած է երեւան հանել թէ այդպիսիները ի՞նչպէս եւ որո՞ւն հրամանով եւ թոյլտուութեամբ եկած են:

Մէկ օր յետոյ, Թուրք թերթը աւելի կը բանայ խնդիրը.

— Երէկ գրած էինք թէ երթեւեկի հրահանգին հակառակ Թուրքիա մտնելու յաջողած կարգ մը Հայերու եւ ուրիշներու մասին քննութիւն կը կատարուի: Գործավարութեան վճռական հրամանին վրայ, այս կարգի անձերու մասին քննութեան ձեռնարկուած է: կը լսենք թէ երեւան հանուած է գաղտնաբար Թուրքիա մտած Հայ մը: Բանկալթի բաղնեպան Սահակի տղան Մաժիկոն նախապէս փախած ըլլալուն հակառակ, ո՛րեւէ ձեւով կրցած է երկիր մտնել եւ հոս մնացած է:

Յունաստանի տնտեսական վիճակը

Աթէնքէն կը գրեն թէ տնտեսական տագնապը կը շարունակուի անընդհատ: Մասնաւորապէս ազդուած է ճարտարագործութիւնը, որ չափէն աւելի արտադրութիւն ունի: Բոլոր դրամատուները առնէ մը ի վեր մեծապէս զեղչած են գործարանատէրերու եւ վաճառականներու վարկերը: Դրամատուներու արժեթուղթերը անցեալ տարի պակսած են հարիւրին 30 համեմատութեամբ: Իսկ Աթէնքի դրամատունը անկում ունեցած է հարիւրին 40 համեմատութեամբ:

Մ. Նահանգներու պատմութիւնը 500 բառով

Պ. Քուլիճ, Մ. Նահանգներու նախորդ նախագահը, որ հռչակաւոր է իր սակաւախօսութեամբ, յանձն առած է Մ. Նահանգներու պատմութիւնը գրել հինգ հարիւր բառով, անկախութեան յայտարարութենէն մինչեւ մեր օրերը: Այս պատմութիւնը պիտի փորագրուի մէկ ոտնաչափ բարձրութեամբ տառերով, Րըշմոր լերան կրանիթեայ կողին վրայ, Ուաշինկթընի, Ճէֆերսընի, Լինքընի եւ Րուզվէլտի վիթխարի արձաններուն երկայնքը: Նոյն իսկ չի յուսացուիր որ պէտք ըլլայ յայտարարուած 500 բառին: Թէեւ Պ. Քուլիճ Մ. Նահանգներու ամենաբարձր տողավարձ ստացողներէն մէկն է, բայց այս պատմութիւնը ձրի կը գրէ: Տառերը պիտի փորագրուին հինգ մատնաչափ խորութեամբ, 80 ոտնաչափ բարձր եւ 120 ոտնաչափ լայն տախտակներու վրայ, որպէսզի կարդացուին մղոններով հեռուէն: Դէպի արեւմուտք դարձած տառերուն եզերքները պիտի ոսկեզօծուին եւ մայրամուտ արեւը իյնալով անոնց վրայ, «փայլ պիտի տայ Մ. Նահանգներու պատմութեան:» Որովհետեւ Րըշմոր լերան (Հարաւ. Տաքոտա) կրանիթեայ մակերեսին մաշելու ատիճանը մէկ մատնաչափ կը հաշուուի իւրաքանչիւր 100.000 տարին, յիշատակարանը պիտի տեւէ 500.000 տարի, եթէ լեռը չփոշիանայ մարդուն ձեռքով կամ գերբնական ուժով մը:

11,500 մեդր բարձրութեան մէջ

Ֆրանսացի օդանաւորդ Լը Մուանը, որ Վիլլաքուպլէյէն մեկնած էր կիրակի առտու, ժամը 11.40ին, բարձրութեան մրցանիշը կոտրելու համար, վար իջաւ ժամը 13.50, այսինքն 2 ժամ 10 վայրկեանի թռիչքէ մը յետոյ: Բարձրութիւնը կը հաշուեն 11,500 մեդր, որով մրցանիշը չկրցաւ կոտրել: Նախորդ մրցանիշն էր 12,739 մեդր, զոր շահեցաւ գերմանացի Նէմէնհօֆէր:

Տասը հազար մեդր բարձրութեան մէջ, Լը Մուանը հանդիպած է շատ բուռն հովի մը եւ օդանաւը մեծ դժուարութիւններ կրած է: Ջերմաչափը զերոյէն վար 60 աստիճան կ'արձանագրէր եւ օդանաւը ծածկուած էր քանի մը սանդիմեդր թանձրութեամբ սառով:

Պաշտօնական արդիւնքը յայտնի պիտի ըլլայ քանի մը օրէն, գիտական մանրակրկիտ քննութեամբ: Օդանաւորդը նոր փորձ մը պիտի կատարէ ուրիշ օդանաւով մը:

Բնագրաւումները կը շարունակուին

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ տեղական խորհուրդը որոշեց գրաւել սինակոկներու աշտանակները, որոնք մեծ մասով արծաթ են: կը խորհուի այս գործողութիւնը կատարել Ռուսիոյ բոլոր սինակոկներուն մէջ:

∴ Մասնաւոր աղբիւրէ մը կ'իմանանք թէ քանի մը շաբաթ առաջ, Թիֆլիսի Զեկան յանկարծ կոխել տալով հարիւրաւոր տուներ, գրաւած է բոլոր արժէքաւոր առարկաները, մինչեւ անգամ կիներու ականջի օղերն ու մատնիները: Այս թալանը կը յիշեցնէ խորհրդային իշխանութեան առաջին օրերը:

ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏՆԵՐՈՒ ՑԵՐԵԿՈՅԹԸ

26 Յունուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին
Union de Parisի սրահը, 14 Rue de Trévise (Cadet)
կը նախագահէ Պ. Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ
Մանրամասնութիւնները քանի մը օրէն

Հ. Յ. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

Շավիլի *Արդութեան խումբի ժողովը՝ վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին* Gare Montparnasseի *դիմացի սրճարանը:*

Գ Ա Ի Ա Ռ

Լիոնի վըէժ *խումբի ժողովը՝ վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին Դրադարանի սրահը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

«Ա. Ահարոնեան»ի Փարիզի Յոբելինական յանձնախումբի և մասնաճիւղերու ժողովը՝ վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին 71 Avenue Kléber. *կը խնդրուի բոլոր անդամներէն անպայման ներկայ ըլլալ.*

ԼԻՈՆԻ Հ. Յ. Դ. ժողովրդային Դրադարանի վիճակահանութենէն շահած են հետեւեալ թիւերը.— 29՝ Ռաֆֆի կայծերը, 221՝ Ա. Ահարոնեանի կենսագրութիւնը, 7՝ Անձրեւը, 110՝ Ծովք Կէօլճիւք, 60՝ Հնացած երգեր, 473՝ Օրերի երգեր, 286՝ Սաքօի նկարը, 381՝ Ի՞նչ չէր, եւ չիպիտի լինի մեր ուղին, 179՝ Կրացիէլիա, 2՝ Սամաթիոյ հերոսները (նկար), 90՝ Հայ քաղաքական մտքի զարգացումը և Հ. Յ. Դ., 100՝ Օրերի երգերը, 290՝ նկար:

Շահող թիւերով դիմել՝ Պ. Սահաթճեանի, 262 Rue Duguesclin, Lyon. *Դրադարանը բաց է Երկուշաբթի ժամը 7էն 8, իսկ Դշ. Եշ. եւ Ուր. երեկոյները 7էն 8.30.*

ԼԻՈՆԻ եւ Շրջ. Տիգրանակերտի Հ. Միութ. վիճակահանութենէն շահած են հետեւեալ թիւերը.— 51՝ 200 ֆրանք, 472, 50, 129, 7՝ գուլպայ, 46՝ ինքնահոս գրիչ, 243՝ փողկապ եւ փուշէթ, 423, 365, 89, 198, 126 փուշէթ, 248՝ ժամացոյց, 160՝ հովանոց, 427, 9, 385՝ փողկապ: 321, 272՝ օ տը քոլոնեը, 183, 108, 247՝ վզնոց, 447, 41՝ ձեռնոց: Ստանալու համար դիմել՝ M. Karanfilianի, 10 Rue Jean Jullien, Croix Rouge, Lyon:

Սէն Շամոնէն հայրենակիցներ եւ բարեկամներ ցաւով կը ծանուցանեն Մշեցի ՄԽԻԹԱՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆԻ մահը՝ որ տեղի ունեցաւ Յունուար 19ին Սէն Շամոնի (Լուարի Նահանգ) հիւանդանոցին մէջ: Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր երեքշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅ ԾՆՈՂՆԵՐՈՒՆ

Ի գիտութիւն Մարսէյլէն դիմող ծնողներու կը յայտարարենք որ շէնքի փոքրութեան եւ կարգ մը յարգելի պատճառներով, չենք կրնար ընդունիլ քաղաքաբնակ (Մարսէյլ) աշակերտները: Պուլվար-Օտտօի Նախակրթարան Մանկապարտէզիտօրէն՝ Ազգին:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Սեւուլիկ Սարգիս կը փնտռէ իր եղբայրը Խարբերդի Մեզիրէ գիւղացի Արշակ Յովսէփեան, հօր անունը՝ Յովսէփ, մօր անուն՝ վարդենի, մեծ եղբօր անուն Տիգրան: 1915էն ի վեր լուր չկայ իրմէ: կը կարծուի թէ Խարբերդէն նոր հասած գաղթականներուն մէջ կը գտնուի: իր մասին լուր տուողին եւնկաը դրկողին 500 ֆր. նուէր, նոյնքան գումար գաղթականներու եւ մէկ տարեկան «Յառաջ»: Իմացնել Sarkis Hovsepianի, 32 Ave. G. Clémenceau. Nice. France.

— *Սրբուհի Գավուքեան կը փնտռէ իր եղբայրը Սթանոզցի Գրիգոր Գավուքեան որ 7 տարի առաջ իր մօրաքրոջ հետ Էնկիւրիէն գաղթած է Յունաստան: Լուր տուողին 100 ֆրանք նուէր: Իմացնել՝ Վահրամ Փափազեանի,* Place de la Liberté, Fontaine S) Saône, (Rhône).

Կը խնդրուի Յունահայ Թերթերէն արտատպել:

— *Կը փնտռուին Պրուսայի Մեծ Նոր գիւղէն Մարգար եւ Գրիգոր Սիսօեան (կամ Պուլամաճեան) որոնք մէկ տարի առաջ կը գտնուէին Արտէշի նահանգը: Իմացնել իրենց եղբօր Ղազարոս Պուլամաճեանի,* 9 Rue 29 Octobre, Salonique, Grèce.

— *Երզնկացի Ծաղիկ Աղաճանեան կը փնտռէ իր երկու աղջիկները՝ Արեւալոյս եւ Հռիփսիմէ Աղաճանեան, որոնք 1915ի տարագրութեան միջոցին իրմէ բաժնուած են Խարբերդի մէջ: Իմացնել՝ Օննիկ Աղաճանեանի,* 128 Str. Regola, Braila, Roumanie. *Կը խնդրուի արտասահմանեան Թերթերէն արտատպել:*

Վարձու է առանձին ապրող կնոջ մը յարկաբաժինին մէջ կահաւորուած սենեակ մը վարժարան յաճախող կամ գործի գացող լուրջ օրիորդի մը համար դիմել Mme K. Vartanianի 12 Rue St. Sulpice, Paris (5).

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Հացագործ LA GARDE
1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)
Téléphone-Trudaine 95.21

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
Մէթրօ՝ Beaugrenelle
Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ: Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9: կիր. եւ տօն օրեր 10 12:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

123 Bld. Sébastopol
Métro: Réaumur & St Denis
Միզանցքային, արեան, մորթի հիւանդութիւններ. կ'ընդունին 9—12 եւ 2—8, աչքի, քիթի, կոկորդի, ականջի, 6—8 եւ կիրակի առաւօտները:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վեներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լաբօռաթուար: Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12.*

EMPIRE միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. STEPHAN

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ ԱՌԹԻՒ

Աճապարեցէք ձեր նուէրները ստանալու Սեւունի գրատունէն

դեկտ. եւ յունուար ամիսներուն նուէր կը տրուի բոլոր գնողներուն՝

քերական, երգարան, զրուցատրութիւն ֆրանս. լեզուի, առողջաբանական գիրքեր, ձայնագրուած երգեր, երազահան, դրօշմաթուղթ հայ թագաւորներու, լուսանկարներ գրական երեւելի անձերու եւ թագաւորներու, ինչպէս նաեւ զանազան գիրքեր, Նաթ Բինկէրթն, Շէրլոկ Հօլմս, Մակաբոյծը, Մելիհա Նուրի հանըմ, Բռնի սիրուհտուք, Լուսանկարը, Աբուլալա Մահարի, երգեցողութիւն Ս. Պ., Ճշմարտութիւն քեմալական Թուրքիոյ մասին, Ալեքսիանոս, Աշըգ Ղարիպ, Աշըգ Գէրիմ, Շահ Իսմայիլ եւն. եւն.:

Նուէրները կը տրուին եղած գնումներու քանակին համեմատ:

Դիմել՝ Mme. Sévouni, 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux, Seine, France.

ՀԱՄՊՈՒՐԿ - ԹՐԻԷՍԹԷ

ՆԵՐԱԾՈՒՄ.— Ջոր պտուղներ եւ արմտիք. աղի... մուշտակեղէն, մորթ, բուրդ, այծամազ, քիթրէ (adragant...) խեժ (gomme), ծխախոտ, աֆիոն, եւայլն:

Արտասահման հաստատուած արտածմանհայ առեւտրակա... տուներու մասնաւոր դիւրութիւններ:

Ամէն տեսակ ապրանքներու մասին ուզուած ծանօթութիւնները կը տրուին:

ՆԵՐԱԾՈՒՄ - ԱՐՏԱԾՈՒՄ

Գ Ո Մ Ի Ս Ի Ո Ն

S. HAGOPIAN	V. HAGOPIAN
Rathaus Str. 27	Casella Postale 516
HAMBOURG I	TRIESTE
(Allemagne)	(Italie)

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet & Anvers Autobus J. J.
Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ *Աղիքի* հիւանդութիւններ... յատուկ յարկաբաժին *Վեներական* եւ *Մորթի հիւանդութեան...*
ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ ...*կորի*, Ջղային, Արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ:
կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ՄԱՍԻՍ ԳՈՀԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

57A Rue Nationale, MARSEILLE

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ, Ջոր պտուղներ, լաքէրտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլն.

Ա Մ Ե Ն Ա Լ Ա Ւ   Մ Ա Ք Ո Ւ Ր   Ա Ժ Ա...

Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու համար
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

Columbia ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԻԱՅՆ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՔՈՎ

Կը ծախուին հայկական եւ կովկասեան երգերու, պարերու եւ եղանակներու ODEON *և* COLUMBIA *վաճառանիշ... փլաքները: Ծախ մեծերք յունարէն և թուրքերէն փլաքներու... Ապառիկ ֆոնօներ ամիսը 45 ֆր. ամսավճար: Ձեր փնտռա... որեւէ փլաքը պիտի գտնէք մեր մօտ:*

56 Rue Piat, Paris (20)   *Մէթրօ՝ Պէլվիլ, Թրամ. 26 ...*

ՕԹԷԼ "ԼԻՒՔՍ„ ԱԼԷՆՊԻ ՓՈՂՈՑ, ՊԷՅՐՈՒ...

Տէր եւ Տնօրէն Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ

Հայկական այս պանդոկը հիմնուած է Պէյրութ, նոր եւ գեղեց... շէնքի մը մէջ բոլորովին մաքուր եւ շքեղ կահաւորութեամբ, օժտու... առանձին գրադարանով, մասնաւոր բաղնիքով եւ ելեքտրական... թեամբ:

Իր անթերի սպասարկութեան, խիստ մաքրութեան, հանգստաւէ... պայմաններու շնորհիւ արդէն իսկ «ՕԹԷԼ ԼԻՒՔՍ»ը դարձած է Ամ... րիկայի, Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ հայ ճամբորդներու մի... ժամադրավայրը: Հաճելի միջավայր, դիւրամատչելի գին:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի... ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնա... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

Ուշադրութիւն նոր հասցէին

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉԸ

ՖԷՊԻՒՍ PHÉBUS

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ 23 Bld. Bonne Nouvelle, *ՀԻՆ ՀԱՍՑԷԻՆ ՄՕ...*

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1930ի Յունահայ տարեգիրքը (400 էջ, պատկերազարդ) ... ֆր., Տասը պատմուածքներ 7, Զգայատես կինը 5, Թիապարտ... Թրիվալէ 3, Սթիլմոնտի քաղաքապետը 8, Իշխանուհի Մալ... Լեռնահայաստանի հերոսամարտը 10, Բաց նամակներ (Գ. Նժ... 4, Քերթուածներ (Պ. Դուրեան) 5, Շրջիկ մատնան 15 ֆր., Վեր... ծովահէնը 12, Թէատրա 10, Վէնտիքթա 15, Կէս Կայսեր 20, հազնածնունդ 5, Երգարաններ 30, 15, 10, 6, 5, և 3 ֆր., Յր... խօսակցութիւններ 10, 8, 6, ֆր., Սեռային Առողջապահութիւն (կազմուած) 30, Մանուկներու Առողջապահութիւն 10, Սիֆ... 2, Ջերմամիզութիւն 2, Բժիշկի մը խրատները 3, ինչպէս ամէն տեսակ գիրք և հայկ. քարտ-փոստալներ, հատը կէս ֆր... Փոստի ծախք չառնուիր: Պահանջեցէք գրացանկը:

Դիմել հետեւեալ հասցէին.— L. Mozian, 5 Rue Champlain, Pari...

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 22 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

22 JANVIER 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1167

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՋԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱԻԱՐԷՆ ՅԵՏՈՅ ՆՈՒԷՐԸ

Քանի մը օր առաջ, հրատարակեցինք Թուրքիոյ Տէֆթէրտարուէթեան մէկ նոր կանոնագիրը, որով սակացոյց մը կը ներկայացուի, աւէն տեսակ նուէրներէ տուրքեր գանձելու համար:

Այդ սակացոյցին համաձայն, կանոնաւորապէս տուրք պիտի գանձուի գանազան անձերու կողմէ հաստատութեան մը եղած իւրաքանչիւր նուէրի համար, հետեւեալ համեմատութեամբ.

100 ոսկիի համար՝ հարիւրին 10.— 101 - 501 ոսկի՝ 12.50.— 501 - 3500՝ հարիւրին 15.— 3501-6000՝ հարիւրին 17,50. իսկ 6000էն 10,000ի համար՝ հարիւրին 20, եւլն.: Բոլոր հաստատութիւնները պարտաւոր են յայտագրով մը իրենց շրջանակի յարկահաւաք ճիւղին հաղորդել նուէրներու ցանկը, այլապէս հարիւրին 20 տուգանքի կ'ենթարկուին:

Կարճ խօսքով, կազմակերպուած կողոպուտ: Աւարառութեամբ, յափշտակութեամբ եւ կեղեքումով եկամուտ ճարելու, գետնի տակ պահելու քաղաքականութիւն մը, որուն թագն ու խաչը պիտի կազմէ «լքեալ» գոյքերու աւարը, սկսուած՝ իթիհատի օրով եւ զարգացած ու նրբացած՝ քէմալապետութեան ոլորմէ:

Առանց այդ կանոնագրին ալ, արդէն իրականութիւն էր ողոպուտը: Դեռ քանի մը շաբաթ առաջ, 6100 ոսկի շահուրք կը պահանջէին Պոլսոյ Ազգ. Հիւանդանոցէն, իսկ 1500 ոսկի՝ Բերայի Էսաեան վարժարանէն: Ոչ մէկ առարկութիւն ըրժէք ունի: կը բաւէ որ փինթի պաշտօնեայ մը ներկայացուի Թուրքի կտոր մը յանձնեց: Պէտք է անմիջապէս ճարել պահանջուած գումարը եւ վճարել: Ո՛վ կը համարձակի ձայն հանել, օրէնք եւ իրաւունք յիշեցնել:

Կառավարութիւնը ունի յատուկ պաշտօնեաներ, լրտեսներ, քննիչներ, նաեւ ոչ-իսլամ գործակալներ, որոնք օրը օրին տեղեկութիւններ կը հաղորդեն, շէնքեր կը մատնանշեն, «գաղտիքներ» երեւան կը հանեն, «թաքուն» գանձեր կը գտնեն,— արդէն որսը բռնուած է: Ինչ որ կը փորձուի այնուհետեւ, ի դառնայ էրած սրտի մխիթարանք: Ապացոյց,— ամէն օր պէյքեր կ'արտատպենք Պոլսոյ թերթերէն, եւ աւելորդ է կրկնութիւններ ընել: Ձիշդ այս միջոցին, օրը ցերեկով տեսի կ'ուզեն մէկը միւսէն աւելի վճռակամ-բայց կողոպուտներ:

Ուրեմն, այսուհետեւ ո՛վ որ հարիւր կամ հազար ոսկի տուիրէ Հիւանդանոցին, պարէն, դեղ եւն· գնելու համար, կամ դպրոցին բացը գոցելու համար, այդ բարիքին համար ալ տուրք պիտի վճարէ քէվալական բարեխնամ կառավարութեան: Ուրիշ խօսքով, հիւանդանոցը, դպրոցը, եկեղեցին կամ աղքատախնամը պիտի տուժեն հարիւրին 10, 15, 20,— ամաձայն նուիրուած գումարին:

Բայց այսքա՞ն միայն:

Նոր կանոնագիրը դուռները լայն պիտի բանայ նոր լրտեսութիւններու եւ ոտնձգութիւններու համար: կառավարութիւնը պաշտօնապէս կ'անգիտանայ Պատրիարքարանի եւ այլ կապուած ժողովներու եւ Խորհուրդներու գոյութիւնը: Արգապէս աչք կը գոցէ: Իրականին մէջ ո՛րեւէ Թուրք առեւտրական, պաշտօնեայ կամ ուսուցիչ աւելի շատ իրաւունքներ ունի հայկական դպրոցին, հիւանդանոցին կամ ժամուն վրայ, քան Թաղ. Խորհուրդը կամ Հոգաբարձութիւնը: Ո՛ւէ պաշտօնեայ կրնայ ուզած ատենը մտնել դպրոց եւ քննութիւն կատարել կամ հրահանգներ տալ: Եթէ Թուրք ուսուցիչ մը պատահաբար դասարանին մէջ տեսնէ Թաղական մը կամ հոգաբարձու մը, կոտրած ապակիի մը կամ աւրուած վառարանի մը պատրաստութեան առթիւ, իրաւունք ունի յանդիմանելու կամ վնասելու:

Արդ, որպէսզի կարելի ըլլայ լիուլի գործադրել նոր կանոնագիրը, փոքրամասնութեանց բոլոր ազգ. եւ բարեգործական հաստատութիւնները պարտաւոր են ոչ միայն յայտագիր եւ դրամ ներկայացնել, օրը օրին հասած նուէրները իմացնել Թուրքերու վարչութեան, այլեւ լայն բանալ դուռներն ու պատուհանները, պաշտօնեաներու երթեւեկին համար: Ուզողը պատրաստ ժամուն կրնայ ներս մտնել եւ հաշիւ պահանջել, քննութիւն կատարել, տեղեկագիր ներկայացնել: Մէկ խօսքով՝ քաղաքավարի միջամտութիւն ներքին գործերու. որոնք ո՛րեւէ պատնիշ չունին արդէն եւ քուրջի պէս փռուած են ամէնուն ոտքերուն տակ:

Արդարեւ, շատ վարպետ ռազմախաղի մը կը հետեւի քէմալական իշխանութիւնը:

Միշտ աչքի առջեւ ունենալով հիմնական եւ կանխորոշ նպատակի մը, ան վճռական եւ յարատեւ գործունէութեամբ հետեւի կը տարածէ եւ կը ծանրացնէ իր թաթը՝ փոքրամասնութեամբ բովանդակ հանրային կեանքին վրայ: Փոխանակ ոտնձգելու ակներեւ բռնութիւններով, —օրէնքներու, հրահրգներու, կանոնագիրներու կախարդական ցանցով մը օրէն, աստիճանաբար կը հասնի իր առաջադրած նպատակին: Առաջին օրէն իսկ, խօսքը չկայ Լօգանի դաշնագրին: Ոչ նոյնինքն նոր Թուրքիոյ սահմանադրութեան խոստացած ապահովութիւններուն ալ հետքը չպիտի մնայ, ներկայ ընթացքով:

Ծանր օղակներ դրուած են եւ շարունակ նորեր կը դրուին որ կենսական երակներուն վրայ, որպէսզի փոքրամասնութիւնները շնչահեղձ իյնան, խաղաղօրէն եւ բնական կարգով, անց աւելորդ ցնցուղներ եւ տաղտուկներ պատճառելու:

Աւարէն յետոյ՝ նուէրները: Եւ երկուքն ալ, վերջին խօսքը տակաւին:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԴՈՒ ՄԻԱՅՆ ԿԱՍ...

Յայտնի է որ ռազմավարները կը զգուշանան ո՛ր եւ է դիտողութիւն, առաջարկ, նոյնիսկ խնդրագիր ներկայացնել խորհրդային իշխանութեան, քաղաքական հարցերու մասին: Բայց ահա թէ ինչ կը գրէ իրենց Ամերիկայի պաշտօնաթերթը, Պայքար, Անատոլուի տեղահանութեանց առթիւ (8 յունուար).

— «Հայաստանի կառավարութիւնը չի կրնար իր ուսերը Թօթուել եւ անցնիլ տեղահանութեան այդ անքաղաքակիրթ, վայրագ եւ անմարդկային տեսարանին առջեւէն, պատրուակելով Թէ իր գործը չէ:

Երբ Թուրքիա այդ դժբախտ հայերը քաղաքացիութենէ կը զրկէ, իրը չի նկատեր, ատոնք աշխարհի բոլոր օրէնքներով՝ Ֆրանսացիին, միւսին, միւսին պատկանելէ առաջ՝ կը պատկանին հայկական կառավարութեան: Հայաստանի Թուրքերը եթէ նման վերաբերումի մը ենԹարկուին, վստահօրէն էնկիւրի անոնց ցոյց չիտար օտար տէրութիւններու, Ազգերու ընկերակցութեան ձամբան:

Մոսկուա ինքզինք կը հռչակէ միութենական կառավարութիւն, այնքան Թուսերուները, որքան Ուքրանացիներունը, Հայերունը: Ասիկա կառավարութեան մը համար արտաքին հարց է եւ Մոսկուա[illegible] լով անցնիլ, իր պարտականութեան մէջ ինկած հարցէն, եթէ կ'ուզուի որ իրօք աշխարհ հաւատայ, Թէ Մոսքուան անկեղծ է միութենական կառավարութեան իր հաւաստումներուն մէջ:

Մոսկուա պէտք է միջամտէ եւ արգիլէ տեղահանութիւնը. ՄՈՍԿՈՒԱ ՊԷՏՔ Է ՄԻՋԱՄՏԷ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԷ ՄՆԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ՏԱՆԵԼԻ ԿԵԱՆՔԸ:

Ասիկա կարսը անմիջապէս գրաւելու պահանջ մը չէ, որովհետեւ գիտենք, Թէ նոյն Մոսկուան, հակառակ իր զգացումներուն, առ այժմ գործի չանցնիր եւ չի գրաւերթեսարապիան..:

Այդ Մոսկուան իր տկարութիւնը եւ քաղաքական վերապահութիւնները չիկրնար յառաջացնել իբր արդարացում իր ձեռնպահութեան, գինքը պարտականութեան հրաւիրող ողբերգութեան մը մէջ:»

Ռազմավար օրկանը այս տողերը գրած ատեն, տակաւին չէր տեսած «Երեւան»ի յունուար 10ի հռչակաւոր խմբագրականը, որ կուտար այս բոլոր հարցերուն պատասխանը, կարճ եւ կտրուկ. — Երեւան չի կրնար զբաղիլ ձեզմով...

«ԹՕՓԱԼԸ ԳՆԱՑ»

Ընդհ. պատերազմի պարենաւորման պետ Խսայիլ Հագգը փաշա, Պրիսթոլ պանդոկէն ինքնաշարժ նստած է, ըսելով Թէ մեծ կոզի կ'երթայ, բայց ուղղակի Սիրքէճի գացած եւ մաֆեաբարձ վակոնը մտած է, փարիզի համար տոմսակ առած ըլլալով:

ԱԴԱՄԱՆԴԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ անկման մէջ ըլլալով, Ընվերսի մէջ որոշուեցաւ կէս առ կէս կրճատել արտադրութիւնը: Գործարանները պիտի բանին այս շաբթու, բայց յառաջիկայ շաբթու պիտի դադրի ամէն աշխատանք:

ԼՕՆՏՈՆԻ մէջ երկրորդ անգամ ըլլալով, գողցուեցաւ Թղթատարական պայուսակ մը, որ կը պարունակէր 32 յանձնարարեալ նամակներ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԼՕՆՏՈՆԻ ԺՈՂՈՎԻՆ ԲԱՑՕՒՄԸ

Երէկ առտու բացուեցաւ Լոնտոնի նաւային ժողովը, նախագահութեամբ Անգլիոյ Ճորճ Թագաւորին: Օրուան արարողութիւններէն եւ ճառերէն յետոյ, յայտնի դարձաւ թէ ընդհանուր հինգշաբթի օրուան:

Տեղական ԹերԹի մը Թղթակիցը կը հետեւեալը կ'ըսէ Լոնտոնէն.—

Բացումը տեղի ունեցաւ ժամը 11ին: Ոչ փող, ոչ թմբուկ, ոչ ալ զօրահանդէս կամ ո՛ր եւ է հանդիսութիւն: Բոլորն ալ հագած էին առտուան յատուկ սովորական տարազը: Ժամը 10ին, պատուիրակները, լրագրողները եւ հրաւիրեալները հանգիստ տեղաւորուած, կ'ուսումնասիրէին ժողովասրահին շրջապատը: կը բաւէր աչքերը բանալ եւ նայիլ, փիլիսոփայութեան դաս մը քաղելու համար: Պատերը ինքնին պերճախօս էին: Տեղ մը աչքի կը գարնէր վիթխարի որմանկար մը,— Ուէլինկթընն է որ Պլուխէրի կը հանդիպի վաթէրլոյի իրիկունը, շուրջը՝ ջարդի տեսարաններ, պատերազմի տեսիլքներ, արհաւիրք: Ուրիշ տեղ մը՝ պատկերը կը ներկայացնէ Նելսընը մահամերձ Թրաֆալկարի մէջ, այն հռչակաւոր նաւամարտին, ուր ոչնչացաւ ֆրանսական տորմիղը: Եւ ուրիշ պատկերներ, որոնք Մեծն Բրիտանիոյ ծովային ահեղ ուժը կը ներկայացնեն:

Թագաւորը նստած էր Պրքինկէմի պալատէն յատկապէս բերուած ոսկի գահու մը վրայ: Վեհապետը հազիւ քանի մը վայրկեան խօսեցաւ, բայց իր առջեւ դրուած ոսկի եւ արծաթ ձայնագիր մը իր խօսքերը փոխանցեց աշխարհի հինգ մասերուն մէջ եւ հարիւր հազարաւոր անտեսանելի ունկնդիրներ մտիկ ըրին: Իր շուրջը, պայտաձեւ սեղանի մը երկայնքը, բազմած էին հինգ պատուիրակութիւններ, աջ կողմը՝ Ֆրանսացիները, յետոյ Ամերիկացիները, ձախ կողմը՝ Անգլիացիները, յետոյ Իտալացիները եւ Ճափոնցիները: Ունկնդիրներու բաժնին մէջ, օրագրողներէն զատ, աչքի կը գարնէին նաեւ բազմաթիւ [illegible] եւ Լոյտ Ճորճ:

Արքայական ճառէն յետոյ, կարգով խօսք առին բոլոր պատուիրակութեանց պետերը, եւ ամէն ինչ վերջացաւ ժամը 12·30ին:

*** *Երկուշաբթի օր, հացկերոյթ մը տրուեցաւ բրիտանական կառավարութեան կողմէ, ի պատիւ պատուիրակներուն: Պ. Մաքտոնըլտի բարի գալուստի ճառէն յետոյ, ի դիմաց հրաւիրուած պատուիրակներուն խօսեցաւ Պ. Սմիթսըն, Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարը:*

— *Ջերմապէս կը մաղթեմ որ խորհրդաժողովի սեղանին մօտենանք առանց ուզելու գերազանցել մեր պաշտօնակիցները, այլ բոլորին համար ալ արդար եւ օգտակար արդիւնք մը ստանալու անկեղծ կամքով: Ուրիշ ո՛րեւէ արդիւնք չի կրնար դիմանալ ժամանակի փորձին: Մեր նպատակն է ջնջել փոխադարձ գաղտնիքը, մրցակցութիւնը և զրգռութիւնը որ անխուսափելի հետեւանքն են սպառազինութեանց պայքարին, եւ ազատ ձգել իւրաքանչիւր ազգ իր համապատասխան ազգային պաշտպանութիւնն ունենալու, առանց մտահոգութիւն եւ կասկած պատճառելու իր հարեւաններուն: Անշուշտ, եթէ մեզմէ մէկը ժողովէն մեկնի այն տպաւորութեամբ Թէ իր երկիրը հարկադրուեցաւ աննպաստ համաձայնութիւն մը ընդունիլ, մեր գլխաւոր նպատակը իրականացած չպիտի ըլլայ: Այդ պարագային անարդարութեան զգացում մը պիտի մնայ, որ կենդանի վէրքի մը պէս պիտի թունաւորէ մեր փոխադարձ յարաբերութիւնները՝ յառաջիկայ տարիներու ընթացքին:*

Լահէի ժողովին փակումը

Լահէի Բ. ժողովը պաշտօնապէս փակուեցաւ երկուշաբթի օր, 20 յունուար: Գոյացած համաձայնութիւնները կը կազմեն 119 էջնոց ստուար հատոր մը: Գլխաւոր համաձայնութիւնները եւ պայմանագրութիւններն են,— 1. Գերմանիոյ հետ, 2. Աւստրիոյ հետ, 3. Հունգարիոյ հետ, 4. Պուլկարիոյ հետ, 5. Չեխոսլովաքիոյ հետ: 6. Զուիցերիոյ հետ (Միջազգային դրամատան հաստատման համար) եւլն.: Փակման ճառը խօսեցաւ Պելճիքայի ներկայացուցիչը, Պ. Ժասփար: Ստորագրութիւնները սկսան ժամը 16.45ին եւ տեւեցին 17.35: Հինգ հարիւր ստորագրութիւն կ'երեւայ բոլոր Թուղթերուն վրայ: Այս արարողութենէն յետոյ, Պ. Սնոուըն խօսք առնելով ըսաւ.

— *Կը կարծենք Թէ կատարեցինք մեծ պետութիւններուն կողմէ մեզի յանձնուած պաշտօնը: Մեր ստորագրած համաձայնութիւնները աւելի շատ գործառնութիւններ են: Ոչ ոք ստացաւ իր ուզածը: Բայց ձեռք բերուած արդիւնքները վերջնական վիճաբանութեանց արդիւնք են:*

Մակեդոնացիները Ժրևեւ կը դիմեն

Սերպիական Մակեդոնիոյ պուլկար բնակչութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը հասաւ Ժընեւ, Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայացնելու համար հանրագրութիւն մը, որով կը խնդրուի խստօրէն գործադրել փոքրամասնութեանց պաշտպանութեան օրէնքը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՅԱՆԿ ԺԵ.

Հաւուրբս Գարակէօզեան Հօմի սաներէն ողբացեալ Վահրամ Թօմպալեանի յիշատակին՝ փոխան ծաղկեպսակի, Camp de Vacances de la Gaudinière*ի կողմէ* 100.—

Հէրիքուրի եւ պէֆոնքուռի հանգանակութիւնը 240.—

Վալանսի ֆրեցիներէն (5—6 ընտանիք) 100.—

Գումար 440.—

Ժդ. ցանկին գումարը 14,718,35

Ընդհ. գումար 15,158.35

***

Վալանսի ցանկը:—

Փոքրիկն Վ. Շէհրէլեան 10, Փոքրիկն Ա. Դալուստեան 10, Փոքրիկն Ժ. Պայտարեան 5, Հ. Յովհաննէսեան 10, Մ. Ներսէսեան 10, Յ. Եղիազարեան 10, Ա. Շէրպէթճեան 10, Ա. Ճիվանեան 5, Ե. Պօղոսեան 5, Պ. Ճարայեան 10, Ա. Յակոբեան 15: Ընդհ. գումար 100 ֆրանք: (Տես վերը:)

***

. . . *Խմբագիր*

ՀԷՐԻՒՐԻՒՒ, 20 Յունուար.— «Յառաջ»ը կարդալով շատ յուզուեցանք, Թուրքիայէն քշուած մեր հայ եղբայրներուն եւ քոյրերուն վիճակին՝ նկատի առնելով Ձմեռնոյ ցրտերը, Թէեւ Թիւով քիչ ենք այստեղ —եւ գոնէ մէկ երախայի կաթի դրամ ճարել: Մեզմէ հինգ վարկեան հեռաւորութեամբ, Պէթօնքուր ըսուած տեղ մը կայ, ուր կը գտնուին 6 տնուոր Հայեր: Անոնք քալ «Յառաջ»ի բացած հանգանակութիւնը լսելով, յօժարութեամբ մեզի միացան: Ահաւասիկ կը ղրկենք 240 ֆրանք:

Խ. Աղաղանեան

ՕԴԱՅԻՆ ԹՂԹԱՏԱՐ

Ցառաջիկայ գարնան, քսանըչորս ժամը անգամ մը կանոնաւոր Թղթատար պիտի բանի Պերլինէն դէպի Պոլիս: Թղթատարը պիտի մեկնի ամէն իրիկուն ժամը 7.45ին, ելեզոյդ ենպընթացով, եւ առտուն 3ին օդանաւ պիտի փոխադրուի կլայվիցի մէջ: միայն Սոֆիա եւ Պելկրատ վար իջնելով, օդանաւը Պոլիս պիտի հասնի իրիկուան ժամը 8ին: Ստիպողական նամակները պիտի ղրկուին անմիջապէս, իսկ սովորական Թղթատարը՝ յաջորդ առտուն: Հինգ ամիսէն, մասնաւոր սպասարկութիւն մը այս հաղորդակցութիւնը պիտի կապէ էնկիւրիի հետ, իսկ մտադրութիւն կայ յառաջիկային երկարելու մինչեւ Թայր. Ազրեւելք: Դեռ ուրիշ հինգ սպասարկութիւններ ալ պիտի հաստատուին, Պերլինէն Լոնտոն, փարիզ, Սէվիլլա, ՑԹոքհոլմ եւ Շէրպուռ: Այս գիծերուն վրայ բանող օդանաւերը ամբողջովին Թղթատարական նախապարիին տրամադրութեան տակ պիտի գտնուին եւ միայն նամակներ ու կապոցներ պիտի փոխադրեն: Շէրպուռի սպասարկութեան նպատակը պիտի ըլլայ արագացնել Ատլանտեանի Թղթատարներուն փոխադրութիւնը:

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿի ընդհանուր սպայակոյտին նախագահ Ջօր. Մազարաքիս յօդուած մը հրատարակելով, կը շեշտէ Թէ բանակը սպառազինութեան պէտք ունի: Պատերազմական նախարարը անպատեհ հռչակած ըլլալով այս գրութիւնը, կը կարծուի Թէ Ջօր. Մազարաքիս պիտի հրաժարի:

ՊՈՒՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

27 Ապրիլ առաջին անգամ ես սովետական «Ֆիլմ» տրեստի կողմից հրաւիրուեցի Ֆիլմ-Տրեստ, շնորհիւ Ֆիլմ-Տրեստի ներկայացուցիչ Ս. Ա. Ղազարեանի, որ ինձ ուղարկեց մեքենայ, որպէսզի ես կարողանայի ներկայ գտնուել Ֆիլմ-Տրեստի ներկայացուցիչների ժողովին, որ կայացաւ Ֆիլմ-Տրեստի նոր շէնքում, որ ինձ ցոյց տուին ամենայն մանրամասնութիւններով։ Ես ուրախ եմ, որ ինձ հրաւիրեցին այդ ժողովին, որովհետև ես ինձ համար շատ օգտակար տեղեկութիւններ ստացայ։

Ֆիլմ-Տրեստի ներկայացուցիչները ինձ ծանօթացրին իրենց ստացած ֆիլմերի ցանկին, որոնք ներկայումս գտնուում են Մոսկուայում։ Ցանկում կան ֆիլմեր, որոնք ես արդէն տեսել եմ Մոսկուայում, ինչպէս նաև ֆիլմեր, որոնք ես դեռ չեմ տեսել։ Ֆիլմերի ցանկը ինձ տուին գրաւոր, որպէսզի ես կարողանայի ընտրել այն ֆիլմերը, որոնք ինձ հետաքրքրում են։ Ես ընտրեցի մի քանի ֆիլմեր, որոնք ինձ հետաքրքրում են, ինչպէս նաև ֆիլմեր, որոնք ես դեռ չեմ տեսել։ Ֆիլմերի ցանկը ինձ տուին գրաւոր։ Ես խնդրեցի, որ ինձ ցոյց տան ֆիլմերը, որոնք ես ընտրել եմ։ Ֆիլմերի ցանկը ես կցում եմ իմ յօդուածին։

Ես ուրախ եմ, որ ինձ հնարաւորութիւն տուին տեսնելու սովետական ֆիլմերը, որովհետև ես ինձ համար շատ օգտակար տեղեկութիւններ ստացայ

ԵՎԳԱՅՈՑ ԿՈՖԵՐԵՆՑԻԱՆ

II.

Մոսկվայի պատվիրակները, նրանց մեջ ընկերներ Ստալինը եւ Ղազարյանը, ժամանեցին Երեւան ուրբաթ, մայիսի 30-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին։ Կայարանում նրանց դիմաւորեցին Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի, Կենտգործկոմի, Երեւանի Կոմկուսի կոմիտէների, Երեւանի Խորհրդի գործկոմի, արհմիութիւնների, կոոպերատիւների, կուսակցական, խորհրդային, տնտեսական, մշակութային եւ ուրիշ կազմակերպութիւնների ներկայացուցիչները։

Կայարանի շէնքը, հրապարակը եւ հարակից փողոցները ողողուած էին բազմահազար ժողովրդով։ Ամենուրեք կարմիր դրօշներ էին ծածանւում։ Ամենուրեք լսւում էին ոգեւորիչ ողջոյնի ոռնոցներ։

Ընկ. Ստալինը եւ ընկերները ընդունւեցին ջերմ ոգեւորութեամբ։

Ընկ. Ստալինը ընկերների հետ միասին մտաւ մեքենաները եւ ուղեւորւեցին Երեւանի Կոմկուսի Կենտկոմի շէնքը։

Ընկ. Ստալինի մեքենան կանգ առաւ Կենտկոմի շէնքի առջեւ։ Ընկ. Ստալինը ընկերների հետ միասին մտաւ շէնքը։

Ընկ. Ստալինը ընկերների հետ միասին մտաւ Կենտկոմի շէնքի դահլիճը։ Դահլիճում ներկայ էին Կենտկոմի, Կենտգործկոմի, Երեւանի Կոմկուսի կոմիտէների, Երեւանի Խորհրդի գործկոմի, արհմիութիւնների, կոոպերատիւների, կուսակցական, խորհրդային, տնտեսական, մշակութային եւ ուրիշ կազմակերպութիւնների ներկայացուցիչները։

Ընկ. Ստալինը ընկերների հետ միասին տեղաւորւեցին նախագահութեան սեղանի շուրջ։

Ընկ. Ստալինի ներկայութեան առթիւ դահլիճում տիրում էր ոգեւորութեան մթնոլորտ։

Ընկ. Ստալինը ընկերների հետ միասին մտաւ դահլիճ

Զօրաշարժ Բագուի մէջ

Խորհրդային իշխանութիւնը շարժման մէջ դրաւ Բագուի ամբողջ ոստիկանական եւ օժանդակ ուժերը, բռնելու համար անդամները քաղաքական նոր կազմակերպութեան մը, որ դաւադրական գործեր կը կատարէ անցեալ դեկտեմբերէն ի վեր: Մինչեւ հիմա քսան գինեալ արշաւանքներ կատարած է համայնավարական կեդրոններու վրայ:

Պառակտումներ Հնդկաստանի մէջ

Հնդկաստանի Միացեալ Գաւառներու իսլամական դաշնակցութիւնը եւ նահանգային օրէնսդիր ժողովին իսլամ անդամներ յայտարարութիւն մը հրատարակեցին, որով կը յայտնեն թէ հիմնովին հակառակ են Լահօրի ազգային համագումարին քուէարկած անկախութեան բանաձեւին եւ գայն վտանգաւոր կը գտնեն իրենց հասարակութեան համար: Յայտարարութիւնը կ'աւելցնէ թէ ստորագրողները պատրաստ են մասնակցելու ո՛ր եւ է ժողովի, կարգադրելու համար ուրիշ խնդիրներ:

Նոր խմորումներ Աւստրիոյ մէջ

Աւստրիոյ հողագործական ընկերութեանց ներկայացուցիչները ժողով մը գումարելով, որոշեցին որ բոլոր գիւղացիները կազմակերպուին իբրեւ «Ազգային Դաշնակցութիւն Աւստրիոյ գիւղացիներու պաշտպանողական ուժերու», կանգնած՝ ներկայ վարչապետին եւ սահմանադրութեան կողքին: Նոր կազմակերպութիւնը հակառակ է «Հայմվէր»ին (Աւստրիոյ ֆաշիստ կուսակցութիւնը), ինչպէս եւ ընկերվարականներուն: Իր յայտարարութեան մէջ, կ'ըսէ թէ ժամանակը եկած է որ գիւղացիները իրենց ձեռքը առնեն հայրենիքին եւ իրենց երդիքներուն պաշտպանութիւնը, թէ երկիրը մեծագումար մրսխումներու ենթարկուած է պարբերական անհազանգներէն եւ թէ Աւստրիա պէտք չունի դիկտատորի:

Կը կարծուի թէ նոր կազմակերպութեան զօրահաւաքը մեծապէս պիտի տկարացնէ «Հայմվէր»ները, քաշելով բոլոր եւրիտասարդ գիւղացիները: Պահպանողական մամուլը ուժգնօրէն կը դատապարտէ այս երրորդ կէս-զինուորական ուժին կազմակերպութիւնը, բաւական համարելով Աւստրիոյ կանոնաւոր զօրքը:

Պարտաւորիչ աշխատանք Խ. Միութեան մէջ

Խորհրդային մամուլին կողմէ հրատարակուած պաշտօնական տեղեկութիւններու համաձայն, լայն ստիճանի վրայ պարտաւորիչ աշխատանք է կազմակերպուած, հիւսիսային Ռուսիոյ անտառի արտադրութիւնն աւելցնելու համար: Յունուար 3ին հրատարակուած հրամանագիր մը կը պատուիրէ տեղական իշխանութեանց՝ անտառ կտրելու մղել ժողովուրդը: Անասատողներուն ուտեստ պիտի կտրուի, իսկ անոնք որ շարժում կը ստեղծեն կառավարութեան որոշման դէմ, անմիջապէս պիտի հետապնդուին Քաղաքական Վարչութեան կողմէ:

Անաստուածութեան պայքարին դէմ

Երկու հսկայական միթինկներ գումարուեցան Ժընեւի մէջ, բողոքելու համար Ռուսիոյ մէջ մղուած անաստուածութեան պայքարին դէմ: Տարիներէ ի վեր այսքան խոշոր միթինկ չէր եղած Զուիցերիոյ մէջ: Ներկայ էին կրօնական բոլոր հաստատութեանց պետերը: Պերճախօս ճառեր խօսուեցան կատարուած արարքներուն դէմ եւ համակրանք յայտնուեցաւ հալածական ժողովուրդին: Աղեխարշ պատմութիւններ հաղորդուեցան հարստահարեալ Ռուսերու կացութեան մասին, իսկ անաստուածութեան պայքարին նկարագրութիւնը՝ շարժանկարով զարշանք ազդեց ունկնդիրներուն: Միթինկը վերջացաւ բողոքի եւ համակրանքի բանաձեւով մը, ինչպէս բոլոր միթինկները:

Ալմազեան բանտը պիտի մնայ

Ամբաստանիչ ատեանը մերժեց Ալմազեանի դիմումը Պ. Մաթիֆասի հրամանին դէմ, որ կը վճռէր բանտարկուած պահել զինքը: Հարցաքննիչ դատաւորը նորէն ձեռք պիտի առնէ իր թղթածրարը եւ փետրուարի ընթացքին, նոր մասնագէտներուն տեղեկագիրը ստանալէ յետոյ, պիտի կրնայ փակել իր հարցաքննութիւնը: Իսկ Պ. Ժանթիյ, որ պաշտօն ստացած է քննել Ալմազեանի գանգատները, մէկդի դրաւ Պ. Պ. Պընուայի եւ Նիքօլի դէմ եղած մեղադրանքները եւ կը պահէ միայն Xի դէմ կազմուած թղթածրարը՝ ծեծի և վիրաւորման մասին: Պ. Պ. Պընուա եւ Նիքօլ միայն վերաքննիչ ատեանի առաջին դատարանին առջեւ կրնան դատուիլ. ուստի Ալմազեանի փաստաբանը իր բողոքը ուղղեց նոյն դատարանին:

Բ.—Գիւղացիական Դրամատունը ապօրէն

Սէնի առեւտրական դատարանը առջի օր չեղեալ համարեց Բանուորագիւղացիական Դրամատունը, անոր սահմանադրութիւնն ու հաստատումը հակառակ գտնելով օրէնքին պահանջած ձեւակերպութեանց: Վճիռը կը հաստատէ թէ արձանագրուած 5874 բաժնեթուղթերուն վրայ ոչ մէկ վճարում եղած էր, ընկերութեան կազմութեան ատեն եւ աւելի վերջը, 2908 բաժնեթուղթեր երբեք չեն վճարուած: Այս իրողութիւնը հիմք կը ծառայէ բացարձակապէսանվաւեր համարելու Դրամատունը, համաձայն 1867ի օրէնքին: Ընդհ. ժողովներու որոշումները արժէք չունին այս կացութեան հանդէպ:

Ուրեմն դրամատունը հաշուեյարդարի պիտի ենթարկուի:

ՕԹԷԼ "ԼԻՒՔՍ„ ԱԼԷՆՊԻ ՓՈՂՈՑ, ՊԷՅՐՈՒԹ

Տէր եւ Տնօրէն Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ

Հայկական այս պանդոկը հիմնուած է Պէյրութ, նոր եւ գեղեցիկ շէնքի մը մէջ բոլորովին մաքուր եւ շքեղ կահաւորութեամբ, օժտուած առանձին գրադարանով, մասնաւոր բաղնիքով եւ ելեքտրականութեամբ:

Իր անթերի սպասարկութեան, խիստ մաքրութեան, հանդստաւէտ պայմաններու շնորհիւ արդէն իսկ «ՕԹԷԼ ԼԻՒՔՍ»ը դարձած է Ամերիկայի, Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ հայ ճամբորդներու միակ ժամադրավայրը: Հաճելի միջավայր, դիւրամատչելի գին:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՊՕԼՈՒ-ՏԷՎՐԷԿ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ԵՐԿՍԵՌ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ՄԱՐՏ 1 ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ Salle Harola, մէթրօ՝ Abbesses

Կը խնդրուի բոլոր միութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Փետր. 1 Շաբաթ գիշեր ժամը 10էն մինչեւ առաւօտ

«Aux Portiques des Champs Elysées»

144 Ave. des Champs Elysées, (Métro Georges V)

ԹՈՄՊՈԼԱ ԵՒ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Եոզղատի, Վասպուրականի, Մարաշի, Սիվրիհիսարի, Զարսանճագի Հայրենակցական միութիւններու կողմէ ի նպաստ նոյն միութիւններու ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑԻՆ:

Այս Շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին Salon Chapeի մէջ (84 Rue Chape)

Մարսիլահայ Տրամատիկ Ստուդիան ղեկավարութեամբ դերասան Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ կը ներկայացնէ՝

ՆԱՄՈՒՍԸ — ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏՆԵՐՈՒ ՅԵՐԵԿՈՅԹԸ

26 Յունուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին

Union de Parisի սրահը, 14 Rue de Trévise (Cadet)

Կը նախագահէ Պ. Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները քանի մը օրէն

ՕՐ. ՅՈԼԻՆԷ ՊԱՂՏԱՍԼԵԱՆ

ԵՒ

ՄԱՐՏԻԿ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

Փարիզ 18 Յունուար 1930

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Շավիլի Արդութեան խումբի ժողովը՝ այս իրիկուն ժամը 8.30ին Gare Montparnasseի դիմացի սրճարանը:

Անիէռ-Պուա Քոլոմպի Եռագոյն ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Եռագոյն, Վիշապեան եւ Փօթորիկ խումբերը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 79 Rue des Chambards, Asnières. Կարեւոր օրակարգ:

ԳԱՒԱՌ

Լիոնի Վրէժ խումբի ժողովը՝ վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Մարսէյլի Ռոստոմ ենթ. ընդհ. ժողովը՝ այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Լիոնի Բեռի խումբի ժողովը՝ այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՀՐԱՒԷՐ

«Ա. Ահարոնեան»ի Փարիզի Յոբելինական յանձնախումբի և մասնաճիւղերու ժողովը՝ այս իրիկուն ժամը 8.30ին 71 Avenue Kléber. Կը խնդրուի բոլոր անդամներէն անպայման ներկայ ըլլալ.

Պ. ՍԱՐԳԻՍ ՍԷԼԹԷՔԵԱՆԷ կը խնդրուի հանդիպիլ «Յառաջ»ի խմբագրատունը:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Սրբուհի Գավուքեան կը փնտռէ իր եղբայրը Սթանոզցի Գրիգոր Գավուքեան որ 7 տարի առաջ իր մօրաքրոջ հետ Էնկիւրիէն գաղթած է Յունաստան: Լուր տուողին 100 ֆրանք նուէր: Իմացնել՝ Վահրամ Փափազեանի, Place de la Liberté, Fontaine S) Saône, (Rhône):

Կը խնդրուի Յունահայ թերթերէն արտատպել:

— Երզնկացի Ծաղիկ Աղաճանեան կը փնտռէ իր երկու աղջիկները՝ Արեւալոյս եւ Հռիփսիմէ Աղաճանեան, որոնք 1915ի տարագրութեան միջոցին իրմէ բաժնուած են: Իմացնել՝ Օննիկ Աղաճանեանի, 128 Str. Regola, Braila, Roumanie: Կը խնդրուի արտասահմանեան թերթերէն արտատպել:

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

«ՊԷՅՆԻՅԻՆԵՐՈՒ»

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻԷՆ ԱՐՏԱՔՍՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՑԱՆԿԸ

Մ. Խաչիկեան, Մ. Սէմէրճեան, Ե, Սէմէրճեան, Յ. Անանիեան, Կ. Յակոբեան, Ա. Յակոբեան, Մ. Կաջանեան, Ա. Գօշեան 50ական, Յ. Կարապետեան, Մ. Տաւուտեան 30ական, Բ. Փափազեան, Յ. Պօտօսեան, Մ. Պօտօսեան, Յ. Կիլտիրեան, Լ. Աւետիսեան, Կ. Գրիգորեան, Խ. Պասմաճեան, Հ. Վարդանեան, Յ. Սիմոնեան, Ս. Գավունեան, Գ. Աբիկեան, Գ. Ժամկոչեան, Խ. Գօշեան, Ն. Գօշեան, Կ. Բիւզանդեան 25ական, Յ. Բարսեղեան 35, Մ. Համբարձումեան, Կ. Գօշեան, Պ. Յակոբեան, Ս. Գօպպէլիկեան 20ական, Ի. Բարսեղեան 15, Ս. Խաչիկեան, Մ. Թերզեան, Այրի Տիկին Տ. Օրմանտաեան, Բ. Եաղճեան, Մ. Շէրեաթեան, 10ական, Ա. Փանոսեան 5: Գումար 1020 ֆրանք: Տես «Յառաջ» 16 յունուար:

Վարձու են օդասուն տան մը մէջ կահաւորուած եւ ոչ կահաւորուած 7 սենեակներ: Կը տրուին ընտանիքներու եւ ամուրիներու: Դիմել՝ 12 Rue de l'Annexion (Պիսէթրի քաղաքապետարանին քովը), Kremlin-Bicêtre, (Seine):

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

L'ANNEAU D'ANAHIT

R. DASTARAC

Chochanik l Jeune Arméniene

J. de Rohé

Իւրաքանչիւրը կ'արժէ 14 ֆր., փոստի ծախք չկայ

Ամերիկեան փլաքներ, հայերէն, թուրքերէն, եւ յունարէն

Հատը 18 ֆր.

Դիմել՝ Պալենց, 233 Fbg. St. Martin, Paris (10e):

Ծանօթ: Գրատանս նոր գրացանկը մամլոյ տակ է:

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

O. M. OHANESSIAN

Marque déposée MELKON

Եթէ կ'ուզէք ճաշակել արեւելեան ճամեղ անուշեղէններ, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վաճառանիշով՝ Լօքում, փաքլավա, քատայիֆ, հէլվա, եւայլն:

25 Rue Vilin, Paris (20e)

Հեռաձայն Menil. 69—15

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վեներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարխսի: Մասն. լապօռաթուար: Խորհուրդ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12:

IMPRIMERIE -MASSIS- ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

LeGérant: H. STEPHAN

1000+930

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (Հաստատուած 1923ին)

CABINET V. YARJANIAN

Հասցէ՝ 5 rue du Cardinal Mercier, PARIS (9e)

Tél. CENTRAL. 97-39 եւ 96.70

Կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դատ պաշտպանելով ֆրանսացի հանրածանօթ պաշտօնակիցներու հետ, չական եւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում: Ա... դատերու մասնաւոր ճիւղ, առանց կանխավճարի: ՖՐԱՆՍԱ մտ... համար, ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացում: (ԱՖԻ... ՎԻԹ): Քաղաքային ամուսնութեան արագ գործողութիւն: ... ամէն երկրի համար:

Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պա... խանուի անմիջապէս: Խորհրդակցութիւնները ձրի են:

Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի Կիրակիէ

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅԵՐ

բացուած է

DORK

կօշիկի վաճառատունը

46 Grand 'Rue de la Guillotière, LYON

Այրերու եւ կանանց ամէն տեսակ կօշիկներ

ODEON COLUMBIA

Տիեզերահռչակ Քոլոմպիա եւ Օտէօն վաճառանիշով հա... րէն, յունարէն, Թուրքերէն փլաքներու ճոխ տեսակներ ... փորթաթիֆ կրամաֆոններ: Եւրոպական եւ արեւելեան նո... րեղէններու ճոխ մթերք աժան գիներով կը գտնուին

ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

ԳԱՅԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

150 Rue Moncey, LYON

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

Columbia ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԻԱՅՆ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՔՈՎ

Կը ծախուին հայկական եւ կովկասեան երգերու, պարեր... եւ եղանակներու ODEON և COLUMBIA վաճառանիշ... փլաքները: Ճոխ մթերք յունարէն և թուրքերէն փլաքներ... Ապառիկ ֆոնօներ ամիսը 45 ֆր. ամսավճար: Ձեր փնտռ... որեւէ փլաքը պիտի գտնէք մեր մօտ:

56 Rue Piat, Paris (20) Մէթրօ՝ Պէլվիլ, Թրամ. 26

ՁԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵԼԷ ԱՌԱՋ

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ԶԱԿՈՐԻՏԷՍ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ կօշիկի գործարան

18 Rue MONCEY, 18 Lyon

Փլաս տիւ Փոնի մօտ

Հայերու համար հարիւրին 20 զեղչ

ՏՕՔԹ. Յ. ՔԻՒԹԻՒՔԵԱՆ

30 Ave. de Bellevue, CHAVILLE (S. et O.)

Թրամուէյ թիւ 1, շոգեկառք՝ կառ. Մոնփարնասէն

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԷ ներքին, վեներական և մորթի հիւանդութիւնն...

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ՝ ամէն օր ժմ. 10—13 և 15—20 և ժամադրութեամբ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ (ՊՈԼԻՍ)

Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներու, օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ: Իրաւագիտական գրասենեակ, կալուածական առուծախ, դատական հետապնդումներ, թարգմանութիւն, Գոմիսիոն, Ֆրանսա մուտքի հետապնդումներ, տուն շինողներու փոխատուութիւն եւայլն:

Ամուսնութիւն եւ ամուսնալուծում:

Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն:

Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ:

Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.

Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքներու մէջ:

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն: 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԲԱԺՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

23 JANVIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1168

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՕԿՈՒ ԽՕՍՔ

...ՐԵՆՔ ԻՐԵՆՑ ԳԼԽՈՒՆ ՀԱՐՍ-ՓԵՍԱՅ

Զուարթ է խորագիրը: Բայց զուարճալիք չէ որ պիտի ...ենք:

Փարիզի եկեղեցին, որ դարձած է հատրնտիր խմբակի մը ...փականութիւնը, մանաւանդ կրօնական ընկերակցութեան ...րածուելէ յետոյ, շաբաթ օր պիտի ունենայ ընտրութիւն մը: ...րչական ժողովին 21 անդամներէն տասը վիճակով դադրած ..., եւ պիտի ընտրուին նորեր:

Այս Վարչական ժողովը եւ անոր հետ կապուած կամ անկէ ...ած Մարմինները կը կազմեն Փարիզի ամբողջ ազգային իշ...խանութիւնը: Այնպէս որ, սոսկ բանկալի խնդիր չէ այս ընտ...րութիւնը:

Ուրեմն, ափ մը մարդիկ,— ըսենք եղած թիւն ալ 140 հոգի, ...ենք իրենց գլխուն հարս-փեսայ պիտի խաղան, խնդալով —20,000նոց գաղութի մը քթին:

Անշուշտ, օրէնք եւ կանոն ունին, եւ անոնց տրամադրու...ենն է որ պիտի գործադրեն: Եւ յետոյ, երկու եպիսկոպոս... իրենց կողքին— մէկը՝ իբրեւ կաթող. պատուիրակ, միւսը՝ ...եւ հոգեւոր հովիւ: Ո՞վ կրնայ խառնուիլ, երբ «Հայ Եկեղեց... իշխանները» իրենք ծախած կամ վարձու տուած են ե՛ւ ...նրային իրաւունք, ե՛ւ ժողովրդապետութիւն, ե՛ւ իրենց ար...նապատուութիւնը: Կաթող. նոր պատուիրակը Փարիզէն պի...սկսէր, ինչպէս կը սպասէին միամիտներ: Բայց առաջին ...ն կարծր քարի զարնուելով, նախընտրեց քաղաքէ քաղաք ...ն գալ, մինչեւ իսկ Համպուրկ հանդիպիլ եւ տեղեկագիր մը ...ելով, քաշուիլ իր պատեանին մէջ: Իսկ ժողովուրդը— քա... որ զանձանակը դրամ ձգելու, մոմ վառելու եւ խաչ հանե... իրաւունք ունի, ալ ինչո՞ւ կը զանգատի: Մնացածը իրեն ...վերաբերիր: Ընկերակցութիւն կայ եւ ան իր գործը գիտէ: ...է կ'ուզէք մարդու կարգ անցնիլ, բարեհաճեցէք 50 ֆրանք ...րք վճարել, ջոջերուն հետ խօսելու, քալելու, անոնց առջեւ ...րեւի կենալու ձեւերը սորվիլ, եւ յետոյ կը տեսնուինք:

Այնպէս որ, շաբաթ օրուան ընտրութիւնը պիտի կա...տարուի միայն եւ միայն ընկերակցութեան անդամներուն ...մէ, շնորհքով մարդոց կողմէ, եւ թեկնածուներն ալ, ան...շուշտ պիտի ընտրուին միեւնոյն շրջանակէն: Քառասուն կամ ...իւր քառասուն,— բոլորն ալ իրար կը ճանչնան: Ոչ մաս...նոր մտահոգութիւն, ոչ տեսակէտի խնդիր, ոչ ալ ո՛ր եւ է ...գիր՝ որ կապ ունենայ տարագիր բազմութեան կեանքին ...: Վիճակով դադրած տասը հոգին կրնան նոյնութեամբ վե...րահաստատուիլ: Կամ, եթէ կան յոգնածներ, դիւրին է նոյն...ն ազնուական կերպարանքներ նստեցնել անոնց տեղ: Ամէն ...րագայի մէջ, «խոհեմութիւնը» կը պահանջէ այնպէս մը ...սաւորել գործերը, որ նոր մարդ չմտնէ ներս, ըլլայ իսկ Ըն...կերակցութեան անդամ: Մանաւանդ, անհրաժեշտ է արթուն ...ել, որպէսզի աթոռէն չգլորին «տէմիրպաշ» ատենապետներ ...անոնց խորհրդականներն ու թիկնապահները: Դուրսէն պաղ ...յով մը՝ կրնայ անհանգիստ ընել եւ փախցնել անփոխարինելի ...on cher»ներ: Եւ այն ատեն, ո՞ւր կ'երթայ Հայոց ազգին վի...ճակը, Փարիզի մէջ:

Այո՛, բարեկամներ, ո՞ւր կ'երթայ մեր վիճակը, այսպէս ...ավարի, ամէն մարդ ինքն իր գլխուն, ոչ մէկը պատասխա...տու միւսին: Եւ բոլորն ալ իրարմէ բանգէտ...

1922էն ի վեր, հիմնովին փոխուած է Փարիզի պատմու...թիւնը՝ հայկական տեսակէտով: Ոչ թէ քանի մը հարիւր առեւ...տականներու գաղութ մըն է որ կը համրենք այս պողոտա...րուն վրայ, այլ հայրենիքէ, տուն-տեղէ զրկուած բազմու...թիւն մը: Աւելի քան 15,000 աշխատաւոր ձեռք, որ մէջքը ...ռկած է նորէն, իր իսկ ճակտին քրտինքով:

Եւ սակայն, որո՞ւ հոգ: Մարդիկ փակուած՝ իրենց գրա...սենեակներուն եւ սալոններուն մէջ, կ'անգիտանան այդ իրո...ղութիւնը, եւ «ազգին գործերը» կը վարեն այնպէս ինչպէս ...5-30 տարի առաջ: Աշխարհի վրայ կը նային այնպէս ինչ...պէս իրենց սեփական գործերուն վրայ: Ու թէեւ քառասուն ...գի, իրարու հանդէպ ալ չունին վստահութիւն կամ բարեա...կամութիւն, որպէսզի զանազանեն կարողն ու անկարողը, ...շ-շատ բարեխիղճն ու ինքնահաւան բռնաւորը, ժամանակին ...ամապատասխան մարդն ու բրածոն:

Մինչեւ հիմա հարս-փեսայ՝ իրենք իրենց գլխուն, անշուշտ ...աբաթ օրն ալ տարբեր բան մը չպիտի ընեն: Մանաւանդ որ, ...րցնող-փնտռող չկայ նոյնիսկ իրենց, կրօնական Ընկերակ...ցութեան անդամներուն մէջ: Եւ տակաւին հարց է թէ 140 ...ուէարկողներէն քանի՛ն պիտի բարեհաճին մասնակցիլ, այս...ինքն պատասխանատուութիւն ստանձնել գիտակցաբար, ոչ ...է մէկուն միւսին շուքէն չզրկուելու համար:

Եւ երբ ա՛յս է Փարիզի վիճակը, միւս գաղութները դեռ ...ա՛տ պիտի սպասեն որ ազդանշան մը տրուի, կամ շարժում ...տեղծուի, ո՛ր եւէ կազմակերպութեան համար:

Փարիզի ժամուն մարդիկը ազգ մը կը կազմեն իրենք ...իրենց մէջ, բոլորովին անջատ բուն ազգէն, եւ կատարելապէս ...անկախ, նոյնիսկ եպիսկոպոսներու օրհնութեամբ:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԻ ԾԱՂՐԷՔ

Քալիֆօրնիոյ «Մշակ»ը —անկախ հայաթերթ— դիտել կուտայ խմբագրականի մը մէջ, այս խորագրին տակ (20 դեկտ.).

— «Միջազգային եղբայրութեան հիման վրայ այնքան գուրգուրանքով Թաթարին, Թուրքին, Արաբին եւ Սուրիացին ազգային շահերը պաշտպանող խորհրդային Հայաստանի հայ վարիչները, աւելի լաւ եւ աւելի դրական բան մը ըրած կ'ըլլան, երբ հայրենիքի ամուր կզպուած դռները բանան հայութեան տարագիր զաւակներուն առջեւ: Այդ բանը ինքնին կը լրացնէ հայրենաբաղձ հայութեան փափաքները, եւ կ'արգիլէ զանոնք ըստ Մռաւեանի եւ կամ Մռաւեաններու, օտար հորիզոններու տակ հայրենիքներ եւ կամ *օճախ*ներ հիմնելու եւ փնտռելու երեւակայութեննէն:

Քանի մը տարիներ առաջ՝ նման անբովանդակ եւ անիմաստ յայտարարութիւն մը մէջտեղ նետեց Պ. Ա. Կարինեան, եւ խորհրդային վարիչի մը յատուկ երազատեսութեամբ, առաջարկեց երեք հարիւր հազար տաճկահայ գաղթականութիւնը Քուպանի եւ Տօնի ամայութեան մէջ նետելով, վերջ տալ հայկական հարցին:

Գաղութահայութեան լրական ցաւերով երբեք չհետաքրքրուելէ ետք, խորհրդային հայ վարիչները եթէ չեն ուզեր եւ կամ չեն կրնար ամէն վայրկեան Հայաստան մտնելու փափաքով սպասող տարագիր Հայերը ներս ընդունիլ, թող գոնէ մարդկային ազնուութիւնը ունենան մեզ հիւրընկալող ցեղերու գայրոյթը չգրգռելու:

Ինչո՞վ մեղաւոր են *հայ քաղաքական* կուսակցութիւնները, ըլլան *Դաշնակցական* կամ *Ռամկ. Ազատականներ*, որոնք կարելիութեան սահմանին մէջ կ'աշխատին դարման մը գտնել մեր հայրենազուրկ խլեակներուն: Ինչո՞վ է մեղաւոր Ֆրանսան եւ կամ Անգլիան, երբ հարկադրուած է իր իսկ պետութենէն անտեսուած եւ դուրս թողուած հայ զանգուածները ընդունիլ ու պատսպարել:

Համաշխարհային յեղափոխութեան երազներով տարուած՝ հայ ժողովուրդի զանգուածները ձեր անհիմն փորձարկութեանց մարզադաշտ ընելէ ետք, անխղճօրէն մի փորձէք խորհրդային կապանքներէն ազատ եւ հեռու գտնուող գաղթականութեան հետ խաղալ:»

ՊԱՅԹԻՒՆ ՄԸ ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ ԵՒ ԵՐԵՔ ԶՈՀ (ՄԷԿԸ ՀԱՅ)

Լիօնէն կը հեռագրեն.— Յունուար 20ին, կէս օրէն վերջը, Տէսինի ժիննեւ եւ Պարպէզա գործարանի մէկ աշխատանոցին մէջ, ուր հրաբամպակ կը շինեն, ուժգին պայթիւն մը տեղի ունեցաւ, սպաննելով երեք բանուորներ: Շրջակայ շէնքերու բանուորները օգնութեան հասան իրենց դժբախտ ընկերներուն, մինչ ուրիշներ կը ջանային մարել կրակը:

Զոհերը աճռելի կերպով յօշոտուած էին: Արհեստանոցը մեռելատան վերածուեցաւ: Զոհերն են ֆիլիքս Ֆրէկօ, 67 տարեկան (ֆրանսացի), *Մաթէոս Անտոնեան*, 19 տարեկան եւ Ֆորթունաթի, 18 տարեկան (իտալացի): Չորրորդ մը, Յօյն, ծանրապէս վիրաւորուեցաւ:

ՀՐԴԵՀ ԿՐԵՏԷԻ ՄԷՋ

Հրդեհ մը մոխիր դարձուց Հանեա քաղաքին մէկ մասը (Կրետէ): Վնասը քանի մը տասնեակ միլիոնի կը հասնի:

ՀԱՅԸ 1.95ի պիտի ծախուի Յունուար 24էն, փոխանակ 2ֆր.ի:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԻՆՉ ԽՕՍԵՑԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ

Երէկ հաղորդած էինք Լոնտոնի ժողովին բացման արարողութիւնը: Անգլիոյ Թագաւորին ճառէն յետոյ, կարգով խօսք առին հինգ պետութեանց գլխաւոր պատուիրակները, անշուշտ ընդհանուր արտայայտութիւններով, բայց եւ այնպէս առանց ծածկելու իրենց տեսակէտները:

Պ. Մաքտօնըլտ շեշտեց թէ վստահութեան պակասն է զինաթափութեան գլխաւոր դժուարութիւնը: Յետոյ շարունակեց.

— «Բովանդակ աշխարհի աչքերը մեր վրայ յառած է այժմ: Ամէն բանէ առաջ, մեզմէ կը սպասէ կարգադրութիւն մը, կասեցնելու համար մարտանաւերու տեսակին եւ թիւին մէջ տիրող մրցակցութիւնը: Եթէ խոհեմ չըլլանք, անգամ մը եւս պիտի քշուինք տենդագին պայքարի մը մէջ, նման անոր որ նախանշանն եղաւ 1914ի պատերազմին: Զինուորական ծայրայեղ պատրաստութիւն մը ոչ միայն մսխում մըն է ազգային հարստութեանց, այլ եւ տկարացում քաղաքական ապահովութեան»:

Վարչապետը յետոյ բացատրեց թէ իւրաքանչիւր երկրի «պէտքերը» կրնան անսահման ընդարձակուիլ, բայց եթէ սրտերու մէջ խաղաղութիւն կայ և սպառազինութեանց կրճատումը տեղ բռնած է միտքերու մէջ, մեր պէտքերուն խնդութիւնը կրնանք արդարօրէն ճշդել մէկ մէկու հանդէպ: «Մնաց որ, ազգերը բոլորն ալ միեւնոյն շահը չունին իւրաքանչիւր զէնքէ: Մեծն Բրիտանիոյ ճամբան ծովերուն վրայ է: Իր ժողովուրդին ուղն ու ծուծը ծովէնէ: Իր պաշտպանութեան մեծ հաղորդակցութիւնները ծովը կը կազմէ: Իր դրօշը ծովային դրօշ մըն է»:

Պ. Սթիմսըն, Մ. Նահանգներու պատուիրակութեան պետը, ըսաւ թէ համաշխարհային գործերու վերջին յառաջդիմութիւնն է միջազգային խորհրդաժողովներու դիմել, սպառազինութիւնները սահմանափակելու եւ կրճատելու համար: Թէեւ նաւային ասպարէզին մէջ է որ իմ երկիրս կրնայ ամէնէն աւելի նպաստել զինաթափութեան դատին յառաջացման, բայց պէտք չէ մոռնալ թէ մեր վերջնական նպատակն է զինաթափութեան հարցին վերջնական լուծումը, եւ հետեւաբար պատերազմի վտանգներուն նուազումը»:

Պ. Թարտիէօ, Ֆրանսայի վարչապետը, որուն ճառը անգլերէնի թարգմանուեցաւ, բացատրեց թէ հինգ պետութիւնները վճռական փորձի մը կը դիմեն, խաղաղութիւնը կազմակերպելու համար, ինչ որ բացառիկ ծանրութիւն մը կուտայ հարցին: Վճռական փորձ մը անոր համար որ, անցեալ ապրիլին, Ժընեւի զինաթափութեան նախապատրաստական յանձնաժողովը անկարելի դատեց աւելի յառաջ տանիլ իր աշխատանքները, քանի նախապէս համաձայնութիւն մը չէ կնքուած նաւային պետութեանց միջեւ: Եւ ահա ամբողջ խնդիրը դրուած է մեր առջեւ: Յաջողիլ մեր սահմանափակ ձեռնարկին մէջ, կը նշանակէ կարելի դարձնել զինաթափութեան ճիգին յաջողութիւնը: Ձախողիլ, կը նշանակէ յետաձգել զայն անսահման ժամանակով: Այսպիսի խնդիր մը լուծելու համար, չկայ մաթեմաթիկական բանաձեւ մը, որովհետեւ կեանքի ճնշումը կը խորտակէ բանաձեւերը:

Պ. Թարտիէօ դիտել տուաւ թէ պետութիւններու ծովային պէտքերը կը բխին որքան անոնց աշխարհագրական դիրքէն, նոյնքան պատմական, տնտեսական, եւ գաղթային եւն. պայմաններէ:

Պ. Կրանտի, Իտալիոյ Ա. պատուիրակը, յայտարարեց թէ ֆաշիստ կառավարութեան փափաքն է իրական եւ շօշափելի արդիւնքներ ստանալ զինաթափութեան եւ ապահովութեան հարցերուն մէջ, որոնք իրարու կապուած են անքակտելի կերպով: «Պ. Մուսոլինի աշխատանքի լայն ծրագիր մը պատրաստած է, որուն գործադրութիւնը խաղաղութեան երկար ժամանակաշրջան մը կը պահանջէ: Իտալիա կ'ուզէ այդ աշխատանքին նուիրել իր կորովին լաւագոյն մասը՝ խաղաղասէր Եւրոպայի մը ծոցին մէջ:» Պատուիրակը շեշտեց թէ հարկ է խիզախ ձեռնարկ մը կատարել և թէ կիսամիջոցները ձախողանք են:

Վերջին խօսողն էր Վակացուքի, Ճափոնի Ա. պատուիրակը, որ իր լեզուով խօսեցաւ: Յայտարարեց թէ իր երկիրը պատրաստ է մինչեւ ծայրը երթալու միւս պետութեանց հետ: Պատրաստ է քննելու նաւային ուժերու ոչ միայն սահմանափակում մը, այլ ճշմարիտ կրճատում: Իր երկրին ուզածն է անհրաժեշտ ուժ՝ ապահովութեան համար, եւ ոչ թէ յարձակողական գործողութեանց համար:

Ամէն բան գաղտնի՞

Լոնտոնի ժողովը հազիւ բացուած, կարգադրուեցաւ որ գաղտնի պահուին խորհրդակցութիւնները: Գէթ այսպէս կը հեռագրէ ամերիկեան թերթի մը թղթակիցը, խորին վրդովումով: Նոյնիսկ այսօրուան (հինգշաբթի) նիստը, որ առաջինն է բացումէն ի վեր, գոնփակ պիտի ըլլայ: Այս որոշման իբրեւ պատճառ ցոյց կուտան այն թէ Սէյնդ Ճէյմսի պալատը շատ փոքր է, լրագրողներուն տեղ տալու համար: Սրահը 75 հոգի կ'առնէ, եւ իւրաքանչիւր պատուիրակութիւն 15 հոգի հաշուելով (քար-

(Ուրիշներու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՅԱՆԿ ԺԶ.

Էքսի հանգանակութիւնը	735.—
Անիէռ-Պուա Քոլոմպի հանգանակութեան Ա. գումարը	652.—
Գումար	1387.—
ԺԵ. ցանկին գումարը	15,158.35
Ընդհ. գումար	16,545.35

* * *

. . . Խմբագիր

ԷՔՍ.—Օրը օրին կարդալով «Յառաջ»ի մէջ Անատոլուէն քշուած մեր թշուառ հայ եղբայրներուն պատմութիւնը եւ օգնութեան անմասն չմնալու համար, աջակցութեամբ Յառաջդիմասէր Միութեան, քաղաքիս ափ մը հայութենէն հանգանակեցինք 735 ֆր. զոր կը ղրկենք ձեզ ցանկով միասին:

Յ. Նալպանտեան

* *

ԱՐԺԱՆԹԷՕՅ, 20 Յունուար.— Երէկ կիրակի օր, Հ. Յ. Դ. «Եռագոյն» ենթակոմիտէն խորհրդակցական ժողովի հրաւիրեց Անիէռ Պուա-Քոլոմպի շրջանին Հ. Մ. Ը. Մ.ի, Չափահաս Որբերու, Լոտէմիջ Պայընտըրի եւ Վասպուրականի հայրենակցական միութիւններու ներկայացուցիչները, «Յառաջ»ի բացած հանգանակութեան մասնակցելու համար: Բոլորն ալ համակարծիք գտնուելով, շրջանիս մէջ յարգուած եւ բոլորին վստահութիւնը ներշնչող անձերէ խառն յանձնախումբը ընտրուեցաւ հետեւեալ կերպով.

Պ. Պ. Յովհ. Ղազէրեան եւ Յակոբ Վէզիրեան՝ Հ. Յ. Դ. ներկայացուցիչներ, Գառնիկ Յովհաննէսեան՝ Լոտէմիջ Պայանտըրի ներկայացուցիչ, Ա. Ամիրխանեան՝ Վասպուրականի ներկայացուցիչ, Խաչիկ Գասպարեան՝ Հ. Մ. Ը. Մ.ի ներկայացուցիչ, Վարդավառ Կէօվշէնեան՝ Չ. Ո. Մ.ի ներկայացուցիչ:

Յանձնախումբը անմիջապէս գործի սկսելով, ժամը 6.30էն մինչեւ 8.30 (իրիկունը), երկու ժամուան մէջ հաւաքեց վեց հարիւր յիսուն երկու ֆրանք (652): Ամբողջ ցանկով միասին կը ղրկեմ «Յառաջ»ին, իր նպատակին յատկացնելու համար: Յանձնախումբը կարելին պիտի ընէ կոկիկ գումար մը մէջտեղ բերելու եւ պարբերաբար պիտի ղրկէ ձեզ:

Ի դիմաց յանձնախումբի գանձապահ՝ Յակոբ Վէզիրեան

ԿԵՂԾ ՏՈԼԱՐՆԵՐ

Պերլինի ոստիկանութիւնը երեւան հանեց խմբակ մը, որ հարիւրնոց տոլարներ կը շինէր ամիսներէ ի վեր: Ամերիկեան դրամատուները շատոնց տեղեակ էին այս կեղծարարութեան, բայց կարելի չէր եղած գտնել հեղինակները:

Երեւան կուգայ որ կեղծաթարերը շատ ճարպիկ էին եւ կատարելապէս նմանցուցած, այնպէս որ դժուար էր զանազանել կեղծը իրաւէն: Կեղծարարութիւնը կը կատարուէր Պերլինի մէջ: Գծագրիչը, որ Ռուսաստանէն եկած էր եւ Ֆրանց Ֆիշեր կը կոչուի, փախած է:

ՄԵԾ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՊԶՏԻԿ ՀԵՐՈՍԸ

Եուկոսլաւիոյ ազգայնական ընկերակցութիւններըփետր. 12ին Սէրայէվոյի մէջ բացումը պիտի կատարեն յիշատակարանի մը, ի պատիւ Կավրիլօ Փրինցիփի, որ սպաննեց Աւստրիոյ Հունգարիոյ գահաժառանգը, Ֆրանց Ֆէրտինանտ արքիդուքսը:

Յայտնի է թէ այս դէպքէն ծնունդ առաւ մեծ պատերազմը:

ՕՐՈՒԱՆ ԳԻՐՔԵՐԸ

"ԷՋԵՐ ԻՄ ՅՈՒՇԵՐԷՆ"

Ահա, երկրորդ հատորն ալ Սեպուհի պատմական յուշերուն, որոնք ժամանակագրական տեսակէտով կ'ընդգրկեն մեր ամենափոթորկոտ շրջանը՝ 1915էն մինչեւ 1919։

Հայ ժողովրդի ներքին ճիգերու եւ խմորումներու, քաղաքական մաքառումներու եւ շարժումներու, յափշտակութեան ու երազներու, հիասթափութեան եւ ընկրկումներու, ամէնէն եռանդալից շրջանն է ընտրած Սեպուհ իր «Յուշեր»ուն համար։ Մեր նորագոյն պատմութեան լուսաբանութեան համար, խիստ շահեկան նիւթեր են ասոնք։

Սեպուհ մէկն է մեր այն սակաւաթիւ հայդուկներէն, որոնք երեսուն տարի շարունակ պայքարի դրօշն են գրկեր, կուրծք են տուեր դէպքերուն, ինկեր են մութ գնտաններուն մէջ, կրեր են կեանքի բոլոր դառնութիւնները, ապրեր են զէնքի իրաւունքով եւ զէնքի հիմայքով։ Եւ երբ այժմ ալ, տարագրութեան խաղաղ ու անագորոյն կեանքն է վիճակուեր, նոյնքան հմայքով ալ, անոնք գիտեն գրիչ շարժել։ «Հայրենիք»ի մէջ Ռուբէն ու Մաթէոս, «Դրօշակ»ի մէջ Գէորգ Զավուշ եւ Սեւ Քարեցի Սաքօ, յուշերու եւ ինքնակենսագրութեան ձեւի տակ, մեր յեղափոխական պատմութիւնն է որ կ'արձանագրեն։

Սեպուհի «Յուշեր»ու երկրորդ հատորը կը սկսի Կարինի շրջանի Բոնակալան եւ Աշգալէ գիւղերու կռիւներով ու նահանջներով, որոնք մեր պարտութեան նախաթելերն եղան, և հասան մինչեւ Իլիճա, Կարին, Հասան-Գալէ, Խորասան, Սարըղամըշ, Կարս եւ Ալեքսանդրապոլ, եւ վերջացան Սարդարապատի, Ղարաքիլիսէի եւ Աբարանի հերոսական ճակատամարտներով։

Ալեքսանդրապոլէն Մուրատ ու Սեպուհ կ'անցնին Թիֆլիս և այնտեղէն ալ Վլատիկավկասի վրայով Բագու, ուր Հայոց Ազգ. Խորհուրդը գործակցութեամբ Ս. Շահումեանի եւ մեծամասնական բանակի, կը կռուէին Նուրի Փաշայի դէմ։

Կարինէն մինչեւ Բագու եւ անկէ ալ մինչեւ Թիֆլիս, Սեպուհ պարզ և որոշ կերպով կուտայ իր տպաւորութիւնները, ռազմաճակատին վիճակը, դէմքերու եւ դէպքերու հանգամանքը, տիրող հոգեբանութիւնն ու մտայնութիւնը եւ ղեկավար իշխանութեան սայթաքումները։ Իբրեւ ականատես Կարինի ողբերգութեան եւ յետագայ դէպքերու, սարսուռով կը վերյիշեմ այդ տխուր օրերը։ Չլատիչ, խուժանային տրամադրութիւն մը վարակած էր ամէնքը։ Չկար ազգային ղեկավարութիւն, չկար զինուորական հրամանատարութիւն։ Ռազմաճակատին վրայ, թիկունքի հոգեբանութիւն մըն էր ստեղծուած։ Ամէն տիպարէ, ամէն դասէ եւ ամէն ձեւի մարդ կարելի էր գտնել, բացի կարգապահ զինուորականութենէ։ Զարաշահութիւնն ու փերեզակութիւնը քաղաքացիական իրաւունք էր ստեղծած ճակատին վրայ։ Կարինի Զինուորական Խորհուրդը անլիք եւ անձեռնհաս մարդկանց պատահական խմբակ մըն էր։ Բոլորն ալ կը զգային միահեծան երկաթէ ձեռքի մը բացակայութիւնը։ Յաջողութիւնը կախուած էր գլուխէն եւ «մէկ գլուխէն մինչեւ Կարին հարիւրաւոր անոտ գլուխներ կային, որ իրարու կը զարնուէին» կ'ըսէ Մուրատ, Սեպուհի հետ խօսակցութեան մը ատեն։

Եւ դարձեալ նոյն Մուրատն է, որ հերոսի վճռականութեամբ Կարինի Զին. Խորհուրդի նախագահ Աղամալեանը կը յանդիմանէ.

— «Դո՛ւք, դուք, կարին նստողներդ, ձեր խսերու ու կիրքերու հետեւանքով իրերը մինչեւ այս աստիճանին բերիք։ Ձեր խսէն է, որ մենք կը տուժենք։ կը պահանջեմ, որ ամենախիստ միջոցները գործադրէք այժմէն, թէ՛ տաճկահայ երիտասարդութեան եւ թէ այս զինուորութեան, որ ամիսներէ ի վեր նստած մեր սիրտերուն վրայ, մեզ կը կրծեն։ Սա ի՞նչ զինուորութիւն է, ի՞նչ տեսակ ժողովուրդ ենք մենք։ Ո՛չ ամօթ ունինք եւ ոչ ալ պատկառանք։ երեք ամիսը աճա կը լրանայ եւ 100,000 զինուորութիւն ունեցող հայ ժողովուրդը մի քանի հազար զինուոր չկրցաւ ռազմաճակատ ղրկել։ Եթէ ապիկար ենք, եթէ չենք կրնար կռուիլ, բացէ ի բաց խոստովանինք եւ դիմենք խաղաղութեան միջոցներուն, որպէսզի գոնէ այս աւերող եւ կողոպտող հորդաները չմտնեն 1914ի սահմանները». (էջ 21)։

Պարզ է պատկերը։

Նահանջի որդը կը կրծէր ամէնքը։ Անդրանիկի գալուստն ալ չփրկեց կացութիւնը։ Եւ ճակատը ճեղքուեցաւ, դէպքերը իրար յաջորդեցին շարժանկարի մը արագութեամբ։ Պատասխանատուներ կային, բայց ոչ պատասխանատու։ Ամէն ինչ վերագրել Անդրանիկի զինուորական թերի ըմբռնումներու, պատմական սխալ է։ Անով չէր սկսեր ամէն բան, եւ ոչ ալ անով կը վերջանար։ Անիկա իր բոլոր սխալներով կը մնար իսկական յեղափոխական։ Խորունկ ցաւով եմ կարդացեր ամէն անգամ, Սեպուհի վիրաւորական յարձակումները Անդրանիկի մարդկային թերութիւններու մասին։

Երէկուան պէս կը յիշեմ, նահանջի պահուն, Սարըղամըշի մէջ նոյն խնդրին շուրջ վիճաբանութեան մը ատեն Մուրատը ըսաւ Սեպուհին.

— Սեպո՛ւհ, լաւ իմացիր. որ մենք Անդրանիկ չենք կարող լինել. Շապին-Գարահիսարէն թէ լաւ սափրիչ դուրս կուգայ եւ թէ լաւ հերոս։

Գիրքը ծայրէ ի ծայր մեծ հետաքրքրութեամբ եւ մէկ շունչով կը կարդացուի։ Յուզիչ ու բանաստեղծական էջեր ալ կան։

Մանաւանդ սրտաճմլիկ է Մուրատի, Սերգոյի եւ Իսահակի սպանութեան պարագան ու թաղումը։

Հազարաւոր բազմութիւն խռնուեր է Բագուի Հայոց եկեղեցիին մեծ դուռը։ Ժողովուրդին մէջ կանգներ է ամեհի նժոյգ մը սեւ շղարշով ծածկուած, կրելով հրացան մը եւ սուր մը։ Այդ գեղեցիկ նժոյգին վրայ նստած է երկու տարեկան փոքրիկ, առոյգ ու կայտառ մանուկ մը. կուրծքէն կախած զանազան շքանշաններ։ Այդ մանուկը, Սերգոյի ձագուկն է, որ կը ներկայացնէ իր կտրիճ ու տղամարդ հայրը։ Եկեղեցիին զանգակները կը սկսին ղօղանջել։ Դագաղները դուրս կը բերուին եւ կը դրուին խոտտանիներու վրայ։ Դամբանականները կը սկսին։ Շատեր կ'արտասուեն։ Խօսողներէն մէկն ալ մեծամասնական գնդապետ Բեսրովն է, որ կ'ըսէ.

— «Ահա երեք դագաղներ։ Ինչո՞ւ այս մահերը, ինչո՞ւ այս զոհերը։ «Ինչու»ներուն պատասխանը պարզ է։ Բռնակալութեան զոհերն են ասոնք։ Յարեւոր կապանքը քակող մարդիկ յանդուգն ռազմիկներ, գաղափարի զինուորներ։ Ահա այն հսկան, որ պառկած է երկու դագաղներուն միջեւ։ Բասնեւ հինգ տարուան պատմութիւն ունի։ Ան կռուած է օսմանեան բռնակալութեան դէմ, ինչպէս կը կռուէր այսօր ալ այս բռնակալութեան դէմ, որպէսզի Մասիսի ստորոտին փոքրիկ հանրապետութիւնը ունենայ եւ արժանիք արձակէ։» (էջ 189-190)։

Յուշերը կը վերջանան այնտեղ՝ երբ Սեպուհ, իբրեւ Խորհրդարանի անդամ, կ'անցնի Հայաստան 1919ին։

Երանի թէ բոլորն ալ, որոնք կրեր են Սեպուհի նման դէպքերու ծանրութիւնն ու պատասխանատուութիւնը, հարազատ կերպով տան մեզի դէպքերու իսկութիւնը, այնպէս ինչպէս որ է։

Կ'ապրինք այնպիսի ատեն մը, երբ պէտք ունինք զէնքի մարդերէն գրչի ու մտքի մնայուն վաւերականներ ալ պահանջելու։

Մեր ժողովուրդը, առհասարակ, շատ քիչ բան գիտէ մեր յեղափոխականներու եւ մեր հայրենասէր քաջերու մասին։ Քանի մը անուն գոց ըրած է, առանց իմանալու անոնց գործն ու կեանքը։

Մեր բոլոր Սեպուհներուն վրայ, սեպուհ պարտականութիւն մը կը ծանրանայ մեզի տալու իրենց յեղափոխական կեանքի յուշերուն հատորները։ Այդ յուշերուն միջոցաւ է, որ անոյտ ու համեստ զինուորները իրենց արժանի տեղը պիտի գտնեն մեր նորագոյն պատմութեան մէջ։

ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՁԱՅՆ ՄԸ ԿԵԴՐ. ՊԱԼՔԱՆԷՆ

ՊԵԼԿՐԱՏՆ ԱԼ Կ'ԱՐԹՆՆԱՅ

ՊԵԼԿՐԱՏ, 16 յունուար. — Մեր փոքրաթիւ գաղութը, սթափելով իր երկարատեւ թմրութենէն, քանի մը սրտցաւ երիտասարդներու նախաձեռնութեամբ, գեղեցիկ գաղափարը ունեցաւ ընտանեկան երեկոյթ մը կազմակերպելու, Ծնունդի առթիւ։ Հաւաքոյթին գլխաւոր նպատակն էր ցրուած եւ մեկուսացած այս բեկորները ի մի հաւաքել, վերարծարծելու համար անոնց մէջ ազգային ոգին։

Երեկոյթը տեղի ունեցաւ Ծնունդի գիշերը, Պ. Մ. Ռոզանեանի բնակարանին մէջ։ Ներկայ էր գաղութին մեծ մասը, հակառակ աննպաստ օդին։

Երեկոյթը բացինք յոտնկայս եւ միաբերան երգելով «Մեր Հայրենիք»ը։ Ցետոյ Պ. Ս. Ռոզանեան հակիրճ կերպով բացատրեց երեկոյթին նպատակը։ Յաջորդաբար տեղի ունեցան գրական գեղեցիկ կտորներու ընթերցանութիւն, արտասանութիւններ՝ ինչպէս նաեւ երգ եւ նուագ։ Սոյն հաւաքոյթին իրենց մասնակցութիւնը բերած էին տիկիններ Ռոզանեան, Մորճիկեան եւ Պարոնեան, ինչպէս նաեւ պարոններէն Մելիքեան, Գարիպեան, Վ. Ռոզանեան եւ Ս. Ռոզանեան։

Մասնաւոր գնահատութեան արժանացաւ փոքրիկն Վաչագ Ռոզանեան, որ կարդաց «Հայրենիքիս համար»ը, իսկ Օր. Արփի Կարապետեան, հազիւ ութը տարու դաշնակի վրայ յաջողութեամբ նուագեց սիրուն կտոր մը։

Տիկ. Շաքէ Մորճիկեան եւ Տիկ. Մարի Պարոնեան (Սիւնիի նախկին սանուհիներէն) երեկոյթին գեղարուեստական փայլ մը տուին իրենց գեղեցիկ մեներգներով եւ մանաւանդ «Ալի եւ Քերամ»ի օփերէթով։

Պ. Պ. Մելիքեան եւ Գարիպեան տեսարան մը ներկայացուցին «Մեծապատիւ Մուրացկաններ»էն, ինչ որ անակնկալ մը եղաւ ներկաներուն համար։ Ցետոյ փոքրիկներուն բաժնուեցան կաղանդի նուէրներ, պատմական կաղանդ պապային կողմէ։

Երեկոյթէն վերջ տեղի ունեցան ընտանեկան խաղեր եւ պարեր, որոնք տեւեցին մինչեւ լոյս։ Ներկաները բաժնուեցան հաճելի տպաւորութեան մը տակ։

Այս առթիւ հարկ է հրապարակաւ շնորհակալութիւն յայտնել Պ. Ս. Ռոզանեանի, ինչպէս նաեւ կազմակերպիչ պարոններուն եւ մասնակցող տիկիններուն։

Գաղութիս կեանքին մէջ առաջին հայկական երեկոյթն էր որ այսքան յաջող կերպով տեղի կ'ունենար։ Կը յուսացուի որ յետ այսու նման երեկոյթներ յաճախ տեղի պիտի ունենան եւ ազգային կեանքը պիտի արթննայ։ Արդէն զանազան ուղղութեամբ տարուած աշխատանքները ցոյց կուտան որոշ շարժում։

Վերջին պահուն կ'իմանանք թէ երկսեռ երգչախումբի մը կազմութեան համար լուրջ աշխատանքներ առաջ կը տարուին եւ նախնական փորձերը արդէն սկսած են։ Միակ պակասը՝ հաւաքատեղիի մը չգոյութիւնն է։ Կը յուսանք թէ գաղութը շուտով պիտի ունենայ իր սեփական ակումբը։

Յարատեւութիւն եւ յաջողութիւն՝ սկսուած շարժումին։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՈՒ՞Ր Կ'ԵՐԹԱՅ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ՊԱՏԿԵՐ՝ ԻՐԵՆՑ ԻՍԿ ՎԿԱՅՈՒԹԵԱՄԲ

Ինչպէս գրած էինք, Ռուսաստանի առժամեայ կառավարութեան նախագահ Պ. Կերենսկիի յունուար 14ին զեկոյց մը կարդաց Ֆրանսայի երեսփ. ժողովի ընկերվարական խմբակցութեան առջեւ։

Այդ զեկոյցը ամբողջութեամբ հրատարակուած ըլլալով Կերենսկիի օրկանին մէջ, ստորեւ կ'ամփոփենք գլխաւոր մասերը, իբրեւ փաստացի պատկեր մը Խ. Միութեան այսօրուան վիճակին.—

— Դեռ 1925էն, Կարլ Կաուցկի կը գրէր թէ ընկերվարական Միջազգայինը պէտք է խորհրդային նոր բացարձակապետութեան հանդէպ բռնէ այն դիրքը ինչ որ Կ. Մարքսի Միջազգայինը, իր հիմնարկութեան օրէն իսկ, բռնած էր Ռուսիոյ միապետական բացարձակապետութեան դէմ։

Եւ սակայն, 1925ի «Նեփ»ը (տնտեսական նոր քաղաքականութիւն) տղայական բան էր բաղդատելով այն աղէտին հետ, որ, հնգամեայ ծրագրի եւ գիւղերու ընկերվարացման ձեւին տակ, բռնադատեալ ընթացքով դէպի կործանում կ'առաջնորդէ միլիոնաւոր մարդիկ, նոյնիսկ հարցական դարձնելով ռուսական վիթխարի պետութեան կեանքը։ 150,000.000 մարդոց համար, Ստալին «ընկերվարութիւն» եւ «ընկերվարական շինարարութիւն» բառերը համանիշ դարձուցած է «անլուր թշուառութեանց եւ զարհուրանքներու»։ Ամբողջին սրտին մէջ, Ստալին բուռն ատելութիւն մը կը զգայ բոլոր այն բաներուն դէմ որ իրական եւ վաւերական ընկերվարութեան կը համարուի։

Ուրեմն, ընկերվար Միջազգայինը չի կրնար միայն բողոքել ահ ու սարսափի նոր փոթորիկի մը դէմ։ Անհրաժեշտ է, վերջապէս, որ բովանդակ աշխարհի ընկերվարականները յայտարարեն թէ Յետաշրջութիւնը, այն մահացու թշնամին որուն դէմ հարկ է շարժման մէջ դնել ընկերվարութեան բոլոր ուժերը, բոլշեւիկեան դիկտատուրան է։

Ընկերվարականները պէտք է միւս բոլոր հոսանքներէն առաջ բարոյապէս պատրաստուին եւ պատրաստեն արեւմուտքի բանւորական կարծիքը՝ բոլշեւիկեան դիկտատուրայի անխուսափելի անկման մասին։

Բայց այս բարոյական պատրաստութիւնը մտաւոր պայքարի մը մէջ՝ պէտք չէ խափանէ այն գործնական միջոցները որոնք անհրաժեշտ են այսօր։

Ահա թէ ինչո՛ւ բարոյական միջամտութենէն եւ բողոքի լայն շարժումէ մը զատ, դուք կրնաք, ինչպէս գրած է Կաուցկի, գտնել զանազան միջոցներ, դիւանագիտական ճնշում բանեցնելու համար տիրող դիկտատուրութեան վրայ, որպէսզի պակսի ահուսարսափը, հոգ չէ թէ շատ թեթեւ աստիճանով։ Այս տեղ պայքարի ցնորական միջոցներու մասին չէ որ կը խօսիմ։ Ապացոյց՝ գերման հողագործներու վերջին գաղթը։ Անուրանալի է թէ գերմանական կառավարութեան ճնշումին տակ էր որ Ստալինի սարսափը պակսեցաւ ի նպաստ այս գաղթականներու մէկ մասին։ Միւս կողմէ, գործավարներու խորհուրդին մէկ մասնաւոր եւ ստիպողական հրամանագրով, մէկէն դրուած է Վոլկայի գերման գաղութներուն բռնի համայնացման ծրագիրը, ինչ որ չեղում մըն է ընդհ. օրէնքին։

Ստալինի դէմ գործելու անկարելիութիւնը շատ սովորական պատրուակ մըն է բան մը չընելու։ Ռուսիոյ ահուսարսափի իշխանութեան դէմ բարոյական միջամտութեան նախաձեռնութիւնը ստանձնելով է որ Եւրոպայի ժողովրդավար հոսանքը պիտի կրնայ պատմականօրէն եւ բարոյապէս արդարացնել բոլշեւիկեան իշխանութիւնը ճանչնալու իր քաղաքականութիւնը։

Ճանաչման այս քաղաքականութիւնը, որ ներշնչուած է քաղաքական եւ իրատես հաշիւէ մը, պէտք չէ դիւրին պատրուակ ծառայէ հրաժարելու համար ուրիշ պարտականութենէ մը,— այն պարտականութիւնը զոր բանւորական Միջազգայինը երբեք չէ անտեսած հանդէպ Իտալիոյ, Աւստրիոյ, Լեհաստանի և ուրիշ երկիրներու, որոնց վարիչները սակայն, աւելի կամ պակաս, լաւ նմանողներն են Կրեմլինի դասական տիպարներուն։

Ընկերվարական եւ արմատական Եւրոպայի անտարբերութիւնը հանդէպ Ռուսիոյ անցուդարձին, որ կը հաստատուի Կաուցկիի կողմէ, դժուար կը հասկցուի ամբոխին կողմէ։ Եւ ճիշդ այդ անտարբերութիւնն է որ [illegible] յետաշրջական շրջանակներու՝ ի նպաստ իրենց շահագործել բնական զայրոյթը չափաւոր Ֆրանսացիի մը, Անգլիացիի մը կամ Գերմանացիի մը։

Ռուս բանւորներու եւ գիւղացիներու ազատութեան եւ կեանքի իրաւունքին պաշտպանութիւնը, պէտք է շուտով անցնի միջազգային ռամկավարական ու ընկերվարական կազմակերպութեանց ձեռքը։ Աւելորդ է ըսել որ այս բարոյական միջամտութիւնը պէտք չէ որեւէ կերպով խանգարէ առեւտրական յարաբերութիւնները այսպէս կոչուած Խորհուրդներու կառավարութեան հետ։ Ինչպէս գիտէք դուք, ես երբեք հակառակ չեմ բնական յարաբերութեանց վերահաստատման, Խորհրդային Միութեան հետ։

... Այժմ, խորհրդային իշխանութիւնը կը գնդակահարէ, երբեմն կեղծ դատ մը ստեղծելով, բայց աւելի յաճախ առանց դատաստանի, օրական առնուազն հինգ մարդ։ Իբրեւ օրինակ կը յիշեմ թիւը անոնց որոնք մահուան դատապարտուած են 1 հոկտեմբերէն մինչեւ 15 նոյեմբեր։ Այդ թիւը 225ի կը հասնի։

15 նոյեմբերէն մինչեւ 1 դեկտեմբեր պէտք է աւելցնել 45 նոր մահապատիժ։ Բացի երկու-երեք պարագաներէ, այս վիճակագրութիւնը առնուած է Ստալինի մամուլէն։ Եւ դուք կ'ըմբռնէք անշուշտ որ այս թիւերը չեն ներկայացներ կատարուած բոլոր գնդակահարութիւնները։ Նախ պէտք էր դատական վճիռները եւ Կէփէուի հրահանգները հրատարակուէին սովէթական հանրապետութեանց պաշտօնաթերթերին մէջ։ Ընդհակառակն։ Միայն բացառաբար, երբ Ստալինի վարչութիւնը կ'ուզէ սարսափի մատնել ժողովուրդը, միայն մասնաւոր պարագաներ, «յօրինակ ալլոց» կոչուած, կը հաղորդեն մամուլին։

Արդէն Կէփէուի հրամանով և վարչական եղանակով կատարուած

մահապատիժները մա...
հասնին շատ բացառիկ
գաներու մէջ։ Այսպէս
դարնան, ծանուցուեցաւ
րեք յայտնի ճարտարա
Մէքք, Փալչինսկի եւ
որոնք կը ծառայէին
կան հաստատութեանց
գնդակահարուած են Կէփ
մամով։ Վերջերս, Մ
զինուորական դժուա
ատեխ, Չեկան յա
հինգ ականաւոր
ներ, որոնք կ'աշխատ
գային պաշտպանութեան
գին մէջ, գնդակահար
Իբրեւ կանոն, Կէփէուի
նով կատարուած գնդակ
թիւնները չեն հրապար
բայց մենք բացառիկ
ստոյգ աղբիւրներէ գիտ
այդ կարգի գնդակահար
ներ տեղի կ'ունենան
Ռուսիոյ բոլոր անկիւն
Մեր տեղեկութիւնը
տասուն ու Ս. Տեմ
րու պաշտօնական օրկ
կը գրէ զեկ. 15ի թ
— «Տասնեակներով
գէտ»ներ կը գնդակահա
հարիւրաւոր ուրիշն
սորուին Սոլովեան կ
Խորհրդային իշխանու
ռայութեան մէջ մտած
րականներու բազմութի
ճապի մատնուած է։ Ան
գինեալ կը համարուին
հրդային կառավարութ
ռաջադրած է ոչնչացնե
նախկին մասնագէտները
ները յամր մահուան
բանտերու եւ աքսորա
րու մէջ։

Դիտեցէք որ տակա
հեղի զանգուածային
արտակարգ պարագան
սին, ինչպէս տեղի ունի
մուր գետին չինական
վրայ։ Այնտեղ, կարմիր
կէն ջոկատ մը, ռուս
կաններու պաշտպան
մէջ, կոտորեց քանի մը
մարդիկ եւ երիտասարդ
ռանց ոեւէ մէկուն խնա

ԹԱՒՐԻԶԻ ԱՌԵՒՏՐ. ՀՐ...

ԹԱՒՐԻԶ, 11 յունուար
Թաւրիզի շուկայում
ապրանքների արժէքները
կամաց բարձրանում են
բացատրում են նոյն ապր
րի ներածման դադարում
մանք էլ ռուս-պարսկա
ռեւտրական դաշնագրի
թեամբ։ Իսկ ամենաշինչը
սառանը ի վիճակի չէ
մեծ քանակութեամբ
բերելու Պարսկաստան,
իր երկիրը տագնապի մէջ
Երկու ամսից աւելի է
ալիւրի արժէքը քառապա
բայց նորէն չեն կարող
Ջուլֆայից այս կողմը մէ
շոկ ալիւր տեղափոխել։ Պ
արժէքը Թաւրիզի շուկ
բարձրացաւ. իսկ թէ այս
ինչով պիտի վերջանան, մ
վեստական բանկի կառա
կարող է իմանալ, քանի
իր երկրի դրամի (չէրվոնեց
ժէքը փոխանակ բարձրա
իջեցնում է։ Ըստ
էլ նոր ձեւի ճարպիկութիւն
գաղտնիքը միայն բոլշեւ
գիտեն։

ՃԱՐՊԻԿ ԼՐՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱԹԷՆՔԻ թերթերը կը գ
վերջերս, Աթէնք եկ
«Կրան Պրէթանի» պանդ
ջեւանած էր գերմանացի
մը՝ Կրօղպէքէր, որ Մ
քէմալի անձնական ստա
ժի տիտղոսով կը ներկայ
Այս մարդը, որ գ
շռայլ կեանք մը կ'ապրէր
Նիցս, իր ներկայութեան
նած է կարգ մը կասկածել
ձեր եւ այսպէսով յագ
Մեր երկրին զինուորական

ՅԱՂԴՅՈՒՍՆԵՐԻ ՎԱՀԱԳ

Ա.

Երբ մարդիկը իշխանություն են ստանում, նրանք սկսում են ամեն ինչ անել, որպեսզի ամրապնդեն իրենց դիրքերը։ Ամենից առաջ նրանք ձգտում են ստեղծել իրենց շուրջ մի հզոր կուսակցություն, որը կարողանա ոչ միայն պաշտպանել նրանց իշխանությունը, այլև ամեն կերպ նպաստել նրանց հարստացմանը։ Ահա թե ինչու նրանք ամեն կերպ ձգտում են ոչնչացնել իրենց հակառակորդներին, որոնք կարող են վտանգ ներկայացնել իրենց համար։

Ինչպես հայտնի է, Հայաստանում իշխանության եկած ազգայնականները ևս

տուղար, թարգման, սղագիր եւն.), արդէն կը լեցուի։ Որոշումը անակնկալ եղաւ մանաւանդ անոր համար որ, ժողովին բացումը պարզ արարողութիւն մըն էր, իսկ այսօրուան նիստին մէջ է որ մէջտեղ պիտի դրուին մասնակցող երկիրներուն տեսակէտները եւ ծրագիրները։

Մամուլը շատ ազդուած է այս անմիտ որոշումէն եւ կը կարծուի թէ ետ պիտի առնուի։

Միւս կողմէ, պատրաստութիւններ կը տեսնուին մինչեւ չորս ամիս ժողով ընելու...

Լահէի ժողովին որոշումներէն

Աւստրիոյ մէջ գոհունակութեամբ ընդունուեցաւ Լա Հէյի ժողովին որոշումը, որուն համաձայն այդ երկիրը այլեւս հատուցում չպիտի վճարէ, այլ միայն տարեկան մէկ միլիոն քուրօն (40,000 սթերլին) 23 տարուան համար, իբրեւ վարչական ծախք եւ նպաստ կայսրութեան անդամատման առթիւ (1918)։ Պուլկարիա, որ դաշնակիցներու առաջարկած 12,500,000 ֆրանքի տարեվճարին փոխարէն 10 միլիոն առաջարկած էր, պիտի վճարէ 10,000,000 տասը տարի, 11 միլիոն՝ 10 տարի, եւ 12,500,000էն վար՝ 16 տարի։ Գալով Հունգարիոյ, պիտի շարունակէ վճարել որոշեալ գումարը մինչեւ 1943, իբրեւ հատուցում։ Այնուհետեւ բան չպիտի վճարէ. բայց տարեկան 13,500,000 ոսկի քուրօն (540,000 սթերլին) պիտի վճարէ 1944էն 1966, բոլորովին տարբեր պահանջներու համար։ Հատուցումներու Յանձնախումբին հետ իր յարաբերութիւնները պիտի վերջանան որքան կարելի է շուտ եւ հակակշռի յանձնախումբը ետ պիտի քաշուի։

Միջագետքի խնդիրը կը զգձգուի

Միջագետքի երեսփ. ժողովին մէջ բուռն քննադատութիւններ եղան կառավարութեան անգործութեան դէմ, անգլեւիրաքեան նոր դաշնագրին առթիւ։ Վարչապետը յայտարարեց թէ Իրաքի առաջարկներուն ծրագիրը պատրաստ է, բայց կառավարութիւնը չի կրնար խորհրդարանին ներկայացնել զայն, անգլիական առաջարկները չստացած։ Կառավարութիւնը կը յուսար թէ բրիտանական նոր մարզպանը միասին պիտի բերէ Անգլիոյ առաջարկները, բայց չբերաւ։ Մարզպանը ինք, իր ժամանումէն ի վեր, կրկին եւ կրկին խնդրած է որ փութացնեն բրիտանական առաջարկներուն առաքումը. բայց գաղթաիին նախարարութիւնը պատասխաներ է թէ՝ վերջին դէպքերու հետեւանքով, Անգլիա հարկադրուած է վերաքննել նախկին առաջարկները։ Այնպէս որ, հարկ պիտի ըլլայ սպասել ժամանակ մը։

16 հոգի հրկիզուած օդին մէջ

Տասնըվեց հոգի, որոնց 8ը կին եւ երկուքը մեքենավար, օդանաւի մը հրդեհին զոհ գացին երեքշաբթի օր, Սան Տիէկոյի եւ Լոս Անճէլէսի միջեւ (Քալիֆորնիա)։ Օդանաւային հինգերորդ եւ ամենածանր արկածն է այս Ամերիկայի մէջ, վերջին տասը ամիսներու ընթացքին եւ խոր յուզում պատճառեց։ Ճամբորդները բոցերուն ճարակ եղած էին փակ խցիկին մէջ։ Արկածին բուն պատճառը անծանօթ կը մնայ, երկու օդանաւորդներն ալ ածխացած ըլլալով։ Միայն ականատեսներ կը պատմեն թէ օդանաւը դէպի վար կ'իյնէր գահավէժ։ Մեքենավարը յուսահատական փորձ մը կատարեց վեր բարձրանալու, բայց հազիւ 250 ոտք բարձրացած, օդանաւը, որ արդէն վնասուած էր գետնին քսուելով, յանկարծ խրեցաւ եւ ջախջախուեցաւ։ Օգնութեան հասնողները չկրցան մօտենալ, կրակին սաստկութենէն։ Օդանաւին մետաղեայ մասերը կարմրած էին և մէկ ժամ վերջը միայն կարելի եղաւ մօտենալ, բայց ամէն բան վերջացած էր։ Երկու մեքենավարները մեռած էին իրենց կեցած տեղը։ Ճամբորդներէն մեծ մասին մարմինները իրարու վրայ դիզուած էին, իբրեւ սեւ կոյտ մը։ Բոլոր հագուստները վառած էին եւ մարմինները հրկիզուած։

Կառավարութիւնը քննութիւն բացած է։ Քննութեան անձամբ պիտի մասնակցի նաեւ Լինտպէրկ, օդանաւային ընկերութեան կողմէ։

Լիտվինօֆի եղբայրը կը դատուի

Առջի օր, Փարիզի Ամբաստանիչ ատեանին առջեւ սկսաւ դատավարութիւնը Սակէլլի Լիտվինօֆի (եղբայրը Խորհրդային Միութեան արտաքին փոխ-գործավարին) եւ իր երկու մեղսակիցներուն, որոնք ամբաստանուած են 25 միլիոն ֆրանքի կեղծ մուրհակներ շինած ըլլալու մեղքով։

Սակէլլի Լիտվինօֆ անդամ էր խորհրդային կառավարութեան Պերլինի առեւտրական պատուիրակութեան, 1923էն 1927։ Զանազան արկածներէ յետոյ, Փարիզ եկաւ, ուր դատ հաստատ կ'ապրէր իր հիւանդ կնոջ եւ չորս զաւակներուն հետ։ 1928 հոկտ. 25ին, իր կողմէ ստորագրուած փոխանակագիր մը ներկայացուեցաւ, վճարման համար։ Լիտվինօֆ մերժեց, պատասխանելով թէ խորհրդային կառավարութեան կը պատկանի այդ գործը։ Ցետոյ դէզ մը նման մուրհակներ մէջտեղ ելան, բոլորն ալ Լիտվինօֆի կողմէ ստորագրուած եւ վճարելի՝ Փարիզի մէջ։ Ամբաստանեալը կ'ընդունի իր ստորագրութիւնը, բայց կ'առարկէ թէ իր պետութեան հրամանով շարժած է «իբրեւ կարգապահ զինուոր»։ Իսկ պետը, Տուրօֆ, մեռած է արդէն... Փարիզի խորհրդային դեսպանատունը դատ բացաւ 1928 նոյեմբերին, բողոքելով թէ մուրհակները պարզ անձնական կեղծարարութիւններ են։

ՕԹԷԼ "ԼԻՒՔՍ,, ԱԼԷՆՊԻ ՓՈՂՈՑ, ՊԷՅՐՈՒԹ

Տէր եւ Տնօրէն Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ

Հայկական այս պանդոկը հիմնուած է Պէյրութ, նոր եւ գեղեցիկ շէնքի մը մէջ բոլորովին մաքուր եւ շքեղ կահաւորութեամբ, օժտուած առանձին գրադարանով, մասնաւոր բաղնիքով եւ էլեքտրականութեամբ։

Իր անթերի սպասարկութեան, խիստ մաքրութեան, հանգստաւէտ պայմաններու շնորհիւ արդէն իսկ «ՕԹԷԼ ԼԻՒՔՍ»ը դարձած է Ամերիկայի, Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ հայ ճամբորդներու միակ ժամադրավայրը։ Հաճելի միջավայր, գիւրամատչելի գին։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄՍՐԱԷՅԼԻ ՄԷՋ

Եռոդատի, Վասպուրականի, Մարաշի, Սիվրիհիսարի, Զարսանճագի Հայրենակցական միութիւններու կողմէ ի նպաստ նոյն միութիւններու ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑԻՆ։

Այս Շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին Salon Chapeի *մէջ* (84 Rue Chape)

Մարսիլիահայ Տրամատիկ Մտուդիան ղեկավարութեամբ դերասան Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի կը ներկայացնէ՝

ՆԱՄՈՒՍԸ

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

«ՄԱՇՏԻ ԻԲԱՏ» ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ

Կը յայտարարենք յարգոյ հասարակութեան թէ «Մաշտի Իբատ» ներկայացումըոր տեղի պիտի ունենար ցունուար 25ին, յետաձգուած է մեր կամքէն անկախ պատճառներով, անորոշ ժամանակի մը համար։

Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ

Հ. Յ. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

Անիէր-ուա Քոլոնպի *Եռադոյն Հնթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Եռագոյն, Վիշապեան եւ Փոթորիկ խումբերը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 79* Rue des Chambards, Asnières. *կարեւոր օրակարգ։*

Դ Ա Ի Ա Ռ

Լիոնի Վրէժ *խումբի ժողովը՝ այսօր իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։*

Մարսէյլի *Ռուստով հնթ. ընդհ. ժողովը՝ վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ռովորական հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։*

Լիոնի *Քեռի խումբի ժողովը՝ վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ անդամատետրով։*

Տէսինի *կոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին, Քաֆէ Ժարտէնի մէջ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Շրջաններէն նոր եկած ընկերները կը հրաւիրուին ներկայանալ իրենց յանձնարարականներով արձանագրուելու համար։*

Մարսէյլի *Իշխան հնթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Ադբիւր սերոբ, եփրեմ խան, Ադրամ, Շամազասպ եւ վարգես խումբերու բոլոր ընկերները այս կիրակի ժամը 4ին։ Օրակարգ՝ զեկոյց պատգամաւորներու եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն։*

Կրընոպլի *Քրիստափոր կոմիտէի ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2ին Ընկ. կարապետի սրճարանը։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԱՏԱՓԱԶԱՐի Հայր. միութեան բ. անդամական ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2.30ին, 40 Rue de Bellevilleի ձաշարանին վրայի սրահը։ կարեւոր օրակարգ, կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները անխտիր։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Պոլէնի հանգանակութեան ցանկը.—

Գէորգ Միրաքեան, Մանուէլ Փափազեան, Գէորգ Տէլալեան, Միրիճան Անտոնեան, Աւետիս Շիրոյեան, Սիմոն Խրչէրեան, Նազար Յակոբեան, Աբրահամ Էզազեան, Պարգեւ Զօպանեան, Արտաշէս Կարապետեան, Արտաշէս Մելիքեան, Անուշ Տէր Միքայէլեան, Միքայէլ Տ. Միքայէլեան, Գուրգէն Քորսիկեան, Սարգիս Աւետիքեան, Թումիկ Մալճանեան, Սուրէն Քէլէշեան, Լեւոն Տօնապետեան, Հայկանուշ Դաւիթեան, Աշխէն Տէվլէթեան, Վարդան Յակոբեան, Աւետիս Տէմիրճեան, Սարգիս Մանուկեան, Լեւոն Յովակիմեան, Աշոտ Պօյաճեան, Աբրահամ Մադաքեան, Մելքոն Տէրտէրեան, Նազլի Սիրանեան, Ժամկոչեան եղբայրք, Ռուբէն Տ. Միքայէլեան, Թ. Մալէզեան, Ս. Նորհատեան, Մարի Հայդուկեան, Պ. Պարսամեան, Գ. Նաճարեան, Կ. Սիմոնեան, Ա. Մարտիրոսեան,

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Տիգրանակերտի Ազգ. Ճեմարանի Հայրենակցական միութեան կողմէ ի նպաստ նոյն միութեան Դպրոցին։

Այս Շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին Salon Chapeի *մէջ* (84 Rue Chape)

Մարսիլիահայ Տրամատիկ Մտուդիան ղեկավարութեամբ դերասան Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի կը ներկայացնէ՝

ՆԱՄՈՒՍԸ

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

Teyssier, Cafétier Bollene, *Խ. Աթանասեան 10ական, Պ. Յակոբեան, Թ. Յակոբեան, Բ. Թորոսեան, Փոքրիկն Գ. Դաւիթեան, Պ. Պարաքեան եւ որդիք 15ական, Ս. Յակոբեան, Խ. Աւետիսեան, Պ. Թահեան, Դ. Խաչէրեան, Յ. Զլպաքեան, Եղիսաբեթ Հայդուկեան, Վ. Բենիկեան 20ական, Մ. Պարսամեան, Եղբարք Փիրլեան 30ական, Մ. Պարսամեան, Ռուբէն Աչիլեան եղբայրք, Մարիամ Սիմոնեան 50ական, Պապէ Դաւիթեան, Մ. Զատուրեան, Մ. Սանդիկեան, Յ. Թէրզեան, Ս. Յակոբեան, Խ. Աւետիքեան, Վ. Զալքեան, Ա. Եաղտուրեան, Պ. Սեփէթճեան, Մ. Պալդազարեան, Ս. Յովհաննէսեան, Հ. Շահրիկեան, Խ. Զատիկեան, Մ. Այվատեան, Յ. Զաթալեան, Գ. Զիւմպուլեան, Մ. Այնաճեան, Մ. Սեփէթճեան, Ա. Եէնկիճեան, Ն. Ներսէսեան, Ս. Ղազարեան, Ոսկեան, Մ. Գուրպաչեան, Կ. Գօճապաշեան, Ղ. Պօյաճեան, Յ. Մանուկեան, Յ. Զէքեան, Խ. Քէօչէկեան, Գ. Գարիճեան 5ական ֆրանք, Ա. Գալայճեան 2, ընդհ. գումար 967 ֆրանք, ժանտափոսթի եւ դրոշմի ծախք 5.15 կը մնայ 961.85։* (Տես «Յառաջ» 10 Յունուար)։

ԿԸ ՓՆՏՌԻԻ

— Յաքեթ Յակոբեան կը փնտռէ իր հայրը Պիթլիսցի Սիմոն Յակոբեան եւ իր մօրաքոյրը՝ պողչաճի Մուշեղի կինը Շամաս եւ իր զաւակը Աբիսողոմ։ 1914էն ի վեր որ եւ է լուր չկայ իրենցմէ։ Իմացնել՝ Hapet Agopianի 4 Rue des Deux Avenues, Paris (13e)։

Կը խնդրուի Սուրիահայ Թերթերէն արտատպել։

EMPIRE Միգլիք-Շօլ՝ 37 Av. Wagram

վարձու ևն օդասուն տան մը մէջ կահաւորուած եւ ոչ կահաւորուած 7 սենեակներ, կը տրուին ընտանիքներու եւ աժուրիներու։ Դիմել՝ 12 Rue de l'Annexion (Պիսէթրի քաղաքապետարանին քովը), Kremlin-Bicêtre, (Seine)։

ՎԱՐԶՈՒԻ յարկաբաժին 3 փ. խոհանոց, հեռ.՝ վարձք՝ 6300։ Կարասիները դնելու պայման, 14 R. Pierre Larousse, հեռ. Vaugirard 31—85։

ՖՐԱՆՔ ԵՒ ՌՈՒՄ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

A. REDSKY, Place Contrescarpe (76 r. Cardinal Lemoineի *անկիւնը)։ Օթոպիւս՝* S., *Թրամուէյ՝ 4, 47, 82, 83, 85։*

Առեւտրեան ամէն կարգի նպարեղէններ, թրքական սուրճ, Պրինզա, քաշկաւալ, սեւ եւ կարմիր խավեար, պուլղուր, տոլմա, հէվլա, լօքում, փաքլաւա, օղի, վոտկա, ըռոմ, քոնեաք, շամփանեա եւ ամէն կարգի գինիներ։ Գիները մատչելի։ Թարմ եւ մաքուր։ Տունը կը յանձնուի։ Շեհ. Gobelins 51-52։

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)

ՄԷԹՐՕ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց ցիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10 12։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

123 Bld. Sébastopol

Métro: Réaumur և St Denis

Միզանցքային, արեան, մորթի հիւանդութիւններ։ Կ'ընդունի 9—12 եւ 2—8, աչքի, քիթի, կոկորթի, ականջի, 6—8 եւ կիրակի առաւօտները։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. STEPHAN

ՄԻԱՅՆ 250 ՖՐ. ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ

Դուք կարող եք տիրանալ ձեր սիրական Հողաբաժինին-Փարիզի շրջակաները։ Ուր կրնաք շինել ձեր տունը նոյնպէս ամսավճարներով։

Մանրամասնութիւններու համար դիմեցէք՝

ՏԱՐԱՍՈՎ - ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ - ԲԷԳԶԱԴԵԱՆ

Հայկական գրասենեակը՝ 18 Rue Chaussée d'Antin. *Մէթրօ* Opéra *կամ* Chaussée d'Antin, *ամէն օր ժամը 10—12 եւ 3—7 իսկ կիրակի ժամը 10—12։*

Boulogne, Billancourt, Issy, Chaville *եւ* Viroflay *ապրող կամ աշխատող հայրենակիցները կարող են դիմել նոյն գրասենեակի մասնաճիւղը՝* 87bis Bld. de la République, Boulogne, Տ. Բէզդադեանին։ *Ուր. իրիկուն ժամը 6—8, իսկ կիրակի ժամը 4—6։ Կիր. օրերը կարելի է դիմել նաեւ Հայոց եկեղեցիին դիմացի* Café Rest. 22 Rue Jean Goujon *ժամը 10—12։*

Պ. Տէր Աբրահամեանին։

ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒ Է ՎՃԱՐՈՒՄԻ

ՉՐԻԱՒՈՐ կ'ուղեկցինք ձեզ ընկերութեան ինքնաշարժերով հողաբաժինները ցոյց տալու համար։ Բոլոր բացատրութիւնները հայերէն։

VELEDIAN & ZINN

ESCHENHEIMER ANLAGE 22

FRANKFURT A. M.

ՆԵՐԱՇԽԱՐՀԻՆ.— Ծխախոտ, չոր պտուղներ, ընտանի եւ վայրենի մորթեր, եւայլն։

ԱՐՏԱՇԽԱՐՀԻՆ.— Նոր եւ գործածուած մեքենաներ, երկաթեղէն, կաշեղէն, եւայլն։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷԼ)

Contentieux Général, (Accidents) R. C. Seine 423631

Հասցէ՝ 72 Rue de Ménilmontant, Paris (XX)

Շեւռաձայն Ménilmontant 96-74

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր եւ պաշտպանական գրութիւններ, դիւրամատչելի պայմաններով։

ՓՈՂՈՑԻ ԱՐԿԱԾԻ ԴԱՏԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, ԱՌԱՆՑ ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ։

Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսօրէ վերջ 2-3, իրիկուան 7էն 8.30։

Մէթրօ՝ Ménilmontant *եւ* Martin Nadaud, *Թրամուէյ 5 և 26, Օթոպիւս* BC, BG, O *եւ* Q.

Columbia ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԻԱՅՆ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՔՈՎ

Կը ձախորդին հայկական եւ կովկասեան երգերու, պարերու եւ եղանակներու ODEON և COLUMBIA *վաճառանիշ փլաքները։ Ճոխ մրթերք յունարէն և թուրքերէն փլաքներու։ Ապահիկ գինոներ ամիսը 45 ֆր. ամսավճար։ Ձեր փնտռածը որեւէ փլաքը պիտի գտնէք մեր մօտ։*

56 Rue Piat, Paris (20) *Մէթրօ՝* Պէլվիլ, *Թրամ.* 26 և

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ՄԱՍԻՍ ԳՈՇԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

57A Rue Nationale, MARSEILLE

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

Գ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ, անդամ Société des Comptables (E. C. I.),

150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 76-

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տոմսարահկալութիւն փոքր ամսավճարով։

ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affaires, Bénéfices Commerciaux *և* Impôts sur le revenu *գործողութիւններ։*

Առեւտր. ընկերութիւններ կը կազմեմ եւ կը լուծեմ։

Կրնամ ձեզ զերծ պահել Chiffre d'Affaires *եւ* Bénéfices Commerciaux *տուրքերէն երբ արհեստաւոր էք, զոր օրինակ* Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, *շապկագործ, ժամագործ, դերձակ, կօշկակար, առաղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր տանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ* apprenti *նեննաք։*

Գործ կը փնտռէ *ֆրանսերէնի եւ հայերէնի հմուտ հայ երիտասարդ մը որեւէ հաստատութեան մէջ, Փարիզ կամ գաւառները։ Դիմել Պ. Ս. Կիւրիւնեանի,* Hôtel Cantal, 54 Rue des Couronnes, Paris (20).

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթ.* Շաթլէ։ *Աչքի եւ նոր մեթոտով դարմանում մարդկանց մորթի, արիւնի եւ վէնէրական հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, մամիզ.) եւ վարիսի։ Մասնաւոր ուշադրութեամբ։ Ընդհանուր հրդեհկցութ. ամէն օր 9—12, Կիրակի 9—12։*

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 24 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

24 JANVIER 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1169 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՃԱԿԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՃԻԳԸ

Հակառակ, աննախընթաց փորձի մը ձեռնարկած է նոր ժամանակներու ամէնէն քստմնելի միապետութիւնը: Ան որ «խորհրդային» կը կոչուի, տխուր թիւրիմացութեամբ մը:

Ամբողջ երկիրը վերածելով «պլանային» քարտէսի մը, Ստալին եւ Ընկ. ահա կը ճգնին իրականացնել իրենց հասկցած ընկերվարութիւնը:

Կատաղի յամառութեամբ յառաջ կը քշուի, կը պարտադրուի Հնգամեայ ծրագիրը, բոլոր ճակատներուն վրայ, եւ անսահման կայսրութեան բոլոր անկիւններուն մէջ: Կուսակցական, պետական, լրտեսական եւ զինուորական բոլոր միջոցները, բոլշեւիկեան ահուսարսափի այլազան մեքենաները շարժման մէջ դրուած են: Երկիրը դարձեր է տեսակ մը զօրանոց, ուր ամէն ինչ կանոնի, հրամանի եւ չափի տակ է: Ամէն ինչ ժամերով, տարիներով եւ թուանշաններով սահմանուած: Եւ ամէն մարդ տեսակ մը զինուոր կամ լարուած մեքենայ, արտադրող գործիք: Բացի, անշուշտ, մեծ ու պզտիկ իշխանաւորներէն, որոնք առանձին դասակարգ մը կը կազմեն, եթէ ոչ արտօնեալ դաս:

Եւ սարքուած անիւը կը թաւալի բազմութիւններուն գլխուն: Կը հարթէ ամէն բան, ինչպէս յողքար մը:

Այս վճռական պայքարին ամէնէն վտանգաւոր ճակատը կը կազմէ, անշուշտ, Գիւղը:

Մինչեւ հիմա ըմբոստ՝ քաղաքի հրամաններուն եւ կարգադրութիւններուն, այդ համր այլ փոթորկալի գանգուածը, ուրկ ժողովուրդին հարիւրին 90ը, ծանր փորձութեան մը կ'ենթարկուի, մանաւանդ այս տարի:

Մոսկուան այլեւս ոչ մէկ միջոցի առջեւ կը վարանի, վերջնապէս իրականացնելու համար հաւաքական տնտեսութիւնը: Արդէն իսկ, հաւաքական տնտեսութեանց կապուած են 13 միլիոն մարդ, համաձայն իրենց հաշիւներուն: Ցանքի յառաջիկայ պայքարի ընթացքին, այս տնտեսութիւնները պիտի ցանեն 30 միլիոն հէկտար: Եթէ հաւատանք խորհրդային լուրերուն, հողագործական ամէնէն կարեւոր շրջանները — Հիւս. Կովկաս, Կեդր. եւ Ստորին Վոլկա եւն. — ամբողջովին հաւաքական տնտեսութեամբ պիտի ժլակուին այս տարուընէ, իսկ միւս շրջանները՝ 1931ի աշունէն:

Միւս կողմէ, ճարտարագործական կեդրոններէն դէպի գիւղերը, արտերն ու ագարակները պիտի փոխադրուին 25,000 մասնագէտներ եւ կազմակերպիչներ, անհատական տնտեսութիւնները կազմալուծելու եւ «կոլխոզ»ներ կամ «սովխոզ»ներ կազմակերպելու համար: Անընդհատ երթեւեկներ կը կատարեն «հարուածային բրիգատ»ները, (շրջուն ջոկատներ, թուղթիկ խումբեր, կազմուած՝ սպառազէն բանուորներէ): Միշտ միեւնոյն նպատակներով — կազմալուծել անհատական տնտեսութիւնը եւ տեղը հաստատել հաւաքականը:

Այս շինարա՛ր աշխատանքը դիւրացնելու համար, կազմ եւ պատրաստ է Զեկան, որ հիմա կը կոչուի Կէփէու: Այժմ գիւղացի գլուխներ են որ կ'իյնան խումբ խումբ, մէկ համազարկով, կեղծ դատավարութեա՛մբ կամ առանց որեւէ դատի: Անշուշտ Պ. Կէրէնսկի ոտքի վրայ քուն բերելու համար չէ որ կը յայտարարէ թէ խորհրդային իշխանութիւնը օրական հինգ մարդ կը գնդակահարէ, գանազան պատրուակներով: 1929 հոկտ. 1էն մինչեւ դեկտ. 1 գնդակահարուած են 270 մարդ, հաշուելով միայն պաշտօնական հրատարակութիւնները, եւ անոնց մէջ պզտիկ տեղ չեն գրաւեր «կուլակ»ները: Այս բառը ունեւոր գիւղացի կը նշանակէր մինչեւ հիմա. բայց արդէն հոմանիշ դարձած է թուրքերէն «ժիւգիր»ին: Մէկ-երկու առարկութիւն Զեկայի գործակալին — եւ արդէն «կուլակ»ը փակած է ճակտին, եթէ ոչ գնդակը:

Պ. Կէրէնսկի իր ծանօթ գեկոյցին մէջ, որուն առաջին մասը հրատարակեցինք երէկ, «աղէտ» կը կոչէ հնգամեայ ծրագիրը: Քաղաքականութիւն մը որ, «Հնգամեայ ծրագրի և գիւղերու ընկերվարացման ձեւին տակ, բռնադատեալ ընթացքով, դէպի կործանումի կ'առաջնորդէ միլիոնաւոր մարդիկ, նոյնիսկ հարցական դարձնելով ռուսական վիթխարի պետութեան կեանքը: Հարիւր յիսուն միլիոն մարդոց համար, Ստալինի «ընկերվարութիւն» եւ «ընկերվարական շինարարութիւն» բառերը հոմանիշ դարձած են անլուր թշուառութեանց եւ զարհուրանքներու»:

1917ի առաջավոր կառավարութեան նախագահին ձգելով այս յայտարարութեան ամբողջ պատասխանատուութիւնը, կարելի չէ ծածկել կացութեան արհաւիրքը: Ստալին կը լուսայ, հաւաքական տնտեսութեանց շնորհիւ, ոչ այնքան փութացնել ընկերվարութեան իրականացումը, որքան կանխել նոր սովեր, եկամուտի նոր աղբիւրներ գտնել, եւ նոր յենարաններ պատրաստել իր խարխուլ իշխանապետութեան համար:

Արդարեւ, եթէ գիւղը, մանաւանդ ռուսական գիւղը — պահէ իր անհատական տնտեսութիւնը — հոգ չէ թէ խորհրդային կարգուսարքի տակ — եւ հետեւաբար անկախութիւնը, միշտ ալ կրնայ սպառնալիք դառնալ խորհրդային իշխանութեան գլխուն: Եղան պէս համբերող, բայց բորբոքած առեն, ցուլի չափ կատաղի է ռուս մուժիկը: Եւ տարերային ու անդիմադրելի, ինչպէս պատերազմի վերջին օրերուն, «դէպի տուն» ազդանշանին վրայ:

Մինչեւ հունձք ապահովուած հաւաքելով պարենաւորումը գլխաւոր կեդրոններուն (Մոսկուա, Լէնինկրատ, Խարկով, Բագու եւլն.), քանի որ մէկ միլիոն թոն հացահատիկ մթերել տուաւ, Ստալին կը կարծէ թէ պիտի կրնայ ծունկի բերել այդ վիթխարի, թաքուն ուժը:

Դուշակութիւններ չկատարենք եւ սպասենք դէպքերու ընթացքին:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԵՐ ԳԱՆՁԸ

«Յուսաբեր» կը շեշտէ այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (15 Յունուար).

— «Դժուար է ստուգապէս ըսել թէ ամերիկահայը՝ Ամերիկայի մէջ մնալով Հա՞յ պիտի մնայ, թէ ամերիկացի պիտի դառնայ:

Դժուար է ֆաւատալ, թէ տարագիր Հայը, Ֆրանսայի մէջ մնալով, վերջնապէս Ֆրանսայի հետ պիտի չծուլուի:

Վատ թէ ուշ այս նոյն ճակատագիրը պիտի ունենան նաեւ մեր ժողովուրդին այն թշուառ մնացորդները, որոնք ցրուած են եւրոպական զանազան երկիրներու մէջ: Կապոյտ ջարդին տարուէ-տարի մեր բաժին տուրքը տալով — տեղ մը՝ մեր կրօնքէն, տեղ մը՝ մեր լեզուէն եւ տեղ մը՝ մեր բարքերէն ու աւանդութիւններէն— ի վերջոյ օտարին պիտի տանք մեր ամբողջ ազգութիւնը, Ամերիկայի մէջ Ամերիկացի դառնալով, Ֆրանսայի մէջ՝ Ֆրանսացի, Պուլկարիոյ մէջ՝ Պուլկար եւ Յունաստանի մէջ՝ Յոյն: Այսինքն պիտի ըլլայ այն, ինչ որ եղաւ նախորդ տարագրութեանց, Լեհաստանի, Ռուքովինայի, Ռումանիոյ, Սերպիոյ, Իտալիոյ եւ այլ գաղութներու մէջ:

Բացառութեամբ հայրենամերձ Սուրիոյ, ուր զանգուածաբար, յաճախ միատարրուած վիճակի մէջ, աւելի քան 100,000 հայութիւն կը բնակի:

Այս պատկառելի զանգուածը մեզ իբր ամէնէն հարազատ ժառանգորդը կը ներկայանայ ցեղային այն անկշռելի հարստութեան, զոր մենք *արեւմտահայութիւն* կը կոչենք:

Դուրգուրանքով պահել ու խնամել առաւելապէս ա՛յս հատուածը, մեր համոզումով կը նշանակէ միաժամանակ պահել ու պահպանել ցեղային գանձը, հզօր շաղախը մեր ազգային գործօնքի, ցեղային արժէքներու այն խնկաւէտ տաճարը, զոր թուրքը ինքզինք գերազանցելով՝ այնքան վայրագաբար հիմէն կործանեց:

Մեր բոլոր գաղութները՝ եգիպտոսէն մինչեւ Ամերիկա, ազգային մեր բոլոր հաստատութիւնները՝ բարեգործականէն մինչեւ «շաւաղգային», մեր բոլոր ընկերութիւնները, միութիւնները, թերթերն ու ազգային մարմինները իրենց նիւթական բարոյական ու մտաւոր ուժերու առաւելագոյն զոհողութիւնները այս գաղութին վրայ պիտի սպառեն, որովհետեւ այս գաղութը ոչ միայն ամէնէն աւելի հարուածուածն է մեր մէջ, այլեւ ամէնէն ազգատիպը: Բաւական է անգամ մը Ընդ-Ցորդանանի մայրաքաղաքէն Պաղեստինի վրայով պտոյտ մը կատարել դէպի Պէյրութ, Դամասկոս, Հալէպ, Սուէտիա ու Քէսապ, համոզուելու համար, թէ ի՛նչ մեծ գանձ, ցեղային ի՛նչ հրաշագործ ու ինքնատիպ շաղախ մենք փուռաճ ունինք այս տարածութիւններուն վրայ»:

ԱՐԴԷՆ ԵԿԱԾ ԵՆ 3500 ՀՈԳԻ

«Եփրատ» կ'իմանայ թէ Թուրքեւսուրիական սահմանին վրայ, Գամըշլը, Ամուտէ, Հասիճէ, Գարամանիէ եւայլ տեղեր հաւաճ գաղթականներու թիւը կը հասնի 2000ի,բռնագաղթի հետեւանքով Սուրիա ապաստանածներու ընդհանուր թիւն է մօտաւորապէս 3500:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Հնդիկներու ազատագրական պայքարը

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ՈՉԻՆՉ

Հնդիկ ազգայնական եւ փիլիսոփայ կանտի, որ արդէն սկսած է անհնազանդութեան վարժեցնել իր ազգակիցները, որպէսզի բրիտանական կառավարութիւնը հարկադրուի կատարեալ անկախութիւն տալ Հնդկաստանի, հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրաւ անգլիական թերթի մը.

— Քաղաքացիական դիմադրութեան այս պայքարը պիտի սկսի, անմիջապէս որ պատեհ ժամը հասնի: Կարճ խօսքով, քաղաքացիական պատերազմ մը պիտի ըլլայ այս, առանց արիւնահեղութեան: Դէպքերու ընթացքը կախում ունի միայն Լոնտոնի կառավարութենէն. որովհետեւ, մենք չպիտի ժամնակցինք ո՛ր եւ է խորհրդաժողովի,որուն նպատակը չէ ուսումնասիրել մեր կատարեալ անջատումը Մեծն Բրիտանիայէն: Մենք այսօր ասկէ պակաս բան չենք կրնար ընդունիլ: Մենք պայքարի մը մէջ մտած ենք կատարելապէս խզելու համար այն կապերը, որ մեզ կը միացնեն Մեծն Բրիտանիոյ, եւ պիտի շարունակենք մեր ճիգը, մինչեւ որ հասնինք մեր նպատակին: Մենք արդէն սկսած ենք պայքարը: Երկրին բոլոր մասերուն մէջ կը տեսնէք միլիոնաւոր այրեր եւ կիներ որոնք կը մանեն եւ կը հիւսեն: Այս կը նշանակէ ընդհանուր բոյկոտ օտար ապրանքներու դէմ: Վերջի վերջոյ, այս ճիգը պիտի յանգի Մեծն Բրիտանիոյ ճարտարագործական տիրապետութեան դադարման. տիրապետութիւն մը որ գլխաւոր պաճառն է ձեր զօրքին ներկայութեան՝ մեր երկրին մէջ: Պայքարին ելքը կախում ունի ժողովուրդին բռնելիք դիրքէն: Անշուշտ կան բռնութեան կուսակից տարրեր որոնց վրայ իշխանութիւն չպիտի կրնամ բանեցնել. բայց, կը կրկնեմ, իմ ջատագոված խաղաղասիրական միջոցներս թերեւս պիտի կրնան զսպել այդ տարրերը: Ես չեմ վախնար ձերբակալութենէ, եւ ձեր կառավարութիւնը ազատ է ահուսարսափի շրջան մը սկսելու, ինչպէս ըրած է անցեալին: Ան ատեն պատասխանատու չեմ հետեւանքներուն: Բայց իմ կարծիքով, այդպիսի ընթացք մը վատթարագոյն յիմարութիւնը պիտի ըլլայ:

Կարմիրներու խաղերը Անգլիոյ մէջ

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին առջի օրուան նիստին մէջ, պահպանողական եդեսփոխան մը հարցուց.— Արտաքին նախարարը այժմ ապահո՞վ է թէ խորհրդային դեսպանն ու կառավարութիւնը նոյն կարեւորութիւնը կուտան պրոպագանդի վերաբերեալ յանձնառութեան մասին ինչ որ Մեծն Բրիտանիան: Պ. Հէնտէրսըն պատասխանեց.

— Տակաւին շատ կանուխ է, ձեզի վերջնական պատասխան մը տալու համար: Կառավարութիւնը կը յուսայ թէ գործերը պիտի կարգադրուին գոհացուցիչ եղանակով մը. բայց հարկադրուեցաւ դիտել տալու խորհրդային դեսպանին, թէ Գ. Միջազգայինի մէկ պատգամը, որ երեւցաւ «Տէյլի Ուըրքըր»ի մէջ, երկու երկիրներու յարաբերութիւնները խանգարելու հանգամանք ունի: Առայժմ միտք չունինք ուրիշ միջոցներ ձեռք առնելու այս մասին:

Այս յայտարարութիւնը կ'ապացուցանէ թէ՝ բրիտանական կառավարութիւնը պաշտօնապէս խորհրդային իշխանութիւնը պատասխանատու կը նկատէ Գ. Միջազգայինի գործունէութեան համար: Ակնարկուած հրատարակութիւնը, որ տեղի ունեցաւ անգլեւոուս պայմանագրութեան ստորագրութենէն անմիջապէս յետոյ, կը պախարակէր Անգլիոյ աշխատաւորական դահլիճը, կը մերկացնէր անոր հակախորհրդային սադրանքները, գաղթավայրերու մէջ տիրող վայրագութիւնները եւ նոր պատերազմի մը պատրաստութիւնները:

Լեհաստ գոյները պիտի ծախուին

Էնկիւրիէն «Եարըն»ի թղթակցին տրուած տեղեկութեան համաձայն, ելմտական գործավարութիւնը որոշած է այս տարի ալ շարունակել Հայերու եւ Յոյներու լքեալ կալուածներուն վաճառումը: Կ'ենթադրուի որ այս տարի կարելի պիտի ըլլայ 2 միլիոն ոսկիի լքեալ կալուած ծախել:

1928էն ի վեր ծախուած են 9 միլիոն ոսկիէն աւելի կալուածներ: 1926ին ալ ծախուած է 2,432,648 ոսկիի: 1927ին ծախուած 2,464,019 ոսկիի կալուածներու վաճառումէն 2,339,566 ոսկին միայն գանձուած է,1928ի 2,838,420 ոսկիէն ալ 2,586,622 ոսկին գանձուած է:

Վէճ մը Ջոր. Վէկանի մասին

Երեսփ. ժողովի յունուար 21ի նիստին մէջ, ընկերվարական եդեսփոխան մը հարցումներ ուղղեց կառավարութեան, Ջոր. Վէկանի անուանման դէմ՝ իբրեւ նախագահ ընդհ. սպայակոյտի եւ ընդհ. քննիչ բանակին: Մեղադրանքներէն մէկն ալ այն էր թէ Ջոր. Վէկան ոչ միայն հակահանրապետական հակումներ ունի, այլեւ կրօնական համոզումներ: Բանակին վերին հրամանատարութեան կոչուած զօրավարները պէտք է ըլլան լաւ հանրապետականներ եւ մաս ունեցած չըլլան քաղաքական վէճերու մէջ: Փէնլըվէ, պատերազմական նախարարը, յայտա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵԼԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

	ՅԱՆԿ ԺԷ.
Փրիվայի փոքրիկ գաղութէն, նախածեռնութեամբ Շ. Ց. Դ. ենթակովիտէին	637.—
Մարսէյլէն, նախածեռնութեամբ հինգ պատանիներու (Գ. Դանիէլեանի միջոցաւ)	220.—
Բալուի եւ շար. գիւղերու Օգն. Մարմինէն, Լիոն	500.—
Գումար	1357.—
Ժ. ցանկին գումարը	16,545.35
Ընդհ. գումար	17,902.35

ԹՈՒՐՔԵՒԲԻՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ?

Թուրք ընդդիմադիրներու եդիպտոսի օրկանը,«Մուսաւաթ», կը գրէ թէ բանակցութիւններ կատարուին քէմալականներ ու եւ Բիւրտերու միջեւ, հետեւեալ պայմաններուն վրայ,—

1. Բիւրտիստանը ինքնավար պիտի ըլլայ:

2.— Ժողովուրդէն ընտրուած եւ պետութենէն վաւերացուած ընդհանուր կուսակալի մը կողմէ պիտի կառավարուի:

3.— Կուսակալին պաշտօնավարութեան շրջանը հինգ տարի է: Կուսակալին գիւրտ ըլլալը պայման է:

4. Ներքին վարչութեան դասաւորումը Բիւրտերուն պիտի պատկանի:

5. Այս պայմաններուն ընդունելուն հետ միասին, Բիւրտիստանի շրջանը գինուորներէն պիտի պարպուի եւ անոնց տեղը հետզհետէ քրտական քաղաքապահ գունդերը պիտի բռնեն:

6. Ժամանակաւոր կառավարութեան հաստատումով, թուրքիոյ մէջ առանց բացառութեան ընդհանուր ներում պիտի շնորհուի:

Հարիւր յիսուննոց ցանկը իր ուժը պիտի պահէ. եւ ցանկին մէջ գտնուողները հայրենիքէն դուրս պիտի ապրին:

7. Արտաքին գործերն ու զինուորական վարչութիւնը հիպատակ եղած պետութեան վարչութեանց պիտի պատկանին:

8. Ֆնտեսական հասոյթները եթէ Բիւրտիստանի բարգաւաճումին եւ կրթութեան համար ծախսուած գումարէն աւելի ըլլան, հպատակ եղած պետութեան գանձին պիտի յատկացուին:

9. Ֆնտեսական եւ արտաքին քաղաքականութեան վերաբերեալ հարցերու մանրամասնութիւնները ժամանաւոր կերպով քննուելով՝ կրնան վաւերացուիլ: Միւս պայմաններուն փոփոխութիւնը անկարելի է:

10. Այս պայմաններուն ընդունելուն կամ մերժելուն համար յատկացուած ժամանակը... ամիս է: Անկէ վերջ՝ կողմերը իրենց ընթացքին մէջ ազատ են:

ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՆՈՐ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հալէպի մէջ տեղական յանձնախումբ մը եւս կազմուած է, նոր գաղթականներով զբաղելու համար, Յանձնախումբը իր առաջին նիստին մէջ որոշած է.— Գաղթականներու անունը, մականունը, տարիքը, արհեստը, ծննդավայրը եւ նիւթական վիճակը ստուգելով, նպաստի գործին ձեռնարկել: Ջելթուն խանը պարպելով կարօտեալները յարմար վայրեր տեղաւորել: Անոնց հայթայթել հագուստ եւ սնունդ: Դպրոցական տարիքի մէջ գտնուող տղաքը դպրոց ղրկել:

Յանձնախումբը նկատի առած է նաեւ Հալէպի մէջ գործող հայանպաստ օտար մարմինները եւ անոնց ներկայացուցիչներուն հետ խորհրդակցութիւն մը կատարած է, համագործակցութեան համար:

ՄՈՌԱՑԵՔ ԿԱՐԴԱԼ ՄԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

Ա. ՓԱՓԱԶՅԱՆ

Ի՞նչ է հայրենասիրությունը։ Ինչպե՞ս պետք է սիրենք մեր հայրենիքը։ Ինչպե՞ս պետք է դրսևորենք մեր հայրենասիրությունը։

Ահա հարցեր, որոնք ամեն մի հայ մարդու առջև են կանգնում, որոնց պատասխանը ամեն մի հայ մարդ պետք է տա իր գործերով, իր կյանքով, իր ամբողջ էությամբ։

Հայրենասիրությունը ոչ թե դատարկ բառերի մեջ է, այլ գործերի մեջ։ Հայրենասիրությունը ոչ թե հայրենիքի մասին գեղեցիկ խոսքեր ասելն է, այլ հայրենիքի համար գործ անելը։

Հայրենասիրությունը ոչ թե հայրենիքի մասին գրքեր կարդալն է, այլ հայրենիքի համար կռվելը, նրա համար զոհվելը, եթե հարկ լինի։

Հայրենասիրությունը ոչ թե հայրենիքի մասին երգեր երգելն է, այլ հայրենիքի համար աշխատելը, նրա հարստությունը բազմապատկելը, նրա ուժն ու զորությունը աճեցնելը։

Հայրենասիրությունը ոչ թե հայրենիքի մասին հիանալն է, այլ հայրենիքը հզորացնելը, նրա անկախությունն ամրապնդելը, նրա սահմանները պաշտպանելը։

Հայրենասիրությունը ոչ թե հայրենիքի մասին հպարտանալն է, այլ հայրենիքի համար հպարտանալու իրավունք ստանալը։

Հայրենասիրությունը ոչ թե հայրենիքի մասին հիացմունքով խոսելն է, այլ հայրենիքին հիացմունք պատճառելը։

Հայրենասիրությունը ոչ թե հայրենիքի մասին գեղեցիկ երազներ տեսնելն է, այլ հայրենիքի համար գեղեցիկ իրականություն ստեղծելը։

Հայրենասիրությունը ոչ թե հայրենիքի մասին հրապարակային ելույթներ ունենալն է, այլ հայրենիքի համար հրապարակային գործեր կատարելը։

Հայրենասիրությունը ոչ թե հայրենիքի մասին հոյակապ ոտանավորներ գրելն է, այլ հայրենիքի համար հոյակապ գործեր կատարելը։

Հայրենասիրությունը ոչ թե հայրենիքի մասին հոյակապ ելույթներ ունենալն է, այլ հայրենիքի համար հոյակապ գործեր կատարելը։

Հայրենասիրությունը ոչ թե հայրենիքի մասին հոյակապ գրքեր գրելն է, այլ հայրենիքի համար հոյակապ գործեր կատարելը։

Հայրենասիրությունը ոչ թե հայրենիքի մասին հոյակապ գրքեր կարդ

ԵՐԿԱՐԱՑԵԼԸ

II.

— Հոս նստեցուր ու վերջապէս կը պատմես ինչ որ ունիս ըսելիք, ես ալ կը հետեւիմ քու խօսքերուդ:

Ընդունելութեան սենեակին մէջ տեղ մը գտած էին Մինէն, պատանի Ռուբէնը եւ Մարիամ, որ ամէնէն առաջ ներս մտած էր:

Ռուբէն ձեռքերը իրարու կծկեց, ինչպէս ամչցող աղջիկ մը կ՚ընէ, ապա ուղղուելով Մինէին՝ ըսաւ.

— Ես ամէն բան պատմելու պատրաստ եմ, բայց ինչպէ՞ս սկսիմ, չեմ գիտեր:

Ցոյց տուէք ձեր սիրտը, ան ձեզի կ՚ըսէ թէ ինչ պէտք է ընէք:

Ռուբէն ձեռքը դրաւ սրտին վրայ, ապա ըսաւ.

— Ես ամէն բան կը պատմեմ, միայն թէ ներողամիտ եղէք ինծի, որովհետեւ ես ալ ձեզի պէս մարդ եմ, եւ ինծի համար ալ ամէնէն սուրբ բանը ազգս է, ինչպէս ձեզի համար ալ:

Ես ալ կը հաւատամ որ ձեզի պէս մարդ էք, ուստի ինծի համար ալ ամէնէն սուրբ բանը ազգս է, ինչպէս ձեզի համար ալ:

Ռուբէն ուրախացած ժպտեցաւ, ապա ըսաւ.

—

բարեց թէ ինք առաջարկած էր մարաջախտ Փէթէնը՝ իբրեւ ընդհ. քննիչ, եւ Զօր. Մարէնը՝ իբրեւ սպայակոյտի պետ. բայց իր յաջորդը, Պ. Մաժինօ, երկու պաշտօնները միացնելով նշանակած է Զօր. Վէկանը: Պ. Մաժինօ պատասխանեց թէ իր ընտրածը լաւագոյն մարդն է: Շեշտեց թէ իր իրաւասութեան մաս կը կազմէ որոշումը գործադրել այս անուանումներուն մէջ և թէ անարժան պիտի ըլլար իր պաշտօնին, եթէ ինքն իրեն թոյլ տար ազդուիլ ուրիշ նկատումներէ:

Ժողովը ձեռամբարձ քուէարկութեամբ մերժեց ընկերվարական բանաձեւը:

Հակակրօնական պատերազմը

Նոր տարիէն ի վեր մասնաւոր սաստկութեամբ, եւ «հարուածային կարգով» յառաջ կը տարուի հակակրօնական, անասնուածեան պայքարը՝ խորհրդային արքայութեան մէջ:

Մինսկէն (Սպիտակ Ռուսիա) կը հեռագրեն թէ կէփէուն հրամայած է փակել քաղաքին եկեղեցիները եւ վերցնել բոլոր օրթոտոքս եւ կաթոլիկ եկեղեցիներու ոսկերոտիքը: Ասկէ զատ, մէկ օր արձակուրդ է տրուած քաղաքին բանուորներուն, որպէսզի ճնշեն տեղական խորհուրդին վրայ եւ բանաձեւ մը քուէարկել տան, եկեղեցիներու փակման մասին:

Յարձակում նաւակայանի մը վրայ

Ռումանական թերթերը կը պատմեն թէ, հարաւային Տոպրուճայի մէջ, պուլկարական սահմանին մօտ, «կոմիտաճի»ներ ձեռնառումբերով յարձակեցան նաւակատան վրայ: Երեք զինուորներ վիրաւորուեցան, որոնց մէկը մեռաւ հիւանդանոց փոխադրուած ատեն: Յարձակողները յաջողած են փախչիլ:

Անվերջ խռովութիւններ Պերլինի մէջ

Առջի օր համայնավարները խուժեցին ազգային-ընկերվարական ժողովէ մը ներս, զայն խանգարելու մտքով: Եւ ծայր տուաւ խառնաշփոթութիւն մը, որու ընթացքին բազմաթիւ մարդիկ վիրաւորուեցան: Քանի մը հարիւր հոգինոց ոստիկանական գունդ մը պաշարելով շէնքը, 1200 հոգի ձերբակալեց: Բազմաթիւ զէնքեր բռնուեցան:

Լացի պատին քննումը

Սուրիա-պաղեստինեան կոմիտէն եւ Սիոնական կազմակերպութեան գործադիր կոմիտէն զատ զատ յուշագրեր յանձնեցին Ազգերու Դաշնակցութեան, որուն Խորհուրդը որոշած էր միջազգային յանձնախումբ մը կազմել, վէճը կարգադրելու համար: Սուրիա-պաղեստինեան կոմիտէն իր յուշագրով կը բողոքէ տրուած որոշումին դէմ, եւ կ'ամբաստանէ Հրեաները թէ աչք տնկած են արաբական բոլոր նուիրական վայրերուն: Հրեաներն ալ, իրենց կողմէ, կը բողոքեն այդ ամբաստանութեան դէմ եւ ընդհակառակն գոհունակութեամբ կ'ողջունեն Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին որոշումը:

Համաձայնութիւն մը Պալքաններու մէջ

Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ համաձայնութիւն մը գոյացած է Ռումանիոյ մէջ գրաւեալ պուլկարական կալուածներու մասին: Այդ համաձայնութեամբ, Պուլկարիա յանձն կ'առնէ 110 միլիոն լէյ վճարել Ռումանիոյ, որ իր կարգին նախկին սեփականատէրերուն պիտի վերադարձնէ գրաւեալ կալուածները: Համաձայնութեան վաւերացումէն երեք ամիս յետոյ, 55 միլիոն լէյի առաջին վճարում մը պիտի ըլլայ:

Հինգ նոր զոհ օդանաւի մը հետ

Կիրակի օրէն ի վեր լուր չկար ֆրանսական օդանաւէ մը, որ կը թռէր Ամիէն-Տիէփի միջեւ: Առջի օր կարելի եղաւ գտնել օդանաւին բեկորները՝ Տիէփէն հինգ քիլոմեդր դէպի հիւսիս: Տեղեկութիւն առնուած ըլլալով թէ փայտի կտորներ կը տեսնուէին ծովափը, ժայռի մը վրայ, քննութիւն կատարուեցաւ եւ նախ մէջտեղ հանուեցաւ բոլորովին մերկ մարդու մը դիակը՝ խարոյկներուն վրայ, յետոյ ուրիշ դիակ մը՝ երկու ժայռերու միջեւ, օդանաւին բեկորներուն հետ: Վերջապէս երրորդ դիակ մը, դարձեալ մերկ, չորրորդ մը՝ հագուած: Իսկ քարաժայռի խոռոչներուն մէջ ձեռք մը, բարձ մը եւ կնոջ մուշտակ մը: Ջախջախուած բեկորներուն մէջ գտնուեցաւ դրամապանակ մը որ 2910 ֆրանք եւ ինքնութեան թուղթեր կը պարունակէր:

Տակաւին չէ գտնուած օդանաւորդին դիակը: Կը կարծուի թէ օդանաւը. որ տակաւին 150 լիտր պէնզին ունէր եւ կրնար ժամը130 քիլոմեդր կտրել, մշուշի եւ սաստիկ փոթորիկի հանդիպելով, փորձած է վար իջնել, բայց ջախջախուեր է:

Ամուսնական մատնիներն ալ...

Մոսկուայէն կը գրեն.— Խորհրդային կառավարութիւնը որոշեց խուզարկութիւն կատարել մասնաւորներու տուները, օտար ոսկի եւ արծաթ դրամներ գտնելու համար: (Արդէն կատարուած է Թիֆլիսի մէջ, ինչպէս գրեցինք):

Ասկէ զատ, խորհրդային պաշտօնեաները պիտի բռնադատուին կառավարութեան յանձնելու իրենց ամուսնական մատանիները:

Թատրոններու գործադուլը

Իբրեւ բողոք պետական տուրքին դէմ, Փարիզի եւ շրջանի բոլոր թատրոններու վարչութիւնները կը խորհին գործադուլ հռչակել: Վերջնական որոշում տալէ առաջ, բանակցութիւն պիտի կատարուի կառավարութեան հետ, եւ ձախողելու պարագային, շաբաթ օր պիտի որոշուի թատրոններու փակման թուականը:

Նաւային խորհրդաժողովը

Երէկ առտու Լոնտոնի մէջ գումարուեցաւ նաւային խորհրդաժողովի առաջին նիստը, եւ հինգ պատուիրակութիւնները պարզեցին իրենց տեսակէտները: Առ այժմ գաղտնի կը պահուին գլխաւոր կէտերը: Մասնաւորապէս փափուկ է Ֆրանսայի դիրքը: Անկ'ուզէ զօրաւոր բանակի մը հետ պահել նոյնքան հզօր տորմիղ մը, յառաջ քշելով իր ծովեզերքներուն պաշտպանութեան, գաղթավայրերու եւ ծովային հաղորդակցութեանց խնդիրները:

Բուն ժողովէն առաջ, մասնաւոր խօսակցութիւններ տեղի ունեցան մասնաւորապէս անգլիական եւ ֆրանսական պատուիրակութեանց միջեւ: Պ. Մաքտօնըլտ եւս անձնապէս տեսակցեցաւ ամերիկեան եւ միւս գլխաւոր պատուիրակներուն հետ, գետին պատրաստելու համար:

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՈՒԹԵԱՆ

Ներկայացուցչական ժողովը՝ վաղը, Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, La Chope Parisienne սրճարանի վերնայարկը: Մէթրօ՝ Օտէօն: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ՄԱՐԱՇԻ ԱՆԿՄԱՆ 10ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՄԱՐԱՇԻ ՀԱՅՐԵՆԿՑ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Վաղը Շաբաթ գիշեր ժամը 8ին Գ. Թաղապետարանի սրահը կը խօսի՝ Պ. ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

Գեղարուեստական բաժին — Մուտքը ազատ է

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Եոզղատի, Վասպուրականի, Մարաշի, Սիվրիհիսարի, Զարսանճագի Հայրենակցական միութիւններու կողմէ ի նպաստ նոյն միութիւններու ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑԻՆ:

Այս Շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին Salon Chapeի մէջ (84 Rue Chape)

Մարսիլահայ Տրամատիկ Ստուդիան ղեկավարութեամբ դերասան Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի կը ներկայացնէ՝

Ն Ա Մ Ո Ւ Ս Ը — ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Այս Կիրակի ժամը 2.30ին Emile Zola թատերասրահը ՍՕՆԱ ՂԱՐԻՊ կը ներկայացնէ՝ Ե. ԹՕԼԱՅԵԱՆի (ԿԱՎՌՕՇ)

ԿԸՐԼ - ՍԿԱՈՒՏ (Զաւեշտ)
գինները սովորական

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Պէլվիլի Ռոստոմ ենթակոմիտէի ժողովը՝ այս իրիկուն ժամը 9ին ծանօթ հաւաքատեղին:

Քաշանի եւ շրջակայքի Արծիւ խումբի ժողովը՝ այս Կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

Անիէռ-Պուա Քոլոմպի Եռազոյն ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Եռազոյն, Վիշապեան եւ Փօթորիկ խումբերը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 79 Rue des Chambards, Asnières. Կարեւոր օրակարգ:

ԳԱՒԱՌ

Մարսէյլի Ռոստոմ ենթ. ընդհ. ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Լիոնի Քեռի խումբի ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայանալ անդամատետրով:

Տէսինի կոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը այս Կիրակի ժամը 2ին, Քաֆէ ժարտէնի մէջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Շրջաններէն նոր եկած ընկերներըկը հրաւիրուին ներկայանալ իրենց յանձնարարականներով արձանագրուելու համար:

Մարսէյլի Իշխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Աղբիւր Սերոբ, Եփրեմ խան, Արամ, Համազասպ եւ Վարդգէս խումբերու բոլոր ընկերները այս Կիրակի ժամը 4ին: Օրակարգ՝ զեկոյց պատգամաւորներու եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն:

Կրընոպլի Քրիստափոր կոմիտէի ժողովը՝ այս Կիրակի ժամը 2ին Ընկ. Կարապետի սրճարանը: Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս Կիրակի ժամը 2ին միութեանս ընթերցասրահը 63 Rue de la République: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԱՏԱՓԱԶԱՐԻ Հայր. միութեան անդամական ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2.30ին, 40 Rue de Bellevilleի ճաշարանին վրայի սրահը: կարեւոր օրակարգ, կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները անխտիր:

ՓԱՐԻԶի վասպուրականի Հայր. Միութիւնը խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրէ անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցները այս կիրակի ժամը 2.30ին Ֆլորիայի վերնայարկը, 61 Rue Mr. le Prince: կարեւոր օրակարգ:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Փլոէշթի, Գ. Ա.— Փարիզ է այժմ: Հասցէն՝ «Յառաջ»ի միջոցաւ:

Փարիզ, Հ. ԱԲ.— Նամակը ղրկուած է պատկան հասցէին և պատասխանի կը սպասենք:

Տէսին, Յ. Պ.— Չենք ստացած, հասցէին տէրը Փարիզէն մեկնած ըլլալով:

ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՆԻՍԻ ՄԷՋ

Լսարանական միութեան կողմէ ի նպաստ ԴՐԱԴԱՐԱՆԻՆ

Այս կիր. ժամը 2ին 52 Rue de la Buffa, կը ներկայացուի՝

ՎՃՌԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ եւ ԶՈՐՍ ՍԱԼՈՐՆԵՐ (զաւեշտ)

Բանախօսութիւն, երգ, նուագ, արտասանութիւն, եւայլն:
Գիները ժողովրդական

ԱՆՈՒՇԵՂԷՆԱԳՈՐԾ
O. M. OHANESSIAN
Marque déposée MELKON
Եթէ կ'ուզէք ճաշակել արեւելեան ճիմեղ անուշեղէններ, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վաճառանիշով՝ Լօքում, փաքլավա, քատայիֆ, հէլվա, եւայլն:
25 Rue Vilin, Paris (20e)
Հեռաձայն Menil. 69—15

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վեներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմմիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լաբօռաթուար: Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12,

Վարձու են օդասուն տան մը մէջ կահաւորուած եւ ոչ կահաւորուած 7 սենեակներ, կը տրուին ընտանիքներու եւ ամուրիներու: Դիմել՝ 12 Rue de l'Annexion (Պիսէթրի քաղաքապետարանին քովը), Kremlin - Bicêtre, (Seine):

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ
ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ
Հացագործ LA GARDE
1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)
Téléphone-Trudaine 95.21

L'ATELIER
PATCHOULI
(3 արար) Արման Սալաքրուի

ՍԱԿԱՐԱՆ
23 Յունուար 1930

	ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.
Սթերլին,		L. St.	123.50
Տոլար,		Dollar	25.20
Մարք	100	Mark	607.—
Թրք. Թղթ.		L. Trq.	11.95
Թրք. ոսկի		» » or	110.60
Մէճիտիէ		Médjidié	8.67
Լէվա	100	Léva	17.60
Տրախմի	»	Drachme	32.20
Լիր	»	Lire	132.65
Պելժ. ֆր.	»	Fr. Belge	70.60
Զուից.	»	Fr. Suisse	490.60
Լէյ	»	Leï	14.95
	ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ		
Եգ. Քր. Ֆոնս.	I	Cr. Fonc. Eg.	2060.—
»	II	»	1525.—
»	III	»	1510.—
Թուրքի երկթղ.		Lots turcs	79.—

IMPRIMERIE - MASSIS - EDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérart H. STEPHAN

ԿԱՐ ՏԻՒ ՆՈՐԷՆ (ՓԱՐԻԶ) 20 ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՀԵՌ...
ՍԷՎՐԱՆԻ մէջ ծախու է «Les Trèfles» հողաբաժինը ...անէն 300 մէթր հեռու: Ջուր, կազ, ել... կանութիւն: Առաջին եւ ամսական ամսավճար 250 Ֆր.էն... Մանրամասնութիւններու համար դիմել ամէն օր Շաբաթ ...րակի տեղւոյն վրայ կամ SOCIÉTÉ GÉNÉRALE FONCI...
7 Rue La Boëtie, Paris.
Նահանգապետական հրամանագիր՝ 27, 7, 1927, ֆեռ. Anjo...

1000+930

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (Հաստատուած 1923...)
CABINET **V. YARJANIAN**
Հասցէ՝ 5 rue du Cardinal Mercier, PARIS (9e)
Tél. CENTRAL, 97-39 եւ 96.70
կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դ... պաշտպանելով ֆրանսացի հանրածանօթ պաշտօնակիցներու հե... չական եւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում: ...դատերու մասնաւոր ճիւղ, առանց կանխավճարի: ՖՐԱՆՍԱ ... համար, ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացում: (Ա... վիթ): Քաղաքային ամուսնութեան արագ գործողութիւն ամէն երկրի համար:
Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պ... խանուի անմիջապէս: Խորհրդակցութիւնները ձրի են:
Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի Կիրակիէ

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
MAISON VARTERESSIAN
1bis Rue Hautefeuille, մէթրօ St. Michel
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէն... Չոր պտուղներ, լաքէրտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլ...
ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱՔՈՒՐ Ա...
Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու համա... Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմ...

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅԵՐ
բացուած է
DORK
կօշիկի վաճառատունը
46 Grand 'Rue de la Guillotière, LYON
Այրերու եւ կանանց ամէն տեսակ կօշիկներ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEV...
Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-...
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը քննու... ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մա... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քիթի, կոկորդ ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՏՕՔԹ. Յ. ՔԻԻԹԻԻՔԵԱՆ
30 Ave. de Bellevue, CHAVILLE (S. et O.)
Թրամուէյ թիւ 1, շոգեկառք՝ կառ. Մոնփարնասէն
ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԷ ներքին, վեներական և մորթի հիւանդութի...
Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ՝ ամէն օր ժմ. 10—13 և 15—20 և ժամադրութ...

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ
ՆԱԽԿ. ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԹԻՖԼԻԶԻ Կ. ԽԱՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻԶԱՍԵՌԱՑԻՆ, ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻ...
42 Rue des Acacias, PARIS (17e) — Մէթրօ՝ Et...
կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամբ
իսկ կիրակի օրերը միայն ժամադրութեամբ

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ
ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ (ՊՈԼԻՍ)
Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներ... օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ: Իրաւագի... կան գրասենեակ, կալուածական առուծախ, դատական ... տապնդումներ, թարգմանութիւն, Գոմիսիոն, Ֆրանսա մու... հետապնդումներ, տուն շինողներու փոխատուութիւն եւ...
Ամուսնութիւն եւ ամուսնալուծում:
Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն:
Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ:
Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.
Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղ... ներու մէջ:

ՕԹԷԼ "ԼԻՒՔՍ,, ԱԼԷՆՊԻ ՓՈՂՈՑ, ՊԷՅՐՈ...
Տէր եւ Տնօրէն Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ
Հայկական այս պանդոկը հիմնուած է Պէյրութ, նոր եւ գեղ... շէնքի մը մէջ բոլորովին մաքուր եւ շքեղ կահաւորութեամբ, օժտ... առանձին գրադարանով, մասնաւոր բաղնիքով եւ ելեքտրակա... թեամբ:
Իր անթերի սպասարկութեան, խիստ մաքրութեան, հանգստա... պայմաններու շնորհիւ արդէն իսկ «ՕԹԷԼ ԼԻՒՔՍ»ը դարձած է Ա... րեկայի, Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ հայ ճամբորդներու ... ժամադրավայրը: Հաճելի միջավայր, դիւրամատչելի գին:

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Թմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 25 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

25 JANVIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1170

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՓՈԹՈՐԻԿ ԲԱԺԱԿ ՄԸ ՋՈՒՐԻ ՄԷՋ

Վերջին շաբաթներու ընթացքին, արդար վրդովումի մը մատնուած է յունահայ գաղութը, անտեղի լուրի մը առթիւ, որ տուն տուաւ այլանդակ հրատարակութեանց:

Իրրեւ նախշ, երէկ արտատպեր էինք Ա.Թէնքի «Ակրոպոլիս» թերթին մէկ յախուռն ելոյթը: Բարեբախտաբար պատասխանատու խմբագիրը ինք ալ զգացած է թէ չափը անցուցեր են իր աշխատակիցները, ինչպէս պիտի կարդաք յաջորդ սիւնակին մէջ:

Ընթերցողները իմացան խնդիրը: Անգլիացի մարդասէր մը կ'այցելէ Ա.Թէնք, եւ իրրեւ թէ տրամադրութիւններ կը շօշափէ, խորհրդակցութիւններ կը կատարէ իրաւասու շրջանակներու եւ անձերու հետ, Յունաստանի Հայերը Կիպրոս փոխադրելու համար:

Ո՛րքէ ուր, Մեծն Բրիտանիոյ այս ասպետակա՛ն առաջարկը, երբ գիտենք որ, հայ գաղթականները, աւելի ճիշդ՝ փախստականները՝ Կիլիկիայէն եւ Փոքր Ասիայէն՝ օրերով խաղալիք դարձան ծովու փոթորիկներուն, Կիպրոսի առջեւ, բայց բրտօրէն ետ դրկուեցան...

— Որպէսզի փոխուի Կիպրոսի բնակչութեան դիմագիծը, և Յոյները հիմք չունենան սեփականութեան խնդիր յարուցանելու . . .

Այսպէ՛ս է պատմութիւնը: Եւ «Ակրոպոլիս» հալած իւղի պէս կլլելով գայն, ամբողջ մաղձը թափեր է իր պատեհին մէջ կծկուած ժողովուրդի մը գլխուն, որ ոչ մէկ մեղք ունի: Ալ ի՛նչ «օձեր», ի՛նչ «դաւադիրներ», «թրքասէրներ», «հելլէնականութեան թշնամիներ», «օտար գործակալներ»...

Զգարմանանք, որովհետեւ Յոյներն ալ Արեւելքցի են, փոխարերաբար: Իսկ պալքանեան մաժուլը, Պուքրէշէն մինչեւ Ա.Թէնք, ընդհանրապէս կը կորսնցնէ պայծառատեսութիւնն ու չափի գաղափարը, երբ որոշէ յարձակիլ, ձաղկել, վարկաբեկել կամ ամբոխը գրգռել: Այսպէս չէ՞ մեր մէջ ալ: Ցաճախ ուրացձիգ, գունագեղ կամ գեհենիկ բառեր կը շարուին քովէ քով, տակէ տակ, առանց համապատասխան իրողութեամբ հիմնաւորուելու: Եւ շռնդալից լուրեր, առանց ստուգուելու:

Մեր յոյն բարեկամներուն դառնութեան ուրիշ մէկ պատճառն ալ այն է որ, վերջերս Կիպրոսէն հանրագրութիւն մը ղրկուեր է Լոնտոն, կղզիին Յունաստանի կցման դէմ: Այդ հանրագրութեան տակ ստորագրած են եղեր ոչ միայն Թուրք եւ հրեայ կրօնապետները, այլեւ Հայոց առաջնորդը,— ցնդած եւ անբարոյական վեղարաւոր մը, որուն առջին մեղքը չէ այս: Ժամանակին, Կիպրոսի, Ա.Թէնքի եւ Սելանիկի յունական Թերթերը ուժգնօրէն բողոքեցին այս ձեռնարկին դէմ, իսկ ծաղրաթերթ մըն ալ երեք հոգեւոր պետերուն նկարները տպեց, Թեւ Թեւի կլոր-պար կազմած: «Լի՛ց բաժակը, աղբէր»...

Այս դէպքէն յուզուեցան ոչ միայն Կիպրոսի, այլ եւ Յունաստանի Հայերը, քանի որ տեղական մամուլը միշտ մեր երեսին կը զարնէր եղած հիւրընկալութիւնը: Նոյնիսկ տեղին վրայ արդար քրտինքով ճարուած չոր հացը: Բայց վէրքը կը մնայ բաց, որովհետեւ Յոյները չեն գիտեր Թէ մենք ոչ ազգային կեղր. իշխանութիւն ունինք, ոչ ո՛ր եւ է պատասխանատու մարմին, ոչ ալ հանրային կարծիք, որպէսզի մէկ հարուածով դէպի մենաստան մը քշեն Սարաճեանի (կամ Մազլումեանի) պէս անմիտ մօրուսաւորներ:

Իրրեւ զուարճալիք, չիշենք Թէ Կիպրոսէն սրտցաւ հայրենակից մը, խելք ըրեր է, յունական Թերթերուն հետ, նամակ մը գրել Փարիզի հոգեւոր հովիւին, խնդրելով որ ժամ առաջ հեռացնեն Կիպրոսի առաջնորդը, իրրեւ բուն պատասխանատուն նոր փորձանքին:

Ինչպէս կը հետեւի այսօրուան լուրերէն, Ա.Թէնքի կեղր. վարչութիւնը պաշտօնապէս հերքած է անգլիական գործակալին, Մարշալ Ֆոքսի այցելութեան առթիւ սարքուած պատմութիւնը: Բայց կասկածամտութիւնը չէ փարատած տակաւին: Անհրաժեշտ է միշտ հետեւիլ ամբողջ անցուդարձին եւ հակազդել տեղի-անտեղի քարոզութեանց, բանսարկութեանց կամ բարեմօտէն գործուած սխալներու:

Այս առթիւ, հաճոյքով կ'իմանանք «Նոր Օր»էն, որ Ա.Թէնքի մեր ընկերները անմիջապէս միջոցներ ձեռք առած են, ծագած թիւրիմացութիւնը հարթելու համար: Տեսակցեր են «Ակրոպոլիս»ի խմբագրին, յոյն ընկերվարական առաջնորդ քաղաքացի Եոանիսի եւ ուրիշներու հետ, կատարեալ սրտաբացութեամբ լուսաբանելով ամէն բան:

Կ'ուզէինք միայն, որ պատահական փորձանքներու, բացառիկ պարագաներու չվերապահուէին այս կարգի տեսակցութիւնները, մտերմութիւններն ու կապերը:

Քիչ մը ամէն տեղ, մեր դժբախտութիւնն այն է որ չափազանց շատ կը զբաղինք մենք մեզմով, եւ կը մոռնանք շրջապատը: Մեկուսի, կղզիացած կ'ապրինք ընդհանրապէս, եւ հանդէսներու կամ դժբախտութիւններու առեն կը յիշենք մեր բարեկամները: Անհաղորդ ենք տեղական ժողովուրդի կեանքին: Անծանօթ՝ մամուլի, հանրային եւ ընկերային կեանքի վարիչներուն: Այս տեսակէտով ամէնէն դժբախտն է Սուրիան:

Կը սթափեցնէ՞, արդեօք, բաժակ մը ջուրի մէջ ծագած այս փոթորիկը:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԵՐԸ ԿԻՊՐՈՍ ՓՈԽԱԴՐԵԼՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ արտատպեր էինք Ա.Թէնքի «Ակրոպոլիս» Թերթին Թուռնալից մէկ հրատարակութիւնը, անտեղի լուրի մը առթիւ:

Այս մասին Ա.Թէնքի Ազգ. Վարչութիւնը հետեւեալ հերքումը ղրկած է յունարէն Թերթին.

— «Ներկայիս կը խնդրենք հերքել, իբր անձիշդ պատմութիւն, Թերթիդ 13 յունուարի Թիւին մէջ հրատարակուած այն լուրը Թէ 15,000 Հայեր վերջնականապէս Կիպրոսի մէջ պիտի հաստատուին: Կը յայտարարենք Թէ Հայերու Կիպրոս գաղթելու մասին բացարձակապէս ոչ մէկ հրաւէր եղած է մեզի եւ ոչ ալ անոնց Կիպրոս հաստատուելու մասին համաձայնութիւն գոյութիւն ունի: Խնդրոյ առարկայ անձ, պ. Մ. Ֆօքս «Ֆրէնտս Միշըն»ի պէյրութի վարժարանին տնօրէնն է եւ ներկայացուցիչը «Սէյվ Տը Չըլտրըն Ֆրնտ»ի եւ բազմաթիւ առիթներով Թանկագին ծառայութիւններ մատուցած է հայ գաղթականներուն, մանաւանդ իբր տնօրէն փօրթ Սայիտի հայ գաղթակայանին եւ իբր Ազգ. Դաշնակցութեան ներկայացուցիչ Սուրիոյ հայ գաղթականներու հաստատման գործին մէջ:

Ա.Թէնք գտնուելու առթիւ, տեղւոյս հայ եկեղեցւոյն մէջ քարոզեց, իսկ իրեն ի պատիւ տրուած Թէյասեղանը պարզապէս Հայերու ի նպաստ իր կատարած գործերուն համար շնորհակալութեան արտայայտութիւն մըն էր»:

Եւ սակայն, յունական Թերթը կը պնդէ իր տուած լուրին ճշդութեան վրայ,

Միւս կողմէ, Ա.Թէնքի «Նոր Օր»ը տեսակցութիւն մը ունեցած է «Ակրոպոլիս»ի խմբագիր Պ. Անկելաժօժաթիսի հետ, որ ծանօթ է Իզմիրէն: Խմբագիրը խոստովանելով Թէ չափազանցութիւն կայ եղած հրատարակութեան մէջ, ցաւ յայտնած եւ ըսած է.

— Կիպրոսի խնդիրը քաղաքական կենսական նշանակութիւն ունի մեզի համար ու մենք կը զարմանանք Թէ Հայերը ինչո՞ւ մեր դատին դէմ դիրք բռնած են Կիպրոսի մէջ: Շատ յուզուեցանք, երբ լսեցինք Թէ Կիպրոսի մեր առաջնորդ Սարաճեան, հակաճելլէն յուշագրի մը տակ ստորագրած եւ ղրկած է Լոնտոնի կառավարութեան: Դեռ մինչեւ այսօր ալ, Կիպրոսի Հայերը մեր դատին դէմ պայքարելէ չեն դադրիր:

Կը հաւատամ ձեր ըսածներուն: Դժբախտաբար սխալ տեղեկութիւններ հրատարակուած են, անիծոգ եղէք, պիտի դարմանեմ: Ժողովրդական առածը կ'ըսէ. «Ամէն չարիքէ բարիք կը ծնի»: Կը ժպտիմ որ այս անգամ իրականանայ առածը:

Հայերու հպատակութեան համար յօդուածներու շարք մը պիտի սկսիմ եւ կառավարութենէն պիտի պահանջեմ որ ամէն տեսակ դիւրութիւն տրուի, որպէս զի Հայերը իրրեւ քաղաքացի վայելեն քաղաքացիական իրաւունքներ: Անիծոգ եղէք, եղածը Թիւրիմացութիւն է եւ կը դարմանուի:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՄԷՆ ՄԷԿԸ ԻՐ ՑԱՒԸ ԿՈՒԼԱՑ

Նաւային խորհրդաժողովի առաջին պաշտօնական գումարման մէջ, որ տեղի ունեցաւ հինգշաբթի օր, իւրաքանչիւր պատուիրակութիւն պարզեց իր երկրին պահանջները:

Յաջորդաբար եւ մանրամասնօրէն պիտի հրատարակենք այդ զեկոյցները, գաղափար մը տալու համար ժամանակակից աշխարհակալութեան ընթացքին վրայ:

Այսօր, ամփոփ գիծերով, ներկայացնենք իւրաքանչիւրին տեսակէտը.—

Ա.ՆԳԼԻԱ.— Մեր երկիրը փոքր կղզի մըն է, որ չի կրնար սնուցանել իր սեփական շուկաները եւ ժողովուրդը: Հետեւաբար, մեր նաւատորմը ոչ թէ զօրութեան, այլ կեանքի խնդիր մըն է: Մեր նաւային ուժերը երեք գլխաւոր խումբերու բաժնուած են, խաղաղութեան եւ հսկողութեան պէտքերուն համար: Անկարելի է մէկ խումբի մէջ կեդրոնացնել զանոնք: Ծովը մեր հողն է: Եթէ ծովէն պաշարուինք, ամէն կողմէ պաշարուած կ'ըլլանք:

ՖՐԱՆՍԱ.— Մեր պէտքերն են,— 1. Պաշտպանել մայր երկրի ծովեզերքը. 2. Կապ հաստատել մայր երկրին եւ արտաքին ստացուածքներուն հետ. 3. Եւ ամէն կերպովապահովել ազգային կեանքին համար անհրաժեշտ հաղորդակցութեանց ազատ գործածուէը: Մայր հայրենիքը պաշտպանութիւն կը հարկադրէ երեք ծովերէ: Մեր գաղթային կայսրութիւնը, որ ցրուած է բոլոր ովկիանոսներուն վրայ, ունի 12 միլիոն քառ. քիլոմեդր տարածութիւն եւ 60 միլիոն բնակիչ, այսինքն վեց անգամ աւելի մեծ քան գաղթային ամենամեծ կայսրութիւնը, բացի Անգլիայէն: Ծովեզերքներու երկարութիւնը կ'անցնի 30,000 քիլոմեդրը:

ԻՏԱԼԻԱ.— Մեր երկիրը արտաքին աշխարհին հետ կը հաղորդակցի միայն ծովէն եւ Ալպեաններու կողերէն: Այս վերջիններն կրնան փակուիլ: Կը մնայ միայն ծովը, որ արդէն սովորական ժամանակ կ'ապահովէ մեր ներածութիւններուն երեք չորրորդը: Մենք յարաճուն ժողովուրդ մը ունինք, զրկուած ենք հումի նիւթերէ, եւ յանձնառութիւններ ու շահեր ունինք աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ: Ահա բացարձակ պէտքեր: Իտալիա պատրաստ է իր սպառազինութիւնները իյնեցնելու ինչ վաճարդակի որ կ'ուզեն, պայմանաւ որ ուրիշ ոչ մէկ եւրոպական պետութիւն անցնի այդ մակարդակը:

Մ. ՆԱՒԱՆԳՆԵՐ.— Մեր նաւատորմը չի կրնար վար ընել աշխարհի որեւէ մէկ տորմիղէն: Եթէ այս խորհրդաժողովը միջոց մը գտնէ կրճատելու նաւային սպառազինութեանց ամբողջութիւնը, ամերիկեան նաւատորմը պիտի կրնայ զեղչուիլ նոյն համեմատութեամբ:

«Նեփ»ը վեկդի կը ճեռուի

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀԻՆԳ ՄԻԼԻՈՆ ԿՈՒԼԱԿՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Լենինի մահուան 5րդ տարեդարձին առթիւ, Մոսկուան նաւար յօդուած մը հրատարակեց, որուն մէջ կը ծանուցանէ Թէ վերջնապէս մէկդի պիտի նետեն Լենինի տնտեսական նոր քաղաքականութիւնը (Նեփ), գիւղական շրջաններու մասին, և պիտի վերադառնան յեղափոխութեան առաջին օրերու քաղաքականութեան: Կարմիր բռնակալը կը բացատրէ Թէ Նեփի լքումը տեղի ունեցած է արդէն. Թէեւ կարգ մը ընկերներ չեն ըմբռներ ու կը կարծեն Թէ ներկայ շրջանը չարունակութիւնն է տեւական քաղաքականութեան մը, մինչդեռ ուժգին վերադարձ մըն է դէպի գիւղի դրամատիրական տարրերը արմատախիլ ընելու քաղաքականութեան: Անցեալի խորհրդային օրէնսդրութիւնը կը պարունակէ հակասութիւններ որոնք պէտք է սրբագրուին: Կայ խորհրդային օրէնք մը որ կը պաշտպանէ կուլակներուն (ունեւոր գիւղացի) շահերը եւ հետապնդուէ ազատ կը կացուցանէ կուլակները, իրրեւ ամբողջութիւն:

Բաւական չէ կուլակներուն դէմ գործել սահմանափակումներով եւ ժամանակի ոչնչացումով: Ներկայ պայքարը պէտք է բոլորովին ոչնչացնէ կուլակը եւ զրկէ զայն հողը մշակելու իրաւունքէն:

Ստալինի այս յօդուածը կը խտացնէ այն ճառը զոր խօսեցաւ դեկտ. 27ին: Այդ առթիւ իր յայտարարութիւնը մեծ յուզում պատճառեց կարգ մը վարիչներու, որոնց մէկն է Լարին, ձախակողմեան համայնավար մը, որ երբեք կասկածելի չէ դարձած իրրեւ չափաւոր: Անոնք գանգատեցան Թէ անկարելի է «ֆիզիքապէս ոչնչացնել հինգ միլիոն կուլակներ» եւ առաջարկեցին գրաւել անոնց բոլոր գոյքերը, հեռաւոր վայրեր աքսորել ու Թոյլ տալ որ այնտեղ աշխատին, իրրեւ օրականով բանուորներ: Այս առաջարկը մերժուեցաւ «իրրեւ չափազանց մարդկային» եւ որոշուեցաւ «ամբողջովին արմատէն ոչնչացնել կուլակները»:

Ամենանոր մեկնաբանութեամբ, «կուլակ» կը նշանակէ այն գիւղացին որ երեք `կով, կամ անոր համապատասխան քանակութեամբ խոզ, ոչխար, հաւ եւայլն ունի:

Մասնաւոր առևտուրն ալ կ'արգիլուի

Յունուարի առաջին շաբթուն, Մոսկուայի շրջանի առեւտրական վարչութիւնը հրահանգեց բոլոր Թրբսթներուն, սէն-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՅԱՆԿ ԺԸ.

Վիլժիւիֆէն, անուան տարեդարձի մը առթիւ, նախաձեռնութեամբ Գ.Սոմունեանի, Յ. Խաչիկեանի եւ Ռ. Դոփարանեանի 330.—

Վիլժիւիֆէն, ցակոբ Աճէմեան 50.—

իր ձեռքով հաւաքուած 25.—

Մարսէյլէն, Մարգարեան կօշիկի գործարանէն (200).—

Մարգարեաններ 100.—

Բանուոր Ա. Տէօվլէթեան 30.—

» Յ. Չաթալեան 20.—

» Յ. Գաբամաճեան 20.—

» Վ. Ցակոբեան 20.—

փոքրիկն Տիգրան Մարգարեան 10.—

Վիչէնէն, նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէին (երեք օրուան մէջ հաւաքուած) 898.30

Գումար	1503.30
Ժէ. ցանկին գումարը	17,902.35
Ընդհ. գումար	19,405.65

***

ԽՄԲ.— Այս գումարէն մինչեւ յունուար 16 կեդր. Ցանձնախումբին յանձնած ենք 12,000 ֆրանք:

Երէկ յանձնեցինք 7000 եւս: Գումար՝ 19,000:

2,500,000 ՖՐԱՆՔ ԴԱՄԲԱՐԱՆԻ ՄԸ ՀԱՄԱՐ

Ֆրանսայի խորհրդարանէն 2,500,000 ֆրանքի վարկ մը պիտի խնդրուի, դամբարան մը շինելու համար մարաֆախտ ֆօշի գերեզմանին վրայ, Էնվալիտի մէջ: Դամբարանը, որ պրոնզեայ պիտի ըլլայ, պիտի զետեղուի Սէնթ-Ընպրուազի (Ամբրոսիոս) մատուռին մէջ, եւ պիտի գարդարուի չորս խորաքանդակներով, իւրաքանչիւրին վրայ՝ կերպարանք մը: Կատարը պիտի քանդակուին 12 պատկերներ, որոնք Ֆրանսայի ժողովուրդը եւ բանակը պիտի ներկայացնեն: Սպարապետին պրոնզեայ դէմքը պիտի պճնուի դափնիներով:

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ Թերթերը կը հրատարակեն վիճակագրութիւն մը, որու համաձայն ռուս համայնավար կուսակցութիւնը ունի մէկ միլիոն 555,000 անդամ որոնց հարիւրին 62ը բանուոր, հարիւրին 38ը մտաւորական ևՔգիւղացի:

ԱՄԱՆՈՒԼԱՀ, որ Իտալիա կը գտնուի այժմ, իր յիշատակները գրած է եւ շուտով հրատարակութեան պիտի յանձնէ:

ՆԵՂՈՒԻՅՆԵՐՈՒ մէջ աղգային յանձնաժողովը նկատի առնելով երկու խորհրդային ժարտանաւերու անցքը Վոսփորէն դէպի Սեւաստափոլ, վճռեց Թէ անկանոնութիւն չէ գործուած, հետեւաբար բողոքի տեղի չկայ:

ՁՈՐՍ ՅԱՐԱԿԱՆ ՍՊԱՆԵՐ, Շէյլէր, Կէր, Քարտաշէվ եւ Ֆէորով ժահուան, իսկ հինգերորդ մը տասը տարի բանտարկութեան դատապարտուեցան, իբրեւ լրտես եւ կեղծ դրամ քշող:

Ա.Թէնէի արեւտրական սենեակը որոշում մը քուէարկեց, որով կը խնդրէ կառավարութենէն շուտ կարգադրել տուրքերը զեղչելու խնդիրը եւ միջոցներ ձեռք առնել երկրագործական արտադրութիւնը աւելցնելու համար:

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ԱՍՈՒԼԻՆ

ՍԵՒԱՆԱՅԻՆ ԳԻՏԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ

3— (ԳԵՂԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇՈՒՐՋ)

Ընկերական ասոյեան մը կազմակերպած էր Սեւանայինի գիտական ուսումնասիրութեան շուրջ։ Ներկայ էին Ընկ. Ալեքսանեան, Ընկ. Ալեքսանեան, Ընկ. Ալեքսանեան,

տարաբեց՝ թէ ինք կարող չէ տրուած հարցը կարգադրել։ Ձեչլզի փաշան այս խնդրոյն մասին Քիւրտերու մէջ տարածուած անախորժ լուրերէն վախնալով՝ ատիպուեցաւ վերադառնալ։

1929ի գարնան, Թուրքերը, Իրաքի եւ Քիւրտիստանի կացութեանց ծանօթ, եւ փորձառու այս տեսակ խնդիրներու ճարպիկ (...) պէյը ղրկեցին։ Այս անձնաւորութիւնը ամիսներով Քիւրտիստանի եւ Իրաքի շրջաններուն մէջ մնաց։ Ամբողջ Քիւրտիստանի պետերուն եւ հէյխերուն հետ ժիլնորդութեամբ շփման մէջ մտաւ, տեսակցութիւններուն տեղեկացաւ և այդ կերպով Քիւրտերու պահանջները ստուգուեցան։

Այս անգամ Էնկիւրիի Ազգ. Մեծ Ժողովին բացումէն անմիջապէս վերջը, դռնփակ նիստի մը մէջ, Քիւրտիստանի պահանջներուն մասին խօսուեցաւ, եւ սակայն աղմկարարներու (շաքշաքճիներու) «ամա՛ն, էֆէնտիմ, այս մեր տկարութեան ապացոյցն է, մենք ինչպէս կրնանք ընդունիլ այս», աղմուկներով խնդիրը բռնկեցուցին։

Ըամէթ փաշան խնդիրը իմանալուն պէս, երկար առենէ ի վեր այցելութեան չգացող Ղազիին այս դաւադրութեան մասին լուր տուաւ։ Բայց այս խնդրոյն մէջ Մուսթաֆա Քէմալի ժանակցութիւնը իմանալով իր զարմանքն ու վրդովումը չկրցաւ պահել։ Արդէն իսկ դոյութիւն ունեցող երկմտութիւնը գլուխ բարձրացուց։ Ձեչդի փաշան եւ իր կողմնակիցները, Ղազին ալ մէջը ըլլալով, քրդական պահանջներուն ժտիկ ընելու համակիրութիւն կը ցուցնէին, իսկ Ըամէթ եւ կողմնակիցներն ալ անպայման զանոնք ներժել պէտք է կ'ըսէին։ Ձեչդի փաշան քրդական ապստամբութեան ճնշումին ծրագիրը ինք անձամբ պատրաստած ըլլալը, եւ այդ ապստամբութիւնը թուրք հանրապետութեան վրայ կարծուածէն աւելի ծանր բեռ մը բեռցուցած ըլլալը կը յայտարարէ։ Խօսքը ոտքի տակ ձգելէ մտատանջ, Մուսթաֆա Քէմալ փաշան այս խնդիրը եւ անոր ժամին վիճաբանութիւնը յետաձգել տուաւ։ Հիմնական կանոնագիրը վերստին բարեփոխութեան ենթարկելու փափաքին եւ այս ու նման խնդիրներու միջեւ առնչութիւն մը ունենալը անտարակուսելի է։

Սովիէթները ինչո՞ւ կը թելադրեն Թուրքերը, որպէսզի ինքնավարութիւն տան Քիւրտիստանի։

Կարծեմ կը յիշուի թէ Մայրագոյն Արեւելքի եւ Չինաստանի գործերը վերջացնող Խարախանը իր քաղաքականութիւնը դէպի Մերձաւորագոյն Արեւելք դարձնելէն ի վեր՝ քաղաքական նոր յենակ մը կը փնտռէ և այս գտնելու համար զանազան փորձեր կատարելու վրայ է,

Անցեալ տարուանդուս պարսկական դաշնագրով, Պարսկաստանի ժէզ շատ մը առաւելութիւններ շահելուն պէս, այժմ ալ դէմքը Թուրքիոյ դարձուցած է։ Ռուս օդային տորմիղին համար շարժման կէտ ըլլալիք յարմար տեղ մը փնտռելու առեն, Ախալթապի շրջանը գտած և զայն Թուրքերէն պահանջած էր։ Օդային այս տորմիղը մէկ կողմէն Իրաքի եւ միւս կողմէ Եզիպտոսի պիտի կրնար սպառնալ։

Իրաքի քարիւղի հարուստ հանքերը ձեռք ձգելու համար, Քիւրտիստանի ինքնավարութիւն տայ եւ Պարսկաստան—Թուրքիա եւ Քիւրտիստանի ճամբով, Ամանի ծովը իջնելը աժէն պարագայի մէջ աւելի օգտաւէտ էր, քան Աֆղանիստանի ճամբան, եւ այնքան ալ դժուար չէր։

Քիւրտ-Թրքական համաձայնութիւնը եթէ իրականանայ, հարաւային Քիւրտիստանի բնական բերուժով, միւսին միացումը հարկադրական ձեւ մը կ'առնէ։ Հարաւային Քիւրտիստանի եւ Իրաքի սահմանագծումը դարձեալ Մուսուլի հարցին ծնունդ պիտի տան, անտարակոյս։

Մենք Ընկիւրիի մեր բարեկամներուն մէջ, այդպիսի խոր քաղաքականութիւն մը եւ տեսակէտ մը չտեսնելով հանդերձ՝ դանոնք կառավարող մտերուն շարժումները կը տեսնենք։

Ս. Փ.

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ԴԱՏԱԻՈՐԸ ԵՒ ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԱԼ ՇԷՅԻԼ

Շոր ու գամաք եւ բիրտ — քաղաքային օրինագիրքին նման — անգլիացի դատաւորը նստած էր դատասրահին մէջ, պատկառոտ եւ բարձր գլուխ։ Դիմացն ալ կար ամբաստանեալը։

Կը ջարդեն, կը թալլեն, եւ յետոյ անգլիացի դատաւորի կը հանդիպին...։

— Ուրեմն երկուքդ ո՞ւր կը բնակիք, Ալլահին անունովը ըլլայ։

— Մէկ եւ միեւնոյն տունի մէջ, ո՛վ դատաւոր...։

— Ցակաւին ո՞վ կը բնակի այդ տունին մէջ։

— Կին մը՝ որուն մարմինը օրհնեալ ըլլա՞յ։

— Այդ կինը որո՞ւ հետ ամուսնացած է։

— Ամուսինին հետ, ո՛վ դատաւոր։

— Մարդ Աստուծոյ, ատկից ի՞նչ կը հասկցուի, կա՞յ կին մը որ ամուսինի մը հետ կարգուած չըլլայ։

—Ալլահը աչքիս լոյսը ցկեանս խլէ, եթէ սուտ կը խօսիմ՝ ո՛վ դատաւոր։

— Ուրեմն ո՞վ է ամուսինը։

— Ես, ո՛վ դատաւոր։

— Այդ տունը ջարդի ու թալանի տրուած ագարակէն ո՞րչափ հեռի է։

— Կարելի է վեց-եօթը սիկարէթ ծխել մինչեւ որ հոն հասնիս։

Հատաւ համբերութիւնը անգլիացի խեղճ դատաւորին, որ աս ի՞նչ փորձանք է ըսելով ուղղակի հարցուց.—

— Դուն ալ թալանին մասնակցեցա՞ր։

— Բնականաբար, ամէնքն ալ նոյնը ըրին, պէտք չէ՞ր մինէ որ ես ալ իմ բաժինս հոգայի ...։

Շէյխին ս. գիրքական տարիքին պատճառով անգլիացի դատաւորը կարճատես բանտարկութեան պատիժ մը դատապարտեց ամբաստանեալը։

Կը ջարդեն, կը թալլեն, եւ յետոյ անգլիացի դատաւորի կը հանդիպին...։

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

ՏԷՍԻՆ, 21 յունուար.— Հ. Յ. Դ. Տէսինի կոմիտէն, օգտուելով Հ. Հ. Պատուիրակութեան փոխնախագահ ընկ. Ա. Խատիսեանի Լիոն այցելութենէն, որոշեց սարքել հրապարակային ժողով մը։ Սրահի համար դիմեցինք S. L. S. A. գործարանի տնօրէնութեան, որ անվիճապէս տրամադրեց։

Կիրակի երեկոեան ժամը 6ին, մօտ 700 հոգի լեցուցած էին սրահը։

Բեմի երկու կողմը կը ծածանէին հայկական եւ ֆրանսական եռագոյն դրօշակները, որոնց քովը բարեւի կեցած էին երկու հայ արիներ։ Նախագահ ընկ. Վ. Հիւսեան ժողովին բացումը կատարեց երկսեռ երգեցիկ խումբի «Մեր Հայրենիք»ով, որ ունկնդրուեցաւ յոտնկայս։ Ապա բացատրելով ժողովին նպատակը, անցաւ գեղարուեստական բաժնին։ Արտասանեցին Պ. Պ. Վ. Դաժպէրեան եւ Ն. Գազանճեան, որմէ վերջ երգեց Օր. Պապիկեան։ Ընկ. Ահարոնեանի արտասանութենէն յետոյ, երգեցիկ խումբը երգեց «Դարձեալ փայլեց» Օր. Շալճեանի ոյներգէն վերջ։ Արտասանեցին ընկերներ՝ Պալեան, Ադաբեկեան եւ Մուրաֆեան։ Օր. Գալթաքճեան արտասանեց «Դեղօն հայ դրօշակ»ին։ Իսկ ընկերուհի Մարի Աճէմեան եռագոյն ժապաւէնը ուսին, արտասանեց ընկ. Ա. Ահարոնեանի «Յարգանք Քեզ»ը. դարձեալ ընկ. Ա. Ահարոնեանին «Աշուղ»ը յաջողութեամբ արտասանեց փոքրիկ հայ արին Անդրանիկ Խլօեան, նոյնպէս վանի ողբացեալ հերոս իշխանի Մենակի յիշատակին նուիրուած «Դուն էլ վեր կացար» կտորը։ Մեր երիտասարդ բանաստեղծ ընկ. Արամ Դաւոնեի յաջող երկու արտասանութիւններէն վերջը հանդէսին իր սիրայօժար մասնակցութիւնը բերող երգիչ դերասանուհի Տիկ. Սօնա-Ղարիբը, ընկերակցութեամբ Ջութակահար ընկ. Մելքոնեանին, երգեց հայկական երկու երգեր։ Վերջինը «Հայաստան» որ արժանացաւ ծափերու։

Գեղարուեստական բաժինը լրացած ըլլալով, նախագահը բեմ հրաւիրեց ընկ. Ա. Խատիսեանը, որ մէկ ժամէն աւելի տեւող բանախօսութեամբ ծանրացաւ հետեւեալ չորս հարցերուն վրայ.— 1. Պատերազմէն առաջ ի՞նչ ունէինք, 2. Ի՞նչ կորսնցուցինք, 3. Ի՞նչ շահեցանք եւ 4. Ի՞նչ կը սպասենք եւ կը յուսանք եւ ի՞նչ է մեր ներկայ պարտականութիւնը հանդէպ ազգին ու հայրենիքին։ Ընկերը մանրամասն եւ փաստացի լուսաբանութիւններ տալով, քաջալերեց ներկաները առանց վհատելու, աշխատիլ այս օտար ափերու վրայ եւ դաղթական վիճակի մէջ, որքան կարելի է վառ պահել իրենց ազգային իտէալները, լեզուն եւ աւանդութիւնը, մինչեւ որ հասնի այն նուիրական օրը, երբ մեր հայրենիքը կը դառնայ ազատ, միացեալ եւ անկախ պետութիւն։ Հանդէսը փակուեցաւ, «Մշակ Բանուոր»ով։

*** Նոյն իրիկունը ունեցանք ընկերական հաւաքոյթ մը ընկեր Խատիսեանի ներկայութեամբ, մինչեւ կէս գիշեր։ Բշ. առաւօտեան ժամը 9ին ընկ. Խատիսեանը իր այցետոմսով ներկայացաւ S. L. S. A.ի տնօրէն Պ. Գալպէնին 20 վարկեանի չափ, եւ յայտնեց իր ու հայ գաղութի շնորհակալութիւնը։ Պ. տնօրէնը փոխադարձաբար յայտնեց իր գոհունակութիւնը հայ բանուորներու մասին, որպէս հնազանդ, աշխատասէր եւ խնայողական մարդիկ։ Խնդրեց ընկեր Խատիսեանէն որ եթէ հնարաւորութիւն կայ, իրեն տրամադրէ 1000 հայ բանուորներ իր նոր հիմնած գործարանին համար— Մէկ Մօրիս—։ Այս առթիւ, առաւ ընկերոջ հատցէն, որպէսզի պէտք եղած առենը դիմէ,

Տէսինի հայ գաղութի համար, այս այցելութիւնը անպայման ունեցաւ եւ կ'ունենայ իր օգտակարութիւնները գործարանի տնօրէնութեան եւ հայ բանուորներու յարաբերութեանց տեսակէտով։

Բգնունի

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՎԻԵՆ — Վիէնի Հ. Մ. Հ. Մ.ը իր 6րդ ախոյեանական մրցումը կատարեց յունուար 19ին, S. S, Italieneի դէմ հակառակորդի մարզադաշտին վրայ։

Որոշեալ ժամէն առաջ բաւական թիւով հայեր ներկայ էին, նաեւ երեք հարիւրի մօտ իտալացիներ։ Մրցումը սկսաւ ժամը 2.30ին, լիկի պաշտօնական դատաւորութեամբ, Հ. Մ. Ը. Մ.ի յառաջապահներու մէկ բուռն յարձակումով։ Հակառակորդ վերջապահին մէկ փոքրիկ սխալէն օգտուելով Հ. Մ. Ը. Մ.ը շահեցաւ նշանակէտ մը։ Իտալացիները ասոր վրայ սկսան կոպիտ խաղարկութիւն մը գոյց տալ։ Առաջին խաղամասը լրացաւ, Հ. Մ. Ը. Մ. 1 Իտալացիները 0։

Երկրորդ խաղամասը սկսաւ Իտալացիներու յարձակումով ու շահեցան նշանակէտ մը։ Քայց Հ. Մ. Հ. Մ.ի փութպոլիստները չվհատեցուց եւ իրենց ներդաշնակ փասերով, շուարումի մատնեցին Իտալացիները։ Ցասը վայրկեանի մէջ շարունակաբար շահեցան 6 նշանակէտ սքանչելի հարուածներով։ Այս արդիւնքէն, Իտալացիները բոլորովին յուսահատեցան եւ ուղեգին ուրիշ միջոցներու դիմել, Հ. Մ. Ը. Մ.ի փութպոլիստները վիրաւորել։ Խաղը վերջացաւ, Հ. Մ. Ը. Մ.ի փառաւոր յաղթութեամբ 7-1։

Հ. Մ. Ը. Մ.ը գարդ կատարած է 6 ախոյեանական մրցումներ, բոլորն ալ յաղթութեամբ, 18 կէտ շահելով։ Միշտ դասաւորման գլուխը կը գտնուի. տրմիֆինալի մրցումը պիտիկատարէ փետր.2ին, Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզադաշտին վրայ Համբաւաւոր Հունգարացիներուն դէմ որոնք խիստ վտանգաւոր հակառակորդներ են։

Վիէնի գաղութը անշուշտ ներկայ պիտի ըլլայ, քաջալերելով Հ. Մ. Ը. Մ.ի փութպոլիստները։ Լիոնի լիկը գովեստի տողեր գրած էր Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասին։

Մ. փափազեան

Հ. Մ. Մ.

Հ. Մ. Մ.ի փութպոլի (Ա.) խումբը վաղը, կիրակի առաւտ, կառ տիւ Նոռէն ժամը 9.25ին շոգեկառքով կը մեկնի Շօնի քաղաքը, մրցելու համար տեղական ձանօթ խումբին դէմ։ Շօնի Փարիզէն մօտաւորապէս 150 քիլոմեթր հեռաւորութիւն ունի, եւ ընդհանուր պատերազմի ժամանակ, ռազմական ճակատ եղած եւ այժմ գրեթէ հիմնովին վերաշինուած է։

Նոյն օրը Փոռթ տը Վէրսայլի մօտ Հ. Մ. Մ.ի երկրորդ խումբը կը մրցի Ֆրանսական A. S. Sanspeurի դէմ։

Ժամադրութիւն Ա. խումբին կիրակի առաւօտ ժամը ճիշդ 9ին, Մոռթի մէթրօ կառ տիւ Նոռ։

Վ. Շ.

Հ. Յ. Դ. ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Շ. Յ. Դ. Եւրոպայի կեդր. կոմիտէի նախաձեռնութեամբ, փարիզի մէջ կը բացուի Շ. Յ. Դ. դպրոց մը, հետեւեալ ծրագրով.—

ՆԻՒԹԵՐ	ԴԱՍԱԽՕՍՆԵՐ
Հ.Յ.Դ. Ծրագրի պարզաբանում	Ա. ԳԻՒԼԱՆԴԱՆԵԱՆ
Հ. Յ. Դ. Պատմութիւն	ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ
Պատմ. մատերիալիզմը և անոր քննադատութիւնը	ԱՇՈՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ
Քաղաք. կուսակցութիւններ	ԼԵՒՈՆ ՄՕՋԵԱՆ
Կազմ. կանոնները	Ս. ՏԷՐ-ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ
Պատմութիւն ընկերվ. Միջազգայիններու	ՄԿՐՏԻՉ ԵՐԻՑԱՆՑ
Դաշնակցութեան քաղաքական ուղեգիծը	ԱՇՈՏ ԱՐԾՐՈՒՒՆԻ
Պետական իրաւունք	Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ
Հայկ. դատի դիւանագիտական պատմութիւնը	ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ
Քաղաք. տնտեսագիտութիւն	ՍԵԴՐԱՔ ՍԱՍՈՒՆԻ

Դպրոցին բացումը կը կատարուի Ջորեքշաբթի 29 յունուար ժամը 9ին, փլաս տ'Իթալի, 0 Քլեր տը Լիւնի վերնայարկը։

Դպրոցի բացման կը հրաւիրուին ոչ-ուսանող ընկերներ եւս։

Դասաւանդութիւնները կը սկսին Երեքշաբթի Փետր. 4ին եւ տեղի կ'ունենան Chope Parisienneի *վերնայարկը, 61* Rue des Ecoles, *(Մէթրօ՝ Օտէոն եւ Մէն Միշէլ) շաբաթը երկու անգամ, Երկուշաբթի եւ Երեքշաբթի, երեկոեան ժամը ճիշդ 8.45ին։ Կը տեւեն երեք ամիս։*

Շ. Յ. Դ.
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷ

ՅԱՌԱՋԻ ԹԵՐԹՕՆԸ — 5 —

ԵՐԿՈՒ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԸ

Ա.

— Արոզապերիայի՞ մէջ, իրիկո՞ւն մէջ ըսել կ'ուզէք՝ երկու ընտանիքներ միասին կարելի չէ երեւակայել։ Եւ քանի որ ես հօրս կամքովն իսկ քառորդին տէրն եմ...

— Ինչ որ ես ըրած եմ հոն, եւ ձեր բացակայութեանը, ուրեմն հաշուի չառնուի՞ր։

— Ուրիշ ինչ ըրած էք, եթէ ոչ փորձած ամէն բան ի շահ ձեզի պահելու։

— Ես գայն պահած եմ մեր երկուքին համար։

— Ներկայիս ես միայնակ կը բաւեմ։ Դուք ազատ էք մեկնելու։

Ոչ մէկը, ոչ միւսը ձայնը չէր բարձրացուցած։ Անոնք կը խօսէին առանց բարկութեան, առանց բարկութեան, բայց յուզմունքը տժգունած էր իրենց գորշ դէմքը ու իրենց ձեռքերը կը դողային սաստկօրէն երբ, բրիչը դարձեալ վար առին։

Մանէխ չար հրճուանք մը կը զգար գայն բռնած պահուն։ Ոչ մէկ գութ չէր խառնուեր յաղթած ըլլալու իր գոհունակութեան։ Բայց, իր պարտութեան մասին, կ'երեւի Ժան-Փիէռն ալ չէր ուզեր ապդուած զոյց տալ ինքզինքը։ Եւ խեղդելով իր դառնութիւնը, վիշտը, ամօթը եւ կատաղութիւնը որ զինքը կը խեղդէին, վրայ բերաւ ան, կարեկցական զգացումով մը, որ աւելի մեծ երեւցաւ քան իր անձկութիւնը։

— Աստուած տայ որ իրօք չզոյանիք այն գործին համար զոր կ'ընէք այսօր։

Ու յետոյ լռութիւնը իջաւ երկուքին մէջեւ. ու բրիչները շրջեցին հողը, մինչդեռ, համբօրէն կը սահէր ժամը, ոսկեզօծ եւ աւելի քան երբեք թանկ։

Իրիկունը մելամաղձութեան մէջ, առուակներու մրմունջը սկսաւ աճիլ։ Թեթեւ մշուշ մը ծածկեց դաշտը։ Հօտերուն զանգակիկները հնչեցին։ Անժըլիւսը ղօղանջեց հեռուէն, այնքան հեռուէն, — որ կարծէք չէիմացան անոնք — երկու եղբայրները գլուխնին չբացին աղօթելու համար։

Խաղաղութիւնը, մեծ խաղաղութիւնը գոր անվերջին կը սիրէ տեսնել ընտանիքին մէջ, այդ իրիկուն լքած էր Արոզապերիան։

Բ.

Երկրագործներու համար, թուականները քիչ կարեւորութիւն ունին։ Հունձքին լաւ կամ գէշ ըլլալը, եղանակինքերած տաղտուկները կամ նեղութիւն կամ ապահովութեան էմիայն կ'որոշեն անցնող տարին։ Կ'ըսեն գոր օրինակ.

— Այն ամառ ուր ցորենը բերք չտուաւ — աշունը ուր այգիները այնքան սքանչելի եղան — այն գարունը որ ատեն այնքան ուժ կար — այն ձմեռը երբ անգուլ անդադար անձրեւ եկաւ։

Արոզապերիացիներու համար դժուար չեղաւ փախող օրերուն մէջ տեղ մը գնելու այն նոյեմբեր ամիսը, որ ատեն Ժան Փիէռ մեկնեցաւ։ Մանէխ — որ երբեք իր եղբօր անունը բերան չէր առներ — հոգոց մը կը քաշէր երբ կ'ըսէր.

— Այն դժբախտ տարին։

Արդարեւ, չարաշուք եղաւ այդ տարին, ամէն տեսակ աղետներ տեղացին. Արոզապերիայի գլխուն, Ժան-Փիէռի մեկնումէն անմիջապէս յետոյ։

Համաճարակը՝ ախոռին մէջ, ժանգը ցորենի արտերուն վրայ, իշղարներու աւերը՝ եգիպտացորենին մէջ, ինկած էին իրարուետեւէ այդ տխուր տարին, հարուածելու Մանեխը։ Ցաջորդ տարիներն ալ ատոնց նման յուսախաբութիւններէ զատ, ուրիշ բան մը չբերին։

Գլխէն դուրս չէր կրնար հանել սա գաղափարը թէ գինքը չարչրկող այդտաղտուկներուն մէջ, Ժան փիէռը անպայման պատասխանատուութեան բաժին մ'ունի։

Իր եղբօր սա խօսքը, «Աստուած տայ որ չզղջայիք երբեք այն բանին համար զոր կ'ընէք այսօր» կը յաճախէր իր մտքին մշտօրէն։ Այդ խօսքը իրեն կը թուէր ոչ թէ իբրեւ ազնիւ բաղձանք մը, այլ խուլ սպառնալիք մը որ գինքը կը մտահոգէր։ Ու իր կինն ալ, նախապաշարումներու անձնատուր, կը հրահրէր իր անկումիւնը, կրկնելով.

— Ով գիտէ թէ այդ տղան ժեզ թուղթ ուգիր չէ ըրած...։

Ոչ, Ժան-Փիէռ այդ կարգի մէկուցի մը չէր դիմած, բայց ան Մանեխը մեծ շփոթութեան մը մատնեց, երբ իրենց բաժանին մէջ, ինկած էին իրարու հետեւէ նոյնմէջ տխուր տարին, հարուածելու։ Ցաջորդ տարիներն ալ ատոնց նման յուսախաբութիւններէ զատ, ուրիշ բան մը չբերին։

Գլխէն դուրս չէր կրնար հանել սա գաղափարը թէ գինքը չարչրկող այդտաղտուկներուն մէջ, Ժան փիէռը անպայման պատասխանատուութեան բաժին մ'ունի։

Իր եղբօր սա խօսքը, «Աստուած տայ որ չզղջայիք երբեք այն բանին համար զոր կ'ընէք այսօր» կը յաճախէր իր մտքին մշտօրէն։ Այդ խօսքը իրեն կը թուէր ոչ թէ իբրեւ ազնիւ բաղձանք մը, այլ խուլ սպառնալիք մը որ գինքը կը մտահոգէր։ Ու իր կինն ալ, նախապաշարումներու անձնատուր, կը հրահրէր իր անկումիւնը, կրկնելով.

— Ով գիտէ թէ այդ տղան ժեզ թուղթ ուգիր չէ ըրած...։

Ոչ, Ժան-Փիէռ այդ կարգի մէկուցի մը չէր դիմած, բայց ան Մանեխը մեծ շփոթութեան մը մատնեց, երբ իրենց բաժանին մէջ, ինկած էին իրարու հետեւէ նոյնմէջ տխուր տարին, հարուածելու Մանեխը

դիկաներուն, գործակցական խանութներուն եւ ընկերութիւն. ներուն՝ կատարեալ եւ տեւական պոյքոթ հռչակել բոլոր մասնաւոր առեւտրականներուն դէմ եւ բացարձակապէս դադրեցնել որեւէ ապրանքի հայթայթումը: Հրահանգը կը շեշտէր թէ անցեալ տարուան ընթացքին այն մասնաւոր առեւտրականները որ արտօնուած էին առուտուր ընելու, համաձայն խորհրդային օրէնքներուն, պետական կազմակերպութիւններէն գնած են 40 միլիոն բուպլիի (4 միլիոն ոսկերլին) ապրանք, հանրութեան ծախելու համար. բայց այսուհետեւ այլեւս թոյլ չպիտի տրուի այս առեւտուրը:

Կարգ մը թերթեր եւ սէնտիկաներ բողոքեցին այս հրահանգին դէմ, քանի որ նուազում առաջ պիտի գայ իրենց գործառնութեանց մէջ, բայց առեւտրական վարչութիւնը կրկնեց իր արգելքը եւ կը պնդէ լիովին գործադրել զայն, նկատի առնելով «անոր քաղաքական կարեւորութիւնը»: Խորհրդային մամուլին համաձայն, այդ քաղաքական կարեւորութիւնը կը կայանայ սա իրողութեան մէջ որ, մասնաւոր առեւտրականները կը վարկաբեկեն պետական կազմակերպութիւնները գնգուածին առջեւ, ծախելով ապրանքներ զորս չեն կրնար ճարել պետական փոքրաքանակ խանութները:

Պաղեստինի Հրեաները զէնք ունին

Անգլիոյ երեսփ. ժողովի յունուար 22ի նիստին մէջ, երեսփոխան մը հարցումներ ուղղեց Պաղեստինի 16—17 հրէական գաղութներու պաշտպանութեան մասին: Գաղթային նախարարութեան խորհրդականը հետեւեալ պատասխանը տուաւ.— «Պաղեստինի մարզպանը կը տեղեկացնէ թէ բացի հինգէն, յիշեալ հրէական գաղութները կը պահեն տակաւին այն զէնքերը որ իրենց յանձնուած էին կնքուած զինապահեստներու մէջ, երբ խռովութիւնները ծագեցան: Ինչ կը վերաբերի հինգ գիւղերուն, մէկուն մէջ զէնքերը տասնէն վեցի զեղչուած են, երեք գաղութներ պարպուած են, որոնց մէկուն զէնքերը հարեւան գաղութ մը փոխադրուած է, եւ երկուքինը ոստիկանատուն յանձնուած են: Իսկ հինգերորդը այլեւս զինարանի պէտք չունի, որովհետեւ այժմ զինուորը հաստատուած է այն տեղ: Պաղեստինի հրեայ գաղութներուն ազգային պաշտպանութեան համար, մանրամասն առաջարկներ քննութեան տակ են այժմ: Միեւնոյն ատեն, անմիջական միջոցներ ձեռք առնուած են եւ մարզպանը արտօնած է կառավարական նպաստներէն ծախսել, ճամբաներ շինելու համար զէպի լեռ ինկած գաղութները: Գալով ոստիկանութեան, այժմ 200 անգլ. նոր ոստիկաններ կ'արձանագրուին, եւ յունուար 17ին Պաղեստին պիտի հասնի Սէլլանի ոստիկան տեսուչը, ամբողջ ոստիկանութիւնը կազմակերպելու համար:

Խռովութիւններ Սոֆիայի մէջ

երեքշաբթի իրիկուն, խումբ մը համայնավարներ ուզեցին ժողով մը գումարել Սոֆիայի մէկ սրճարանին մէջ, կարմիր օր մը տօնելու համար ի յիշատակ Լենինի: Ոստիկանութիւնը ներս խուժելով ձերբակալեց ուսանող Իվան Փանթալէֆը, որ սեղանին վրայ ելած ճառ կը խօսէր ֆաշիզմի դէմ: Համայնավար Թոտորով զարկաւ ոստիկանի մը եւ փախաւ, բայց միւս ոստիկանները կրակ ըրին եւ վիրաւորելով ձերբակալուեցաւ: Ուրիշ համայնավարներ ալ ձերբակալուեցան,

*** Անցեալ կիրակի, խումբ մը երիտասարդ համայնավարներ արարողութեան ատեն խուժեցին լուտերական տաճարէ մը ներս, բողոքելու համար երէցի մը դէմ որ քարոզ կուտար խորհրդարին իշխանութեան դէմ: Ամբողջ Պուլկարիոյ մէջ ցոյցեր պատրաստուած էին այս կիրակի օրուան համար, բայց ոստիկանութիւնը իմանալով, որոշեց խափանել: Շատ մը ընդհարումներ տեղի ունեցած են:

Գերմանիոյ մէջ ալ գործի վրայ եկան

Գերմանական թերթերը կը գրեն թէ Պերլինի համայնավարները կը խորհին խոշոր ցոյցեր կազմակերպել փետր. 1ին եւ 2ին, յեղափոխական սէնդիկաներու համագումարին առթիւ: Հակառակ ոստիկանութեան արգելքին, ցուցարարները որոշած են թափօրներ կազմել որոնք պիտի պտտին, մայրաքաղաքին գլխաւոր փողոցները: Բանուորական թաղերուն մէջ, մեթոտիկ պրոպագանդ մը կը մղուի, զանգուածները ըմբոստացնելու համար: Համպուրկի մէջ ալ ցոյցեր կը պատրաստուին:

Անաստոհի քաժինն է՝ գնդակը

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Խորհրդային Միութեան գերագոյն ատեանը հրատարակութեան տուաւ այն նոր կանոնագիրը որ մահապատիժ կը սահմանէ արտասահմանի խորհրդային պաշտօնէութեան դէմ: Կանոնագիրը կը վերաբերի 1929 նոյեմբեր 21ին «Բեսեդովսկիի հրամանագրին», որով օրինազանց կը հռչակուին խորհրդային քաղաքացիները, եթէ մերժեն երկիր վերադառնալ իրենց ծառայած որ եւ է խորհրդային պաշտօնատան առաջարկով: Եթէ այդպիսի մերժումէ մը յետոյ քաղաքացի մը վերադառնայ, 24 ժամէն պիտի գնդակահարուի խորհրդային հողին վրայ գտնուած ատեն: Անոնք որ այդպիսի յանցաւոր մը կը ճանչնան կամ գիտեն անոր որեւէ մէկ ստացուածքը եւ լուր չեն տար Զեկային, իրենք ալ ենթակայ կը դառնան քրէական հետապնդման:

Կարմրախտի հաւաճարակ Թաւրիզի մէջ

Կարմրախտի ծանր հաւաճարակ մը կը տիրէ Թաւրիզի մէջ, հաւաձայն Թէհրանէն հասած հեռագրի մը (24 Յունուար): Հակառակ Ամերիկեան միսիոնարութեանց բժիշկներուն միջամտութեան եւ անձնուիրութեան, աւելի քան քսան հազար հոգի վարակուած եւ արդէն բազմաթիւ մահեր արձանագրուած են:

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ
MAISON JOLIVET
17 Rue St. Lazare (Rue St. Georgesի անկիւնը)
Nord-Sud: N. D. de Lorette, Թել. Trudaine 24.83
ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ՏԱՔՈՒԻԿ
Երէկ կ'ուզէք առանց վտանգի նիհարնալ, գործածեցէք հացի տեղ մեր մասնաւոր եղանակով պատրաստած GRESSIN JOLIVET հացերը:
Ուզիմ խաշխաշով, շուշմայով, ճապուռով եւ քիմիոնով պատրաստուած հացեր:
Փարիզի մէջ ապսպրանքները կը յանձնուին բնակարան
Ներկայ կտրօնը ներկայացնողին հարիւրին 15 զեղչ

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՈՒԹԵԱՆ

ներկայացուցչական ժողովը՝ այսօրշաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, La Chope Parisienne սրճարանի վերնայարկը: Մէթրօ՝ Օպէօն: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ՄԱՐԱՇԻ ԱՆԿՄԱՆ 10ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻԻ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՄԱՐԱՇԻ ՀԱՅՐԵՆԿՑ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՂՄԷ
Այսօր Շաբաթ գիշեր ժամը 8ին Գ. Թաղապետարանի սրահը
Կը խօսի՝ Պ. ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ
Գեղարուեստական բաժին Մուտքը ազատ է

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄՍՐԱԷՅԻ ՄԷՋ

Եոզղատի, Վասպուրականի, Մարաշի, Սիվրիհիսարի, Զարսանճագի Հայրենակցական միութիւններու կողմէ ի նպաստ նոյն միութիւններու Գիշերային Դպրոցին:
Այսօրշաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին Salon Chapeի *մէջ* (84 Rue Chape)
Մարսիլահայ Տրամատիկ Մտուդիան *ղեկավարութեամբ*
դերասան Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի կը ներկայացնէ՝
ՆԱՄՈՒՍԸ *ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ*

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի ժամը 2.30ին Emile Zola *թատերասրահը*
ՍՕՆԱ ՂԱՐԻՊ կը ներկայացնէ՝ Ե. ԹՕԼԱՅԵԱՆի (ԿԱՎՌՕՇ)
ԿԸՐԼ - ՍԿԱՈՒՏ (*Ձաւեշտ*)
Գիները սովորական

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Քաշանի եւ շրջակայքի Արծիւ խումբի ժողովը վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ԳԱՒԱՌ

Տէսինի կոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի ժամը 2ին, Քաֆէ Ժարտէնի մէջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Շրջաններէն նոր եկած ընկերները կը հրաւիրուին ներկայանալ իրենց յանձնարարականներով արձանագրուելու համար:

Մարսէյլի Իշխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Աղբիւր սերոբ, եփրեմ խան, Արամ, Շամազասպ եւ վարգես խումբերու բոլորընկերները վաղը Կիրակի ժամը 4ին: Օրակարգ՝ զեկոյց պատգամաւորներու եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն:

Կրընոպլի Քրիստափոր կոմիտէի ժողովը՝ վաղը Կիրակի ժամը 2ին Ընկ. Կարապետի սրճարանը: Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը Կիրակի ժամը 2ին միութեանս ընթերցասրահը 63 Rue de la République: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Լիոնի Պատ. Միութեան ժողովը՝ այս Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրաղարանի սրահը: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԱՏԱՓԱԶԱՐի Հայր. միութեան անդամական ժողովը՝ վաղը կիրակի ժամը 2.30ին, 40 Rue de Bellevilleի ճաշարանին վրայի սրահը: կարեւոր օրակարգ, կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները անխտիր:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ նորակազմ Ուրֆայի Հայր. Միութեան ժողովը՝ վաղը կիրակի երեկոյ ժամը 8ին 4 Rue des Dominicaines

ՓԱՐԻԶԻ Վասպուրականի Հայր. Միութիւնը խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրէ անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցները վաղը կիրակի ժամը 2.30ին Ֆլորիայի վերնայարկը, 61 Rue Mr. le Prince: կարեւոր օրակարգ:

Ջ. Ե. Ո. Մ.ի Լիոնի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը՝ այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, 3րդ Քաղաքապետարանի ժամեննադրանի սրահը: Կարեւոր օրակարգ:

ՎԱՀԱՆԻ Շապին Գարահիսարի Արծիւ Միութեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը Կիրակի ժամը 8.30ին: Քաֆէ Ժիմթոնի սրահը: Օրակարգ՝ ընտրութիւն վարչութեան եւն.: Ներկայանալ անդամատոմսով:

ՏԱՐՈՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆի Հայր. միութեան Ֆրանսասի կեդրոնական վարչութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր մասնաճիւղերը մասնակցելու պատմ. ժողովի, որ տեղի կ'ունենայ Փետրուար 2ին Կիր. ժամը 2ին Մարսէյլի մէջ, Պատգամաւորներէ կը խնդրուի ներկայանալ վկայագիրով եւ միասին բերել անդամացանկերը եւ հաշուեկշիռ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեմ Պ. Գ. Թէլլալեանի (Գրիմիթել) իր շուտափոյթ ու պարկեշտ վերաբերմունքին համար, որով ստանձնեց եւ կարգադրեց իմ գործս: Ա. X.

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒԻՆ ՀԱՄԱՐ

ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒԻ ՀԱՒԱՔՈՒՄ

Ա. ե. Հ. Կ. Խաչի փարիզի վարչութիւնը ձեռնարկած ըլլալով հագուստներու հաւաքման, կը խնդրուի տրամադրելի հագուստները յանձնել հետեւեալ հասցէներուն, փութով դրկուելու համար Սուրիա:

Ցանձումը կարելի է կատարել

ՇԱԲԱԹ եւ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐը՝

Պէյվիլի Թաղամասին համար. տիկ. Սուրբլուսեանի, 1bis Passage Kuszner.

5րդ եւ 6րդ Թաղամասերու համար (մէն միշէլ).— տիկ. Դերձակեանի կամ Օր. Ֆերմանեանի, Hôtel du Sénat.— 7 Rue de Tournon.

Անիէռի եւ Պուա - Քոլոնպի շրջանի համար.— 98 Rue du Chambart Պր. Ազամ յովհաննէսեանի, 2 Rue Victor Hugo Գառնիկ յովհաննէսեանի:

Պէքոնի համար.—Օր. Ս. Յակոբեանի, 7 Rue de Strasbourg, Asnières.

Շավիլի համար.— 13 Avenue Ville d'Avray, Chaville:

Վարչութիւն

ԳՆՈՒԱԾ ԹՂԹԱՊԱՆԱԿ

Անիէռ Պուա-Քոլոնպի մէջ մէկ ամիս առաջ գտնուած է թղթապանակ մը (մէջը դրամ կայ): Մանրամասնութիւններու համար դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Զմշկածակի խատիշար գիւղէն Գոհար եւ Կիւլիստան Թոմասեանները որոնք 1915ին խարբերդի Աշուան գիւղէն տարագրուած են Հալէպ: Հալէպի գրաւումէն առաջ Ալաբներու կողմէ դրկուած են մօտակայ գիւղերը հոգեկան աշխատանքի համար:

Իրենց ողջ կամ մեռած ըլլալուն մասին ճշգրիտ լուր տուողին 100 ֆր. նուէր: Իրենց մօր Թաղիկի, եղբօր՝ Պապօի եւ քրոջ՝ Սրբուհիի հասցէն 20 Rue Beauséjour, Sarcelles (S. et O.) France: կը խնդրուի սուրիահայ Թերթերէն արտատպել:

— Սեբաստիոյ Գանդալ գիւղէն Մարիամ յովսէփեան կը փնտռէ իր հօրեղբօրորդին Գաբրիել Վարդապետեան որ 1928ին կը գտնուէր Ամերիկա հետեւեալ հասցէին՝ 214 E. 25. B. Street, N. Y. City, U. S. A.: Իմացնել՝ Haroutun Arslanianի, Ecluse de la Folie, Ghalette. (Loiret). France.

կը խնդրուի ամերիկահայ Թերթերէն արտատպել:

— կը փնտռեմ գաւակներս Խաչիկ եւ Հայկազուն Պետրոսեան (Սեբաստիացի), հօր անուն՝ Պետրոս. մօր անուն՝ Ֆընդուխտ: 1915ին աքսորուած են Հալէպ եւ հոն Ա.Միարոնեան որբանոցը ժամանակ մը մնալէ վերջ Գերմանացիներու միջոցաւ փոխադրուած են Գոնեա: կը կարծուի թէ ողջ են եւ այժմ կը գտնուին Սուրիա: Իմացնել իրենց մօր Ֆրնդուխտ Պետրոսեանի, 13 Rue Torte, Marseille: կը խնդրուի արտասահմանի Թերթերէն արտատպել:

— Յաբեթ Յակոբեան կը փնտռէ իր հայրը Պիթլիսցի Սիմոն Յակոբեան եւ իր մօրաքոյրը՝ պոդչաձի Մուշեղի կինը Շամսա եւ իր գաւակը Աբիսողոմ: 1914էն ի վեր որ եւ է լուր չկայ իրենցմէ: Իմացնել՝ Hapet Agopianի 4 Rue des Deux Avenues, Paris (13e): կը խնդրուի Սուրիահայ Թերթերէն արտատպել:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆ ՖՐ.

Պրիւսէլ, 3. Մ.— 20 ֆր.:
Համպուրկ, վ. Մ.— 50:
Մարսէյլ, Պատ.— 60:
Քասապլանքա, 3. եղբ.— 150:
Լիոն, Դ. Պ.— 70:
Փորթլէնտ, Գ. Տ. Ա.— 5 տոլար:
Պէլճոռ, 3. Ո.— 35:
Վիէննա, Հ. Ո.— 740:
Իսի լէ Մուլինօ, Ն. Դ.— 35:
Վիէննա, Կ. Կ.— 40:
Պերլին, Ա. Ի.— 200:
Վիլֆրանշ, Ա. Ղ. 35:

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ
38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J.
Tél. TRUDAINE 56 - 58
Թոքերու, Մտամոքսի, Լեարդի եւ Ազիքի հիւանդութիւնները ցատուկ յարկաբաժին վէներական եւ Մորթի հիւանդութիւններ ULTRA - VIOLET ձառագայթներով կը դարմանէ կորի, ջղային, արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէս:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է
Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆի
ՄԱՍԻՍ ԳՈՉԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
57A Rue Nationale, MARSEILLE

ՃԱՇԱՐԱՆ "ՍԹԱՐ"
30 Rue Bosquet (Avenue Bosquetի անկիւնը)
Ճաշ՝ 9 ֆրանք՝ որոշ գին. ընթրիք՝ ճաշացոյցի սակով: ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԶԱՓԱՒՈՐ, ԻՐԻԿՈՒՆՆԵՐԸ ՆՈՒԱ

ԶԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵԼԷ ԱՌԱՋ
ԱՅԾԵԼԵՑՁԷՔ ԶԱԿՈՐԻՏԵՍ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ
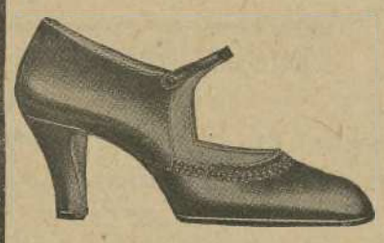
ՑՈՒՆԱԿԱՆ *կօշիկի գործ*
18 Rue MONCEY, 18
Վաճառ տիւ Փոնի ժո
Հայերու համար հարիւրին 20 զեղչ

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEV
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՒՅԵԱՆներ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնդ ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու Ազքի գէաը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քիթ կորճի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3, ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ եւ նոր մեթոտով դարմանում եւ կանանց մորթի, արիւնի հիւանդութեանց (ֆրանկոմարմիզ.) եւ վարիսի: Մասնաւոր ուշադրութիւն ներշմարիտ եւ արհեստական մազերու հիւանդութեանց. ամէն օր 9—12, կիրակի 9—12,

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ
123 Bld. Sébastopol
Métro: Réaumur և St
Մկրանցքային, արեան, մաշկային հիւանդութիւններ. կ'ընդունի 2—8, աչքի, քիթի, կոկորդի 2—8, 6—8 եւ կիրակի առաւօտ

ԲԺԻՇ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱՐԱՆ
ԴԱՐՄԱՆԱՑՈՒԻՆ
10 Rue Beaugrenelle, Pa
Մէթրօ՝ Beaugrenel
Միզանցքի, փորոքի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ կախտ: Ամէն օր ժ. 10—3 9: կիր. եւ տօն օրեր

ՍԱԿԱՐԱՆ

24 Յունուար 19

ԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,		L. St.
Տոլար,		Dollar
Մարք	100	Mark
Թրք. Թղթ.		L. Trq.
Թրք. ոսկի		» » or
Մէճիտիէ		Médjidié
Լէվա	100	Léva
Տրախմի	»	Drachme
Լիր	»	Lire
Պելժ. Ֆր.	»	Fr. Belge
Շուից.	»	Fr. Suisse
Լէյ	»	Leï

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

եգ.ֆր.ֆունս.	I Cr. Fonc.	Eg.
»	II	»
»	III	»

Լումելի երկթղ. Lots turcs

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉD
208bis, Rue Lafayette Pa
Le Gérant H. STEPH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN — Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration — Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 26 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

26 JANVIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1171 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԷԿ ՍԵՐՈՒՆԴԷՆ ՄԻՒՍԸ

Վերջերս լայն տեղ տուինք, «Յառաջ»ի մէջ, շարք մը վէ-երու եւ ասուլիսներու,— Հին եւ Նոր սերունդ. երէկուան եւ …յսօրուան, Հայաստանի եւ գաղութներու գրականութիւն: …ւ ուրիշ հարեւան, խնամի կամ բռնի նշանուած նիւթեր:

Շատ լայն եւ բարեացակամ, թերեւս ոչ-գրասէրներուն, …ղշտացիններուն կամ հասարակ ժանեկանացուներուն տաղտուկ …պատճառելու աստիճան:

Ի՛նչ փոյթ: Միտքեր, ոգիներ, շունչեր են որ կը խլրտին, …ը հեւան, կ'ընդհարին: Երբեմն սողոսկուն, յաճախ բուռն թա-…ով: Մերթ ճակատ ճակտի եւ բարձրաձայն, մերթ քօղնտի, …ւշիկ-յուշիկ: Եւ ի՛նչ խօսք որ, կիրքն ալ, մարմին առած, …ը պտտի, երբեմն, տողերուն եւ ստորագրութիւններուն տակ:

Անշուշտ բարիք մը կը սպասենք այս «ծեծկռուք»էն: կոփ-…ասեան բառով «ղալմաղալ»:

Եւ կը սպասենք: Պոռալով-կանչելով, ծեծելով ծեծկուե-…ով, բոլոր — ներելի— փամփուշտներն ու պարսատիկները …ոխն ի փոխ արձակելով, պիտի պարզուի պերճախօս պատ-…եր մը: Պատկերը խմորումներու, կուտակուած ղառնութեանց, …ամ խարխուլ յաւակնութեանց: Ու մանաւանդ պատկերը հա-…ագատ արժէքներու: Այսպէս կոչուած Նոր սերունդին իրական …ենչերուն եւ ձգտումներուն:

Ամէն պարագայի մէջ, լաւ էր քրտնիլ ու քրտնցնել ան-…ամ մը: Կրնայ փրկարար հետեւանքներ ունենալ այս տենդը:

Դժբախտաբար, օրաթերթի մը առօրեայ մտահոգութիւն-…երը թոյլ չեն տար բոլոր դուռները բաց թողուլ ամիսներով, …ւ բոլորին առջեւ: Մասնաւորապէս «Յառաջ»ի մէջ, ուր նիւ-…երը իրար կը հրմշտկեն:

Մնաց որ, այս թերթը կը խուսափի ակադեմական մարզանք-…երէ: Սանձերը բոլորովին թոյլ ձգելով, կը վախնանք որ վէճն …լ այլասերի եւ վերածուի գրական աստուածաբանութեան մը: …թէ ոչ բանգիտութեան, գերազանցութեան մրցահանդէսի մը:

×

Առանց խառնուելու մղուած վէճին, որ բազմաթիւ երես-…եր ունի, անոր մէջ, կամ անոր առթիւ, կ'ուզէինք ուշադրու-…թեան յանձնել կարգ մը թանձրացեալ երեւոյթներ:

Առաջին՝ վախ կայ որ «պարապ վախտի խաղալիք» դառ-…ան գրական ասուլիսները, ինչպէս գրական պարբերակոն-…երը: Արդէն լպրծուն գետինդարձան դասախօսութիւններ, …անդիպումները, գրոյցները, —կոչեցէք ինչպէս որ կ'ուզէք:

Ամէն տեղ եւ ամէն առիթով կարծիքներ կ'արտայայտուին …րականութեան եւ գրագէտներու մասին: Բնորոշումներ կը …ատարուին եւ վճիռներ կ'արձակուին պատահաբար: Նստած …ամ ոտքի վրայ: Այս կամ այն տրամադրութեամբ:

Եւ իբրեւ հետեւանք թերի ծանօթութեան, կամ խառնուած-…ի պակասութեան, կամ անպատրաստութեան, յառաջ կուգայ …աշակի խաթարում: Երբ հասնողը վէգ մը գլորէ, անշուշտ …րական գրոյց չէ որ կը կատարուի, այլ բախտախաղ: Մէկ օր …սյսպէս, միւս օր այնպէս: Այլ մանաւանդ՝ ես այսպէս, դուն …յնպէս:

Այս տպաւորութիւնը կրած ենք «Յարդգ…ղ»էն, որ կը թուի …թէ մոխիր դարձեր է, շատ մօտ բռնած ըլլալով կրակն ու …արդը: Երիտասարդական տենդն ու իր խսկական տարողու-…թիւնը: Նոյնպէս Մարսէյլի «Գրական պանդոկ»էն, ուր չորս …որափետուր բերաններ, հազիւ բացուած, արդէն կ'արձագան-…էն.— «Ես այսպէս...»:

Նոյն տպաւորութիւնը՝ վերջերս Գրական Ակումբէն, դա-…տելով այս էջերուն մէջ հրատարակուած ամփոփումներէ:

Բայց Գրական Ակումբը կապ չունի ո'րեւէ սերունդի հետ: …ն կազմուած է ինքն իրեն համար: Եւ պատահաբար կը …րաղի գրական-գեղարուեստական նիւթերով: «Պատահմունք» …է, նաեւ, իր անունը:

Այնպէս որ, մեր խօսքը, Նորէն, Նորերուն հետ է, ըլլայ …տարիքով կամ տաղանդով:

Մէկ սերունդէն միւսը, չափազանց բարձր կը հնչէ «Ես»ը: …Դ.լխագիր եւ ուռուցիկ եւ աններող:

Անպատճառ ինքնահաւանութեան, ինքնագովութեան մտ-…քով չէ որ կը գործածենք այս բացատրութիւնը: Այլ իբրեւ …երեւոյթ մը, որ ծնունդ առած է մեր եռեւէն կամ քով քովի …քալող սերունդին բացարիկ պատմութենէն: Եւ եթէ կ'ուզէք, …վայելած գուրգուրանքէն:

Տեղն է, վերջապէս, որ գոնէ մէկ անգամ, գրուի այստեղ, …թէ 1914էն ասդին աղմկող սերունդը, շատ մը տեսակէտներով, …ոչ ամէնէն դժբախտն է, ոչ ալ ճամբուն առաջին ռահահորդ …կամ նահատակ վաշտը:

Թող միան, Նորէն, մեր աչքին— եւ հանրութեան աչքին— …աստուածաշնչական Բենիամինները: Բայց առանց խեղդնալու:

Մէկ սերունդէն միւսը, ո՞րն աւելի լայն պատեհութիւններ …վայելեց ու կը վայելէ, տակաւին:

Ա՞յն որ, թէեւ հայրենի հողին վրայ, ճիտը ծուռ կը տքնէր …անհուասրսափի տակ, գլխուն դարնուած: Թէ այն, որ կը ծաղ-…կի, այսօր, օտար այլ ազատ պողոտաներու վրայ:

Զարդարացուցինք, տակաւին, խորագիրը:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԻՐԱՒԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ ՃՇԴՈՒԱԾ

ՆՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԻՆ 1930 ՓԵՏՐ. 1ԷՆ

Մօտ երկու տարիէ ի վեր, Ազգերու Դաշնակցութեան Գաղ-թականական Բարձր Կոմիսէրութիւնը ձեռք առած էր հայ եւ ռուս գաղթականներու իրաւական վիճակի հարցը:

Ուրախ ենք յայտնելու որ երկար բանակցութիւններէ յետոյ, որոնց մէջ իրենց աջակցութեան բաժինը ունեցած են Հ. Հ. Պատուիրակութիւնը, Հայ Գաղթականներու Պաշտօնատունը եւ Հայ Գաղթականներու Կեդր. Յանձնաժողովը, այդ հարցը վերջնականապէս լուծուած է ֆրանսական կառավարութեան համար:

Արդարեւ, 11 յունուար 1930 թուակիր հրովարտակ մը Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահին, վարչապետին, արտաքին գործերու, դատական, ելմտական եւ գաղթային նախարարներուն ստորագրութեան տակ, կ'արտօնէ գործադրութիւնը կնքուած համաձայնութեանց, սկսելով 1930 փետրուարի 1էն:

Այդ թուականէն, ուրեմն, հայ գաղթականներու պաշտօնատունը (71 Avenue Kléber) կը դառնայ միակ իրաւասու մարմինը հայ գաղթականներու իրաւական գործերը կարգադրող: Այդ պաշտօնատան տուած ամէն կարգի վկայականները, ոչ միայն ընդունելի պիտի համարուին, ինչպէս մինչեւ հիմա, այլ անոնք միայն պիտի կրնան ստանալ Ազգերու Դաշնակցութեան Գաղթականական Բարձր Կոմիսէրութեան Ֆրանսայի Ներկայացուցչութեան վաւերացումը եւ այդ ձեւով պիտի կրնան դառնալ իրաւական բացարձակ արժէք ներկայացնող վաւերաթուղթեր, համազօր՝ բոլոր օտար հիւպատոսարաններու կողմէ տրուած վկայականներու:

Յաջորդով կուտանք մանրամասնութիւնները այս շատ կարեւոր համաձայնութեան:

Ի՞նչ կը խօսին Լոնտոնի մէջ

Մշուշ իջած է Լոնտոնի նաւային խորհրդաժողովին ինչպէս քաղաքին վրայ: Հինգշաբթի օրէն ի վեր, երբ առաջին անգամ յայտնուեցան իւրաքանչիւր երկրի տեսակէտները, մասնաւոր խօսակցութիւններն ու խորհրդակցութիւնները կը շարունակուին պատուիրակութեանց պետութեան միջեւ, հարթելու համար գետինը: Անհրաժեշտ կը համարուի նախ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի տեսակէտները հաշտեցնել:

Վերջին պահուն հարցարան մը բաժնուեցաւ պատուիրակութեանց, որպէս զի ճշգրտօրէն պատասխանեն մինչեւ երկուշաբթի, երբ տեղի կ'ունենայ երկրորդ պաշտօնական ժողովը:

⁂ Ֆրանսայի վարչապետը առջի օր անգլիերէն ճառ մը խօսեցաւ Լոնտոնի քաղաքապետարանին մէջ, իսկ անթելի առջեւ՝ Ամերիկացիներուն ուղղուած բանախօսութիւն մը, որուն կ'ունկնդրէին միլիոնաւոր մարդիկ, Ֆրանսայէն մինչեւ Ամերիկա:

Ընկերվարականներու համագումարը

Երէկ, շաբաթ, բացուեցաւ ընկերվարական կուսակցութեան ազգային արտակարգ համագումարը, Ժիմնազ Ժանժոռէսի մէջ, վճռելու համար կառավարութեան մասնակցելու կամ ո'ր եւ է մասնակցութիւն մերժելու խնդիրը: Ժողովը պիտի վերջանայ այս իրիկուն: Ինչպէս գրած էինք, ընդհանուր տպաւորութիւնն այն է թէ մասնակցութեան կուսակիցները, որոնք 3600 ձայն կը ներկայացնեն, պիտի պարտուին, հակառակորդները 4.500 ձայն աւելի ապահոված ըլլալով:

«Յառաջ»ի կողմէ ալ ժողովին կը հետեւի երիտասարդ աշխատակից մը:

Նաւը անօթի, դուրսը առատութ

Յունուար 22ին Լէնինկրատէն դէպի Ռիկա ճամբայ հանուեցաւ 2-3000 թօն ռուսական արմտիք, իբրեւ հետեւանք առեւտրական գործավարութեան կոչին, որ կը հրաւիրէր գերագոյն ճիգ մը փորձել արտածումներուն մղում տալու, որպէսզի կարելի ըլլայ օտար դրամ ստանալ: Այս արմտիքը խնայուած է շնորհիւ տոմսակի դրութեան, որ չափու վրայ կը բաժնէ ուտելիքները: Այս հացահատիկը աւելի աժան կը ծախուի Լատվիոյ վաճառականներուն, քան Լէնինկրատի, Մոսկուայի մէջ եւ միջազգային հրապարակի վրայ:

Միւս կողմէ, սահմանակից երկիրներէն մարդիկ կապոցներով ուտելիքներ կը ղրկեն Ռուսիա իրենց բարեկամներուն, որոնք կը տառապին ուտեստի նուազութենէն: Այս կապոցները յաճախ կը պարունակեն այնպիսի ուտեստներ, որոնք արտածուած են խորհրդային պետական կազմակերպութեանց կողմէ: Մասնաւորապէս Լէնինկրատի եւ Մոսկուայի մէջ քաղաքացիներ Ռիկայէն կապոցներով շաքար կը ստանան խորհրդային վաճառանիշով, մինչ ուրիշ կերպ անկարելի էր ստանալ:

Շիքակօ խաղաղը սնանկացած

Շիքակոյէն կը հեռագրեն Լոնտոնի թերթերուն.—

Շիքակօ քաղաքը գրեթէ սնանկ է: Ոստիկանութեան եւ հրշէջներու պաշտօնատուններուն սնտուկը դրամ չկայ: Շատ մը դպրոցներու մէջ, ուսուցիչները դրամ չեն ստացած մէկ ամիսէ ի վեր: Ստիպողաբար պէտք կայ դրամի, հիւանդանոցներու պաշտօնեաներուն վճարելու, նոյնիսկ ածուխ գնելու համար: Կացութիւնը այնքան ծանր է որ, եթէ դրամական օգնութիւն չըլլայ ժամ առաջ, քաղաքապետութեան խնամած հիւանդները, կոյրերը, կաղերը, խուլերը եւ համրերը փողոց պիտի նետուին հազարներով: Այս անձկութիւնը կը վերագրուի տարիներու անփոյթ մատակարարութեան: Քաղաքապետութեան պարտքն է 58 միլիոն ստերլին:

Շիքակօ Մ. Նահանգներու երկրորդ քաղաքն է: 1928ին, բնակչութեան թիւը կը հաշուէին 3,000,000:

Պաշարուած՝ բեւեռային սառերուն մէջ

Ամերիկացի հռչակաւոր օդանաւորդ Պըրտ, որ այժմ ծովակալ է, շատ նեղ կացութեան մը մատնուած է Հարաւ. բեւեռին մէջ: Կը վախցուի որ աղէտ մը ծագի: Ուեսթեղէնի պաշարը գրեթէ սպառած է եւ օգնութեան հասնող նաւերը չեն կրցած մօտենալ «Փոքր Ամերիկա»յի կայանին, լեռնակուտակ սառերուն պատճառով: Ծովակալը հեռագրով մը կ'իմացնէ թէ արշաւախումբին կարգ մը անդամները ի վիճակի չեն երկրորդ ձմեռ մը մնալու սառնակոյտին վրայ եւ եթէ օգնութեան չհասնին մինչեւ 30 օր, այլեւս ոչ մէկ նաւ կրնայ օգտակար ըլլալ:

Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութիւնը դիմեց Նորվեկիոյ եւ Անգլիոյ, որպէսզի կիտորսանաւեր տրամադրեն, օգնութեան հասնելու համար:

Ծովակալ Պըրտ դէպի բեւեռ մեկնած էր 1928 դեկտ. 2ին, եւ դեկտ. 22ին կը հեռագրէր թէ արշաւախումբը խորհրդաւոր ռառնալեռը հասած է։Յունիսին մանրամասնութիւններ կուտար իր գիւտերու մասին: Իբրեւ արդիւնք օդային զննութեանց, 20,000 քառ. մղոն տարածութեամբ անծանօթ երկրամաս մը գտնուեցաւ: Իրեն հետ ունի 42 հոգի:

Ո՞ւր մնաց Ալմազեանի խնդիրը

«Կամայական ձերբակալման» առթիւ Ալմազեանի Նոր բողոքը Պ. Պ. Պընուայի, Նիքոլի եւ ուրիշներու դէմ՝ առջի օր յանձնուեցաւ վերաքննիչ ատեանի Ա. Նախագահ Տրէյֆուսի: Այս բողոքը ընդհ. դատախազութեան հաղորդուած ըլլալով, Պ. Տօնա-Կիկ ներածական պահանջագիր մըստորագրեց,իսկՊ.Մայֆոյի պաշտօն յանձնուեցաւ քննութիւն կատարել: Այս վերջինը, որ երկար ատեն հարցաքննիչ դատաւոր եղած է, պիտի ստուգէ թէ Պ.Պ. Պընուաի Նիքոլ կամ ուրիշ ոեւէ մէկը Ալմազեանի հանդէպ գործա՞ծ է այն ոճիրը, որ կը դատապարտուի դատավարական օրինագրքի 114 յօդուածով, ինչպէս եւ քրէական հարցաքննութեան օրէնագրքի 609, 615 եւ 616 յօդուածներով,

Շուտով Պ. Պ. Պընուա եւ Նիքոլ պիտի հրաւիրուին հարցաքննութեան ենթարկուիլ եւ փաստաբան նշանակել:

⁂ «Լը Սուար» (25 յունուար) բուռն յօդուածով մը կը դատապարտէ կառավարութիւնը, Ալմազեանի գործին առթիւ, շեշտելով թէ «ոստիկանութիւնը պետութեան մէջ պետութիւն կազմած է»: Կ'ամբաստանէ դատական ոստիկանութիւնը, որ քմահաճօրէն վար դրած է եւ դեռ կը պահէ վկայ մը, բռնութիւն գործած է անոր դէմ, անկանոն քննութիւններ կատարած է եւն.: Ու կը հարցնէ.

— Ի՞նչ բանի կը սպասէ գործադիր իշխանութիւնը, օրէնքը բռնաբարող պաշտօնեաները պատժելու համար:

Կեղծ մուրհակներու քննուկը

Կեղծ մուրհակներու գործին քննութիւնը կը շարունակուի Սէնի ամբաստանիչ ատեանին առջեւ: Վկայութեան կանչուած են բազմաթիւ մարդիկ: Առջի օրուան նիստին հրաւիրուած էր Պ. Բեսեդովսկի, Փարիզի խորհրդային դեսպանատան նախկին խորհրդականը:

Այս առթիւ բուռն միջադէպ մը ծագեցաւ: Փաստաբան Պէրթոն, որ միեւնոյն ատեն համայնավար գործիչ է, պոռաց թէ կարելի չէ իբրեւ վկայ լսել այս մարդը, որ Մոսկուայի մէջ դատապարտուած է իբրեւ գող: Բեսեդովսկի յայտարարեց թէ կեղծ մուրհակներուն բուն հեղինակը, Տուրոֆ, պաշտօն ունէր դրամ ճարել Գ. Միջազգայինին համար:«Ես Մոսկուա կը գտնուէի երբ երեւան ելաւ այս խնդիրը: Այս Տուրոֆը իսկապէս չափէն աւելի մուրհակներ հրապարակ հանեց, ըսաւ Փիադքոֆ: Մենք որոշած ենք ուրանալ զանոնք: Եթէ տէր ըլլանք, շատ հեռուները գացած պիտի ըլլանք: Արտաքին գործավար Լիտվինոֆ խնդրեց որ օգնեմ իր եղբօրը: Շատ պարկեշտ մարդ է, բայց մէկ յանցանք ունի: Զուրկ է խորհրդային ոգիէ: Կարելի չէ համոզել որ քիչ մը ճկուն ըլլայ իր պետերուն հանդէպ»:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԴՐԲԷՋԱՆԷՆ հասած լուրերու համաձայն, խռովութիւններ ծագած են երկրին մէջ եւ ըմբոստ գիւղացիները սպաննած են հինգ խորհրդային պաշտօնեաներ: Մոսկուայէն զինուոր ղրկուած է: Մանրամասնութիւնները կը պակսին:

ԵՐԵՒԱԿԱՅԱԿԱՆ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐՈՒ պատմութիւն մը կը պատմեն տեղական թերթերը, Նարկիս Տէր Յակոբոֆ անուն Ռուսահայու մը մասին: Զոհերուն մէջ կը յիշուի նաեւ նախկին վարչապետ Ռուվիէի կինը: Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

15 ՏԱՐԻ տաժանակիր աշխատանքի դատապարտուեցաւ Լոնտոնի սեղանաւորներէն Հէթրի, որ ձերբակալուած էր քանի մը ամիս առաջ, իբրեւ հիմնադիր զանազան կասկածելի հաստատութեանց, որոնք 25 միլիոն ոսկի կորուստ պատճառեցին հանրութեան: Իր մեղսակիցներէն միեւնոյն պատիժին դատապարտուեցաւ մէկը 7, մէկը՝ հինգ եւ երրորդը՝ երեք տարի:

ԿԵՂԾ ՀԱՐԻՒՐ ՏՈԼԱՐՆՈՑՆԵՐՈՒ խնդրին առթիւ, տարօրինակ տեղեկութիւն մը կը հրատարակեն գերմանական թերթերը: Ռուսաստան բնակող բարոնի մը նամակ գրելով Տէօյչ Պանքի, կը յայտարարէ թէ այդ թղթադրամները բոլշեւիկներուն կողմէ շինուած են: Իբրեւ փաստ, կը պատմէ թէ Ռուսիոյ Հրեաները կանոնաւորապէս ամերիկեան թղթադրամ կը ստանան Մ. Նահանգներու իրենց ազգականներէն: Արդ, ստուգուած է որ նամակներով յիշուած թիւերը չեն համապատասխաներ յանձնուած թիւերուն: Հետեւաբար, կ'ենթադրուի որ նամակները կը բացուին, թղթադրամները կը փոխուին կեղծերով եւ այնպէս կը յանձնուին:

⁂ Ժընեւէն կը հեռագրեն թէ Զուիցերիոյ մէջ շրջաբերութեան հանուած են մեծ քանակութեամբ կեղծ թղթադրամներ, ոչ միայն 100, այլ եւ 10, 20, 50 եւ հազար տոլարնոցներ:

ԴԷՄՔ ՄԸ

ԼՈՒԻՃԻ ՓԻՐԱՆՏԷԼԼՕ

«Ծառաջ» քանի մը օրէն հրատարակութեան պիտի տայ իտալացի յայտնի գրագէտի մը Լ. Փիրանտէլլոյի մէկ պատմուածքը:

Փիրանտէլլօ, որու անունը գրական ժամանակակից շարժումին մէջ դրօշի մը իմաստը եւ հմայքն ունի, մեր մէջ հազիւ թէ կը ճանչցուի:

Ծնած Սիկիլիա, երկար ժամանակ անյայտ ծագած գրագէտ մը, թատերագիր մը եղած է, մինչեւ որ բախտը յանկարծ զինքը անակնկալի բերած, իր շուրջը ընդլայնած է հռչակի մը դղրդալիք, շլմորեցուցիչ հորիզոնը: Զինքը մօտէն ճանչցողները կը վկայեն թէ շատ ուշ իրեն ժպտող փառքը վրդոված է զինքը, նոյնիսկ դառնացուցած:

Փիրանտէլլօ իր գրական հմայքը կը պարտի այն փիլիսոփայական խռովքին, որ տարօրէն սարսուռ մը կը պտտցնէ իր հերոսներուն, իր պատմած կեանքին մէջ: Այդ խռովքը գերազանցապէս մեր ժամանակինն է:

Արդարեւ, փիրանտէլլոյի պատմուածքներուն, բայց մասնաւանդ իր տառաներուն մէջ կեդրոնացած կը տեսնենք բոլոր այն կասկածները, այն շփոթ ենթադրութիւնները, այն տարտամ հայեցողութիւնները որոնք մեր միտքն կ'անգնին ստուերի մը նման: Իր գործը մեզի կուտայ այն խորհրդաւոր բացատրութիւնները, որոնց կ'ուզենք վերադառնալ երբեմն երբեմն, երբ կը զգուինք նիւթապաշտ գիտութեան մը չափազանց պարզ եւ յստակ վճիռներէն:

Փիրանտէլլօ նախ կը տարակուսի այսպէս կոչուած առարկայական ճշմարտութիւններուն վրայ: Մանաւանդ երբ հարցը կը վերաբերի մարդկային եւ ընկերական իրողութիւններու, ծիծաղելի է խօսիլ առարկայական ճշմարտութիւններու մասին: Ամէն անձ հայեցակէտներուն կը նայի իր անկիւնէն, իր ակնոցին մէջէն, եւ համաձայն իր շահերուն եւ տրամադրութիւններուն կարելի՞ է որ նոյն հարցը ամենուն երեւի նոյն ձեւով, նոյն արժէքով, նոյն իմաստով: Որքան դիտող, նոյնքան ըմբռնում, նոյնքան ճշմարտութիւն: Եւ այդ նեղ անձնական ճշմարտութիւնները, երբեմն իսկ հակասականըլլան, համազօր են իրարու եւ անիմաստ է անոնց մէջ փնտռել թէ ո՞րը կը համապատասխանէ իրականութեան: Իրականութիւնը վերջ ի վերջոյ մարդուն համոզումն է:

Ընթացիկ կեանքին մէջ, այսպէս, երեւոյթները, այսինքն մարդոց ենթակայական աշխարհը շատ աւելի վճռական դեր մը կոչուած են խաղալ իրենց կեանքին մէջ, կան արտաքին իրողութիւններ իրենք իրենց մէջ առնուած: մէջ, կան արտաքին իրողութիւնները իրենք իրենց մէջ առնուած:

Այս է պատճառը որ մարդիկ իրար հասկնալու, իրար բացատրելու դժբախտ անկարողութիւնը ունին: Ամէն ոք իր համոզումով պայծառացած, գաւազին թիւրիմացութեան մը մէջ կ'ապրի իր շրջապատին հետ. հոգ է ահաւասիկ կեանքի եղերականութիւնը. հոգ պէտք է փնտռել պատճառը բոլոր տառաներուն, ճակատագրական բախումներուն, մարդկային ապերջանկութեան:

Ու ոչ միայն ուրիշները, այլ նոյնիսկ յաճախ մենք մեզ ճանչնալու դժուարութիւնը ունինք: Մարդկային եսը եւ անհատականութիւնը բաժնուած է ինքն իր մէջ եւ շատ անգամ թատերական մը կամ թաքուն եւ դժխեմ

անհամաձայնութիւններու: Անհատականութեան բաժանումի երեւոյթը իր բոլոր ծալքերով սիրական մէկ նիւթն է փիրանտէլլոյի, որ ատով գիտցած է ստեղծել չափազանց խռովիչ պատմուածքներ: Այնպատմուածքիմէջ զոր «Ծառաջ» պիտիտայ (բժիշկին պարտականութիւնը») կարելի է տեսնել թէ որքան տարբեր կ'ըլլան մարդոց հոգեկան հակազդեցութիւնները միեւնոյն դէպքին հանդէպ:

Այս քանի մը հակիրճ տողերը բնաւ յաւակնոտութիւնը չունին փիրանտէլլոյի գործին ոգին ներկայացնելու: Այդ գործը վիթխարի է եւ խորունկ, զայն կարելի է հասկնալ իր իսկ ակունքին մէջ...

Ու մանաւանդ սխալ է իր գաղափարները զատել իր երկերէն, որովհետեւ հոն այդ գաղափարները նոյնացած են հերոսներու, անձերուն կեանքին, անոնց հոգեբանութեան հետ եւ մեզ կ'երեւին ապրուած կեանքերու շունչովը, սարսուռովը բաբախուն:

Փիրանտէլլոյի վերջին տառը «Տիանա եւ Լա Թուտա» խռովիչ շրջում մը ցոյց կուտայ իր հիմնական տեսակէտներուն մէջ: Հոդ կը տեսնենք արձանագործ մը որ յանկարծ շփոթութեան կը մատնուի գնցող երկընտրանքի մը առջեւ: Ան արձանի մը համար իբրեւ տիպար ընտրած է աղջիկ մը, Թուտան: Գործը գլուխ եկած է եւ ան կեցած է այն հարցականին առջեւ թէ ո՞րն է աւելի իրական, աւելի բովանդակալից իրեն համար. իր հանճարով բաբախուն արձա՞նը, թէ կենդանի էակը, իր ենթակայական յղացո՞մը, թէ առարկայական կինը...

Այդ պայքարէն դուրս կուգայ ընկճուած. ան կը զոհէ իր արուեստը, նուիրուելու համար կնոջ: կարծէք ուզելով ըսել որ արուեստը միշտ գերազանց չէ կեանքէն:

Այս գործը նկատուեցաւ ոմանց կողմէ իբրեւ տեղատուութիւն մը փիրանտէլլոյի կեանքին մէջ: Որքան ժամանակ որ ան իր գաղափարներու վերնատան մէջ կ'ապրի իբրեւ աշխարհամոռաց մենակեաց մը, իր ըմբռնումները իրեն կը թուին աւելի շօշափելի, աւելի ճշմարիտ քան իրերը եւ իրականութիւնները:

Բայց երբ փառքը զինքը մօտեցուց, հաշտեցուց կեանքին հետ, ան եղաւ այնպէս ինչպէս մշուշներէ, շողարձակ լոյսերէ դուրս եկած մարդ մը: Իր աչքերը մթագնումի տագնապէ մը յետոյ, սկսան աշխարհը տեսնել աւելի պարզ եւ բոլորովին տարբեր եր տեսլապատկերէն:

Ու փիրանտէլլօ եւս մեզի կուտայ այն պարզ իմաստութիւնը, թէ կեանքը եղած է ապրելու համար: Ու թէ փիլիսոփայելու, այլ ապրելու լիաղուրթ եւ լիաթոք առանց խորհելու, առանց խորհրդածելու այլ ապրիլու բոլոր պարզ էակներուն պէս...

Փ. ՍԱՆԱՍԱՐ

ԹԱՏՐՈՆՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԻԼԸ

Նախապէս գրեր էինք թէ տուրքերու յաւելման հետեւանքով, ֆրանսական թատրոններու անօրէնները մտադրեր էին ներկայացումները դադրեցնել, եթէ կառավարութիւնը գոհացում չտայ իրենց պահանջին:

Եթէ գործադուլը իրականանայ, հաշիւ կ'ըլլայ որ, Փարիզի եւ գաւառներու մէջ 300000 մարդեր գործէ պիտի զրկուին, իսկ օրական 2 միլիոն անձեր, ստիպուած պիտի հրաժարին գեղարուեստական վայելքի իրենց սովորութենէն:

Ըսենք նաեւ թէ ներկայացումներէ առնուած տուրքերու քանակը 1928ին հասած է 120 միլիոնի:

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

(Ցպաւորութիւններ)

Հայ գաղութները, ի սիրուս աշխարհի կը պատրաստուին տօնել յոբելեանը դէմքի մը, որ երկարատեւ տարիներ եղեր է հայ վշտի ու տառապանքի գերագոյն արտայայտիչը: Գադուծները, կ'ըսենք վաստղի բնաշխարհը, որու շուրջ անդրադարձեր է ու տակաւին կ'անդրադառնայ Ա. Ահարոնեանի գործը, խօսքը, գրիչը, եւ ուր, ւերաւի, պիտի մեծարուէր վաստակաւոր գրագէտը,— բնաշխարհը՝ բոլշեւիկեան մահաւիրթ թաթին տակ՝ դժբախտաբար, հեռուէն պիտի դիտէ իր արժանաւոր զաւկին մեծ յոբելեանը: Ահարոնեան հանրալին գործիչ, քաղաքագէտ, գրող... Ու տարիներ շարունակ ուղեղ մաշեր, գործեր, զգացեր, լացեր ու սակայն ուսերուն վրայ բարձր է պահեր հայութեան արնոտ դատը:

Իբրեւ գործիչ ու արուեստագէտ՝ Ահարոնեանն անշուշտ հանրութեան սեփականութիւն է: Սակայն՝ ան նախ կը պատկանի կուսակցութեան մը, որու դասանանքն, իտէալներն ու դադափարներն աշխատերէ ու ներկայիս ալ կը ջանայ կիրարկել բանիւ ու գործով: Ու եթէ ըսենք՝ որ առանց Դաշնակցութեան Ահարոնեանն անհասկըննալի է՝ բնաւ չենք սխալիր: Չենք սխալած ըլլար նաեւ՝ եթէ անոր արժէքի ու նշանակութեան իսկական գնահատականը փնտռենք նոյն Դաշնակցութեան մէջ: Սակայն՝ մեր ուժերէ ու հասկացողութիւններէ Ահարոնեանը բարձր է, իբրեւ կուսակցական, պետական ժարդ, քաղաքական գործիչ:

Բնորոշենք Ահարոնեանը: Ա-բարատի լանջերուն տակ ծնած հայ աղքատիկ գիւղի, աղքատիկ զաւակն է անիկա: Գիւղ, դպրոց, ժանկութիւն՝ անջինջ յուշեր՝ գունեղ ու գրաւիչ՝ բազմիցս կը զարդարեն անոր պատկերաւոր գրութեան այս կամ էջը: Մնած, դաստիարակուած, կրթուած հայրենի հողի, հայ մշակոյթի վրայ՝ Ահարոնեանը գերազանցօրէն հայ է: Ան դուրս կուգայ ժողովուրդի ծոցէն ու՝ հայութեան հետ խառնուած՝ անոր յոյզերուն թոիչքն է, զարկերակը: «Բաշօ», «Փշուր մը խաց», «Պուտ մը կաթ»... մանրանկարիչ է Ահարոնեանը: Ո՞րքան զգացում, ո՞րքան ողբերգութիւն այս փոքր, սեղմ, սահկային բովանդակալից ու գունեղ պատկերներու մէջ: Բուն ժողովուրդի ողբերգութիւնը...«Փշուր մը խաց», «Պուտ մը կաթ» կը պատան հայ որբերն անհիւրընկալ աշխարհի մը անտարբերութեան առջեւ: Ինչպէս Ահարոնեանը կուլայ ու իրեն հետ կը յուզէ, կը լացնէ ընթերցողը:

*«Բաշօ»... փոքրիկ, հոգեբանական պատկեր մը, ուր տաճկահայ սարսափը՝ ժարմնացած բողոք՝ անդամ մըն ալ կ'անցնի սահմանէն այս կողմ: Ծեր նահապետը թուրան հետ, սրտի անսահման կսկիծով պղպեր է կովկասահայ քաղաքի մը պատերուն տակ: Աւեր վաթան, մորթուած, անարգուած ընտանիք... Ասոնք ամէնն ալ՝ հետաքրքր

ՊՈՍԻ ՄԻ ՍԱՏՄԱՆ

— Ձեր դիմումը կը ներկայացնենք, բայց ոչինչ չենք կրնար խոստանալ, ըսաւ պաշտօնեան ներս մտնող կնոջ մը:

Ինչո՞ւ կ՚ուզեք ձեր ամուսինը ազատել զինուորական ծառայութենէն, հարցուց:

Ան ալ պատասխանեց. Ոչ այնքան ամուսինս կ՚ուզեմ ազատել զինուորական ծառայութենէն, որքան ինքզինքս ազատել ամուսինէս:

ՏՈՒՆԱՑՈՒ ՄԸ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Ֆրանսացի գրագէտ մը, որ ամբողջ տարի մը ամուսնացած էր, իր ընկերներէն մէկուն հարցուց թէ ինչո՞ւ ինք չէր ամուսնանար:

Ընկերը պատասխանեց. Ես ալ ամուսնացած եմ, բայց ամուսնացած եմ ամբողջ տասը տարի:

ՀԱՐՑՈՒՄ ՄԸ ՈՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ՉԻ ԿՐՆԱՅ ԳՏՆԵԼ

Ամուսինը կ՚ըսէ կնոջ. Ես ամէն օր կը հարցնեմ քեզի թէ ինչո՞ւ ինծի հետ կ՚ամուսնացար, բայց դուն երբեք չես ուզեր ինծի պատասխանել:

Կինը կը պատասխանէ. Ես ամէն օր կը պատասխանեմ քեզի, բայց դուն երբեք չես ուզեր հարցնել

ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏՆԵՐՈՒ ՅԵՐԵԿՈՅԹԸ

Այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին
Union de Parish սրահը, 14 Rue de Trévise (Cadet)
Կը նախագահէ՝ Պ. Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Ա Ս Լ Ա Ն

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ *Աղիքի* հիւանդութիւններ ցատուկ յարկաբաժին *Վէնէրական* եւ *Մորթի հիւանդութեանց*
ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկորի*, ջղային, Արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ:
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր:

VELEDIAN & ZINN

ESCHENHEIMER ANLAGE 22

FRANKFURT A. M.

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Ծխախոտ, չոր պտուղներ, ընտանի եւ վայրի մորթեր, եւայլն:
ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Նոր եւ գործածուած մեքենաներ, երկաթեղէն, կաշեղէն, եւայլն:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (Հաստատուած 1923ին)

CABINET **V. YARJANIAN**

Հասցէ՝ 5 rue du Cardinal Mercier, PARIS (9e)

Tél. CENTRAL, 97-39 եւ 96.70

կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դատեր *պաշտպանելով ֆրանսացի հանրածանօթ պաշտօնակիցներու հետ, վարչական եւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում: Արկածի դատերու մասնաւոր ճիւղ, առանց կանխավճարի: ՖՐԱՆՍԱ մտնելու համար, ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացում: (ԱՃԻՏԱՎԻԹ): Քաղաքային ամուսնութեան արագ գործողութիւն: Վիզա ամէն երկրի համար:*
Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս: Խորհրդակցութիւնները ձրի են:
Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի Կիրակիէ

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ԱՌԹԻԻ

Աճապարեցէք ձեր նուէրները ստանալու Մեւունի գրատունէն

Դեկտ. եւ յունուար ամիսներուն նուէր կը տրուի բոլոր գնողներուն՝

Գերական, երգարան, զրուցատրութիւն ֆրանս. լեզուի, առողջաբանական գիրքեր, ձայնագրուած երգեր, երազահան, դրոշմաթուղթ հայ թագաւորներու, լուսանկարներ գրական երեւելի անձերու եւ թագաւորներու, ինչպէս նաեւ զանազան գիրքեր, նաթ բինկէրթն, Շէրլօկ Հոլմս, Մակաբոյծը, Մելիֆա նուրի հանըմ, Բռնի սիրուբտուք, Լուսանկարը, Աբուլալա Մահարի, երգեցողութիւն ս. պ., ձշմարտութիւն քէմալական թուրքիոյ մասին, Ալեքսիանոս, Աշըգ Ղարիպ, Աշըգ Գերիմ, Շահ Իսմայիլ եւն. եւն.:

Նուէրները կը տրուին եղած գնումներու քանակին համեմատ:
Դիմել՝ Mme. Sévouni, 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux, Seine, France.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շաւիւիի եւ շրջակայի երկաեռ Երիտասարդաց Միութեան ժողովը՝ այսօր կիրակի՝ ժամը 3ին 20 Av. de ville d'Avray:
երգչախումբի կազմութիւն:
Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ընկերակցութեամբ կամ առանձին վարձու է պանթէոնի մօտ կահաւորուած երկյարկանի ճաշարան մը: Ամէն գործի յարմար: Մանրամասնութիւններու համար դիմել Պ. ՊԱԼԵԱՆի, Restaurant Ararad, 24 Rue des Carmes, Paris (15e)

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

L'ATELIER
PATCHOULI
(3 արար) Արման Սալաքրուի

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՊԹԻՒՆՆԵՐ

L'ANNEAU D'ANAHIT
R. DASTARAC
Chochanik l Jeune Arméniene
J. de Rohé
Իւրաքանչիւրը կ'արժէ 14 ֆր.,
փսսսի ծախք չկայ
Ամերիկեան փլաքներ, հայերէն, թուրքերէն, եւ յունարէն
Հատը 18 ֆր.
Դիմել՝ Պալենց, 233 Fbg. St. Martin, Paris (10e):
Թանօթ: Գրատանս նոր գրացանկը ժամիոյ տակ է:

ՎԱՐՁՈՒ յարկաբաժին 3 փ. խոհանոց, հեռ.-վարձ՝ 6300: Կարասիները դնելու պայման, 14 R. Pierre Larousse, հեռ. Vaugirard 31—85:

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ
O. M. OHANESSIAN
Marque déposée MELKON
Եթէ կ'ուզէք ճաշակել արեւելեան համեղ անուշեղէն. ներ, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վաճառանիշով՝ *Լօքում, փաքլավա, քաատայիֆ, հէլվա, եւայլն:*
25 Rue Vilin, Paris (20e)
Հեռաձայն Menil. 69—15

L'ATELIER
Ամէն իրիկուն ժամը 8.30ին
L'Admirable visite
et Bilora
օր ընդ մէջ
VOLPONE

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմախտ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօռատուառ: Ազեամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12:*

WAGRAM AUTO
75 Av. de Wagram
63 Av. Gde. Armée
149ter Bd. Villette,
84 Rue de l'Aqueduc
Արտօնագիր՝ Թուրիստ 150, քամիոն 220, մոթօ-սայտ 100, թաքսի 50, մասն. դաս 15, մեքեն. դաս ձրի:

Տք. գաղտ. գիտութ. գուշակուհի
ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, ստորերու եւ քարտերու: Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջտը) ժ. 3—7, բացի երկ.էն: 62 Ruede la Rochefoucauld *բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ.* Métro և Nord-Sud: Pigalle.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

պատրաստուած
ՀԱՅ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ՁԵՌՔՈՎ
ԸՆՏԻՐ ՏԵՍԱԿ ԵՒ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ

կ'ուզուին ներկայացուցիչներ Ֆրանսայի եւ դրացի երկիրներու հայաշատ կեդրոններու համար:
փարիզի մեր ներկայացուցիչն է՝
Mr. VAHEY, 8 Rue Maison Dieu (14)
Միւս վայրերէն դիմել գործարան՝
Mr. KARÉKINE, Directeur de la Coopérative Laitière de Rethel (Ardennes)

1000+930

ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷԼ)

Contentieux Général, (Accidents) R. C. Seine 423631
Հասցէ՝ 72 Rue de Ménilmontant, Paris (XX)
Հեռաձայն Ménilmontant 96-74

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր եւ պաշտօնական գրութիւնք, դիւրաժառելի պայմաններով:
ՓՈՂՈՑԻ ԱՐԿԱԾԻ ԴԱՏԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, ԱՌԱՆՑ ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ:
Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսօրէ վերջ 2-3, իրիկուան 7էն 8.30:
Մէթրօ՝ Ménilmontant *եւ* Martin Nadaud, *Թրամուէյ 5 եւ 26, Օթօպիւս* BC, BG, O *եւ* Q.

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅԵՐ
քացուած է
DORK
կօշիկի վաճառատունը
46 Grand 'Rue de la Guillotière, LYON
Այրերու եւ կանանց ամէն տեսակ կօշիկներ

ODEON **COLUMBIA**
ցիեզերաձիւլակ *Փոլոժպիա* եւ *Օտէոն* վաճառանիշով հայերէն, յունարէն, թուրքերէն փլաքներու ճոխ տեսակներ եւ *վորթաթիֆ* կրամաֆոններ: Եւրոպական եւ արեւելեան նպարեղէններու ճոխ մթերք աժան գիներով կը գտնուին
ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ
ԳԱՅԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
150 Rue Moncey, LYON
Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

Columbia ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
ՄԻԱՅՆ ՆՅԱՆԵԱՆԻ ՔՈՎ

Կը ծախուին հայկական եւ կովկասեան երգերու, պարերու եւ եղանակներու ODEON և COLUMBIA *վաճառանիշով փլաքները: Ճոխ մթերք յունարէն և թուրքերէն փլաքներու... Ապառիկ ֆոնօներ ամիսը 45 ֆր. ամսավճար: Ձեր փնտռած որեւէ փլաքը պիտի գտնէք մեր մօտ:*
56 Rue Piat, Paris (20) *Մէթրօ՝* Պէլվիլ, *Թրամ. 26 և 5*

ՕԹԷԼ "ԼԻՒՔՍ,, ԱԼԷՆՊԻ ՓՈՂՈՑ, ՊԷՅՐՈՒԹ

Տէր եւ Տնօրէն Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ

Հայկական այս պանդոկը հիմնուած է Պէյրութ, նոր եւ գեղեցիկ շէնքի մը մէջ բոլորովին մաքուր եւ շքեղ կահաւորութեամբ, օժտուած առանձին դրադարանով, մասնաւոր բաղնիքով եւ էլեւթրականութեամբ:
Իր անթերի սպասարկութեան, խիստ մաքրութեան, հանգստաւէտ պայմաններու շնորհիւ արդէն իսկ «Օթէլ Լիւքս»ը դարձած է Ամերիկայի, Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ հայ ճամբորդներու մեկնակէտը: Հաճելի միջավայր, դիւրամատչելի գին:

ՎԱՃԵԼՈՒՈՂ ՀԱՅՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑՔ
ԿԱՐ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ
Նոր եւ շքեղ խանութը, զարդարուած ընտիր կերպասներով
Մաքուր եւ խնամուած կար
119 Rue Pelleport, Paris (20e) (Rue Belleville *կից*)
Մէթրօ: Pelleport. Tél. Ménilmontant 63—56

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
MAISON VARTERESSIAN
1bis Rue Hautefeuille, մէթրօ St. Michel
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ
Ջոր պտուղներ, լաքէրտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլն
Ա Մ Բ Ն Ա Լ Ա Ի Մ Ա Ք Ո Ի Ր Ա Ժ Ա Ն
Մասնաւոր սպասարկութիւն քնակարաններու համար
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

ՄԻԱՅՆ 250 ՖՐ. ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ

դուք կարող էք ձեռնարկել ձեր սիրանուալ ձեռնարկին փական Հողաբաժիններ Փարիզի շրջակաները, ուր կրնաք շինել ձեր առանձնատունը նոյնպէս ամսավճարներով:
Մանրամասնութիւններու համար դիմեցէք՝
" ՏԱՐԱՍՈՎ - ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ - ԲԷԳԶԱԴԵԱՆ "
Հայկական գրասենեակը՝ 18 Rue Chaussée d'Antin. *Մէթրօ* Opéra *կամ* Chaussée d'Antin, *ամէն օր ժամը 10—12 եւ 3—7 իսկ կիրակի ժամը 10—12:*
Boulogne, Billancourt, Issy, Chaville *եւ* Viroflay *ապրող կամ աշխատող հայրենակիցները կարող են դիմել նոյն գրասենեակի մասնաճիւղը՝* 87bis Bld. de la République, Boulogne, *Տ. Բէզդազեանին Գ. եւ Ուր. իրիկուն ժամը 6—8, իսկ կիրակի ժամը 4—6: Կիր. օրերը կարելի է դիմել նաեւ Հայոց եկեղեցին դիմացի* Café Rest. 22 Rue Jean Goujon *ժամը 10—12 Պ. Տէր Աբրահամեանին:*

ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒ Է ՎՃԱՐՈՒՄ

ՁՐԻԱԲԱՐ կ'ուղեկցինք ձեզ ընկերութեան ինքնաշարժերով հողաբաժինները ցոյց տալու համար: Բոլոր բացատրութիւնները հայերէն:

«ԿՈՎԿԱՍ» ՃԱՇԱՐԱՆ

Ամէն օր՝ գառնուկի միսով խորոված, լուլա - քէպապ եւայլ
Օրքէստր Թառիստ ժորժի դեկավարութեամբ: Բաց է մինչ առաւօտ ժամը 2:
23 Rue Huchette Métro: St. Michel

ՏՕՔԹ. Յ. ՔԻԹԻԼԻՔԵԱՆ

30 Ave. de Bellevue, CHAVILLE (S. et O.)
Թրամուէյ Թիւ 1, շոգեկառք՝ կառ. Մոնփարնասէն
ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԷ ներքին, վէներական և մորթի հիւանդութիւններ
Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ՝ ամէն օր ժ. 10—13 և 15—20 և ժամադրութեամբ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿ. ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԹԻՖԼԻԶԻ Կ. ԹԱՂԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻԶԱՍԵՌԱՑԻՆ, ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ
42 Rue des Acacias, PARIS (17e) Մէթրօ՝ Etoile
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամբ
Իսկ կիրակի օրերը միայն ժամադրութեամբ

FUMISTE-COUVREUR
PLOMBIER
Կը ստանձնէ կապարի գինկի ամէն տեսակ գործ ժամանաւորաբար Ջուրի խողովակներու գետեղում եւ նորոգութիւն: Դիմել նամակով՝
A. TATOULIAN
12 Rue Elie, Gentilly, (Seine)

Գ. ՃԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ, անդամ Société des Comptables (E. C. I.),
150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 76-[illegible]
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տոմարակալութիւն փոքր ամսավճարով
ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affaires*ի*, Bénéfices Commerciaux*ի* և Impôts sur le revenue *գործողութիւններ:*
Առեւտր. ընկերութիւններ կը կազմեմ եւ կը լուծեմ:
Կրնամ ձեզ ղերծ պահել Chiffred'Affaires*ի եւ* BénéficesCommerciaux *տուրքերէն եթէ արհեստաւոր էք, ղոր օրինակ* Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, շապկագործ, ժամագործ, դերձակ, կօշկակար, առաղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր տանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ apprenti *նեննաք:*

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ (ՊՈԼԻՍ)

Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներու օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ: Իրաւագիտական գրասենեակ, կալուածական առուծուխ, դատական հետապնդումներ, թարգմանութիւն, Դոմիսիոն, Ֆրանսա մուտքի հետապնդումներ, տուն շինողներու փոխատուութիւն եւայլն:
Ամուսնութիւն եւ ամուսնալուծում:
Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն:
Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ:
Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.
Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքներու մէջ:

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շ.	40 շ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN — Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration — Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 28 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

28 JANVIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1172 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

..."ԶԻ ԱՂՔԱՏ ԵՒ ՏՆԱՆԿԵՄ"

Այսօր հրատարակած ենք Բարեգործականի մէկ յայտարարութիւնը, որ բնագրին մէջ կը կրէ հետեւեալ խորագիրները.— «Միութեան ելմտական կացութիւնը».— «Ի՞նչ կուտայ ժողովուրդը եւ ի՞նչ կ'ընէ Միութիւնը»։

Հրատարակած ենք էական մասերը միայն, տեղ չունենալով ամբողջին համար։

Մնաց որ, կրճատուած մասերը պարզ խորհրդածութիւններ են։ Տեսակ մը յառաջաբան, յանգելու համար փաստերու հիմնաւորման։

Այսպէս, Միութիւնը 1928 յունիս 12ին, իր մասնաճիւղերուն ուղղուած շրջաբերականով մը, «անկեղծօրէն» պարզեր է եղեր, Բարեգործականի դրամական կացութիւնը, «ջրելու համար այն կարծիքը թէ, ըլլալով հարուստ կազմակերպութիւն մը, անիկա պէտք է հասնի, իր սեփական միջոցներով, ազգին եւ հայրենիքին ամէն տեսակ կարիքներուն։» Բայց, «այնքան գետին գտած ըլլալ կը թուի այդ թիւր կարծիքը», որ հարկ դատեր են հրապարակ իջնել, եւ լուսաբանել, համոզել կասկածամիտները։

Ի՞նչ նորութիւններ կ'իմանանք յունուար 20ի զեկուցումէն.—

1. «Միութիւնը հարուստ չէ, եւ չի կրնար նկատուիլ այն դրամագլուխներով որ իրեն վստահուած են», իբրեւ անձեռնմխելի եւ գործածելի որոշ նպատակներու համար։

2. «Միութեան հարստութիւնը կախում ունի միայն ժողովուրդին տրամադրած օժանդակութենէն»։

3. կտակները եւ նուէրները կ'աւելնան (իբրեւ հիմնադրամ), բայց «դժբախտաբար նոյնը կարելի չէ ըսել Միութեան սովորական հասոյթներուն համար, որ ընկրկում ցոյց կուտան վերջին տարիներս»։

4. եթէ Միութիւնը չի հասնիր ամէն կարիքի ու հարկադրուած է սահմանափակել իր ձեռնարկներն ու ծրագիրները, պատճառը պէտք չէ փնտռել վարիչներուն դժկամակութեան կամ անտարբերութեան մէջ, այլ անդամներուն եւ համակիրներուն գաղջ վերաբերումին մէջ»։

5. բարեգործականը տարին շուրջ 50,000 սդերլինի անհրաժեշտ պէտք ունի։ (Մնացեալը կարդալ գ. էջ։)

Ուրեմն, հասոյթները պակսեր եւ տրամադրելի վարկերը սպառեր են, են, եւ այսօր Բարեգործականը «օրը օրին ապրելու եւ գործելու հարկին տակ կը գտնուի։» Հետեւաբար, եթէ կ'ուզեն որ, իբրեւ «համազգային եւ ժողովրդային կազմակերպութիւն, ձեռք առնէ եղբայրական օգնութեան գործը գաղութներու մէջ եւ գաղութներէն դէպի Մայր Հայրենիք, թող իր անկեղծ եւ անձնուէր անդամները եւ իր բոլոր հաւատարիմ բարեկամները ցոյց տան աւելի զոհողութիւն. Իսկ անոնք որ համակիր չեն, այս կամ այն պատրուակով, թող խղճահարութիւնն ունենան գոնէ արգելք չհանդիսանալու որ բարեսէր ժողովուրդը լայնօրէն աջակցի հայ որբին, հայ գաղթականին, հայ աշխատաւորին օգնող Հայկական ընդհ. Միութեան»։

Խոստովանինք որ նոր գոց եղած բառեր են վերջին բացատրութիւնները — մենք ստորագծեցինք — եւ այս կէտէն ալ սկսինք պատասխանել։

Այսինքն, մեր մասին լուսաբանել հանրութիւնը։ Անշուշտ ակնարկը ամբողջովին մեզի չի վերաբերիր։ Բայց մենք մեր մասին խօսինք ճակատ ճակտի։

Մենք չենք ծածկած մեր մտածումները Բարեգործականի լաւ կամ գէշ գործերու մասին, եւ այնպէս ալ պիտի շարունակենք, բարեկամ նկատեն մեզ թէ թշնամի։

Ամէն պարագայի մէջ, կը կարծենք թէ մեր սրտաբաց, անշահախնդիր, եւ երբեմն ալ բուռն պայքարը շատ աւելի օգտակար է ժողովուրդին շահերուն համար։ «Հայ որբին, հայ գաղթականին, հայ աշխատաւոր»ին համար, ինչպէս կը գրէ Ընդհ. Տնօրէնութիւնը, բառերը բերնէն թափթփելով։

Հարց է հիմա,— ինչո՞ւ պակսած են Բարեգործականին հասոյթները։ Աւելին — ինչո՞ւ «գաղջ վերաբերում» կը ցուցնեն Միութեան անդամներն ու համակիրները։

Փա՛ռք Եհովային, անոնք չեն կարդար ոչ-համակիրներու թերթերը, որպէսզի ազդուած ըլլան։ Կարդան իսկ, չեն փոխեր իրենց գաղափարը, քանի որ համոզուած են թէ քննադատողներուն նպատակն է... կործանել Բարեգործականը։

Զեկոյցը անուղղակի ակնարկ մը կը սահեցնէ այս առթիւ։ «Գաղջ վերաբերումը» կը գտնէ «զուցէ այն ըմբռնումին մէջ թէ Միութիւնը հարուստ է եւ իր սեփական միջոցներն ունի»։

Կը կարծենք թէ անտեղի է ենթադրութիւնը։ Բարեգործականի անդամ եւ համակիր ըլլալ եւ չգիտնալ անոր դրամական կացութիւնը, ելքն ու մուտքը, տրամադրելի եկամուտին չափն ու աղբիւրները,— կը նշանակէ գանձանակը դրամ նետել եւ չհետաքրքրուիլ։ Կը նշանակէ չհաւատալ Բարեգործականի ոչ կոչումին, ոչ ալ արժէքին։

Մենք այդքան երբեւէ կամ անգիտակից չենք ուզեր տեսնել Միութեան անդամներն ու համակիրները, եւ կ'ենթադրենք թէ աւելի հիմնաւոր պատճառներ կան ուծանալու եւ ընկրկելու։ Մանաւանդ Ամերիկայի մէջ, որ գլխաւոր ոսկեհանքն է։

Բայց, մեր գործը չէ պրպտել այդ պատճառները։ Ընդհանրապէս, գժգոհ կամ իրազեկ անդամներուն կ'իյնայ լուսաբանել ասպարկութիւնը, բուն իսկ Միութեան բարիքին համար։ Թէկ ալ այն երախտագէտ մամուլին, որ «իւրովսանն» կը ծառայէ Բարեգործականին, փոխան..., ազգի կամ բաժանորդութեան։

Իբրեւ աւելի մօտ ժողովրդական խաւերուն, եւ իբրեւ մէկ երկայացուցիչը անոր ցաւերուն եւ շահերուն, պարզենք մեր խոցածը միայն։

Գիտնալով մէկտեղ որ, խիճ մը չպիտի խախտի տեղէն։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԱՐՑՈՒՄԻ ՄԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

«Հայրենիք» (3 յունուար).

— «Եթէ խորհրդային իշխանութեան փլուզումին եւ այդ առթիւ կարմիր բանակի փախուստին հետեւանքով Հայաստան կարող է նորէն ենթարկուիլ Թրքական յարձակումիմը, այսինքն՝ եթէ 1918ի ողբերգական պատմութիւնը կարող է կրկնուիլ, մի՞թէ աւելի լաւ չէ որ արտասահմանի տարագիրները հոն չղրկենք եւ զանոնք ալ նորէն չդնենք կրակին բերանը։

Այս հարցումն ընողները նախ եւ առաջ կը մոռնան, որ որքան աւելի շատ հայ ըլլայ Հայաստանի մէջ, այնքան աւելի պիտի զօրանայ հայութիւնը հոն եւ այնքան աւելի ուժեղ դիմադրութիւն պիտի կարենայ ցոյց տալ՝ Թրքական յարձակման մը պարագային։ Հետեւաբար, *ազգային* գերագոյն շահերը կը պահանջեն որ որքան հնարաւոր է մեծ թիւով Հայեր արտասահմանէն Հայաստան երթան

Միւս կողմէ՝ պէտք է նկատի ունենալ, որ մեր տարագիրները արտասահմանի մէջ ազգային պահպանման տեսակէտով ապահով չեն երբեք եւ վաղ թէ ուշ կորստեան են դատապարտուած։ Մինչդեռ Հայաստան փոխադրուելով՝ անոնք ազգայնօրէն շատ աւելի հաստատուն գետնի մը վրայ պիտի ըլլան եւ հայ պիտի մնան։ Մայր հայրենիքի մէջ մեր տարագիրները չպիտի ենթարկուին ապազգայնացման վտանգին, որ ֆիզիքական փճացման վտանգէն նուազ մտահոգիչ չէ հայկական ազգային տեսակէտով։ Ու եթէ հայը պիտի մեռնի օտարութեան մէջ, աւելի լաւ է որ մեռնի իր մայր հայրենիքի հողին վրայ։

Վերջապէս, պէտք է նկատի ունենալ, որ Թուրքերու կողմէ նոր յարձակման եւ կոտորածի վտանգին իրական ուժն ու չափը կախուած են բազմաթիւ պայմաններու դասաւորութենէն, որուն ամբողջական պատկերը առաջուընէ դժուար է, անկարելի է մօտաւորապէս իսկ ուրուագծել։ Դէպքերը կարող են այնպէս դասաւորուիլ, որ ոչ ոքի մտքէն իսկ չանցնիր այժմ, հետեւաբար կարող է պատահիլ նոյնիսկ, որ հայ ժողովուրդը նոր կոտորածի մը վտանգին ի սպառ չենթարկուի այլեւս։

Եթէ մենք շարունակ վատթարագոյնի խօսքը կ'ընենք՝ հայ ժողովուրդին սպառնացող Թրքական վտանգի մասին աճազանգը հնչեցնելով, այդ դեռ չի նշանակեր, թէ վատթարագոյնը անպատճառ, անպայման տեղի պիտի ունենայ։ Վատթարագոյնը միշտ ի մտի ունենանք, որպէսզի ազգովին լաւագոյն կերպով պատրաստուինք գալիք դէպքերու համար։ Իսկ մեր պատրաստութիւնները շատ թերի պիտի ըլլան, եթէ ամէն ճիգ չթափենք զօրացնելու Հայերու թիւն ու ուժը Հայաստանի մէջ։»

ՌՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ նորէն ձերբակալելով բանտարկեց Սէմանեան կարապետը, որուն արգիլուած էր Ֆրանսա բնակիլ եւ որ պրպտումներ կը կատարէր իր ընկերներու... գրպաններուն մէջ։

ՏԵՍՈՒՆԵՆ մեզի կը գրեն թէ վերջին պայթիւնի երեք զոհերէն մէկը Հայ չէ, ինչպէս գրած էր «Իւմանիթէ»ն, այլ ալպանացի ցոյն մը, որուն անունը հնչումով, շատ կը նմանի հայկականին Մաթէո *Անթոնիա*, ոչ թէ Անտոնեան)։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՏԵՍԱԿԷՏԸ ՄԵՐԺՈՒԵՑԱՒ 1507Ի ԴԷՄ 2066 ՔՈՒԷՆՈՎ

Ընկերվարական մեծ համագումարը, որ հրաւիրուած էր լուծելու համար կառավարութեան մասնակցելու փշոտ խնդիրը, բացուեցաւ շաբաթ օր եւ վերջացաւ կիրակի գիշեր։

Բուռն վիճաբանութիւններէ յետոյ, որոնց մանրամասնութիւնները պիտի հաղորդենք առանձին, ժողովը 1507ի դէմ 2066 քուէով, այսինքն 559 ձայնի առաւելութեամբ մերժեց մասնակցութեան տեսակէտը։

Ահա մեծամասնութեան բանաձեւը.

— Համագումարը կը յայտարարէ թէ 1. Հաւատարիմ պիտի մնայ կուսակցութեան Սահմանադրութեան, 2. թէ կը վաւերացնէ Ազգային Խորհուրդին 1929 հոկտ. 28ի եւ 29ի որոշումը։ 3. թէ կուսակցութիւնը միշտ պատրաստ է ստանձնելու իշխանութեան պատասխանատուութիւնը, ըլլալ առանձին, ըլլայ կառավարութեան մեծամասնութեան և ղեկավարութեան հետ, իր կողմէ ընտրուած ընկերվարական նախարարներով եւ իր յատուկ դրոշմը կրող ծրագիր մը կիրարկելու համար։ Իսկ ինչ կը վերաբերի ընկերվարականներու հաւանական մասնակցութեան խառն կառավարութեան մը, այդ գաղափարը նախ և առաջ պէտք է մէկդի դնել ներկայ երեսփ. ժողովին համար, իսկ կարելի է նկատի առնել միայն «բացառիկ հանգամանքներու» մէջ, պայմանաւ որ վճռապէս իբր այդ ընդունուին կուսակցութեան գերիշխան մէկ ժողովին՝ համագումարին կամ Ազգ. խորհուրդին կողմէ։ Վերոյիշեալ երկու պարագաներուն համար, այդ ժողովը ինք պիտի նշանակէ կուսակցութեան ներկայացուցիչները՝ կառավարութեան մէջ։

.˙. Համագումարին ներկայ էին Պ. Վանտէրվէլտ եւ տը Պրուքէր (Պելճիքա), Մոտիլիանի (Իտալիա), Ատլէր (Աւստրիա) եւ ուրիշ բազմաթիւ ընկերվարական գործիչներ եւ կիններ։

Սկսան գործադրել եւ ճզել

Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ.— *Խ. Միութեան կեդր. Գործադիր կոմիտէին նախագահութիւնը որոշեց հրաւիրել գիւղական խորհուրդները՝ հաւաքական գիւղատնտեսութեան շարժումին գլուխն անցնիլ եւ վերակազմել իրենց ամբողջ գործունէութիւնը, լաւագոյն ձեւով վարելու համար հաւաքական հողագործութիւնը։ Խորհուրդները իրաւունք պիտի ունենան իրենց տրամադրութեան տակ պահելու բոլոր հողերը եւ հսկելու ցորենի մթերման եւ պետութեան հանդէպ եղած ուրիշ պարտականութեանց գործադրութեան։ Գիւղական խորհուրդը պէտք է դիւրացնէ չքաւոր եւ միջակ դասու գիւղացիներու մուտքը հաւաքական գիւղատնտեսութեան մէջ, եւ փակէ դուռները ունեւոր գիւղացիներուն (կուլակ) առջեւ։ Տրուած որոշման համաձայն, գիւղական խորհուրդները պարտաւոր են նոր ընտրութիւններ կատարել, եթէ իրենց անդամները կը մերժեն անցնիլ հաւաքական գիւղատնտեսութեան գլուխը։*

.˙. Վերջին լուրերու համաձայն, արդէն կը գործադրուի նոր որոշումը։ Տվէրի, Տոնի, Տոնէցի, Օտէսայի շրջաններէն հասած պաշտօնական լուրերու համաձայն, հինգշաբթի օր, հարիւրաւոր ունեւոր գիւղացիներ վռնտուեցան իրենց հողերէն, առանց այլ եւ այլի։ Դիմադրութեան պարագային, Չեկային գործակալները կը միջամտեն անմիջապէս։ Յունուար 25ին, Ուկրայնայի մէկ գիւղին մէջ, 12 գիւղացիներ մահուան դատապարտուեցան, դիմադրած ըլլալով։

Հնդիկներու անկախութեան պայքարը

Համաձայն Լահորի համագումարին որոշման, կիրակի օր Հնդկաստանի բոլոր մասերուն մէջ տօնուեցաւ անկախութեան օրը։ Ամէնէն մեծ ցոյցը տեղի ունեցաւ Պոմպէյի կեդրոնին մէջ։ Ազգային դրօշը պարզուեցաւ եւ «կեցցէ՛ յեղափոխութիւնը» աղաղակներ արձակուեցան։ Զանազան արարողութեանց ընթացքին, ճառախօսները հրաւիրեցին ժողովուրդը շարունակել պայքարը առանց դադարի եւ առանց բռնութեան, ազատելու համար երկիրը օտար տիրապետութենէ։ Արարողութեան նախագահեց Պ. Փաթէլ օրէնսդիր ժողովին նախագահը, որ յորդորեց ներկաները պատրաստուիլ մեռնելու հայրենիքին համար։

.˙. Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, ազգայնական ցոյցերու ընթացքին, մօտ 300 համայնավար բանուորներ կարմիր դրօշակներով յարձակեցան այն ամպիոնին վրայ ուր կը գտնուէին ազգայնական կուսակցութեան գլխաւոր ներկայացուցիչները։

Ցուցարարները փորձեցին վար առնել ազգային դրօշը, անոր տեղը դնելու համար կարմիրը։ Բուռն խառնաշփոթութիւն մը ծագեցաւ եւ հարկ եղաւ օգնութեան հասնիլ քանի կիներու, որոնք ամպիոնին վրայ կը գտնուէին։ Համայնավարները յաջողեցան տէր դառնալ ամպիոնին եւ մէկը բուռն ճառ մը խօսեցաւ Կանտիի դէմ զոր ամբաստանեց իբրեւ կուսակից չափաւոր ծրագրի մը։ Ոստիկանները ցրուեցին կարմիրները եւ ազգային ցոյցը շարունակուեցաւ մեծ ոգեւորութեամբ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ ԺԹ.

Պ. Եղիշէ Փափազեանի միջոցաւ Պիսէթր-Փորթ տ'Իթալիի հայրենակիցներէն հաւաքուած	940.—
Հրանտ Մայիսեան	20.—
Panhard-Levasseur ինքնաշարժի գործարանի աշխատաւորներէն	110.—
St. Rambert d'Albonի հայրենակիցներէն	336.—
Հայկուհի Փէհլիվանեան, Վիէն	50.—
Գումար	1456.—
ԺԸ. ցանկին գումարը	19,405.65
Ընդհ. գումար	20,861.65

.˙.

ՆՈՐ ՀԱՍԱԾ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ

ՇԱՏ ՏԽՈՒՐ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵՆ ԹՈՒՐՔԻԱ ՄՆԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ

ՀԱԶԱՐ ՀՈԳԻ ԱՆՕԹԻ ԾԱՐԱՒ ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՄԷՋ

Պէյրութի «Ազդակ»ին մէջ կը կարդանք (15 Յունուար).

— «Անցած շաբթուան ընթացքին Հալէպ հասած են վեց գաղթականներ, որոնք Խարբերդի Հիւսէյնիկ գիւղէն ուղղակի ճամբայ ելած են Հալէպ։ Այս վեց գաղթականները եւս, ճամբան, նախորդներու պէս կողոպտուած են եւ շատ թշուառ վիճակի մէջ հազիւ Հալէպ հասած։ Թուրքիայէն սուրիական սահման հասնող վերջին գաղթականներն են ասոնք, որոնց տուած տեղեկութեանց համաձայն, դեռ հազար հոգի կը մնան Խարբերդի մէջ։ Անոնք պատրաստուած են մեկնիլ, սակայն նիւթական միջոցներէ զուրկ ըլլալով, վերջին ծայր անօթի եւ թշուառ վիճակի մէջ, ստիպուած են մնալ հոն։ Նմանապէս այս վերջին եկող գաղթականները կը պատմեն որ իւրաքանչիւր գիւղի մէջ քիւրտ եւ թիւրք պէյերու եւ աղաներու մօտ դեռ բազմաթիւ կիներ եւ աղջիկներ կան, որոնք ստրուկի կեանք մը ունին եւ կը հիւծին օրէ օր։

Գաղթականներու խնամատարական մարմինը, ինչպէս նաեւ ազգային բոլոր վերին շրջանակներն ու քաղաքական կուսակցութիւնները պէտք է մտածեն Թուրքիա մնացած եւ բնաջնջման դատապարտուած մեր բեկորներու փրկութեան մասին, որոնք նիւթական ամէն միջոցէ զրկուած են։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՔՐԷՏԻ Ֆոնսիէի յունուար 15ի վիճակահանութեան մէջ 50,000ական ֆրանք շահեցան 1886ի պարտաթուղթերէն թիւ 101.466ը եւ 1903իններէն 426,487ը. 100,000 ֆրանք շահեցաւ 1911ի պարտաթուղթերէն թիւ 189,981 եւ 5000 ֆրանք՝ թիւ 39,437ը։

ՎԻՐԳԻԼԻՈՍԻ ծննդեան երկու հազարամեակին առթիւ, նամականիշներու գեղեցիկ շարք մը պիտի հրատարակուի Իտալիոյ մէջ։ Ականաւոր արուեստագէտներ նմոյշներ կը պատրաստեն արդէն։

ԹՈՒՐՔ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐՈՒ համար կազմակերպուած դասընթացքէն շրջանաւարտ եղան քսան հոգի՝ անգլիերէնի եւ քսան հոգի՝ գերմաներէնի համար։ Այժմ իտալերէնի դասընթացք մը պիտի բացուի։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ ընդհանուր դատախազ Ահմէտ Սապրի պէյ ձերբակալուած է կաշառակերութեան ամբաստանութեամբ։ Մօտ օրէն պիտի դատուի։

ОРГАН ЗАКАВКАЗСКОГО ТЕРРИТОРИАЛЬНОГО БЮРО ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА ВКП(б)

ЗАКАВКАЗСКАЯ КОММУНИСТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАКАВКАЗСКИЙ РАБОЧИЙ

№ 28, 29, 30 (1928 г.)

ЗАКАВКАЗСКИЙ РАБОЧИЙ ВЫХОДИТ ЕЖЕДНЕВНО, КРОМЕ ПОНЕДЕЛЬНИКА И ДНЕЙ ПОСЛЕ ПРАЗДНИКОВ

Адрес редакции: Тифлис, Ольгинская, 15. Телефон 23-60.

Открытое письмо Закавказского Крайкома ВКП(б) ко всем членам партии

Закавказский Крайком ВКП(б) считает своевременным обратиться ко всем членам партии с открытым письмом, в котором изложить свое отношение к ряду вопросов, выдвинутых в последнее время в связи с обсуждением в партии вопроса о внутрипартийном положении.

Крайком считает, что в настоящее время, когда партия приступила к широкой самокритике, когда в ряде организаций развернулась борьба с бюрократическими извращениями, когда в партии обсуждаются вопросы о путях развития нашего хозяйства, о темпах индустриализации, о борьбе с правой опасностью, — в такое время необходимо, чтобы каждый член партии, каждая партийная организация имели ясное представление о том, что происходит в партии, какие вопросы выдвигаются на обсуждение, какие решения принимаются по этим вопросам.

Крайком считает, что

ՅԱՂԴՅՈՒՍԻՆ ՎԱՍԿԱ

Բ.

— Ի՞նչ փոխ էիր, Վասկա, ինձնից, որ ինձ չէիր ասում ամբողջ ճշմարտությունը։ Ես քեզ ինչպե՞ս կարող էի օգնել, եթե դու ինձ չէիր ասում ամեն ինչ։ Ես քեզ ինչպե՞ս կարող էի պաշտպանել, եթե դու ինձ չէիր ասում ամեն ինչ։ Ես քեզ ինչպե՞ս կարող էի ազատել, եթե դու ինձ չէիր ասում ամեն ինչ։

Վասկան, գլուխը կախ, լուռ էր։ Նա ամաչում էր իր արածից, ամաչում էր իր ստից, ամաչում էր իր վախկոտությունից։ Նա ամաչում էր, որ Յաղդյուսինը ստիպված էր իրեն ասել այդ խոսքերը։

— Ես ուզում եմ իմանալ, թե ինչպե՞ս ես դու ինձ պատկերացնում։ Ես քո ընկերը չե՞մ, թե՞ ես քո թշնամին եմ։ Ես քո ընկերը չե՞մ, թե՞ ես քո թշնամին եմ։ Ես քո ընկերը չե՞մ, թե՞ ես քո թշնամին եմ

Հնդկաստանէն հասած վերջին լուրերու համաձայն, կացութիւնը օրէ օր կը ծանրանայ, մանաւանդ որ Թագուն հակամարտութիւն կը տիրէ Հնդիկներու եւ իսլամներու միջեւ: Արդէն իսկ երեւանհանուած են զէնքի եւ պայթուցիկի մթերանոցներ:

Խիստ խուզարկութիւններ կատարուեցան կալկաթայի հիւսիսային թաղերուն մէջ եւ բռնուեցան մեծ քանակութեամբ ռումբի կաղապարներ, պայթուցիկներ, հրազէններ եւ դաշոյններ, ինչպէս եւ շատ մը յեղափոխական թռուցիկներ, որոնք բռնութեան եւ ապստամբութեան կը հրաւիրեն ժողովուրդը:

Երեք երիտասարդներ՝որոնց երկուքը գիտութեան ուսանող՝ ձերբակալուած են: Ուրիշ լուրի մը համաձայն, արդէն իսկ ռումբով յարձակում կատարուած է գիւղի մը վրայ:

*** Հնդկաստանի փոխարքան յունուար 25ին ճառ մը խօսելով յայտարարեց.

— Կը ստանձնեմ բովանդակ պատասխանատուութիւնը անցեալ հոկտեմբերին ըրած յայտարարութիւններուս՝ Հնդկաստանի նոր Սահմանադրութեան մասին: Մնաց որ, այդ յայտարարութիւններս ուրիշ բան չեն, եթէ ոչ հաստատումը բրիտանական քաղաքականութեան հանդէպ Հնդկաստանի: Ակնհրեւ է որ Հնդկաստան կը պահանջէ գաղթապետութեանց յատուկ Սահմանադրութիւն մը եւ կ'ուզէ ազատագրուիլ բրիտանական հակակշիռէն իր ներքին գործերուն վրայ: Այդպիսի քաղաքականութիւն մը, սակայն անվիճելի դժուարութիւններ կը յարուցանէ եւ ծրագրուած խորհրդաժողովին նպատակն իսկ է զանոնք հարթել: Խորհրդաժողովի թուականը որոշուած չէ տակաւին, բայց շուտով կ'որոշուի, երբ կարգ մը տեղեկութիւններ հասնին: Նկատի առնելով գործին կարեւորութիւնը, կը յուսամ թէ Մեծն Բրիտանիոյ վարչապետը միջոց պիտի գտնէ անձամբ նախագահելու այս ժողովին:

Խնայողական պայքարը Թուրքիոյ մէջ

«Թայմզ»ի Պոլսոյ թղթակիցը պարզելով Թուրքիոյ մէջ բացուած խնայողական պայքարը, կը պատմէ թէ Մ. Քէմալ իր բոլոր զգեստները, կօշիկները, հագուստ կապուստի վերածելէ ուրիշ ամէն բան շինել տուած է տեղական ապրանքներով:

Նոր տարուան առթիւ տրուած պարահանդէսի մը մէջ, զուլխէն մինչեւ ոտքերը հագուած էր Թրքական ապրանքներով: Ուրիշներ ալ կը հետեւին այս օրինակին: Ու թէեւ կառավարութիւնը կը ժխտէ, բայց այս պայքարին հետեւանքը պիտի ըլլայ պօյքոթ օտար կերպասի դէմ: Մանաւանդ այս ուղղութիւն կ'ընծայուի կնոջական արդուզարդի խնայողութեան համար:

Ֆէմինիստ Թրքուհիները անքնդհատ խնայողութիւն կը քարոզեն:

Կիներէն կը խնդրուի նոր հագուստներով չերեւալ էնկիւրիի եւ Պոլսոյ պարահանդէսներուն մէջ:

Մահափորձ Պ. Գէորգ Իփէքեանի դէմ

Եգիպտոսէն հասած վերջին թղթակցութիւնները կը տեղեկանանք թէ Սամսունցի երուանդ Ֆրնտրգլեան յունուար 16ին Աղեքսանդրիոյ մէջ դանակով վիրաւորած է ծխախոտի ծանօթ գործարանատէր Պ. Գէորգ Իփէքեանը:

Այս վերջինը ժամը 11.30ին Իսթըրն ընկերութենէն դուրս կ'ելլէր, երբ Ֆրնտրգլեան մօտեցաւ Պ.Իփէքեանի եւ բանավէճի բռնուեցաւ անոր հետ:

Թերթի մը համաձայն, Ֆրնտրգլեան կը պահանջէր որ պաշտօնի կոչուի ծխախոտի գործարանին մէջ, սակայն Պ. Իփէքեան մերժեց: Ասոր վրայ Ֆրնտրգլեան զրպանէն դաշոյն մը հանելով մխեց անոր կոկորդը: Չէնքը մօտ 30 սանթիմեդր խրեցաւ քնարեր շնչերակին եռեւ, լայն վէրք մը ապաջ բերելով: Յարձակումը այնքան արագ եղաւ, որ ներկաներէն ոչ ոք ժամանակ ունեցաւ միջամտելու:

Ոճրագործը քիչ մնաց բզիկ-բզիկ պիտի ըլլար բազմութեան կողմէ, սակայն ոստիկանները հասնելով ձերբակալեցին զայն եւ ձեռնակապերով ոստիկանատուն տարին: Պ. Իփէքեան, որ առատ արիւն կորսնցուցած էր եւ կեանքի նշան ցոյց չէր տար, դարմանուելէ յետոյ սթափեցաւ եւ փոխադրուեցաւ եւրոպական հիւանդանոց: Վիրաւորին վիճակը բաւական ծանր է, բայց լոյս կայ զայն փրկելու:

Ոճրագործը յոռի անցեալի տէր դատապարտեալ մըն է:

Ծոյլը բանակին վրայ դրած է

Փրիմօ տէ Ռիվէրա, Սպանիոյ դիկտատորը գեկոյցով մը կը յայտարարէ թէ՝ ինք բանակին եւ նաւատորմին կողմէ պաշտօնի կոչուած ըլլալով, կ'ուզէ գիտնալ թէ իր իշխանութիւնը կը վայելէ՞ միեւնոյն վստահութիւնը: «Դիկտատորութիւնը զինուորական շարժումի մը հետեւանքն էր: Արդ, ժողովուրդի բաղձանքներուն թարգմանն ըլլալով հանդերձ, պիտի ենթարկուինք գօրականներու որոշման: Զօրավարները քննութիւն կատարելէ յետոյ, պէտք է ժողով գումարեն Մատրիտի մէջ, եւ յայտնեն իրենց որոշումը: Եթէ վարչապետը չի վայելեր բանակին եւ նաւատորմին վստահութիւնը, անմիջապէս հրաժարական պիտի տայ Թագաւորին»:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԵՐՈՎԴԻՍԻ ժամանակէն մնացած քարադամբաններ երեւան հանուեցան Երուսաղէմի մէջ, եբրայական հավաքատեղիի շրջանները: Դամբարաններուն վրայ կան եբրայական եւ յունական արձանագրութիւններ: Գտնուած են նաեւ խեցեղէններ որոնք կը պատկանին Երուսաղէմի երկրորդ կործանման շրջանին (Ն. Ք. 130):

ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ Ալ սկսած են պակսիլ ծնունդները, հակառակ բազմանդամ ընտանիքներու ընծայուած պետական աջակցութեան: Անցեալ տարուան մարդահամարը կը ցուցնէ 3 առ 100 նուազում ծնունդներու մէջ: Աժունութեանց թիւը գրեթէ անփոփոխ է, իսկ մահերը աւելցած են հարիւրին 3.3: Վիճակագրութիւնը ցոյց կուտայ. — Ծնունդ 1,035,868, այսինքն 32.698 նուազում. ամուսնութիւն՝ 284,693 (413 հատ նուազած). մահ՝ 660,716 (21,898 աւելցած): Ծնունդներու թիւը մահերէն աւելի է 375,152, ինչ որ կը նշանակէ 14 առ 100 նուազում,բաղդատելով նախընթաց տարուան հետ:

Հ. Յ. Դ. ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Հ. Յ. Դ. Եւրոպայի կեդր. կոմիտէի նախաձեռնութեամբ, փարիզի մէջ կը բացուի Հ. Յ. Դ. դպրոց մը, հետեւեալ ծրագրով.—

ՆԻՒԹԵՐ	ԴԱՍԱԽՕՍՆԵՐ
Հ.Յ.Դ. Ծրագրի պարզաբանում	Ա. ԳԻՒԼԱՆԴԱՆԵԱՆ
Հ. Յ. Դ. Պատմութիւն	ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ
Պատմ. մատերիալիզմը և անոր քննադատութիւնը	ԱՇՈՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ
Քաղաք. կուսակցութիւններ	ԼԵՒՈՆ ՄՕՋԵԱՆ
Կազմ. կանոններ	Ս. ՏԷՐ-ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ
Պատմութիւն ընկերվ. Միջազգայիններու	ՄԿՐՏԻՉ ԵՐԻՑԱՆՑ
Դաշնակցութեան քաղաքական ուղեգիծը	ԱՇՈՏ ԱՐՇՐՈՒՆԻ
Պետական իրաւունք	Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ
Հայկ. Դատի դիւանագիտական պատմութիւնը	ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ
Քաղաք. տնտեսագիտութիւն	ՍԵԴՐԱՔ ՍԱՍՈՒՆԻ

Դպրոցին բացումը կը կատարուի վաղը Չորեքշաբթի ժամը 9ին, փլաս տ'Իթալի, 0 ֆլէր տը Լիւնի վերնայարկը:

Դպրոցի բացման կը հրաւիրուին ոչ-ուսանող ընկերներ եւս:

Դասաւանդութիւնները կը սկսին Երեքշաբթի Փետր. 4ին եւ տեղի կ'ունենան Chope Parisienneի վերնայարկը, 61 Rue des Ecoles, (Մէթրօ՝ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ) շաբաթը երկու անգամ, Հինգշաբթի եւ երեքշաբթի, երեկոյեան ժամը հիշդ 8.45ին, կը տեւեն երեք ամիս:

Հ. Յ. Դ.
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷ

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒԻՆ ՀԱՄԱՐ

ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ ՀԱՒԱՔՈՒՄ

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի փարիզի վարչութիւնը ձեռնարկած ըլլալով հագուստներու հաւաքման, կը խնդրուի տրամադրելի հագուստները յանձնել հետեւեալ հասցէներուն, փութով դրկուելու համար Սուրիա:

Ցանձումը կարելի է կատարել

ՈՒՐ. ՇԱԲԱԹ եւ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ:

Պէլվիլի Թաղամասին համար. տիկ. Սուրբլուսեանի, 1bis Passage Kuszner.

5րդ եւ 6րդ Թաղամասերու համար (Սէն Միշէլ).— տիկ. Դերձակեանի կամ Օր. Ֆէրմանեանի, Hôtel du Sénat.— 7 Rue de Tournon.

Անիէդի եւ Պուա - Քոլոնպի շրջանի համար.— 98 Rue du Chambart Պր. Ազամ յովհաննէսեանի, 2 Rue Victor Hugo Գառնիկ յովհաննէսեանի:

Պէքոնի համար.—Օր. Ս. յակոբեանի, 7 Rue de Strasbourg, Asnières.

Շավիլի համար.— 13 Avenue Ville d'Avray, Chaville.

Վարչութիւն

Հայրենակիցներ եւ բարեկամներ սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն մուշի խասգիւղցի Գիւղացի ԴԱՍՊԱՐ ՓԱՐԻԶԵԱՆի մահը՝ որ տեղի ունեցաւ յունուար 25ին Սէնթ'Էթիէնի Bellvue հիւանդանոցին մէջ: Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին:

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Սէն Շամոնի վարուժան խումբը իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ այրի տիկին Նոյեմզար ցարութիւնեանի եւ զաւակներուն, ինչպէս նաեւ իր պարագաններուն ընկ. Մխիթար ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆի մահուան առթիւ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ո. Մ.ի Լիոնի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը՝այսօրերեքշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, 3րդ Թաղապետարանի ժասենադարանի սրահը: Կարեւոր օրակարգ:

ՏԱՐՕՆ-ՏԻՐՈՒԹԵՐԱՆի Հայր. միութեան Ֆրանսասի կեդրոնական վարչութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր մասնաճիւղերը մասնակցելու պատմ. ժողովի, որ տեղի կ'ունենայ փետրուար 2ին կիր. ժամը 2ին Մարսէյլի մէջ, Պատգամաւորներէ կը խնդրուի ներկայանալ վկայագիրով եւ միասին բերել անդամացանկերը եւ հաշուեկշիռ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռուի ջմշկածակի խատիշար գիւղէն Գոյար եւ կիւլիստան Թոմասեանները որոնք 1915ին Խարբերդի Աշուան գիւղէն տարագրուած են Հալէպ: Հալէպի գրաւումէն առաջ Արաբներու կողմէ դրկուած են Ժօտակայ գիւղերը հողային աշխատանքի համար:

Իրենց ողջ կամ մեռած ըլլալուն մասին ձշգրիտ լուր տուողին 100 ֆր. նուէր: Իրենց մօր Թաղիկի, եղբօր՝ Պապօի եւ քրոջ՝ Սրբուհիի հասցէն 20 Rue Beauséjour, Sarcelles (S. et O.) France: կը խնդրուի սուրիահայ ԹերԹերէն արտատպել:

— Սեբաստիոյ Գանդալ գիւղէն Մարիամ Յովսէփեան կը փնտռէ իր հօրեղբօրորդին Գաբրիէլ Վարդապետեան որ 1928ին կը գտնուէր Ամերիկա հետեւեալ հասցէին՝ 214 E. 25. B. Street, N. Y. City, U. S. A.: Իմացնել՝ Haroutun Arslanianի, Ecluse de la Folie, Ghalette. (Loiret). France.

կը խնդրուի ամերիկահայ ԹերԹերէն արտատպել:

— Ցաբեթ ցակոբեան կը փնտռէ իր հայրը Պիթլիսցի սիմոն ցակոբեան եւ իր մօրաքոյրը՝ պողչաձի Մուշեղի կինը Շամաս եւ իր զաւակը Աբիսողոմ: 1914էն ի վեր որ եւ է լուր չկայ իրենցմէ: Իմացնել՝ Hapet Agopianի 4 Rue des Deux Avenues, Paris (13e):

կը խնդրուի սուրիահայ ԹերԹերէն արտատպել:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Վիլֆրանշ, Յ. Ե.—	35,
Մարսէյլ Յ. Մ.—	35,
Սէն Լօրէն, Յ. Տ.—	140,
Նիս, Յ. Մ.—	100,
Թարար, Գ. Մ.—	35,
Ֆրանքֆուրթ, Ա. Վ.—	275,
Մարսէյլ Ա. Գ.—	70,
Լա Կոտինիէռ, Գ. Հօմ.—	350,

ԳՏՆՈՒԱԾ ԹՂԹԱՊԱՆԱԿ

Անիէռ Պուա-Քոլոնպի մէջ մէկ ամիս առաջ գտնուած է Թղթապանակ մը (մէջը դրամ կայ): Մանրամասնութիւններու համար դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան:

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՍԱԿԱՐԱՆ

27 Յունուար 1930

ԴՐԱՄՆԵՐ			ֆր.
Սթերլին,		L. St.	123.90
Տոլար,		Dollar	25.46
Մարք	100	Mark	608.25
Թրք. Թղթ.		L. Trq.	11.95
Թրք. ոսկի		» » or	110.60
Մէճիտիէ		Médjidié	8.67
Լէվա	100	Léva	17.60
Տրախմ	»	Drachme	32.20
Լիր	»	Lire	132.65
Պելժ. ֆր.	»	Fr. Belge	70.60
Զուից.	»	Fr. Suisse	492.25
Լէյ	»	Leï	14.95

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ.ֆր.ֆոնս. I Cr. Fonc. Eg.	2060.—	
» II »	1525.—	
» III »	1510.—	
Թուժելի երկթղ. Lots turcs	79.—	

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet և Anvers Autobus
Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւնները ցատուկ յարկաբաժին վէներական եւ Մորթի հիւանդութիւններու ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանուին: Արեան, մորթի, ջղային, Արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԿՈՉ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՄԱՍԻՍ ԳՕՉԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒ

57A Rue Nationale, MARSEILLE

ՏՕՔԹ. Յ. ՓԻԹԻԽԵԱՆ

30 Ave. de Bellevue, CHAVILLE (S. et O.)

Թրամուէյ Թիւ 1, շոգեկառք՝ կաւ Մոնփարնաս
ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԱՅ ներքին, վէներական և մորթի հիւանդութիւններ
Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ՝ ամէն օր ժամ. 10—13 և 15—20 և ժամադրութեամբ

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLE
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը ընդունի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Ազգ. գէտը կ'ընդունի Դշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, Քիմ. կորդի ու ռահանի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը մը 2—3, ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19,

Columbia ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԻԱՅՆ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՔՈՎ

Կը ծախուին հայկական եւ կովկասեան երգերու, պարերու եւ եղանակներու ODEON և COLUMBIA վաճառատան փլաքները: Ճոխ մթերք յունարէն և թուրքերէն փլաքներ: Ապառիկ ֆոնօներ ամիսը 45 ֆր. ամսավճար: Ձեր փոխարէն փլաքը պիտի գտնէք մեր մօտ:

56 Rue Piat, Paris (20) *Մէթրօ՝ Պէլվիլ, Թրամ. 26*

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1930ի Յունահայ տարեգիրքը (400 էջ, պատկերազարդ) ֆր., Տասը պատմուածքներ 7, Զգայատես կինը 5, Թիւրվալէ 3, Սթիլմոնտի քաղաքապետը 8, Իշխանուհի Մինգ Լեոնահայաստանի հերոսամարտը 10, Բաց նամակներ (Դ.Երգ 4, Քերթուածներ (Պ. Դուրեան) 5, Շրջիկ մատենան 15 ֆր., Յովակէնը12, Թէատրա 10, Վէնտիքթա 15, Կէս կոյսեր 2 հազուածնունդ 5, Երգարաններ 30, 15, 10, 6, 5, և 3 ֆր., Խօսակցութիւններ 10, 8, 6, ֆր., Սեռային Առողջապահ (կազմուած)30, Մանուկներու Առողջապահութիւն 10, 2, Զեռմամիզութիւն 2, Բժիշկի մը խրատները 3, ինչպէս ամէն տեսակ գիրք և հայկ. քարտ-փոստալներ, հատը կէս Փոստի ծախք չառնուիր: Պահանջեցէք գրացանկը:

Դիմել հետեւեալ հասցէին.— L. Mozian, 5 Rue Champlain,

ՕԹԷԼ "ԼԻՒՔՍ,, ԱԼԷՆՊԻ ՓՈՂՈՑ, ՊԷՅՐՈՒԹ

Տէր եւ Տնօրէն Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ

Հայկական այս պանդոկը հիմնուած է Պէյրութ, նոր եւ գեղեցիկ շէնքի մը մէջ բոլորովին մաքուր եւ հանգիստ կացարանով, մասնաւոր բաղնիքով եւ էլեքտրականութեամբ:

Իր անթերի սպասարկութեան, խիստ մաքրութեան, հանդուրժող պայմաններու շնորհիւ արդէն իսկ «ՕԹԷԼ ԼԻՒՔՍ»ը դարձած է Ամերիկայի, Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Մերձաւոր Հայ ճամբորդներու ժամադրավայրը: Հաճելի միջավայր, դիւրամատչելի գին:

ՄԱՐՕՆԷՅԼԻ ՆՕՏԱՐԱԿԱՆ ՄԸ

ՄՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հարկ եղած ուսուցչական կազմով, 90 Stanislas Torrents եկեղեցւոյ բակի շէնքին մէջ, վերսկսած է Նախակրթարանի դասաւանդութիւնը: Ծրանսերէնի համար հրաւիրուած է, երկար տարիներու փորձառութիւն ունեցող, Ֆրանսացի ուսուցիչ մը: Դասերը կը սկսին առաւօտեան 8.30ին եւ կը վերջանան կէսօրէ յետոյ ժամը 4ին: Ազգ. վարժ. ՙոնօրէն Աբոյեան

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ընկերակցութեամբ կամ առանձին վարձու է պանթէոնի մօտ կահաւորուած երկյարկանի ճաշարան մը: Ամէն գործի յարմար: Մանրամասնութիւններու համար դիմել Պ. ՊԱԼԵԱՆի, Restaurant Ararad, 24 Rue des Carmes, Paris (5e)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՈՒՀԻ

123 Bld. Sébastopol
Métro: Réaumur և St Denis
Միզանցքային, արեան, մորթի, վէներական հիւանդութիւններ. կ'ընդունի 2—8, աչքի, քիթի, կոկորդի, ականջի, 6—8 եւ կիրակի առաւօտեան

ԲԺՇԿ. եւ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿ
ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris
Մէթրօ՝ Beaugrenelle
Միզանցքի, փրոստատի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանսական կախտ: Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9: կիր. եւ տօն օրեր 10

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՈՒՀԻ

96 r. Rivoli, մէթր. Շաբ.էն: Աչքի եւ նոր մեթոտով դարմանում եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներական հիւանդութեանց (ֆրանկաստամիզ.) եւ վարիսի: Մանուածութիւն: Ճշգամիտ եւ արագ հրդակցութ. ամէն օր 9—12, կիրակի 9—12,

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN — Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration — Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930

29 JANVIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1173 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔ

ՄՇՈՒՇՆ ՈՒ ԿԻՐՔԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Տխուր, տաղտկալի քաշքշուք մըն է, տակաւին, Լոնտոնի հրդաժողովը:

Առաջին ժամանակի փոթորիկը պայթեցաւ երկուշաբթի օր, խորհրդակցութիւն մը կը կատարուէր պատուիրակութ[ի]ւնց պետերուն միջեւ, օրակարգի յարմար բանաձեւ մը [գտ]նելու համար:

[Ը]սե՞նք թէ օրակարգ չունի, տակաւին, Հինգերու ժողովը: կը վիճաբանին, կը ճառեն, գիշեր ցորեկ խորհրդակցու[թիւ]ններ կը կատարեն յունուար 21էն ի վեր:

[Օ]րակարգ չունին ոչ թէ անոր համար որ չեն գիտեր ի[ր]ենց յանձնուած պաշտօնը. այլ որովհետեւ ամէն մէկը իր [ձեռ]քին տեսակէտն ունի: Իրեն համար սրբազան սկզբունք- [ներ]. ինչպէս եւ յաւակնութիւններ, որոնք ուժգնօրէն կ'ընդ[դիմանա]ն հարեւանին կամքին կամ շահերուն:

[Ա]ւելի բաց խօսելով, հինգէն ոչ մէկը կ'ուզէ տեղի տալ: [Տ]եղը տալ միւսին: Եւ կը թուի թէ, եթէ մոգական բանա[ձեւ մ]ը չգտնուի, կամ հրաշք մը չգործուի, խորհրդաժողովը [աւել]ի շուտ պիտի յանգի սպառազինութեանց յաւելման, քան [նուա]զման:

[Ի]նչպէս գիտել տուած ենք, առաջին օրէն իսկ խուլ պայ[քար] մը կը տիրէ Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ: Երկուշաբթի [օ]րը կը խորհրդակցէին հինգ պետութեանց գլխաւոր պատուի[րակնե]րը. օրակարգի հիմնական կէտերը սահմանելու համար, [Մ]ուսոլինիի պատուիրակը պահանջեց որ անմիջապէս քննու[թեա]ն ենթարկուի Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի հաւասարութեան [խնդի]րը: Այս արդէն կը նշանակէր վիժեցնել ժողովը: Հարկ ե[ղաւ] շատ վարպետ ձեւ մը գտնել, չարիքը խափանելու համար: [Ֆրա]նսայի վարչապետը մէջտեղ դրաւ համագումար տա[րողու]թեան չափի խնդիրը: 1922ին, Ուաշինկթընի մէջ, [ա]ռաջին կարգի զրահաւորներու եւ օդանաւակիր նաւերու հա[մար] յատկացուած էր Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներուն՝ հարիւ[ր]5. Ճափոնի՝ հարիւրին 3.5, իսկ Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ՝ [1.75]: Արդ, իտալական պատուիրակը փորձեց օգտուիլ [այս] բանաձեւէն, միւս բոլոր նաւերուն համար եւս Ֆրանսայի [հետ] հաւասար իրաւունքներ ստանալու համար: Սակայն, [Անգ]լիոյ եւ Մ. Նահանգներու պատուիրակները միջամտեցին, [որպէ]սզի նոր փոթորիկ մը չծագի:

Երկար վիճաբանութիւններէ յետոյ, հանճարեղ գիւտ մը [առա]ջարկեց միջին ճամբաներու մարդը, Պ. Պրիան, որ յատկա[պէս] հրաւիրուած էր: Առաջարկեց խնդիրը քննել, հետեւելով [իւրաքա]նչիւր ներկայացնող պետութեանց այբուբենական կարգին: [Ա]նշուշտ այս գիւտը անճար միջոց մըն է, անելէն դուրս [գալու] համար եւ չի լուծեր ամբողջ թնճուկը: Ամէն պարա[գայի] մէջ, երեկ առտու ժողովը պիտի վերսկսէր այս հիման [վրայ], որպէսզի ոչ մէկուն գերազգածութիւնը վիրաւորուի: [Ըսել է]ց որ, ի՛նչ եղանակով ալ վիճաբանութեան ենթարկուին [խնդի]րը, այբուբենով սկսին թէ «եւ-օ-ֆ»ով, գլուխէն թէ ոտ[քէն] — կիրքեր միշտ ալ պիտի պայթին: Ընդհարումներ, մի[ջամտ]ներ, ձգել- հեռանալու պարագաներ անխուսափելի են [Լոնտո]ն, հակառակ բոլոր լաւատես հաւաստիքներուն: Եւ ան[շուշ]տ բան մը գիտեն շատ մը պատասխանատու անձեր, երբ [կ'ըսե]նեն թէ՝ ժողովը կրնայ տեւել մինչեւ 3-4 ամիս:

[Ա]րդարեւ, եթէ մէկէն ի մէկ չվիժի,3-4 ամիսը հազիւ պիտի [բաւէ] ընդհանուր սկզբունքներ մշակելու, մասնագիտական [խնդի]րը լուծելու եւ գործնական ելքի մը յանգելու համար:

[Ի]տալացիները շուտ մատնեցին իրենք զիրենք: Բայց կա[ցութ]եան ամբողջ փափկութիւնն ու ծանրութիւնը միայն ֆրան[սա-իտ]ալական մրցակցութեան մէջ չի կայանար:

[Պ]այքարին անմիջական կեդրոնը Միջերկրականն է, ուր [այն]քան կենսական շահեր ունի Մեծն Բրիտանիան: Իսկ Մ. [Նահա]նգներու կառավարութիւնը, թէեւ երեւութապէս չուզեր [խառն]ուիլ Եւրոպայի գործերուն, բայց, իրականին մէջ, նոյն [այս] առիթէն կ'ուզէ օգտուիլ, գործերը իր շահերուն հա[մաձա]յն դասաւորելու համար:

[Ե]ւ այժմ, թէ Անգլիան եւ թէ Մ. Նահանգները կը ծած[կեն] իրենց մտածումները, եւ տեսակ մը բարեխօսի դեր կը [կատա]րեն, որպէսզի չպայթի ժողովը: Կ'աշխատին կլորցնել [Մ]իջակաւոր Իտալիոյ պահանջները, կամ գոնէ բացատրու[թեա]ն ձեւերը, եւ տեւականութիւն եւ կարողութիւն ներարկել [ժողո]վին, որ անդամալոյծ կերպարանք մը ունի առաջին օրէն

[Տ]ակաւին հարց է թէ, ի՞նչ պատկեր պիտի պարզուի, եթէ [վեր]ջ գրջուի ժողովին օրակարգը, եւ անմիջապէս դէմ դի[մ]ական [Մ. Նահ]անգներն Մ. Նահանգներն ու Ճափոնը, Մեծն Բրիտանիան [մէ]կուն կամ միւսին հետ: Այսինքն, ամբողջ ծանրութեամբ [մէջտ]եղ դրուի Խաղաղականի խնդիրը, որ տասն անգամ աւելի [բար]դ եւ [փա]փկ է, քան Միջերկրականի հարցը:

[Ա]յն ատեն է որ պիտի բացուի ամբողջ վարագոյրը՝ միջազ[գայի]ն աշխարհակալութեան բոլոր մութ խորշերուն վրայ:

[Ա]ռ այժմ՝ մշուշ եւ ժանր կիրքեր են որ կ'երեւան հորի[զոնի] վրայ:

[Ա]շխարհակալները տակաւին մէջտեղ չեն դրած իրենց բո[լոր խա]ղաթերը:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Սօֆիայի «Արաքս»ը կը նկատէ այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (16 յունուար).

— «Բազմաթիւ են հին գրողներ, կարեւոր մասով մը հիններ (Շիրվանզադէ, Նարդոս, Իսահակեան), որոնք կամ հրաժարած են ստեղծագործելէ, կամ դատապարտուած են լռութեան եւ կամ տարին անգամ մը տուրք կուտան օրուան իշխանութեան... Քիչ չէ նաեւ թիւը արդէն անունի եւ հիմայքի տէր գրողներու (Դ. Դէմիրճեան, Ստ. Զօրեան, Միք. Մանուէլեան, եւն.), որոնք տեսակ մը *ուղեկից* գրողներ կը հաշուին,բայց որոնք ստիպուած են իրենց տաղանդին ու ինքնուրոյնութեան խորթ հնչող լարերու վրայ նուագել եւ իրենց գրիչը տրամադրել, թեւեւս օրուան հացի փոխարէն, օրուան իշխանութեան պահանջներուն:

Միւս կողմէ, աւելի քան 50 «պրոլետ գրողներ», իրենց «հոսանքներով» ամսագիրներով եւ հրատարակութիւններով, բոլորովին զուրկ են ինքնուրոյնութենէ, տակաւին կազմակերպուած չեն, դիմագիծ չունին, կը թոթովեն նախնական, անմշակ լեզուով մը, արուեստի հանդէպ որեւէ, նոյն իսկ տարրական, խղճահարութիւն չունին, առաւել կամ նուազ չափով կը կապկեն ռուսական «նոր», «պրոլետարական» գրականութիւնը եւ, լաւագոյն պարագային իսկ, այդ գրականութեան ճնշող ազդեցութեան տակ են:

Արդի Հայաստանի. գրողները ինքնուրոյն չեն մասնաւորաբար իրենց գրական ուղղութեան, ձգտումներուն եւ համոզումներուն մէջ: Ոչ ինքնուրոյն, ոչ ալ կայուն. անոնք անձնատուր են Մոսկուայէն փչող հովերուն: Իսկ այդ հովերը օր մը Հայաստան ու հայ գրողին կը բերեն ռուսական կամ բոլշեւիկեան «ապազգայնապաշտութիւն» (ինքնին կապկում մը ու ծախող նմանութիւն մը իտալական ապագայապաշտութեան), յաջորդ տարին «կոնստրուկտիվիզմ» եւ այլ պարբերական, պատահական եւ օր պակաս «իզմ»եր, որոնք ոչ մէկ աղերս ունին հայ հոգիին, հայ արուեստին եւ մանաւանդ հայ խղճուկ այլ առանձնայատուկ իրականութեան հետ: Եւ, վերջապէս Հայաստանի «պրոլետ գրողները», կո՛յր հետեւողներ, հաւաքաբար օր մը կը պաշտեն Ս. Եսէնին, յաջորդ օրը անոր բոլորովին ներհակ Մայակովսկին, ինչպէս որ իրենց գրական ապրանքները ստիպուած են չափել օր մը Թունդ յեղափոխական վարդինի կարմիր ու ծուռ կանգունով, իսկ օր մըն ալ, համախոհ են քիչ մը իրատես ու հիմա արդէն «հակայեղափոխական» հռչակուած վ.որոնսկիի գրական հայեացքներուն: Եւ, անշուշտ, այս բոլորը արդիւնք է ոչ թէ գրական սեփական ճաշակի, տագնապով ու որոնումով ձեռք բերուած համոզումի, այլ գռեհիկ պարտադրութեան, անճարակութեան կամ աններելի տգիտութեան: Ու, բոլոր պարագաներու մէջ, յաճախ Հայաստանի հայ գրողի կամքէն իսկ բոլորովին անկախ կամ հակառակ՝ համայնավար *կուսակցութեան* եւ խորհրդային *իշխանութեան* կողմէ դեկրետով յայտարարուած եւ պարտադրուած «գրական քաղաքականութիւններն» են որ կեանք եւ ուղղութիւն կուտան Հայաստանի մէջ մշակուող գրականութեան...»:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ձերբակալութիւն Տրապիզոնի մէջ

ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Համայնավարական գրգռութիւն ըրած ըլլալու ամբաստանութեամբ, ինը հոգի ձերբակալուեցան:Ձերբակալուածներուն մեծ մասը կարդալ գրել չգիտցող տգէտներ են: Քննութիւնները առաջ կը տարուին:

Օտար դրամի խնդիրը Թուրքիոյ մէջ

Թուրքիոյ ելմտական խորհրդական Ալի Րիզա պէյ, օտար դրամի պէտքի մասին տեղեկութիւններ տուած է ելմտական գործավարութեան եւ մօտերս ալ տեղեկագիր պիտի ղրկէ: «Գամպիոյ»ի ցուցակը կը պատրաստուի ներկայիս:

Ցուցակին մէջ կարգ մը փոփոխութիւններ եղած են:Օրինակ, օտար դրամ առնող վաճառական մը միայն այդ ատենի իր պէտքին վերաբերեալ գնումը կրնայ կատարել: Ասկէ զատ, Եւրոպա գացողներէն պէտք ունեցողներուն միայն անհրաժեշտ քանակով գնումի արտօնութիւն պիտի տրուի:

Համարակալութեան դիւանը չի վաւերացներ պաշտօնատուններէ եկած այն ծախքի ցուցակները, ուր նշանակուած ապրանքներուն համապատասխան տեղականները կը գտնուին:

.·. Էնկիւրիէն «Փոլիթիքա»յի կը հաղորդեն թէ որոշուած է օտար դրամ (քամպիօ) չտրամադրել այն անձերուն, որոնք հաճոյքի համար արտասահման կը ճամբորդեն: Այս պայմանէն զերծ են անոնք, որոնք առեւտրական գործի համար կը մեկնին:

Զեղծումներու կծիկը

Զօնկուլտաքէն կը հաղորդեն թէ 17 հազար ոսկիի զեղծում մը երեւան հանուած է: Պատասխանատուները ձերբակալուած են: Զեղծումը կատարուած է ծովային գործերու ընկերութեան մէջ եւ զեղծարարներն են ընդհ. քարտուղար Պէտրի պէյ, հաշուակալն ու գործաւորներու պետը, որոնք ընկերութեան յատուկ փոխադրութեան միջոցներն ու գործաւորները իրենց օգտին գործածելով, դրամ ալ իւրացուցեր են:

Պէտրի պէյ եւ ընկերները ձերբակալուած են եւ պիտի դատուին:

.·. Պրուսայէն կը հաղորդեն թէ Իշ դրամատան գեղծարար պաշտօնեան, Իհսան վէճտի, «Զանաք Գալէ» շոգենաւով երբ Մուտանիա կ'երթար, ձերբակալուած է:Զեղծարարը յայտնած է թէ 19 հազար ոսկին իւրացուցած է երկու տարուան ընթացքին:

Նոր լքեալ գոյքեր Սկիւտարի մէջ

Վերջերս բազմաթիւ լքեալ կալուածներ երեւան հանուած են Սկիւտարի մէջ: Այս կալուածները կը պատկանին Հայերու եւ Յոյներու, որոնց անունով զանազան անձեր կը յանձնանձեն եւ կը բնակին եղեր այս շէնքերուն մէջ:

.·. Ատանայի Հայոց լքեալ կալուածներուն համար սեփականութեան ժուրհակ չի տրուիր գաղթականներուն, որոնք ներքին գործավարութեան դիմած են: Այս կալուածներէն մաս մը ծախու հանուած են:

«Զգէ՛ հեռացիր, առանց այլեւայլի»

Ինչպէս գրեցինք երէկ, խորհրդային իշխանութիւնը արդէն սկսած է գործադրել հաւաքական գիւղատնտեսութեան ծրագիրը: Արդէն պաշտօնական լուրեր կան Թվէրի, Տոնէցի եւ Օտեսայի նահանգներէն, ուր հարիւրաւոր գիւղացիներ քշուած են իրենց հողերէն: Շատեր ձերբակալուած են, աւելի հեռաւոր վայրեր աքսորուելու համար, ուրիշներ կարօտ եւ անօթի ձգուած են իրենց կիներով եւ զաւակներով, թէեւ սաստիկ ձմեռ է:

Համաձայն որոշուած հրահանգին, տեղական իշխանութիւնը երեք օր պայմանաժամ կուտայ այսպէս կոչուած ունեւոր (կուլակ) գիւղացիներուն, որպէսզի հեռանան, անվթար ձգելով իրենց արջառը, հաւերը, մեքենաները, գործիքները եւ կահ կարասիները, որոնք հողին եւ ձմրան պաշարին հետ կ'անցնին հարեւան հաւաքական տնտեսութեան, առանց ո՛րեւէ հատուցման: Եթէ դիմադրեն, Չեկան ջոկատներ կը ղրկէ եւ բռնի կը հանէ:

Յունուար 26ին, կեդր. Գործադիր կոմիտէն հրամանագիր մը հրատարակեց, կալինինի ստորագրութեամբ, որ կը հրամայէ լուծել եւ վերակազմել շատ մը գիւղական եւ քաղաքային խորհուրդներ, նկատի առնելով հաւաքական գիւղատնտեսութեան հետ ծագած հակամարտութիւնը: Հրամանագիրը կ'ըսէ թէ գոյութեան իրաւունք չունին այն տեղական խորհուրդները որոնք չեն կրնար վարել որոշուած արմատական քաղաքականութիւնը՝ կուլակներուն դէմ: Միեւնոյն ատեն, հաւաքական գիւղատնտեսութիւնները իրաւունք չունին տեղական խորհուրդներուն տեղը բռնելու, որովհետեւ այդպիսի ընթացք մը խորհրդային իշխանութիւնը պիտի զրկէ դիկտատորութիւնը պահելու միջոցներէն:

Նոր խլրտումներ Հնդկաստանի մէջ

Լոնտոնի պահպանողական շրջանակները շատ մտահոգ են Հնդկաստանի կացութենէն:

Երկուշաբթի օր, անկախութեան օրուան թափօրին առ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ 20.

Պ. Կարապետ Գարա-Պօղոսեանի նշանախօսութեան առթիւ, նախաձեռնութեամբ ընկ. Ճէզայիրլեանի	250.—
Պ. Ոսկեան, Riorges	10.—
Ասատուր Ցէմիրճեան Riorges	10.—
գումար	270.—
ԺԹ. ցանկին գումարը	20,861.65
ընդհ. գումար	21,131.65

ԽԱՐԲԵՐԴԷՆ ՃԱՄԲԱՅ ԵԼԱԾ ԿԱՐԱՒԱՆ ՄԸ ԿԷՍ ՃԱՄԲԱՆ ԿԸ ՄՆԱՅ ՑԻՆԷՆ ԵՒ ՓՈԹՈՐԻԿԷՆ

«Ազգակ»ի Թղթակիցը կը գրէ Պէյրութէն (18 յունուար).

— Առնուած հաւաստի տեղեկութեան մը համաձայն, խարբերդ մնացած Հայերէն վերջին կարաւան մը եւս ճամբայ ելած է դէպի Սուրիական սահման, բայց ճամբան տեղացած սաստիկ ձիւնին ու ցուրտին պատճառաւ, աննկարագրելի թշուառութեան եւ չարչարանքի մատնուած եւ կէս ճամբան մնացած է: դեռ անոնց իրական կացութեան եւ կորուստներուն մասին թէպէտ մանրամասն տեղեկութիւններ չեն հասած, բայց կ'ենթադրուի որ անսահման է դժբախտութիւնը: Խարբերդէն վերջին հասնող քանի մը գաղթականներ արդէն կը պատմէին անանցանելի ձիւնի եւ ցուրտի մասին եւ կը նկարագրէին տիրող թշուառութիւնը՝ խարբերդի գաղթականներուն մէջ:

Հասիչէ Գամըշլը եւ շրջաններուն մէջ գտնուող Հայերու իրական թիւը 2000 կը հաշուի: Բոլորն ալ անհամբեր կը սպասեն եւ իրենց յոյսերը դրած են ազգային իշխանութեանց վրայ: դեռ ոչ մէկ օգնութիւն հասած է անոնց եւ տեղաւորման գործը մնացած է լոկ ծրագիր: Ամէնէն անհրաժեշտ եւ կարեւոր աշխատանքը հասնող գաղթականներու տեղաւորման գործն է:

.·. Հալէպի մէջ կազմուած խնամատարութեան Օժանդակ Յանձնախումբը արդէն սկսած է գործի եւ առաջին հերթին ձեռնարկած է Հալէպ հասնող գաղթականներու ճշգրիտ մէկ մարդահամարը կազմելու:Խսատ փաշայի շէնքին մէջ գտնուող գաղթականներու արձանագրութիւնները կատարուած են, ըստ որուն 322 նորահասներ կը գտնուին հոն, դեկտ. 21էն ի վեր 300 փոքրիկներու կերակուրի մատակարարութիւնը կը շարունակուի: Որոշուած է բոլորն ալ պատուաստել ծաղկախտի դէմ եւ օր առաջ պարպել Խսատ փաշայի շէնքը: Երկու շէնքեր սակարկութեան տակ են արդէն:

Այս վերջին արձանագրութեանց ընթացքին, յայտնի եղած է որ շատեր դեռ անպսակ ընտանիքներ կազմած են եւ իրենց զաւակներն ալ առանց մկրտութեան կը մնան:

Պէյրութէն եւ արտասահմանէն հասնող հագուստներու բաշխումը սկսած է: Թէպէտ նորահաս գաղթականներու մեծամասնութիւնը երիտասարդներէ կը բաղկանայ, սակայն եղանակի բերումով տիրող անգործութեան պատճառով օրապահիկ հայթայթելու անկարող վիճակի մէջ են: Յանձնախումբը լրջօրէն կը հետաքրքրուի անոնց վիճակով:

ՄՈՒՐՀԱՎՈՒԹԻՒՆ ԲԱՑ ԿԱՄ ՈՉՆՉԱՑԱԾ ՀԱՐԿԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՈՏԱՆԱՒ, 21 յունուար.—Գիւղատնտեսական ապահովագրութեան մասին հրամանագրի նախագիծը, որ ներկայացուած է Ազգային Ժողովի նստաշրջանի քննարկման, ամենից առաջ ուշադրութիւն է դարձնում այն հանգամանքի վրայ, որ ներկայ պահին գիւղատնտեսական ապահովագրութիւնը ոչ միայն չի ծառայում իր նպատակին, այլ հանդիսանում է ամենաանբարոյական ձեռնարկներից մէկը։ Ինչպէս յայտնի է, 1927 հոկտեմբերի 1-ից ի վեր Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը վերացրել է գիւղատնտեսական ապահովագրութեան պարտադրական կարգը, որ գոյութիւն ունէր մինչ այդ։ Այդ կարգի վերացումից յետոյ ապահովագրութեան գործը ամբողջովին անցել է կոոպերատիւների ձեռքը։ Ինչպէս ցոյց են տալիս ստացուած տուեալները, կոոպերատիւները ոչ միայն չեն կատարում իրենց վրայ դրուած խնդիրները, այլ ընդհակառակը, ամենայն ջանասիրութեամբ ձգտում են խուսափել ապահովագրութեան գործից։ Այդ կարելի է բացատրել նրանով, որ կոոպերատիւները, ապահովագրելով գիւղացիների ունեցուածքը, ստիպուած են լինում վճարել հրդեհների համար, որոնք, ինչպէս յայտնի է, գիւղերում շատ յաճախ են պատահում։ Ահա թէ ինչու կոոպերատիւները ձգտում են ազատուել ապահովագրութեան գործից։

Ներկայ ժամանակաշրջանում գիւղատնտեսական ապահովագրութեան գործը ենթարկուել է ամենաանբարոյական շահագործման։ Ապահովագրութեան գործակալները, որոնք ստանում են 10 տոկոս ապահովագրական վճարների գումարից, ամենայն ջանասիրութեամբ ձգտում են ապահովագրել ամենաանապահով տնտեսութիւնները, որոնք ենթակայ են հրդեհների։ Այդպիսի դէպքերում ապահովագրական գումարը հասնում է 3 միլիոն ռուբլու։ Ապահովագրական գործակալները, ի հարկէ, ոչ մի կերպ չեն հետաքրքրւում հրդեհների պատճառներով։ Ապահովագրական գործակալները ամենայն ջանասիրութեամբ ձգտում են ապահովագրել ամենաանապահով տնտեսութիւնները, որոնք ենթակայ են հրդեհների։ Այդպիսի դէպքերում ապահովագրական գումարը հասնում է 3 միլիոն ռուբլու։ Ապահովագրական գործակալները, ի հարկէ, ոչ մի կերպ չեն հետաքրքրւում հրդեհների պատճառներով։ Ապահովագրական գործակալները ամենայն ջանասիրութեամբ ձգտում են ապահովագրել ամենաանապահով տնտեսութիւնները, որոնք ենթակայ են հրդեհների։ Այդպիսի դէպքերում ապահովագրական գումարը հասնում է 3 միլիոն ռուբլու։ Ապահովագրական գործակալները, ի հարկէ, ոչ մի կերպ չեն հետաքրքրւում հրդեհների պատճառներով։

— «Ոսկեայ ձիու» լէգենդը, ինչպէս յայտնի է, ծագումնաբանական մի ոճ է, որ ստեղծուել է հին ժամանակներում։ Ինչպէս յայտնի է, հին ժամանակներում ոսկին համարուել է ամենաթանկագին մետաղը, որի համար մարդիկ պատրաստ էին ամենամեծ զոհողութիւնների։ Ոսկին ունենալու ցանկութիւնը ստիպել է մարդկանց ստեղծել «ոսկեայ ձիու» լէգենդը։ Ինչպէս յայտնի է, ոսկին ունենալու ցանկութիւնը ստիպել է մարդկանց ստեղծել «ոսկեայ ձիու» լէգենդը։ Ինչպէս յայտնի է, ոսկին ունենալու ցանկութիւնը ստիպել է մարդկանց ստեղծել «ոսկեայ ձիու» լէգենդը։

Մեզի մօտ ներս մտաւ ծերունի մի, որ ներկայացրեց ինքն իրեն որպէս «ոսկեայ ձիու» լէգենդի հեղինակ։ Ես ուրախ էի հանդիպելու հեղինակին, որի գործերը ես կարդացել էի դեռ մանկութեան տարիներին։ Ես ուրախ էի հանդիպելու հեղինակին, որի գործերը ես կարդացել էի դեռ մանկութեան տարիներին։ Ես ուրախ էի հանդիպելու հեղինակին, որի գործերը ես կարդացել էի դեռ մանկութեան տարիներին։

— Ես ծնուել եմ 1850 թուին, Ալաշկերտ գիւղում, ասաց ծերունին։ Ես ծնուել եմ 1850 թուին, Ալաշկերտ գիւղում, ասաց ծերունին։ Ես ծնուել եմ 1850 թուին, Ալաշկերտ գիւղում, ասաց ծերունին։

Ես հարցրի նրան, թէ ինչպէս է ծագել «ոսկեայ ձիու» լէգենդը։ Ես հարցրի նրան, թէ ինչպէս է ծագել «ոսկեայ ձիու» լէգենդը։ Ես հարցրի նրան, թէ ինչպէս է ծագել «ոսկեայ ձիու» լէգենդը։

— Այդ լէգենդը ծագել է հին ժամանակներում, երբ մարդիկ հաւատում էին, որ ոսկին ունենալու համար պէտք է զոհել ոսկեայ ձիու։ Այդ լէգենդը ծագել է հին ժամանակներում, երբ մարդիկ հաւատում էին, որ ոսկին ունենալու համար պէտք է զոհել ոսկեայ ձիու։ Այդ լէգենդը ծագել է հին ժամանակներում, երբ մարդիկ հաւատում էին, որ ոսկին ունենալու համար պէտք է զոհել ոսկեայ ձիու

ԱՅԳԱԳՈՒՅՆԻՑ ՎԱԽՎԵ

Բ.

Ի՞նչ կա որ ես չեմ ուզում ասել։ Ես ուզում եմ ասել ամեն ինչ, որ ինձ հետ կապված է։ Ես ուզում եմ ասել, որ ես ուզում եմ ասել ամեն ինչ, որ ինձ հետ կապված է։ Ես ուզում եմ ասել, որ ես ուզում եմ ասել ամեն ինչ, որ ինձ հետ կապված է։ Ես ուզում եմ ասել, որ ես ուզում եմ ասել ամեն ինչ, որ ինձ հետ կապված է։

Ես ուզում եմ ասել, որ ես ուզում եմ ասել ամեն ինչ, որ ինձ հետ կապված է։ Ես ուզում եմ ասել, որ ես ուզում եմ ասել ամեն ինչ, որ ինձ հետ կապված է։ Ես ուզում եմ ասել, որ ես ուզում եմ ասել ամեն ինչ, որ ինձ հետ կապված է։

— Ես ուզում եմ ասել, որ ես ուզում եմ ասել ամեն ինչ, որ ինձ հետ կապված է։ Ես ուզում եմ ասել, որ ես ուզում եմ ասել ամեն ինչ, որ ինձ հետ կապված է։

Ես ուզում եմ ասել, որ ես ուզում եմ ասել ամեն ինչ, որ ինձ հետ կապված է։ Ես ուզում եմ ասել, որ ես ուզում եմ ասել ամեն ինչ, որ ինձ հետ կապված է։ Ես ուզում եմ ասել, որ ես ուզում եմ ասել ամեն ինչ, որ ինձ հետ կապված է։

— Ես ուզում եմ ասել, որ ես ուզում եմ ասել ամեն ինչ, որ ինձ հետ կապված է։ Ես ուզում եմ ասել, որ ես ուզում եմ ասել ամեն ինչ, որ ինձ հետ կապված է։

Ես ուզում եմ ասել, որ ես ուզում եմ ասել ամեն ինչ, որ ինձ հետ կապված է։ Ես ուզում եմ ասել, որ ես ուզում եմ ասել ամեն ինչ, որ ինձ հետ կապված է։ Ես ուզում եմ ասել, որ ես ուզում եմ ասել ամեն ինչ, որ ինձ հետ կապված է։

ՄԱՐԴԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Le Propriétaire (Լը Փրոփրիէթէր) կոչուած թերթը կը հրատարակէ Ռոան քաղաքին մէջ։ Առաջին համարը լոյս տեսած է 1309 թուականին։ Այսօր թերթը կը գտնուի իր 623-րդ տարեշրջանին մէջ։ Թերթին խմբագիրն է Ռոանի քաղաքապետ Ժան Լեմարշան։ Թերթը կը հրատարակուի ամէն շաբաթ։

Ահա թերթին առաջին խմբագրականը։ Ան կը կոչուի «Մեր նպատակը»։

— Մեր նպատակը պարզ է։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել մեր քաղաքին, մեր շրջանին, մեր ընթերցողներուն։ Մենք կ՚ուզենք ըլլալ անկախ թերթ մը, որ կը պաշտպանէ միայն ճշմարտութիւնը։ Մենք չենք ուզեր ոչ մէկ կուսակցութեան, ոչ մէկ անձի ծառայել։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել միայն մեր քաղաքին։

Ահա թերթին առաջին խմբագրականը։ Ան կը կոչուի «Մեր նպատակը»։

— Մեր նպատակը պարզ է։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել մեր քաղաքին, մեր շրջանին, մեր ընթերցողներուն։ Մենք կ՚ուզենք ըլլալ անկախ թերթ մը, որ կը պաշտպանէ միայն ճշմարտութիւնը։ Մենք չենք ուզեր ոչ մէկ կուսակցութեան, ոչ մէկ անձի ծառայել։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել միայն մեր քաղաքին։

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Le Protestant (Լը Փրոթեսթան) կոչուած թերթը կը հրատարակէ Ռոան քաղաքին մէջ։ Առաջին համարը լոյս տեսած է 1830 թուականին։ Այսօր թերթը կը գտնուի իր 100-րդ տարեշրջանին մէջ։ Թերթին խմբագիրն է Ռոանի քաղաքապետ Ժան Լեմարշան։ Թերթը կը հրատարակուի ամէն շաբաթ։

Ահա թերթին առաջին խմբագրականը։ Ան կը կոչուի «Մեր նպատակը»։

— Մեր նպատակը պարզ է։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել մեր քաղաքին, մեր շրջանին, մեր ընթերցողներուն։ Մենք կ՚ուզենք ըլլալ անկախ թերթ մը, որ կը պաշտպանէ միայն ճշմարտութիւնը։ Մենք չենք ուզեր ոչ մէկ կուսակցութեան, ոչ մէկ անձի ծառայել։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել միայն մեր քաղաքին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԸ

Le Drapeau Arménien (Լը Տրափօ Արմենիէն) կոչուած թերթը կը հրատարակէ Ռոան քաղաքին մէջ։ Առաջին համարը լոյս տեսած է 1919 թուականին։ Այսօր թերթը կը գտնուի իր 312-րդ տարեշրջանին մէջ։ Թերթին խմբագիրն է Ռոանի քաղաքապետ Ժան Լեմարշան։ Թերթը կը հրատարակուի ամէն շաբաթ։

Ահա թերթին առաջին խմբագրականը։ Ան կը կոչուի «Մեր նպատակը»։

— Մեր նպատակը պարզ է։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել մեր քաղաքին, մեր շրջանին, մեր ընթերցողներուն։ Մենք կ՚ուզենք ըլլալ անկախ թերթ մը, որ կը պաշտպանէ միայն ճշմարտութիւնը։ Մենք չենք ուզեր ոչ մէկ կուսակցութեան, ոչ մէկ անձի ծառայել։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել միայն մեր քաղաքին։

ՄՈՏՈՑՔԱՅԻՆ ՍՊՈՐՏ

Le Sport Automobile (Լը Սփորթ Աթոմոպիլ) կոչուած թերթը կը հրատարակէ Ռոան քաղաքին մէջ։ Առաջին համարը լոյս տեսած է 1923 թուականին։ Այսօր թերթը կը գտնուի իր 156-րդ տարեշրջանին մէջ։ Թերթին խմբագիրն է Ռոանի քաղաքապետ Ժան Լեմարշան։ Թերթը կը հրատարակուի ամէն շաբաթ։

Ահա թերթին առաջին խմբագրականը։ Ան կը կոչուի «Մեր նպատակը»։

— Մեր նպատակը պարզ է։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել մեր քաղաքին, մեր շրջանին, մեր ընթերցողներուն։ Մենք կ՚ուզենք ըլլալ անկախ թերթ մը, որ կը պաշտպանէ միայն ճշմարտութիւնը։ Մենք չենք ուզեր ոչ մէկ կուսակցութեան, ոչ մէկ անձի ծառայել։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել միայն մեր քաղաքին։

ՀՐԱՊԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ

Le Publicateur (Լը Փապլիքաթէր) կոչուած թերթը կը հրատարակէ Ռոան քաղաքին մէջ։ Առաջին համարը լոյս տեսած է 1930 թուականին։ Այսօր թերթը կը գտնուի իր 26-րդ տարեշրջանին մէջ։ Թերթին խմբագիրն է Ռոանի քաղաքապետ Ժան Լեմարշան։ Թերթը կը հրատարակուի ամէն շաբաթ։

Ահա թերթին առաջին խմբագրականը։ Ան կը կոչուի «Մեր նպատակը»։

— Մեր նպատակը պարզ է։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել մեր քաղաքին, մեր շրջանին, մեր ընթերցողներուն։ Մենք կ՚ուզենք ըլլալ անկախ թերթ մը, որ կը պաշտպանէ միայն ճշմարտութիւնը։ Մենք չենք ուզեր ոչ մէկ կուսակցութեան, ոչ մէկ անձի ծառայել։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել միայն մեր քաղաքին։

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԹԵՐԹ

Le Journal des Enfants (Լը Ժուռնալ տէ Զանֆան) կոչուած թերթը կը հրատարակէ Ռոան քաղաքին մէջ։ Առաջին համարը լոյս տեսած է 1923 թուականին։ Այսօր թերթը կը գտնուի իր 156-րդ տարեշրջանին մէջ։ Թերթին խմբագիրն է Ռոանի քաղաքապետ Ժան Լեմարշան։ Թերթը կը հրատարակուի ամէն շաբաթ։

Ահա թերթին առաջին խմբագրականը։ Ան կը կոչուի «Մեր նպատակը»։

— Մեր նպատակը պարզ է։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել մեր քաղաքին, մեր շրջանին, մեր ընթերցողներուն։ Մենք կ՚ուզենք ըլլալ անկախ թերթ մը, որ կը պաշտպանէ միայն ճշմարտութիւնը։ Մենք չենք ուզեր ոչ մէկ կուսակցութեան, ոչ մէկ անձի ծառայել։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել միայն մեր քաղաքին։

ՄԱՐԴԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Le Propriétaire (Լը Փրոփրիէթէր) կոչուած թերթը կը հրատարակէ Ռոան քաղաքին մէջ։ Առաջին համարը լոյս տեսած է 1309 թուականին։ Այսօր թերթը կը գտնուի իր 623-րդ տարեշրջանին մէջ։ Թերթին խմբագիրն է Ռոանի քաղաքապետ Ժան Լեմարշան։ Թերթը կը հրատարակուի ամէն շաբաթ։

Ահա թերթին առաջին խմբագրականը։ Ան կը կոչուի «Մեր նպատակը»։

— Մեր նպատակը պարզ է։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել մեր քաղաքին, մեր շրջանին, մեր ընթերցողներուն։ Մենք կ՚ուզենք ըլլալ անկախ թերթ մը, որ կը պաշտպանէ միայն ճշմարտութիւնը։ Մենք չենք ուզեր ոչ մէկ կուսակցութեան, ոչ մէկ անձի ծառայել։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել միայն մեր քաղաքին։

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Le Spécialiste (Լը Սփեսիալիսթ) կոչուած թերթը կը հրատարակէ Ռոան քաղաքին մէջ։ Առաջին համարը լոյս տեսած է 1923 թուականին։ Այսօր թերթը կը գտնուի իր 156-րդ տարեշրջանին մէջ։ Թերթին խմբագիրն է Ռոանի քաղաքապետ Ժան Լեմարշան։ Թերթը կը հրատարակուի ամէն շաբաթ։

Ահա թերթին առաջին խմբագրականը։ Ան կը կոչուի «Մեր նպատակը»։

— Մեր նպատակը պարզ է։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել մեր քաղաքին, մեր շրջանին, մեր ընթերցողներուն։ Մենք կ՚ուզենք ըլլալ անկախ թերթ մը, որ կը պաշտպանէ միայն ճշմարտութիւնը։ Մենք չենք ուզեր ոչ մէկ կուսակցութեան, ոչ մէկ անձի ծառայել։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել միայն մեր քաղաքին։

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԹԵՐԹ

Le Journal des Enfants (Լը Ժուռնալ տէ Զանֆան) կոչուած թերթը կը հրատարակէ Ռոան քաղաքին մէջ։ Առաջին համարը լոյս տեսած է 1923 թուականին։ Այսօր թերթը կը գտնուի իր 156-րդ տարեշրջանին մէջ։ Թերթին խմբագիրն է Ռոանի քաղաքապետ Ժան Լեմարշան։ Թերթը կը հրատարակուի ամէն շաբաթ։

Ահա թերթին առաջին խմբագրականը։ Ան կը կոչուի «Մեր նպատակը»։

— Մեր նպատակը պարզ է։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել մեր քաղաքին, մեր շրջանին, մեր ընթերցողներուն։ Մենք կ՚ուզենք ըլլալ անկախ թերթ մը, որ կը պաշտպանէ միայն ճշմարտութիւնը։ Մենք չենք ուզեր ոչ մէկ կուսակցութեան, ոչ մէկ անձի ծառայել։ Մենք կ՚ուզենք ծառայել միայն մեր քաղաքին։

թիւ, խումբ մը Հնդիկներ թալանի տուին մզկիթ մը Տաքքաշի մէջ։ Այս առթիւ կռիւ մը ծագեցաւ, որու ընթացքին բազմաթիւ Իսլամներ եւ Հնդիկներ վիրաւորուեցան։ Շրջուն պահակախումբեր զսպեցին խռովութիւնները։

∴ Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ, երեսփոխան մը հարցուց թէ կառավարութիւնը ի՛նչ միջոցներ ձեռք առած է «Պրաւտա»յի մէկ յօդուածին առթիւ, որ ապստամբութեան կը հրաւիրէր Հնդիկները։ Արտաքին Նախարարը պատասխանեց թէ անհրաժեշտ չէր միջոցներ ձեռք առնել այդ մասին։ Ուրիշ երեսփոխանի մը եւս պատասխանելով, Պ. Հէնտէրսըն յայտարարեց թէ Գ. Միջազգայինի կողմէ Հնդկաստանի մէջ կատարուած աշխատանքներուն առթիւ, դիտողութիւններ ուղղած է խորհրդային իշխանութեան։

Ռուս զօրավար մը անհետացած

Քանի մը օրէ ի վեր, մեծ մտահոգութիւն կը տիրէ Փարիզի ռուս գաղութին մէջ, զօր. Խութէփոֆի անհետացման հետեւանքով։

Զօր. Ալէքսանդր Խութէփոֆ նշանաւոր հանդիսացաւ ցարական, յետոյ Տէնիքինի եւ Վրանկէլի բանակներուն մէջ։ Վրանկէլի պարտութենէն եւ նահանջէն յետոյ, Պալքանները ապաստանեցաւ, ամուսնացաւ Պուլկարիոյ մէջ եւ եկաւ Փարիզ հաստատուեցաւ ուրիշ բազմաթիւ ռուս փախստականներու հետ։ Իր կնոջ եւ զաւակին հետ կը բնակէր համեստ յարկաբաժին մը։ Իր հայրենակիցները զինքը նախագահ ընտրած էին նախկին զինուորականներու եւ պատերազմիկներու ընկերակցութեան, իսկ Նիկոլա մեծ դուքսը մահուան անկողնին վրայ զինքը իրական պետ եւ յաջորդ նշանակեց արտասահմանի բոլոր ռուս զօրականներու։

Արդ, զօրավարը կիրակի առտու տունէն դուրս կ՚ելլէ, նախ եկեղեցի, յետոյ ընկերակցութեան կեդրոնը երթալու համար, ուր ժողով մը տեղի պիտի ունենար։ Այդ օրէն ի վեր, ոչ եկեղեցին տեսնուած է, ոչ ժողովատեղին, ոչ ալ տունը։ Եւ որովհետեւ գրպանը ունի ինքնութեան թուղթեր, եթէ զոհ գացած ըլլար արկածի մը եւ հիւանդանոց փոխադրուած, անշուշտ լուր պիտի տրուէր ընտանիքին։

Փարիզի ռուս շրջանակներուն մէջ կը կարծեն թէ զօրավարը թակարդ մը ձգուած է բոլշեւիկներուն կողմէ ?

Ի պատիւ Լէնինի տարեդարձին

«Թայմզ» կ՚իմանայ թէ, Լէնինի մահուան տարեդարձը տօնելու համար, խորհրդային իշխանութիւնը օղը հանած է Սիմոնոֆի վանքը եւ մայր եկեղեցին։ Այս վանդալականութեան պատճառը այն է որ, այդ վանքին գետնին պէտք ունէին եղեր, մշակոյթի տուն մը (կուլտուրական տուն) հաստատելու համար։ Վանքը շինուած էր 1370ին։ Լեհերու եւ Լիթուանները արշաւանքին ենթարկուեցաւ 1610ին, իսկ 1812ին, ֆրանսական զրաւման ատեն, հիւանդանոցի վերածուեցաւ։

Բժշկութեան պետականացումը

Ռիկայէն կը հեռագրեն թէ խորհրդային իշխանութիւնը միջոցներ ձեռք առած է, ազգայնացնելու համար բժշկական արհեստը։ Այսուհետեւ ոչ ոք— գոնէ տեսականապէս— դրամ պիտի վճարէ զինքը խնամող բժիշկին, իսկ ընդհակառակն ոչ ոք իրաւունք պիտի ունենայ իր նախընտրած բժիշկը կանչելու։

Բոլոր բժիշկները պիտի ըլլան կառավարութեան կողմէ վճարուած պաշտօնեաներ, պարտաւոր պիտի ըլլան հպատակելու իրենց պետերուն եւ պիտի կրնան մէկ քաղաքէն միւսը տեղափոխուիլ, առանց նախազգուշութեան։

Անվերջ դատապարտութիւններ

Պերլինէն կը հեռագրեն յունուար 26 թուականով.—Ձերբակալուեցաւ Օտեսայի Վլատիմիր եպիսկոպոսը, իբրեւ մեղսակից միապետական դաւադրութեան մը։ Դատավարութիւնը տեղի պիտի ունենայ փետրուարի սկիզբը։ Կ՚ըսուի թէ գաղտնի տպարան մը երեւան հանուած է եկեղեցիի մը մէջ եւ ուրիշ տասներկու հոգի ալ ձերբակալուած են։

Խլրտումներ Ռումանիոյ մէջ

Պուքրէշէն կը հեռագրեն թէ համայնավարական ցոյցերը կը շարունակուին երկրին զանազան մասերուն մէջ։ Քիշնէվի մէջ հարիւր համայնավարներ խոշտանգեցին ոստիկան մը, որ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։ Թրանսիլվանիոյ մէջ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ ցուցարարներուն եւ ոստիկանութեան միջեւ։ Աւելի քան 150 համայնավարներ ձերբակալուեցան։

Ալմազեան կը կրկնէ իր զանգատները

Առջի օր, Ալմազեան հարցաքննուեցաւ վերաքննիչ ատեանի դատաւորին, Պ. Մայֆոյի կողմէ, Պ. Պ. Նիքօլի եւ Պընուայի դէմ մատուցած բողոքագրին առթիւ։ Պ. Նիքօլ հաստատեց հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Ժանթիյի առջեւ ըրած յայտարարութիւնները։ Իսկ Ալմազեան կրկին եւ կրկին մանրամասնօրէն պատմեց թէ ի՛նչպէս անցուց հոկտ. 18ի օրը։ Ինք գացած էր իբրեւ վկայ, եւ սակայն Պ. Պընուա անարգեց, խուզարկեց, մերկացուց եւ վերջապէս խցիկ մը նետեց։ Հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ հանուեցաւ կիրակի կէսօրէն յետոյ, հակառակ օրէնքին տրամադրութեան։

Պ. Մայֆօ զարմանքով հարցուց.

— Ինչպէս թոյլ տուիք որ կատարուին այդ բաները։

— Ես պուպրիկ մըն էի անոնց ձեռքին մէջ, պատասխանեց Ալմազեան։

— Ինչո՞ւ չպահանջեցիք որ դատաւորին առջեւ հանեն ձեզ։

— Ես ծանօթ չէի օրէնքին, եւ չէի գիտեր իմ վայելած իրաւունքներս։ Եւ յետոյ, կը կարծէի թէ ոստիկանութիւնը անսխալ էր, հիմա կը հասկնամ թէ մարդուն աչքը կը հանէ։

Պ. Մայֆօ քանի մը օրէն դատական ոստիկանութեան կեդրոնը պիտի երթայ, տեղին վրայ ստուգումներ կատարելու համար։

Կը շարունակեն իրար կոտորել

Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ Պ. Եորտան Չկատրոֆ, Նախկին քարտուղար Մ. Նահանգներու մակեդոնական կազմակերպութեանց, որ ատենէ մը ի վեր Սոֆիա կը գտնուէր, յարձակում կրեց երեք անծանօթներու կողմէ։ Դաւադիրները ատրճանակ պարպեցին, առանց նպատակին հասնելու։ Չկատրոֆ կրցաւ տուն հասնիլ անվնաս։ Կը կարծուի թէ յարձակողները կը պատկանին Փրոթօկէրօֆի խումբին, որուն արարքները վերջերս դատապարտած էր Չկատրոֆ, ճառի մը ընթացքին։

Հ. Յ. Դ. ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Հ. Յ. Դ. Եւրոպայի կեդր. կոմիտէի նախաձեռնութեամբ, Փարիզի մէջ կը բացուի Հ. Յ. Դ. դպրոց մը, հետեւեալ ծրագրով.—

ՆԻՒԹԵՐ	ԴԱՍԱԽՕՍՆԵՐ
Հ.Յ.Դ. Ծրագրի պարզաբանում	Ա. ԳԻՒԼԽԱՆԴԱՆԵԱՆ
Հ. Յ. Դ. Պատմութիւն	ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ
Պատմ. մատերիալիզմը և անոր քննադատութիւնը	ԱՇՈՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ
Քաղաք. կուսակցութիւններ	ԼԵՒՈՆ ՄՕԶԵԱՆ
կազմ. կանոններ	Ս. ՏԷՐ-ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ
Պատմութիւն ընկերվ. Միջազգայիններու	ՄԿՐՏԻՉ ԵՐԻՑԱՆՑ
Դաշնակցութեան քաղաքական ուղեգիծը	
Պետական իրաւունք	ԱՇՈՏ ԱՐԾՐՈՒՆԻ
Հայկ. Դատի դիւանագիտական պատմութիւնը	Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ
	ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ
Քաղաք. տնտեսագիտութիւն	ՍԵԴՐԱՔ ՍԱՍՈՒՆԻ

Դպրոցին բացումը կը կատարուի Այս իրիկուն ժամը 9ին, փլաս տ՚իթալի, 0 Քլէր տը Լիւնի վերնայարկը։

Դպրոցի բացման կը հրաւիրուին ոչ-ուսանող ընկերներ եւս։

Դասաւանդութիւնները կը սկսին Երեքշաբթի Փետր. 4ին եւ տեղի կ՚ունենան Chope Parisienneի վերնայարկը, 61 Rue des Ecoles, (Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ) շաբաթը երկու անգամ՝ Հինգշաբթի եւ երեքշաբթի, երեկոյեան ժամը ճիշդ 8.45ին։ Կը տեւեն երեք ամիս։

Հ. Յ. Դ.
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷ

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ

վիճաբանական ժողովը՝ այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Քաֆէ 0 Քլէռ տը Լիւնի վերնայարկը։ Մէթրօ Իթալի։ Կը խօսի՝ Ընկ. Աշոտ Գասպարեան։ Նիւթ՝ Մարքսիստական վարդապետութիւնը։

ԸՆԿԵՐԱ-ՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի Պատանեկան միութեան կողմէ, այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին Café Centraleի վերնայարկը, 7 Place du Pont։ Երգ, արտասանութիւն եւայլն։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Սալոն Շափի մէջ, 84 Rue Chape. Դերասան Յ. Ուզունեան կը ներկայացնէ՝

ՇԷՅԽ ՋԱԼԱԼԷԴԴԻՆ (Ռաֆֆիի)

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆ՝ 8, 6 ԵՒ 4 ՖՐԱՆՔ

Հ. Յ. Դ.

ԳԱՒԱՌ

Մարսէյլի Քրիստափոր ենթակոմիտէի հերթական ժողովը՝ այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Լիոնի Քրիստափոր խումբի ժողովը՝ այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։

Լիոնի Համազասպ խումբի ժողովը այս իրիկուն ժամը 8ին, Ընկ. Նիկողոսեանի ճաշարանը։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Հէրիքուրի հայրենակիցներէն.— Հ. Էրզրումլեան 100, Մ. Սթատեան, Խ. Ալլաղանեան 15ական, Կ. Փիլիպոսեան, Գ. Փիլիպոսեան, Գ. Եկէնեան 10ական, Ս. Մալաքեան, Ս. Մուրատեան. Ս. Գալայճեան 5ական։

Պէթօնքուրէն.— Ե. Սինանեան 15, Մէնգիլճեան Թադէոսեան, Գ. Վասիլեան, Կ. Տէմիրճեան, Խ. Աւագեան, Մ. Ճիվէլէկեան 10ական։ Գումար 240 ֆրանք։ (Տես «Յառաջ» 22 յունուար)։

Էքսի ցանկը.— Ա. Կուզիկեան 65, Շ. Եկաւեան 50, Պ. Եղուրտեան 30, Կ. Բաբսեղեան 25, Օ. Իժտահարեան, Թ. Օհանեան, Պ. Զատրճեան, Ն. Նալպանտեան, Ս. Ծիվէլէկեան, Ս. Լուսարարեան, Հ. Գաբիկեան, Մ. Օտապաշեան, Վ. Իսպէնչեան, Օ. Քալտըրմճեան, Ս. Մանուեան, Կ. Շամանաճեան, Գ. Քօլօլեան 20ական, Յ. Անդրասեան, Լ. Անդրասեան 15ական, Տիկին Ե. Տապանեան 20, Մ. Չէվիկեան, Ս. Եղուրտճեան, Հ. Զատրճեան, Ա. Ազարիկեան, Ա. Թելէեան, Ի. Եղիկեան 10ական, Ս Հէլվաճեան 5, Փօբրիկն Ա. Քըլըտճեան 10, Անտոն եպիսկ. Պահապանեան 15, Ս. Մէքինաճեան 3. Մաթէոսեան, Գ. Անտոնեան, Յ. Եսայեան, Մ. Միսիկեան, Ս. Մազմանեան, Ա. Հապէշեան, Մ. Անդրասեան, Գ. Աւետիսեան, Յ. Փօրթոյեան, Օ. Մանուեան, Վ. Մանուեան, Պ. Շիրվանեան, Ոմն 10ական, Գ. Գարագաշեան 15, Ս. Անտոնեան, Խ. Փօրթոյեան 5ական։ Գումար 735 ֆրանք։ (Տես «Յառաջ» 23 յունուար։

ՀՐԱՒԷՐ

Կը խնդրուի Ա. Աճարոնեանի Յոբելինական Փարիզի եւ Շրջականերու Յանձնախումբի վարչութեան անդամներէն, ինչպէս նաեւ ֆոնտի Հանգանակիչ, պրոբականտի, եւ հանդէսներու կազմակերպիչ Մասնախումբերու անդամներէն, որ ներկայ ըլլան անպայման, այսօր չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, Հ. Հ. Պատուիրակութեան շէնքին մէջ։

Յոբելինական Վարչ. Դիւան

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Լիոն, Տ. Զ.— 70։
Մարսէյլ, Սապ.— 250։
Նիս, Խ. Պ.— 140։
Լիոն, Գ. Ն.— 70։
Գաhիրէ, Ա. Ս.— 2 անգլ.։
Մարսէյլ, գործ.— 817։
Տէսին, Յ. Պ.— 35։
Լա Սիօթա Ա. Թ.— 115.20։
Քոնսթանցա,— 575։

Վճարեցինք։

Լիոն, գործ.— 1150։
Վիլժիւիֆ, Յ. Ա.—75։
Լիոն, Նիկ.—25։
Լը Քրէօզէ, Հ. Ֆ.—30։
Մարսէյլ, Ուգ.— 20։
Քիրմանշահ, Կ. Հ.— 2 անգլ.։
Մարսէյլ, Սապ.— 10։
Ալէս, Մ. Կ.— 70։
Քլէրմոն Ֆէրրան Գ. Թ.—35։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Մինաս Չերազի յետ մահու երկը

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ՄԻՒՍԻՈՆՆԵՐ

ԳԻՆ 10 ՖՐԱՆՔ

Դիմել՝ A. Ohanessian, College de Jeunes Filles, Vendôme.

1000+930

Փետրուար 1ին տեղի կ՚ունենայ բացումը Ճէնազեանի MODERNE նպարավաճառատան։ Այս առթիւ ինք և ընկերը կը խնդրեն իրենց հին, նոր եւ ապագայ բոլոր բարեկամներէն ու յաճախորդներէն որ հաճին ներկայ գտնուիլ բացման առաջին եւ երկրորդ օրը տեղի ունենալիք ընդունելութեանց։

DJENAZIAN & CASSANDJIAN
8 RUE CHATEUDUN, PARIS (9e)

Columbia ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԻԱՅՆ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՔՈՎ

Կը ծախուին հայկական եւ կովկասեան երգերու, պարերու եւ եղանակներու ODEON և COLUMBIA վաճառանիշով փլաքները։ Ծախ մեթերք յունարէն և թուրքերէն փլաքներու։

ԱՊԱՌԻԿ ՖՈՆՕՆԵՐ ԱՄԻՍԸ 45 ՖՐԱՆՔ ԱՄՍԱՎՃԱՐ

56 Rue Piat, Paris (20) Մէթրօ՝ Պէլվիլ, Թրամ. 26

ՁԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵԼԷ ԱՌԱՋ

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ՋԱԿՈՐԻՏԷՍ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ կօշիկի գործարան

18 Rue MONCEY, 18 Lyon

Փլաս տիւ Փոնի մօտ

Հայերու համար հարիւրին 20 զեղչ

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, Մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ
Չոր պտուղներ, լաքերտա, բրնձիկ, ապուխտ, եւայլն
ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱՔՈՒՐ ԱԺԱՆ

Մասնաւոր սպասարկութիւն ընակարաններու համար
Կ՚ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահման

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վիրաբուժական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ՚ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթ, կոկորդի եւ ականջի մասնագէտը ամէն Երկշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3, ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ
O. M. OHANESSIAN
Marque déposée MELKON
Եթէ կ՚ուզեք ճաշակել ... արեւելեան համեղ անուշեղէններ, փնտռեցէք ամէն ... միայն MELKON վաճառանիշով Լօքում, փաքլաւա, քատայիֆ, հէլվա, եւայլն
25 Rue Vilin, Paris (20)
Հեռաձայն Menil. 69—

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՏԱՐՕՆ ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ Հայր. միութեան Ֆրանսայի կեդրոնական վարչութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր մասնաճիւղերը մասնակցելու պատգ. ժողովի, որ տեղի կ՚ունենայ Փետրուար 2ին Կիր. ժամը 2ին Մարսէյլի մէջ, Պատգամաւորներէ կը խնդրուի ներկայանալ վկայագրով եւ միասին բերել անդամացանկերը եւ հաշուեկշիռ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Սեբաստիոյ Գանդալ գիւղէն Մարիամ Յովսէփեան կը փնտռէ իր հօրեղբօրորդին Գաբրիէլ Վարդապետեան որ 1928ին կը գտնուէր Ամերիկա հետեւեալ հասցէին՝ 214 E. 25. B. Street, N. Y. City, U. S. A.։ Իմացնել՝ Haroutun Arslanianի, Ecluse de la Folie, Ghalette. (Loiret). France.

— Կը փնտռուի Չմշկածակի Խատիշար գիւղէն Գոհար եւ Կիլիստան Թոմասեանները որոնք 1915ին խաբերդի Աշուան գիւղէն տարագրուած են Հալէպ։ Հալէպի գրաւումէն առաջ Արաբներու կողմէ ղրկուած են Մոտակայ գիւղերը հողային աշխատանքի համար։

Իրենց ողջ կամ մեռած ըլլալուն մասին ճշգրիտ լուր տուողին 100 ֆր. նուէր։ Իրենց մօր Տաղիկի, եղբօր՝ Պապօի եւ քրոջ Սրբուհիի հասցէն 20 Rue Beauséjour, Sarcelles (S. et O.) France։ Կը խնդրուի սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ընկերակցութեամբ կամ առանձին վարձու է Պանթէոնի մօտ կահաւորուած երկյարկանի ճաշարան մը։ Ամէն գործի յարմար։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել Պ. ՊԱԼԵԱՆԻ, Restaurant Ararad, 24 Rue des Carmes, Paris (5e)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

96 r. Rivoli, Մէթ. Շաթլէ։ ... եւ նոր մեթոտով դարմանում ... եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ ... հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, մամիզ.) եւ վարիսի։ Մասնաւոր ... ռաթուառ։ Խղճամիտ եւ ար... հրդակցութ. ամէն օր 9—12, Կիրակի 9—12,

EMPIRE Մեկըեր-Զօլ՝ 37 Av.

ՍԱԿԱՐԱՆ

28 Յունուար 1930

ԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,		L. St.
Տոլար,		Dollar
Մարք	100	Mark
Թրք. Թղթ.		L. Trq.
Թրք. ոսկի	»	» or
Մէճիտիէ		Médjidié
Լէվա	100	Léva
Տրախմի	»	Drachme
Լիր	»	Lire
Պելժ. ֆր.	»	Fr. Belge
Զուից.	»	Fr. Suisse
Լէյ	»	Leï

ԱՐԺԵԹՂԹ...

Եգ. Քր. Ֆոնս. I Cr. Fonc. E...
» II »
» III »
Թուրքի երկթ. Lots turcs

IMPRIMERIE -MASSIS-
208bis, Rue Lafayette P...

Le Gérant H. STEP...

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ			
	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շ.	40 շ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ
Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 30 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1930
30 JANVIER 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1174 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ի՞ՆՉ ԿԸ ՆՇԱՆԱԿԷ ԱՅՍ

կամաց - կամաց, սակայն յարատեւօրէն յառաջ կ'երթան անգանակութիւնները՝ ի նպաստ Անատոլուէն քշուած բեկորներու։

Մեր գաղութին մէջ, արուարձաններ եւ քաղաքներ կան, որոնք «Յառաջ»ի առաջին կոչին վրայ գործի ձեռնարկեցին։ Քանի մը կեդրոններ կ'երերան տակաւին, ինչպէս, օրինակ՝ Մարսէյլը։

Հարեւան գաղութներէն Պերլինն ու Միլանը ժամանակ կորսնցուցին, իսկ Պրիւսէլը, Անվէրսը, Լոնտոնն ու Մանչեսթրը անշուշտ անակնկալ մը պիտի ընեն, քանի որ այսքան ուշացան։ Աւելի հեռուն, Ռումանիոյ մէջ, խորհրդակցական ժողով մը հրաւիրուած է, Նախագահութեամբ առաջնորդին։ Պուլկարիան երեւի շատ է ճնշուած տեղական հոգերով։ Իսկ Սելանիկի եւ Աթէնքի մէջ, մեր ընկերները հանգանակութեան գլուխն անցած են արդէն, իրենց երկու օրաթերթերով։ Նոյնպէս Եգիպտոսի մէջ։ Իսկ Պէյրութի մէջ՝ Զ. Ռ. Մ.ը լումաներ սկսաւ հաւաքել տունէ տուն, ուղղակի Հալէպ ղրկելով գոյացած գումարը։

Փարիզի մէջ, յատկապէս կազմուեցաւ կեդր. Յանձնաժողով մը, որ կը վարէ հանգանակութիւնը, թէեւ ոչ պաշտօնական եռանդով։

Արդարեւ, մեծ բան մը չէ մինչեւ հիմա հաւաքուած գումարը, եթէ զեղչենք Գ. Կիւլպէնկեանի 50,000ը, Պ. Պ. Նուպարի 20,000ը, Քէլէկեան խանի 10,000ը եւ ափ մը 5000նոց, 500 կամ 1 - 2000նոց գումարներ, որոնք հանգանակութիւն են համարուիր։

Եւ յետոյ, այդ ազնուապետական ցանկը արդէն փակուած կարելի է համարել, քանի որ, կեդր. Յանձնախումբին ցանկը հրատարակած ենք այսօր (տես Գ. էջ), եւ այդ ցանկէն անուն չերեւար այլեւս։ Ընդհակառակն, հետզհետէ ժողովրդական հանգանակութեանց արդիւնքներն են որ տեղ կը գտնեն։

Մէկ բան աչքի կը զարնէ, այս բոլորին մէջ։— կրաւորական անտարբերութիւնը կամ բարեացակա՛մ չէզոքութիւնը՝ մեր կարմիր եւ գերի պաշտօնակիցներուն, քաղքենի «ողջամիտ»ներուն և աշխատաւորակա՛ն Երեւանցիներուն։ Կան անհատներ որ այս կամ [illegible] Թեւանց. բայց մինչեւ այսօր չտեսանք— դուք տեսա՞ք —որ երկու [illegible] մէկը պարտք սեպէր գանձանակ մը լեցնել իր միջոցներով։

Ի՞նչ կը նշանակէ այս։ Ցաւին խորութի՞ւնն է որ չեն զգար, է նորէն սկզբունքի խնդիր ունին։ Այսինքն աժան պատրուակ՝ պարտականութենէ խուսափելու։

Աչքէ կ'անցընենք հայկական մամուլը եւ ի՞նչ.— Անբաւական համարելով սրտառուչ կոչերն ու յորդորները, դաշնակցական թերթերը պարտք սեպեր են հանգանակութեան սիւնակներ բանալ, որպէսզի ամէնէն համեստ աշխատաւորն ալ առիթն ունենայ հասցնելու իր եղբայրական աջակցութիւնը։ Որպէսզի իրենց ընթերցողներն ու համակիրները անտարբեր չմնան ընդհանուր շարժումէն։ Առանց խօսելու «Յառաջ»ի մասին,— ահա «Յուսաբեր»ը՝ Եգիպտոսի, «Նոր Օր»ը Յունաստանի եւ «Հորիզոն»ը՝ Նոր Յունաստանի մէջ անդադար կը հնչեցնեն կոչնակը, եւ խօսքերը գործի կը վերածեն։ Կեդր. Յանձնախումբի Գ. ցանկին մէջ կ'երեւան երեք դաշնակցական թերթեր՝ համագումար 12,000 ֆրանքով, որ մասնաւոր է տակաւին («Յուսաբեր»ը կը ղրկէ ուղղակի Հալէպ, նոյնպէս կազմ խնամատարութեան)։

Թող ինքնագովութիւն չհամարուի այս մատնանշումը։ Պէտք էր այսքան բաց խօսիլ, երեւան հանելու համար արտասովոր պատկեր մը։

Ինչո՞ւ միայն մենք, եւ ոչ միւսներն ալ՝ ահաւոր ողբերգութեան մը հանդէպ։

Ինչո՞ւ գործնապէս պարտականութեան չպիտի հրաւիրուի ամկավար կամ այդպէս համարուած հասարակութիւնն ալ, իսկ հաւնած եւ հաւատացած թերթերով։

Նոյն հարցումը Երեւանցիներուն, որոնք նոյնպէս ունին իրենց հաւատացեալները։ Ամէն պարագայի մէջ, Անգլիոյ հանքագործները, կամ Գերմանիոյ, Չինաստանի եւ Արժանթինի կարմիր բանտարկեալները աւելի անճար եւ թշուառ չեն, քան անէ-տեղէ զրկուած, ճամբան կողոպտուած, լեղապատառ Սուրիա ապաստանած հայկական բեկորները,— եղբայր, մայր, քոյր, երախայ։

Արդեօք անո՞ր համար որ մենք մեղքեր ունինք, իսկ իրենք անմեղ են։ Անբիծ աղաւնիներ...

Բայց որմէ՞ կը լուծէք վրէժը, բարեկամներ։

«Պատճառներն հարցնել-փնտռելու» ձեր ինքնակոչ առաքելութիւնը ի՞նչպէս թոյլ կուտայ ձեզի՝ անգործութեան, անտարբերութեան մատնելու ձեր հաւատացեալները, որոնք անշուշտ ապուշներ չեն։

Իսկ եթէ տակաւին պէտք ունին լուսաբանութեան, հարցէք արտատպել եւ անոնց ուշադրութեան յանձնել.— Նորեկներն են որ կը պատմեն.

— «Երկար տարիներէ ի վեր մենք մշակներն ենք եղած քիւրտ աղաներու, չոր հացի համար աշխատողներ. քիւրտ պէկերը մեզ քրիստոնէութեամբ չէին յանձներ Թուրք ժարտարմաներուն, բնական է իրենց իսկ շահուն համար կը պահէին մեզ։

— Զունէի՞ք ստացուածք, եւայլն։

— Ո՛չ, մենք նոյնիսկ տէրը չէինք մեր անձին։ Մէթրուքէ էինք։ Առանց մեր կամքը հարցնելու, աղաները մեզ կը ծախէին իրարու։ Առաւօտ մը մենք կ'իմանայինք, որ մեր նախկին աղան մեզ փոխեր է ուրիշի մը, կ'երթայինք շարունակելու մեր աշխատանքը նոր աղայի հաշւոյն։ Մէթրուքէ էինք (լքեալ)։ Այդպէս կ'անուանեն մեզ։ (Յուսաբեր, 21 յունուար)։

Արտատպեցէք՝ նոյնիսկ ձեր յիշողութիւնը թարմացնելու, եւ խիղճը արթնցնելու համար։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ ԱԼ

Պուքրէշի «Հայաստան»ը կը շեշտէ խմբագրականի մը մէջ (16 յունուար).

— «Ռումանիոյ Թեմ. գործ. Մարմինը կոչով մը Պուքրէշի ազգային բոլոր Մարմինները, Միութիւնները եւ հասարակութիւնը հրաւիրեց խորհրդակցութեան, որպէս զի Թուրքիայէն վտարուած հայրենակիցներուն շուտափոյթ օգնութեան հասնելու համար ստեղծուի Հանգանակիչ կեդր. Մարմին մը։ Սակայն խորհրդակցութիւնը, որ նշանակուած էր 12 յունուարին, տեղի չունեցաւ ժողովականներու սակաւութեան պատճառով եւ խորհրդակցութիւնը յետաձգուեցաւ յունուար 24ին։

Այսօր, երբ օգնութեան կանչերը աւելի սաստկացած են, Ռումանահայութեան պարտականութիւնն է պահ մը մոռնալ իր առօրեայ հոգերը եւ իր ժամանակէն ու միջոցներէն մաս մը տրամադրել արդէն 2000ի հասած անօգնական խլեակներուն, որոնց թիւը կրնայ մօտ ապագային, հասնիլ 4000ի։

Այս նոր աղէտը, նիւթուած դաւադրօրէն եւ առանց բանական պատճառներու, ցեղին համար կը դառնայ հարուած մը, եթէ ժամանակին չկարենանք կանխել թշուառութիւնը, որ արդէն սկսած է գոհեր կորզել։

Գէթ այսօր պարտաւոր ենք մոռնալ բոլոր յետին նպատակներն ու հաշիւները՝ միահամուռ ուժերով կազմակերպելու համար օգնութեան գործը։ Անպատասխանատու տարրերու խլրդային աշխատանքները, մութ անկիւններու մէջ ծնունդ առնող փրովոքասիոնները, կաշառուած ու մոլորուած մարդոց բսի ըսաւները օգնութիւնը ձախողեցնելու նպատակը կը հետապնդեն միայն։ Մեզ քաջ յայտնի է որ մեր գաղութին մէջ ալ կը գործեն մութ ուժերը, որոնք արդէն գործի անցած են՝ մղուած կուսակցական մոլեռանդութենէ եւ աղտոտ հաշիւներէ։ Անոնք իրենց սնունդը կը ստանան բոլշեւիկեան օճախներէն, որոնք այսօր,— ինչպէս եղած է միշտ — համախորհուրդ են քէմալականներու հետ՝ մեր ցեղին բեկորները ջարդելու գործին մէջ»։

ՕՏԱՐՆԵՐԸ ՎՏԱՐՈՒԱԾ ՊՈԼՍՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԷՆ

Պոլսէն կը հեռագրեն յունուար 27 թուականով.— Ելմտական գործավարութիւնը հրամայեց սակարանի բոլոր օտար միջնորդներուն անմիջապէս դադրեցնել բոլոր գործերը, ինչ որ կը նշանակէ նոր խախտում Լօզանի դաշնագրին։ Իբրեւ պատճառ ցոյց կը տրուի այն թէ օտարներու ներկայութիւնը սակարանին մէջ՝ ոչ յարմար է, ոչ ալ բանաւոր, եւ կրնայ խանգարել թրքական դրամին բարձրացման համար ձեռք առնուած միջոցները։ Այս հրամանէն կը վնասուին տասնըմէկ միջնորդներ, ֆրանսացի, ռումանացի եւ յոյն։

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ գերագոյն ատեանը օրինազանց եւ ժողովուրդի թշնամի հռչակեց Միլէրմարքիզ անուն պաշտօնեայ մը, որ մերժած էր Մոսկուա դառնալ Գերմանիայէն, ուր պաշտօն կը վարէր խորհրդային առեւտրական կազմակերպութեան մէջ։ Ուր որ տեսնուի խորհրդային հողի վրայ, անմիջապէս պիտի գնդակահարուի, ինչպէս Բեսեդովսկին։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԳԻՒՂԱՑԻՈՒԹԻՒՆԸ ԴԷՄ ԴԻՄԱՑ

ԱՄԷՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ԿԻՆԵՐԸ ԿԸ ԴԻՄԱԴՐԵՆ

Եուրքին, հաւաքական գիւղատնտեսութեան պաշտօնական վարիչը, հրամայեց ձերբակալել եւ դատել բազմաթիւ պատասխանատու պաշտօնեաներ բուն Ռուսաստանի, Ուկրայնայի եւ Սպիտակ Ռուսիոյ մէջ, «ոճրապարտ» զանցառութեան համար, որուն հետեւանքով անսպասելի անկարգութիւն յառաջ եկած է հաւաքական տնտեսութեան շարժման մէջ։ Ասոնք միեւնոյն ատեն ամբաստանուած են իբրեւ թշնամի այն բանուորներուն որոնք ճարտարարգործական կեդրոններէն ղրկուած են «հակակուլակային ճակատը»։ Եուրքին կը յայտարարէ թէ ամէնէն անգոհացուցիչ շրջանները կը գտնուին Մոսկուայի, Խրիմի, Վորոնէժի, Կովկասի, Ուկրայնայի եւ Վոլկայի մէջ։

Նշանակուած 25,000 մասնագէտ բանուորները խումբ խումբ գիւղական շրջանները կը հասնին, բայց ընդհանրապէս ծաղրանքով կ'ընդունուին գիւղացիներուն կողմէ։ Իրենց մեկնումէն առաջ տրուած եօթնօրեայ հողագործական դասընթացքը բաւական չէ, որպէս զի կարենան վստահութիւն ներշնչել գիւղացիներուն։ Կ'ըսուի թէ շատ մը վայրերու մէջ նոյն իսկ ամէնէն չքաւոր գիւղացիները կուլակի ոգի ցոյց կուտան այս բանուորներուն հանդէպ։ Աշխատանքի գործավարութիւնը հրամայած է գործարաններուն՝ մէկ ամսուան յաւելուածական ռոճիկ վճարել ամէն կամաւոր բանուորի որ կ'արձանագրուի հողագործական վաշտերու մէջ, ինչպէս եւ ձրի ճամբորդութիւն՝ կնոջ և ընտանիքին համար։

Խորհրդային մամուլի համաձայն, գիւղացի կիները աւելի դժուար խօսք կը հասկնան քան այրերը։ Անոնք կը հաւատան ամէն տեսակ զրոյցներու, մէկտեղ կը հաւաքուին միթինկներու վրայ յարձակելու համար եւ եռ մեծին հաւաքական տնտեսութեան գաղափարը, պատմելով թէ խորհրդ. իշխանութիւնը այս պայքարէն անմիջապէս յետոյ պիտի ձեռնարկէ կիներու համայնացման։ Կիներու դիմադրութիւնը ուշագրաւ է մասնաւորապէս Խազախներու երկրին մէջ եւ Ռոստովի շուրջը։

Հաւաքուած արջառի խմբական ջարդը կամ խորհրդաւոր անյայտացումը կը շարունակուի։ Օրինակ, Օտեսայի մօտ իշխանութիւնները հաւաքեցին 600 կով եւ 400 ոչխար, բայց յաջորդ առտու միայն 200 կով եւ 167 ոչխար մնացած էր։ Խառնակութեանց եւ արիւնահեղութեան դէպքերն աւելի յաճախադէպ կը դառնան։ Դժգոհ գիւղացիները արշաւախումբեր կազմելով, կը խանգարեն հաւաքական տնտեսութեան կազմակերպութիւնը եւ գարնանացանի պատրաստութիւնները։ Այս շարժումը մասնաւորապէս ընդհանրացած է Սիպերիոյ մէջ, բայց վերջերս մտահոգութիւն պատճառել սկսած է նաեւ Ուկրայնայի եւ սպիտակ Ռուսաստանի մէջ։ Մասնաւորապէս մեծ գործունէութիւն կը ցուցնէ արշաւախումբ մը Ուրալի շրջանին մէջ, հրամանատարութեամբ տեղական սովիէտի ըմբոստ մէկ անդամին՝ Փրոքօբիէֆի։

Սպիտակ խաչակիրները

Վորոնէժի մէջ գնդակահարուեցան «Սպիտակ խաչակիրներ» աղանդին 16 վարիչներէն 13ը, մէջն ըլլալով ճգնաւոր Տիմիթրի Պախօմինկօ։ Ասոնք արդէն մահուան դատապարտուած էին անցեալ նոյեմբերին եւ վերաքննութեան դիմած ըլլալով, Մոսկուա մերժեց, բացի մէկէն, որուն պատիժը փոխուեցաւ տասը տարի բանտարկութեան։ Ընդամէնը քառասուն երկու հոգի էին որ դատի կանչուեցան Վորոնէժի մէջ, իբր հակայեղափոխականներ։ Բացի երեքէն, ամէնքն ալ դատապարտուեցան կամ մահուան կամ բանտարկութեան եւ գոյքերու գրաւման։ Գրեթէ բոլորն ալ զաւակներն են այնպիսիներու որոնք Չեկային կողմէ գնդակահարուեցան յեղափոխութեան առաջին օրերուն։ Ամբաստանագիրը կ'ըսէ թէ սպիտակ խաչակիրները խռովայոյզ լուրեր տարածեր էին գիւղերուն մէջ, ծանուցանելով թէ շուտով պիտի գայ Միքայէլ հրեշտակապետը՝ նստած սպիտակ նժոյգի մը վրայ եւ ընկերակցութեամբ երկնային սպիտակազգեստ բազմութեան մը, պատժելու համար համայնավարները ու խորհրդ. իշխանութիւնը, իբրեւ մարմնացումը հակաքրիստոսի։ Այս դատը մեծ յուզում պատճառեց գիւղացիներուն մէջ։

Ի՞նչ եղած է զօրավար Խուտեփոֆը

ՉԵԿԱՆ ԿԸ ԳՈՐԾԷ ՓԱՐԻԶԻ ՊՈՐՏԻՆ ՎՐԱՅ

Երէկ գրեցինք թէ կիրակի օր խորհրդաւոր կերպով անհետացած է ռուս զօրավար Ալեքսանդր Խուտեփոֆ, որ Նիկոլա մեծ դուքսին կողմէ նշանակուած էր իրական պետ արտասահմանի բոլոր ռուս զօրականներուն։ Այս տարօրինակ դէպքը մեծ յուզում առաջ բերած է Փարիզի բոլոր շրջանակներուն մէջ եւ երկու օրէ ի վեր թերթերը երկար սիւնակներ կը նուիրեն խնդրին։

Զանազան ենթադրութիւններ կ'ըլլան այս առթիւ։ Շատե-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ 21

Փարիզի Հարաւ. Շրջանի (Պանթէօ) հանգանակութեան Ա. Ցուցակը, նախաձեռնութեամբ Յառաջդիմասէր Միութեան (մանրամասնութիւնները յաջորդով)	610.—
Վարուժան եւ Շաքէ Հ. Ֆիչիճեան, Լը Քալօզօ (տես վարը)	10.20
Գումար	620.20
20րդ ցանկին գումարը	21,131.65
Ընդհ. գումար	21,751.85

* *

...Խմբագիր,

ԼԸ ՔՐԷՕԶՕ, 27 յունուար.— մենք քոյր եւ եղբայր 8-10 տարեկան ենք, ամէն օր պապայիս «Յառաջ» կուգայ, կը կարդանք, կ'իմանանք Անատոլուէն Թուրքերուն կողմէ քշուած մեր թշուառ եղբայրներուն օգնութեան հանգանակութիւնը։ Առջի օր Շէյխի մը ըրած խօսքերը մեզի շատ յուզեցին ու լացինք, Աստուած իմ, այս Թուրքերը որքան méchant (չար) են ըսելով։ Հարցուցինք մամային, ան պատմեց մեզի եւ հասկցուց։ Քոյր եւ եղբայր պապայիս հայերէն դասի համար մեզի տուած երկու սուն գանձանակին մէջ հաւաքած էինք, բացինք եւ իրարու միացուցինք 10 ֆր. 20 սանթիմ ելաւ։ Աճապարակ ձեզ ղրկեցինք։ Թէեւ քիչ է, բայց գոնէ մեզի պէս պզտիկ տղոց տաք thé (թէյ) մը կ'առնուի որ խմելով տաքնան։ Պիտի խնդրէինք որ այս նամակը «Յառաջ»ի մէջ հրատարակուի որ Փարիզի մէջ գտնուող առատին հայ տղաքն ալ մեզի պէս ընեն, իրենց խնայած դրամը յատկացնելով օգնելու համար մեր թշուառ եղբայրներուն։ Վարուժան Հ. Ֆիչիճեան (8 տարեկան), Շաքէ Հ. Ֆիչիճեան (10 տարեկան)։ Յ. Գ.— Թէեւ սխալներ կայ, բայց խնդրեմ որ շտկէք, դեռ նոր կը սորվինք։

ՆՈՐ ՕՐԱՑՈՅՑԸ

Խորհրդային կառավարութիւնը պաշտօնապէս ձեռնարկած է օրացոյցի փոփոխութեան, որուն կ'աշխատէր երկար տարիէ ի վեր։

Ըստ նոր օրացոյցի, խորհրդային տարուան առաջին օրն է 7 նոյեմբերը։ (7 նոյ. 1917, տարեդարձ ռուսական յեղափոխութեան)։

Տարին պիտի բաղկանայ շաբաթը հինգ օրուան եւ ամիսը վեց շաբթուան հաշւով՝ 12 ամիսներէ։ Անկէց զատ պիտի ունենայ նաեւ յեղափոխական 5 տօնի օրեր, որոնք բոլշեւիկեան անիմանալի տարեցոյցին մէջ, պիտի բաշխուին ամիսներու վրայ, իբրեւ Ա. օր, Բ. օր, եւն.։

Յունուար 22ը Լէնինի օր է, Ա. 1 մայիս եւ Բ. 1 մայիս Միջազգային օրեր, Ա. 7 նոյեմբեր եւ Բ. 7 նոյեմբեր՝ պրոլետարական Յեղափոխութեան օրեր։

Այս հաշւով շաբաթ եւ կիրակի օրերը կը ջնջուին բոլշեւիկեան օրացոյցէն։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ուժգին ցնցում մը զգացուեցաւ Եզէականի փոսորա եւ Անդիփսարա կղզիներուն մէջ։ Բազմաթիւ տուներ կործանեցան եւ ուրիշներ ճեղքուեցան։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՉԵՄ ՏԱԼԻՍ ՀԱՐՑԵՐԻՆ

Ըստ 1930 տարեսկզբի 10 տարեկան և ավելի տարիք ունեցող անձանց վերաբերյալ մարդահամարի տվյալների՝ ԽՍՀՄ-ում կա 42 միլիոն 800 հազար մարդ, որոնցից 23 միլիոն 600 հազարը կանայք են։ Ամուսնացած են 25 միլիոն 100 հազար կանայք, այսինքն՝ 42 տոկոսը։ Ամուսնացած կանանց 90 տոկոսը գյուղացիներ են։ Ամուսնացած կանանց 65 տոկոսը (մի քանի տասնյակ հազար կանանց բացառությամբ) տնային տնտեսուհիներ են։ Ամուսնացած կանանց 14 տոկոսը աշխատում է տարբեր ճյուղերում։ Ամուսնացած կանանց 28 տոկոսը գրագետ է։ Ամուսնացած կանանց 25 տոկոսը ունի միջնակարգ կրթություն։ 1928 թվականի վերջում ամուսնացած կանանց 70 տոկոսը ունեցել է 1—4 երեխա։ Ամուսնացած կանանց 5 տոկոսը ունեցել է 5—7 երեխա։ Ամուսնացած կանանց 2 տոկոսը ունեցել է 8 և ավելի երեխա։ Ամուսնացած կանանց 23 տոկոսը ամուսնացել է 18 տարեկանից առաջ։ Ամուսնացած կանանց 28 տոկոսը ամուսնացել է 18—19 տարեկանում։ Ամուսնացած կանանց 49 տոկոսը ամուսնացել է 20—29 տարեկանում։ Ամուսնացած կանանց 20 տոկոսը ամուսնացել է 30 տարեկանից հետո։

Ահա այն թվերը, որոնք ցույց են տալիս, թե ինչ տեղ է բռնում կինը ժողովրդական տնտեսության մեջ։ Ահա այն թվերը, որոնք ցույց են տալիս, թե ինչ տեղ է բռնում կինը ընտանիքում։ Ահա այն թվերը, որոնք ցույց են տալիս, թե ինչ տեղ է բռնում կինը հասարակական կյանքում։

Մեր երկրում կինը ազատ է։ Նրան ազատ է դարձրել Հոկտեմբերյան սոցիալիստական հեղափոխությունը։ Նրան ազատ է դարձրել Խորհրդային իշխանությունը։ Նրան ազատ է դարձրել կոմունիստական կուսակցությունը։ Նրան ազատ է դարձրել սոցիալիստական շինարարությունը։

Կինը ազատ է։ Նա ազատ է ամուսնանալ և ամուսնալուծվել։ Նա ազատ է ընտրելու իր մասնագիտությունը։ Նա ազատ է ընտրելու իր աշխատանքի տեղը։ Նա ազատ է ընտրելու իր ապրելակերպը։ Նա ազատ է ընտրելու իր ընկերներին։ Նա ազատ է ընտրելու իր հանգստի ձևերը։ Նա ազատ է ընտրելու իր զբաղմունքները։ Նա ազատ է ընտրելու իր ուսումը։ Նա ազատ է ընտրելու իր ապագան

ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ի ՆՊԱՍՏ ՍՈՒՐԻՈՑ ՀԱՅ ՏԱՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒՆ

Գ. ՅԱՆԿ

Սուրիոյ նոր տարագիրներու հանգանակութեան կեդր. յանձնախումբը շնորհակալութեամբ կ'ստացած է հետեւեալ գումարները.—

Մելանիկի Հայ Գաղութ, Օժանդակ Յանձնախումբին ձեռամբ 7,774 ֆրանք 70 սանթիմ, Մելանիկի «Հորիզոն» թերթին միջոցաւ, երկու անգամէն 7000, Հ. Բ. Ը. Միութեան Կիպրոսի Մելքոնեան Կրթական Հաստատութեան աշակերտութիւնը, 12 օրուան ժողովի փոխարէն 2866 ֆրանք 90, Նոյն հաստատութեան պաշտօնէութիւնը 2980 ֆր. 20, Պերլինի Հայ Գաղութ. Միութիւնը երեք անգամէն 4875 ՅԱՌԱՋի միջոցաւ (Գ. մասնակճար) 4000, Կարտանի Հայ Գաղութ, Մասնախումբի մը ձեռամբ 1624 ֆր. 75, Աթէնքի «Նոր Օր» թերթի միջոցաւ 1000, Հաճեան ճաշարանի պաշտօնէութիւն, Տ. Հ. Քիլէճեանի ձեռամբ 357 ֆր. 50, Ռօաննի Հայ Գաղութ, մասնախումբի մը ձեռամբ (100 ֆր.ը Պ. Մեսրոպ Թորոսեանի կողմէ) 350, Պ. Վ. Մահանի կողմէ) 350, Պ. Վ. Մահանի կողմէ) 200, Տիկին Տիրուհի Թորոսեանի կողմէ հանգանակուած (Նէօյլի) 200, Տօքթ. Պ. Գօլօլեան 100, Պ. Մխիթարեան Ներկունի (Բոն-տիւ Շէրիւի) 20, Պ. Պօղոս Եղիազեան (Բոն-տիւ-Շէրիւի) 20։ Շամագումար՝ 33,369 ֆր. 5 ս.։ Ա. եւ Բ. ցանկերու գումարը 118,310։ Ընդհ. Գումար՝ 151,679 ֆր. 5 սանթիմ։

ՀԱՆՔԱՅՈՒԹԻԻ ՇՈՒՐՋ

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

Նախապէս գրած էինք թէ Աշխատանքի Մրջազգային Դիւանը խորհրդակցութեան հրաւիրեր էր կարգ մը շահագրգռուած պետութիւններ, ելք մը գտնելու համար ածուխի տագնապին։ Խորհրդակցութիւնը վերջացաւ, կարգ մը գժուարութիւններու լուծում տալէ վերջ։

Ածխահանքի տագնապը վերջերս, անուրանալի է թէ կորսնցուցած էր իր սաստկութիւնը։ 1929ի ընթացքին, անգլիական հանքածուխի ամբողջական շահագործումը գոյց կուտար 3 միլիոն անգլիական ոսկիի շահ մը, մինչ նախորդ տարուան ընթացքին, ան կը ներկայանար 9 միլիոն 750 հազար անգլիականի բացով մը։

Զանազան երկիրներու մէջ շահերու տարբերութիւնն ու բախումը այնքան բացայայտ էր, որ անրաժեշտ կը դառնար առաջին առթիւ իսկ, անոնց վերացման միջոցները փնտռելու։

Խորհրդակցութեան հետեւանքով ստացուած արդիւնքները սակայն կարելի է գոհացուցիչ նկատել աշխատաւորներուն եւ ածուխի շուկային համար։

Հանքերուն մէջ աշխատանքի օրուան տեւողութեան մասին, ժողովը չկրցաւ եզրակացութեան մը գալ Հարցին լուծումը ձգուեցաւ, յունիսի մէջ գումարուելիք ընդհանուր խորհրդակցական ժողովին։ Սակայն ներկայ խորհրդակցական ժողովը, սկզբունքով ընդունած է արդէն թէ հանքի աշխատաւորները նուազ ժամ պէտք է յատկացնեն աշխատանքի, քան ուրիշ որեւէ ճարտարարուեստի աշխատաւորները։

Աշխատանքի տեւողութիւնը հաշուելու հարցը դժուար է սակայն։ Անօգուտ պիտի ըլլար աշխատանքի օրը որոշել ժամու վրայ, եթէ պետութեանց ներկայացուցիչները համաձայնութեան մը գային այդ մասին։ Երկար վիճեցին ժամու եւ տոննայի մասին։ Ի վերջոյ որոշեցին որ ամէն հանքագործներու 7 ժամը պիտի հաշուի առնուի, նկատի ունենալով ելքի եւ մուտքի յատկացուած ժամանակը։

Գալով օրավարձքերու հարցին, Աշխ. Մրջ. Դիւանը պիտի շարունակէ անոր ուսումնասիրութիւնը ու պատրաստէ տեղեկագիր մը, որ պիտի տրամադրուի 1930ի ընթացքի գումարուելիք մրջազգային խորհրդակցութեան մը։

ԸՆԿ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ընկ. Ապահովագրութեանց օրէնքը որ դործադրութեան պիտի դրուի փետր. 5ին, ըրջրէն կը պղտղեցնէ մամուլը եւ կառավարական շրջանակները։ Գրանս. Ծերակոյտի յանձնախումբերը վերջացուցին իրենց աշխատանքները. այս կերպով կը յուսացուի թէ կարելի պիտի ըլլայ հարցը ընդհ. վիճաբանութեան ենթարկել մօտ ատենին։

Օրէնքին մէջ կարգ մը կէտերու փոփոխութեամբ կրաղող 7 յանձնախումբերու տեղեկաբերներն ու նախագահները, առջի օր Նիստ գումարեցին ընկերվարական երեսփոխան փոլ Պոնքուրի նախագահութեամբ, վերջին կարգադրութիւններն ընելու համար։ կարեւոր փոփոխութիւններ մտցուած են։ Ընկ. ապահովագրութեանց մէջ՝ կառավարական մասնակցութեան բաժինը պիտի ըլլայ 850 միլիոն, եթէ նախարարաց խորհուրդը հաւանի։

Այն պարագային որ երաշխաւորութեան հիմնադրամը չբաւէ, նպաստներու վրայ զեղչ պիտի ըլլայ Հարիւրին 20, եւ ոչ թէ Հարիւրին 10ը, ինչպէս կը նախատեսուէր առաջուց։ Իսկ երբ պէտք տեսնուի, ամսավճարներու սակին վրայ, կարելի պիտի ըլլայ Հարիւրին 2ի յաւելում մը։

Անկարութեան վերաբերեալ օրէնքին տրամադրութիւնները պիտի կիրարկուին 1932էն սկսեալ։ Այս եւնման կարգ մը փոփոխութիւններու շուրջ, երբ յանձնախումբերը համաձայնին, կարելի ըլլայ Ժերակոյտի մէջ վիճաբանութիւններն սկսիլ փետր. 11ին։

ԶԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ՏԷՍԻՆի ԴԷՊԲԻՆ ԱՌԹիիի

ՏԷՍԻՆ, 25 յունուար (Սեփ. Թղթ).—«Յառաջ»ի ընթերցողները ծանօթ է Տէսինի թիներու եւ պարպզպա գործարանին պայթիւնը, որուն երեք զոհերէն մէկը թիւրիմացութեամբ հայ ներկայացուած էր ֆրանսերէն թերթերուն մէջ։

C. G. A. M. սէնդիկայի կողմէն այս պայթիւնին առթիւ հրապարակ հանուեցան գրզռիչ թռուցիկներ S. L. S. A. գործարանի առջեւ այս թռուցիկներէն ցրուած ըլլալու յանգանքով 8-10 կին աշխատաւորներ անմիջապէս վտարուեցան։ Գործազուրկներուն մէջ Հայ չկայ։ Թռուցիկը կը հրաւիրեր բանւորները «չաշխատիլ եւ բողոքել գործարանի վարչութեան դէմ, մանակցելով երեքընկերներու թաղման եւ բողոքի միթինկին»։ Հարկ է զգուշանալ, մանաւանդ որ Լիոնի մէջ գործազրկութիւն կը տիրէ եւ շատերը անգործ կը թափառին։

վարդ. պատրիկ

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՉԻՆՈՒՈՐ ՄԸ

ՍԻՆ ՇԱՄՈՆ.— Կարճ հիւանդութեան մը հետեւանքով Օթէլ Տիւէօի մէջ հոգին աւանդեց վաղեմի դաշնակցական Մշեցի Մխիթար Յարութիւնեան։ Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ յունուար 21ին, մեծ բազմութեամբ, որ եկած էր յիշատակը յարգելու անձնուէր յեղափոխականին։ Ընկ. Ընտրիկեան դաշնակական մը խօսելէ յետոյ կարդաց հանգուցեալին կենսագրութիւնը, որ յուզեց ներկաները։ Մաղկեպսակներ բերած էին Հ. Յ. Դ. Ս. Շամոնի «Վարուժան» խումբը, ընկեր Գ. Նորոյեանը, Grande Usine-ը և Սէն Թ'Էթիէնի Տարօն-Տաուրուբերան Հայր. Միութիւնը, որ ներկայ էր իր ամբողջ կազմով։

Տարոնի Զորպինոց գիւղացի հարուստ ընտանիքի մը զաւակն էր հանգուցեալը։ Պատանի հասակին կը նետուի յեղափոխութեան փոթորիկներուն մէջ, եւ 1906ին իր առաջին ուխտը կ'ընէ Հայ ժողովրդ. Դաշնակցութեան դրօշին տակ, կայծակ վաղարշակի եւ երկաթ ի ներկայութեանը։ Շուտով կը դառնայ Դաշնակցութեան անձնուէր և եռանդուն գինուորը, կը վարէ շրջանի գինական փոխադրութեան պատասխանատու գործը։

Այդ շրջանին շատ դժուարութեամբ կարելի էր գէնք եւ ռազմանիւթ ճարել Բիւրտերէն եւ Զէրքէզներէն, բայց Մխիթարի համար դժուարութիւն չկար։ Եւ այսպէս կը գործէ մինչեւ 1915ի ընդհանուր սարսափները։ Գուշակելով կոտորածը, կը բարձրանայ Սասուն եւ այնտեղ 4—5 ամիս դիմադրելէ յետոյ, յոյսը կտրելով, քանի մը ընկերներու հետ կ'անցնի կովկաս։ Այնտեղ երկար թափառելէ վերջ, հազիւ շունչ առած, 1918ի Թրքական արշաւանքը կը շարունակուէր դէպի Հայաստան։ Մխիթար կը մտնէ Փեթրոգի Մանուկի գումարտակին մէջ, եւ կը ստանայ յիսնապետի պաշտօնը։ 1920ի դէպքերէն յետոյ, տեսնելով ազատ հայրենիքի խորտակումը, ինքզինքը կը նետէ Պոլիս, անկէ՝ 1921ին Յունաստան ու վերջապէս կուգայ Սէն Շամոն։ Հինգ տարիէ ի վեր կը քաշքշէր զործաւորական տաժանելի կեանքը։ Ամիս մը առաջ արկածի մը կը հանդիպի ոտքէն։ կը փոխադրուի հիւանդանոց և աչքերը կը փակէ։

Ահա այսպէս սեւ հողին յանձնեցինք այս յաղթակազմ մարդը, որ բնաւ չէր ուզեր օտար երկրի վրայ մեռնիլ։

Իր վերջին խօսքերն էին «Գործս կիսատ մնաց, եւ տակաւին պարտականութիւնս չկատարեցի ազգիս հանդէպ»։

Մենք ինչ որ գրի առինք, Մխիթարի ամբողջական կենսագրութիւնը չէր։ Աւելի իրազեկներուն կը մնայ ժամանակը նուիրել իր կեանքն ու գործը։

պենոն

ԲՈԼՈՐ ՇԷՅԽԱՀԱՃԵՑԻՆԵՐՈՒՆ

ԼԻՈՆ՝— Վերջերս Հալէպէն մեզ հասած տեղեկութեանց համաձայն, Անատոլուէն այդ քաղաքը հասնող տարագրեալներու մէջ կան նաեւ երեք տնուր (25 հոգի) Շէյխհաճեցիներ։ Ի. պետրոս Երեմեան 10 հոգի, 2. Համբարձում Պօղոսեան (Գոգոյեան) 10 հոգի, 3. Յարութիւն Ջաղացպանեան 5 հոգի։

Մեր այս հայրենակիցները գիւղին մէջ, շնորհիւ իրենց արհեստին եւ աշխատութեան, համեստ ապրուստ մը կը ճարէին։ Բայց թուրք կառավարութիւնը կը հրամայէ որ հաւաքուին քաղաք։ Այնտեղ առանց ձգելու որ աւելորդ գոյքերը ծախեն, ահագին տուրքեր գանձելով կը քշէ դէպի Սուրիա։ Ճամբան երկու անգամ աւազակներու կողմէ կողոպտուտի ենթարկուելով, հազիւ իրենց կեանքը կ'ազատեն եւ այժմ կը գտնուին Հալէպ, շատ թշուառ վիճակի մէջ։ Ըրտասահմանի մէջ ո՛եւէ բարեկամ ազգական չունին եւ իրենց ամբողջ գոյքը դրած են մեզ՝ Շէյխհաճեցիներուս վրայ եւ անակնթարթ կը սպասեն մեր եղբայրական օգնութեան։

Ֆրանսայի Շէյխհաճիի Երիտ. Միութիւնս անցեալ շաբաթ Հալէպ փոխադրեց 2140 ֆրանք։ Այս դրամը հոն պիտի բաժնուի բոլորին անխտիր։ Այժմ ձեռնարկներ կ'ընէ երկրորդ եւ աւելի շօշափելի օգնութիւն մը եւս հասցնելու։ Սակայն նկատի ունեցէք որ այս փոքրաթիւ անդամներով Միութիւնը, իր միջոցներով չպիտի կրնայ օգնութեան գործը պէտք եղածին պէս տանիլ։ Ուստի ստիպուած ենք կոչ ընել բոլոր Շէյխհաճիցիներու, ըլլան Ֆրանսայի մէջ թէ Ամերիկա, Եգիպտոս կամ այլուր, որ կատարեն իրենց եղբայրական պարտականութիւնը։ Ամերիկայի Շէյխհաճեցիներու Միութիւնը, որ տարիներէ ի վեր լուծուած է, Միութեան անունով 1000 տոլարի մօտ գումար մը ունի դրամատան մը մէջ։ Ժամանակ է որ Ամերիկայի մեր հայրենակիցները բոլոր վէճերը մէկ կողմ դնելով, համաձայնին եւ այդ դրամը յատկացնեն այս բեկորներու տեղաւորման գործին։

Անոնք որ կ'ուզեն իրենց նուէրները մեր Միութեան խողովակով հասցնել վերոյիշեալ բեկորներուն, պէտք է ղրկեն հետեւեալ հասցէով՝— Mesrob Sarkissian, Les Milles (B. du R.) France. փափաքողները կրնան ղրկել նաեւ ուղղակի աղետեալներուն (Հալէպ) Հայոց եկեղեցիի շնորհիւ։ Ի դիմաց Երիտ. Միութեան Զ. Ա. Պօյաճեան։

Ց. Գ.— կը խնդրուի «Հայրենիք»էն արտատպել այս կոչը։

ՄԵՐՁԵՑՄԱՆ ՓՈՐՁեր

Հին թշնամիները կը փորձեն մոռնալ անցեալի ոխերն ու քէները.։ ու միջոցներ կը փնտռեն՝ հաշտութիւնը արժեցնելու, ստեղծելով ու հաստատելով փոխադարձ կապեր երկրէ երկիր։ Ֆրանսական կառավարութիւնը ձեռնարկած է պերլինի մէջ բանալու Ֆրանսացի ուսանողներու տուն մը, որուն տնօրէնութիւնը պիտի յանձնուի Ցիժոնի համալսարանին վարիչ՝ փրոֆ. Էնոռի։ Գերման կառավարութիւնն իր կողմէ ամէն գիւրութիւն պիտի տայ իրականացումը այս ձեռնարկին՝ որուն շնորհիւ, Ֆրանսացի ուսանողներ պիտի կրնան սորվիլ գերման լեզուն եւ ճանչնալ Գերմանիան՝ ինչպէս որ է։

Գերման պաշտօնական շրջանակներ իրենց կարգին՝ կը մտածեն փարիզի մէջ, համալսարանի թաղին մօտերը գնել շէնք մը ամէնն ալ գիտէին որ ժան-փիէռը գրած էր գրաթուղթերը, եւ Մանեխին ինկած պղտիկ բաժինէ մը զատ՝ ճաշացեալը ամբողջ կը պատկանէր անոր, ժան փիէռի, որ հոգ մրակ սեփականատէրն էր այլեւս։

Այդ փոփոխութիւնը գրեթէ տեսանելի էր, որովհետեւ ժան-փիէռ, կեցած ոտքի թեւերը բացած եւ հանդարտեւ խրոխտով մը ունի, մինչդեռ Մանեխ աշխատանքի գեխոտ զգեստներու մէջ, դէմքը աւրուած, գետինը կկուզ, գեբանդի մը գնելու ետեւէ ըլլալ կը թուէր։

Երկուքն ալ ժոռցած էին կարծէք Աբոզապերիայի մէջ գտնուելու ուրախութիւնը վայելելէ, այնտեղ, ուրկէ այսուհետեւ ոչինչ կրնար գիրենք դուրս հանել «Աջինեկ»ին խարխլանքն էր մրակ մտածումը որ գիրենք կը կրծէր։ Ատիկա ամօթով կը լեցնէր Մանեխի սիրտը. ան անբացատրելի անձկութիւն մը կը խառնէր ժան-փիէռի յաղթ հրճուանքին.

— Ուրկէ՞ պէտք է որ սկսինք մեր աշխատանքը. Հարցուցին մշակները ժան-փիէռի։

Ու անոնք Մանեխի չնայեցան։

ժան-փիէռ ձեռքը ճակատին վրայէն անցուց յոգնած շարժուձեւով մը։ Ցաքուածիւնը կը ձնշէր։ Չափազանց վառ արեւը կը շլացնէր արդարեւ։ Բայց հոս պարտէզին մէջ, տան հովանին կը պաշտպաներ երկու եղբայրները։

Ու գոյց տալով Մանեխը որ կեցած էր գլխահակ, ժան փիէռ քիչ մը ժպտցաւ, ըսաւ ակնածանքով։

— Ուրկէ սկսի՞։ Ես ի՞նչ գիտնամ, ես, ինչպէս միշտ գացէք ուրեմն ձեր հրամանները հարցուցէք տանը տիրոջը։

MAYI ELISSAGUE

Հայացուց՝ Փ. ՍԱՆԱՍԱՐ

LE "CAFÉ MARTIN"

Իմ սուրճիս գինը դարձեալ իջած է, այսօրուընէ սկսեալ 1 ֆր. 20, քիլօ գլուխ վրայ։

«ՔԱՖԷ ՄԱՐԹԻՆ»ը այժմէն իսկ պէտք է ծախուի կէս-քիլօն՝ 10 ֆր. 60 սանթիմի, (5 ֆր. 30 սանթիմ 250 կրամը, եթէ կեդրոնի վաճառատանս եթէ մասնաճիւղերուս եւ փարիզի ու արուարձանի մթերանոցներուս մէջ։

Գաւառի մթերանոցներուն մէջ կէս-քիլօն՝ 10 ֆր. 80 սանթիմ. (5 ֆր. 40 սանթիմ 250 կրամը։

Միւիւզի մէջ՝ սովորական գինին վրայ կը բարդուի օթուրայի տուրքը. Սառպրուքի մէջ՝ կէս-քիլօն՝ 11 ֆր, 40 (5 ֆր. 70 սանթիմ 250 կրամը)։

EUG. MARTIN

34, Rue Joubert, Paris

Հեռաձայն՝ Gutenberg 20—43, Gutenberg 16—32, Central 10—08

Ա. Մասնաճիւղ՝ 18, Rue Turbigo, Paris, հեռաձայն՝ Louvre 06—77։

Բ. Մասնաճիւղ՝ 64, Rue Voltaire, *Լըվալուա - Փէռէ՝* հեռաձայն՝ Péreire 17—59.

Մթերանոցներ, փարիզ, արուարձաններ ու գաւառ։

Գործարան եւ արհեստանոցներ՝ 77, Rue Anatole France եւ 14 Rue Ernest Cognacq, հեռաձայն 293, *ԼԸՎԱԼՈԻԱ - ՓԷՌԷ*

կեղծերէն զգուշացէք եւ հաճեցեք ստուգել թէ ձեզ յանձնուած սուրճի տուփը կը կրէ՝ իմ անունովս եւ հաստատովս վաճառանիշ մը։

Մ.

ԵՐԿՈՒ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԸ

Բ.

Չպիտի տեսնուէր այլեւս «Արոզապերիա» մը. սեւեր հագած, ոսկեզօծ կաճակները ճերմակ շապիկի վրայ, փոխադրելով ամպհովանին կրօնական թափօրներու պահուն, ու իր բնակարանին առջեւն իսկ, անցնելով մահիկներու կողմէ հիւսուած անբիծ սաւաններուն վրայէն։

Ամէն ինչ անհետ պիտի կորսուէր այդ գեղջկական շուքէն, որմէ ընտանիքը կը քաղէր այնքան ազնուական հպարտութիւն մը։ Այն կսկիծը զոր Մանեխ զգաց այս մտածումէն, շատ աւելի խոր էր քան իր առելութիւնը։

Գ.

Երկու օր վերջ, կիրակի մը, մեծ պատարագէն ելլեյուն, երկու եղբայրները իրար հանդիպեցան փիարէսի գերեզմանին առջեւ։ քաղցր եւ տաք հով մը կը գգուէր դաշտը զոր եկեղեցիէն կարելի էր նշմարել։ Լեռները, թափանցիկ կապոյտով մը օծուն, կը փայլփլէին թանկագին քարերու նման։ Մարդոց ձայները եւ ծիծաղները կը հնչէին հրապարակին վրայէն, բայց հոն ամէն ինչ լուռ էր։ Երգեցիկ խումբի մանկաւիկը, գաւիթին անկիւնը, խնկամանը կը պարպէր. գլխանոցով քանի մը կիներ տակաւին կ'աղօթէին քիչ մը հեռուն։

Տէրունական իրենց աղօթքը վերջացնելէ յետոյ, երկու եղբայրները, ինչպէս ամէն կիրակի, կը պատրաստուէին իրարու կռնակ դարձնել, երբ Մանէխ մրմնջեց։

— ժան-փիէռ, ձեզի ըսելիք ունիմ։

— Լաւ.

— Գիտնալու էք, չէ՞, թէ տունը պիտի ծախեմ։

— վա՜յ...

ժան.փիէռ չկրցաւ զսպել վայրագ հայհոյէ մը։

— Այո՛։ Ու մտածեցի թէ դուք— որ կ'երեւի շատ դրամ կը բռնէք — դուք պիտի կարենայիք զայն գնել։ Այս կերպով, ան ընտանիքին ձեռքէն չպիտի ելլէր։

ժան-փիէռ բոպէ մը լուռ կեցաւ։ Ան կը հասկնար թէ ինչ արժանիք ունենալու էր այդ գժբախտը որ իրեն այդպէս կը խօսէր։ Այսուհանդերձ ինքն իր մէջ մտածեց.

— Ինքը զիս ճամբու դրաւ եւ ես եմ որ պիտի մանեմ տունը. շատ արդար է։

Բայց ինքն ալ Արոզապերիային հեռու շատ տառապած էր, եւ անմիջապէս, խեղդելով իր քէնը, ըսաւ.

— Կը գնեմ, բայց մէկ պայմանաւ, Մանեխ։ Այն որ դուք ալ հոն մնաք ինծի հետ։

Եւ, որովհետեւ Մանեխ ապշահար կը սպասէր.

—Այո, ըսաւ սառնօրէն ժան-փիէռ, այդ ժեզ չի հարկադրեր հաշտուելու իրարու հետ։

Մանեխ երկար չվարանեցաւ.

— Թող ըլլայ, ըսաւ, կը մնամ։

Ընդունք բաժնուեցան։ Այն համոզմունքը, այն վհհանձն թռիչքը որ տուն տուած էր իրենց բառերուն, անգած էին արդէն։ Թերեւս իրենք գիրար այնքան տտած չէին։ Բայց տունը փըրկուած էր։

* * *

Օգոստոսի առտու մը, մշակները որոնք կուգային այգին աշխատելու, ժան-փիէռը եւ Մանեխը գտան Արոզապերիայի պարտէզին մէջ։

րուն համոզումն այն է թէ զօրավարը զոհ գացած է բոլշեւիկեան դաւադրութեան մը։

Զօրավարը կը բնակէր Ռուսլէ փողոց թիւ 26 (րիւ տը Սէվրի մօտ)։ Երեսուներեք ինքնաշարժի վարիչներ, բոլորն ալ նախկին ռուս սպաներ, ամսուան մէջ օր մը ձրի կը տրամադրէին իրենց կառքը զօրավարին։ Կիրակի օր զօրավարը պիտի երթար Մամմուազել փողոց՝ Կէլիպոլուի Միութեան մատուռը՝ ուր հոգեհանգիստ պիտի կատարուէր ժամը 11ին։ Զօրավարը այդ օրը ինքնաշարժի վարիչին ըսաւ թէ կ'ուզէ քալելով երթալ, ու տունէն մեկնեցաւ ժամը 10.30ին, կէսօրին տուն չդարձաւ։ Կինը մտատանջուեցաւ։ Իրիկուան ժամը 5ին միայն հասկցուեցաւ թէ զօրավարը մատուռ չէր գացած։ Ռուս ինքնաշարժի վարիչ մը, Սէվր փողոցին եւ Էնվալիտի պողոտային անկիւնը կը սպասէր զօրավարին, հակառակ քալելով երթալու մասին անոր յայտնած փափաքին։ Սակայն զօրավարին չհանդիպեցաւ։ Կ'ենթադրուի ուրեմն թէ խուժէփոֆ առեւանգուած էր իր տան մօտերը։

Թերթի մը համաձայն, Ռուսլէ փողոց, զօրավարի տան մօտ կայ Լուացարարի խանութ մը, որուն տէրը բոլշեւիկ է. Ռուսլէ եւ Սէվր փողոցներու անկիւնը կայ կապելայ մը, ուր կը յաճախեն Չեկայի գործակալները, ինչպէս նաեւ զօրավարին բարեկամները. Սէվր փողոց, Ռուսլէ փողոցին դիմացի մայթին վրայ կայ ուրիշ կապելայ մը, ուսկից բոլշեւիկները կը լրտեսէին զօրավարը, եւ ուսկից քանիցս յաջողած էին լուսանկարել զայն։ Ասկէ զատ զօրավարի բնակարանին ետեւի կողմը կայ ուրիշ շէնք մը, ուր կը բնակէին բոլշեւիկ ուսանողներ, որոնք ի հարկին կրնային մտնել զօրավարին պատուհանէն ներս։ Վերջերս բարեկամի մը ըսած էր թէ՝ «Կը տեսնէ՞ք, եթէ ուզեն կրնան զիս սպաննել տանս մէջ»։ Այս օրերս զօրավարը ստացած էր բազմաթիւ սպառնական նամակներ։ Ու երեք շաբաթ առաջ իրեն յաջորդ նշանակած էր զօր. Միլլէրը։ Այս վերջինը «Վոզրոժտէնիա»յի մէջ հրատարակեց յայտարարութիւն մը՝ ուղղուած սպիտակ բանակի նախկին սպաներուն։

Կ'ենթադրուի թէ բոլշեւիկները ծուղակի մէջ ձգած են զօրավարը։ Ինքնաշարժ նստեցուցած են զայն՝ եկեղեցի տանելու համար, ու տարած են հաւանաբար Հավր՝ եւ հոն ռուսական շոգենաւի մը վրայ դրած զայն։

Մեդրական դրութիւնը Թուրքիոյ մէջ

ՊՈԼԻՍ 28 յունուար.— Մասնաւոր յանձնաժողով մը որոշեց միացնել կշիռներն ու չափերը եւ ընդունիլ մեդրական դրութիւնը։

Սպանիոյ դիկտատորը հրաժարեցաւ

Փրիմօ տէ Ռիվէրա, Սպանիոյ դիկտատորը, որ բանակին եւ նաւատորմին կարծիքը հարցուցած էր քանի մը օր առաջ, իր պաշտօնը շարունակելու համար, հրաժարեցաւ երեքշաբթի օր, առանց պատասխանի սպասելու։ Աւելի ճիշդ, համոզուեցաւ որ այլեւս վստահութիւն չի վայելեր։ Իրազեկներ կը հաւաստեն թէ բազմաթիւ սպաներ հետեւեալ պատասխանը տուած են դիկտատորին. «Ձեր հարցումը այս օրուա՞ն կառավարութեան կը վերաբերի թէ վաղուան»։ Իրեն յաջորդեց նորէն զօրավար մը, Պէրանկէր։

Ուրիշ գաղտնի աղանդ մը

Խորհրդային հեռագրական գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ երեւան հանուած է գաղտնի ընկերութիւն մը, «Միակ Տաճարը», որուն դատը շուտով կ'աւարտի։ Այս աղանդին վարիչն էր մարգարէ Տիմիթրի Շուլց, նախկին փրոֆէսոր Մոսկուայի մէկ դպրոցին։ Իր վարդապետութեան համաձայն աղանդին անդամները, մէկ մասը երիտասարդ արուեստագէտներ եւ մտաւորականներ, յանձն կ'առնէին խափանել աշխատանքը խորհրդային հաստատութեանց մէջ եւ թշնամական դէրք մը բռնել խորհրդային կառավարութեան հանդէպ։ Միւս կողմէ, Շուլց կը ստիպէր իր հետեւորդները՝ մուրալ Մոսկուայի փողոցներուն մէջ եւ իրեն բերել հաւաքուած դրամը։ Մարմնական պատիժներ կը տնօրինուէին ամենափոքր յանցանքին համար։

Աղանդին անդամներուն մէկ մասը ձերբակալուած եւ յիմարանոց փոխադրուած է։

Նոր քննութիւն Ալմազեանի խանութին մէջ

Երէկ առաւօտ նոր քննութիւն մը կատարուեցաւ Ալմազեանի Սէն-Ժիլ փողոցի խանութին մէջ։ Երեք մասնագէտներ՝ Պլէթրան, Շըվալիէ եւ Ժոլի, որոնք վերջերս նշանակուած էին հարցաքննիչ դատաւոր Մաթիֆասի կողմէ՝ նոր քննութեան մը ենթարկելու համար Պ. Ամիի տարրալուծած նիւթերը, փափաք յայտնեցին հայ դերձակին խանութին մէջէն առնել նման նիւթեր՝ որպէսզի կարենան խղճամիտ քննութիւն կատարել։

Ինչպէս կը յիշուի, Պ. Ամի իր քննութեան համար օգտագործած էր խանութին մէջի չորցած արեան քանի մը բիծերը միայն։

Կ'ըսուի թէ մասնագէտները կասկած յայտնած են Ալմազեանի խանութէն գտնուած արեան մարդկային արիւն ըլլալուն մասին։ Նոր քննութիւնը պիտի պարզէ բուն ճշմարտութիւնը։

Երէկ առտուան խուզարկութեան ներկայ էին Պ. Մաթիֆաս, Ալմազեան եւ իր փաստաբանը Ժան-Շառլ Լըկրան։

Խուզարկութիւն հայու մը գրասենեակին մէջ

Դատական ոստիկանապետ Պ. Ամլին երեքշաբթի առաւօտ խուզարկութիւն կատարեց Պոլսեցի Պ. Զարեհ Պապիկեանի գրասենեակին մէջ, 24 Լիէժ փողոց՝ Փարիզ։

Պ. Պապիկեան ժամանակէ մը ի վեր կը վարէր շարժանկարի ընկերութիւն մը՝ «Films Mercure» անուն։ Յիշեալը մասնաւորապէս կը գործէր գաւառի մէջ, ուր վաճառականներու եւ գործարանատէրերու կը խոստանար շարժանկարել գիրենք, յետոյ հասարակութեան ցուցադրել քաշուած երիզները՝ «ըէքլամ»ի համար։ Այս առթիւ կը ստանար բաւական կարեւոր գումարներ։ Եւ սակայն շարժանկարները երբեք չէին ցուցադրուէր։

Պ. Ամլին գրաւեց Պապիկեանի հաշուետետրերը, որոնք պիտի քննուին մասնագէտ Պ. Ժաքոպի կողմէ։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ

վիճաբանական ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Քաֆէ Օ Քլէռ տը Լիւնի վերնայարկը։ Մէթրօ Իթալի։ Կը խօսի՝ Ընկ. Աշոտ Գասպարեան։ Նիւթ՝ Մարքսիստական վարդապետութիւնը։

ԸՆԿԵՐԱ-ՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի Պատանեկան միութեան կողմէ, այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին Café Centralի վերնայարկը, 7 Place du Pont։ Երգ, արտասանութիւն եւայլն։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Սալոն Շափի մէջ, 84 Rue Chape. Դերասան Յ. Ուզունեան կը ներկայացնէ՝

ՇԷՅԽ ՋԱԼԱԼԷԴԴԻՆ (Ռաֆֆիի)

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆ՝ 8, 6 ԵՒ 4 ՖՐԱՆՔ

ԵՐԵԿՈՅԹ - ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Շավիլի Երկսեռ Երիտասարդաց Միութեան կողմէ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Chaville, 29 Ave. Ville d'Avrey սրճարանի ներքնասրահը։

Կը նախագահէ Պ. Ս. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ

Բանախօսութիւն, երգ, նուագ, արտասանութիւն, եւայլն

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ, 71 AVE. KLÉBER

Գրական Ակումբի դասախօսութիւնը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին։ Նիւթ՝ «Հայերու եւ Քիւրտերու քաղաքական յարաբերութիւնները 15րդ դարէն մինչեւ մեր օրերը»։ Դասախօսն է Կ. ՍԱՍՈՒՆԻ։

Հ. Յ. Դ.

Գ Ա Ւ Ա Ռ

Մարսէյլի Քրիստափոր ենթակոմիտէի հերթական ժողովը՝ վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Լիոնի Քրիստափոր խումբի ժողովը՝ վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։

Մարսէյլի Ռոստոմ ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այս Կիրակի ժամը 2.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Սէն Թ'Անթուանի (Մարսէյլ) Ընկեր Գարօ խումբի ժողովը՝ այս Կիրակի իրիկուն ժամը 7ին, ընկ. Յովհաննէս Վարդ. եանի բնակարանի մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆի Հայր. միութեան Ֆրանսայի կեդրոնական վարչութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր մասնաճիւղերը մասնակցելու պատգ. ժողովի, որ տեղի կ'ունենայ Փետրուար 2ին Կիր. ժամը 2ին Մարսէյլի մէջ։ Պատգամաւորներէ կը խնդրուի ներկայանալ վկայագիրով եւ միասին բերել անդամացանկերը եւ հաշուեկշիռ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռուի Չմշկածակի խատիշար գիւղէն Գոհար եւ կիւլիստան Թոմասեանները որոնք 1915ին խարբերդի Աշուան գիւղէն տարագրուած են Հալէպ։ Հալէպի գրաւումէն առաջ Արաբներու կողմէ ղրկուած են մօտակայ գիւղերը հողային աշխատանքի համար։

Իրենց ողջ կամ մեռած ըլլալուն մասին ճշգրիտ լուր տուողին 100 ֆր. նուէր։ Իրենց մօր Ծաղիկի, եղբօր՝ Պապօի եւ քրոջ՝ Սրբուհիի հասցէն 20 Rue Beauséjour, Sarcelles (S. et O.) France։ Կը խնդրուի սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)

Մէթրօ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ Ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9։ Կիր. եւ տօն օրեր 10 12։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Նոյեմզար Յարութիւնեան եւ զաւակները (Լիոն) շնորհակալութիւն կը յայտնեն ազգականներու հայրենակիցներու եւ ամէն անոնց որոնք անձամբ կամ գրաւոր ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց ամուսնոյնեւ հօր ՄԽԻԹԱՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆի մահուան առթիւ։

Այրի Տիկին Տէր Օհանեան, (Լա Սիոթա), զաւակները՝ Պօղոս, Նոյեմզար, թոռները՝ Բեռովբէ, Անդրանիկ Միսաք Երանոսեան եւ Մշեցի Վահան Բաղբակեան սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր եւ հայրենակցին Մուշի Խաս գիւղացի ՋԱՔԱՐ ՕՀԱՆԵԱՆի մահը։ Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Յունուար 12ին Լա Սիոթայի մէջ։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

123 Bld. Sébastopol

Métro: Réaumur և St Denis

Միզանցքային, արեան, մորթի հիւանդութիւններ. կ'ընդունի 9—12 եւ 2—8, աչքի, քիթի, կոկորդի, ականջի, 6—8 եւ կիրակի առաւօտները։

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ընկերակցութեամբ կամ առանձին վարձու է Պանթէոնի մօտ կահաւորուած երկյարկանի ճաշարան մը։ Ամէն գործի յարմար։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել Պ. ՊԱԼԵԱՆի, Restaurant Ararad, 24 Rue des Carmes, Paris (5e)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վեներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ճերմակիղ.) եւ վարխի։ Մասն. լաբօրաթուար։ Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

EMPIRE Միւզիք-Հօլ՝ 37 Av. Wagram

ԳՏՆՈՒԱԾ Է

Պ. Ղազարոս Պուլամաճեան, Սելանիկ.— Ձեր եղբօր Մարգար Սիսօեանի հասցէն է՝ 294 Rue Vendôme, Lyon, France.

ՍԱԿԱՐԱՆ

29 Յունուար 1930

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.
Սթերլին,	L. St.	123.90
Տոլար,	Dollar	25.46
Մարք 100	Mark	608.25
Թրք. Թղթ.	L. Trq.	11.95
Թրք. ոսկի	» » or	110.60
Մէճիտիէ	Médjidié	8.67
Լէվա 100	Léva	17.60
Տրախմի »	Drachme	32.20
Լիր »	Lire	132.65
Պելժ. ֆր. »	Fr. Belge	70.60
Զուից. »	Fr. Suisse	492.25
Լէյ »	Leï	14.95
ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ		
Եգ. Քր. Ֆոնս.	I Cr. Fonc. Ég.	2060.—
»	II »	1525.—
»	III »	1510.—
Թուրքի երկթղ.	Lots turcs	79.—

ՄԻԱՅՆ 250 ՖՐ. ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ

դուք կրնաք տիրանալ ձեր ... փական հողաբաժնին-Փարիզի շրջակաները, ուր կրնաք շինել ձեր տունը նոյնպէս ամսավճարներով։

Մանրամասնութիւններու համար դիմեցէք՝

" ՏԱՐԱՍՈՎ - ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ - ԲԷԳՋԱԴԵԱՆ "

Հայկական գրասենեակը՝ 18 Rue Chaussée d'Antin. Մէթ. Opéra կամ Chaussée d'Antin, ամէն օր ժամը 10—12 եւ 3—... իսկ Կիրակի ժամը 10—12։

Boulogne, Billancourt, Issy, Chaville եւ Viroflay ապրող կամ աշխատող հայրենակիցները կարող են դիմել նոյն գրասենեակի մասնաճիւղը՝ 87bis Bld. de la République, Boulogne, Տ. Բէգզադեանին Գշ. եւ Ուր. իրիկուն ժամը 6—8, իսկ Կիրակի ժամը 4—6։ Կիր. օրերը կարելի է դիմել նաեւ Հայոց եկեղեցիին դիմացի Café Rest. 22 Rue Jean Goujon ժամը 10—... Պ. Տէր Աբրահամեանին։

ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒԻ Է ՎՃԱՐՈՒՄ

ՁՐԻԱԲԱՐ կ'ուղեկցինք ձեզ ընկերութեան ինքնաշարժով հողաբաժինները ցոյց տալու համար։ Բոլոր բացատրութիւնները հայերէն։

VELEDIAN & ZINN

ESCHENHEIMER ANLAGE 22

FRANKFURT A. M.

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Ծխախոտ, չոր պտուղներ, ընտանի եւ վ... մորթեր, եւայլն։

ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Նոր եւ գործածուած մեքենաներ, երկաթ..., կաշեղէն, եւայլն։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷԼ)

Contentieux Général, (Accidents) R. C. Seine 423631

Հասցէ՝ 72 Rue de Ménilmontant, Paris (XX)

Հեռաձայն Ménilmontant 96-74

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր եւ պաշտ... նական գրութիւնք, դիւրամատչելի պայմաններով։

ՓՈՂՈՑԻ ԱՐԿԱԾԻ ԴԱՏԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, ԱՌԱ... ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ։

Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսօ... վերջ 2-3, իրիկուան 7էն 8.30։

Մէթրօ՝ Ménilmontant եւ Martin Nadaud, Թրամուէյ 5... 26, ՕթօպիւսBC, BG, O եւ Q.

1000 + 930 ՓԵՏՐ. 1Ի...

Շաբաթ օր տեղի կ'ունենայ բացումը ճէնազեա... MODERNE նպարավաճառատան։ Այս առթիւ ինք ե... կերը կը խնդրեն իրենց հին, նոր եւ ապագ... բոլոր բարեկամներէն ու յաճախորդներէն որ հաճին ն... կալ ... եւ ... նալիք ընդունելութեանց։

DJENAZIAN & CASSANDJIAN

8 RUE CHATEUDUN, PARIS (9e)

ODEON COLUMBIA

Տիեզերահռչակ Քոլոմպիա եւ Օտէոն վաճառանիշով հա... րէն, յունարէն, Թուրքերէն փլաքներու ճոխ տեսակներ ... փորթաթիֆ կրամաֆոններ։ Եւրոպական եւ արեւելեան նպ... րեղէններու ճոխ մթերք աժան գիներով կը գտնուին

ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

ԳԱՅԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

150 Rue Moncey, LYON

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

Լիոնի Հայերու ուշադրութեան

Առողջութեան գլխաւոր պայմանն է լաւ սնունդ։ փորձի ... մար դիմեցէք՝

ԹԻՒ 40, ՓԻԵՌ ՔՈՐՆԷՅԼ ՃԱՇԱՐԱՆ...

Համեղ, մաքուր կերակուրներ, պատրաստուած մասնագ... եւ փորձառու խոհարարի մը կողմէ։ Անթերի սպասարկութի... Մօտ օրէն տէօնէր քէպապ։ Ընկերական եւ հայկական հաճ... միջավայր։ Տէր եւ տնօրէն՝ Ղ. ՔԷՆՏԷՐԵԱ...

40 Rue Pierre Corneille, LYON

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ... ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մա... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժ... 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

Գ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ, անդամ Société des Comptables (E. C. I.),

150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 76-4...

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տոմարակալութիւն փոքր ամսավճարով։

ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affairesի, Bénéfices Commerciauxի և Impôts sur le revenu... գործողութիւնները։

Առեւտր. ընկերութիւններ կը կազմեմ եւ կը լուծեմ։

Կրնամ ձեզ զերծ պահել Chiffred'Affairesի եւ BénéficesCommerciaux... տուրքերէն եթէ արհեստաւոր էք. զոր օրինակ Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, շապկագործ, ժամագործ, դերձակ, ... կօշկակար, տառաձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր ... տանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ apprenti ... նենաք։

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
31
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
1930

31 JANVIER 1930

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1175

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ա.ՐԹԱՆԱՎԱՅԵԼ ՅԱՐԳԱՆՔԸ

Ա. Ահարոնեանի յոբելեանը, որ անցեալ տարի ծրագրուած բայց յետաձգուած էր, պարագաներու բերումով, տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ Ապրիլ 6ին, համաձայն կեդր. Յանձնաժողովի յայտարարութեան:

Արդէն կազմուեր են կամ հետզհետէ կը կազմուին յանձնախումբերը: Ինչպէս կ'երեւայ օրը օրին հրատարակուած տեղեկութիւններէն, ամէնէն հեռաւոր գաղութներն ալ չեն ուզեր անժամն մնալ տօնակատարութենէն: Նոյնիսկ մէկ-երկու վայրերու մէջ կանխած են (Քանատա), իսկ հեռաւոր Խարբինէն (Մանչուրիա) դեռ վերջերս թղթակից մը կը գանգատէր թէ իրենց հաղորդած չեն բուն թուականը:

Բուն կեդրոնին, Փարիզի կազմակերպութեան մանրամասնութիւնները հրատարակեցինք առջի օր: Կեդր. Յանձնաժողովէն մինչեւ զանազան մասնախումբերու կազմն իսկ ցոյց կու տայ որ, Յոբելեանը պիտի ունենայ համազգային, համաժողովրդական հանգամանք, ինչպէս կը թելադրէ առաջադրուած նպատակն ալ:

Արդարեւ, Ա. Ահարոնեանի յոբելեանը չպիտի ըլլայ միայն ընդհանուր յարգանքի եւ երախտիքի հանդիսաւոր ցոյց մը՝ ի պատիւ Մեծ Վարպետին, հայ գրականութեան ինքնատիպ և բազմավաստակ ժշակին, այլեւ առիթ մը՝ հիմնելու Գրական Հիմնադրամ մը:

Կեդր. Յանձնաժողովը կը յայտարարէր, իր առջին կոչին իսկ.

— «Յոբելինական կեդր. յանձնաժողովիս դիտաւորութիւնն է այս առիթը օգտագործել՝ հրատարակելու համար Ա.Հարոնեանի եթէ ոչ բոլոր երկերը, գոնէ կարեւորագոյնները, որոնք այսօր սպառած են, եւ միանգամայն ստեղծել Գրական Հիմնադրամ մը, որուն հասոյթը ծառայէ հայ գրականութեան մեծարժէք վաստակաւորներու կենսաթոշակ մը կամ կենսաթոշակները հաստատելու, սկսելով Ա.Հարոնեանէն: Ուրիշ խօսքով, կեդրոնական յանձնաժողովիս յանկութիւնն է որ Ա.Հարոնեանի յոբելեանը մշտնջենապէս ծառայէ Հայ Գրականութեան, եւ յանձնաժողովը կոչ կ'ուղղէ ընդհանուր հայութեան, որպէս զի կարենայ արժանաւորապէս իրագործել իր այս առաջադրութիւնը:»

Միացնելով այս երկու նպատակները,— Ա. Ահարոնեանի քառասնամեայ յոբելեանը եւ Գրական Հիմնադրամի հաստատումը,— կեդր. Յանձնաժողովը մէկտեղ կը դնէ ծրագիր մը, որուն յաջողութեան եւ արդիւնաւորման համար ոչ լեռներ գլորելու կը կարօտինք, ոչ ալ արտակարգ գոհողութիւններ պարտադրելու, մենք մեզի կամ ուրիշներուն:

Կը բաւէ, միայն, պուտ մը խանդավառութիւն եւ տարրական գիտակցութիւն: Խանդավառութիւն՝ գեղեցիկ եւ հոյակապ ճիգի մը հանդէպ, որպիսին է Ա. Ահարոնեանի գրական վաստակը՝ լման քառասուն տարի, Արարատեան դաշտէն մինչեւ միջազգային պողոտաները: Եւ տարրական գիտակցութիւն իբրեւ ժողովուրդ մը որ գիտէ յարգել իր զաւակներուն ստեղծագործութեան արժէքը, փառաբանել զայն եւ հպարտանալ անով:

Եւ յետոյ— քիչ մը շիտակ եւ մարդավայել կեցուածք: Այս թեթեւ ակնարկն ալ անոր համար, որ կարգ մը շրջանակներու մէջ փոքրոգի քինախնդրութեան մը առիթ ծառայեց կազմակերպուած յոբելեանը: Այո՛, մինչեւ իսկ Ա. Ահարոնեանի ստեղծագործութիւնը վիճելի համարելու աստիճան: Ամերիկայի համկավարներու պաշտօնաթերթին էր որ կը փսփսար, 1929 օգոստոս 29ին, խմբագրական սիւնակներէն.

—«Ցող ապագայ պատմութիւնը ճշդէ ու գնահատէ Ա.Հարոնեանի մտաւորական եւ գրական բացառիկ արժանիքը, եթէ ունի, որով, հետեւ, պէտք է ըսել թէ այդ իսկ շատ ջուր կը վերցնէ եւ անոր մշակած գրականութեան արժէքին նկատմամբ շատ տարբեր կարծիքներ կրնան յայտնուիլ:»

Մոռացութեան կուտանք այնուհետեւ սեւով ճերմակի վրայ տպուած ուրիշ գոհկղութիւններ՝ նոյն թերթին մէջ: Չենք ուզեր քրքրել, նաեւ, նոյն կուսակցութեան փարիզի պաշտօնաթերթին գլորած քարը և կամ Եգիպտոսի օրկանին խոհեմ լռութիւնը: Լռութեան դաւադրութիւնը:

Եւ նկատել որ այս խմբակցութեան ծոցին մէջ, անոր գլխուն վերեւ գրագէտ-բանաստեղծներ կան, գեղեցիկ դպրութեանց մշակներ: Գրչի եւ լեզուի մարդիկ...

Մոռնա՛նք, մոռնանք մանաւանդ հիմա, երբ արդէն ձեւ ու մարմին առած է Յոբելեանը, իրեն հետ բերելով քիչ մը պայծառութիւն եւ խաղաղութիւն:

Այժէն պարագայի մէջ, յոբելեանը յղացողները, կազմակերպողներն ու տօնողները չեն որ պիտի կարմրին, աշխարհին եւ պատմութեան առջեւ, յարգանքի հրապարակային ցոյց մը կատարելով: Ցոյց մը՝ առանց գոռում-գոչումի, բայց եւ խոր ու արժանավայել՝ իր բովանդակութեամբ:

Մէկ խօսքով, մեծարանքի արարողութիւն մը, որ միեւնոյն ատեն պանծացումը պիտի ըլլայ այս հալածական ժողովուրդի Ճաշջուն եւ անսպառ ստեղծագործութեան:

Ա.Հարոնեանները հանգրուաններ են մեր գեղարուեստական — եւ յեղափոխական— երկունքի ճամբուն վրայ: Եւ չկայ ժողովուրդ մը որ չխանդաղատի ո՛ր եւ է երկունքով: Ալլ մանաւանդ ժաքի եւ արուեստի վաստակով: Ու վաստակաւորներով:

Այդպիսի ժողովուրդը՝ ինքզինքն ուրացած պիտի ըլլար, ա՛ր էն բանէ առաջ: կամ ինքզինքը պատժած:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՈՒՆԻ՞...

Հայրենիք յիշելով ժընեւի ժէզ կատարուած խորհրդակցութիւնները՝ Սուրիոյ նոր գաղթականներու տնդաւորման մասին, դիտել կուտայ (17 յունվ.).

— «Սակայն, այս գործին մէջ ամէնէն աւելի պարտականութիւն ունի կատարելու խորհրդային կառավարութիւնը, որ Հայաստանի տէր դառնալով իրաւունք չունի անտարբեր մնալու իր լուծին տակ գտնուող ժողովուրդի մը ֆալածական բեկորներուն հանդէպ: Եթէ խորհրդային կառավարութիւնն ուզէր, իրեն համար դժուար պիտի չըլլար երբեք ազդելու դաշնակցութեան ներկայացուցիչը՝ Ա. Խատիսեան: «Բարեգործականը, ուրեմն, տեղի տուաւ Դաշնակցութեան շանթաժին եւ զայն *սրբազան միութեան* մէջ առնելով՝ բարոյապէս մեղսակից կը դառնայ անոր... Գաղութահայ աշխատաւորութիւնը ֆեգնանքով միայն ֆանդիսատես կ'ըլլայ բարեգործական-դաշնակ ֆամագործակցութեան», կ'ըսէ հայ բոլշեւիկներու թերթը:

Այս գրգռիչ վերաբերումը անգամ մը եւս ցոյց կուտայ, որ խորհրդային կառավարութեան հայանուն գործակալները ընդունակ չեն ազգային ոչ մէկ աղէտի ատեն մէկդի դնել իրենց կուսակցական ֆաշիւները եւ, եթէ ոչ ազգասիրաբար, գէթ մարդասիրաբար գործակցիլ իրենցմէ տարբեր մտածողներուն հետ՝ աղէտեալներուն օգնելու համար:»

Այս տողերը գրած ատեն, «Հայրենիք» տակաւին ստացած չէր «Երեւան»ի յունուար 10ի թիւը, որմէ պիտի տեսնէր թէ՝ Խորհրդային կառավարութիւնը ոչ միայն իրաւունք ունի անտարբեր մնալու», այլեւ, իրաւունք չունի զբաղելու «թուրքահպատակ Հայերով», համաձայն միջազգային իրաւագիտութեան:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՆԴԷՐՁՈՒԻՄԸ

Ամերիկեան խմբակ մը դիմում կատարած է Թուրքիոյ հանքերը շահագործելու մասին: Խմբակը, որ միայն հանքերու գործով կը զբաղի, պայման դրած է որ կառավարութեան հետ գործակցաբար շահագործէ հանքերը:

Այս դիմումը կը քննուի Տընտեսական գործակարութեան կողմէ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹԻՖԼԻԶԻ Մ. ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՕԴԸ ՀԱՆՈՒԱԾ

Պերլին, 30 յունուար.— Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ խորհրդային իշխանութիւնները երեքշաբթի օր սկսած են գործադրել իրենց հակակրօնական ծրագիրը, որ կը նախատեսէ արագօրէն անհետացնել պաշտամունքի ամէն առարկայ: Առաջին առթիւ սկսան քանդել Թիֆլիզի մայր եկեղեցին, շինուած ԺԶ. դարուն եւ որ նշանաւոր է ամբողջ աշխարհի մէջ: Գէպէուի զինուորներ ուժանակներով օդը հանեցին մայր եկեղեցին պատերը: Այս շէնքին տեղ յառաջիկային պիտի կառուցուի համայնավար մատենադարան մը: Վերջին երեք ամսուան ընթացքին 980 օրթոտոքս եկեղեցիներ եւ 200 մզկիթներ ու սինակոկներ փակուեցան Ռուսիոյ մէջ:

Անաստուածներու Միութիւնը օրինագիծ մը ներկայացուց կառավարութեան՝ պահանջելով որ ապրիլ 1էն սկսեալ ո՛չ մէկ նոր եկեղեցի կառուցուի, ինչպէս նաեւ փակուին բոլոր ընծայարանները:

Նաւային խորհրդաժողովը

Լոնտոնէն կը հեռագրեն.— Հակառակ արտաքին երեւոյթներուն, Լոնտոնի խորհրդաժողովը իր առաջին շաբթուան ընթացքին, որով եւ իրական յառաջդիմութիւններ ձեռք բերած է եւ դաշնագրի մը ստորագրութիւնը մօտալուտ կը նկատուի: Զանազան պետութեանց մօտ լաւատեսութիւն կը տիրէ:

«Տէյլի Մէյլ»ի կատարած մէկ քննութեան համաձայն, ֆրանսական պատուիրակութիւնը այն համոզումն ունի թէ խորհրդաժողովը իր աշխատանքները յաջողութեամբ պիտի վերջացնէ փետրուարի վերջը: Անգլիական պաշտօնական շրջանակներու համաձայն, վիճաբանութիւնները պիտի տեւեն դեռ ութ շաբաթ: Ամերիկացիները աւելի յոռետես են եւ կը կարծեն թէ խորհրդաժողովը կրնայ դեռ երեք ամիս տեւել:

Ֆրանսական եւ անգլիական պատուիրակութիւնները խորհրդակցութիւն մը ունեցան խորհրդարանի շէնքին մէջ: Աշխատաւորական կառավարութեան պաշտօնաթերթի «Տէյլի Հէրըլտ» կը գրէ թէ երկու պատուիրակութիւնները իրաւահաւասարութեան մը յանգած են նաւատորմիներու ընդհանուր տարողութեան եւ դասակարգերու սահմանափակման մասին, այնպէս որ այժմ կարելի է բանակցութեանց մտնել ուրիշ պատուիրակութեանց հետ:

Երէկ տեղի ունեցաւ լիակատար նիստ մը, որուն մէջ Ամերիկացիները, որոնց կը պատկանէր առաջին խօսքը այբուբենական կարգով, հրաժարեցան իրենց խօսքի իրաւունքէն՝ ի նպաստ ֆրանսական պատուիրակութեան:

Իվներ գետն Ալմազեանի խանութին

Ինչպէս գրեցինք, ուրբաթ անգամ ըլլալով, չորեքշաբթի օր խուզարկութիւն կատարուեցաւ Ալմազեանի խանութին մէջ: Ներկայ էին երեք փրոֆէսէօրները՝ կապրիէլ Պէրթրան՝ էնթիթիւէն, ժիւսթէն Ժոլի՝ Բոլէժ տը Ֆրանսէն, Շըվալիէ՝ Միւզէումի փրոֆէսէօր, Պ. Ամի՝ դատական ինքնութեան փոխ-տնօրէն, գաղտնի ոստիկաններ Լըրուա եւ Շմիտ, հարցաքննիչ դատաւոր Մաթիֆաս, դատաւոր տը Մանոէլ Սոժան, փաստաբան Լըկրան եւ բազմաթիւ ոստիկաններ: Ալմազեան ներժած էր ներկայ ըլլալ այս նոր խուզարկութեան:

Քննիչները մասնաւորապէս քննութեան առարկայ դարձուցին խանութին ետեւի կողմը բակին վրայ բացուող դուռը: Այս վերջինը իր ծխնիներէն հանուելով սեղանի մը վրայ դրուեցաւ. յետոյ թափանցիկ թուղթով մը առնուեցան արեան հինգ բիծեր, որոնք պահարաններու մէջ դրուելով կնքուեցան: Ցետոյ փորձագէտները փայտի կտորներ առին աղբի մնտուկի մը մէջէն, ճերմակեղէնի լեղակ՝ լուացարանի քարին վրայէն եւ ամուր՝ լուացարանի խողովակին արտաքին երեսէն: Ամուրին վրայ կային մազեր ու ստեւներ: Ասոնք մասնաւորապէս խորունկ քննութեան պիտի ենթարկուին Պ. Շըվալիէի կողմէ: Անմիջապէս վերցուած նիւթերը բոլորն ալ կնքուեցան՝ փաստաբան Լըկրանի ներկայութեան: Խուզարկութիւնը որ սկսած էր ժամը 10ին, վերջացաւ 11.45ին:

Փորձագէտները գումարում պիտի ունենան երեքշաբթի օր քիմիական աշխատանոցին մէջ՝ խորհրդակցելու համար իրենց աշխատանքին մասին: Կ'ենթադրուի թէ քննութիւնները պիտի տեւեն մօտ երկու շաբաթ:

Ալմազեանը առնելու համար Սանթէլի բանտը գացած էր դատական ոստիկանութեան պաշտօնեաներէն Լըրուա, որ հայ դերձակին խնդրով զբաղած էր արդէն՝ անոր հարցաքննութեան սկիզբը: Լըրուա խնդրեց Ալմազեանէն, որ ընկերանայ իրեն՝ Սէն-Ժիլ փողոցի խանութը երթալու համար:

— *Չեմ երթար, պատասխանեց Ալմազեան: Չեմ ուզեր ընկերանալ ձեզի պէս անպարկեշտ մարդոց: Հանրապետական պահակ բերէք երթամ:*

Պ. Լըրուա անմիջապէս տեղեկագիր մը ներկայացուց այս միջադէպի մասին բանտի տնօրէնութեան եւ իր պաշտօնակից Շմիտի հետ գնաց Սէն Ժիլ փողոց:

Փաստաբանին նոր դողը

Չորեքշաբթի խուզարկութենէն յետոյ, փաստաբան Ժան-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵԼԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԻԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ 22

Պարժըմոնի (վաճ.) հայ կօշկակար բանուորներէն	232.—
Փոքրիկն Սեդա Ջուբիկեան, Գահիրէ	50.—
Տիկին Ռամելա Ջուբիկեան Հալէպ	50.—
Մ. Ջ. »	35.—
Հաւուբրտ Գաբակէօզեան Շօմի արհեստաւոր սաներէն՝ Միհրան Էվէքսիզեանէ (Niceի շրջակայքը), իր վաղամեռիկ սանընկեր Վահրամ Թօմպալեանի յիշատակին, փոխան ծաղկեպսակի	50.—
Գումար	417.—
21րդ ցանկին գումարը	21,751.85
Ընդհ. գումար	22,168.85

* * *

ՊԱՆԵԷՕ.— Փարիզի հարաւային շրջանի (Մատամ Քիւրի եւ Րիւ Րօժէ) մէջ բացուած հանգանակութիւնը կը շարունակուի, նախաձեռնութեամբ ցառաջդիմասէր Միութեան կազմած յանձնախումբին որուն անդամներն են Օր. Ս. Սրապեան, Պ. Պ. Աւետիս Փիգրանեան, Գրիգոր Սրապեան, Եփրեմ Թեւանեան եւ Հրանտ Սրապեան: Յանձնախումբը միեւնոյն ատեն հաւաքած է բաւական քանակութեամբ հանդերձեղէն:

ՆՈՐԵԿ ՑԱՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒՄԸ

Հալէպի «Եփրատ»ը կը գրէ թէ յունուար 18ին շաբաթ առաւօտ կիլիկիոյ կաթողիկոսի ընակարանին մէջ տեղի ունեցաւ կարեւոր հաւաքոյթ մը, որուն ներկայ գտնուեցան Առաջնորդը, ցարագրելոց խնամատար կեդր. եւ ցեղական մասնաժողովի բոլոր անդամները: Խորհրդակցութիւններ կատարուեցան նորեկ գաղթականներու տեղաւորման եւ խնամատարական հարցին շուրջ. Խորհրդակցութեան առարկայ եղաւ նաեւ Գամբշլըի, Ամուտէի եւ Գարամանիէի շրջանին մէջ գտնուող քրդախօս Հայերու կացութիւնը. որոշուեցաւ բարեգործականի եւ խնամատարական յանձնախումբին կողմէ այդ վայրերը դրկել պատուիրակութիւն մը որուն մաս պիտի կազմեն քահանայ մը, բժիշկ մը եւ ուրիշ անձեր, որոնք պիտի զբաղին տարագիրներու հոգեւոր եւ տնտեսական պէտքերով:

Որոշումներու կարգին մէջ կայ նաեւ Հալէպի մէջ կայան մը հաստատելու խնդիրը որ այժմ բանակցութեան առարկայ է ընդարձակ շէնքի մը տիրոջ հետ. այս կայանին մէջ պիտի տեղաւորուին Էսատ փաշայի քէմբին կարօտեալները, կարօտ հիւանդները պիտի ընդունուին Կ. Խաչի նորակառոյց դարմանատան շէնքին մէջ որ կը յուսացուի թէ մօտերս ի վիճակի կ'ըլլայ այդ նպատակին ծառայելու համար:

— կը լսենք թէ Ազգ. Դաշնակցութիւնը մէկ միլիոն 336,000 ֆրանք տրամադրած է գաղթականներու տեղաւորման պէտքերուն համար:

Ազգ. Դաշնակցութեան տեղաւորման ձիւղի պետ՝ Պ. Պիւրնիէ հիմա կը սպասուի գաղթականները տեղաւորելու գործով զբաղելու համար, հաւանաբար Սուրիոյ սահմանամերձ շրջանները մեկնելիք մարմինը խորհրդակցութիւն պիտի կատարէ Պ. Պիւրնիէի հետ՝ հաստատուելիք գիւղերու մասին:

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՈՒՐԻՇ ԵՐԵՒՈՑԹՆԵՐ

Ցեսնենք հիմա թէ ինչպէս եւ ինչու կը տեղափոխուի ոսկին երկրէ երկիր: Ենթադրենք թէ այսինչ օրուան Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի վճարուններու եւ գանձումներու տարբերութիւնն է մէկ միլիոն ոսկի ի նպաստ Անգլիոյ: Այսինքն Ֆրանսան ստիպուած է մէկ միլիոն ոսկի վճարել Անգլիոյ: Դրամատուները կ'աշխատին Անգլիոյ վրայ առնելիք ունեցողներէն անգլիական դրամ գնել, վճարելով մէկ ոսկիին 124 ֆրանք: կը պատահի որ այդ սգերլին ունեցողները պահանջեն աւելի քան 124 ֆր. մէկ ոսկիին, օրինակ 124,05 եւ դրամատուներն որ իրաւունք ունին պանք տը Ֆրանսէն ոսկի մետաղ պահանջելու հաստատուած գինով մը, որ աւելի չէ քան 124 ֆրանքը, կը հաշուեն փոխադրութեան եւ ապահովագրութեան ծախքը եւ եթէ նպաստաւոր գտնեն, փոխանակ թղթադրամին 124,05 վճարելու, Ֆրանսայի դրամատունէն ոսկի կը գնեն 124ի հաշուով եւ մէկ կամ երկու սանթիմ ալ ծախք վճարելով, ոսկին կը ղրկեն Անգլիա: Այդ մէկ երկու սանթիմ տարբերութիւնը մեծաքանակ գումարներու վրայ կրնայ բաւական խոշոր գումարի մը հասնիլ:

Այսպէս ուրեմն բոլոր հաստատուն դրամներուն համար կայ ոսկիի մուտքի եւ ելքի գին մը (Gold point) որմէ անդին նպաստաւոր է ուղղակի մետաղով վճարումը: Այս է պատճառը որ յաճախ թերթերու մէջ կը կարդանք թէ օրինակ Ամերիկայէն հարիւր տակառ ոսկի բեռցուած է Ֆրանսայի համար: Ամէն անգամ անպատճառ պետական դրամատունը չէ գնողը, այլ շատ մը ուրիշ մեծ դրամատուններ ալ կը գնեն, բայց անմիջապէս կը փոխանցեն պետական գրամատան, որ օրէնքով ստիպուած է գնելու հաստատուած գինովը:

Ի՞նչ կը պատահի երբ պետական Դրամատան ոսկեմթերքը կ'աւելնայ չարունակաբար:— Մինչեւ 1928 թուականը պանք տը Ֆրանսը իրաւունք չունէր ուզածին չափ դրամատոմս շրջաբերութեան դնելու, այլ որոշուած էր սահման մը: Անկէ ի վեր ջնջուած է այդ սահմանափակումը. դրամատունն իրաւունք ունի ուզածին չափ դրամատոմս հրապարակ հանելու, բաւական է որ այդ դրամատոմսերու հարիւրին 35ը ոսկիի պահեստով կամ ոսկի պահանջով երաշխաւորուած ըլլայ: Այս ազատութիւնը մեծ դիւրութիւն կուտայ դրամատան եւ կը փոխարինէ ներկայացուած ոսկին անպատճառ գնելու իր պարտադրութիւնը:

Այսպէս ուրեմն մէկ ֆրանքի ոսկի գնելով, դրամատունն իրաւունք կ'ունենայ մօտ երեք ֆրանքի դրամատոմս հրապարակ հանել եւ նոյնչափով աւելցնել շրջաբերութիւնը, յառաջ բերելով դրամի առատութիւն եւ դիւրութիւն:

Ու այժմ Ֆրանսայի Դրամատունը պէտք չէ տեսած շրջաբերութեան տոմսերն աւելցնելու, այնպէս որ այսօր իր դրամատոմսերու եւ ոսկիի համեմատութիւնը Հարիւրին 50 է, փոխանակ հարիւրին 35ի: Բայց անմիջապէս որ երկրի առեւտրական կացութիւնը պահանջէ, այսինքն մեծաքանակ վաճառականական մուրհակներ ներկայացուին զեղչի, կրնայ օգտագործել իր իրաւունքը:

Դրամի առատութեան անմիջական հետեւանքը կ'ըլլայ տոկոսի սակի անկումը եւ տոկոսաբեր արժեթուղթերու եւ բաժնեթուղթերու բարձրացումը, ինչ որ պատահեցաւ վերջին ամիսներուն: Հարիւրին 5 չուտ տոկոս վճարող արժեթուղթ մը սակարանին մէջ կ'արժէ 100 ֆրանք, եթէ դրամատունները հարիւրին 5էն աւելի տոկոս չեն վճարեր. եթէ զեղչի սակը հարիւրին չորսի իջնէ, այդ արժեթուղթը կ'արժէ մօտ 120 ֆրանք, իսկ եթէ զեղչի սակը բարձրանայ հարիւրին 6ի, այդ արժեթուղթը կ'իջնէ 80 ֆրանքի, որպէսզի հատոյքը հաւասարի դրամատանց սակին:

Զեղչի սակին անկումը եւ դրամի առատութիւնը միւս կողմէն կարելիութիւն կուտան ճարտարագործներուն աւելի աժան գինով եւ հետեւաբար մեծաքանակ ապրանք արտադրել. բայց եթէ համապատասխան կերպով չկարենան այդ արտադրութիւնը վաճառել, այդ գերարտադրութիւնը փոխանակ բարիքի, յառաջ կը բերէ չարիք, ապրանքներու մթերումով եւ վաճառման դժուարութիւններով (mévente):

Պատերազմէն առաջ երբ երկրի մը մէջ դրամի առատութիւն կ'ըլլար, դրամատէրներն անմիջապէս այդ աւելորդը կը յատկացնէին օտար արժեթուղթերու գնման կամ արտասահմանի մէջ առեւտրական կամ արդիւնաբերական զանազան ձեռնարկներու մասնակցութեան: Այսպէս՝ գրեթէ ամբողջ աշխարհի թրամվայները պելժիական ընկերութեանց կը պատկանէին, բայց պատերազմը ուրիշ հազարաւոր փոփոխութեանց շարքին, փոխեց նաեւ դրամներու գործածութեան եղանակը: Օրինակ, օտար արժեթուղթերու կտրօններուն վրայ 25 ու Հարիւր տուրք կայ Ֆրանսայի մէջ. այսինքն եթէ անգլիական պետական պարտաթուղթ մը ունիք որ տարեկան 100 ֆր. տոկոս կը բերէ ձեզի, պարտական էք անոր 25 ֆրանքը ֆրանսական պետական գանձին տալ որով գործողութիւնը կը դադրի նպաստաւոր ըլլալէ:

Իբր հետեւանք այս ամէնուն, կը տեսնենք թէ ոսկիի առատութիւնը, դրամի առատութիւնը, ապրանքի առատութիւնը եւ այլն որոնք պէտք էին իսկապէս բարօրութիւն եւ աժան կեանք յառաջ բերել, յաճախ կը յանգին հակառակ արդիւնքի: Պատճա՞ռ... կայ խումբ մը բաժան-բաժան, յաճախ իրարու հակոտնեայ տեղական օրէնքներով եւ անիմաստ սեղմումներով ու սահմանափակումներով պետութեանց, որոնց վարիչներու գերագոյն նպատակն է ոչ թէ ժողովուրդի իրական շահը, այլ պետական, ազգայնական, դրամատիրական եւ այլն բազմապիսի այլ մտահոգութիւններ: Եւ անոնց կը զոհուի պարզ մահկանացուն:

Միակ դարմանը այդ պետութեանց իրական բարօրութեան, ազատ Դաշնակցութիւնն է, սկսելով եւրոպական համադաշնակցութենէն:

Մ. Տ.

ԵԹԷ ԿԸ ՀԱՁԻՔ...

Կրկին եւ կրկին կը յիշեցնենք մեր կարգ մը պաշտօնակիցներուն՝ չմոռնալ «ցառաջ»ի անունը, երբ սեփական լուրեր եւ թղթակցութիւններ կ'արտատպեն:

Ս. ՂԱԶԱՐ
ՉՈՐ ՉԻ ՃԱՆՉՑՆԱԾ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ

ԽՄԲ.— Ընկ. Մ. Վարանդեանի ծանօթ յօդուածին առթիւ, թթու պատասխան մը հրատարակած էր «Բագմավէպ»ի խմբագրութիւնը (թիւ 11—12, նոյ. դեկտ. 1929), եւ կը խնդրէր մեզմէ նոյնութեամբ արտատպել:

Պատրաստ էինք արտատպելու մեր հրատարակութեան հետ կապ ունեցող մասերը, երբ ստացանք Հ.Մաիակ վ. Տ. Յովսէփեանի երկար պատասխանը: Ուրեմն, կատարած կ'ըլլանք մեր պարտքը՝ «Բագմավէպ»ի հանդէպ: Մնաւանդ որ, ներկայ յօդուածը կը հրատարակուի նոյնութեամբ եւ իրեն յատուկ շարադրութեամբ: Ցապաւուած են միայն կարգ մը անյարմար բացատրութիւններ:

Վերջերս Պ. Մ. Վարանդեան «Ս. Ղազարի շուրջը» խորագրով յօդուած մը հրատարակեր էր «Յառաջ»ի մէջ (15 դեկտ. 1929):

Բանգէտ եւ զարգացեալ ընթերցողները դատափետեցին յօդուածին նախատական ոճն և անիրաւ ու անտեղի յարձակումները: Յայտնուած ընդհանուր փափաքն այն էր՝ որ մերկապարանոց ըլլան Պ. Վարանդեանի գրութեան աչք ծակող անճշդութիւնները եւ անոր սխալ ակնոցով դիտուած Ս. Ղազարի կղզին մտնէ իր բուն շրջանակին մէջ:

Մտերմական նամակ մը, ի միջի այլոց կ'ըսէր թէ Պ. Վարանդեանին չէր վայելեր իր ստորագրութիւնը դնելու այդպիսի տողերու տակ, քանի որ անիկա ամիսներով վէնետիկ կեցած էր եւ Ս. Ղազարէն այնքան սիրալիր ընդունելութիւն վայելած. իր տրամադրութեան տակ դրուած են ոչ միայն իր ուզած գիրքերը, այլեւ զանոնք իր հետ հոս ու հոն շրջեցնելու թոյլտուութիւնը, բացառիկ շնորհ մը, ղացուած մինչեւ անգամ Մխիթարեան հայրերու:

Անմիջապէս անցնինք Պ. Վարանդեանի յօդուածին վերլուծումին եւ քարերը շարենք իրենց պատկանած տեղերը:

Յօդուածը երեք մասի բաժնուած է: Առաջին մասը կը բաղկանայ անկապ նախադասութիւններէ, երկարելով մինչեւ Երուսաղէմի վանքը, կորսուելով մշուշապատ խորհրդածութեանց մէջ:

Երկրորդ մասին մէջ, Պ. յօդուածագիրը լայնօրէն կը ճոխանայ Ս. Ղազարի մատենադարանին վրայ, եւ կ'ուզէ որ անիկա ըլլայ այնքան ճոխ եւ կատարեալ, ինչպէս են պետական դրադարանները, մասնաւորապէս Բրիտանական թանգարանը եւ Պարիզի Ազգ. Մատենադարանը: Նա դառնօրէն կը դանդատի թէ Ս. Ղազարի մատենադարանին մէջ պակաս են իր ուզած գրքերէն ու պարբերաթերթերէն ինչ ինչ կտորներ, որով ամէն մարդ չի կրնար օգտուիլ այդ մատենադարանէն: Բայց աշխարհի ո՞ր գրադարանին մէջ, բացառութիւն միայն քանի մը աշխարհահռչակ մատենադարաններ, չեն պակսիր այս կամ այն գրքեր եւ պարբերաթերթեր. թէ ինքս պէտք ունեցած եմ եւրոպական լեզուներով գրուած կարեւոր գրքերու, եւ չեմ յաջողած գտնելու ոչ Լուվէնի հարուստ մատենադարանին (պատերազմէն առաջ), ոչ Վենետիկի եւ ոչ ալ Փատուայի հարուստ եւ բազմադարեան մատենադարաններուն մէջ: Դիտեմ որ Պ. Վարանդեանը շատ ճամբորդած է եւրոպական երկիրները, դուրս չթողլով մինչեւ իսկ Մոնթէ Քառլոն, բայց կ'երեւի թէ գրքեր գտնելու պէտքը միայն Ս. Ղազարի մէջ զգացեր է:

Պ. Վարանդեանը այնչափ խանդավառուած է Ս. Ղազարի մատենադարանը կատարեալ տեսնելու փափաքէն, որ չի դեղեւիր վերացական խորհուրդներ տալու Ս. Ղազարի հայրերուն կ'արժէ, իբրեւ հետաքրքրական նիւթ, կանդ առնել անոնց երկուքին վրայ: Ուրեմն խորհուրդ կուտայ որ Ս. Ղազարի հայրերը իրենց մատենադարանին պակասները լրացնելու համար «դիմեն Պոլիս, Սպահան ու այլ հինաւուրց գաղթավայրերը, Էջմիածնի մատենադարանը եւ կամ այն հայրենասէր հայ ընտանիքներուն, որոնց մօտ փոշիներու տակ ծածկուած են բազմաթիւ գրքերը: Անշուշտ Պ. Վարանդեանը չի գիտեր Ս. Ղազարի ձեռագրատան պատմութիւնը, եւ այս անգիտութիւնն է որ զինքը մեղադրանքէ զերծ կը պահէ: Երբ գիտնական ու պատկառելի Մխիթարեան մը, Հ. Ներսէս Մարգիսեան, որուն կեանքը մաշեցաւ Հայաստանի ախտառներուն խորը եւ աչքերուն լոյսը հայ ձեռագիրները օրինակելով, անտանելի տառապանքներով եւ սպրդումներով հազիւ հազ կը յաջողէր ընդօրինակելու ձեռագիրները զորս հայ մշակն անգամ կը նախընտրէր փոշիներու տակ փճացնել քան Մխիթարեան վարդապետին յանձնել որ գէթ լիշատակարանը օրինակէ:

Եւ այդ հայ մշակը կը մերժէր դրամի փոխարէն ձեռագիրները յանձնելու Մխիթարեան վարդապետին, խիղճ չընելով սակայն անոնց թուղթերը փրցնելով լուսամուտներուն վրայ փակցնելու: Եւ հազարումէկ նիւթական ու բարոյական զոհողութիւններով է որ Մխիթարեան Հայրերը յաջողած են կազմել հայ ձեռագիրներու Մատենադարանը: Մխիթարեանները չբաւականացան կորուստի ճիրաններէ փրկել հայ ձեռագիրները, այլ տպագրեցին զանոնք մաքուր եւ կոկիկ տպագրութեամբ, և շնորհիւ այդ աշխատանքին է՝ որ Պ. Վարանդեանը եւ իրեն շատ մը նմանները այսօր քիչ թէ շատ գիտեն իրենց մայրենի լեզուին բացառիկ ճոխութիւնները, իրենց ազգային պատմութիւնը և մատենադրութիւնը, եւ առնասարակ հայ մշակոյթին վրայ ունին չափաւոր գաղափար մը:

Պ. Մ. Վարանդեանը մտնելով Ս. Ղազարի վանքը, մոռցեր է հասկնալու թէ անոր ըստ բաւականի ճոխ եւ բազմակողմանի Մատենադարանը, որ օտարներուն անգամ զարմանք կ'ազդէ, որո՞նց չանքերով եւ որո՞նց զոհողութիւններով կանգնուած է: Դիւրին բան է դրի առնել թէ «Այդ բոլորը դրամ կ'ուզէ: Տասնեակ միլիոններ պէտք չեն անշուշտ եւ դրամը չէ որ կը պակսի Մխիթարեան Միաբանութեանը (չմոռնալով փակագծի մէջ առնելու վենետիկ բառը, որպէսզի Վիեննան աղքատ ցոյց տայ): Ան պատկառելի հարստութեան տէր է, բայց այդպիսի բաներու համար դրամ չի ծախսեր» :Մէկ կողմը թողլով պատկառելի հարստութեան առասպելը, որ անցեալ, ներկայ եւ ապառնի Վարդանեաններուն ժղձաւանջը պիտի կազմէ, հարց տանք Հոմի նախկին հայ դեսպանին, թէ որո՞ւ դրամով ճոխացած է Ս. Ղազարի Մատենադարանը, մանաւանդ եւրոպական բաժինը, եւ զանոնք պարունակող դեղարուեստական դարանները: Ո՞ր հայ բարերարը իր անունը արձանագրել տուած է հոն: Աղէկ է որ Մխիթարեանները Պ. Վարանդեանին սորվեցուցեր են Եագուպ Արթին փաշայի անունը,— եւ Ս. Ղազարի Հայրերը կը սիրեն իրենց բարերարները անունն ու յիշատակը յարգանքով փոխանցել սերունդէ սերունդ, մոռնալով թերեւս այցելուին զուրցելու թէ մեծանուն ազգասէր փաշան Մուրատեան վարժարանի նախկին աշակերտ մըն է, եւ մօտաւոր ազգական Մխիթարեան վարդապետի մը: Ո՛րչափ դիտենք հանդուցեալ փաշան առաջին Հայն է որ իր սեփական Մատենադարանը նուիրեր է Ս. Ղազարի վանքին, որ երկուանկէս դարու կեանք ունի: Փափաքելի է որ Պ. Վարանդեանը թարմացնելով իր յիշողութիւնը հրապարակաւ յայտնէր անուններն այն հայ բարերարներուն՝ որոնք ո՛րեւէ կերպով նպաստած ըլլան Ս. Ղազարի Մատենադարանի կազմութեանը, քանի որ, ըստ իրեն, «ան պատկառելի հարստութեան տէր է ,բայց այդպիսի բաներու հաւար դրամ չի ծախսեր»:

Հոս հարցում մը ինքնին գրբ. չի տակ կուգայ: Որո՞ւ դրամով է որ անընդհատ երկու դար կը դառնայ Ս. Ղազարի տպարանը: Պէտք կա՞յ շեշտելու թէ Մխիթարեան միաբանութեան հաւատ հաստոյքներով է որ ոտքի կը պահուի աշխարհի փոքրագոյն՝ բայց նաեւ ամենագեղեցիկ տպարանը, կամ աշխարհի ցուցահանդէսներու մէջ միշտ ոսկի եւ արծաթ մետալիոններու արժանացած եւ առաջին կարգի վկայականներով պսակուած: Անշուշտ Պ. Վարանդեանը համակարծիք չէ իր միամիտ հայրենակիցին՝ Պ. Աղեքսանդր Երիցեանցի, որ իր սենեակին մէջ նստած, օդային հաշիւ մը ընելով, ահագին ցուցակ մը կազմեր է Ս. Ղազարի տպարանէն ելած գրքերուն, եւ ենթադրելով որ իւրաքանչիւր գրքէն հազար օրինակներ տպագրուած ըլլալու են եւ ծախուած, միլիոն դրամագլխի հաշիւներ կանգներ է, քան մը՝ որ միայն խելապատակին մէջ դոյութիւն ունի: Իսկ մերկ իրականութիւնը այն է, որ Ս. Ղազարի տպարանը տալիք է վանական տակարարութեանը: Ոչ գաղտնիք է, որ Ս. Ղազարի լոյս տեսած գրքերու մեծ մասնաւորութիւնը խմբագրուած գրաբար լեզուով եւ կամ լաւ մը ժամանակագիտական, հայ վրդեան անմատչելի եղանակով: Իսկ աշխարհաբար լեզուով գրուածներն ալ լաւագոյն մի մը արժանացած չեն, որ քաղաքական ծանօթ ճառներով Ս. Ղազարի տպուած նէն լոյս տեսած գրքերուն մեծ մասը շատ փոքր տարածութեան վրայ ծախուած է. սոյն եւ թրքահայաստանի որոնք աւելի քան ո՛ր եւ կեդրոն, Մխիթարեաններ քերով կը սնանէին:

Է. Ս. ՏԻՐ ՄՈՎՍԷՍ

(1)

ՆՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՏԵՂԱՇԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ի'ՆՉՊԷՍ Կ'ԱՊՐԷՒԻՆ.— Ի՞ՆՉՊԷՍ ՔՇԵՑԻՆ.— ՃԱՄԲՈՒՆ ԿՈՂՈՊՈՒՏՆԵՐԸ.— ՏԻՐՈՂ ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Պէյրութի «Ագտակ»ին խմբագիրը Հալէպի մէջ քննութիւն կատարած ըլլալով Անատոլուի նոր գաղթականներու մասին, տեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ երկու Թիւերու (Յունուար 15 եւ 18).

Ցարգ Թուրքիայէն Սուրիական սահման հասնող գաղթականներու ընդհանուր թիւն է 3000 հոգի, որոնցմէ 1800ը հաստատուած են Գամըշլը, Հասիչէ, Ամուդա եւ Գարամանիէյի շրջանները, իսկ մնացածը անցած երկու ամսուան ընթացքին մաս առ մաս եկած եւ հաստատուած են Հալէպ:

Առաջին տեղահաններն են Խարբերդի շրջակայ գիւղերուն մէջ եւ քիւրտ պէյերու ագարակներուն մէջ երկրագործութեամբ պարապող հայ ընտանիքները, որոնք օր մը, առաւօտուն, յանկարծ անակնկալ այցելութիւնը կը վայելեն Թրքական «զապթիա»ներու եւ որոնցմէ հրաման կը ստանան շուտով «գարագօլ» հաւաքուելու: Հակառակ գիւղացիներու խնդրանքին եւ քանի մը ժամ միայն արտօնութիւն շնորհելու պաղատանքին, զապթիաները անդադրում կը մնան եւ կը սկսին բռնի միջոցներու դիմել: Խեղճ հայերը վայրկենապէս կ'առնեն իրենց ունեցած եւ դիւրատար գոյքերն ու ուտելիքներ եւ կը հաւաքուին պահակնոց, ուրկէ հրահանգ կը ստանան խարբերդ մեկնելու: Ուրեմն խարբերդի շրջակայ գիւղերու բոլոր հայերն ալ այս ձեւով կը հանուին իրենց տուներէն եւ կը հաւաքուին խարբերդ, ուր մէկուկէս ամիս խիստ պայմաններու տակ մնալէ վերջ, կը մեկնին դէպի Սուրիական սահման: Պէտք է աւելցնել նաեւ որ այս դժբախտները գրեթէ առանց բացառութեան եղած են պէյերու եւ ագաներու ծառաները եւ աշխատած են միմիայն իրենց օրապահիկները ապահովելու համար:

Կատարեալ ստրուկի կեանք մը ունեցած են եւ նոյնիսկ յաճախ ստիպուած, ցամակերպած են իրենց աղջիկները կնութեան տալու առաջարկին: *Եկողներու* մէջ կան մայրեր, որոնք արիւնարցունք կը թափեն եւ պէյերու հետ ամուսնացած իրենց աղջիկներու կարօտէն կը հիւծին:

Առանց բացառութեան հասնողներու բոլորն ալ գոհ են իրենց Թուրքիայէն ազատուիլ են եւ ինչ որ շատ դիւրաւ նշմարելի է, շատ երիտասարդ տարիքի մէջ ամուսնացողներու թիւին շատութիւնն է. իրենք կը բացատրեն որ պատրաստած էին իրենց աղջիկները շատ փոքր տարիքի մանչերը շատ ամուսնացնել, որովհետեւ կը նային որ Թուրք եւ քիւրտ պէյերը կնութեան ուզէին զանոնք: Ընդհանրապէս բոլորն ալ կ'ուզեն բազմանդամ ընտանիքներ արտադրած ֆիզիքապէս սերունդ մը:

Թուրք կառավարութիւնը իր նենգամիտ եւ դաւադիր քաղաքականութեան, շատ գաղտնի եւ խորամանկ միջոցներու դիմելով է մեկնող հայերը կողոպտած համար: Հրապարակային յայտնի կողոպուտ թէեւ տեղի չէ ունեցեր, բայց զանազան միջոցներով կացուած են անոնք: Դէպ 18 րեկանէն վեր անձերու հայ իւրաքանչիւր տարին 10 թրք. ոսկի հաշուելով, ճամբու տուրք առնուած է. որով օրինակի համար 50 տարեկան անձէ մը գանձուած է 32 տարուան համար 320 ոսկի եւ այս ձեւով վարուած կառավարութիւնը բոլոր մնացած հայերուն հետ: Իսկ անոնք որ վճարակի չեն եղած այդքան հարիւր գումար մը վճարելու վրայ տուն իրենց ունեցածները:

Բացի այս կառավարութեան մեթոտիկ կողոպուտէն, գաղթականները զերծ չեն մնացած ճամբու կողոպուտէն: Կարգ քիւրտ պէյեր, որոնցմէ գլխաւորն է Էմին փէրուխանը, ճամբայ ելլու ձեւին տակ կողոպտած գաղթականները, որոշ գումար առնելով անոնցմէ, համաձայն իրենց ենթադրեալ գնահատութեան: Փախստականներէն շատ այս ձեւով ստիպուած են իրենց վերջին լումաները ալ տալ կեանքնալ անցնելու համար այդ պարբ ընդհանրներէն: Այս վերջին կողոպուտը ընդհանրապէս ձեռնարկած է մեկնող խումբերու բողոքութենէն. օրինակի համար 100 հոգինոց գաղթականական կարաւանէ մը պահանջուած 200-300 ոսկի, ճամբայ տալու համար անոնց: Եւ այս մեթոտիկ աւելի դիւրացուցած էրիններ գումարներ, որովհետեւ քիչ ունեւորներ իրենց ունեցածը տալ են անցնելու համար:

* * *

Հալէպ եկող գաղթական

ԲԱՐԵԽԱՌ ՊԱՏՏԱՍԽԱՆԱԿԱՆԸ

ԹՂԹ.— «Յառաջ»ի խրախճիկ օրատաւ թիւրեայ, մեր աշխատակից Ներսէս Լուսինեանն ալ հրաւիրուած էր նոր խմբագրատան ներկայացնելու համար։ Ներսէս ալ ուրախ սրտով գնաց։ Ինչ որ տեսաւ ու լսեց, կը հրատարակենք ստորեւ։

— Ներսէս ջան, ինչպէ՞ս էր խնճոյքը, ի՞նչ կար, ի՞նչ չկար, ինչպէ՞ս ընդունեցին քեզ։

— Ա՛հ, ինչ հարցեր կուտաս, ինչպէս կ՚ուզես, այնպէս էր։ Ինչ որ կար, առատ կար, ինչ որ չկար, նոյնպէս առատ կար։ Ընդունելութիւնը ալ ջերմ էր։ Ամէն մարդ ինծի կը նայէր, ինծի կը խօսէր, ինծի կը ժպտէր։ Ես ալ ամէնուն կը նայէի, ամէնուն կը խօսէի, ամէնուն կը ժպտէի։ Ինչպէ՞ս չընդունէին, ես ալ ամէնուն ընդունեցի։

— Ուրեմն ամէնքն ալ քեզ ընդունեցի՞ն։

— Ամէնքն ալ, ամէնքն ալ։ Ամէնքն ալ ինծի ուրախ երեսով ընդունեցին, ես ալ ամէնուն ուրախ երեսով ընդունեցի։

— Ամէնքն ալ քեզ ուրախ երեսով ընդունեցի՞ն, ամէնքն ալ ուրախ երեսով ընդունեցի՞ն, ուրեմն ինչպէ՞ս ուրախ երեսով ընդունեցիր ամէնքն ալ, ամէնքն ալ ուրախ երեսով ընդունեցի՞ն։

— Ա՛հ, ինչ կ՚ուզես որ ընեմ, ուրախ երեսով ընդունեցի, ուրախ երեսով ընդունեցի։

— Ներսէս ջան, ինչպէ՞ս կրնայ ըլլալ, որ ամէնքն ալ ուրախ երեսով ընդունեցի՞ն, ուրախ երեսով ընդունեցի՞ն, ուրախ երեսով ընդունեցի՞ն,

Շաղ Լըկրան փորձագէտներուն բացատրութիւններ տուաւ խանութէն գտնուած արեան հետքերուն մասին: Ըստ. թէ Տիկ. Ալմազեանի քիթէն յաճախ արիւն կը վազէր եւ հաւանաբար ատկէ գոյացած են արեան բիծերը:

Փաստաբանը յետոյ երկար բողոքագիր մը ներկայացուց Պ. Մաթիֆասի, ըսելով որ այս ութերորդ խուզարկութեան ընթացքին մանր նիւթեր եւ արեան հետքեր վերցուեցան Ալմազեանի խանութէն: «Զեմ գիտեր թէ յառաջիկային դեռ երկար ատեն նոր խուզարկութիւններ պիտի կատարուի՞ն խանութին մէջ եւ նոր բաներ պիտի գտնուի՞ն: Սակայն ստիպուած եմ բողոքել այսօր վերցուած առարկաներու մասին: Արեան մասին գիտողութիւն չունիմ: Ընդհակառակն մեծապէս կը զարմանամ որ ութերորդ խուզարկութեան ընթացքին կը գտնուին լեղակի հետքեր, որոնք չէին տեսնուած չորս ամիսէ ի վեր: Նոյնպէս չեմ ընդունիր լուացարանին տակէն առնուած ժամուռի կտորները. կը թուի թէ անոնք սահմանուած են բաղդատուելու այն ժամուռին հետ, որ տեսնուած էր լուացարանին վրայէն գըտնուած նշանաւոր բամպակին վրայ:

«Այս տարօրինակ բամպակը, որ երկրորդ խուզարկութեան միայն գտնուած էր եւ որ երբեմն գնդասեղի գլուխ, երբեմն ալ ընկոյզի կամ աղանիի հակիթի մեծութիւն ունի, ըստ ոստիկանական զանազան տեղեկագիրներու, շատ ծանօթ է մեզի. անիկա երբեմն մածուցիկ է, երբեմն չոր, համաձայն դատական ինքնութեան քննիչներուն յաջորդական վկայութեանց, և կնիքի տակ առնուած է անկանոն կերպով: Միւս կողմէ՝ կը պարունակէ բոլոր այն տարրերը, որ գտնուած էին ոճիրի սնտուկին մէջ:

«Կը կարծէի թէ ներկայիս կատարուած վերջապէս լուրջ քննութիւնը զանց պիտի առնէր այս այնքան եզական բամպակը: Կը տեսնեմ որ ընդհակառակն նոր գիւտեր պիտի ըլլան անոր մէջէն»:

Եզրակացնելով, փաստաբանը կը բողոքէ նաեւ աղբի սնտուկին մէջէն առնուած փայտի կտորներուն համար. չորս ամիսէ ի վեր խանութը բաց էրհասնողին առջեւ, եւ որեւէ մէկը կրնար կասկածելի նիւթեր ձգել հոն: Կը պահանջէ որ փրոֆէսէօրները յայտնեն թէ արեան հետքերը վերջէ՞ մը ժայթքած են եւ ո՞ր թուականին: Կը խնդրէ նաեւ որ այս բողոքագրին պատճէնը հաղորդուի փրոֆէսէօրներուն:

Զեկաւ կը գործէ Պարսկաստանի մէջ ալ

Մէշէդէն (Պարսկաստան) ստացուած մանաւոր նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ՝ Մոսկուայի հրահանգով կ'առեւանգուին և ինքնաշարժերով դէպի Ռուսիա կը փոխադրուին խորհրդային բոլոր այն պաշտօնեաները, որոնք հակակարգապահական ընթացքներու մէջ կը գտնուին: Առեւանգուածներուն մէջ կան նաեւ հակախորհրդային տարրեր: Վերջերս այս կարգի առեւանգումները մեծ համեմատութիւններ ստացած են Մէշէդի շրջանին մէջ:

Զօր. Խութեփոֆի գաղտնիքը չպարզուեցաւ

Մամուլը երկարօրէն կը զբաղի դեռ զօրավար Խութէփոֆի խորհրդաւոր աննետացման խնդրով:

Նոր քննութեանց համաձայն, անծանօթ ձեռքեր շաբաթ գիշեր մէկ ժամ եւ տարած էին պատի եւ գրպանի ժամացոյցները ինքնաշարժի այն ռուս վարիչին. որ կիրակի օր զօրավարին տրամադրութեան տակ պիտի գտնուէր:

Տասնըհինգ օր առաջ զօրավարի բարեկամները զգացած էին թէ Չեկայի գերմանական հատուածը դաւադրութիւն մը կը պատրաստէ իրեն դէմ: Այս առթիւ կը յիշուէր Պերլինի մէջ պատահած դէպքը. այն պահուն երբ ընկերվարական երեսփոխան մը, անթելի գործիքին առջեւ քաղաքական մեծ ճառ մը պիտի խօսէր, անծանօթներ ինքնաշարժով առեւանգած էին զայն. Ռուս տարագիրները քանի մը օր վերջ իմացան թէ Գերմանիայէն նոր բոլշեւիկներ հասած են Փարիզ:

Տեղւոյս ռուսերէն թերթերը երկար պատմութիւններ կը հրատարակեն այս առթիւ: Ինքնաշարժի մեծ գործարանի մը մէջ աշխատող ռուս բանուոր մը վերջերս իր ընկերներու բերնէն լսած էր հետեւեալ խօսքը. «Զօր. Խութէփոֆի օրերը համբուած են»:

Բուլէ փողոցի մօտակայ սրճարանի մը սեփականատէրը կը պատմէ թէ վեց ամիս առաջ մարդ մը ներկայացաւ իբրեւ ընդհանուր ապահովութեան գաղտնի ոստիկան եւ տեղեկութիւն հարցուց երկու կասկածելի յաճախորդներու մասին, որոնք յաճախ իր սրճարանը կու գային: Զօրավար Խութէփոֆ ալ երբեմն նոյն սրճարանը կը յաճախէր: Գաղտնի ոստիկանը յայտնած էր սրճարանատիրոջ որ փրանս. ոստիկանութիւնը կը հսկէ ռուս զօրավարի մը վրայ, որուն դէմ դաւադրութիւն մը կը կազմակերպուի: Անկէ ի վեր խնդրոյ առարկայ ոստիկանը չէ տեսնուած սրճարանին մէջ:

Զօր. Միլլէր — Խութէփոֆի ամէնէն մտերիմ բարեկամն ու յաջորդը— այն համոզումն ունի որ զօրավարը զոհ գացած է բոլշեւիկեան դաւադրութեան մը, որ կը կարծէ թէ առեւանգելէ վերջ սպաննած են զայն:

Կասկած յայտնուած էր թէ մի՛ գուցէ օդանաւով Գերմանիա փախցուցած ըլլան զօրավարը: Քննութիւնը հաստատեց թէ կիրակի օր որեւէ խորհրդաւոր օդանաւ չէ մեկնած Պուրժէէն: Կը մնայ ծովի ճամբով փախցնելու ենթադրութիւնը, որ շատ հաւանական կը նկատուի:

Քանի մը տարի առաջ, Խութէփոֆի անմիջական գործակիցներէն մէկը Պոլսէն աննետացուած էր խորհրդաւոր պայմաններու մէջ: Յետոյ հասկցուեցաւ որ Ռուսիա գացած եւ բոլշեւիկեան ծառայութեան մէջ մտած է:

Էնկիւրիի ռուս դեսպանը կը փոխուի՞

Թրքական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ խորհրդային կառավարութիւնը որոշած է Թոքիոյի դեսպան կարգել Էնկիւրիի դեսպան Սուրիցը: Գնահատելով Պ. Սուրիցի Թուրքիոյ մէջ ունեցած գործունէութիւնը, Մոսկուան պէտք տեսած է օգտուիլ անկէ, ռուսեւճափոն յարաբերութիւնները բարելաւելու համար: Յայտնի չէ թէ Խորհրդային Ռուսիան ո՞վ պիտի ներկայացնէ Էնկիւրիի մէջ:

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ

վիճաբանական ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Քաֆէ Օ Բլէօ տը Լիւնի վերնայարկը: Մէթրօ Իթալի: Կը խօսի՝ Ընկ. Աշոտ Գասպարեան: Նիւթ՝ Մարքսիստական վարդապետութիւնը:

ԸՆԿԵՐԱ-ՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի Պատանեկան միութեան կողմէ, վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին Café Centralի վերնայարկը, 7 Place du Pont: Երգ, արտասանութիւն եւայլն:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Սալոն Շափի մէջ, 84 Rue Chape. Դերասան Յ. Ուզունեան կը ներկայացնէ՝

ՇԷՅԽ ՋԱԼԱԼԷԴԴԻՆ (Ռաֆֆիի)

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆ՝ 8, 6 ԵՒ 4 ՖՐԱՆՔ

ԵՐԵԿՈՅԹ - ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Շավիլի Երկսեռ Երիտասարդաց Միութեան կողմէ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Chaville, 20 Ave. Ville d'Avray սրճարանին եւևի սրահը:

Կը նախագահէ Պ. Ս. ՆԱԽԱՎԱՐԵԱՆ

Բանախօսութիւն, երգ, նուագ, արտասանութիւն: Մուտքը ազատ է

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ, 71 AVE. KLÉBER

Գրական Ակումբի դասախօսութիւնը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին: Նիւթ՝ «Հայերու եւ քիւրտերու քաղաքական յարաբերութիւնները 15րդ դարէն մինչեւ մեր օրերը»: Դասախօսն է Կ. ՍԱՍՈՒՆԻ:

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Պիյեանքուրի Զաւարեան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Վռամեան, Մշօ եւ Մուրատ խումբերու բոլոր անդամները, այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին ծանօթ հաւաքատեղին (164 Ave. de Verdun). Կարեւոր օրակարգ: Կը դասախօսէ Փարիզի կոմիտէի կողմէ ընկ. Թ. Մեծատուրեան:

Իթալիի Աղբիւր Սերոբ խումբի ժողովը՝ այս Երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, 184 Ավընիւ Իթալի: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԳԱՒԱՌ

Մարսէյլի Քրիստափոր ենթակոմիտէի հերթական ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Լիոնի Քրիստափոր խումբի ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Դրադարանի սրահը: Կարեւոր օրակարգ:

Մարսէյլի Ռոստոմ ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2.30ին սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Սէն Թ'ընթուանի (Մարսէյլ) Ընկեր Կարօ խումբի ժողովը՝ այս կիրակի իրիկուն ժամը 7ին, ընկ. Յովհաննէս Վարոյեանի բնակարանի մէջ: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ Հայր. Միութեան Ֆրանսայի կեդրոնական վարչութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր մասնաճիւղերը մասնակցելու պատգ. ժողովի, որ տեղի կ'ունենայ Փետրուար 2ին Կիր. ժամը 2ին Մարսէյլի մէջ: Պատգամաւորներէ կը խնդրուի ներկայանալ վկայագիրով եւ միասին բերել անդամացանկերը եւ հաշուեկշիռ:

ՓԱՐԻԶԻ Գ. Ե. Ո. Միութեան անդամ-անդամուհիները ժողովի կը հրաւիրուին վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին Ֆլորիայի վերնայարկը: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ՀՐԱՒԷՐ

Ն. Գ. Բ.ի անդամները ստիպողաբար կը հրաւիրուին այս Երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, Բժ. Լ. Գրիգորեանի բնակարանը:

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Փոն տը Շէրիւիի հանգանակութեան ցանկը.—

Յ. Տէր Խաչատրեան 40, Ս. Թիւրքմենեան 35, Գ. Քիլիտճեան 30, Տ. Ներկիզեան 25, Լ. Տօնապետեան, Ս. Չիտէմեան, Ա. Ուղուրսուզեան, Գ. Սիմոնեան, Խ. Առաքելեան, Պ. Պօյաճեան, Յ. Պիչագճեան, Յ. Մուրատեան, Մ. Շահինեան, Ա. Սարաֆեան, Կ. Չիտեմեան, Կ. Գասապեան, Ե. Նալչաջեան, Ս. Քէսայեան 20ական, Ասլանեան, Մ. Գարակեավուրեան, Մ. Մումճեան, Գ. Ապայեան 15ական, Յ. Խանճեան, Պ. Նալպանտեան, Ս. Չափութեան, Ն. Ալիքեան, Մ. Մելքոնեան Յ. Սուքիասեան, Ս. Կօշկարեան, Լ. Պիչաքեան, Քասայեան, Լ. Քիլէրճեան՝ Ա. Պօյաճեան, Ն. Մելքոնեան, Կ. Յովհաննէսեան, Գ. Թաշճեան, Թ. Կարապետեան, Է. Պէտէչեան, Հ. Շատարիտեան, Պ. Ասատուրեան, Ա. Չիտէմեան, Հ. Հաճոյեան, Ս. Չիտէմեան, Ք. Չէքմայեան, Կ. Մանուկեան, Ա. Կէտօզլիեան, Կ. Խուպասարեան, Գ. Մելքոնեան, Յ. Վերաճեան, Զ. Յարութիւնեան, Ա. Սուքիասեան, Գ. Գարիպեան, Յ. Գարակէօզեան, Շ. Գասպարեան, Գ. Տօնպայեան, Կ. Մինասեան, Ն. Կարապետեան, Մ. Յովհաննէսեան. Ա. Շահինեան, Գ. Գարապօզուխեան, Մեսիա, Մ. Սիրմանեան, Պետրոսեան, Գ. Պապիկեան, Զ. Զարչիեան, Թ. Շատեան, Խ. Գարիպեան, Յ. Աճարոնեան, Ն. Գասապեան, Մ. Եղիեան, Յ. Գաւիթեան, Մ. Ղայիմեան 10ական, Ս. Չիլիեան 11, Ա. Հէքիմեան 9, Յ. Պէրպէրեան 7, Զ. Մաղոյեան, Յ. Գէորգեան, Ս. Գրիգորեան, Կ. Անտոնեան, Գ. Գարակեավուրեան, Խանտիլեան, Ս. Կիրակոսեան, Յ. Մէլամճեան, Կ. Գէորգեան, Յ. Մանուկեան, Մ. Աճարոնեան, Է. Ալիքեան, Հ. Մանուկեան, Յ. Գասպարեան, Տ. Մաթէոսեան, Մ. Նահապետեան, Յ. Գասպարեան, Բ. Շատեան, Հ. Մկրըեան, Յ. Գամեան, Թօփալ-Մելքոնեան, Ա. Պէզիկեան, Թ. Սուլթանեան, Գ. Գասպարեան, Պ. Փաշայեան, Յ. Ասատուրեան, Արզուկեան, Կ. Սիմոնեան, Տ. Փէհլիվանեան, Մ. Մուրատեան, Գ. Չաքրեան, Կ. Չաքրեան, Յ. Հալաճեան, Յ. Գալաճեան, Ս. Նալչաջեան, Ս. Սապոնճեան, Գ. Քիլէրճեան, Խանարեան, Յ. Աբիկեան, Ն. Տէր Յովսէփեան, Յ. Ազազեան, Յ. Նալչաջեան, Գ. Խաչատուրեան, Ն. Գսսեան, Յ. Մելքոնեան, Ա. Խաչատուրեան, Մ. Շիրվանեան, Ա. Համամճեան, Մանուէլեան, Հ. Օգնէցեան, Գ. Գալուստեան, Յ. Փարիպեան 5ական, Ա. Մաղտիզեան 5,25, Պ. Ֆրանկիւլեան, Բարսեղեան 4ական, Յ. Մուկուչեան, Բ. Պապայեան, Յ. Կիւլէզեան 3ական, Մ. Կիրակոսեան, Յ. Պարպարեան, Կ. Կազմայեան, Ֆ. Նահապետեան, Ն. Շիրմանեան, Մ. Քիլիքեան, Հ. Սիրանոսեան, Մ. Շատեան 2ական, Գ. Տէր Յովհաննէսեան 4, Կ. Չաքրեան 3, ընդհանուր գումար 1317 ֆր. 25 սանթիմ: (Տես «Յառաջ» 17 յունուար):

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ ՀԱՒԱՔՈՒՄ

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Փարիզի վարչութիւնը ձեռնարկած ըլլալով հագուստներու հաւաքման, կը խնդրուի տրամադրելի հագուստները յանձնել հետեւեալ հասցէներուն, փութով ղրկուելու համար Սուրիա:

Յանձնումը կարելի է կատարել

ՈՒՐ. ՇԱԲԱԹ եւ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ:

Պէլվիլի թաղամասին համար. Տիկ. Սուրբլուսեանի, 1bis Passage Kuszner.

5րդ եւ 6րդ թաղամասերու համար (Սէն Միշէլ).— Տիկ. Դերձակեանի կամ Օր. Ֆէրմանեանի, Hôtel du Sénat.— 7 Rue de Tournon.

Անիէռի եւ Պուա - Քոլոմպի շրջանի համար.— 98 Rue du Chambart Պր. Արամ Յովհաննէսեանի, 2 Rue Victor Hugo Գառնիկ Յովհաննէսեանի:

Պէքոնի համար.—Օր. Ս. Յակոբեանի, 7 Rue de Strasbourg, Asnières.

Շավիլի համար.— 13 Avenue Ville d'Avray, Chaville.

Անկիէնի համար.— Տիկ. Տէր Թումասեան 18 Rue Mora:

Վարչութիւն

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռեմ եղբայրս Բալուցի Միհրան Կրայեան հօր՝ անուն Թորոս, մօր՝ անուն Օղտա: 1915ին Բալուի Տիվէճի գիւղը թողուցի զինքը, յետոյ մօտս բերելու համար, դժբախտաբար կորսնցուցի իր հետքը: Իմացնել՝ իր եղբօր Համբարձում Կրայեանի, 24 Bld. Pascal, Valbarelle, St. Marcel, Marseille.

ՍԱԿԱՐ[Ք]

30 Յունուար

ԴՐԱՄՆԵՐ		
Սթերլին,		L. St.
Տոլար,		Dollar
Մարք	100	Mark
Թրք. Թղթ.		L. Tq.
Թրք. ոսկի		» »
Մէճիտիէ		Médjidié
Լէվա	100	Léva
Տրախմի	»	Drachme
Լիր	»	Lire
Պելժ. ֆր.	»	Fr. Belg.
Զուից.	»	Fr. Suisse
Լէյ	»	Leï
ԱՐԺԵԹՂԹ[ԵՐ]		
Եգ.-Քր.-Ֆոնս. I Cr. Fonc. Eg.		
» II		»
» III		»
Թուրքիոյ երկթղ. Lots turcs		

1000 + 930 ՓԵՏՐ. 1ի[ն]

Շաբաթ օր տեղի կ'ունենայ բացումը ձէնազեան MODERNE նպարավաճառատան: Այս առթիւ ինք ...կերը կը խնդրեն իրենց հին, նոր եւ ապ... բոլոր բարեկամներէն ու յաճախորդներէն որ հաճին ... կայ գտնուիլ բացման առաջին եւ երկրորդ օրը տեղի ... նալիք ընդունելութեանց:

DJENAZIAN & CASSANDJIAN

8 RUE CHATEAUDUN, PARIS (9e)

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: 20-...

կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

կը կատարէ ծննդաբերութիւններ

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամ... թեամբ: կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—...

«ԿՈՎԿԱՍ» ՃԱՇԱՐԱՆ

Ամէն օր՝ գառնուկի միսով խորոված, լուլա - քէպապ ... Օրքէստր Թառիստ Հորժի ղեկավարութեամբ: Բաց է մ... առաւօտ ժամը 2:

23 Rue Huchette Métro: St. Michel

Լիոնի Հայերու ուշադրութեան

Առողջութեան գլխաւոր պայմանն է լաւ սնունդ: Փոր... մար դիմեցէք՝

ԹԻՒ 40, ՓԻԷՌ ՔՈՐՆԷՅԼ ՃԱՇԱՐԱ[Ն]

Համեղ, մաքուր կերակուրներ, պատրաստուած մա... եւ փորձառու խոհարարի մը կողմէ: Ամերի սպասարկ... Մօտ օրէն տէօնէր քէպապ: Ընկերական եւ հայկական ... միջավայր: Տէր եւ տնօրէն՝ Ղ. ՔԻՆՏԻ...

40 Rue Pierre Corneille, LYON

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ՄԱՍԻՍ ԳՈՀԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

57A Rue Nationale, MARSEILLE

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLE[VILLE]

Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնա... ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի ... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քի... կոկորդի եւ ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ...

O. M. OHANESS[IAN]

Marque déposée MEL[KON]

Եթէ կ'ուզէք ճաշակ... ւելեան համեղ անու... ներ, փնտռեցէք ամէ... միայն MELKON վա... նիշով՝ Լօքում, փա... քատայիֆ, հէլվա, եւ...

25 Rue Vilin, Paris

Հեռաձայն Menil. 6...

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹ

ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹ

Հացագործ LA GA...

1 Rue St. Lazare, PA[RIS]

Téléphone-Trudaine ...

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇ[Կ]

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլ... եւ նոր մեթոտով դարման... եւ կանանց մորթի, արիւն... հիւանդութեանց (Փրանկ... մամիզ.) եւ վարիսի: Մ... ռաթուառ: Խղճամիտ եւ ... հրդակցութ. ամէն օր 9-... կիրակի 9—12:

EMPIRE միւզիք-հոլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN